Krajowe Centrum ds. AIDS

Agenda Ministra Zdrowia

eu consult

Analizy statystyczne danych uzyskanych z Punktów Konsultacyjno-Diagnostycznych (PKD) za rok 2018

RAPORT Z BADAŃ

www.aids.gov.pl

ZAMAWIAJĄCY:

Krajowe Centrum ds. AIDS

ul. Samsonowska 1

02-829 Warszawa

www.aids.gov.pl

WYKONAWCA:

EU-CONSULT sp. z o.o.

80-747 Gdańsk

ul. Toruńska 18c lokal D

www.eu-consult.pl

Sporządził Zespół Badawczy w składzie:

Krzysztof Gutta – kierownik Zespołu Badawczego

Michał Dominik – ekspert ds. analizy danych

Gdańsk 2019

OPIS KLUCZOWYCH WNIOSKÓW

Do realizacji zamówienia wykorzystano bazę danych za rok 2018, która zawierała łącznie 37 666 ankiet[1]. Szczegółowej analizie zostały poddane następujące grupy interesantów PKD:

1. Interesanci PKD, mężczyźni, którzy zadeklarowali podejmowanie kontaktów seksualnych z mężczyznami (grupa MSM);
2. Interesanci PKD, którzy zadeklarowali przyjmowanie środków psychoaktywnych drogą iniekcji (grupa IDU);
3. Interesanci PKD, którzy zadeklarowali podejmowanie kontaktów seksualnych pod wpływem środków psychoaktywnych;
4. Interesanci PKD w wieku poniżej 18 roku życia;
5. Interesanci PKD w wieku 18-25 roku życia;
6. Interesanci PKD w wieku co najmniej 50 lat;
7. Interesanci PKD, kobiety w ciąży;
8. Interesanci PKD, którzy otrzymali dodatni wynik w teście potwierdzenia.

Charakterystyka odwiedzających PKD

Klientami PKD są przede wszystkim mężczyźni (64,18%). Większość spośród klientów PKD w 2018 roku to osoby w wieku pomiędzy 20 a 39 rokiem życia., przy czym blisko połowa to osoby w wieku 20-29 lat. Osoby nieletnie stanowią znikomy klientów PKD, co związane może być z koniecznością udania się do PKD wraz z opiekunem prawnym. Pozytywnym zjawiskiem jest spadek udziału kobiet w ciąży wśród ogólnej liczby kobiet odwiedzających PKD w porównaniu do lat 2015-2017.

Uwzględniając narodowość, PKD odwiedzają w przeważającej większości Polacy (odsetek osób innej narodowości wyniósł niespełna 3% (2,86%). W podziale na miejsce zamieszkania większość odwiedzających PKD to osoby zamieszkujące obszary miejskie. Osoby z obszarów wiejskich w 2018 r. stanowiły 23,22% ogółu klientów Punktów.

Klienci PKD, niezależnie od płci zadeklarowali posiadanie przede wszystkim partnerów heteroseksualnych oraz utrzymujących kontakty seksualne z wieloma osobami. Partnerów

[1] *Ankiety były wypełniane przez osoby odwiedzające punkty konsultacyjno-diagnostyczne w celu wykonania testu na obecność wirusa HIV. W trakcie rozmowy z doradcą z punktu osoby te były proszone o udzielenie odpowiedzi na pytania anonimowej ankiety.*

heteroseksualnych częściej deklarowały kobiety, zaś partnerów homoseksualnych – mężczyźni. Z usług osób oferujących usługi seksualne w zamian za pieniądze korzystali w większości mężczyźni.

Osoby odwiedzające PKD posiadały zróżnicowaną liczbę partnerów seksualnych w ciągu życia. Ponad połowa klientów zadeklarowała posiadanie 2-5 partnerów, przy czym odsetek ten był znacznie mniejszy wśród kobiety, niż wśród mężczyzn. W przypadku partnerów stałych w przeciągu roku poprzedzającego wizytę w PKD deklarowano przede wszystkim posiadanie 1 partnera (ok. 88% - brak zróżnicowania ze względu na płeć). W przypadku partnerów niestałych w roku poprzedzającym wizytę w PKD deklarowano od 1 do 5 partnerów niestałych (przygodnych), przy czym posiadanie większej liczby partnerów niestałych zadeklarowali mężczyźni, niż kobiety. Odnosząc się do stosowania prezerwatyw przez klientów PKD należy zaznaczyć, że są one stosowane przede wszystkim podczas kontaktów waginalnych. Nieco rzadziej odnotowano stosowanie prezerwatyw w trakcie stosunków oralnych. Wykorzystanie tego środka zabezpieczającego jest dużo niższe w przypadku kontaktów analnych.

Spośród ogółu klientów PKD 42,64% osób wskazało, że w przeszłości wykonywało test na obecność wirusa HIV. W większości test ten wykonywały osoby powyżej 20 roku życia. Wśród osób z młodszych grup wiekowych odsetek ten był znikomy. Większość spośród osób, które potwierdziły wykonywanie testów w przeszłości wskazała, że test wykonywała jednokrotnie. Wśród osób, które wykonywały test więcej, niż 6 razy, dominowali mężczyźni. Osoby wykonujące w przeszłości test wskazywały, że czyniły to przede wszystkim w PKD (trzech na czterech klientów Punktów). Wśród głównych powodów wykonywania testów wskazano podejmowanie ryzykownych kontaktów seksualnych oraz skierowanie przez lekarza. Pozostałe powodu posiadały dużo mniejszy odsetek wskazań. Deklaracje klientów PKD dotyczące powodów wykonania testu pokrywają się z powodami wskazywanymi przez doradców pracujących w PKD.

Mężczyźni deklarujący kontakty seksualne z mężczyznami

Mężczyźni zaliczani do grupy MSM stanowią 26,76% ogółu klientów PKD. Ich odsetek spadł względem lat 2015-2017. Największy ich odsetek znajduje się w grupie wiekowej 20-29 lat, a następnie 30-39 lat (odpowiednio 47,97% i 31,69%). Podobnie, jak w ogólnej liczbie klientów PKD, największy odsetek MSM zamieszkuje obszary miejskie i posiada narodowość polską. Mężczyźni ci wykonywali badania przede wszystkim w największych PKD w kraju (w pierwszej piątce PKD, które odwiedzili MSM znajdują się 3 PKD z Warszawy, 1 z Krakowa oraz 1 z Wrocławia).

Mężczyźni ci przede wszystkim podejmują kontakty analne i oralne – częstość podejmowania tego typu stosunków jest większa, niż w przypadku ogółu mężczyzn oraz ogółu klientów PKD. Mężczyźni z grupy MSM, częściej niż ogół mężczyzn zgłaszających się do PKD oraz częściej, niż ogół klientów PKD deklarują stosowanie prezerwatyw.

Wśród partnerów seksualnych tej grupy mężczyzn znajdują się przede wszystkim osoby homoseksualne oraz utrzymujące kontakty seksualne z wieloma partnerami (odpowiednio 42,94% oraz 23,15%).

Mężczyźni z tej grupy posiadali w ciągu życia większą liczbę partnerów, niż mężczyźni ogółem oraz klienci PKD ogółem. Deklarowana liczba partnerów seksualnych rosła wraz z wiekiem klientów PKD z tej grupy. W ciągu roku poprzedzającego wizytę w Punkcie mężczyźni z grupy MSM zadeklarowali posiadanie 1 partnera seksualnego (86,95%). Liczba posiadanych partnerów niestałych w grupie MSM w ciągu roku poprzedzającego jest wyższa, niż w przypadku partnerów stałych. Mężczyźni ci deklarowali posiadanie 2-5 partnerów (53,86%). Co trzeci mężczyzna z tej grupy (28,26%) zadeklarował zaś posiadanie większej liczby partnerów, niż 5.

Mężczyźni z tej grupy w większości wskazali, że w przeszłości wykonywała test na obecność wirusa HIV jednokrotnie. Należy wskazać, że na tle ogółu klientów PKD z 2018 roku zachorowalność na wirusa HIV w grupie MSM jest wyższe i wynosi 3,73%. Podobnie, jak w przypadku ogółu klientów PKD głównym powodem wykonania testów wśród tej grupy było podejmowanie ryzykownych kontaktów seksualnych. Mężczyźni z tej grupy wykonywali również testy, jako powód wskazując ciekawość. Wizyta w PKD w odniesieniu do tej grupy nastąpiła w okresie 3-12 miesięcy od wystąpienia ryzykownej sytuacji sprzyjającej zakażeniu, co pokrywa się z czasem wizyty ogółu klientów PKD. Mężczyźni z grupy MSM częściej, niż ogół klientów PKD podejmowali kontakty seksualne pod wpływem substancji psychoaktywnych stosowanych w iniekcjach.

Osoby, które zadeklarowały przyjmowanie środków psychoaktywnych drogą iniekcji (grupa IDU)

Osoby zażywające narkotyki drogą iniekcji stanowią 1,22% ogółu klientów PKD, częściej są to mężczyźni, niż kobiety. Odsetek osób deklarujących to spadł względem lat 2015-2017. Blisko 40% osób, które zadeklarowały przyjmowanie substancji drogą iniekcji, zadeklarowały podejmowanie pod ich wpływem kontaktów seksualnych. Częściej w tej grupie występowali mężczyźni, niż kobiety. W podziale na grupy wiekowe największy odsetek takich osób znajdował się wśród klientów

mających od 20 do 29 lat. Podobnie, jak w przypadku ogólnej liczby klientów PKD większość osób z tej grupy stanowiły osoby z terenów miejskich, posiadające narodowość polską.

Przyjmowanie narkotyków inną drogą niż poprzez iniekcje zadeklarowało 15,79% klientów PKD; w większości byli to mężczyźni (71,81%). Najczęściej osoby deklarujące przyjmowanie substancji psychoaktywnych drogą inną niż poprzez iniekcje były w wieku 20-29 lat. Wśród tej grupy osób najpopularniejszymi substancjami psychoaktywnymi były marihuana/haszysz, amfetamina i kokaina. Preferowany przez te osoby sposób przyjmowania substancji to wciąganie.

Biorąc pod uwagę rodzaj przyjmowanych substancji należy wskazać, że narkotyki poprzez iniekcje stosuje więcej mężczyzn niż kobiet. Inne substancje (np. leki przyjmowane w celu odurzenia się) są stosowane częściej przez mężczyzn. Należy wskazać, że narkotyki są przyjmowane częściej przez osoby młode (do 20 roku życia), zaś inne substancje odurzające przez osoby powyżej 20 roku życia.

Używanie wspólnych igieł oraz strzykawek w celu dokonywania iniekcji zadeklarowały przede wszystkim osoby w wieku 20-29 lat oraz 30-39 lat. Współdzielenie sprzętu do dokonywania iniekcji z innymi osobami deklarowali częściej mężczyźni, niż kobiety.

Osoby z grupy IDU to przede wszystkim osoby o orientacji heteroseksualnej; znajduje to odzwierciedlenie w rodzajach podejmowanych przez tę grupę stosunków seksualnych – przede wszystkim (67,61%) są to stosunki waginalne. W grupie ten stosunki analne cieszą się niewielkim powodzeniem. Osoby z tej grupy częściej, niż ogół klientów PKD stosują prezerwatywy – niezależnie od rodzaju podejmowanych stosunków seksualnych. Podobnie, jak w przypadku ogółu klientów PKD, osoby z grupy IDU zadeklarowały, że ich partnerzy to przede wszystkim osoby heteroseksualne oraz utrzymujące kontakty seksualne z wieloma partnerami. Osoby te deklarowały większą liczbę partnerów seksualnych zarówno w ciągu trwania życia, jak też w roku poprzedzającym wizytę w Punkcie, niż ogół klientów PKD – dotyczy to zarówno partnerów stałych, jak i przygodnych.

Osoby z grupy IDU deklarowały wykonanie testu na obecność wirusa HIV w przeszłości przede wszystkim jednokrotnie. Deklarowane przez nich wartości dotyczące liczby przeprowadzonych w przeszłości testów na HIV są zbliżone do deklaracji ogółu klientów PKD. Testy były w przeszłości wykonywane przede wszystkim w PKD. Jednocześnie, dużo częściej, niż w przypadku ogółu klientów testy takie wykonywane były w szpitalu lub przychodni NFZ.

Podobnie, jak w przypadku ogółu klientów PKD, powodem wykonania testów były ryzykowne kontakty seksualne. Osoby z tej grupy dużo częściej, niż ogół klientów PKD podejmują kontakty seksualne pod wpływem narkotyków, zarówno stosowanych w iniekcjach, jak też w innych formach

(brak różnic pomiędzy odsetkiem deklaracji kobiet i mężczyzn). Podejmowanie kontaktów pod wpływem alkoholu również w przypadku tej grupy jest częstsze, niż w przypadku ogółu klientów PKD. Większą częstotliwość zadeklarowali mężczyźni, niż kobiety. Największy odsetek osób, które podejmują ryzykowne kontakty seksualne pod wpływem alkoholu to osoby poniżej 18 roku życia.

Warto również wskazać, że wśród osób z grupy IDU obserwowana jest większa częstotliwość zachorowalności na choroby przenoszone drogą płciową – wśród ogółu klientów PKD wartość ta wynosi 7,38%, zaś w grupie IDU – 10,00%.

Osoby, które zadeklarowały podejmowanie kontaktów seksualnych pod wpływem środków psychoaktywnych

W grupie osób, które zadeklarowały podejmowanie kontaktów seksualnych pod wpływem środków psychoaktywnych dominują mężczyźni – jedynie jedna na cztery osoby, które to zadeklarowały, to kobieta. Największy odsetek takich osób znajduje się w grupie wiekowej 20-29 lat (41,81%). Podobnie, jak większość klientów PKD, osoby te zamieszkują przede wszystkim obszary miejskie oraz posiadają narodowość polską. W przypadku tej grupy osób kontakt z PKD następuje najczęściej w okresie 3-12 miesięcy od wystąpienia ryzykownej sytuacji sprzyjającej zakażeniu.

Kobiety z tej grupy deklarują się przede wszystkim jako hetero- i biseksualistki, zaś mężczyźni – zarówno jako homo-, jak i heteroseksualiści. Z uwagi na duże zróżnicowanie orientacji seksualnej osób z tej grupy zróżnicowane są również rodzaje podejmowanych kontaktów seksualnych. Klienci PKd, którzy zadeklarowali podejmowanie kontaktów seksualnych pod wpływem środków psychoaktywnych w większości, niezależnie od rodzaju podejmowanego stosunku seksualnego, zadeklarowali stosowanie prezerwatyw, jednak nie wskazali tego jako elementu niezbędnego do podjęcia kontaktu seksualnego.

W grupie tej zauważa się duże zróżnicowanie partnerów seksualnych – przede wszystkim są to osoby heteroseksualne, posiadające wielu partnerów, homoseksualne, biseksualne bądź obcokrajowcy.

Odnosząc się do liczby partnerów seksualnych osób z tej grupy wskazać należy, że osoby deklarujące podejmowanie kontaktów seksualnych pod wpływem środków odurzających częściej, niż ogół klientów PKD deklarowały posiadanie w ciągu życia większej niż 10 liczby partnerów. Większą liczbę partnerów deklarowali zazwyczaj mężczyźni. Większość osób z tej grupy zadeklarowała posiadanie partnera seksualnego w przeciągu roku poprzedzającego wizytę w PKD (odpowiednio 61,86% -

partner stały oraz 70,95% - partner przygodny). Najczęściej deklarowano posiadanie 1 partnera stałego oraz 2-5 partnerów przygodnych w roku poprzedzającym wypełnienie ankiety.

Osoby, które zadeklarowały wykonanie w przeszłości testu na obecność wirusa HIV wskazywały na zróżnicowaną liczbę wykonanych testów – najczęściej wskazywano na 1 test, jednak znaczny odsetek wskazał również na większą liczbę przeprowadzanych w przeszłości badań. Testy najczęściej były wykonywane, podobnie, jak w przypadku ogółu klientów, w PKD. Wyjątek stanowi grupa osób nieletnich, które testy wykonywały przede wszystkim w przychodni/szpitalu NFZ. Jako powody wykonania testu wskazano przede wszystkim podejmowanie ryzykownych kontaktów seksualnych, co znalazło potwierdzenie w opinii doradców pracujących w PKD. Deklaracje te nie odbiegają od powodów wykonania testów wśród ogółu klientów odwiedzających Punkty w 2018 r.

W badanej grupie osób kontakty seksualne pod wpływem substancji psychoaktywnych występowały częściej w przypadku mężczyzn, niż kobiet (74,02% wobec 25,98%).

Zachorowalność na choroby przenoszone drogą płciową w tej grupie osób była wyższa, niż w przypadku ogółu klientów PKD (16,95% wobec 7,38%). Odnotowano nieco wyższy odsetek zachorowalności wśród kobiet, niż wśród mężczyzn.

Osoby w wieku poniżej 18 roku życia (niepełnoletnie)

Osoby w wieku poniżej 18 roku życia stanowiły znikomy odsetek osób, które odwiedziły PKD w 2018 roku. Nikły odsetek osób nieletnich wśród ogółu klientów obserwuje się również w poprzednich latach. Podobnie, jak wśród ogółu klientów PKD, wśród osób nieletnich dominowały osoby narodowości polskiej, zamieszkujące obszary miejskie. Osoby nieletnie, podobnie, jak ogół klientów PKD, zgłaszały się do PKD w okresie 3-12 miesięcy od wystąpienia ryzykownej sytuacji, sprzyjającej zakażeniu (brak zróżnicowania pomiędzy odsetkiem deklaracji kobiet i mężczyzn).

Osoby nieletnie zadeklarowały, że w ich życiu występowały sytuacje sprzyjające zakażeniu. Wskazywano przede wszystkim na przyjmowanie narkotyków w formie innej, niż poprzez iniekcje (35,8%, wartość wyższa wśród mężczyzn, niż w śród kobiet), podejmowanie kontaktów seksualnych pod wpływem narkotyków (18,52%, wartość wyższa wśród kobiet, niż wśród mężczyzn) oraz pod wpływem alkoholu (17,28%, wartość wyższa wśród kobiet, niż wśród mężczyzn).

Osoby nieletnie deklarowały się przede wszystkim jako heteroseksualiści. Deklaracje takie były składane częściej przez kobiety, niż przez mężczyzn. Jednocześnie, co piąty mężczyzna z tej grupy zadeklarował się jako homoseksualista.

Osoby nieletnie podejmowały przede wszystkim kontakty seksualne waginalne oraz oralne. 100% osób z tej grupy zadeklarowało niestosowanie prezerwatyw podczas stosunków oralnych, zaś ponad 40% wskazało, że nie stosuje prezerwatyw w trakcie kontaktów waginalnych. Osoby nieletnie wskazały, że wśród ich partnerów seksualnych znajdują się przede wszystkim osoby heteroseksualne, jak też homoseksualne i posiadające wielu partnerów. Osoby nieletnie mają mniejszą liczbę partnerów seksualnych niż ogół klientów PKD, co jest wynikiem ich młodego wieku. Młode kobiety częściej niż młodzi mężczyźni posiadały w przeszłości tylko jednego partnera seksualnego, co stanowi większy odsetek niż w latach 2015-2017.

Wśród osób nieletnich zanotowano niższy, niż w przypadku ogółu klientów PKD odsetek osób deklarujących wykonywanie w przeszłości testów na obecność wirusa HIV. Wykonanie testów w przeszłości zadeklarowała co dziesiąta osoba poniżej 18 r.ż. (11,29%). Żadna z osób z tej grupy nie wykonała testu więcej niż 3 razy. Osoby nieletnie wykonywały w przeszłości testy przede wszystkim w PKD oraz przychodni/szpitalu NFZ.

Jako powód wykonania testu osoby nieletnie wskazywały przede wszystkim podejmowanie ryzykownych kontaktów seksualnych, ciekawość oraz kontakt z krwią. W przypadku 7,23% nieletnich powodem była ciąża.

Analizując ryzykowne sytuacje, z jakimi kontakt miały osoby poniżej 18 r.ż. wskazać należy na podejmowanie kontaktów seksualnych pod wpływem substancji psychoaktywnych w innej formie, niż IDU (wartość o blisko 4 punkty procentowe wyższa niż w przypadku ogółu klientów PKD). Odsetek osób nieletnich, które zadeklarowały podejmowanie kontaktów seksualnych pod wpływem substancji psychoaktywnych stosowanych w iniekcjach oraz pod wpływem alkoholu jest niemal taki sam, jak dla ogółu klientów PKD. Na ryzykowne sytuacje częściej narażają się nieletni mężczyźni, niż nieletnie kobiety. Odsetek osób, które mają choroby przenoszone drogą płciową jest niższy, niż wartość dla ogółu populacji klientów PKD (2,53% wobec 7,38%).

Osoby w wieku 18-25 roku życia

Osoby z grupy wiekowej 18-25 lat stanowią 31,54% całej badanej populacji. Osoby w tym wieku, podobnie, jak ogół badanej populacji, zamieszkują głównie w miastach oraz posiadają narodowość polską. Kontakt z PKD w celu wykonania testu nastąpił w okresie 3-12 miesięcy od wystąpienia ryzykownej sytuacji sprzyjającej zakażeniu wirusem.

W grupie tej występują przede wszystkim stosunki waginalne oraz oralne. Stosunki waginalne częściej deklarowały kobiety. W przypadku stosunków oralnych odsetek mężczyzn i kobiet deklarujących te stosunki jest zbliżony. W grupie tej w znacznej większości zaprzeczono stosowaniu prezerwatyw. Prezerwatywy stosowane są jedynie w odniesieniu do stosunków analnych i wykorzystywane są sporadycznie. Osoby należące do tej grupy wiekowej wykazały, że w ciągu życia posiadały najczęściej 2-5 partnerów seksualnych – częstość wskazywania tej odpowiedzi była wyższa w przypadku kobiet, niż mężczyzn. Mężczyźni wskazywali średnio większą liczbę partnerów, niż kobiety.

Wśród osób w wieku 18-25 lat dominowali partnerzy seksualni o orientacji heteroseksualnej, posiadający wielu partnerów seksualnych oraz homoseksualiści. W tej grupie wiekowej jedynie 31,88% osób wykonywało w przeszłości test na obecność wirusa HIV. Wśród osób, które wykonywały testy, największy odsetek zadeklarował jednokrotne wykonanie badania w przeszłości. Wykonanie badania deklarowano przede wszystkim w PKD oraz punkcie krwiodawstwa. Wśród osób w wieku 18-25 lat zachorowalność na STI jest niższe niż dla ogółu populacji klientów PKD (6,64% wobec 7,38% wśród ogółu klientów PKD).

Osoby w wieku co najmniej 50 lat

Osoby w wieku co najmniej 50 lat stanowią 4,97% populacji klientów PKD. Podobnie, jak w całej populacji, również w tej grupie większość osób stanowią mężczyźni. Podobnie również, jak w przypadku ogółu klientów PKD, większość spośród osób w wieku co najmniej 50 lat stanowią osoby narodowości polskiej, zamieszkujące w miastach. W przypadku osób z grupy 50+ pomiędzy ryzykowną sytuacją a zgłoszeniem się do PKD mijało zazwyczaj 3-12 miesięcy. Zauważa się niewielkie różnice w podziale na płeć. W przypadku mężczyzn od wystąpienia ryzykownej sytuacji, do czasu zgłoszenia się do PKD mija nieco krótszy okres, niż w przypadku kobiet.

Osoby w wieku co najmniej 50 lat częściej, niż ogół klientów PKD, deklarowali podejmowanie zróżnicowanych form stosunków seksualnych. W przypadku kontaktów waginalnych oraz analnych (zarówno aktywnych, jak i pasywnych) osoby w wieku 50+ częściej, niż ogół klientów PKD deklarowali stosowanie prezerwatyw. W przypadku kontaktów analnych zaobserwowano jednak rzadsze stosowanie prezerwatyw. Dominująca większość osób z grupy 50+ deklarowała posiadanie w ciągu życia partnera seksualnego o orientacji heteroseksualnej. Blisko 40% badanych wskazało również, że utrzymywało kontakty z osobami mającymi wielu partnerów. Mniejszy odsetek osób zadeklarował

posiadanie partnerów homoseksualnych, obcokrajowców, biseksualistów, osób oferujących usługi seksualne za pieniądze bądź osób z populacji HIV+. Znikomy odsetek osób w wieku 50+ zadeklarował posiadanie partnerów seksualnych przyjmujących IDU. Podobnie, jak w przypadku ogółu klientów PKD, większość osób zadeklarowała posiadanie w ciągu życia 2-5 partnerów seksualnych.

35,60% osób z grupy 50+ zadeklarowało wykonywanie w przeszłości testu na obecność wirusa HIV. Zazwyczaj deklarowano wykonanie w przeszłości jednego test na obecność wirusa HIV. Wartości odnotowane w grupie osób 50+ były zbliżone do tych zaobserwowanych wśród ogółu klientów PKD. Testy, podobnie, jak w przypadku ogółu klientów PKD osoby 50+ wykonywały przede wszystkim w Punktach Konsultacyjno-Diagnostycznych, zaś jako powód wskazywało podejmowanie ryzykownych kontaktów seksualnych. Warto nadmienić, że w grupie osób 50+ rzadziej, niż w przypadku ogółu klientów PKD odnotowywano pozytywny wynik testu (0,33% w grupie osób z grupy 50+ wobec 0,47% wśród ogółu klientów PKD).

Kobiety w ciąży

Kobiety w ciąży stanowią 4,39% ogółu klientów PKD oraz 12,26% wszystkich zgłaszających się do PKD kobiet. Kobiety w ciąży pochodzą przede wszystkim z grup wiekowych 20-29 oraz 30-39 lat. Niewielki odsetek kobiet w ciąży stanowią osoby nieletnie oraz 18-19-letnie, a także co najmniej 40-letnie. W przypadku kobiet w ciąży okres od wystąpienia ryzykownej sytuacji sprzyjającej zakażeniu do czasu zgłoszenia się do PKD w większości przypadków wynosił 3-12 miesięcy (podobnie, jak w przypadku ogółu klientów PKD). W poszczególnych grupach wiekowych okres ten był zróżnicowany. Osoby do 19 roku życia zgłaszały się do PKD również w przeciągu tygodnia od wystąpienia takiej sytuacji. W grupie wiekowej 20-29 oraz 30-39 lat odnotowano zróżnicowany czas od wystąpienia ryzykownej sytuacji do czasu zgłoszenia się do Punktu.

Kobiety w ciąży deklarowały przede wszystkim orientację heteroseksualną (99,15%). Znajduje to odzwierciedlenie wśród rodzajów podejmowanych kontaktów seksualnych – ta grupa kobiet podejmuje przede wszystkim stosunki waginalne. W tej grupie zanotowano również niewielką skłonność do stosowania prezerwatyw. Partnerzy seksualni kobiet w ciąży to głównie osoby heteroseksualne oraz mające wielu partnerów.

Większość kobiet w ciąży wskazała, że w ciągu życia posiadała nie w 1 lub 2-5 partnerów seksualnych. Ponadto, kobiety w ciąży wskazywały, że w ciągu roku poprzedzającego wizytę w PKD posiadały przede wszystkim partnerów stałych. Kobiety te wskazywały głównie na posiadanie jednego partnera

– posiadanie więcej niż jednego partnera w ciągu roku poprzedzającego wizytę w PKD potwierdziło jedynie 1,30% kobiet w ciąży. Posiadanie partnerów przygodnych potwierdziło jedynie 1,35% kobiet w ciąży.

Blisko 45% kobiet w ciąży w przeszłości nie wykonywało testów na obecność wirusa HIV. Kobiety, które wykonywały w przeszłości testy na HIV wskazywały, że czyniły to jednokrotnie bądź 2-3 krotnie. Badanie w przeszłości wykonywały przede wszystkim w PKD.

Powodem wykonania testów przede wszystkim były – podobnie jak w przypadku większości osób odwiedzających PKD – podejmowanie ryzykownych kontaktów seksualnych. Najwyższy odsetek deklaracji przyjmowania substancji psychoaktywnych zanotowano wśród kobiet w ciąży w wieku 20-29 lat. Należy jednak wskazać, że kobiety w ciąży relatywnie rzadko, na tle pozostałych badanych grup, narażały się na sytuacje, w których możliwe było zakażenie wirusem. Jedynie 1,69% kobiet w ciąży zadeklarowało wystąpienie ryzykownych sytuacji (kontakty seksualne pod wpływem IDU, substancji przyjmowanych w innych formach oraz alkoholu).

Osoby, które otrzymały dodatni wynik w teście potwierdzenia

Osoby, które otrzymały dodatni wynik testu (dalej: osoby HIV+) stanowią 1,08% wszystkich klientów PKD w 2018 roku. Znaczna większość osób, które otrzymały dodatni wynik testu, to mężczyźni (92,84%). Osoby z dodatnim wynikiem testu na HIV to przede wszystkim klienci PKD z grupy wiekowej 20-29 lat. Osoby z populacji HIV+ zamieszkują głównie w miastach oraz mają obywatelstwo polskie. Podobnie jak ogół populacji, osoby takie zgłaszają się do PKD w przeciągu 3-12 miesięcy od zaistnienia sytuacji ryzykownej sprzyjającej zakażeniu (kontakt z PKD szybciej następuje w przypadku kobiet – 3-4 tygodnie).

W przypadku osób HIV+ odnotowano niższy, niż w przypadku ogółu klientów PKD oraz populacji HIV-, odsetek osób deklarujących współdzielenie sprzętu do dokonywania iniekcji. Odsetek osób deklarujących zażywanie substancji psychoaktywnych drogą iniekcji jest jednak wyższy, niż w przypadku ogółu klientów PKD (niższy jest za to odsetek osób HIV+ przyjmujących substancje psychoaktywne inną drogą, niż poprzez iniekcje). Osoby, które otrzymały dodatni wynik w teście potwierdzenia częściej deklarowały występowanie sytuacji ryzykownych (seks pod wpływem alkoholu oraz substancji psychoaktywnych).

Zachorowalność na choroby przenoszone drogą płciową w populacji osób HIV+ jest znacznie wyższa, niż w przypadku ogółu klientów PKD (19,75% wobec 7,38%).

Osoby z populacji HIV+ deklarowały podejmowanie różnorodnych form kontaktów seksualnych. Deklarowały również sporadyczne używanie prezerwatyw. Z uwagi na zróżnicowanie tej grupy również partnerzy osób HIV+ są różnorodni (osoby homo-, bi- i heteroseksualne, mające wielu partnerów, osoby z grupy HIV+, obcokrajowcy, sex workers). Deklarowana przez osoby z grupy HIV+ liczba partnerów seksualnych w ciągu życia była zbliżona do liczby deklarowanej przez ogół klientów PKD. W przeciągu minionego roku zarówno kobiety, jak i mężczyźni deklarowali przede wszystkim posiadanie stałych partnerów seksualnych. Kobiety z grupy HIV+ zadeklarowały posiadanie 1 partnera stałego (100% wskazań), mężczyźni w ponad 90% także zadeklarowali posiadanie jednego partnera. Wśród populacji HIV+ zauważalna jest również większa częstotliwość wykonywania w przeszłości testów na obecność wirusa HIV (przede wszystkim w grupie mężczyzn). Osoby z grupy HIV+ częściej wykonywały po oknie serologicznym test w przychodniach, szpitalach lub prywatnych laboratoriach, niż ogół klientów PKD. Rzadziej wykonywały test w PKD.

Mężczyźni z grupy MSM, którzy otrzymali dodatni wynik testu na HIV częściej niż ogół klientów PKD deklarowali posiadanie stałego partnera seksualnego w przeciągu roku poprzedzającego badanie (ponad 90% mężczyzn wskazało na posiadanie jednego partnera). Liczba partnerów w ciągu życia w wielu przypadkach była jednak wyższa, niż wartość deklarowana przez ogół klientów PKD.

Prognozy zachorowalności

Prognozy wskazują na spadek odsetka osób zakażonych wirusem HIV ogółem w perspektywie do 2021 roku, jednak zarówno wśród kobiet ogółem, jak i wśród mężczyzn ogółem wartość ta nie ulegnie zmianie. Stagnacja nastąpi również w odniesieniu do klientów PKD z grupy IDU. Należy jednak wskazać, że analiza danych z lat 2015-2018 pozwala na stwierdzenie, że zachorowalność wśród kobiet w ciąży ulegnie zmniejszeniu. Wzrost zachorowalności będzie zaś dotyczył osób z grupy MSM.

SPIS TREŚCI

Opis kluczowych wniosków 3

Spis treści 14

1. Wprowadzenie i analiza działania PKD 18

2. Założenia metodologiczne 19

   2.1. Cel i przedmiot analiz 19

   2.2. Wykorzystane dane 19

3. Szczegółowa koncepcja analiz wraz z hipotezami 20

4. Charakterystyka osób zgłaszających się do PKD 23

5. Charakterystyka zachowań ryzykownych 27

   5.1. Liczba partnerów seksualnych 27

   5.2. MSM (mężczyźni uprawiający seks z mężczyznami) 33

   5.3. Stosowanie prezerwatyw 34

   5.4. Kontakt seksualny pod wpływem substancji psychoaktywnych 36

   5.5. Kontakt seksualny z partnerem seropozytywnym HIV+ 39

   5.6. IDU (osoby zażywające narkotyki drogą iniekcji) 40

6. Testy 46

   6.1. Opis wyników i skali wykrywalności zagrożeń 46

7. Analiza populacji mężczyzn deklarujących kontakty seksualne z mężczyznami (grupa MSM) 56

   7.1. Charakterystyka demograficzna 56

   7.2. Stosowanie prezerwatyw 59

   7.3. Partnerzy seksualni 60

   7.4. Wykonywanie testów - powody i liczba 70

   7.5. Kontakty seksualne w sytuacjach ryzykownych 78

8. Analiza populacji osób deklarujących przyjmowanie środków psychoaktywnych drogą iniekcji (grupa IDU) 81

8.1. Charakterystyka demograficzna 81

8.2. Analiza związków zachowań/sytuacji wiążących się z ryzykiem zakażenia HIV w podziale na płeć i wiek 81

8.3. Stosowanie prezerwatyw 84

8.4. Partnerzy seksualni 86

8.5. Wykonywanie testów – powody i liczba 93

8.6. Kontakty seksualne w sytuacjach ryzykownych 102

9. Analiza populacji osób deklarujących podejmowanie kontaktów seksualnych pod wpływem środków psychoaktywnych 106

9.1. Charakterystyka demograficzna 106

9.2. Analiza związków zachowań/sytuacji wiążących się z ryzykiem zakażenia HIV w podziale na płeć i wiek 109

9.3. Stosowanie prezerwatyw 111

9.4. Partnerzy seksualni 114

9.5. Wykonywanie testów – powody i liczba 126

9.6. Kontakty seksualne w sytuacjach ryzykownych 132

10. Analiza populacji osób niepełnoletnich 136

10.1. Charakterystyka demograficzna 136

10.2. Analiza związków zachowań/ sytuacji wiążących się z ryzykiem zakażenia HIV w podziale na płeć 138

10.3. Stosowanie prezerwatyw 141

10.4. Partnerzy seksualni 144

10.5. Wykonywanie testów – powody i liczba 149

10.6. Kontakty seksualne w sytuacjach ryzykownych 155

11. Analiza populacji osób w wieku 18-25 lat 158
11.1. Charakterystyka demograficzna 158
11.2. Analiza związków zachowań/ sytuacji wiążących się z ryzykiem zakażenia HIV w podziale na płeć 160
11.3. Stosowanie prezerwatyw 163
11.4. Partnerzy seksualni 165
11.5. Wykonywanie testów – powody i liczba 170
11.6. Kontakty seksualne w sytuacjach ryzykownych 178
12. Analiza populacji osób w wieku 50+ 180
12.1. Charakterystyka demograficzna 180
12.2. Analiza związków zachowań/ sytuacji wiążących się z ryzykiem zakażenia HIV w podziale na płeć 182
12.3. Stosowanie prezerwatyw 183
12.4. Partnerzy seksualni 186
12.5. Wykonywanie testów – powody i liczba 191
12.6. Kontakty seksualne w sytuacjach ryzykownych 200
13. Analiza populacji kobiet w ciąży 202
13.1. Charakterystyka demograficzna 202
13.2. Analiza związków zachowań/sytuacji wiążących się z ryzykiem zakażenia HIV 203
13.3. Stosowanie prezerwatyw 205
13.4. Partnerzy seksualni 207
13.5. Wykonywanie testów – powody i liczba 210
13.6. Kontakty seksualne w sytuacjach ryzykownych 214
14. Analiza populacji HIV+ 216
14.1. Charakterystyka demograficzna 216

14.2. Analiza związków między cechami społeczno-demograficznymi, a zachowaniami wiążącymi się z ryzykiem zakażenia HIV i analiza związków zachowań/ sytuacji wiążących się z ryzykiem zakażenia HIV 218

14.3. Stan zdrowia i współwystępowanie innych chorób przenoszonych drogą płciową 221

14.4. Charakterystyka populacji kobiet i mężczyzn HIV+ 223

14.5. Charakterystyka populacji mężczyzn homoseksualnych lub/i mających kontakty seksualne z mężczyznami 234

15. Prognozy zachorowalności 241

16. Podsumowanie i wnioski 245

Spis elementów graficznych w tekście 247

Spis tabel 247

Spis wykresów 250

1. WPROWADZENIE I ANALIZA DZIAŁANIA PKD

W 2017 r. Krajowe Centrum ds. AIDS zawarło 27 umów na działalność 31 punktów konsultacyjno-diagnostycznych (PKD). Do ich zadań należy wykonywanie anonimowych, bezpłatnych i bez skierowania badań w kierunku HIV. Wszystkie PKD zobowiązane są do działania zgodnie ze standardami Krajowego Centrum ds. AIDS.

Realizacja działań objętych *Krajowym Programem Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS na lata 2017-2021* umożliwia prawidłowe funkcjonowanie Punktów Konsultacyjno-Diagnostycznych. Kontynuowano wczesne wykrywanie zakażeń HIV u osób o ryzykownych zachowaniach, poprzez zapewnienie wykonywania anonimowych i bezpłatnych badań diagnostycznych na zakażenia HIV. Nie w mniejszym stopniu przyczyniło się to do uświadamiania wszystkim zgłaszającym się do PKD o skutkach zdrowotnych wynikających z ryzykownych zachowań i możliwości zmiany ich na bezpieczniejsze poprzez prowadzenie profesjonalnego poradnictwa okołotestowego. Krajowe Centrum ds. AIDS w swoich działaniach opiera się również na danych epidemiologicznych dotyczących HIV/AIDS, których pozyskiwaniem zajmują się PKD[2].

W ramach Programu organizowane są również szkolenia certyfikacyjne na doradców prowadzących poradnictwo okołotestowe w zakresie HIV/AIDS. Mogą oni na podstawie ukończenia szkolenia dołączyć do kadry PKD. Kolejnym wdrażanym elementem były szkolenia dla pracowników medycznych oraz dla osób prowadzących działania edukacyjne w kontekście problematyki HIV/AIDS. Ponadto w ramach monitoringu analizie poddawane są ankiety wypełniane przez klientów Punktów Konsultacyjno-Diagnostycznych w całej Polsce.

[2] *Standardy obowiązujące w Punktach Konsultacyjno-Diagnostycznych (PKD), str. 3-4.*

2. ZAŁOŻENIA METODOLOGICZNE

2.1. CEL I PRZEDMIOT ANALIZ

Główne cele przeprowadzanych analiz statystycznych to:

1. Charakterystyka społeczno-demograficzna interesantów PKD wg zmiennych dostępnych w ankiecie PKD;
2. Szczegółowy opis populacji interesantów PKD z uwzględnieniem powodu zgłoszenia oraz występowania zachowań ryzykownych sprzyjających zakażeniu;
3. Analiza związków pomiędzy cechami społeczno-demograficznymi interesantów PKD a wskaźnikami zachowań ryzykownych sprzyjających zakażeniu;
4. Opis powodów wykonania (lub braku wykonania) testów oraz opis skali wykrywalności zakażeń.

2.2. WYKORZYSTANE DANE

Do analizy wykorzystano bazę danych za rok 2018, przekazaną przez Zmawiającego. Baza danych zawierała łącznie 37 666 rekordów. Analizy przeprowadzono na pełnej populacji interesantów PKD.

Przekazana przez Zamawiającego baza danych posiadała format CSV, co oznacza, że zawarte w niej dane posiadały format nie numeryczny, a tekstowy. Analiza została przeprowadzona przy pomocy programu SPSS, co wymagało rekodowania zawartych w przekazanej bazie zmiennych na format numeryczny bądź łańcuchowy – w zależności od typu analizowanych zmiennych. Na tym etapie dokonano identyfikacji zmiennych z danymi zawartymi w kwestionariuszu ankiety, wypełnianej przez interesantów PKD.

Na tym etapie zidentyfikowano rozbieżności pomiędzy przekazaną bazą danych a wzorem kwestionariusza ankiety uzupełnianej przez interesariuszy PKD. W przekazanej bazie brakuje zmiennej dot. schematu przyjmowania PrEP (przedekspozycyjna profilaktyka zakażenia HIV – z j. ang. *Pre-exposure Prophylaxis*). W bazie znajdują się zaś dane, których nie można odnaleźć w ankiecie. Są to zmienne dot. rodzajów stosowanych środków odurzających: w bazie zawarto niewystępujące w kwestionariuszu ankiety heroinę, poppers, kompot i sterydy. Na dalszym etapie analizy utworzono nowe zmienne, niezbędne do przeprowadzenia analiz:

- Zmienna **województwo** – utworzona na podstawie deklarowanego przez interesanta PDK miejsca zamieszkania (pytanie o powiat);
- Zmienna **kategoria wieku** została utworzona na podstawie pytania o wiek (poniżej 18 r.ż., 18-25 r.ż., 26-50 r.ż., powyżej 50 r.ż.);
- Zmienna **wskaźnik zachowań ryzykownych** powstała poprzez uwzględnienie podejmowania przez interesanta PKD przynajmniej jednej z następujących czynności:
  - kontakt homoseksualny;
  - kontakt seksualny bez prezerwatywy;
  - kontakt seksualny pod wpływem substancji psychoaktywnych lub alkoholu;
  - kontakt seksualny z partnerem HIV+;
  - iniekcje narkotyków.

3. SZCZEGÓŁOWA KONCEPCJA ANALIZ WRAZ Z HIPOTEZAMI

Szczegółowej analizie zostały poddane następujące grupy interesantów PKD:

1. Interesanci PKD, mężczyźni, którzy zadeklarowali podejmowanie kontaktów seksualnych z mężczyznami (grupa MSM);
2. Interesanci PKD, którzy zadeklarowali przyjmowanie środków psychoaktywnych drogą iniekcji (grupa IDU);
3. Interesanci PKD, którzy zadeklarowali podejmowanie kontaktów seksualnych pod wpływem środków psychoaktywnych;
4. Interesanci PKD w wieku poniżej 18 roku życia;
5. Interesanci PKD w wieku 18-25 roku życia;
6. Interesanci PKD w wieku co najmniej 50 lat;
7. Interesanci PKD, kobiety w ciąży;
8. Interesanci PKD, którzy otrzymali dodatni wynik w teście potwierdzenia.

Ponadto analiza obejmuje:

1. **Charakterystykę społeczno-demograficzną interesantów PKD** (osób zgłaszających się do PKD) wg zmiennych „metryczkowych" dostępnych w ankiecie PKD (płeć, wiek, narodowość, miejsce zamieszkania, lokalizacja – powiat/województwo). Struktura osób zgłaszających się

do PKD zostanie porównana ze strukturą populacji według danych GUS oraz z danymi z innych badań realizowanych na ogólnopolskich próbach losowych .

2. **Szczegółowy opis populacji interesantów PKD** z uwzględnieniem: powodu zgłoszenia oraz występowania zachowań ryzykownych sprzyjających zakażeniu (w tym: liczby partnerów seksualnych, kontaktów seksualnych z osobami tej samej płci, kontaktów seksualnych bez zabezpieczenia, kontaktów seksualnych pod wpływem substancji psychoaktywnych, kontaktów seksualnych z osobami HIV+, stosowania substancji odurzających iniekcjach itd. – analiza uwzględni wszystkie powody zgłoszenia oraz zachowania ryzykowne sprzyjające zakażeniu, na temat których Wykonawca otrzymane dane).
3. **Opis związków pomiędzy cechami społeczno-demograficznymi interesantów PKD (płeć, wiek, narodowość, miejsce zamieszkania, lokalizacja – powiat/województwo) a wskaźnikami zachowań ryzykownych sprzyjających zakażeniu** (w tym: liczba partnerów seksualnych, kontaktów seksualnych z osobami tej samej płci, kontaktów seksualnych bez zabezpieczenia, kontaktów seksualnych pod wpływem substancji psychoaktywnych, kontaktów seksualnych z osobami HIV+, stosowania substancji odurzających w iniekcjach itd. – analiza uwzględni wszystkie wskaźniki zachowań ryzykownych sprzyjających zakażeniu, na temat których Wykonawca otrzymane dane)
4. **Powody wykonania/braku wykonania testów oraz skali wykrywalności zagrożeń**: analiza związków między cechami społeczno-demograficznymi interesantów PKD (płeć, wiek, narodowość, miejsce zamieszkania, lokalizacja – powiat/województwo) a wynikami testów.
5. Analizę pod kątem wypełniania przez PKD stawianych im zadań (w tym prewencji zakażeń).
6. Prognozy zachorowalności do 2021 roku.

Poniżej przedstawiono listę hipotez badawczych, które zostały poddane analizie w ramach niniejszego badania. Analiza danych obejmuje informacje zebrane przez PKD w 2018 roku. Dane (nt. zachowań seksualnych, liczby partnerów seksualnych itp.) były analizowane jako odnoszące się do 2018 roku, o ile nie zaznaczono inaczej. Hipotezy te zostały poddane weryfikacji/falsyfikacji w dalszej części raportu.

1. Mężczyźni deklarujący kontakty seksualne z mężczyznami są grupą bardziej narażoną na zakażenie HIV niż mężczyźni deklarujący kontakty seksualne tylko z kobietami.

2. Osoby przyznające się do stosowania środków psychoaktywnych drogą iniekcji są grupą bardziej narażoną na zakażenie HIV niż osoby, które nie stosują środków psychoaktywnych drogą iniekcji.
3. Osoby, które podejmują ryzykowne kontakty seksualne, częściej otrzymały wynik dodatni niż wynik ujemny.
4. Osoby 50+ są grupą mniej narażoną na zakażenie HIV niż osoby poniżej 50 roku życia.
5. Wraz z liczbą partnerów seksualnych wzrasta ryzyko zakażenia wirusem HIV.
6. Hipoteza 6: Kobiety są bardziej narażone na ryzyko zakażenia wirusem HIV niż mężczyźni.
7. Klienci punktów konsultacyjno-diagnostycznych zlokalizowanych w miastach powyżej 200 tys. mieszkańców są bardziej narażeni na zakażenie HIV niż klienci punktów konsultacyjno-diagnostycznych zlokalizowanych w miastach poniżej 200 tys. mieszkańców.
8. Osoby mieszkające w mieście są bardziej narażone na ryzyko zakażenia wirusem HIV niż osoby mieszkające na terenach wiejskich.
9. Osoby, które otrzymały dodatni wynik testu częściej, niż osoby, które uzyskały ujemny wynik testu deklarowały podejmowanie kontaktów seksualnych pod wpływem alkoholu lub substancji psychoaktywnych.
10. Wraz z wiekiem badanych osób spada częstość podejmowania zachowań ryzykownych, sprzyjających zakażeniu wirusem HIV.
11. Najczęstszymi powodami wykonania testu wśród osób poniżej 25 roku życia jest wcześniejsze podejmowanie ryzykownych zachowań seksualnych.
12. Osoby, które zadeklarowały występowanie innych chorób przenoszonych drogą płciową, częściej uzyskiwały dodatki wynik testu wykrywającego wirusa HIV, niż osoby, które nie deklarowały występowania tego rodzaju chorób
13. Najczęstszym powodem wykonania testu jest podejmowanie ryzykownych kontaktów seksualnych.
14. Osoby podejmujące stosunki seksualne pasywne częściej otrzymują dodatni wynik testu, niż osoby utrzymujące stosunki seksualne aktywne; jednocześnie osoby niepodejmujące kontaktów seksualnych są mniej narażone na zakażenie, niż osoby je podejmujące.
15. Wśród osób, które otrzymały dodatni wynik testu HIV i które zadeklarowały podejmowanie kontaktów seksualnych z partnerem zakażonym wirusem HIV więcej jest kobiet niż mężczyzn.

4. CHARAKTERYSTYKA OSÓB ZGŁASZAJĄCYCH SIĘ DO PKD

Spośród wszystkich klientów PKD większość osób stanowią mężczyźni (24 173 osoby, tj. 64,18%), kobiety stanowią jedynie 35,82% interesantów (13 493 osoby). Porównując strukturę płci klientów PKD z danymi z lat 2015-2017 należy stwierdzić, że nastąpiło nieznaczne zwiększenie odsetka kobiet zgłaszających się do PKD (średnia za lata 2015-2017: kobiety 38%, mężczyźni: 62%).

Wykres 1 Struktura demograficzna osób zgłaszających się do PKD w 2018 r. – wg płci

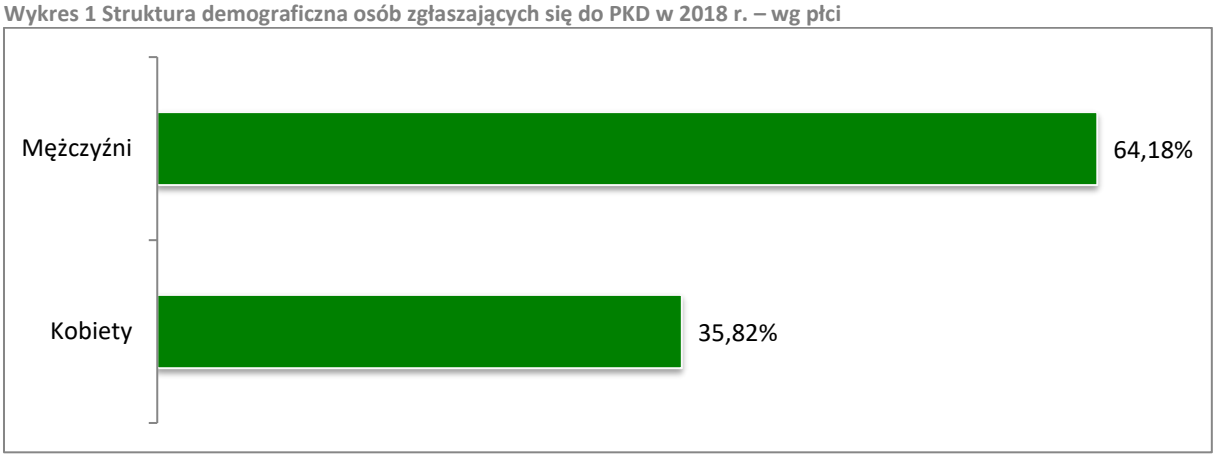

Osoby poniżej 18 r.ż. stanowią marginalny odsetek klientów PKD. Zauważalny jest znaczny wzrost liczby osób zgłaszających się wśród 18- i 19-latków. W przypadku osób nieletnich, podobnie, jak w poprzednich latach, niewielki odsetek zgłaszających się może być warunkowany koniecznością udania się do PKD wraz z opiekunem prawnym w celu wykonania testu. Podobnie jak w poprzednich latach, częściej klientami PKD są kobiety.

Tabela 1 Struktura demograficzna osób do 19 r.ż. zgłaszających się do PKD w 2018 r. – wg wieku i płci

	KOBIETY	MĘŻCZYŹNI	RAZEM
Poniżej 18 r.ż.	0,73%	0,37%	0,50%
18 r.ż.	1,59%	1,39%	1,46%
19 r.ż.	2,33%	2,28%	2,30%

Klientami PKD są przede wszystkim osoby pomiędzy 20 a 29 rokiem życia. Osoby te stanowią blisko połowę wszystkich pełnoletnich klientów PKD w 2018 roku. W drugiej kolejności należy wskazać na grupę wiekową 30-39 r.ż. (31,85% pełnoletnich klientów PKD w 2018 roku). Osoby w wieku 18-19 lat oraz powyżej 50 roku życia stanowią niewielki odsetek klientów PKD (odpowiednio 3,78% i 5%). Zarówno w przypadku populacji ogółem, jak też w podziale na płeć nie zauważa się, by w strukturze

osób zgłaszających się nastąpiły zmiany względem lat 2015-2017. Zauważa się jednak różnice względem struktury demograficznej mieszkańców Polski ogółem: widoczna jest nadreprezentacja mężczyzn w populacji klientów PKD.

Wykres 2 Struktura demograficzna osób w wieku 18+ zgłaszających się do PKD w 2018 r. – wg wieku i płci

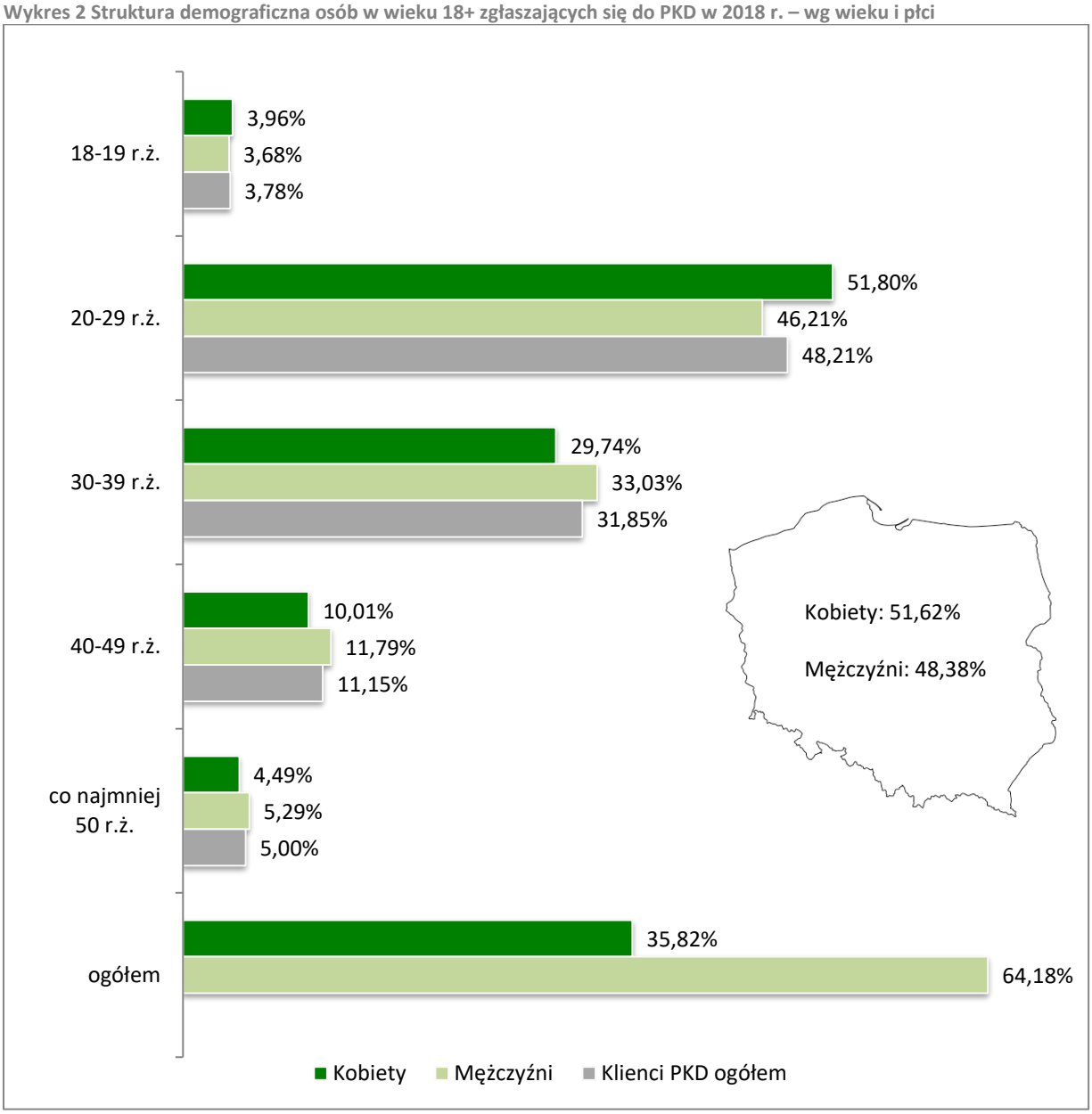

W porównaniu do lat 2015-2017 spadł odsetek kobiet w ciąży odwiedzających PKD. Uwzględniając wiek, wzrósł natomiast odsetek kobiet w ciąży z najmłodszych grup wiekowych (poniżej 18 lat, 18-19 lat) oraz z najstarszej grupy (co najmniej 40 lat).

Wykres 3 Struktura demograficzna kobiet w ciąży zgłaszających się do PKD w 2018 r. – wg wieku

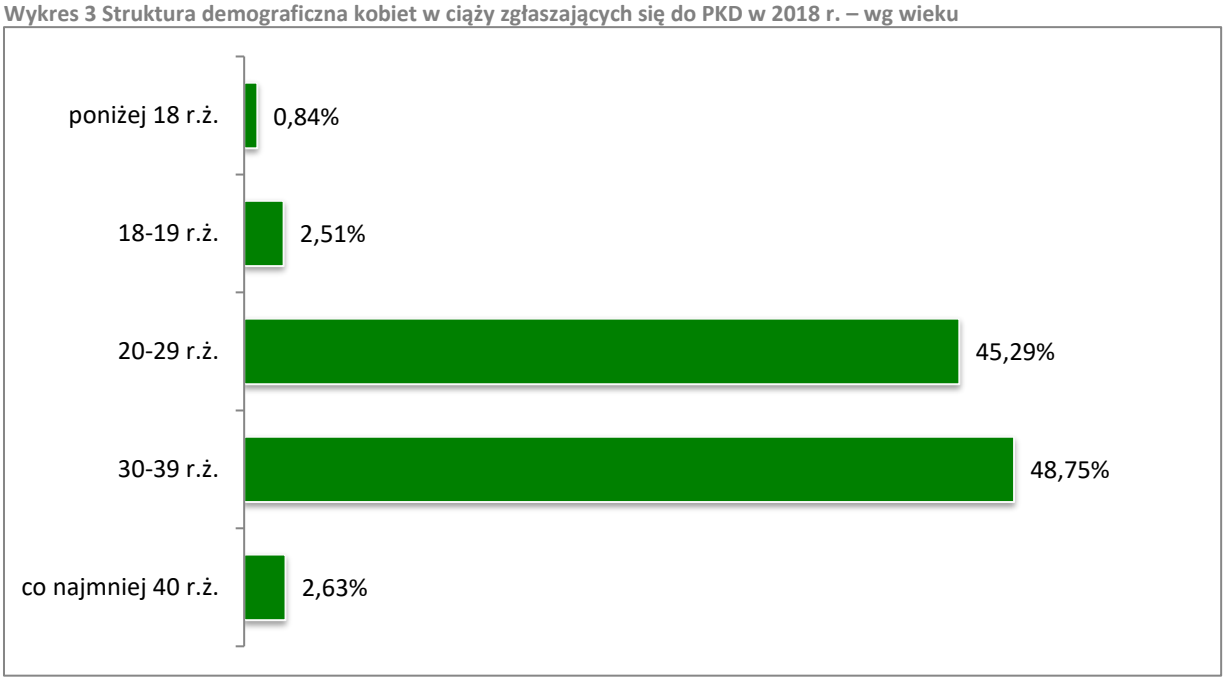

Przeważająca większość interesantów PKD to osoby narodowości polskiej (97,14%). Jedynie 2,86% klientów PKD to cudzoziemcy. Tendencja ta utrzymuje się na przestrzeni lat 2015-2017.

Wykres 4 Struktura demograficzna osób zgłaszających się do PKD w 2018 r. – wg narodowości

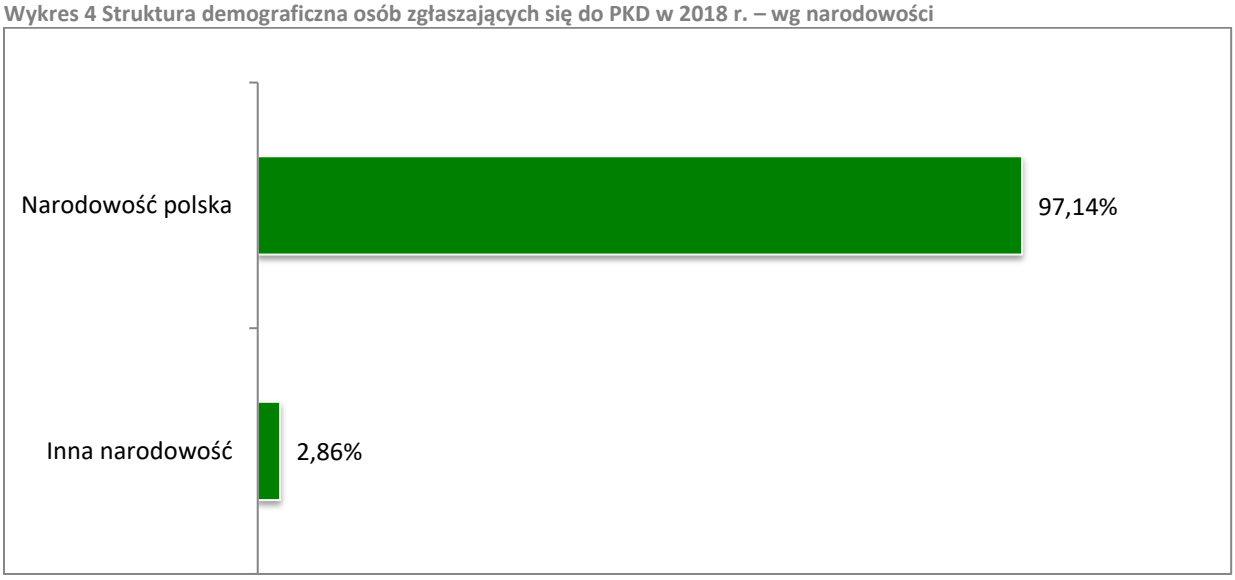

Większość osób narodowości innej niż polska, którzy w 2018 roku zgłosili się do PKD, to mężczyźni. Odsetek ten uległ jednak zmniejszeniu w porównaniu do lat 2015-2017. W przypadku kobiet

narodowości innej niż polska obserwuje się, że w populacji osób innej niż polska narodowości ich odsetek jest większy, niż w przypadku odsetka kobiet wśród ogółu zgłaszających się do PKD Polaków.

Tabela 2 Struktura demograficzna osób zgłaszających się do PKD w 2018 r. – wg płci i narodowości

	NARODOWOŚĆ POLSKA	INNA NARODOWOŚĆ
Mężczyźni	72,24%	63,94%
Kobiety	27,76%	36,06%

Analizując strukturę wiekową osób zgłaszających się do PKD w 2018 roku należy zauważyć wzrost odsetka osób poniżej 18 r.ż. narodowości innej niż polska w porównaniu z 2017 rokiem (wówczas odnotowano znaczny spadek odsetka takich osób: z 6% w 2016 r. do 2% w 2017 r.).

Tabela 3 Struktura demograficzna osób zgłaszających się do PKD w 2018 r. – wg wieku i narodowości

	NARODOWOŚĆ POLSKA	INNA NARODOWOŚĆ
Poniżej 18 r.ż.	3,77%	4,38%
19-29 r.ż.	47,91%	58,58%
30-39 r.ż.	31,91%	29,66%
Co najmniej 40 r.ż.	16,41%	7,37%

Klientami PKD są przede wszystkim osoby zamieszkujące miasta (96,78%). Osoby zamieszkujące tereny wiejskie stanowią niewielki odsetek osób zgłaszających się do PKD (3,22%). Tendencja ta utrzymuje się na przestrzeni lat 2015-2017. Zauważyć należy znaczną rozbieżność z populacją Polski – wśród klientów PKD występuje nadreprezentacja osób zamieszkujących obszary miejskie, co może być związane z bliskością i ułatwionym dostępem do PKD.

Wykres 5 Struktura demograficzna osób zgłaszających się do PKD w 2018 r. – wg miejsca zamieszkania

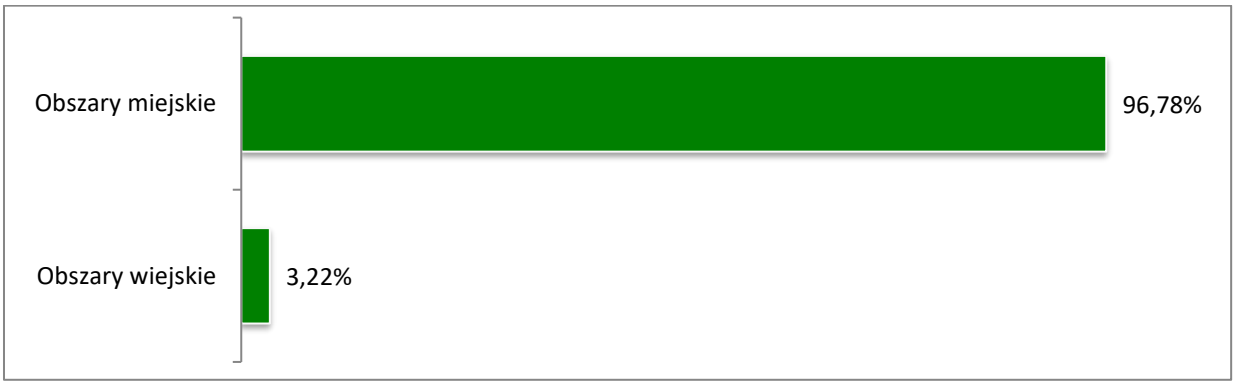

Różnicując odsetek kobiet i mężczyzn w podziale na miejsce zamieszkania należy wskazać, że z obszarów wiejskich do PKD zgłasza się więcej kobiet, niż mężczyzn. Biorąc pod uwagę miejsce zamieszkania wskazać należy, że zarówno z obszarów miejskich, jak też z obszarów wiejskich, największy odsetek klientów PKD to osoby w wieku 20-29 lat.

Tabela 4 Struktura demograficzna osób zgłaszających się do PKD w 2018 r. – wg płci i miejsca zamieszkania

	OBSZARY MIEJSKIE	OBSZARY WIEJSKIE
Kobiety	96,01%	3,99%
Mężczyźni	97,22%	2,78%

Tabela 5 Struktura demograficzna osób zgłaszających się do PKD w 2018 r. – wg wieku i miejsce zamieszkania

	OBSZARY MIEJSKIE	OBSZARY WIEJSKIE
Poniżej 18 r.ż.	0,60%	0,03%
18 r.ż.	1,37%	0,09%
19 r.ż.	2,19%	0,11%
20-29 r.ż.	46,51%	1,40%
30-39 r.ż.	30,59%	1,06%
Co najmniej 40 r.ż.	15,53%	0,52%

5. CHARAKTERYSTYKA ZACHOWAŃ RYZYKOWNYCH

5.1. LICZBA PARTNERÓW SEKSUALNYCH

Klienci PKD (zarówno kobiety, jak i mężczyźni, częściej podejmowali kontakty seksualne z osobami tej samej płci, niż z osobami innej płci. Zaobserwowano znaczący wzrost (o 50 punktów procentowych) odsetka kobiet deklarujących stosunki homoseksualne w stosunku do lat 2015-2017. Wzrósł też odsetek mężczyzn deklarujących stosunki homoseksualne. Część spośród badanych osób zadeklarowała ponadto, że podejmuje kontakty seksualne z osobami obojga płci.

Wykres 6 Podejmowanie kontaktów seksualnych z osobami określonej płci – partnerzy seksualni w ciągu całego życia osób odwiedzających PKD w 2018 r.

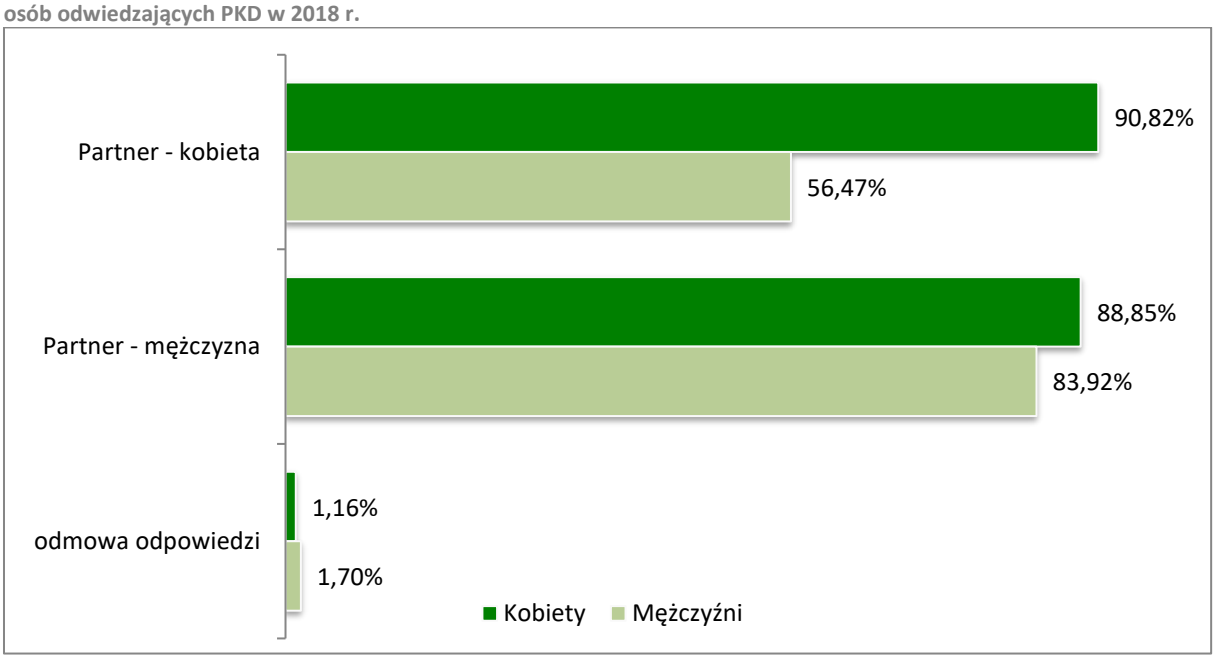

Wartości nie sumują się do 100%, ponieważ część klientów PKD przyznała, że podejmuje stosunki seksualne zarówno z kobietami, jak i z mężczyznami – w takiej sytuacji osoby te zostały ujęte dwukrotnie.

Klienci PKD najczęściej wskazywali, że posiadali partnerów heteroseksualnych. Wskazało tak 71,34% klientów PKD, przy czym posiadanie takiego partnera częściej wskazywały kobiety, niż mężczyźni (92,89% vs. 59,15%). W drugiej kolejności wskazano na posiadanie partnera seksualnego, który w swoim życiu posiadał wielu partnerów seksualnych. Następni wskazano na partnerów homoseksualnych – posiadanie takich partnerów wskazywali głównie mężczyźni. Względem lat 2015-2017 nie zaobserwowano zmian, jeśli chodzi o charakterystykę partnerów seksualnych deklarowanych przez klientów PKD.

Wykres 7 Charakterystyka partnerów seksualnych w ciągu całego życia osób odwiedzających PKD w 2018 r.

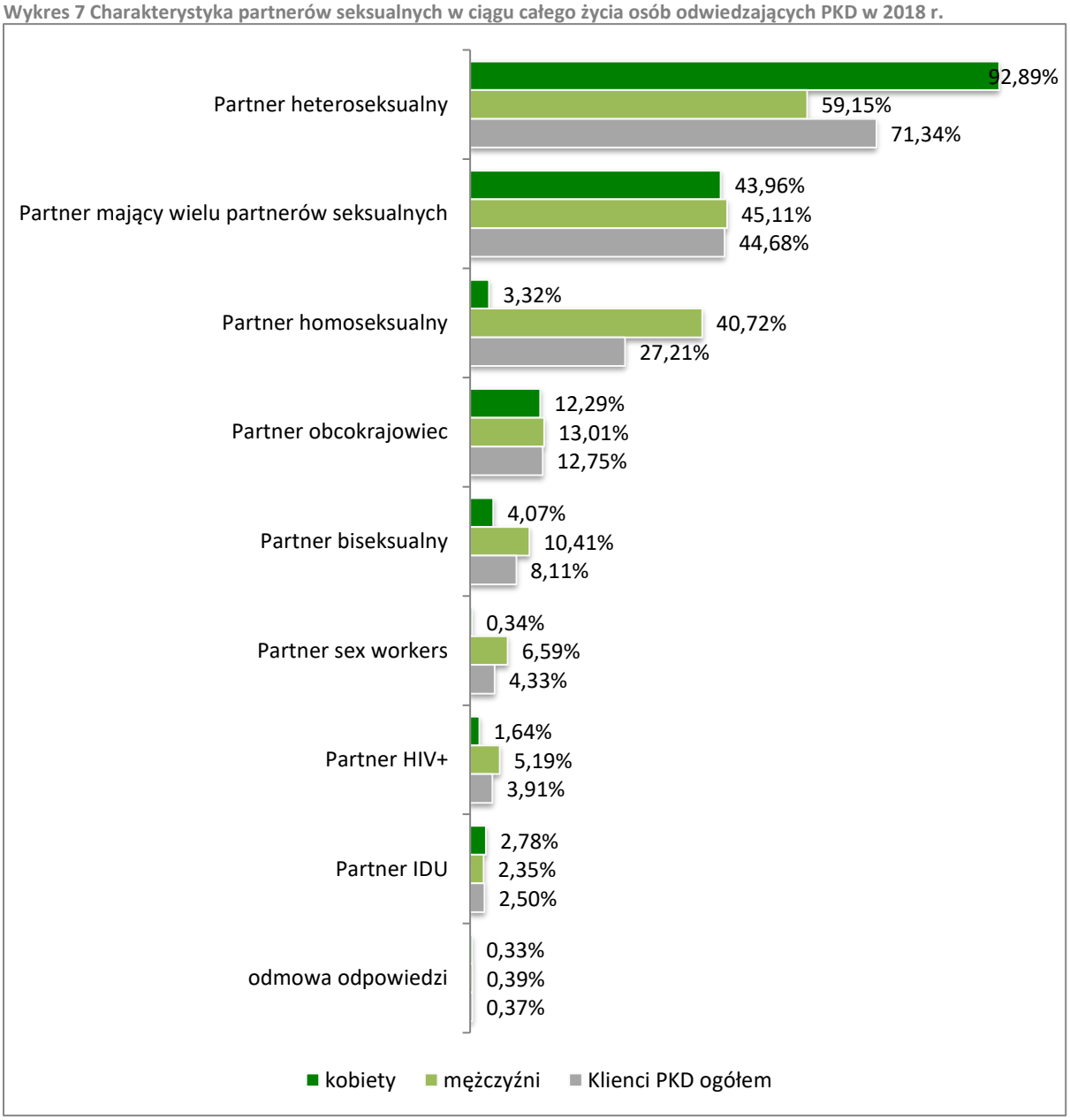

Interesanci PKD najczęściej posiadali więcej niż 1 partnera seksualnego w ciągu życia; posiadanie jednego partnera seksualnego w życiu zadeklarowało jedynie 12,78% osób odwiedzających PKD w 2018 roku. Ponad 46% osób zadeklarowało, że w ciągu życia posiadało 2-5 partnerów seksualnych; blisko co czwarty odwiedzający, że było to od 6 do 10 partnerów. Zaobserwować należy, że kobiety częściej niż mężczyźni deklarowały posiadanie wielu partnerów seksualnych. Mężczyźni zaś dominowali w grupach osób, które wskazały jednego bądź 2-5 partnerów seksualnych. Jest to

odwrócenie tendencji występującej w latach 2015-2017 - wówczas to mężczyźni częściej deklarowali, że posiadają wielu partnerów seksualnych.

Wykres 8 Liczba partnerów seksualnych w ciągu życia wśród ogółu osób odwiedzających PKD w 2018 r. w podziale na płeć

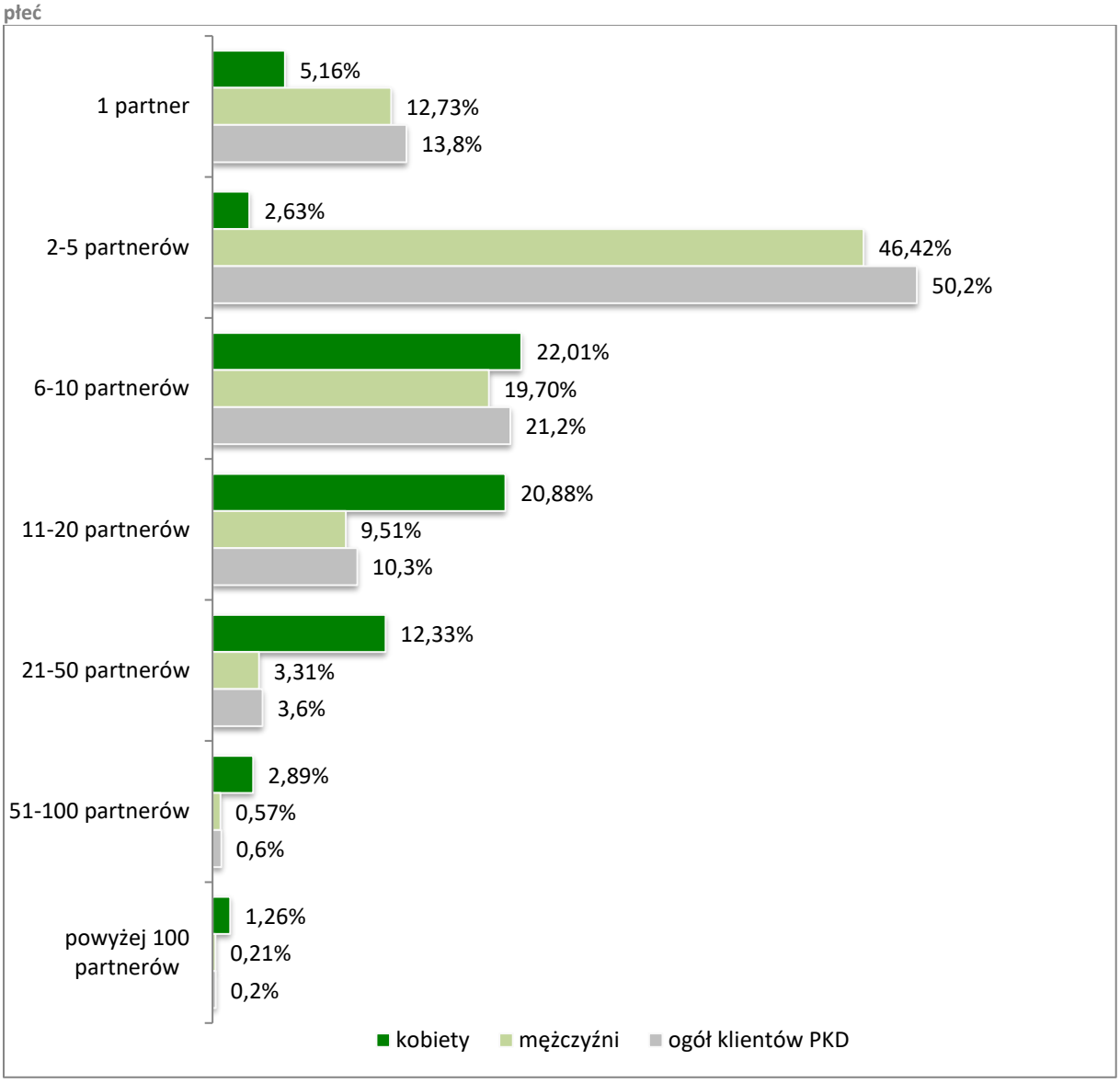

Większość klientów PKD (88,24%) zadeklarowała, że w ciągu roku poprzedzającego wizytę w Punkcie posiadała 1 stałego partnera seksualnego. 11,45% klientów PKD zadeklarowało, że posiadało w ciągu minionego roku 2-5 stałych partnerów seksualnych. Posiadanie więcej niż 5 takich partnerów

zadeklarował marginalny odsetek respondentów. Nie obserwuje się odstępstw od tendencji zapoczątkowanej w latach 2015-2017.

Wykres 9 Liczba partnerów seksualnych stałych w ciągu roku poprzedzającego badanie wśród ogółu osób odwiedzających PKD w 2018 r.

W podziale na płeć to kobiety częściej deklarowały posiadanie 1 partnera seksualnego w roku poprzedzającym badanie. Względem lat 2015-2017 wzrósł odsetek mężczyzn deklarujących posiadanie 1 partnera seksualnego stałego (z 42% do 87,85%). W podziale na miejsce zamieszkania – częściej mieszkańcy obszarów wiejskich deklarowali posiadanie 1 partnera seksualnego.

Tabela 6 Liczba partnerów seksualnych stałych w ciągu roku poprzedzającego badanie wśród ogółu osób odwiedzających PKD w 2018 r. – wg płci i miejsca zamieszkania

	KOBIETY	MĘŻCZYŹNI	OBSZARY MIEJSKIE	OBSZARY WIEJSKIE
1 partner	88,78%	87,85%	88,12%	91,07%
2-5 partnerów	11,01%	11,76%	11,55%	8,93%
powyżej 5 partnerów	0,21%	0,39%	0,33%	0,00%

Klienci PKD deklarowali również posiadanie przygodnych partnerów seksualnych w roku poprzedzającym badanie. Najczęściej liczba przygodnych partnerów seksualnych w ciągu roku poprzedzającego wykonanie badania wynosiła od 2 do 5. 32,55% klientów PKD podejmowało kontakty seksualne z jednym niestałym partnerem seksualnym. W porównaniu z latami 2015-2017 nie obserwuje się istotnych zmian w analizowanym zakresie.

Wykres 10 Liczba partnerów seksualnych przygodnych w ciągu roku poprzedzającego badanie wśród ogółu osób odwiedzających PKD w 2018 r.

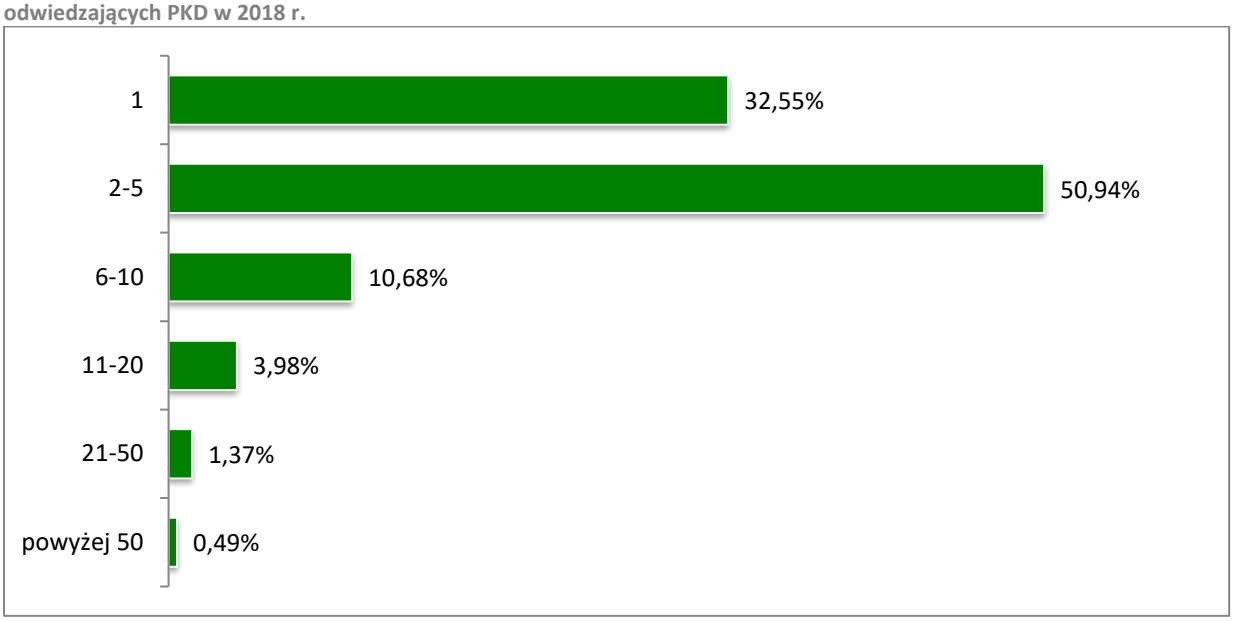

Zauważalna jest zależność pomiędzy miejscem zamieszkania a liczbą partnerów seksualnych – mieszkańcy obszarów miejskich posiadali większą liczbą przygodnych partnerów seksualnych, niż osoby zamieszkujące obszary wiejskie. W podziale na płeć większy odsetek mężczyzn, niż kobiet, zadeklarował posiadanie więcej niż 1 przygodnego partnera seksualnego w roku poprzedzającym wizytę w Punkcie. W porównaniu z latami 2015-2017 obserwuje się wzrost odsetka kobiet deklarujących posiadanie jednego przygodnego partnera seksualnego w ciągu roku poprzedzającego wizytę w PKD.

Tabela 7 Liczba partnerów seksualnych przygodnych w ciągu roku poprzedzającego badanie wśród ogółu osób odwiedzających PKD w 2018 r. – wg płci i miejsca zamieszkania

LICZBA PARTNERÓW	KOBIETY	MĘŻCZYŹNI	OBSZARY MIEJSKIE	OBSZARY WIEJSKIE
1 partner	42,23%	29,51%	32,18%	46,51%
2-5 partnerów	49,05%	51,53%	51,12%	44,32%
6-10 partnerów	6,51%	11,99%	10,77%	7,21%
11-20 partnerów	1,56%	4,74%	4,05%	1,31%
21-50 partnerów	0,43%	1,66%	1,40%	0,22%
powyżej 50 partnerów	0,21%	0,57%	0,49%	0,44%

5.2. MSM (MĘŻCZYŹNI UPRAWIAJĄCY SEKS Z MĘŻCZYZNAMI)

Struktura płci klientów PKD na przestrzeni lat 2015-2018 utrzymywała się na zbliżonym poziomie. W 2018 roku w stosunku do lat poprzednich wzrósł nieznacznie odsetek mężczyzn deklarujących podejmowanie kontaktów seksualnych z mężczyznami kosztem odsetka mężczyzn deklarujących orientację heteroseksualną.

Wykres 11 Odsetek mężczyzn MSM na tle pozostałych osób odwiedzających PKD w 2018 r.

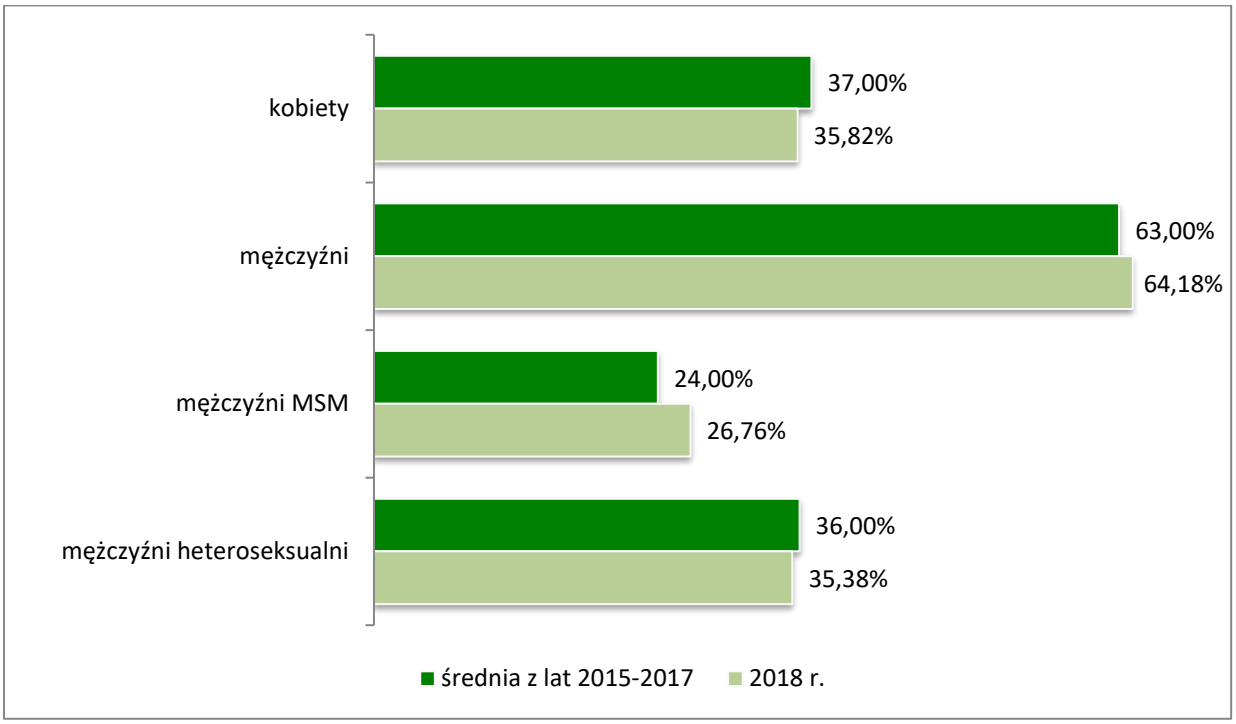

Mężczyźni z grupy MSM odwiedzali PKD w największych miastach w kraju. Do PKD, w których zanotowano najwyższy wskaźnik deklaracji klientów jako MSM należą: Warszawa, Wrocław i Kraków; popularność tych punktów wśród grupy MSM jest niezmienna na przestrzeni lat 2015-2017 – nieznacznym zmianom podlega jedynie odsetek mężczyzn, którzy odwiedzają dany Punkt. W porównaniu do poprzednich lat wzrósł odsetek mężczyzn z grupy MSM, odwiedzających punkty w Łodzi, Rzeszowie, Bydgoszczy oraz punkt przy ul. Jagiellońskiej w Warszawie. Spadł natomiast odsetek mężczyzn z tej grupy wśród klientów punktów w Jeleniej Górze i w Olsztynie.

Tabela 8 PKD notujące wizyty największej grupy mężczyzn z grupy MSM w 2018 roku

PKD	LICZBA MĘŻCZYZN MSM ODWIEDZAJĄCYCH PUNKT	ODSETEK MĘŻCZYZN MSM ODWIEDZAJĄCYCH PUNKT
PKD Warszawa (ul. Chmielna)	3019	29,95%
PKD Warszawa (ul. JP II)	1711	16,98%
PKD Wrocław (ul. Podwale)	965	9,57%
PKD Kraków	701	6,96%
PKD Warszawa (ul. Nugat)	644	6,39%
PKD Poznań II	586	5,81%
PKD Gdańsk	466	4,62%
PKD Chorzów	335	3,32%
PKD Łódź	209	2,07%
PKD Szczecin	197	1,95%
PKD Rzeszów	135	1,34%
PKD Bydgoszcz	115	1,14%
PKD Warszawa (ul. Jagiellońska)	102	1,01%

Pozostałe PKD zanotowały odsetek mężczyzn z grupy MSM na poziomie <1% i nie zostały zaprezentowane w tabeli.

5.3. STOSOWANIE PREZERWATYW

Analiza danych z PKD za 2018 roku pokazuje, że w przypadku kontaktów seksualnych waginalnych występuje dwukrotnie wyższy odsetek kobiet niż mężczyzn deklarujących stosowanie prezerwatyw. W przypadku kontaktów oralnych odsetek mężczyzn i kobiet był zbliżony, zaś w odniesieniu do stosunków analnych obserwowany jest wyższy odsetek mężczyzn stosujących prezerwatywy.

Wykres 12 Stosowanie prezerwatyw wśród mężczyzn i kobiet w podziale na rodzaj deklarowanych stosunków seksualnych

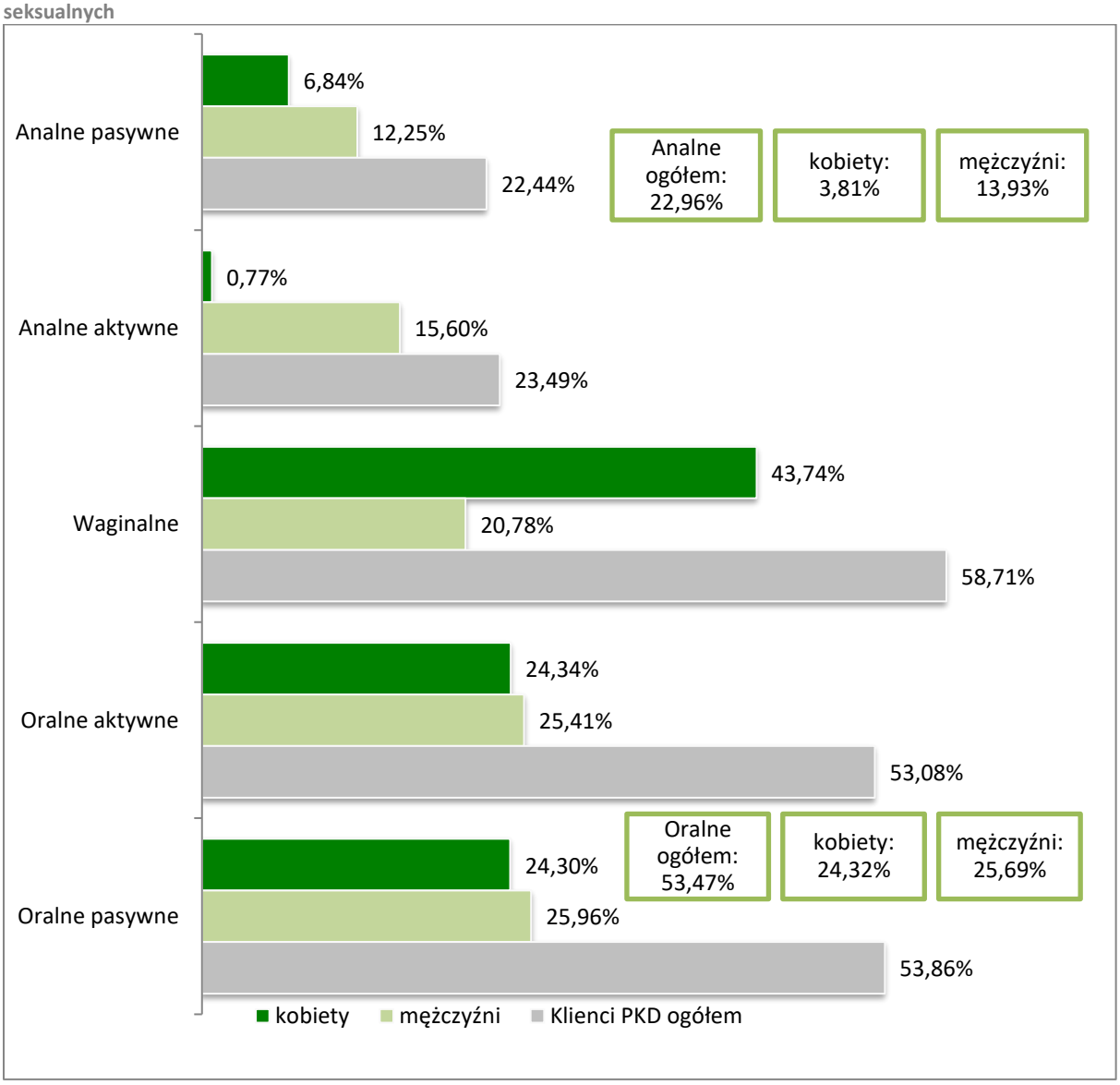

Osoby podejmujące kontakty seksualne oralne co do zasady nie stosują prezerwatyw. Kwestia ta jest postrzegana przez badane osoby dość swobodnie, bowiem również w przypadku deklaracji używania tego środka większość klientów PKD wskazywała, że nie czyniła tego zawsze. Średnio 13,99 osób podejmujących kontakty seksualne stosuje prezerwatywy zawsze, 27,31% czyni to, ale nie zawsze, zaś blisko 60% nie używa w ogóle tego środka zabezpieczającego. Zestawiając te dane z danymi z lat 2015-2017 zauważa się:

- Wzrost liczby osób sporadycznie stosujących prezerwatywy w trakcie stosunków waginalnych;
- Wzrost liczby osób deklarującej niestosowanie prezerwatyw podczas stosunków oralnych;
- Spadek liczby osób deklarujących stosowanie prezerwatyw (obligatoryjne, jak też sporadyczne) podczas stosunków analnych.

Tabela 9 Częstość stosowania prezerwatyw w podziale na rodzaje odbywanych kontaktów seksualnych wśród ogółu osób odwiedzających PKd w 2018 r.

STOSOWANIE PREZERWATYW	ANALNE PASYWNE	ANALNE AKTYWNE	WAGINALNE	ORALNE AKTYWNE	ORALNE PASYWNE	ŚREDNIO
zawsze	22,38%	26,67%	19,21%	0,73%	0,95%	13,99%
czasami	37,95%	41,98%	50,29%	2,95%	3,40%	27,31%
nigdy	39,67%	31,35%	30,50%	96,32%	95,65%	58,70%

5.4. KONTAKT SEKSUALNY POD WPŁYWEM SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH

Podejmowanie kontaktów seksualnych pod wpływem substancji psychoaktywnych deklaruje 41% klientów PKD, którzy zadeklarowali przyjmowanie substancji psychoaktywnych. Relatywnie niewielki odsetek badanych deklaruje podejmowanie kontaktów seksualnych pod wpływem alkoholu w stopniu zmieniającym świadomość. Na przestrzeni lat (2015-2018) zauważa się systematyczny spadek odsetka klientów PKD deklarujących podejmowanie kontaktów seksualnych pod wpływem substancji psychoaktywnych (o 7 punktów procentowych). Obserwowalny jest także znaczny spadek odsetka osób deklarujących podejmowanie kontaktów seksualnych pod wpływem alkoholu, w stopniu zmieniającym świadomość i racjonalne podejmowanie decyzji (o 27 punktów procentowych).

Wykres 13 Odsetek osób odwiedzających PKD w 2018 r., deklarujących podejmowanie kontaktów seksualnych pod wpływem substancji psychoaktywnych lub alkoholu w stopniu zmieniającym świadomość i racjonalne podejmowanie decyzji

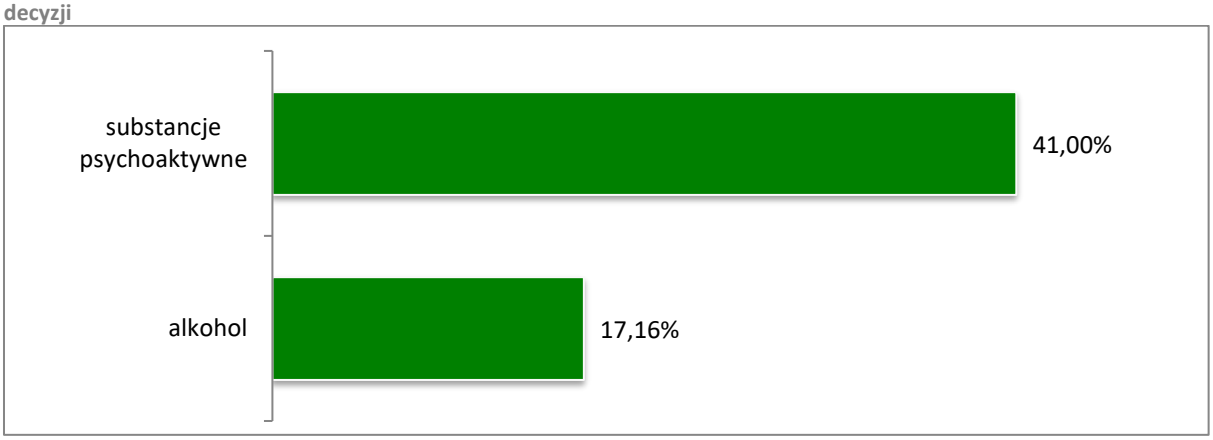

Zauważa się wyższy poziom mężczyzn, niż kobiet którzy podejmują kontakty seksualne pod wpływem substancji psychoaktywnych bądź alkoholu w stopniu zmieniającym świadomość i racjonalne podejmowanie decyzji. W okresie 2015-2018 zauważa się systematyczny spadek odsetka kobiet podejmujących takie kontakty oraz wzrost odsetka mężczyzn je podejmujących

Wykres 14 Odsetek osób odwiedzających PKD podejmujących kontakty seksualne pod wpływem substancji psychoaktywnych w podziale na płeć

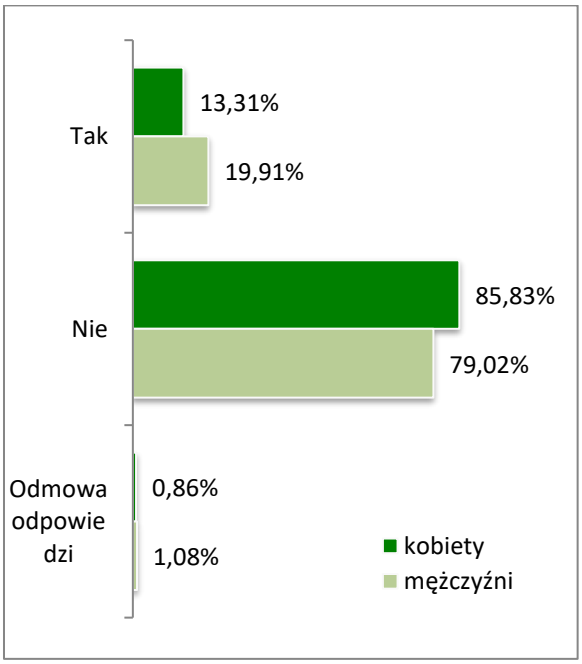

Wykres 15 Odsetek osób odwiedzających PKD podejmujących kontakty seksualne pod wpływem alkoholu (w stanie zamroczenia alkoholowego) w podziale na płeć

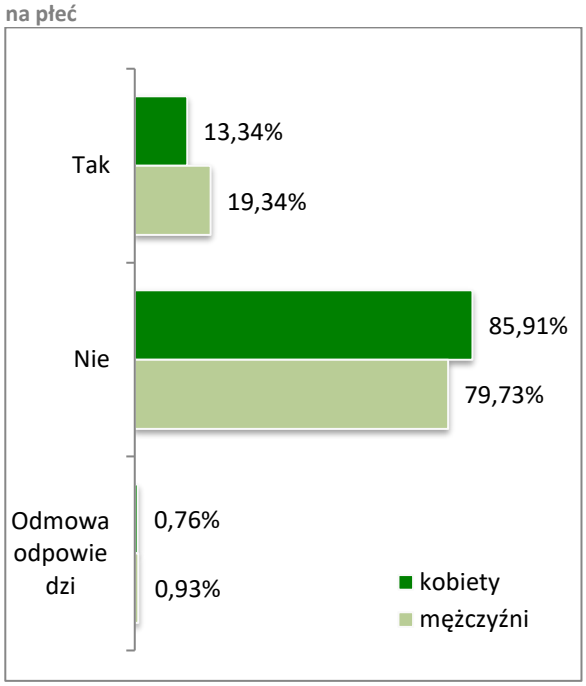

W podziale na wiek zauważa się , że stosunki seksualne pod wpływem substancji odurzających lub alkoholu najczęściej podejmują osoby pomiędzy 20 a 29 rokiem życia. Osoby te częściej podejmują kontakty pod wpływem substancji psychoaktywnych, niż pod wpływem alkoholu (różnica niemal 5 punktów procentowych). Osoby w wieku co najmniej 40 lat dużo częściej podejmują zaś kontakty seksualne w stanie upojenia alkoholowego, niż pod wpływem innych substancji odurzających. Względem lat 2015-2017 nie obserwuje się zmian w analizowanym zakresie. W porównaniu do lat 2015-2017 nie zauważa się zmian w tym zakresie.

Wykres 16 Odsetek osób odwiedzających PKD, deklarujących podejmowanie kontaktów seksualnych pod wpływem substancji psychoaktywnych lub pod wpływem alkoholu w stopniu zmieniającym świadomość i racjonalne podejmowanie decyzji w podziale na wiek

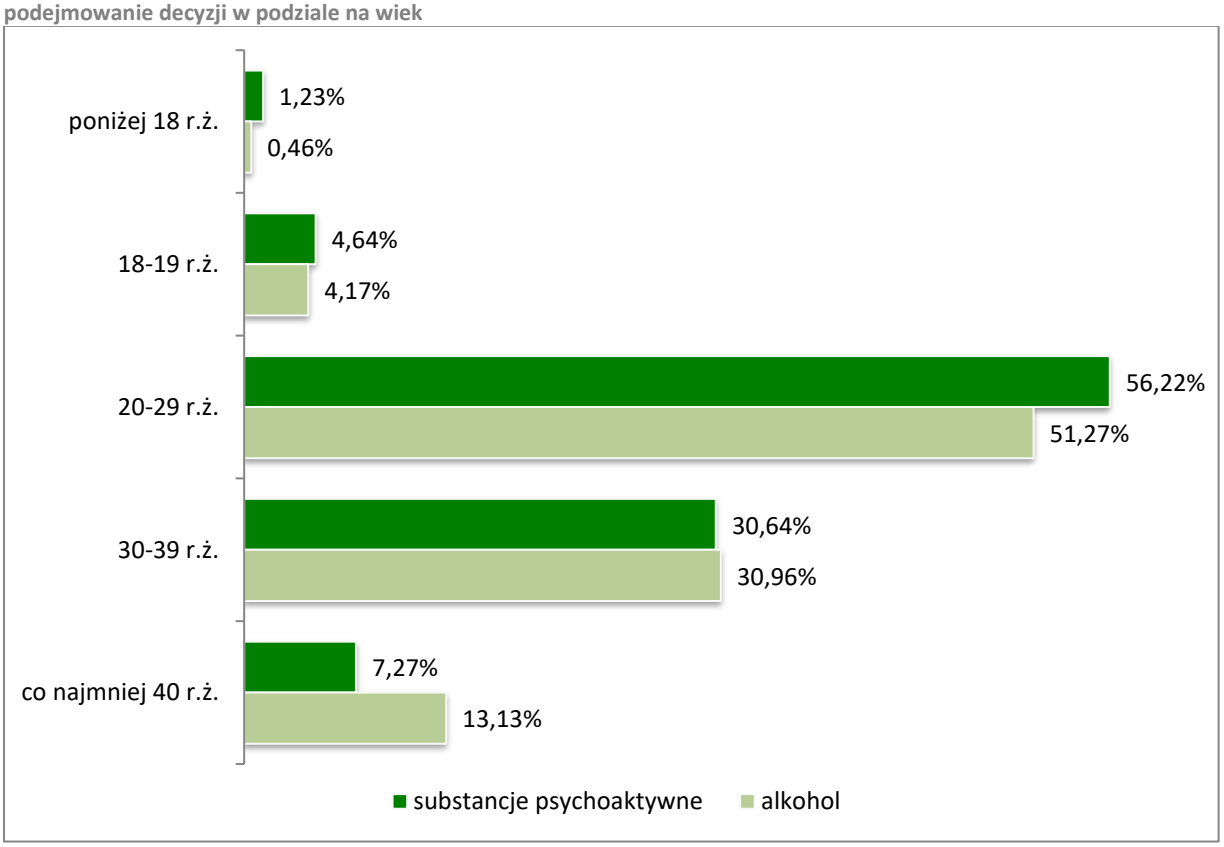

5.5. KONTAKT SEKSUALNY Z PARTNEREM SEROPOZYTYWNYM HIV+

Kontakt z partnerem seropozytywnym zadeklarowało 3,35% klientów PKD, odwiedzających punkty 2018 roku. W stosunku do lat 2015-2017 nastąpił spadek odsetka osób to deklarujących o 0,65 punktu procentowego. Częściej kontakty takie deklarowali mężczyźni, niż kobiety. W latach 2015-2017 zauważalny był spadek odsetka kobiet deklarujących kontakt seksualny z osobą zakażoną na rzecz zwiększenia się odsetka mężczyzn to deklarujących. W 2018 roku trend ten utrzymał się.

Wykres 17 Odsetek osób odwiedzających PKD, deklarujących podejmowanie kontaktów seksualnych z osobami zakażonymi wirusem HIV w podziale na płeć

W podziale na grupy wiekowe obserwowalna jest tendencja zwiększania się, wraz z wiekiem, odsetka osób mających doświadczenie seksualne z osobą zakażoną wirusem HIV. Odsetek osób deklarujących taki kontakt spada w grupie osób po 30 roku życia. Względem lat 2015-2017 zauważalne jest obniżenie granicy wieku klientów PKD, którzy deklarują kontakt seksualny z partnerem seropozytywnym (z 30-39 lat do 20-29 lat).

Wykres 18 Odsetek osób odwiedzających PKD, deklarujących podejmowanie kontaktów seksualnych z osobami zakażonymi wirusem HIV w podziale na wiek

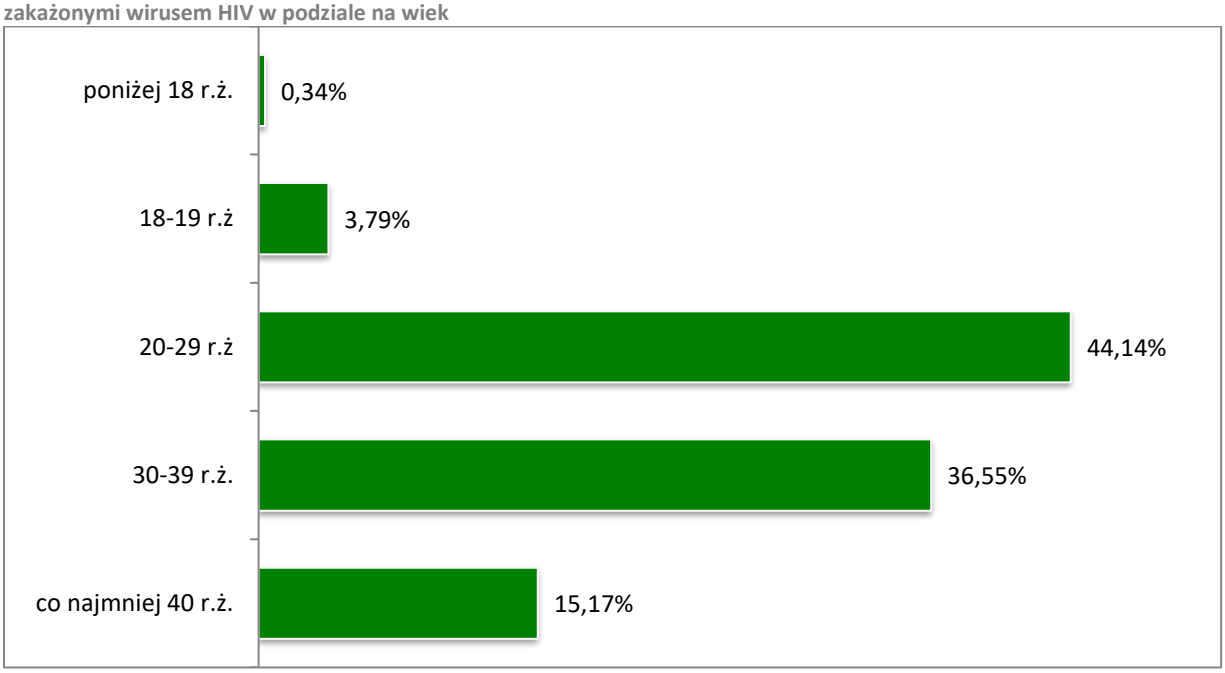

5.6. IDU (OSOBY ZAŻYWAJĄCE NARKOTYKI DROGĄ INIEKCJI)

Przyjmowanie narkotyków drogą iniekcji zadeklarował 1,22% klientów PKD, odwiedzających Punkty w 2018 roku. W porównaniu z latami 2015-2017 obserwuje się spadek odsetka klientów PKD deklarujących przyjmowanie narkotyków droga iniekcji o 0,78 punktu procentowego. Co czwarta osoba zażywająca narkotyki tą drogą stosuje igły wspólnie (26,74%). Należy zauważyć spadek odsetka osób nie zachowujących należytej ostrożności w tym względzie – w latach 2015-2017 wspólne stosowanie igieł zadeklarowało 59% klientów PKD; w 2018 roku nastąpił więc spadek o 32 punkty procentowe. Blisko 40% osób przyjmujących substancje psychoaktywne drogą iniekcji (39,78%) zadeklarowało, że po zażyciu środków tą drogą podejmowało kontakty seksualne. Na przestrzeni lat 2015-2018 obserwowalny jest wyraźny spadek osób postępujących w ten sposób – o 15 punktów procentowych w stosunku do roku bazowego (2015). Jednocześnie na przestrzeni badanego okresu zauważa się duże wahania odsetka osób deklarujących wystąpienie tego zjawiska w każdym roku.

Wykres 19 Odsetek osób odwiedzających PKD, dokonujących iniekcji, przy użyciu wspólnego sprzętu i podejmowanie kontaktów seksualnych pod wpływem iniekcji

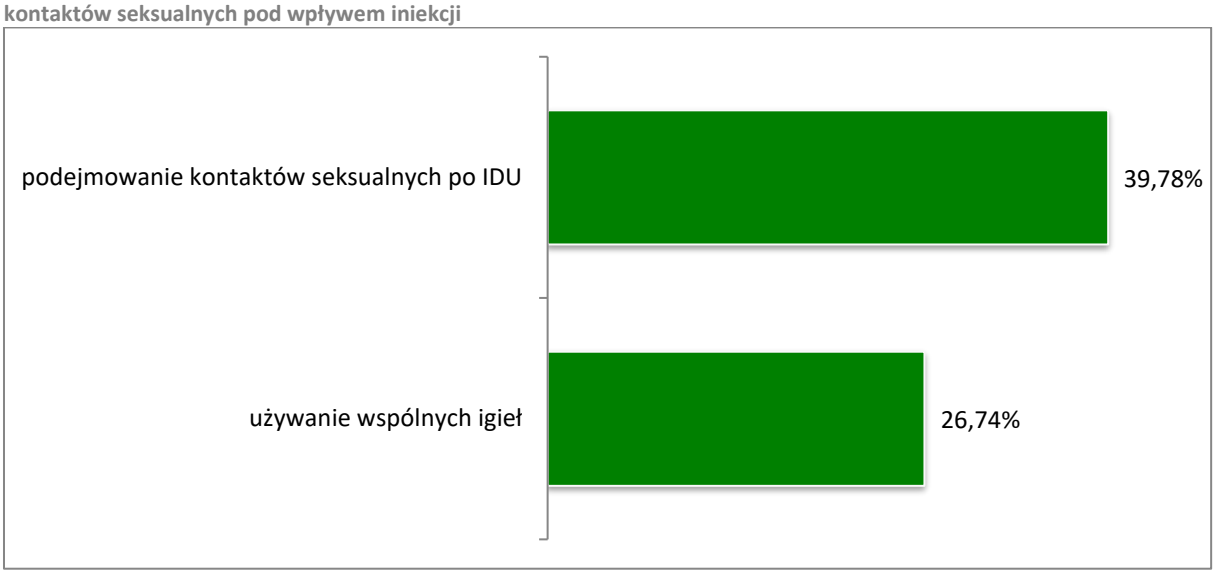

Biorąc pod uwagę podział na płeć wskazać trzeba, że podobnie, jak w poprzednich latach, narkotyki drogą iniekcji zażywali przede wszystkim mężczyźni. W latach 2015-2017 obserwuje się wzrost systematyczny odsetka mężczyzn to deklarujących. Ich udział wzrósł również w 2018 roku. Udział mężczyzn stosujących IDU jest wyższy, niż udział mężczyzn ogółem w strukturze klientów PKD.

Wykres 20 Odsetek osób odwiedzających PKD, przyjmujących środki psychoaktywne drogą iniekcji w podziale na płeć

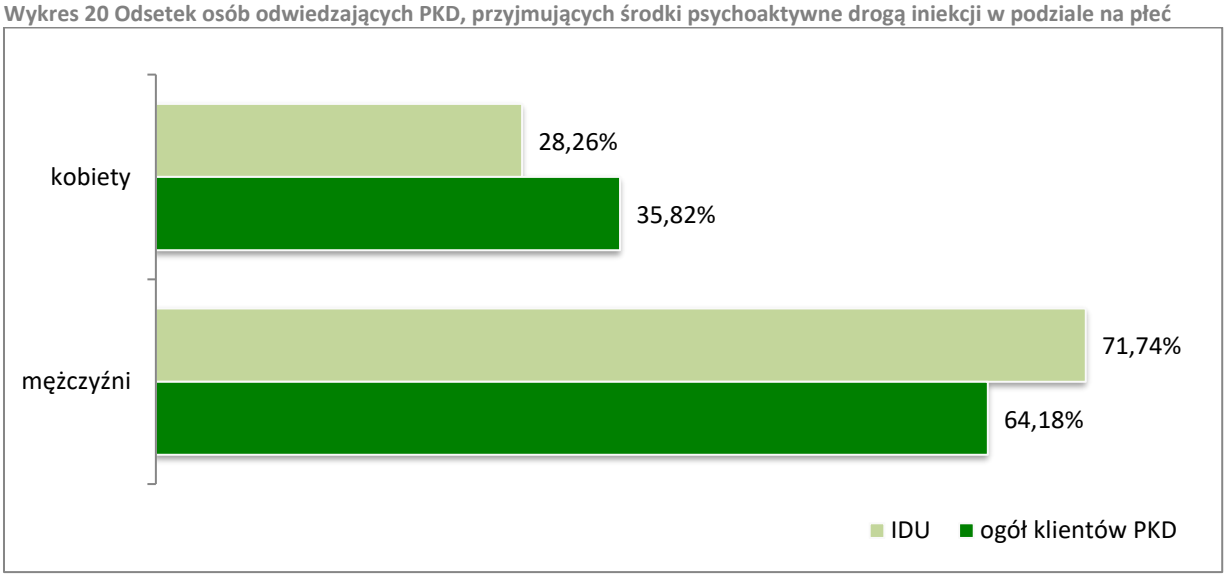

Analizując wiek osób deklarujących przyjmowanie substancji psychoaktywnych drogą iniekcji wskazać trzeba na wskazać należy na nadreprezentację osób niepełnoletnich wśród osób przyjmujących IDU

w stosunku do ogółu klientów PKD. Wskazać też trzeba na wzrost o 2,5 punktu procentowego (w stosunku do lat 2015-2017)odsetka osób deklarujących zażywanie IDU w grupie wiekowej 20-29 lat oraz spadek odsetka osób zażywających substancje psychoaktywne tą drogą wśród osób powyżej 30 roku życia.

Wykres 21 Odsetek osób odwiedzających PKD, przyjmujących środki psychoaktywne drogą iniekcji w podziale na grupy wiekowe

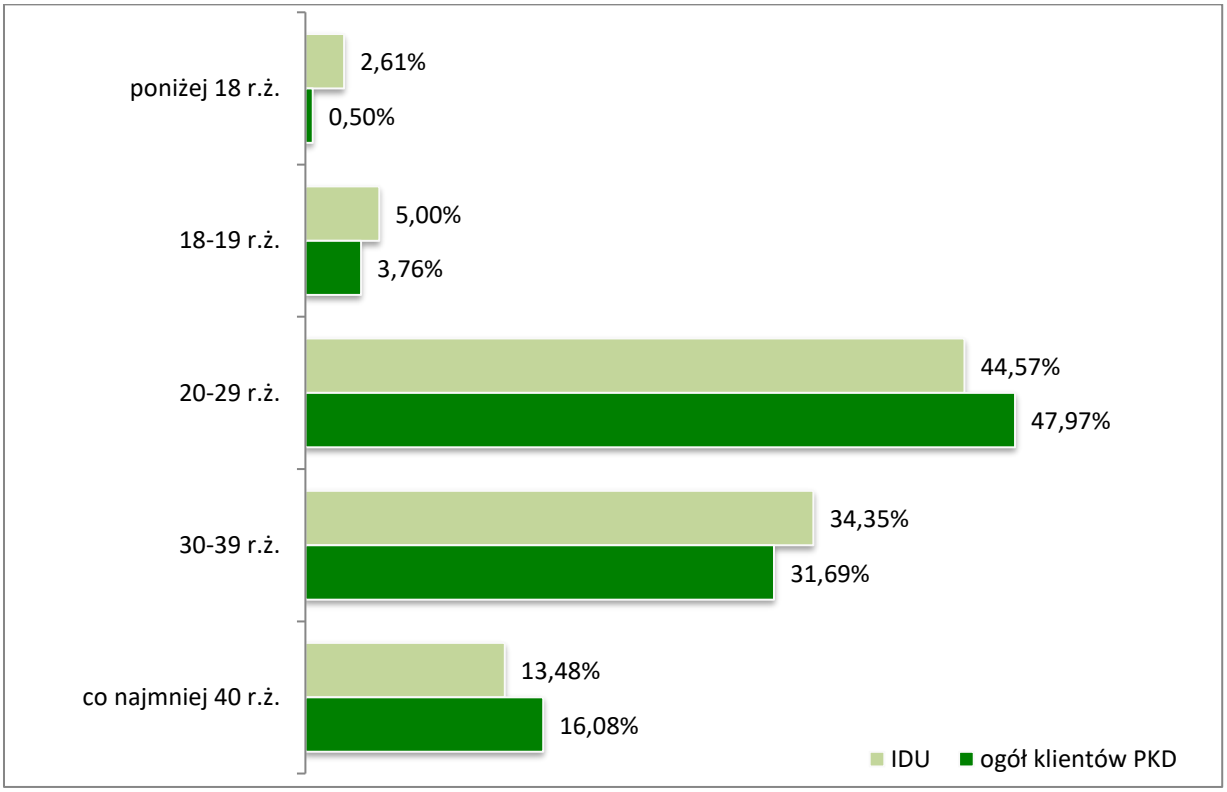

Biorąc pod uwagę deklaracje klientów PKD wskazać należy, że przyjmowanie środków psychoaktywnych drogą iniekcji zdecydowanie częściej stosują osoby mieszkające w mieście, niż na wsi oraz zdecydowanie częściej czynią to osoby narodowości polskiej, niż obcokrajowcy. Pomiędzy strukturą zamieszkania ogółu klientów PKD a strukturą zamieszkania osób zażywających narkotyki drogą iniekcji występują jedynie niewielkie różnice. W odniesieniu do narodowości obserwuje się wzrost o ok. 1 punkt procentowy osób innej narodowości niż polska w ogóle osób zażywających IDU w stosunku do poprzednich lat.

Wykres 22 Odsetek osób odwiedzających PKD, przyjmujących środki psychoaktywne drogą iniekcji w podziale na miejsce zamieszkania

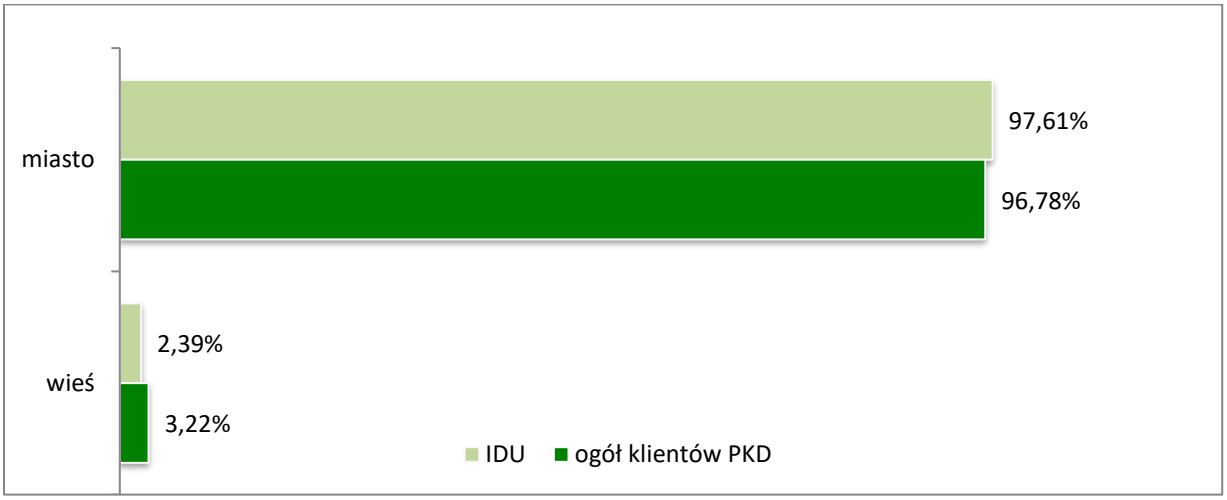

Wykres 23 Odsetek osób odwiedzających PKD, przyjmujących środki psychoaktywne drogą iniekcji w podziale na narodowość

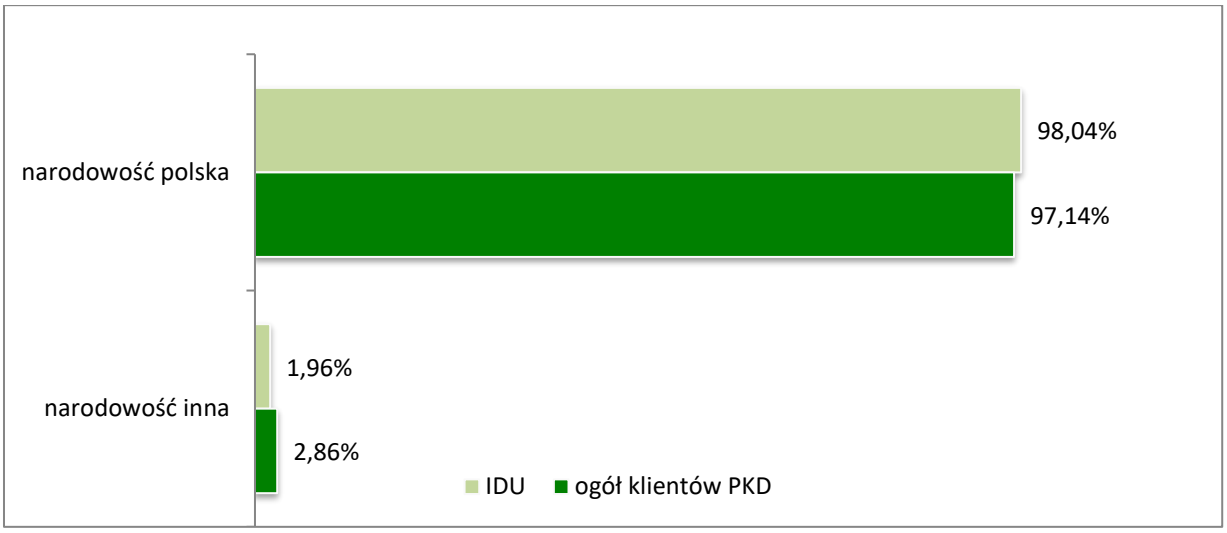

15,79% klientów PKD zadeklarowało przyjmowanie narkotyków innych niż podawane drogą iniekcji. Odsetek osób deklarujących to nie zmienił się w badanym okresie (2015-2018). W odniesieniu do struktury płciowej i wiekowej osób deklarujących zażywanie środków psychoaktywnych inną drogą, niż poprzez iniekcje obserwuje się podobne tendencje do tych, które wystąpiły w odniesieniu do grupy IDU. Częściej narkotyki przyjmują mężczyźni, niż kobiety, zaś największy odsetek osób deklarujących przyjmowanie narkotyków w inny sposób niż poprzez iniekcje, obserwuje się w grupie wiekowej 20-29 lat.

Wykres 24 Odsetek osób odwiedzających PKD, przyjmujących środki psychoaktywne inne niż podawane drogą iniekcji w podziale na płeć

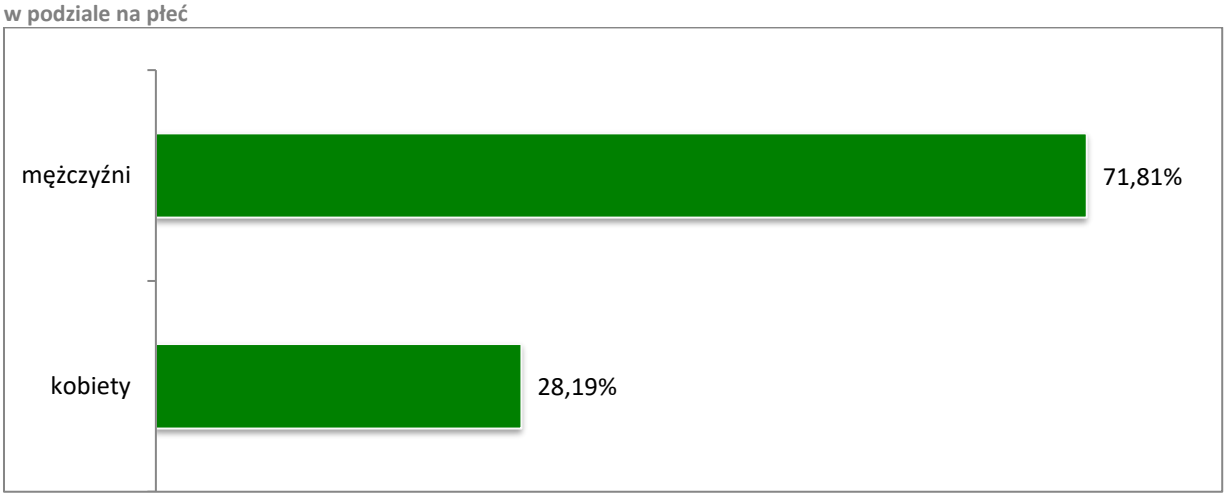

Wykres 25 Odsetek osób odwiedzających PKD, przyjmujących środki psychoaktywne inne niż podawane drogą iniekcji w podziale na grupy wiekowe

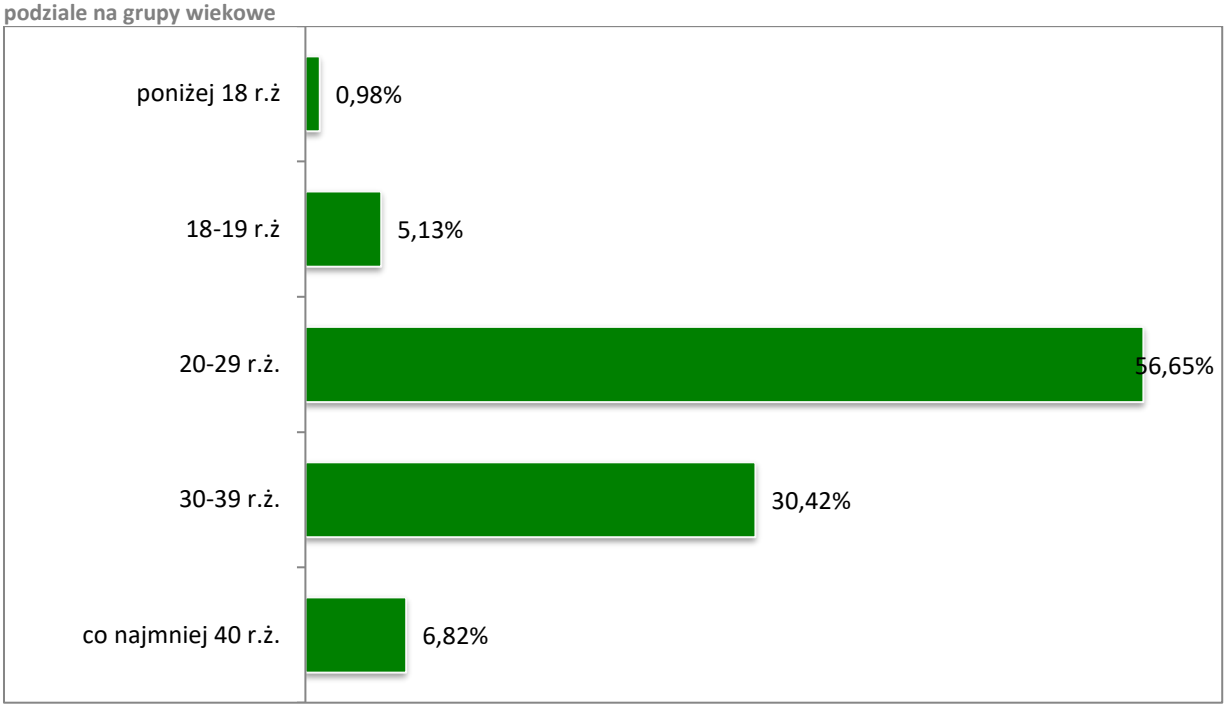

Spośród zażywanych narkotyków największą popularnością cieszy się marihuana i haszysz, przy czym od 2015 roku obserwowany jest spadek odsetka osób deklarujących przyjmowanie tej substancji na rzecz kokainy i ecstasy.

Tabela 10 Odsetek osób odwiedzających PKD deklarujących przyjmowanie narkotyków innych niż przyjmowane drogą iniekcji z uwzględnieniem rodzaju przyjmowanej substancji

RODZAJ SUBSTANCJI	2015	2016	2017	2018
MARIHUANA/HASZYSZ	82%	79%	77%	74%
AMFETAMINA	31%	32%	31%	28%
KOKAINA	**20%**	**22%**	**23%**	**24%**
MEFEDRON	16%	19%	22%	19%
ECSTASY	**12%**	**14%**	**15%**	**16%**
DOPALACZE	11%	11%	10%	9%
LSD	8%	8%	8%	9%
METAAMFETAMINA	7%	7%	8%	7%
POPPERS	6%	7%	7%	6%
GRZYBY HALUCYNOGENNE	4%	4%	5%	4%
INNE	4%	4%	4%	4%
LEKI BEZ WSKAZAŃ MEDYCZNYCH	4%	4%	4%	4%
HEROINA	2%	2%	2%	2%
POLSKA HEROINA-KOMPOT	1%	0%	0%	0%
STERYDY ANABOLICZNE	1%	1%	1%	1%

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportu pn. Analiza danych zebranych w Punktach Konsultacyjno-Diagnostycznych (PKD). Porównanie wyników za lata 2015-2017, raport przygotowany dla Krajowego Centrum ds. AIDS przez Kantar Millward Brown, Warszawa, 12 października 2018, s. 48 oraz danych dostarczonych przez Zamawiającego.

Biorąc pod uwagę formę przyjmowania narkotyków należy wskazać na utrzymujący się trend dotyczący sposobu zażywania substancji.

Tabela 11 Odsetek osób odwiedzających PKD deklarujących przyjmowanie narkotyków innych niż przyjmowane drogą iniekcji z uwzględnieniem formy przyjmowania substancji

FORMA PRZYJMOWANIA SUBSTANCJI	2015	2016	2017	2018
PALONE	-	-	-	70%
WCIĄGANE	42%	45%	46%	44%
DOUSTNE	18%	19%	20%	20%
WDYCHANE	7%	7%	8%	6%
WCIERANE	3%	3%	4%	4%

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportu pn. Analiza danych zebranych w Punktach Konsultacyjno-Diagnostycznych (PKD). Porównanie wyników za lata 2015-2017, raport przygotowany dla Krajowego Centrum ds. AIDS przez Kantar Millward Brown, Warszawa, 12 października 2018, s. 48 oraz danych dostarczonych przez Zamawiającego.

6. TESTY

6.1. OPIS WYNIKÓW I SKALI WYKRYWALNOŚCI ZAGROŻEŃ

Większość testów została wykonana w największych miastach w kraju. W pierwszej piątce PKD, w których wykonano najwięcej testów w 2018 roku znajdują się aż 3 punkty zlokalizowane w Warszawie. Prócz tego w grupie tej znajdują się punkty zlokalizowane we Wrocławiu i Krakowie.

Tabela 12 Punkty PKD wraz z liczbą i odsetkiem testów wykonanych w 2018 roku

PKD	LICZBA WYKONANYCH TESTÓW W DANYM PUNKCIE	ODSETEK WYKONANYCH TESTÓW NA TLE KRAJU
PKD Warszawa (Chmielna)	8 899	23,63%
PKD Wrocław (Podwale 7)	4 252	11,29%
PKD Warszawa (JP II)	4 102	10,89%
PKD Kraków	2 423	6,43%
PKD Warszawa (Nugat)	2 151	5,71%
PKD Poznań II	2 036	5,41%
PKD Gdańsk	1 700	4,51%
PKD Chorzów	1 332	3,54%
PKD Szczecin	1 118	2,97%
PKD Łódź	864	2,29%
PKD Jelenia Góra	729	1,94%
PKD Słupsk	648	1,72%
PKD Kielce	607	1,61%
PKD Rzeszów	606	1,61%
PKD Lublin	581	1,54%
PKD Białystok	530	1,41%
PKD Olsztyn	521	1,38%
PKD Bydgoszcz	477	1,27%
PKD Toruń	475	1,26%
PKD Częstochowa	472	1,25%
PKD Opole	467	1,24%
PKD Gorzów Wielkopolski	421	1,12%
PKD Warszawa (Jagiellońska)	381	1,01%
PKD Płock	364	0,97%
PKD Zielona Góra	325	0,86%
PKD Wrocław (TTR)	310	0,82%
PKD Ełk	243	0,65%
PKD Wałbrzych	226	0,60%

PKD	LICZBA WYKONANYCH TESTÓW W DANYM PUNKCIE	ODSETEK WYKONANYCH TESTÓW NA TLE KRAJU
PKD Koszalin	203	0,54%
PKD Bydgoszcz II	132	0,35%
PKD Zgorzelec	71	0,19%

Poniżej zaprezentowano odsetek kobiet i mężczyzn, będących klientami PKD w 2018 roku. W niemal wszystkich województwach mężczyźni stanowili dominująca grupę klientów PKD. Wyjątkiem były województwa lubuskie oraz Świętokrzyskie, gdzie obserwowano wyższą zgłaszalność kobiet, niż mężczyzn.

Wykres 26 Odsetek kobiet i mężczyzn odwiedzających PKD w 2018 r. w podziale na województwa

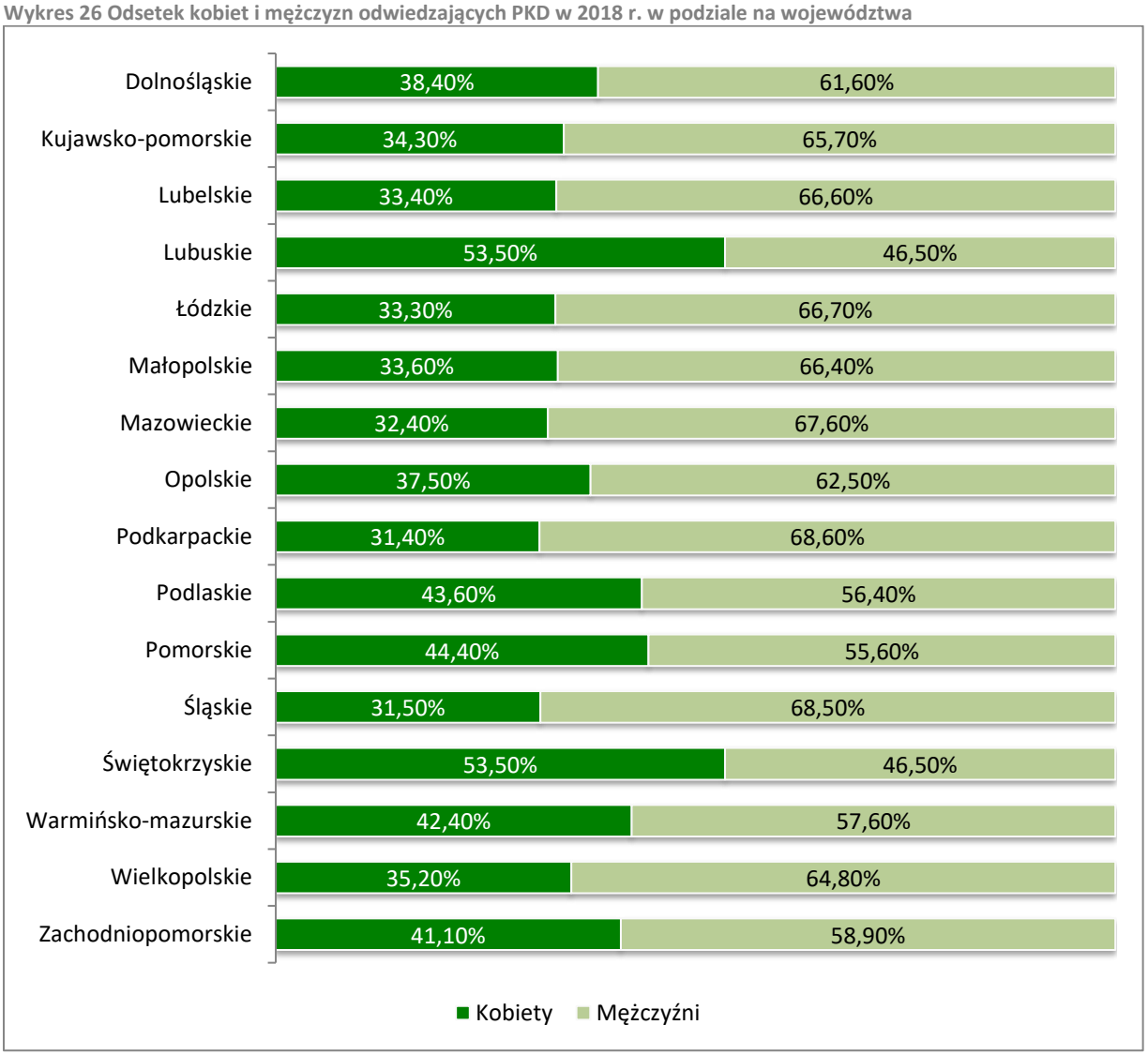

W podziale na wiek zauważa się wysoki odsetek osób nieletnich (poniżej 18 r.ż.) zgłaszających się do PKD w województwach kujawsko-pomorskim, śląskim, opolskim oraz lubuskim. W przypadku województw zachodniopomorskiego oraz opolskiego zauważa się natomiast znacząco wyższy, niż w innych województwach, wskaźnik osób w wieku 50+ odwiedzających PKD.

Wykres 27 Odsetek osób odwiedzających PKD w 2018 r. w podziale na grupy wiekowe i województwa [w %]

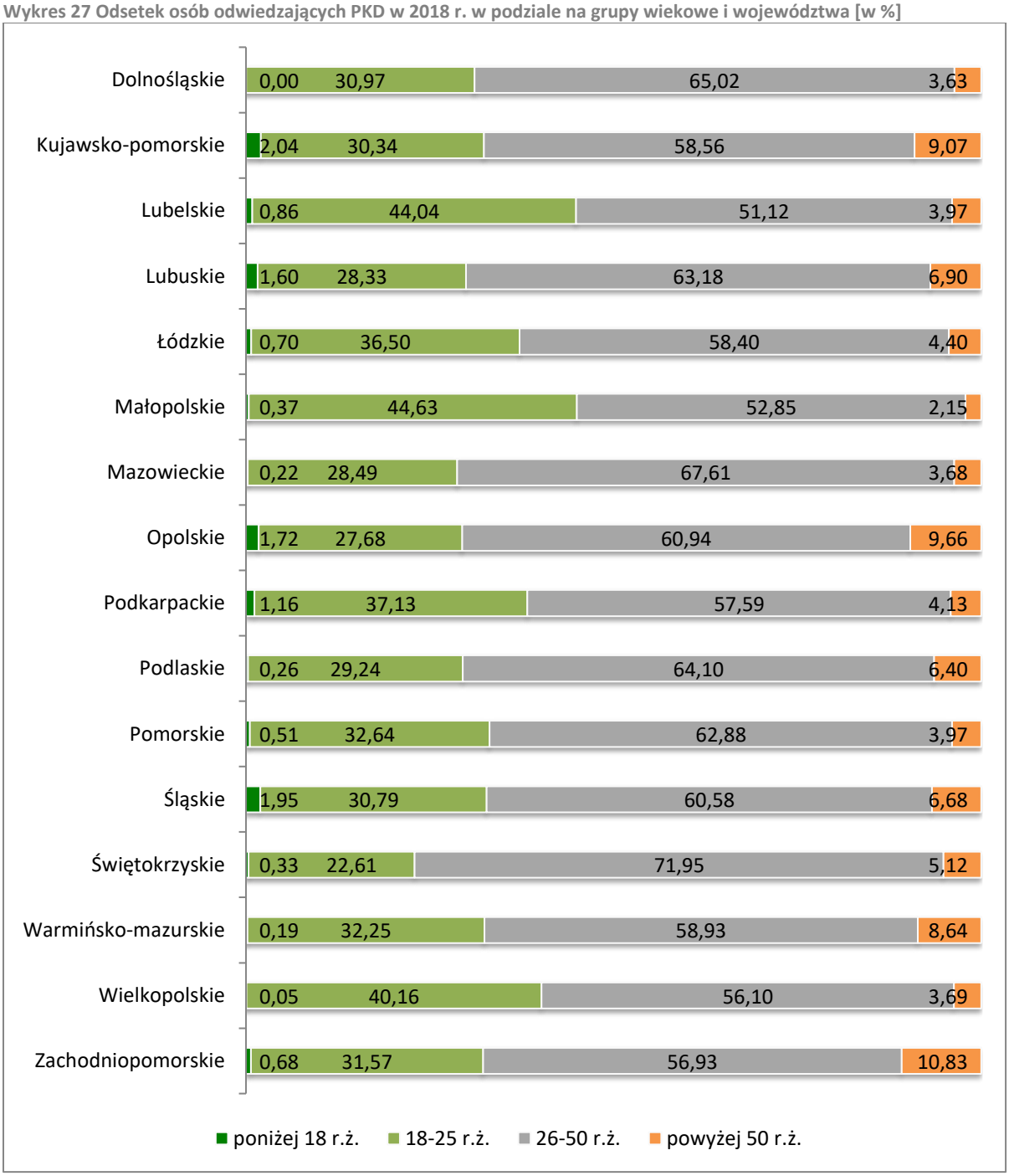

Spośród wszystkich odwiedzających PKD w 2018 roku 42,64% osób zadeklarowało, że w przeszłości wykonywało test na obecność wirusa HIV. W latach 2015-2017 zaobserwowano wzrost o 3 punkty procentowe odsetka osób deklarujących wykonywanie testu; w 2018 roku wartość ta spadła i jest zbliżona do tej obserwowanej w 2015 roku.

Wykres 28 Odsetek osób odwiedzających PKD w 2018 r., deklarujących wykonanie testu HIV w przeszłości

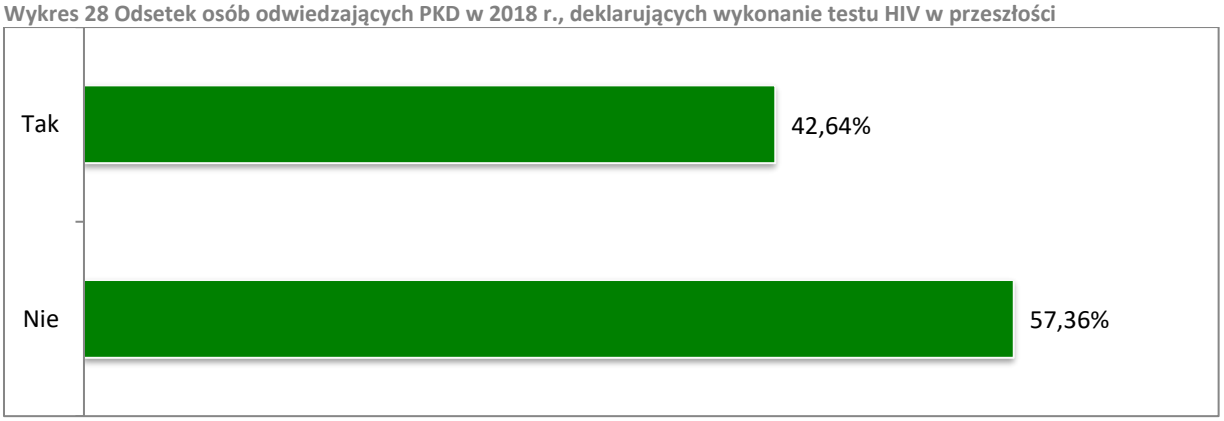

Poniżej zaprezentowano strukturę wiekową osób, które zadeklarowały wykonywanie testów na obecność wirusa HIV w przeszłości. W większości były to osoby w wieku 20-29 lat; drugą w kolejności grupą były osoby w wieku 30-39 lat. Struktura wiekowa tej grupy osób nie odbiega od struktury wiekowej osób deklarujących w latach 2015-2017 wykonywanie testów w przeszłości.

Wykres 29 Struktura wiekowa osób odwiedzających PKD w 2018 r., wykonujących testy w przeszłości

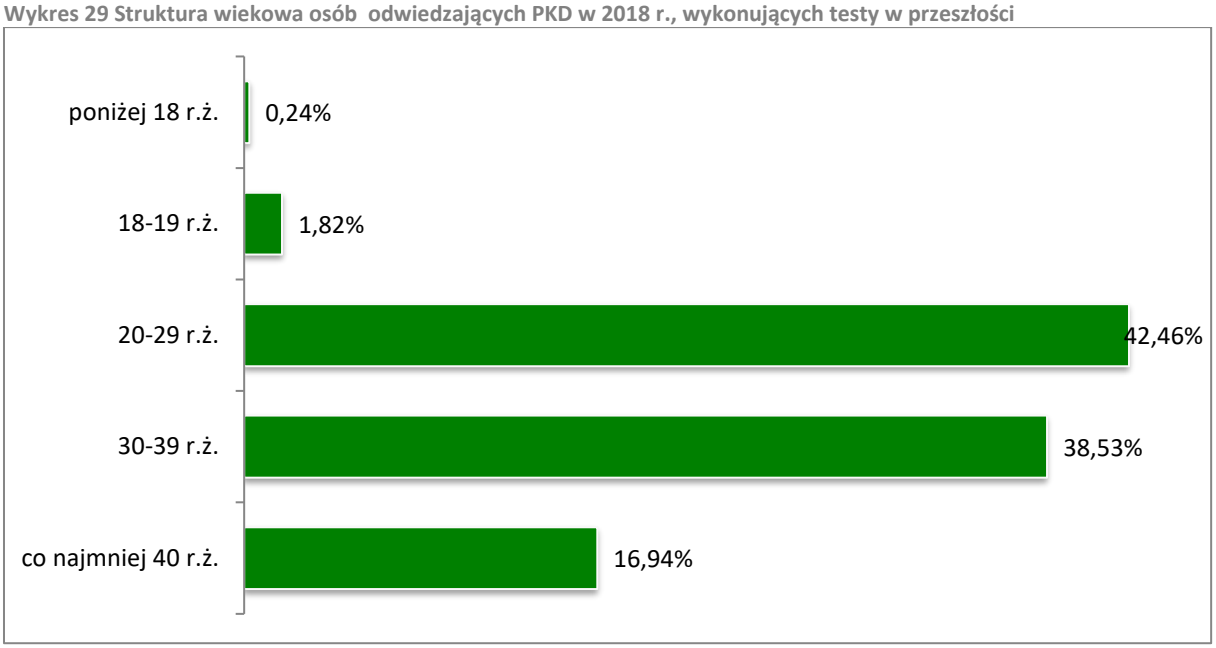

Większość osób deklarujących, że w przeszłości wykonywała testy na obecność wirusa HIV (63,25%) wskazała, że czyniła to jednokrotnie. 28,17% deklarujących ten fakt wskazało, że uczyniło to 2-3 razy. Na fakt wykonania testu więcej niż 3 razy wskazywało łącznie 8,6% osób. Niewielki odsetek badanych wskazał, ze nie pamięta, ile razy wykonywał w przeszłości test na obecność wirusa HIV. Wskazać należy, że mężczyźni deklarowali większą częstotliwość wykonywania testów w przeszłości, niż kobiety. Odsetek kobiet deklarujących jednokrotne wykonanie testu w przeszłości wzrósł, spadł natomiast odsetek mężczyzn deklarujących jednokrotne przeprowadzenie testu w stosunku do wartości z lat 2015-2017.

Wykres 30 Liczba testów wykonywanych w przeszłości przez osoby odwiedzające PKD w 2018 r.

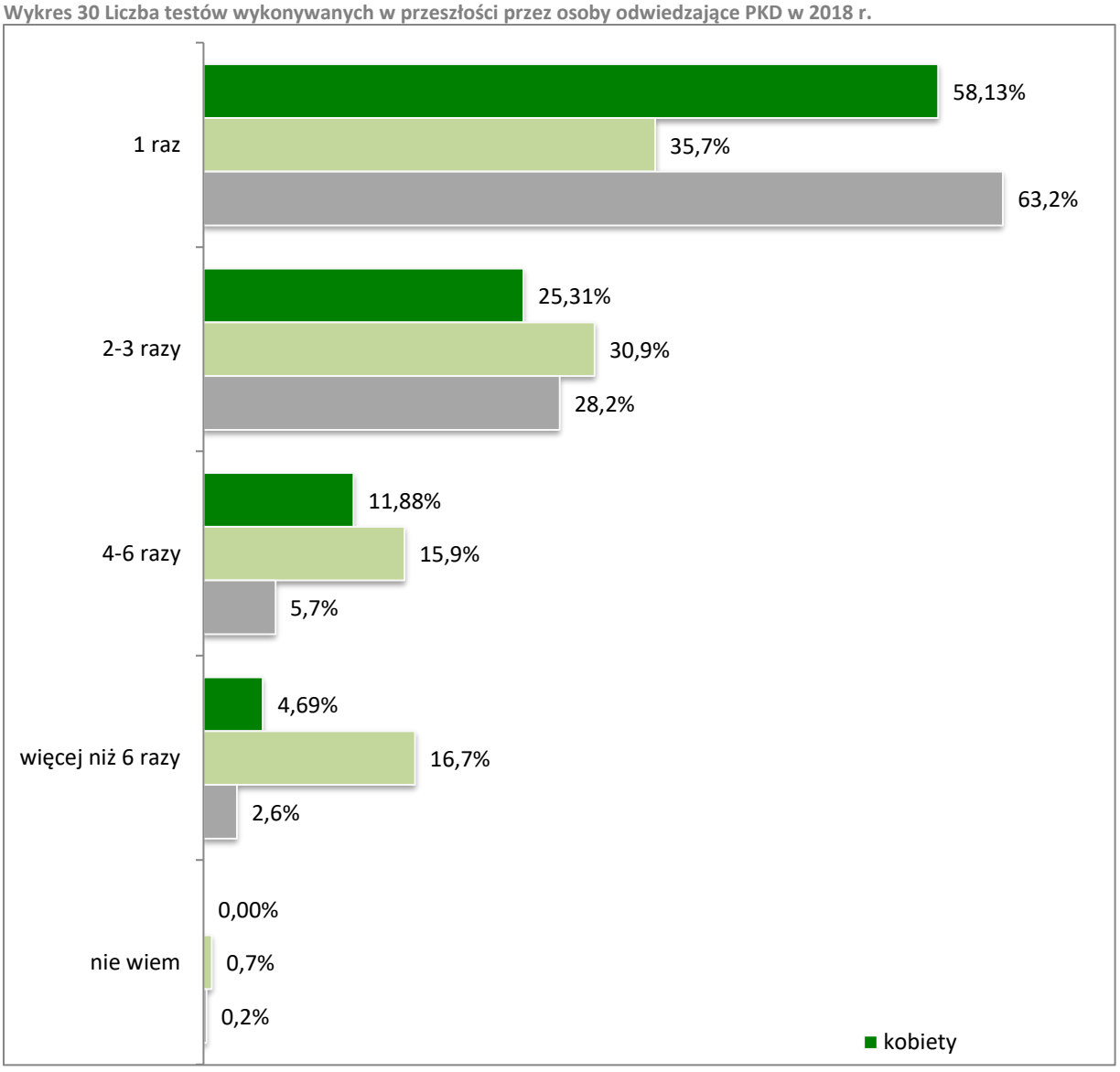

Testy wykonane przez klientów PKD w przeszłości w zdecydowanej większości były negatywne. Podobna tendencja obserwowana była w latach 2015-2017.

Wykres 31 Wynik testu HIV przeprowadzonego w przeszłości wśród osób odwiedzających PKD w 2018 r.

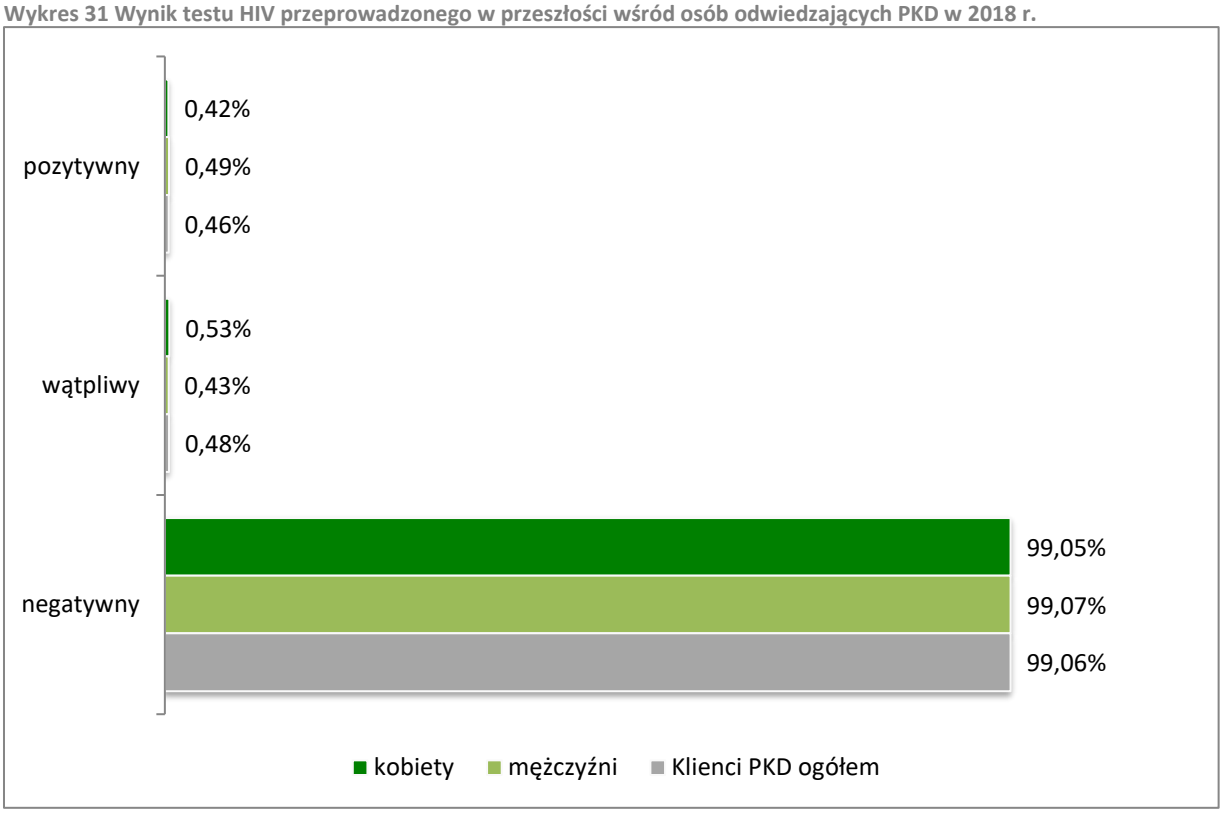

Testy powtórzone po oknie serologicznym w 2018 roku przeprowadzone zostały przede wszystkim w Punktach Konsultacyjno-Diagnostycznych (75,72%). Odsetek testów wykonywanych w PKD jest zbliżony do tego obserwowanego w latach 2015-2017. Odmiennie od tendencji zaobserwowanej w poprzednich latach, kobiety w ciąży najczęściej powtarzały test nie w prywatnym laboratorium, lecz w PKD – na powtórzenie testu w tym miejscu po oknie serologicznym zdecydowało się blisko 30% kobiet w ciąży.

Wykres 32 Miejsce wykonania testu po oknie serologicznym w podziale na płeć wśród osób odwiedzających PKD

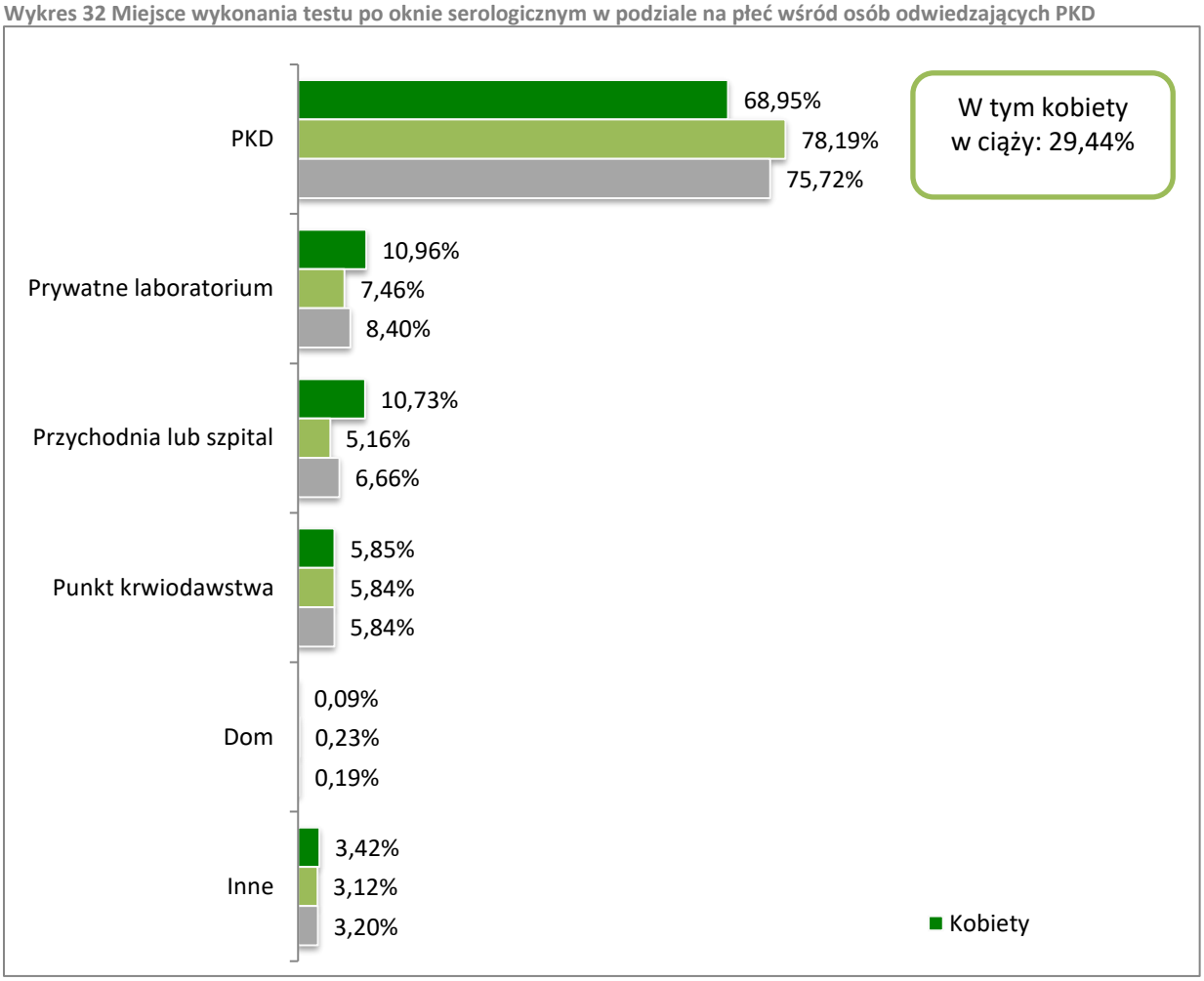

W celu wykonania szybkiego testu przesiewowego w 2018 roku w większości pobierano krew pełną (56,14%). Krew z palca pobierano w 43,84% przypadków. Wydzielinę z jamy ustnej pobierano sporadycznie (w 3 przypadkach, 0,02%). W stosunku do danych z lat 2015-2017 nastąpiła zmiana proporcji, w poprzednich latach ok. 84-88% pobieranego materiału stanowiła krew pełna. Nie obserwuje się istotnych różnic w zakresie rodzaju pobieranego materiału w odniesieniu do płci klientów PKD. W porównaniu z poprzednimi latami zaobserwowano zwiększenie odsetka testów wykonywanych poprzez pobranie krwi z palca (w latach 2015-2017 odsetek ten wynosił 12-16%). Niewielki odsetek testów został też wykonany poprzez pobranie wydzieliny z jamy ustanej, czego nie odnotowano w poprzednich latach.

Wykres 33 Rodzaj pobranego materiału do wykonania szybkiego testu przesiewowego w podziale na płeć wśród osób odwiedzających PKD w 2018 r.

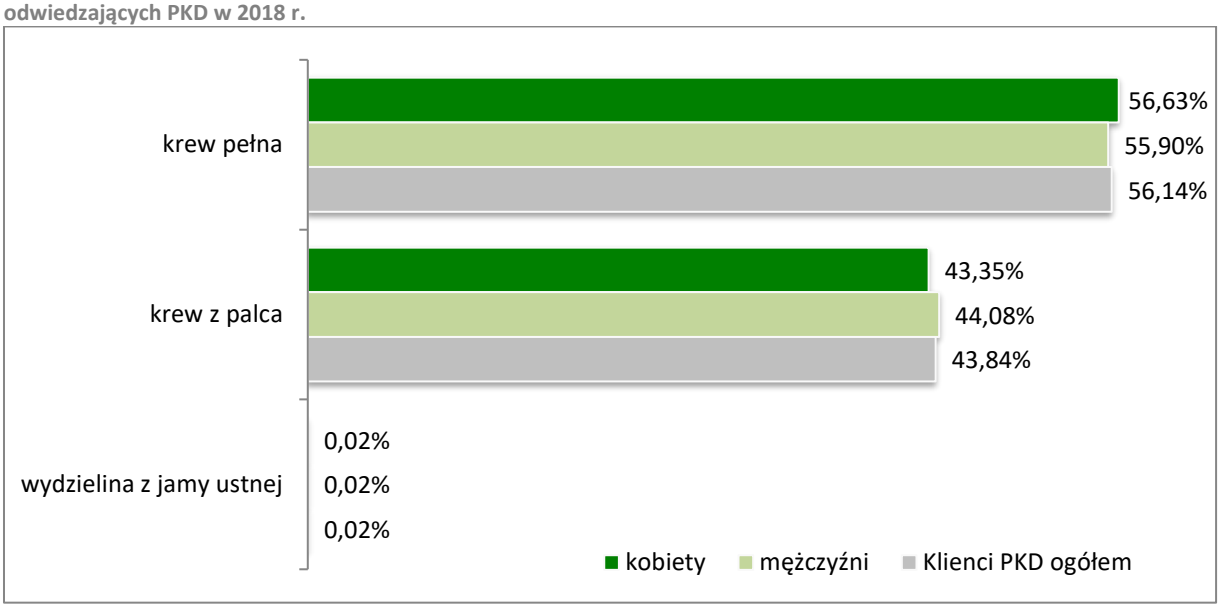

Podobnie, jak w poprzednich latach, również w 2018 roku niewielki odsetek wykonanych szybkich testów przesiewowych wykazało wynik dodatni bądź wątpliwy (odpowiednio 0,91% oraz 0,1%). Większość szybkich testów przesiewowych wykazała wynik ujemny (nieco częściej wśród kobiet, niż wśród mężczyzn).

Wykres 34 Wynik szybkiego testu przesiewowego wśród osób odwiedzających PKD w 2018 r.

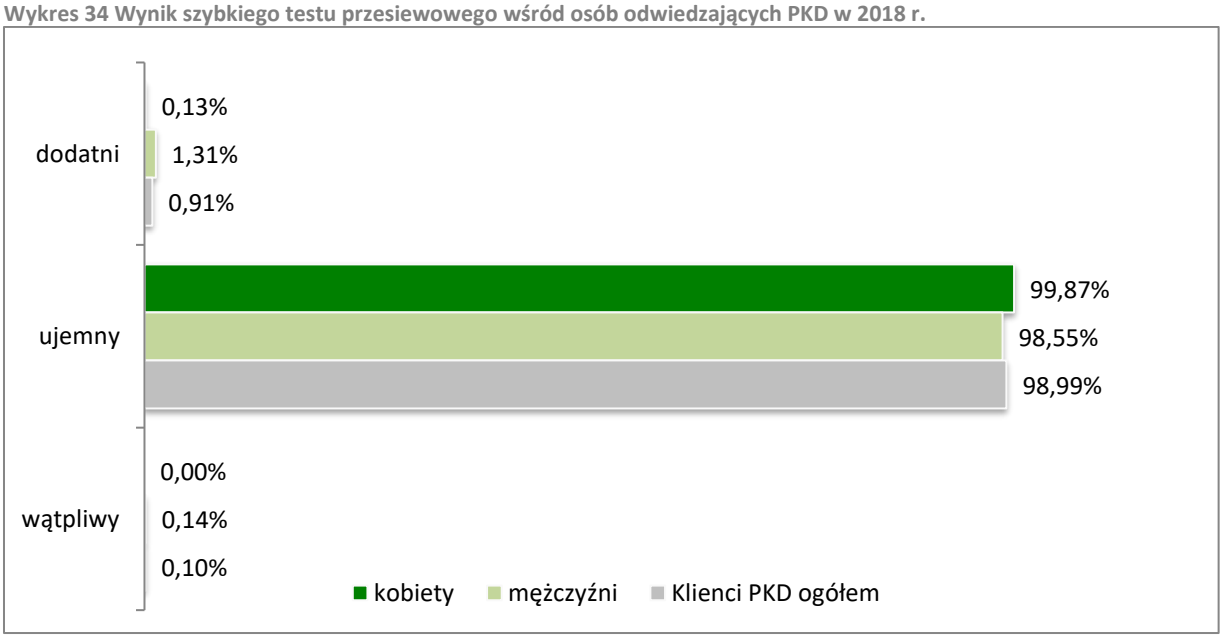

Pod uwagę wzięto również powody wykonania testów, co zaprezentowano w poniższej tabeli. Niezależnie od grupy wiekowej, dominującym powodem zgłoszenia się do PKD było podejmowanie ryzykownych kontaktów seksualnych. Osoby nieletnie oraz w wieku 18-19 lat częściej niż pozostałe grupy wiekowe wskazywały na skierowanie przez lekarza, ciążę, objawy obniżonej odporności, kontakt z krwią oraz namowę partnera jako na powód wykonania testu. Wraz z wiekiem osób odwiedzających PKD wzrasta zaś wskazywanie jako powodu wizyty ciąży partnerki.

Tabela 13 Powody wykonania testów (wg deklaracji klientów PKD) w podziale na grupy wiekowe wśród osób odwiedzających PKD w 2018 r.

	PONIŻEJ 18 R.Ż.	18-19 R.Ż.	20-29 R.Ż.	30-39 R.Ż.	CO NAJMNIEJ 40 R.Ż.
Ryzykowne kontakty seksualne	57,03%	70,38%	71,88%	70,51%	71,81%
Skierowanie przez lekarza	14,83%	7,06%	4,33%	4,05%	5,24%
Ciąża	7,98%	3,05%	2,22%	1,76%	2,70%
IDU	4,94%	2,66%	3,86%	6,28%	0,71%
Rutynowe badanie	4,56%	8,81%	7,00%	5,75%	6,69%
Objawy osłabionej odporności	4,18%	0,91%	0,58%	0,67%	0,32%
Kontakt z krwią	3,04%	0,26%	1,26%	1,64%	2,12%
Namowa partnera	1,52%	0,32%	0,86%	1,29%	1,75%
Ciekawość	0,76%	2,59%	3,57%	3,38%	2,73%
Inne	0,38%	2,27%	2,20%	2,12%	2,12%
Ciąża partnerki	0,38%	1,69%	2,01%	2,05%	3,68%
Partner HIV+	0,38%	0,00%	0,23%	0,49%	0,14%

Powody wykonania testu zadeklarowane przez klientów PKD porównano z informacjami pozyskanymi przez doradców PKD w trakcie rozmowy z klientami. Podane poniżej dane potwierdzają, że najczęstszym powodem wykonywania testów są kontakty seksualne, które można uznać za ryzykowne.

Wykres 35 Powód wykonania testów (wg doradców PKD) wśród osób odwiedzających PKD w 2018 r.

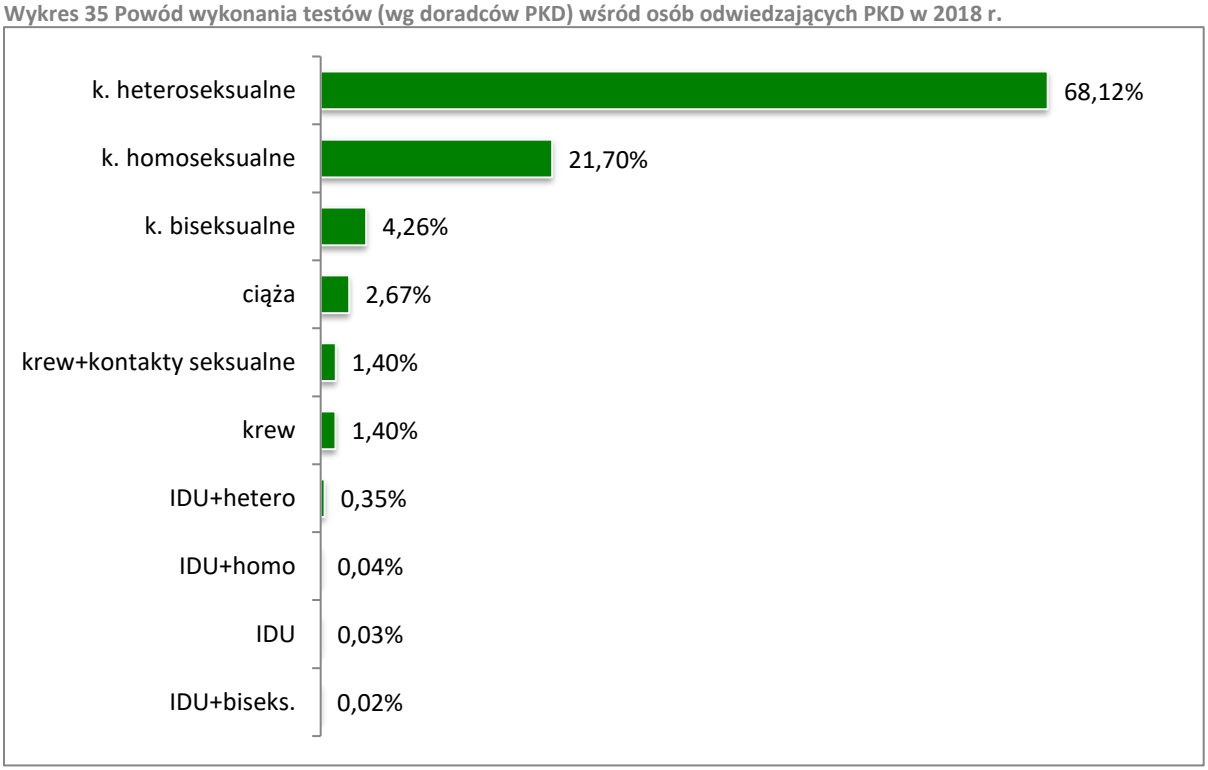

Tabela 14 Powód wykonania testów (wg doradców PKD) wśród osób odwiedzających PKD w 2018 r. w podziale na grupy wiekowe

	PONIŻEJ 18 R.Ż.	18 R.Ż.	19 R.Ż.	20-29 R.Ż.	30-39 R.Ż.	CO NAJMNIEJ 40 R.Ż.
Kontakty heteroseksualne	64,29%	61,04%	55,89%	65,09%	68,67%	78,66%
Kontakty homoseksualne	8,93%	25,97%	30,34%	24,30%	21,26%	13,63%
Kontakty biseksualne	2,68%	6,49%	7,70%	4,92%	3,37%	3,43%
IDU	0,00%	0,00%	0,00%	0,01%	0,06%	0,02%
IDU + kontakty biseksualne	0,00%	0,00%	0,35%	0,02%	0,01%	0,02%
IDU + kontakty heteroseksualne	2,68%	0,37%	0,35%	0,23%	0,42%	0,50%
IDU + kontakty homoseksualne	0,00%	0,00%	0,12%	0,05%	0,03%	0,02%
Ciąża	4,46%	1,86%	1,63%	2,61%	3,96%	0,47%
Krew	16,07%	3,15%	2,68%	1,27%	0,92%	1,86%
Krew + kontakty seksualne	0,89%	1,11%	0,93%	1,51%	1,30%	1,40%

7. ANALIZA POPULACJI MĘŻCZYZN DEKLARUJĄCYCH KONTAKTY SEKSUALNE Z MĘŻCZYZNAMI (GRUPA MSM)

7.1. CHARAKTERYSTYKA DEMOGRAFICZNA

Mężczyźni stanowią 64,18% wszystkich osób zgłaszających się do PKD w 2018 roku. 41,7% spośród nich to osoby uprawiające seks z mężczyznami (grupa MSM). Do grupy MSM należy co czwarta osoba zgłaszająca się w 2018 roku do PKD. Porównując dane z poprzednich lat należy stwierdzić, że w latach 2015-2017 obserwowano systematyczny wzrost mężczyzn z grupy MSM w populacji klientów PKD. W 2018 roku odsetek mężczyzn należących do tej grupy (26,76%) był zbliżony do wartości, która wystąpiła w 2017 r. (27%).

Wykres 36 Osoby MSM na tle populacji osób odwiedzających PKD w 2018 r.

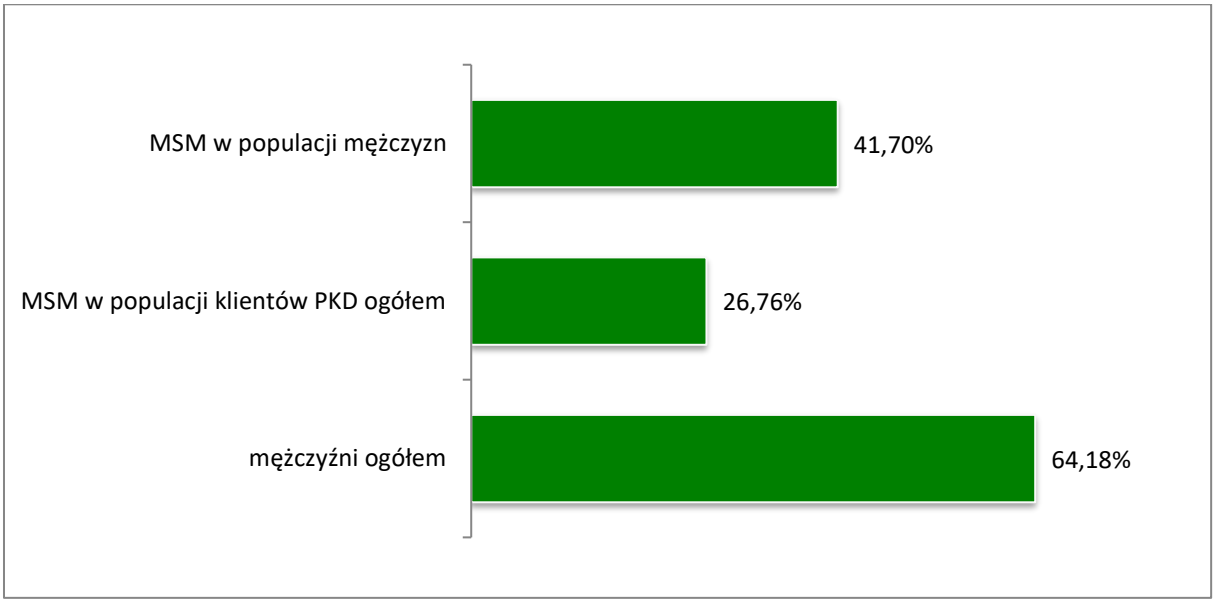

Mężczyźni z grupy MSM wykazują nadreprezentację w grupach wiekowych do 29 r.ż. względem ogółu mężczyzn odwiedzających PKD w 2018 r. Wraz z wiekiem spada odsetek mężczyzn, którzy należą do MSM. Odnosząc odsetek mężczyzn z grupy MSM do ogółu klientów PKD zauważy można ich nadreprezentację wśród osób poniżej 30 roku życia.

Wykres 37 Mężczyźni z grupy MSM na tle populacji mężczyzn i ogółu osób odwiedzających PKD w 2018 r.

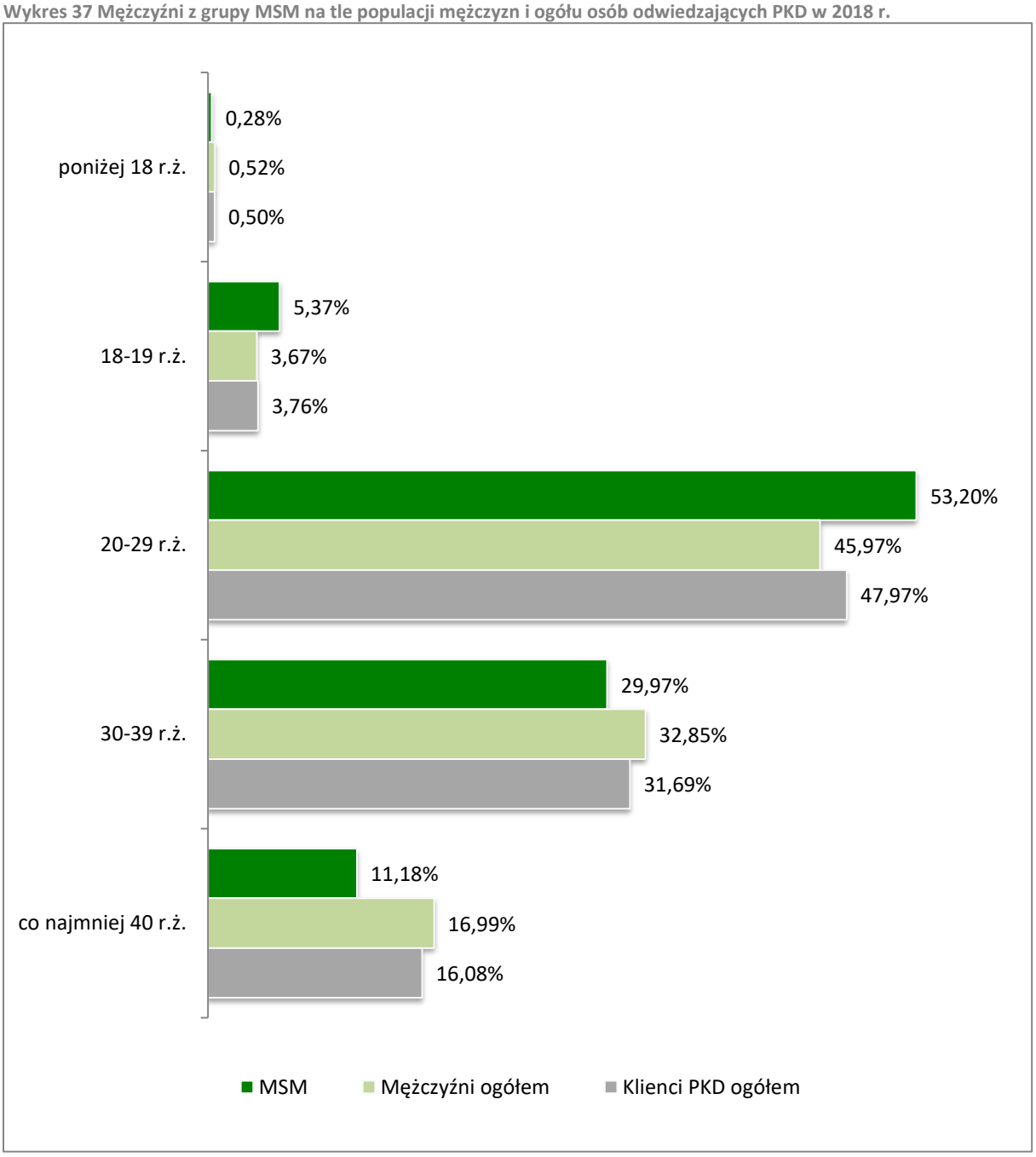

Mężczyźni z grupy MSM zamieszkują przede wszystkim obszary miejskie. Obserwuje się, że w miastach zamieszkuje nieco większy odsetek mężczyzn należących do grupy MSM, niż w ogóle populacji klientów PKD z 2018 roku. W 2018 roku, w porównaniu z okresem 2015-2017 obserwuje się zwiększenie odsetka mężczyzn deklarujących zamieszkiwanie na obszarach wiejskich.

Wykres 38 Mężczyźni z grupy MSM na tle populacji mężczyzn i ogółu osób odwiedzających PKD w 2018 r. – wg miejsca zamieszkania

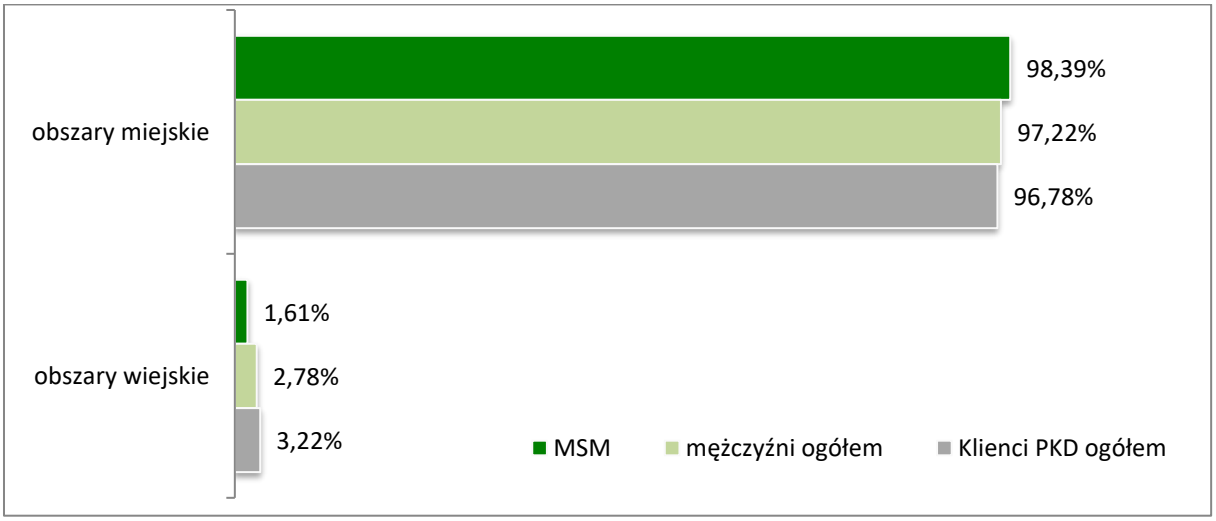

W odniesieniu do narodowości mężczyzn z grupy MSM nie obserwuje się odstępstw od ogólnej tendencji zaobserwowanej w populacji mężczyzn zgłaszających się do PKD w 2018 roku oraz w populacji klientów PKD ogółem. Nieznacznie wzrósł zaś odsetek mężczyzn narodowości innej niż polska w stosunku do lat 2015-2017)z 2% do 2,95%).

Wykres 39 Mężczyźni z grupy MSM na tle populacji mężczyzn i ogółu osób odwiedzających PKD w 2018 r. – wg narodowości

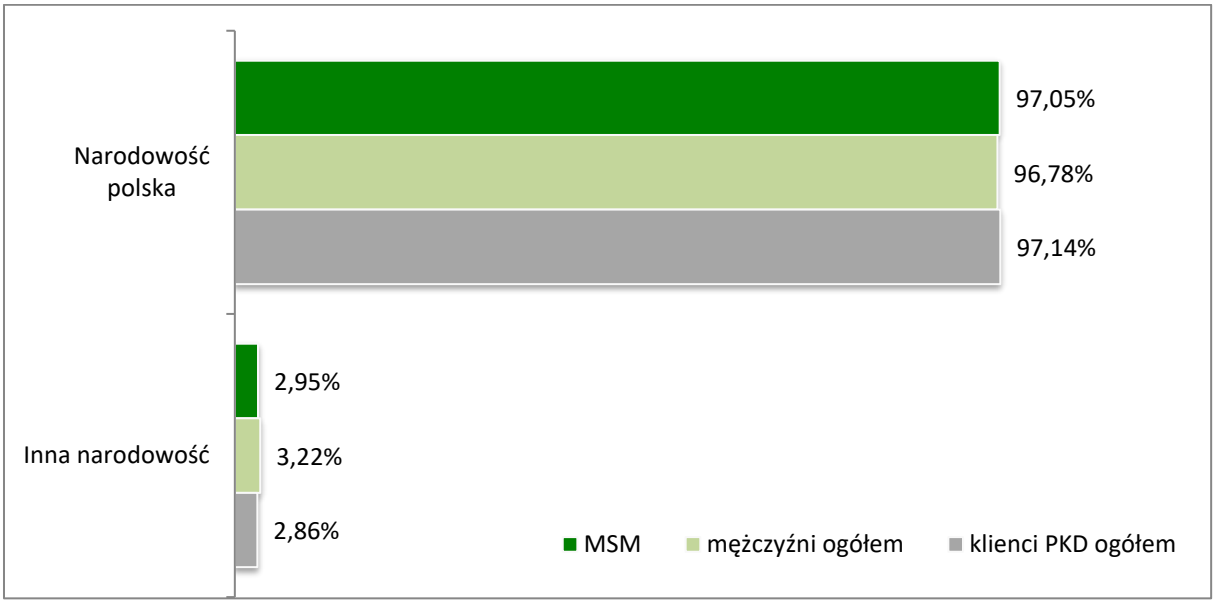

7.2. STOSOWANIE PREZERWATYW

Mężczyźni należący do grupy MSM rzadziej, niż wszyscy zgłaszający się do PKD mężczyźni oraz niż ogół klientów PKD, podejmują kontakty waginalne. Częściej niż ogół mężczyzn odwiedzających PKD oraz ogół klientów PKD podejmują kontakty analne oraz oralne (zarówno jako strona aktywna, jaki pasywna). Odnosząc uzyskane wyniki do danych a lat 2015-2017 trzeba zauważyć, że spada odsetek mężczyzn z grupy MSM deklarujących podejmowanie kontaktów oralnych i analnych. Oznacza to na mniejsze urozmaicenie podejmowanych przez mężczyzn z grupy MSM rodzajów kontaktów seksualnych, niż w latach poprzednich – mężczyźni z tej grupy częściej, niż w latach poprzednich wskazują bowiem na jeden rodzaj podejmowanych kontaktów.

Wykres 40 Rodzaj podejmowanych kontaktów seksualnych – MSM na tle populacji mężczyzn i ogółu osób odwiedzających PKD w 2018 r.

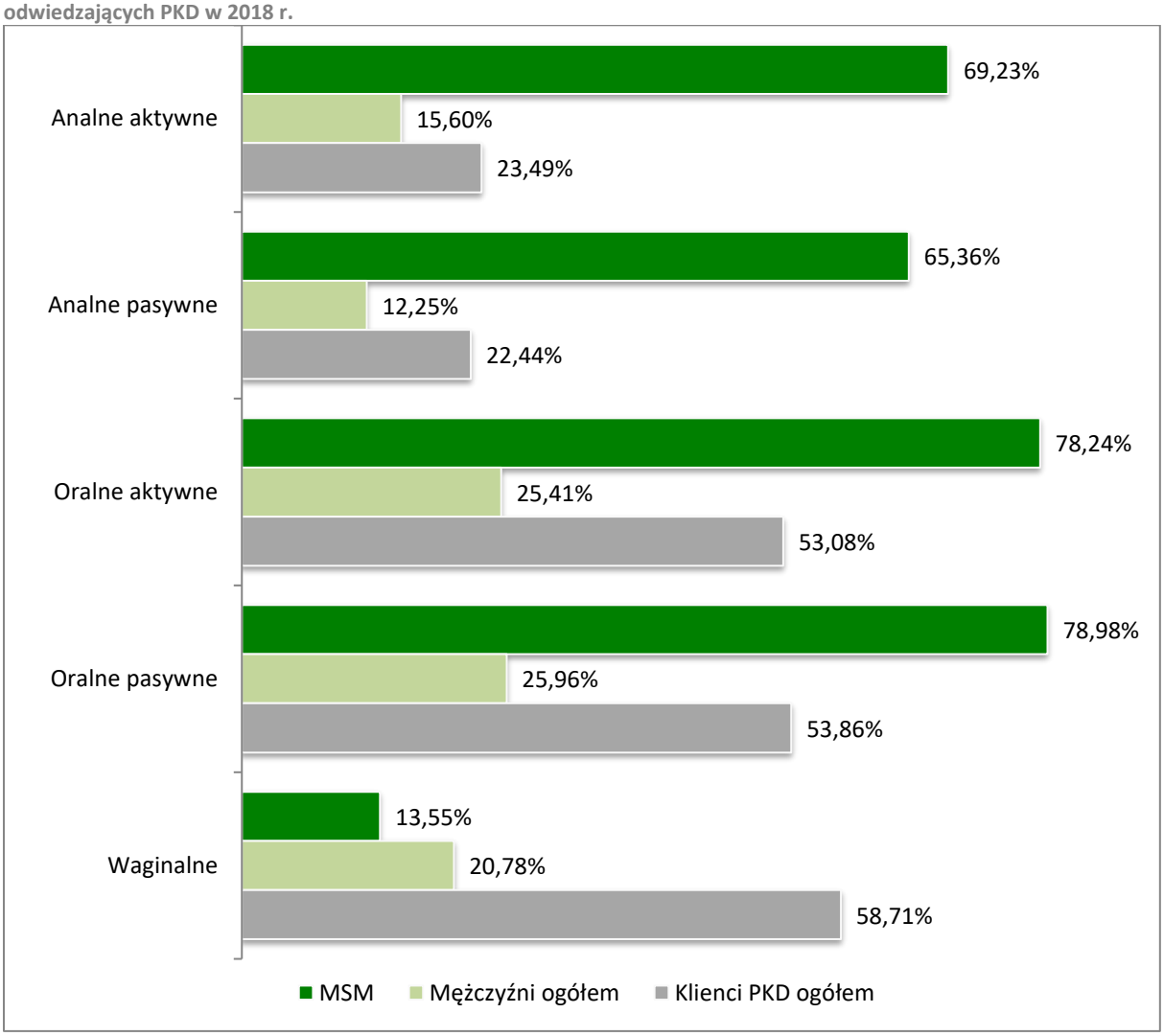

Mężczyźni z grupy MSM, częściej niż ogół mężczyzn zgłaszających się do PKD oraz częściej, niż ogół klientów PKD deklarują stosowanie prezerwatyw. Zauważalne jest to w przypadku kontaktów analnych. Również w przypadku kontaktów waginalnych obserwuje się wyższy wskaźnik deklaracji obligatoryjnego stosowania prezerwatyw. W odniesieniu do lat 2015-2017 obserwuje się spadek deklaracji stosowania prezerwatyw wśród MSM odbywających stosunki waginalne. W pozostałych przypadkach nie obserwuje się zmiany tendencji z lat ubiegłych.

Tabela 15 A. Częstość stosowania prezerwatyw w podziale na rodzaj stosunków seksualnych – MSM na tle populacji mężczyzn i ogółu osób odwiedzających PKD w 2018 r.

STOSOWANIE PREZERWATYW	ANALNE AKTYWNE			ANALNE PASYWNE		
	MSM	MĘŻCZYŹNI OGÓŁEM	KLIENCI PKD OGÓŁEM	MSM	MĘŻCZYŹNI OGÓŁEM	KLIENCI PKD OGÓŁEM
zawsze	**36,36%**	33,72%	26,67%	**35,58%**	35,33%	22,38%
czasami	**51,53%**	49,06%	41,98%	**51,98%**	13,05%	37,95%
nigdy	**12,11%**	17,23%	31,35%	**12,44%**	51,62%	39,67%

Tabela 15 B. Częstość stosowania prezerwatyw w podziale na rodzaj stosunków seksualnych – MSM na tle populacji mężczyzn i ogółu osób odwiedzających PKD w 2018 r.

STOSOWANIE PREZERWATYW	ORALNE AKTYWNE			ORALNE PASYWNE		
	MSM	MĘŻCZYŹNI OGÓŁEM	KLIENCI PKD OGÓŁEM	MSM	MĘŻCZYŹNI OGÓŁEM	KLIENCI PKD OGÓŁEM
zawsze	**0,85%**	0,77%	0,73%	**0,88%**	1,11%	0,95%
czasami	**3,68%**	3,46%	2,95%	**3,91%**	3,95%	3,40%
nigdy	**95,47%**	95,76%	96,32%	**95,21%**	94,94%	95,65%

Tabela 15 C. Częstość stosowania prezerwatyw w podziale na rodzaj stosunków seksualnych – MSM na tle populacji mężczyzn i ogółu osób odwiedzających PKD w 2018 r.

STOSOWANIE PREZERWATYW	WAGINALNE		
	MSM	MĘŻCZYŹNI OGÓŁEM	KLIENCI PKD OGÓŁEM
zawsze	**34,51%**	24,24%	19,21%
czasami	**46,92%**	52,61%	50,29%
nigdy	**18,58%**	23,15%	30,50%

7.3. PARTNERZY SEKSUALNI

Mężczyźni z grupy MSM dużo częściej niż ogół klientów PKD deklarowali posiadanie niestałych partnerów seksualnych w ciągu roku poprzedzającego wizytę w PKD. Nieco rzadziej deklarowali zaś posiadanie w ciągu poprzedzającego wizytę roku stałych partnerów seksualnych.

Wykres 41 Posiadanie partnerów seksualnych stałych i niestałych w ciągu roku poprzedzającego wizytę w PKD – MSM na tle ogółu osób odwiedzających PKD w 2018 r.

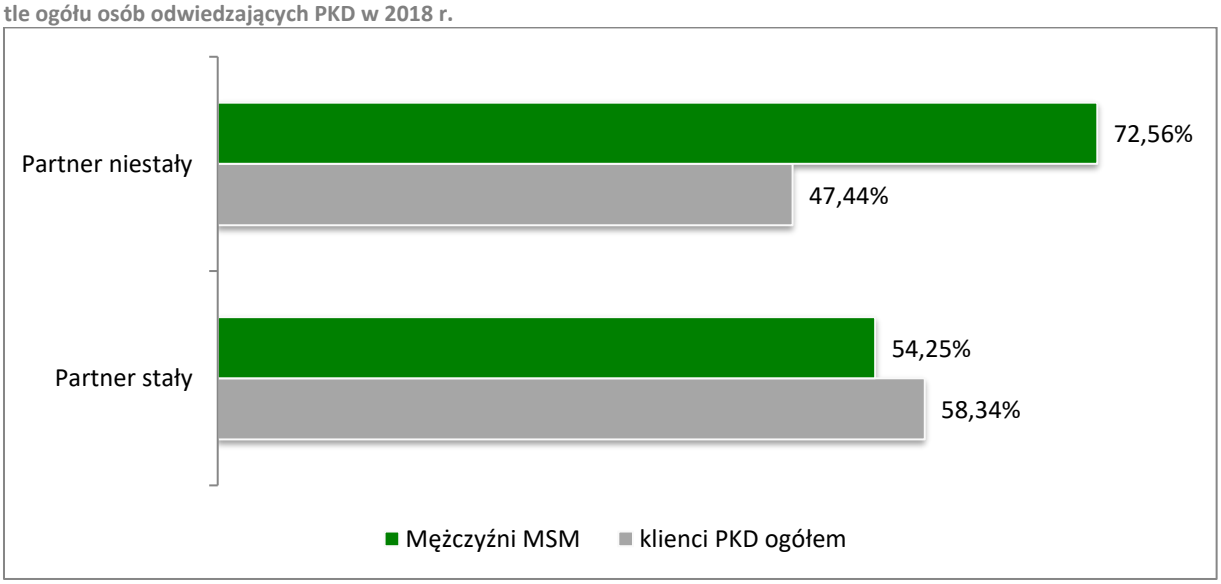

Odsetek osób, które deklarowały posiadanie 1 partnera, 2-5 partnerów oraz powyżej 5 partnerów seksualnych w ciągu roku poprzedzającego wizytę w PKD był podobny w grupie mężczyzn MSM oraz wśród ogółu klientów PKD. Wartości są zbliżone do tych obserwowanych w latach 2015-2017.

Wykres 42 Liczba stałych partnerów seksualnych w ciągu roku poprzedzającego wizytę w PKD – MSM na tle ogółu osób odwiedzających PKD w 2018 r.

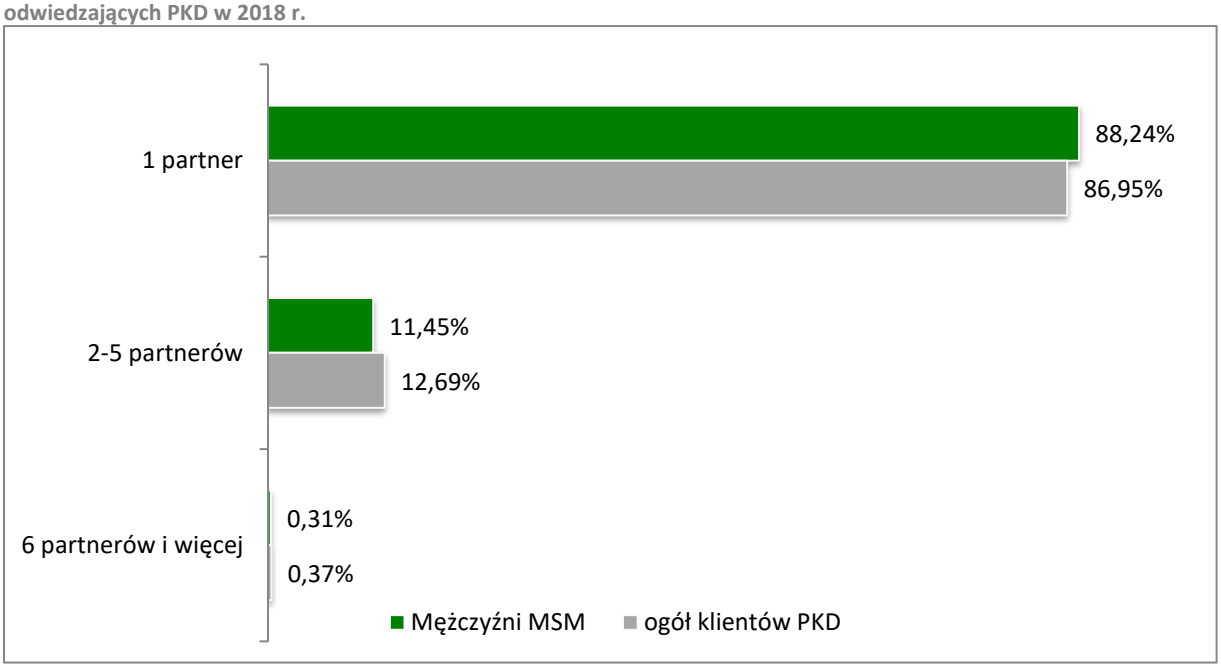

Największą liczbę partnerów stałych (powyżej 5) w przypadku grupy MSM deklarują osoby w wieku 18-19 lat. W przypadku ogółu PKD wartość ta jest najwyższa w przypadku osób w wieku 30-39 lat.

Tabela 16 Odsetek osób deklarujących posiadanie partnerów stałych w podziale na grupy wiekowe – MSM na tle ogółu osób odwiedzających PKD w 2018 r.

	Grupa MSM			Ogół klientów PKD		
	1 PARTNER	2-5 PARTNERÓW	POWYŻEJ 5 PARTNERÓW	1 PARTNER	2-5 PARTNERÓW	POWYŻEJ 5 PARTNERÓW
poniżej 18 r.ż.	89,77%	10,23%	0,00%	72,73%	27,27%	0,00%
18-19 r.ż.	82,84%	16,35%	0,80%	79,75%	19,83%	0,42%
20-29 r.ż.	86,47%	13,23%	0,30%	85,75%	13,95%	0,30%
30-39 r.ż.	90,11%	9,57%	0,32%	89,56%	9,91%	0,53%
40-49 r.ż.	90,51%	9,16%	0,32%	89,58%	10,12%	0,30%
co najmniej 50 r.ż.	91,80%	8,20%	0,00%	91,78%	8,22%	0,00%

Biorąc pod uwagę liczę partnerów niestałych w ciągu roku poprzedzającego badanie należy zauważyć, że mężczyźni z grupy MSM częściej, niż ogół klientów PKD deklarowali posiadanie więcej niż 1 partnera seksualnego. Zanotowane wartości są tożsame z tymi z lat 2015-2017.

Wykres 43 Liczba niestałych partnerów seksualnych w ciągu roku poprzedzającego wizytę w PKD – MSM na tle ogółu osób odwiedzających PKD w 2018 r.

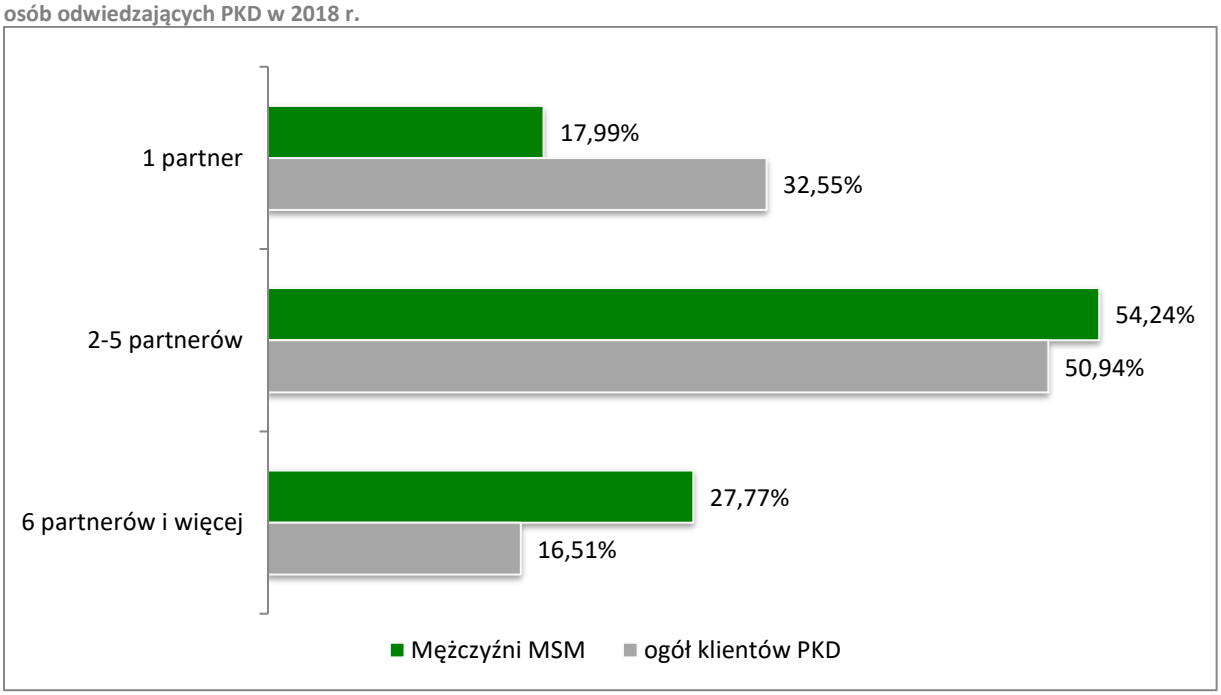

W podziale na grupy wiekowe wartości dotyczące liczby deklarowanych partnerów seksualnych są zróżnicowane. Najczęściej wskazywano posiadanie 1 bądź 2-5 niestałych partnerów w ciągu roku poprzedzającego badanie. W żadnej grupie wiekowej odsetek osób deklarujących posiadanie więcej niż 20 partnerów nie przekroczył 5%.

Tabela 17 Liczba partnerów seksualnych niestałych w ciągu roku poprzedzającego wizytę w PKD – MSM na tle ogółu osób odwiedzających PKD w 2018 r. w podziale na grupy wiekowe

	1 partner	2-5 partnerów	6-10 partnerów	11-20 partnerów	21-50 partnerów	powyżej 50 partnerów	odmowa odpowiedzi
Mężczyźni MSM							
poniżej 18 r.ż.	33,33%	33,33%	22,22%	5,56%	0,00%	5,56%	0,00%
18-19 r.ż.	25,61%	56,06%	10,38%	3,46%	2,42%	0,69%	1,38%
20-29 r.ż.	18,79%	55,29%	15,76%	6,36%	2,01%	0,54%	1,25%
30-39 r.ż.	15,77%	51,36%	18,27%	7,94%	3,44%	1,22%	2,00%
40-49 r.ż.	13,43%	48,35%	15,91%	13,02%	3,10%	2,69%	3,51%
co najmniej 50 r.ż.	12,62%	47,57%	19,42%	11,65%	4,85%	1,94%	1,94%
Klienci PKD ogółem							
poniżej 18 r.ż.	37,21%	44,19%	12,79%	2,33%	1,16%	1,16%	1,16%
18-19 r.ż.	32,51%	51,10%	10,61%	2,89%	1,24%	0,41%	1,24%
20-29 r.ż.	29,61%	53,01%	11,01%	3,85%	1,14%	0,36%	1,02%
30-39 r.ż.	31,82%	50,09%	10,81%	3,88%	1,67%	0,59%	1,13%
40-49 r.ż.	39,29%	42,58%	8,37%	5,29%	1,54%	0,72%	2,21%
co najmniej 50 r.ż.	47,15%	39,04%	8,26%	2,70%	1,05%	0,45%	1,35%

Mężczyźni należący do grupy MSM znacznie częściej, niż ogół zgłaszających się do PKD osób deklarowali posiadanie partnerów homoseksualnych. Dużo rzadsze, niż w przypadku ogółu mężczyzn oraz ogółu klientów PKD, jest w ich przypadku zauważalne korzystanie z usług osób oferujących seks za pieniądze. Rzadsze, niż w przypadku ogółu klientów PKD (lecz porównywalne z odsetkiem wszystkich mężczyzn to deklarujących) jest wskazywanie na partnera seksualnego posiadającego wielu partnerów.

Wykres 44 Charakterystyka partnerów seksualnych w ciągu całego życia – MSM, mężczyźni ogółem oraz klienci PKD ogółem

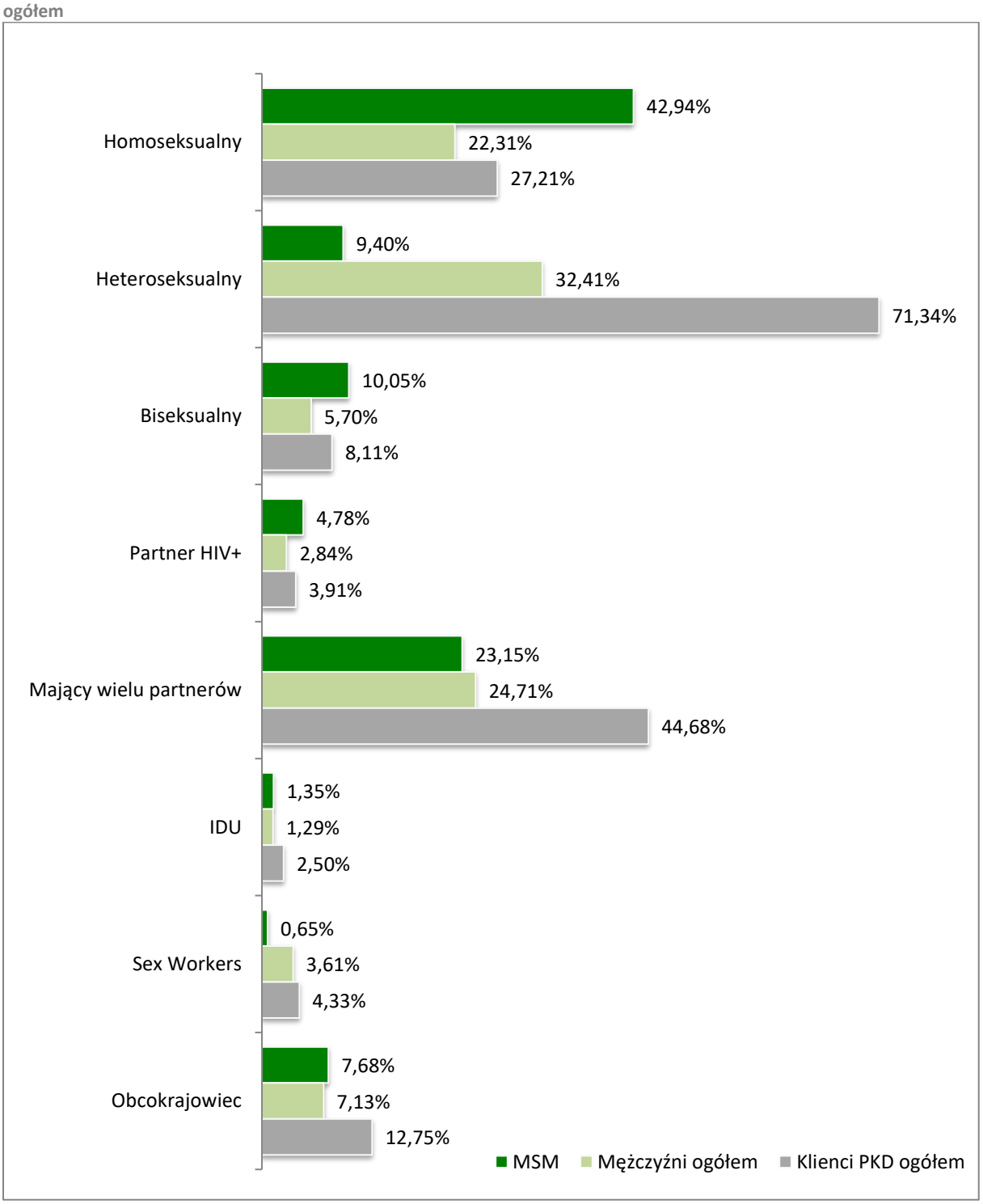

Analizując tę kwestię w podziale na wiek, należy zauważyć, że wraz z wiekiem rośnie odsetek mężczyzn, którzy przyznają się do posiadania partnera homoseksualnego. Wartość ta jest

porównywalna z tą z lat 2015-2017. Należy również zauważyć, że w najmłodszej grupie wiekowej obserwuje się wysoki odsetek osób korzystających z usług osób oferujących seks za pieniądze. Może się to wiązać z brakiem innego partnera seksualnego, niechęcią do zdradzania swojej orientacji seksualnej oraz jednoczesną chęcią zaspokojenia seksualnego.

Tabela 18 Charakterystyka partnerów seksualnych mężczyzn z grupy MSM w ciągu całego życia – w podziale na grupy wiekowe

	PONIŻEJ 18 R.Ż.	18-19 R.Ż.	20-29 R.Ż.	30-39 R.Ż.	CO NAJMNIEJ 40 R.Ż.
Partner homoseksualny	74,07%	85,55%	87,57%	90,37%	89,63%
Partner heteroseksualny	0,00%	3,55%	5,47%	6,41%	7,88%
Partner biseksualny	25,93%	12,32%	12,99%	13,13%	14,75%
Partner HIV+	11,11%	2,61%	7,66%	14,14%	16,25%
Mający wielu partnerów	55,56%	44,08%	44,73%	43,15%	42,00%
Partner IDU	0,00%	1,90%	2,51%	2,90%	1,88%
Sex workers	3,70%	0,47%	0,42%	1,05%	1,13%
Partner obcokrajowiec	11,11%	8,77%	14,25%	17,93%	14,75%

Zauważalne jest, że mężczyźni z grupy MSM deklarowali posiadanie większej liczby partnerów seksualnych w ciągu całego życia, niż ogół mężczyzn oraz ogół klientów PKD. Zauważa się wzrost odsetka mężczyzn z grupy MSM, którzy deklarowali posiadanie 1 partnera seksualnego (z 2% do 3,45%).

Wykres 45 Liczba partnerów seksualnych w trakcie całego życia (MSM, mężczyźni ogółem, klienci PKD ogółem)

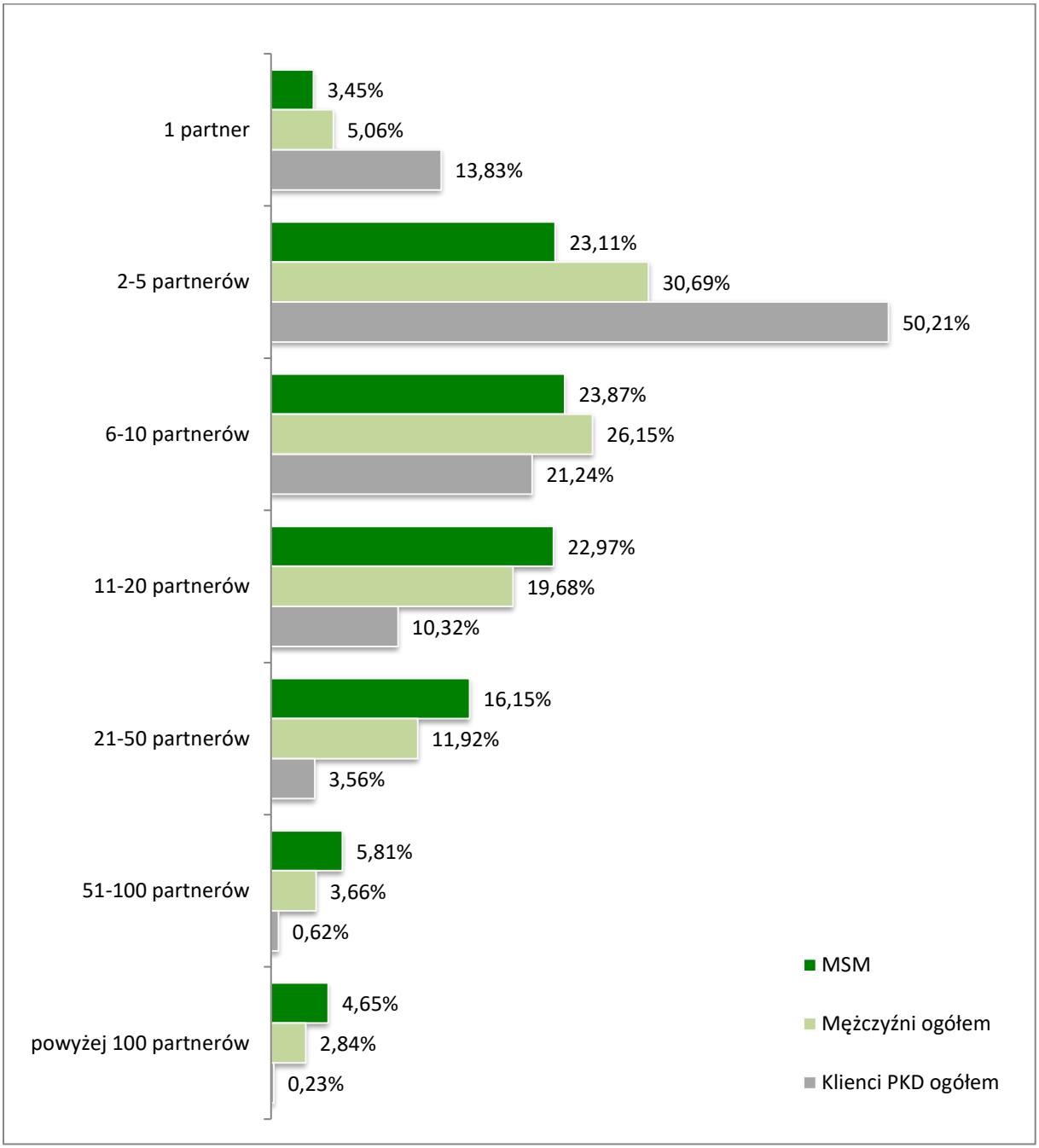

W podziale na grupy wiekowe mężczyźni z grupy MSM poniżej 18 lat najczęściej deklarowali posiadanie bądź 1 partnera, bądź 21-50 partnerów. Mężczyźni z grupy MSM w wieku 18-19 lat deklarowali najczęściej posiadanie 2-5 partnerów seksualnych. W grupie wiekowej 20-29 lat dominuje grupa deklarująca posiadanie 6-10 partnerów seksualnych. mężczyźni z grupy MSM w wieku 30-39 lat deklarowali najczęściej większą liczbę partnerów (11-20). Powyżej 20 partnerów

deklarowali najczęściej mężczyźni z grupy wiekowej powyżej 40 roku życia. Względem lat 2015-2017 należy zaobserwować wzrost mężczyzn MSM z grupy wiekowej 18-19 lat, deklarujących posiadanie w ciągu życia 1 partnera seksualnego (z 8% do 13,44%). Obserwuje się także wzrost, o około 4 punkty procentowe, odsetka mężczyzn z grupy wiekowej co najmniej 40 r.ż. deklarujących posiadanie 6-10 partnerów seksualnych.

Tabela 19 Liczba partnerów seksualnych w trakcie całego życia w grupie MSM w podziale na wiek

LICZBA PARTNERÓW	PONIŻEJ 18 R.Ż.	18-19 R.Ż.	20-29 R.Ż.	30-39 R.Ż.	CO NAJMNIEJ 40 R.Ż.
1	19,05%	13,44%	3,38%	1,45%	1,47%
2-5	38,10%	47,29%	25,67%	13,83%	11,45%
6-10	14,29%	21,19%	26,81%	20,28%	13,80%
11-20	4,76%	13,18%	23,19%	25,28%	24,82%
21-50	19,05%	4,13%	14,05%	21,78%	25,11%
51-100	0,00%	0,78%	4,41%	9,49%	10,28%
powyżej 100	4,76%	0,00%	2,48%	7,90%	13,07%

Większość mężczyzn z grupy MSM zadeklarowała, że posiadała 1 partnera seksualnego stałego w ciągu roku poprzedzającego wizytę w PKD. Odsetek mężczyzn to deklarujących wzrastał wraz z wiekiem. Jednocześnie, wraz z wiekiem mężczyzn z grupy MSM spadał odsetek mężczyzn deklarujących posiadanie 2-5 partnerów seksualnych stałych. Tendencja ta jest zbieżna z zaobserwowaną w latach 2015-2017. Odnosząc wyniki do ogółu populacji MSM należy wskazać, że wzrósł o około 2 punkty procentowe odsetek mężczyzn deklarujących posiadanie 1 partnera stałego.

Wykres 46 Liczba partnerów seksualnych stałych w ciągu roku poprzedzającego wizytę w PKD wśród ogółu klientów PKD w 2018 r.

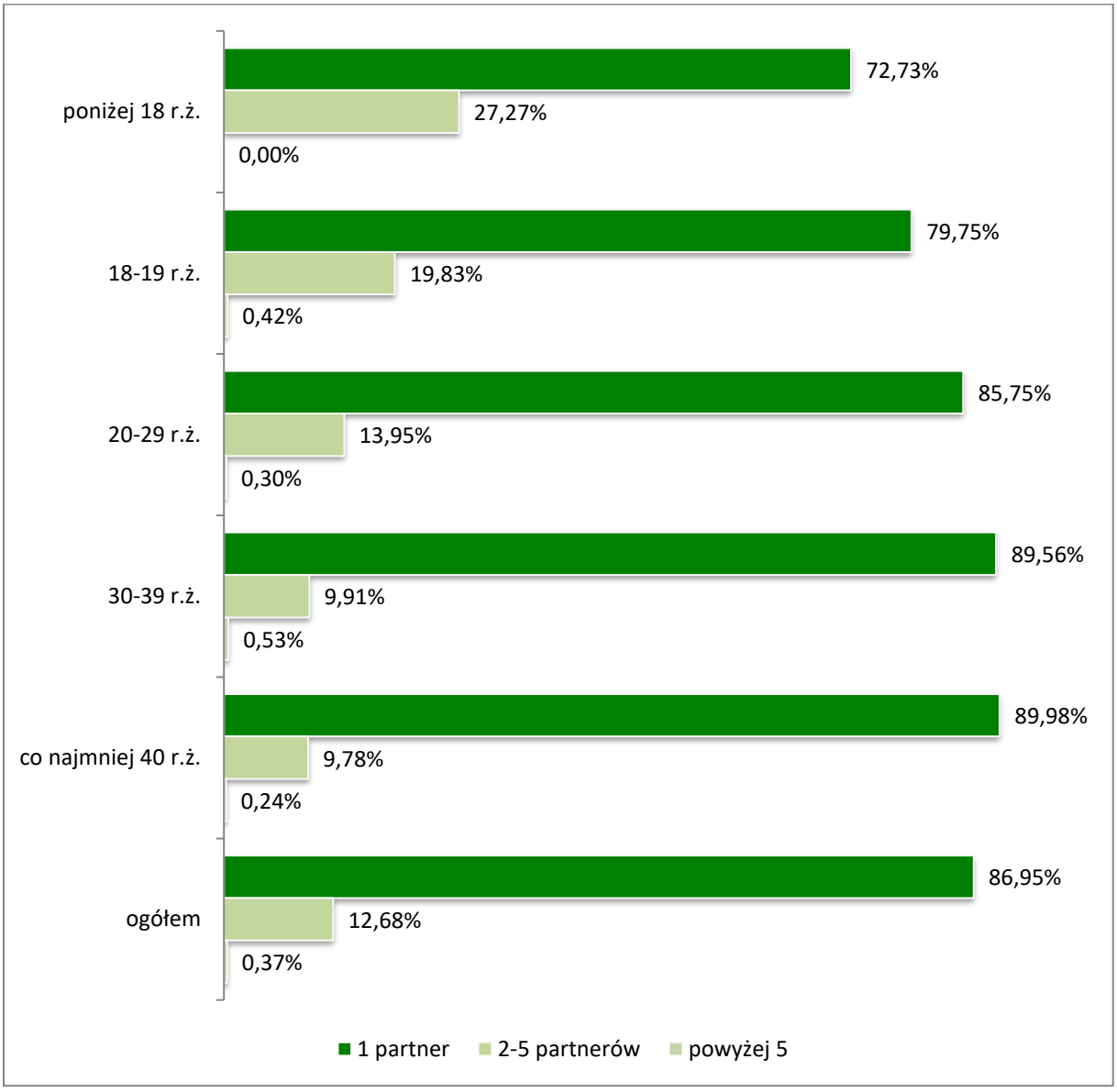

Mężczyźni z grupy MSM wskazali również, ilu przygodnych partnerów seksualnych posiadali w ciągu roku poprzedzającego wizytę w punkcie. Osoby poniżej 18 roku życia najczęściej wskazywały, że posiadały więcej niż 5 partnerów przygodnych. Najczęściej zaś, niezależnie od grupy wiekowej, wskazywano, że posiadano 2-5 partnerów seksualnych niestałych. W stosunku do lat 2015-2017 nie obserwuje się zmiany zaobserwowanych tendencji.

Wykres 47 Liczba partnerów seksualnych niestałych w ciągu roku poprzedzającego wizytę w PKD wśród mężczyzn z grupy MSM

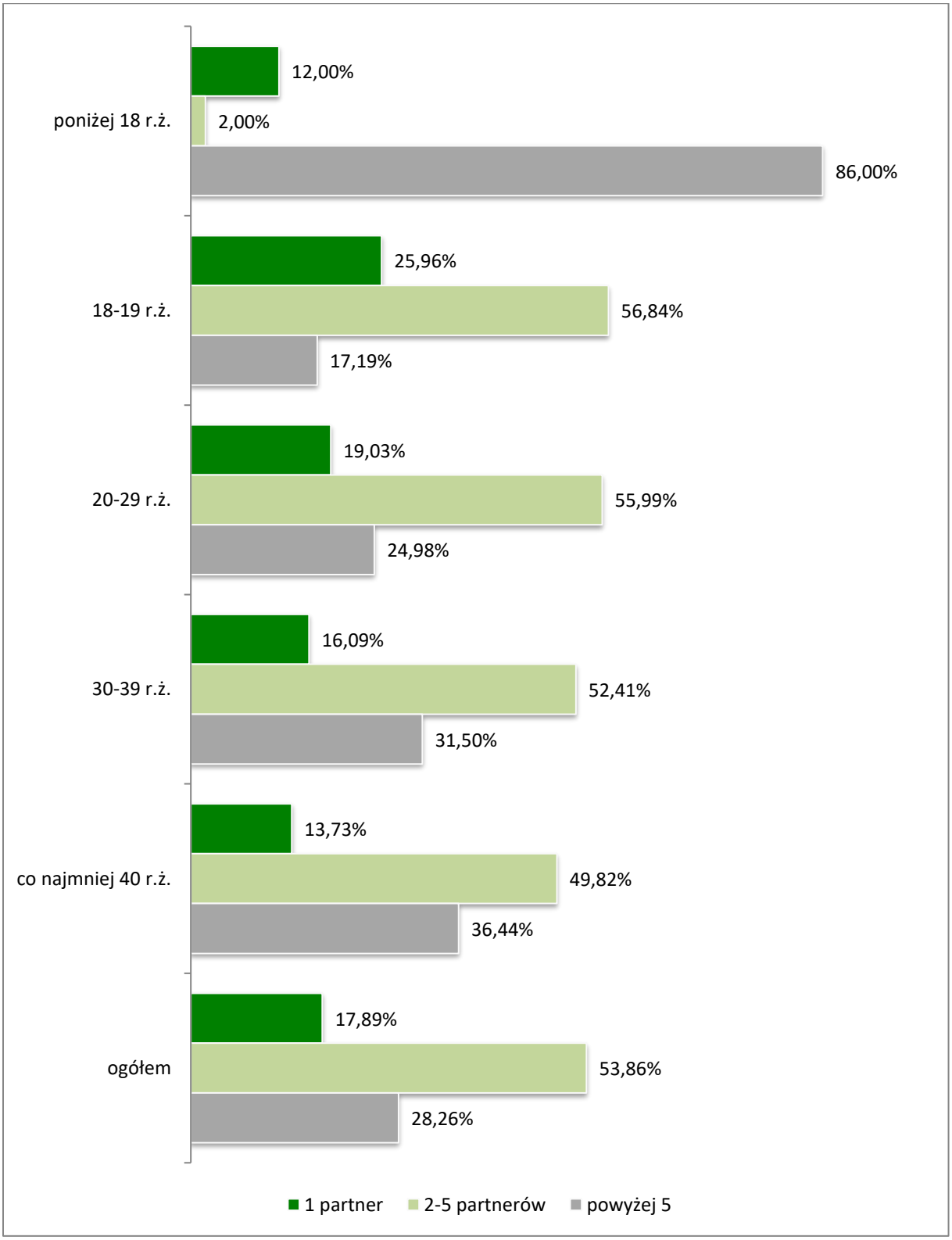

7.4. WYKONYWANIE TESTÓW - POWODY I LICZBA

Mężczyźni z grupy MSM częściej, niż ogół mężczyzn zgłaszających się do PKD oraz ogół klientów PKD deklarowali wielokrotne wykonywanie w przeszłości testów na HIV. Odsetek mężczyzn MSM deklarujących wykonywanie określonej liczby testów w przeszłości nie zmienił się w stosunku do lat 2015-2017.

Wykres 48 Wykonywanie testów na HIV w przeszłości przez osoby odwiedzające PKD w 2018 r. – MSM, mężczyźni ogółem, osoby odwiedzające PKD ogółem

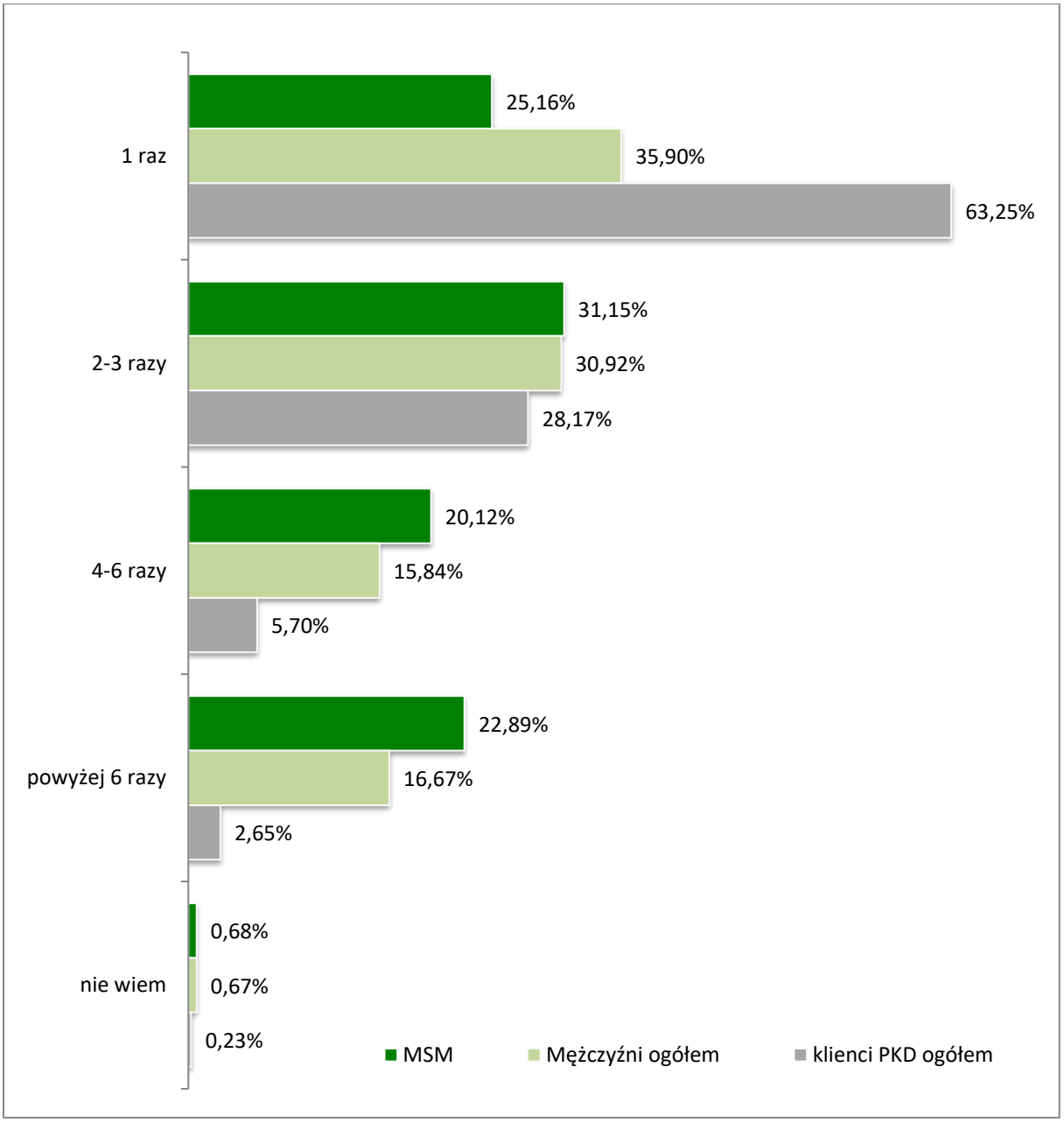

Wykres 49 Liczba testów wykonywanych w przeszłości przez mężczyzn z grupy MSM oraz przez klientów PKD ogółem

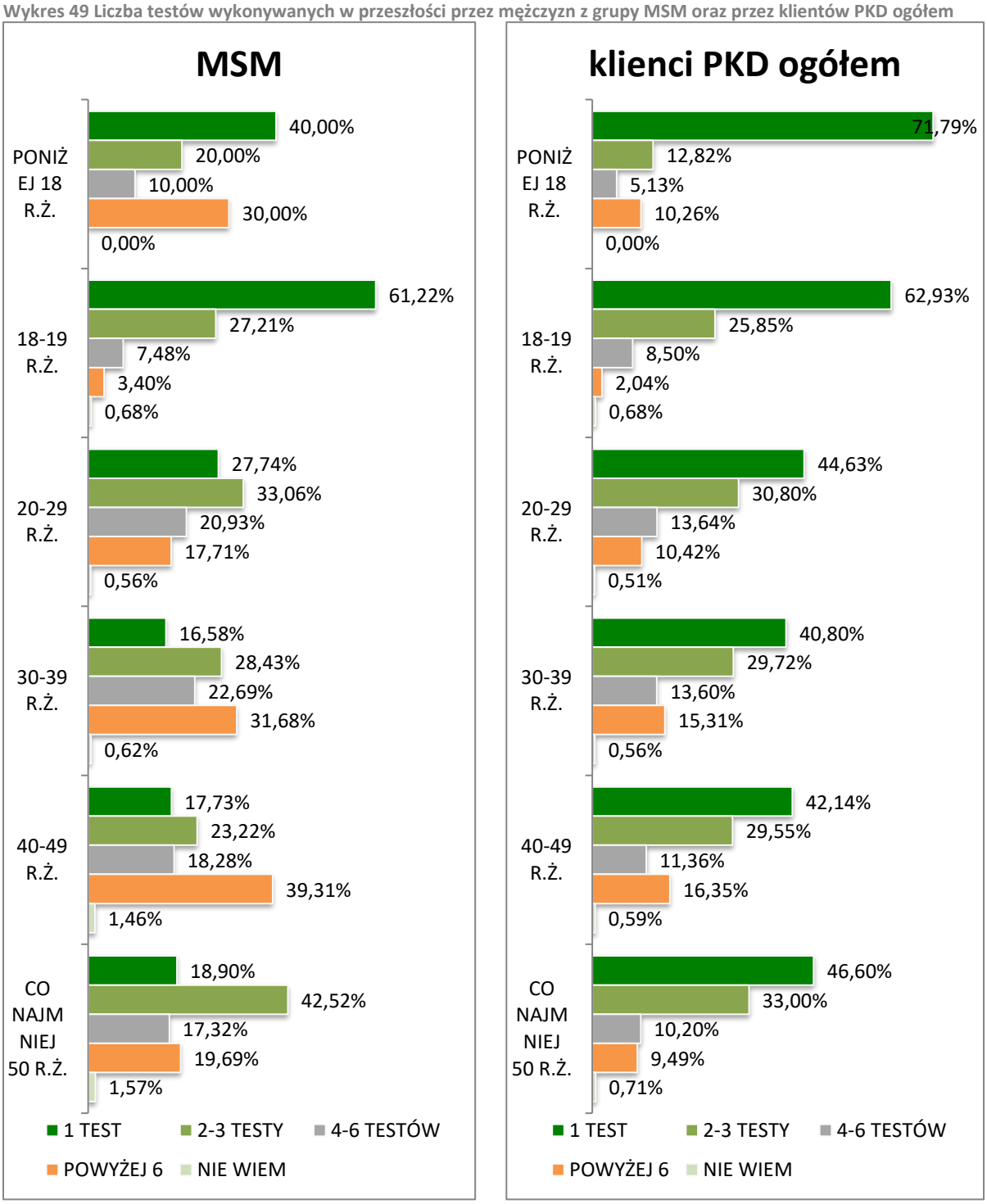

Wśród populacji MSM obserwuje się dużo wyższy wskaźnik osób otrzymujących dodatni wynik testu na HIV (różnica blisko 3 punktów procentowych).

Wykres 50 Odsetek osób uzyskujących dodatni wynik testu – mężczyźni z grupy MSM, mężczyźni ogółem oraz klienci PKD ogółem

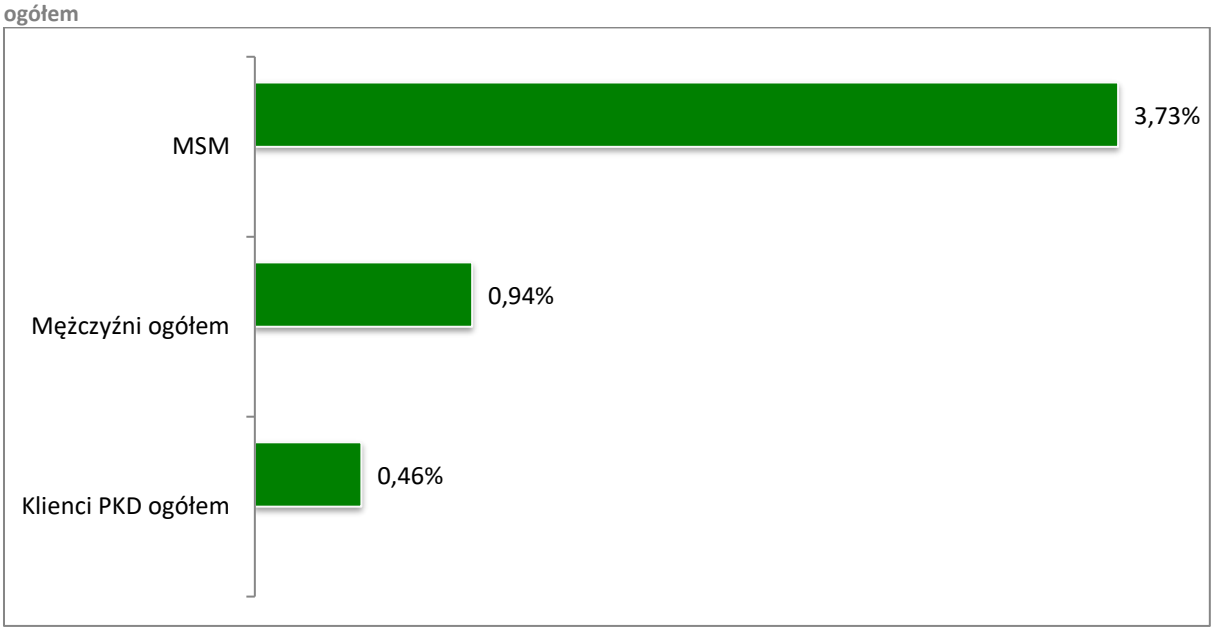

Wykres 51 Odsetek osób uzyskujących dodatni wynik testu w podziale na grupy wiekowe – mężczyźni z grupy MSM, mężczyźni ogółem oraz klienci PKD ogółem

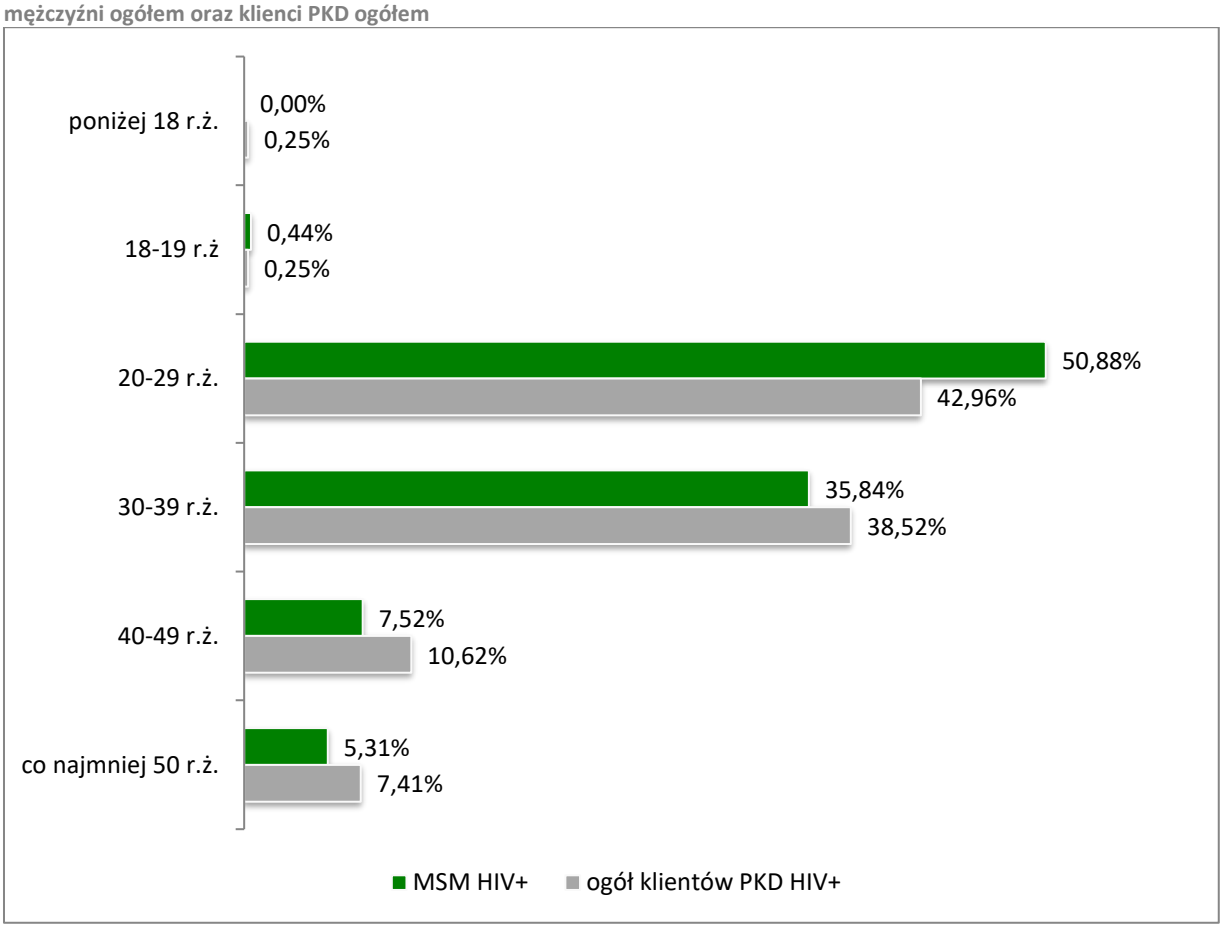

Przeważająca większość mężczyzn z grupy MSM wykonała test po oknie serologicznym w PKD. Odsetek mężczyzn wykonujących tam ponowne testy przewyższył odsetek dla ogółu populacji mężczyzn oraz populacji klientów PKD w ogóle. Zaobserwowana tendencja jest zbieżna z tą z lat 2015-2017.

Wykres 52 Miejsce wykonania testu po oknie serologicznym – mężczyźni z grupy MSM, mężczyźni ogółem oraz klienci PKD ogółem

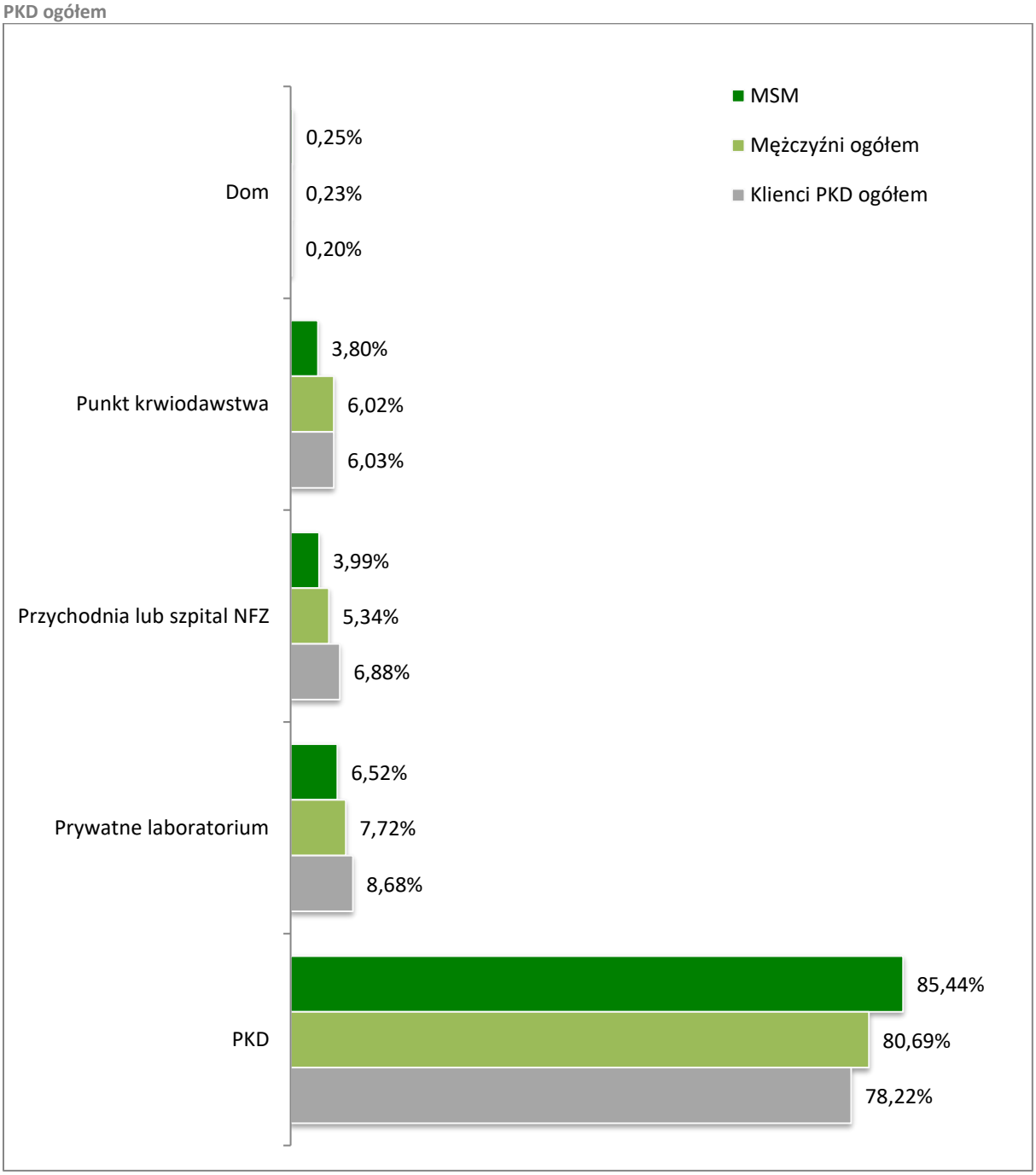

Analizując miejsce wykonania testu po oknie serologicznym w podziale na grupy wiekowe wskazać należy, że w każdej z grup mężczyźni chętniej wracają do PKD. Wyjątkiem jest najmłodsza grupa wiekowa (poniżej 18 r.ż.), która testy wykonuje również w punkcie krwiodawstwa oraz w przychodni/szpitalu NFZ.

Wykres 53 Miejsce wykonania testu po oknie serologicznym w podziale na grupy wiekowe – mężczyźni z grupy MSM w [podziale na grupy wiekowe

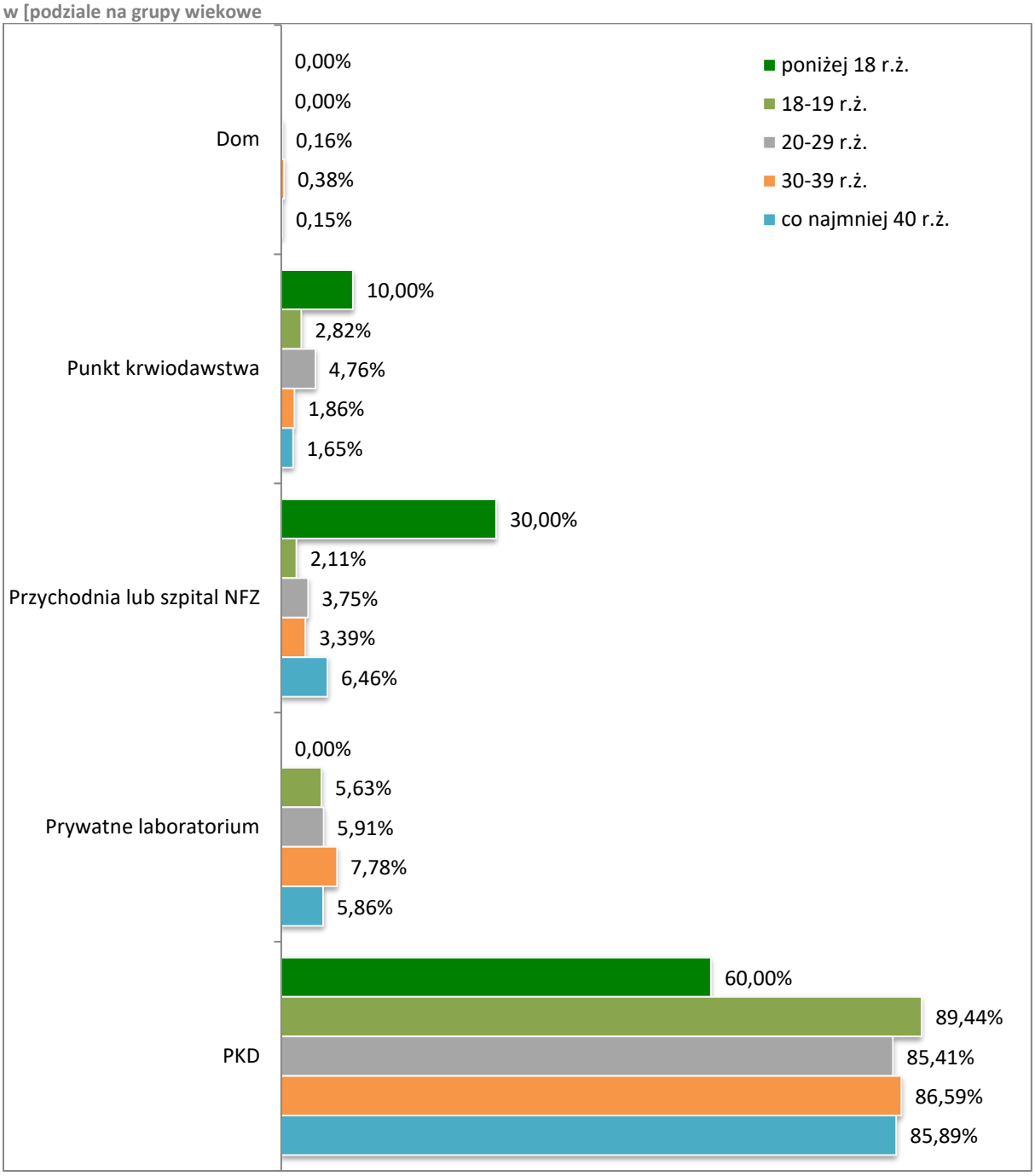

Podobnie, jak w przypadku ogółu mężczyzn odwiedzających PKD oraz ogółu klientów Punktów, również osoby z grupy MSM najczęściej decydowały się na wykonanie testu, jako przyczynę wskazując ryzykowne kontakty seksualne. W porównaniu do lat 2015-2017 obserwuje się spadek odsetka mężczyzn z grupy MSM, którzy jako powód badania podają ryzykowne kontakty seksualne (spadek o 12 punktów procentowych).

Wykres 54 Powód wykonania testu wśród mężczyzn z grupy MSM, mężczyzn ogółem oraz klientów PKD ogółem (wg własnej deklaracji)

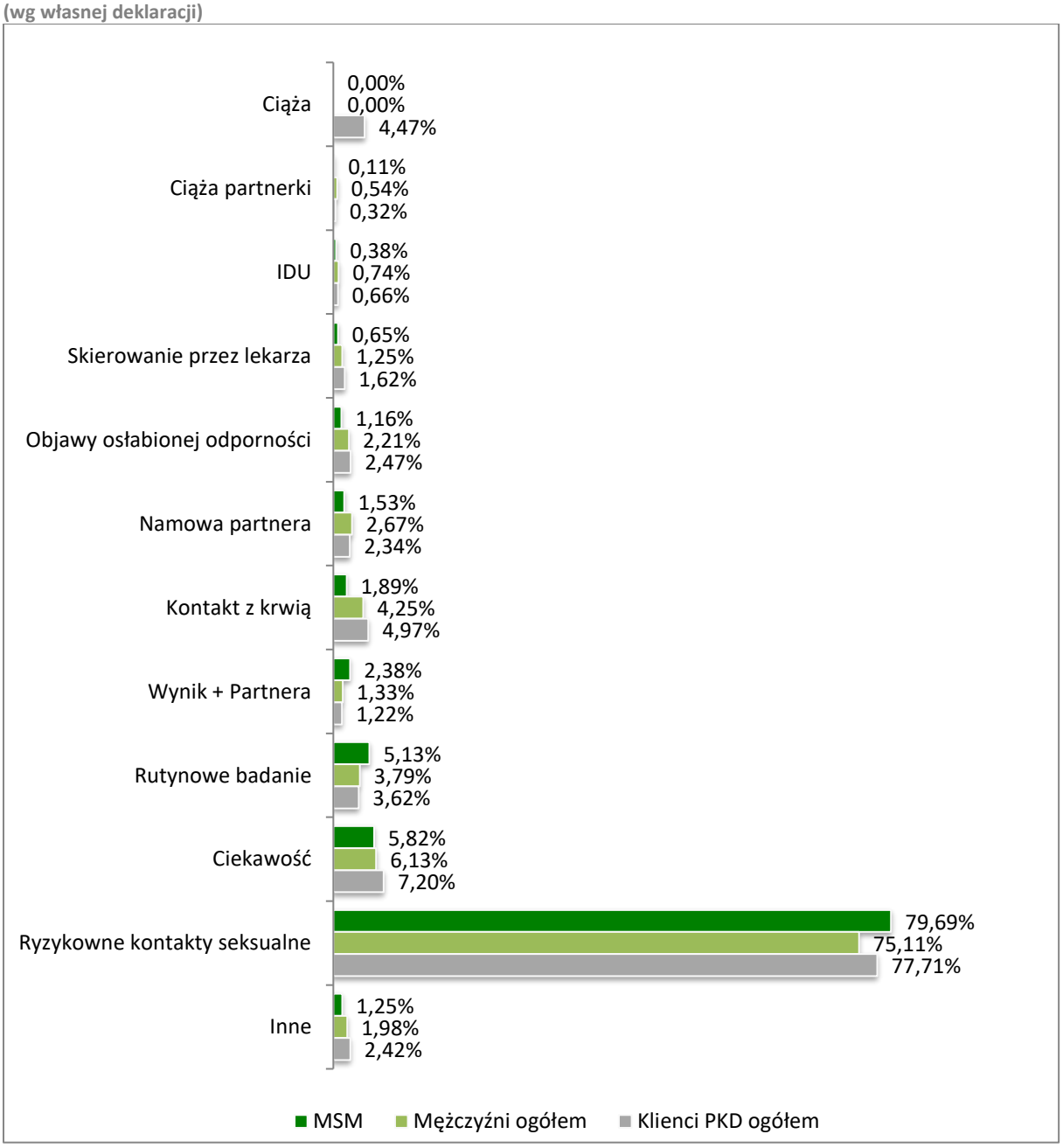

Mężczyźni z grupy MSM w wieku poniżej 18 lat częściej, niż pozostali mężczyźni z tej grupy, jako powód badania podali skierowanie przez lekarza oraz kontakt z krwią. Dużo mniejszy niż w pozostałych grupach wiekowych jest odsetek mężczyzn poniżej 18 r.ż., którzy jako powód badania podali ryzykowne kontakty seksualne. Wraz z wiekiem wzrasta wskazywanie jako powodu badania rutynowego badania oraz kontaktu z partnerem HIV+. W porównaniu do lat 2015-2017 nie zauważa się istotnych różnic w powodach wykonania testu deklarowanych przez poszczególne grupy wiekowe mężczyzn MSM.

Tabela 20 Powód wykonania testu w podziale na grupy wiekowe wśród mężczyzn z grupy MSM (wg własnej deklaracji) w podziale na grupy wiekowe

	PONIŻEJ 18 R.Ż.	18-19 R.Ż.	20-29 R.Ż.	30-39 R.Ż.	CO NAJMNIEJ 40 R.Ż.
Ryzykowne kontakty seksualne	66,67%	81,61%	79,52%	80,61%	80,61%
Skierowanie przez lekarza	3,03%	0,42%	0,63%	0,56%	0,54%
Ciekawość	6,06%	6,77%	6,00%	5,11%	4,47%
Namowa partnera	3,03%	2,11%	1,62%	1,52%	0,87%
Kontakt z krwią	9,09%	2,11%	1,58%	1,23%	1,31%
Objawy osłabionej odporności	0,00%	1,69%	1,02%	0,71%	1,42%
Rutynowe badanie	3,03%	4,02%	5,75%	5,71%	4,79%
IDU	3,03%	0,21%	0,37%	0,21%	0,22%
Ciąża	0,00%	0,00%	0,02%	0,00%	0,00%
Ciąża partnerki	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Partner HIV+	3,03%	0,42%	2,11%	3,42%	4,90%
Inne	3,03%	0,63%	1,37%	0,92%	0,87%

Powody wykonania badania zostały również wskazane przez doradców PKD, którzy mieli kontakt z klientami, którzy odwiedzili PKD w 2018 roku. W opinii Doradców, mężczyźni z grupy MSM dużo częściej wykonywali badania z uwagi na kontakt homoseksualny, niż ogół klientów PKD. Odsetek mężczyzn z grupy MSM, którzy wykonywali testy z tej przyczyny wzrósł o 15 punktów procentowych w stosunku do lat 2015-2017. Spadł również odsetek wskazywania jako powodu wykonania badania kontaktów biseksualnych (z 13% do 0,9%).

Wykres 55 Powody wykonania testu przez mężczyzn z grupy MSM oraz klientów PKD ogółem (wg doradców PKD)

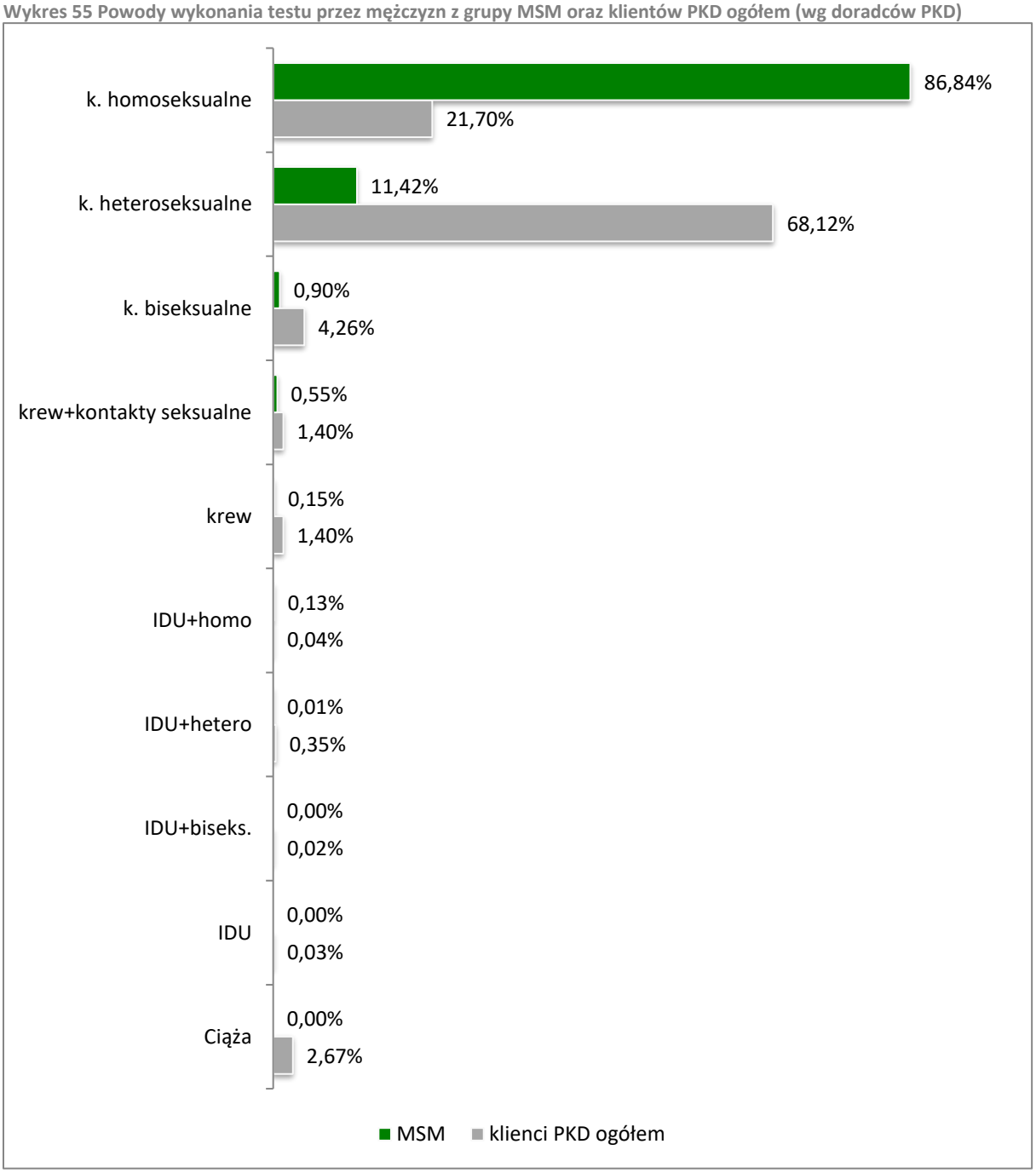

W podziale na wiek najczęstszą przyczyną wykonania badania były kontakty homoseksualne. W najmłodszej grupie wiekowej (poniżej 18 roku życia) mężczyźni MSM kontakty heteroseksualne oraz kontakt z krwią podczas stosunku seksualnego stanowiły główne powody wykonania testu.

Tabela 21 Powód wykonania testu w podziale na grupy wiekowe wśród mężczyzn z grupy MSM (wg doradców PKD)

	PONIŻEJ 18 R.Ż.	18-19 R.Ż.	20-29 R.Ż.	30-39 R.Ż.	CO NAJMNIEJ 40 R.Ż.	OGÓŁEM
Kontakty homoseksualne	62,96%	85,44%	86,85%	87,14%	87,45%	86,84%
Kontakty heteroseksualne	33,33%	13,60%	11,12%	11,44%	11,04%	11,42%
Kontakty biseksualne	0,00%	0,48%	0,93%	0,85%	1,13%	0,90%
Krew + kontakty seksualne	3,70%	0,00%	0,70%	0,41%	0,38%	0,55%
krew	0,00%	0,48%	0,21%	0,04%	0,00%	0,15%
IDU + kontakty homoseksualne	0,00%	0,00%	0,16%	0,12%	0,00%	0,13%
IDU + kontakty heteroseksualne	0,00%	0,00%	0,02%	0,00%	0,00%	0,01%

7.5. KONTAKTY SEKSUALNE W SYTUACJACH RYZYKOWNYCH

Zarówno w przypadku ogółu klientów PKD, jak też w przypadku populacji mężczyzn z grupy MSM ostatni ryzykowny kontakt nastąpił w okresie 3-12 miesięcy poprzedzających wizytę w PKD. Nie zaobserwowano w tym zakresie zmian w stosunku do danych z lat 2015-2017.

Wykres 56 Data wystąpienia ostatniego ryzykownego kontaktu poprzedzającego wizytę w PKD – wśród mężczyzn z grupy MSM oraz wśród ogółu klientów PKD

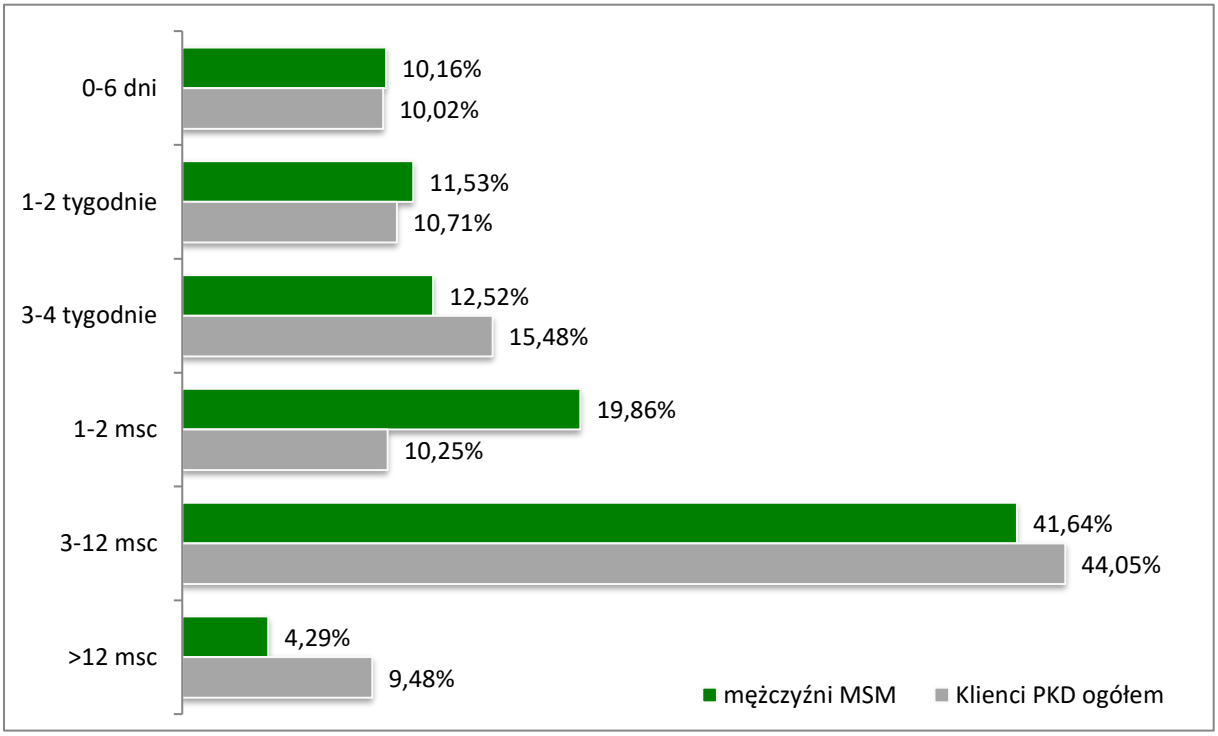

Ostatni ryzykowny kontakt seksualny w grupie mężczyzn MSM następował – podobnie jak w przypadku ogółu klientów PKD – w okresie 3-12 miesięcy poprzedzających wizytę w PKD, niezależnie od wieku mężczyzn z tej grupy. Dane te nie zmieniły się w przeciągu ostatnich lat. Należy jednak zauważyć, że wraz z wiekiem wzrasta odsetek mężczyzn z grupy MSM, którzy podejmują kontakt z PKD w krótkim okresie (nieprzekraczającym tygodnia) po wystąpieniu ryzykownej sytuacji sprzyjającej zakażeniu.

Tabela 22 Data wystąpienia ostatniego ryzykownego kontaktu poprzedzającego wizytę w PKD wśród mężczyzn z grupy MSM – w podziale na grupy wiekowe

	PONIŻEJ 18 R.Ż.	18-19 R.Ż.	20-29 R.Ż.	30-39 R.Ż.	CO NAJMNIEJ 40 R.Ż.
0-6 dni	5,45%	7,47%	9,36%	9,77%	13,32%
1-2 tygodnie	8,91%	10,79%	11,82%	9,82%	9,17%
3-4 tygodnie	15,84%	15,87%	15,35%	15,78%	15,17%
1-2 msc	9,41%	11,63%	10,73%	9,73%	9,54%
3-12 msc	54,46%	44,38%	43,40%	44,92%	43,86%
>12 msc	5,94%	9,86%	9,35%	9,98%	8,95%

Mężczyźni z grupy MSM najczęściej deklarowali, że podejmują seks pod wpływem alkoholu w ilości zmieniającej świadomość i wpływającej na racjonalne podejmowanie decyzji. Nie odbiegali w tym względzie od reszty populacji mężczyzn. 15,15% mężczyzn z grupy MSM zadeklarowało podejmowanie kontaktów seksualnych pod wpływem narkotyków stosowanych w iniekcjach. Kontakty seksualne pod wpływem substancji odurzających stosowanych w innej formie niż iniekcje zadeklarował niewielki odsetek mężczyzn z grupy MSM.

W przypadku mężczyzn z grupy MSM zidentyfikowano znacznie większy odsetek deklaracji podejmowania stosunków seksualnych w stanie zamroczenia alkoholem, niż w latach 2015-2017. Odnotowano jednocześnie różnice we wskazaniach dot. stosowania substancji psychoaktywnych pomiędzy mężczyznami z grupy MSM a ogółem klientów PKD: deklaracje podejmowania kontaktów seksualnych pod wpływem środków psychoaktywnych stosowanych w iniekcjach są niższe 8 punktów procentowych, zaś w przypadku środków psychoaktywnych stosowanych w innych formach – odnotowano nieznaczną nadwyżkę. W przypadku wszystkich przedstawionych na wykresie kontaktów w sytuacjach ryzykownych odnotowano spadek odsetka deklaracji wystąpienia takich sytuacji.

Wykres 57 Ryzykowne sytuacje – wśród MSM i klientów PKD ogółem

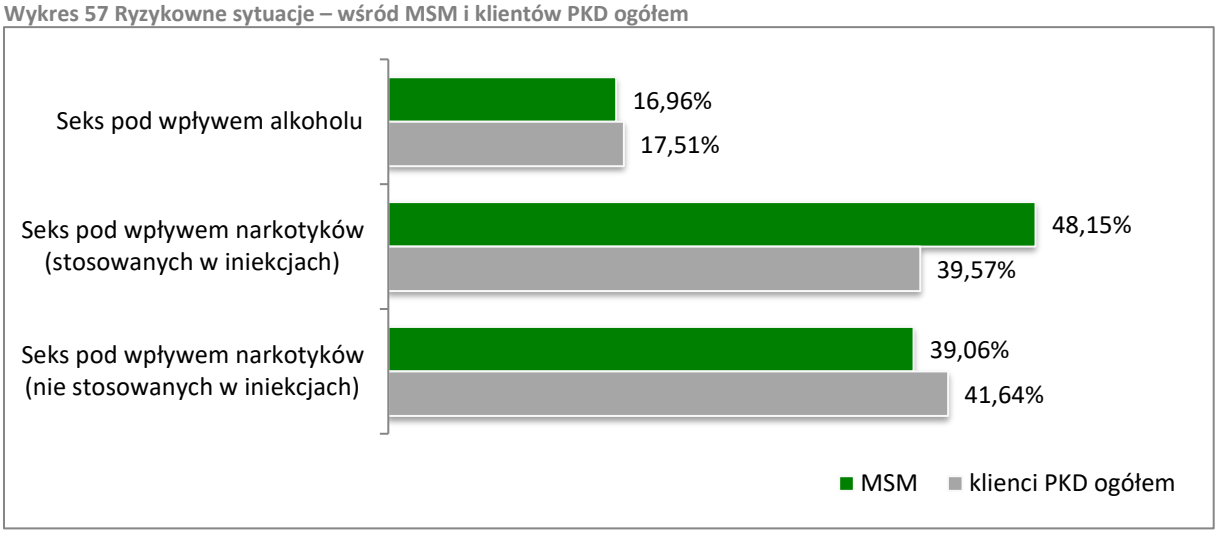

Analizując tę kwestię w podziale na grupy wiekowe wskazać należy, że kontakty seksualne pod wpływem alkoholu występują najczęściej wśród osób młodych – w wieku 18-19 lat. Wraz z wiekiem odsetek osób to deklarujących spada. Wraz z wiekiem zwiększa się ponadto podejmowanie kontaktów seksualnych pod wpływem narkotyków (niestosowanych w iniekcjach). Względem lat 2015-2017 zanotować należy spadek odsetka mężczyzn z grupy MSM deklarujących podejmowanie kontaktów seksualnych omawianego rodzaju.

Wykres 58 Ryzykowne sytuacje – wśród MSM w podziale na grupy wiekowe

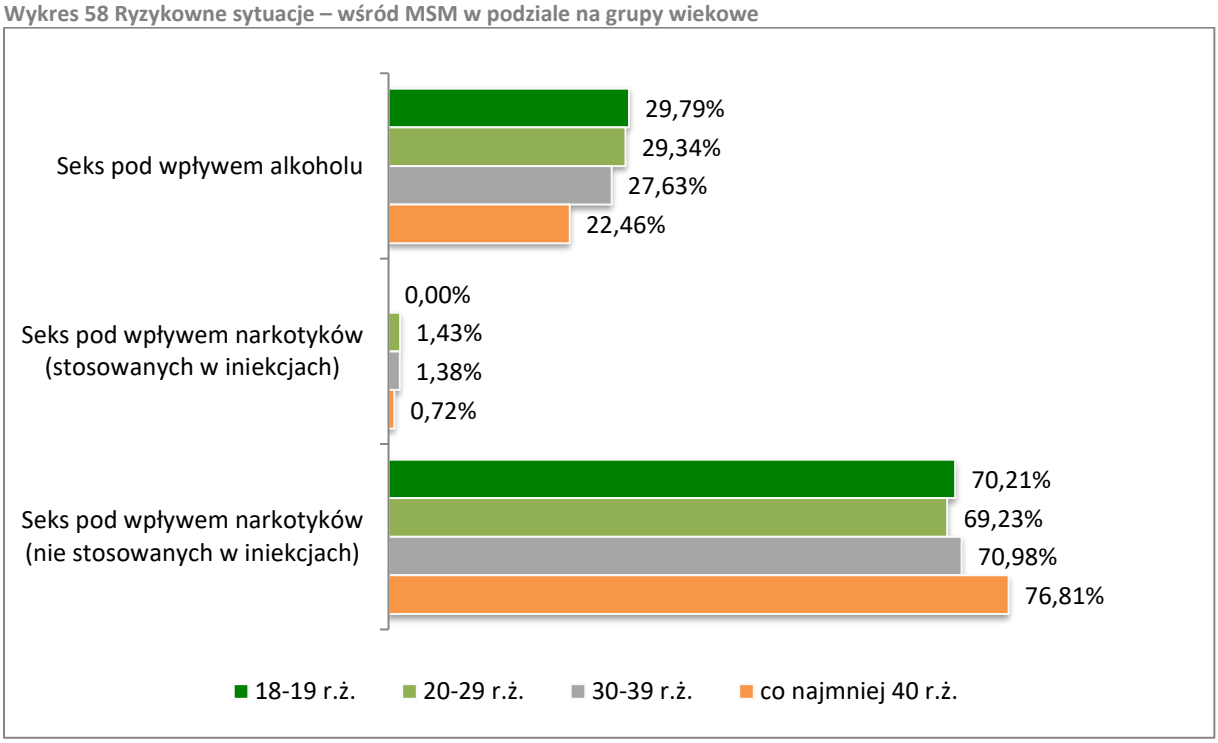

8. ANALIZA POPULACJI OSÓB DEKLARUJĄCYCH PRZYJMOWANIE ŚRODKÓW PSYCHOAKTYWNYCH DROGĄ INIEKCJI (GRUPA IDU)

8.1. CHARAKTERYSTYKA DEMOGRAFICZNA

Odsetek klientów PKD, którzy zadeklarowali przyjmowanie środków psychoaktywnych drogą iniekcji (IDU) wyniósł w 2018 roku 1,22% i w porównaniu z latami 2015-2017 spadł o około 0,78 punktu procentowego[3].

Biorąc pod uwagę podział na płeć wskazać trzeba, że podobnie, jak w poprzednich latach, narkotyki drogą iniekcji zażywali przede wszystkim mężczyźni. W latach 2015-2017 obserwuje się wzrost odsetka mężczyzn to deklarujących. Ich udział wzrósł również w 2018 roku. Udział mężczyzn stosujących IDU jest wyższy, niż udział mężczyzn ogółem w strukturze klientów PKD.

Analizując wiek osób deklarujących przyjmowanie substancji psychoaktywnych drogą iniekcji wskazać trzeba na nadreprezentację osób niepełnoletnich wśród osób przyjmujących IDU w stosunku do ogółu klientów PKD. Największy odsetek klientów zażywających IDU stanowią jednak osoby w wieku 20-29 lat (44,57%) oraz 30-39 lat (34,35%). Podobnie, jak ogół klientów PKD większość osób z grupy IDU zamieszkuje w miastach i deklaruje posiadanie narodowości polskiej.

8.2. ANALIZA ZWIĄZKÓW ZACHOWAŃ/SYTUACJI WIĄŻĄCYCH SIĘ Z RYZYKIEM ZAKAŻENIA HIV W PODZIALE NA PŁEĆ I WIEK

Używanie wspólnych igieł i strzykawek sprzyja zakażeniu wirusem HIV. Używanie wspólnych igieł i strzykawek zadeklarowało 33,7% osób przyjmujących środki psychoaktywne drogą iniekcji. W porównaniu do poprzednich lat (2015-2017) odsetek osób używających wspólnych igieł i strzykawek spadł o blisko 10 punktów procentowych.

[3] *Szczegółowo populacja osób z grupy IDU została opisana w podrozdziale 5.6.*

Wykres 59 Rodzaj przyjmowanych w iniekcjach substancji w podziale na płeć

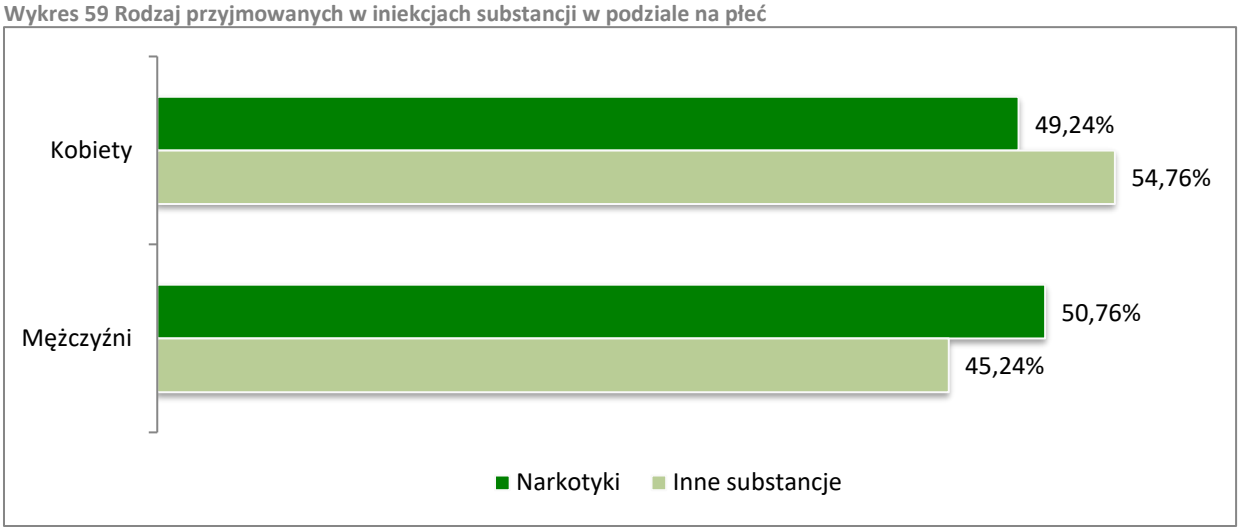

Osoby w wieku poniżej 18 lat oraz 18-19 lat częściej stosują narkotyki, niż inne substancje psychoaktywne. Znacznie mniejszy odsetek osób w wieku 20-29 lat zażywa narkotyki, zaś częstość ich stosowanie rośnie nieznacznie w kolejnych grupach wiekowych.

Wykres 60 Rodzaj przyjmowanej substancji w podziale na grupy wiekowe

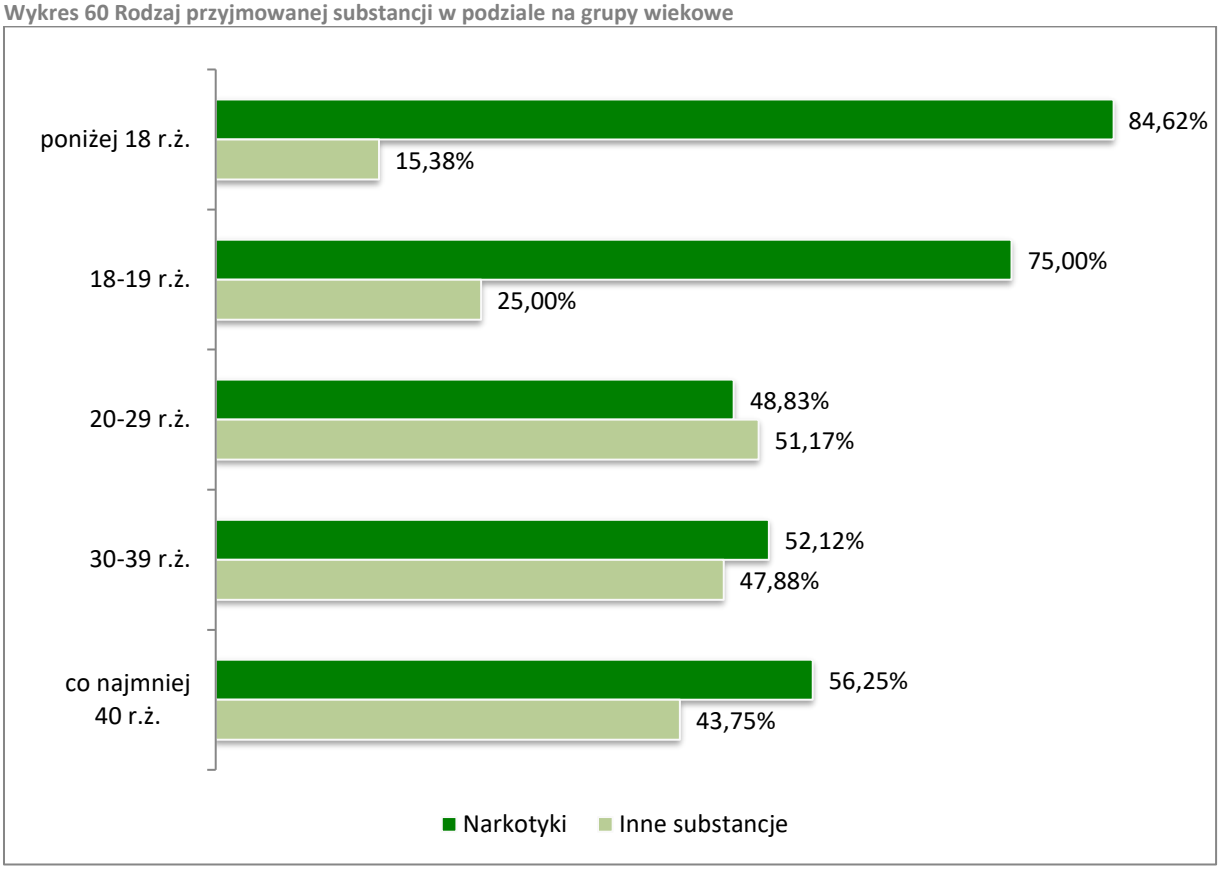

Używanie wspólnych igieł i strzykawek zadeklarowały przede wszystkim osoby w wieku 20-29 oraz 30-39 lat. Wśród dwóch najmłodszych grup wiekowych (poniżej 18 r.ż. oraz 18-19 r.ż.) to kobiety częściej używają wspólnego sprzętu do iniekcji, niż mężczyźni. W grupie osób powyżej 40 r.ż. sytuacja jest odwrotna. Względem lat 2015-2017 obserwuje się spadek odsetka osób deklarujących używanie wspólnego sprzętu we wszystkich grupach wiekowych za wyjątkiem grupy 20-29 lat.

Wykres 61 Używanie wspólnych igieł i strzykawek w podziale na płeć i grupy wiekowe

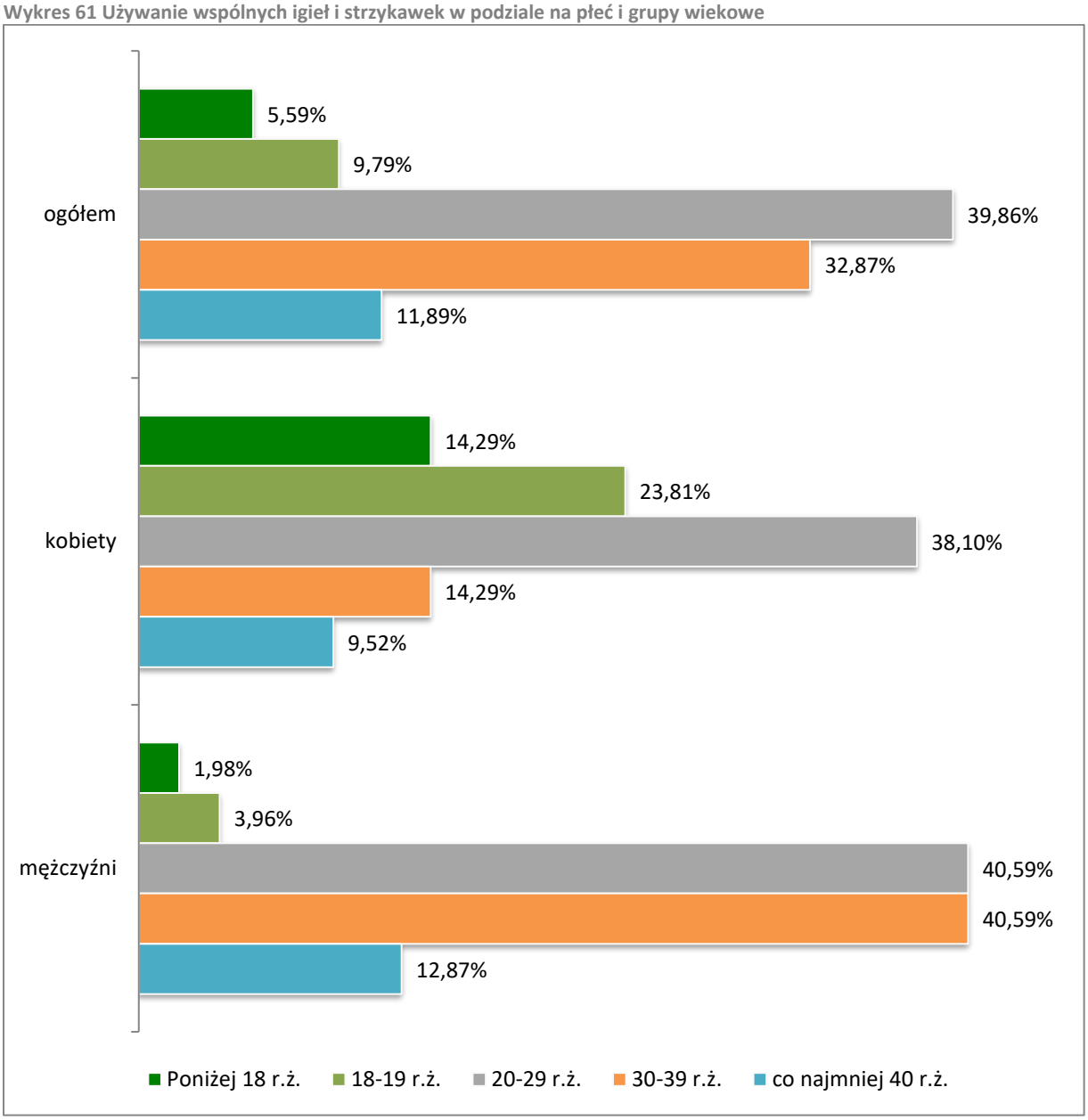

8.3. STOSOWANIE PREZERWATYW

Wśród osób deklarujących przyjmowanie środków psychoaktywnych drogą iniekcji dominują osoby heteroseksualne. Przewyższają one odsetek osób heteroseksualnych wśród klientów PKD ogółem. Względem lat 2015-2017 obserwuje się wzrost odsetka kobiet deklarujących orientację biseksualną oraz spadek odsetka mężczyzn deklarujących orientację heteroseksualną.

Wykres 62 Orientacja seksualna osób przyjmujących środki psychoaktywne drogą iniekcji w podziale na płeć na tle ogółu klientów PKD

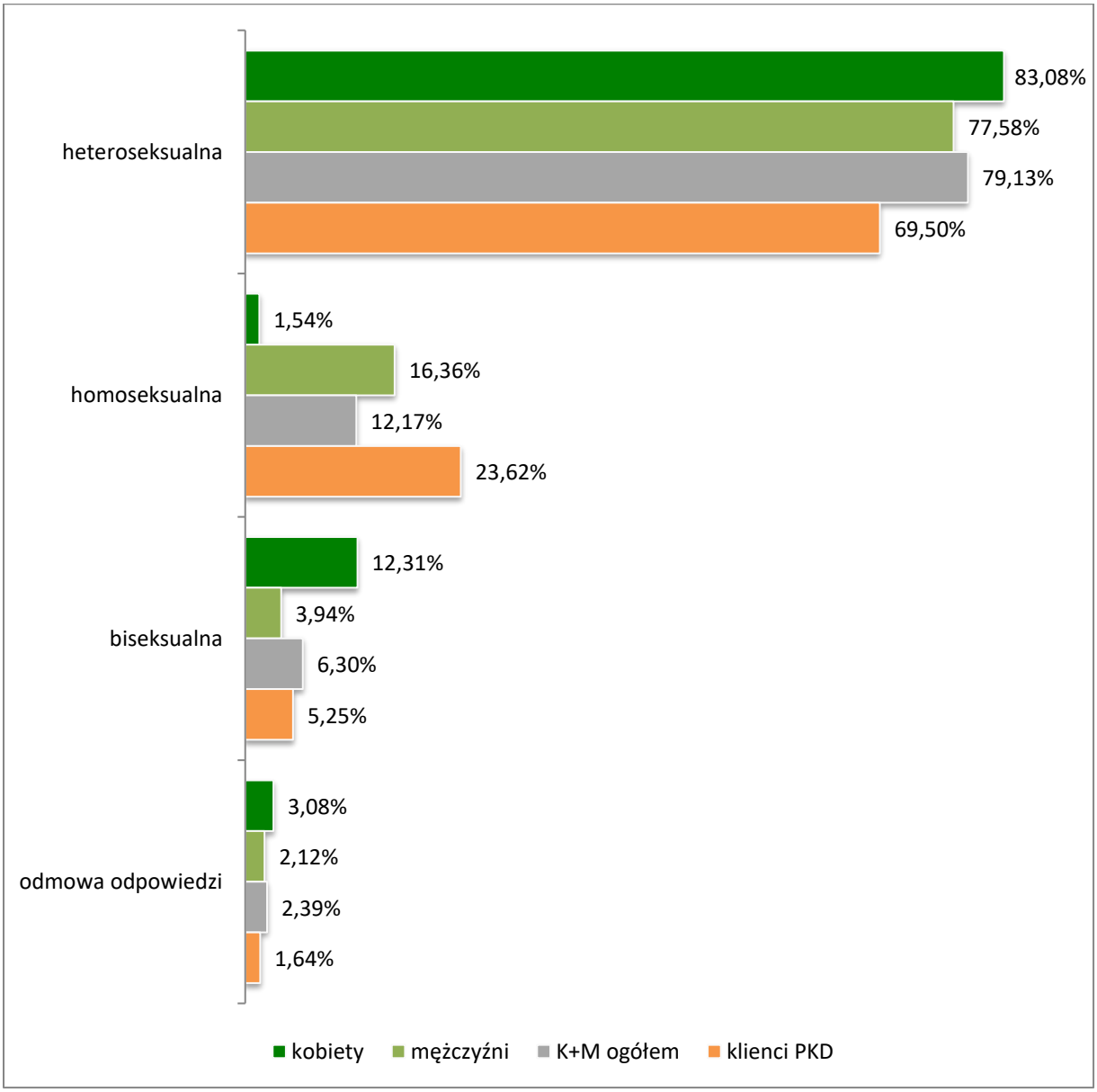

Wśród deklarowanych form podejmowania kontaktów seksualnych dominują stosunki waginalne (zadeklarowało je 67,61% osób przyjmujących środki psychoaktywne drogą iniekcji. Interesanci PKD deklarowali również podejmowanie kontaktów oralnych (58,7%) – zarówno kontakty oralne pasywne, jak i aktywne były podejmowane z taką samą częstością. Mniejszy odsetek badanych klientów PKD zadeklarował podejmowanie kontaktów analnych (aktywne – 23,91%, pasywne – 18,48%). W porównaniu z latami 2015-2017 obserwuje się wzrost odsetka osób z grupy IDU deklarujących podejmowanie kontaktów analnych i oralnych, zaś spadek odsetka osób deklarujących podejmowanie stosunków waginalnych.

Wykres 63 Rodzaj podejmowanych kontaktów seksualnych wśród osób przyjmujących środki psychoaktywne drogą iniekcji na tle ogółu klientów PKD

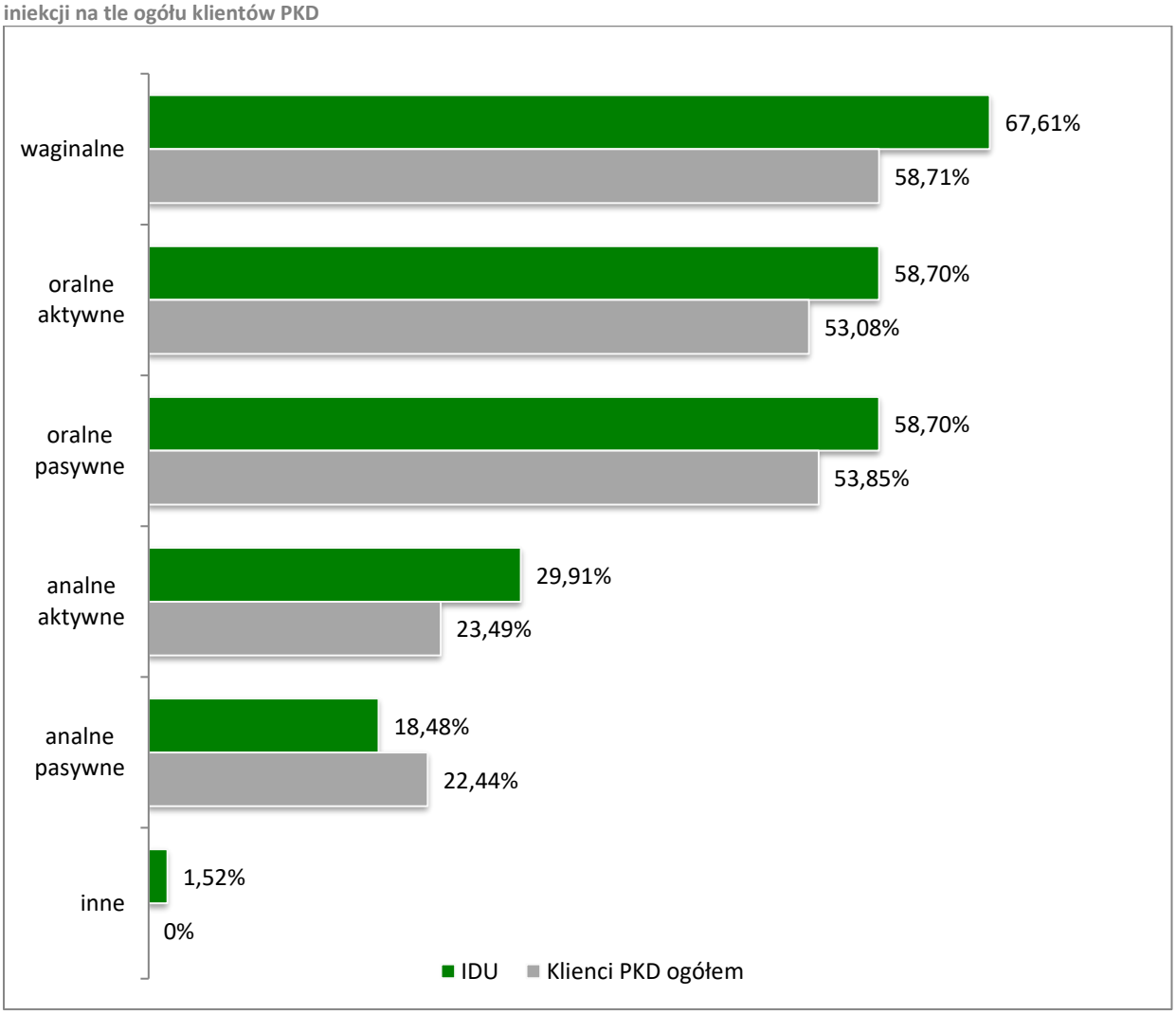

Na uwagę zasługuje dużo wyższy odsetek osób z grupy IDU, które zadeklarowały, że nigdy nie stosują prezerwatyw, w porównaniu do wszystkich klientów PKD w 2018 roku Różnice obserwowalne są przede wszystkim w przypadku stosunków waginalnych oraz analnych. Różnice w stosowaniu prezerwatyw pomiędzy ogółem klientów PKD a klientami deklarującymi przyjmowanie środków drogą iniekcji są zbliżone do różnic zaobserwowanych w latach 2015-2017.

Tabela 23 A. Stosowanie prezerwatyw wśród osób przyjmujących środki psychoaktywne drogą iniekcji w podziale na rodzaj deklarowanych stosunków płciowych

	WAGINALNE		ORALNE AKTYWNE		ORALNE PASYWNE	
	KLIENCI PKD	GRUPA IDU	KLIENCI PKD	GRUPA IDU	KLIENCI PKD	GRUPA IDU
Zawsze	19,15%	**12,86%**	0,77%	**0,37%**	0,94%	**0,37%**
Czasami	50,12%	**47,91%**	3,11%	**4,07%**	3,37%	**4,44%**
Nigdy	30,40%	**38,26%**	95,21%	**93,70%**	94,70%	**93,70%**
Odmowa odpowiedzi	0,24%	**0,32%**	0,08%	**0,37%**	0,06%	**0,37%**
Nie dotyczy	0,11%	**0,64%**	0,83%	**1,48%**	0,94%	**1,11%**

Tabela 23 B. Stosowanie prezerwatyw wśród osób przyjmujących środki psychoaktywne drogą iniekcji w podziale na rodzaj deklarowanych stosunków płciowych

	ANALNE AKTYWNE		ANALNE PASYWNE		INNE	
	KLIENCI PKD	GRUPA IDU	KLIENCI PKD	GRUPA IDU	KLIENCI PKD	GRUPA IDU
Zawsze	33,18%	**11,82%**	31,59%	**10,59%**	5,53%	**0,00%**
Czasami	48,71%	**43,64%**	47,88%	**51,76%**	1,51%	**11,11%**
Nigdy	17,90%	**43,64%**	20,24%	**35,29%**	79,40%	**44,44%**
Odmowa odpowiedzi	0,16%	**0,91%**	0,19%	**1,18%**	5,03%	**22,22%**
Nie dotyczy	0,06%	**0,00%**	0,09%	**1,18%**	8,54%	**0,00%**

8.4. PARTNERZY SEKSUALNI

Największy odsetek osób z grupy IDU zadeklarował, że w ciągu życia posiadał partnerów heteroseksualnych (45,28%). Niemal co czwarta osoba z grupy IDU (23,62%) posiadała partnera seksualnego utrzymującego relacje intymne z wieloma osobami, zaś 12,2% osób z tej grupy utrzymywała kontakty seksualne z partnerem również zażywającym środki psychoaktywne drogą iniekcji. W porównaniu z poprzednimi latami (2015-2017) zaobserwowano spadek odsetka deklaracji posiadania partnera z grupy sprzyjającej zakażeniu.

Wykres 64 Charakterystyka partnerów seksualnych w ciągu całego życia wśród osób z grupy IDU w podziale na płeć na tle ogółu klientów PKD

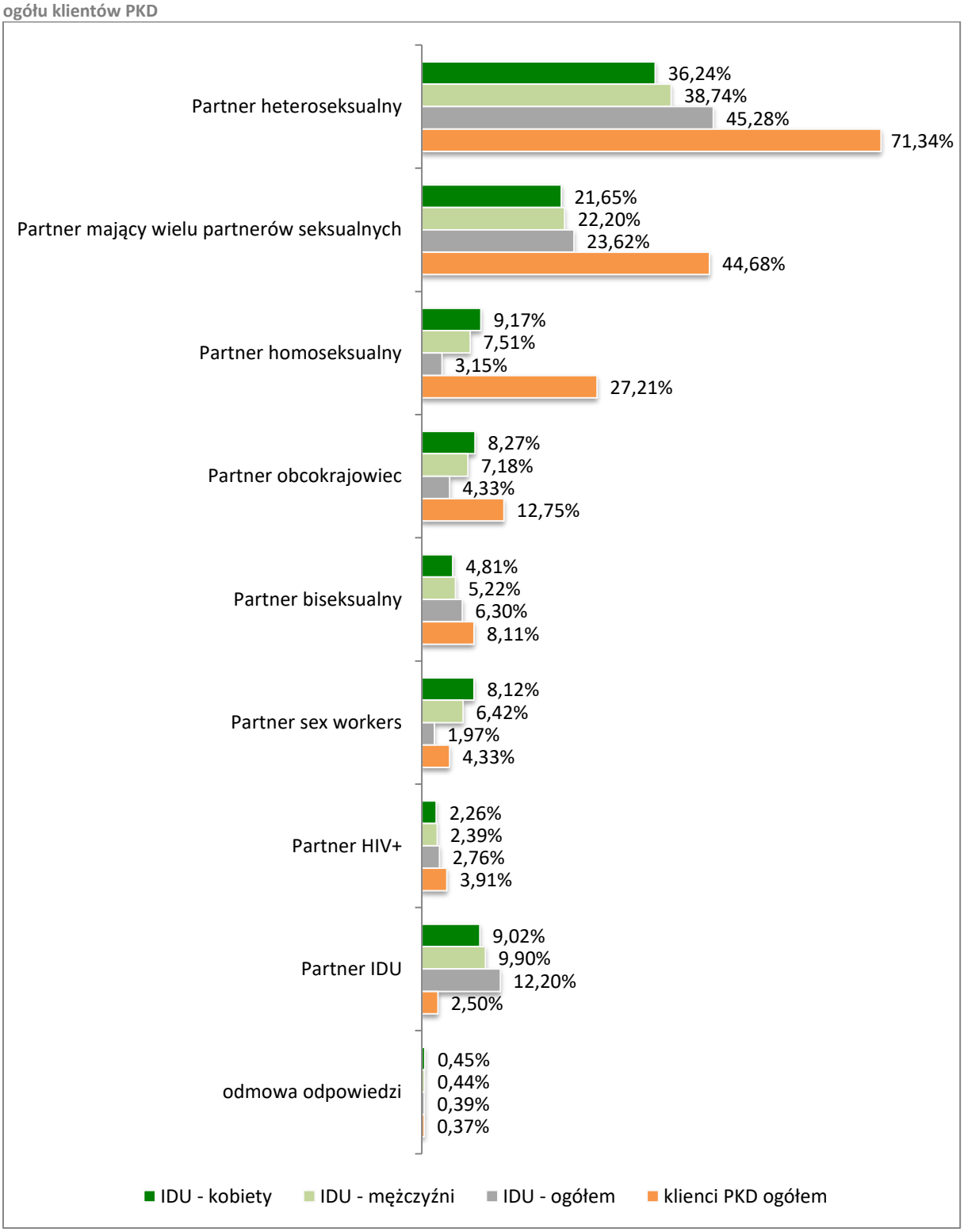

Poniżej zaprezentowano odsetek osób posiadających partnerów seksualnych o określonych cechach w podziale na grupy wiekowe. Odsetek osób posiadających partnerów o orientacji homoseksualnej jest najwyższy w grupie wiekowej 20-29 lat. W przypadku grupy 18-19-latków najczęściej wskazywano na partnerów biseksualnych. Wskazać również należy, że wraz z wiekiem spada odsetek osób z grupy IDU deklarujących posiadanie partnera utrzymującego stosunki seksualne z wieloma osobami. W zestawieniu z danymi z lat 2015-2017 obserwuje się znaczne zróżnicowanie we wszystkich grupach wiekowych.

Tabela 24 Charakterystyka partnerów seksualnych w ciągu całego życia wśród osób z grupy IDU (w podziale na grupy wiekowe)

	PONIŻEJ 18 R.Ż.	18-19 R.Ż.	20-29 R.Ż.	30-39 R.Ż.	CO NAJMNIEJ 40 R.Ż.
Partner heteroseksualny	83,33%	82,61%	72,68%	82,91%	75,81%
Posiadający wielu partnerów	66,67%	52,17%	42,44%	48,10%	33,87%
Partner IDU	16,67%	39,13%	20,98%	20,25%	8,06%
Obcokrajowiec	8,33%	8,70%	16,59%	13,29%	12,90%
Sex workers	8,33%	0,00%	12,20%	17,09%	9,68%
Partner homoseksualny	8,33%	8,70%	21,95%	8,86%	11,29%
Partner HIV+	0,00%	0,00%	4,39%	4,43%	9,68%
Partner biseksualny	0,00%	17,39%	12,20%	7,59%	11,29%
Odmowa odpowiedzi	0,00%	0,00%	0,49%	0,63%	3,23%

Osoby z grupy IDU posiadały większą liczbę partnerów seksualnych, niż pozostała część populacji klientów PKD z 2018 roku.

Wykres 65 Liczba partnerów seksualnych w ciągu życia wśród osób z grupy IDU na tle ogółu osób odwiedzających PKD

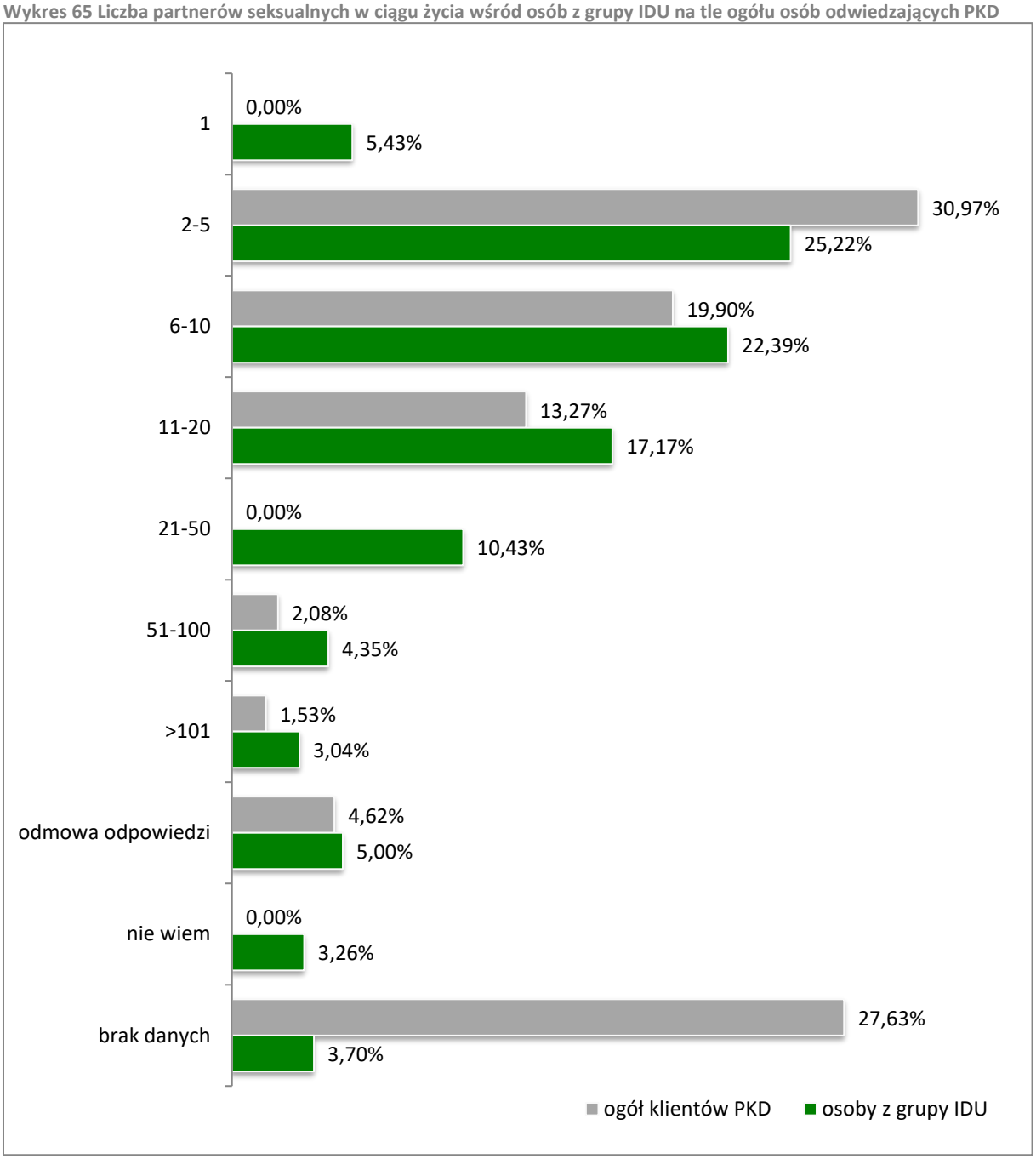

Największy odsetek osób z grupy IDU posiadało od 2 do 5 partnerów seksualnych w ciągu całego życia. Wyjątkiem jest grupa wiekowa 30-39 lat, gdzie największy odsetek klientów PKD zadeklarował posiadanie od 6 do 10 partnerów w ciągu życia. Wśród osób nieletnich nie wykazano posiadania

więcej niż 50 partnerów seksualnych; osoby w wieku 19-20 lat nie wykazały zaś posiadania więcej, niż 100 partnerów seksualnych w życiu.

Wykres 66 Charakterystyka partnerów seksualnych w ciągu życia wśród osób z grupy IDU – w podziale na grupy wiekowe

	PONIŻEJ 18 R.Ż.	18-19 R.Ż.	20-29 R.Ż.	30-39 R.Ż.	CO NAJMNIEJ 40 R.Ż.
1 partner	20,00%	13,04%	4,66%	5,48%	5,36%
2-5 partnerów	**40,00%**	**56,52%**	**29,02%**	21,23%	**21,43%**
6-10 partnerów	10,00%	13,04%	27,46%	**23,97%**	19,64%
11-20 partnerów	10,00%	4,35%	17,10%	21,92%	21,43%
21-50 partnerów	20,00%	8,70%	10,88%	10,27%	14,29%
51-100 partnerów	0,00%	4,35%	5,70%	4,11%	3,57%
powyżej 100 partnerów	0,00%	0,00%	2,07%	3,42%	8,93%
odmowa odpowiedzi	0,00%	0,00%	3,11%	9,59%	5,36%

Nie obserwuje się istotnych rozbieżności pomiędzy liczbą partnerów seksualnych stałych ani przygodnych w grupie IDU oraz w populacji klientów PKD ogółem. Względem lat poprzednich (2015-2017 spadł odsetek osób z grupy IDU deklarujących posiadanie 1 partnera seksualnego w roku poprzedzającym wizytę w PKD na rzecz wzrostu odsetka osób deklarujących posiadanie w analogicznym okresie 2-5 partnerów.

Wykres 67 Liczba partnerów seksualnych stałych w ciągu roku poprzedzającego badanie wśród osób z grupy IDU na tle ogółu osób odwiedzających PKD

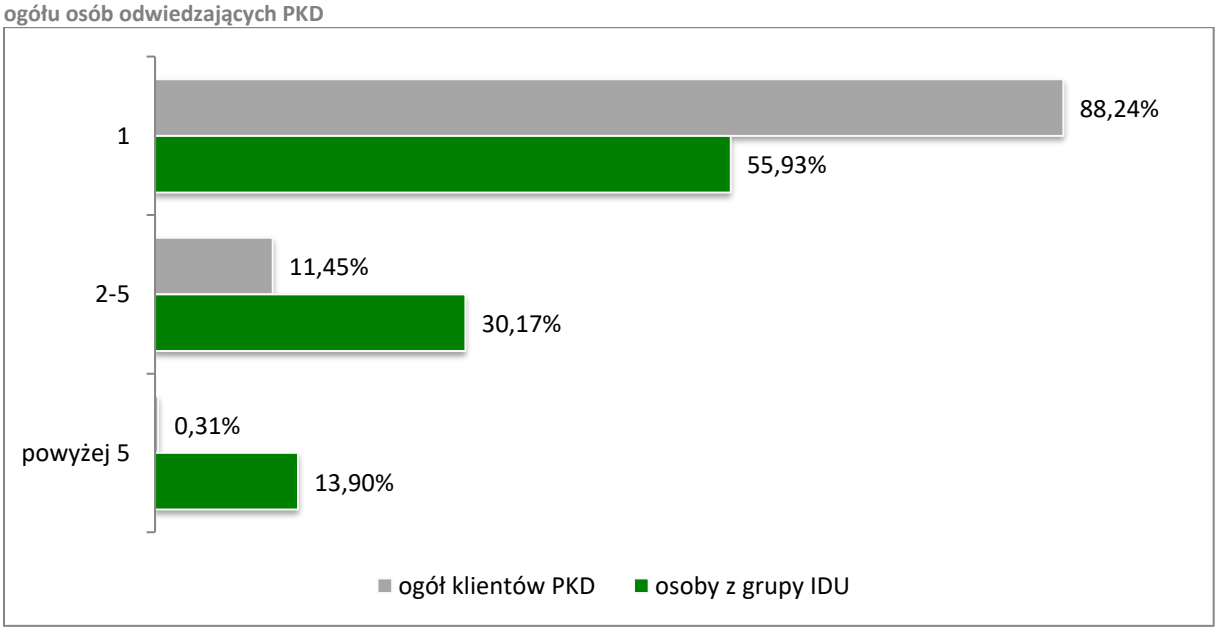

Analizując powyższą kwestię w podziale na grupy wiekowe należy zauważyć, że więcej niż 1 partnera seksualnego w ciągu roku poprzedzającego badanie deklarowały przede wszystkim osoby w wieku poniżej 18 r.ż. oraz w wieku 18-19 lat. W grupach wiekowych 20-29 lat, 30-39 lat i co najmniej 40 lat największy odsetek klientów PKD zadeklarował posiadanie 1 partnera seksualnego w ciągu minionego roku. W porównaniu do lat 2015-2017 obserwuje się istotne zróżnicowanie we wszystkich grupach wiekowych.

Wykres 68 Liczba partnerów seksualnych stałych w ciągu roku poprzedzającego badanie w podziale na grupy wiekowe

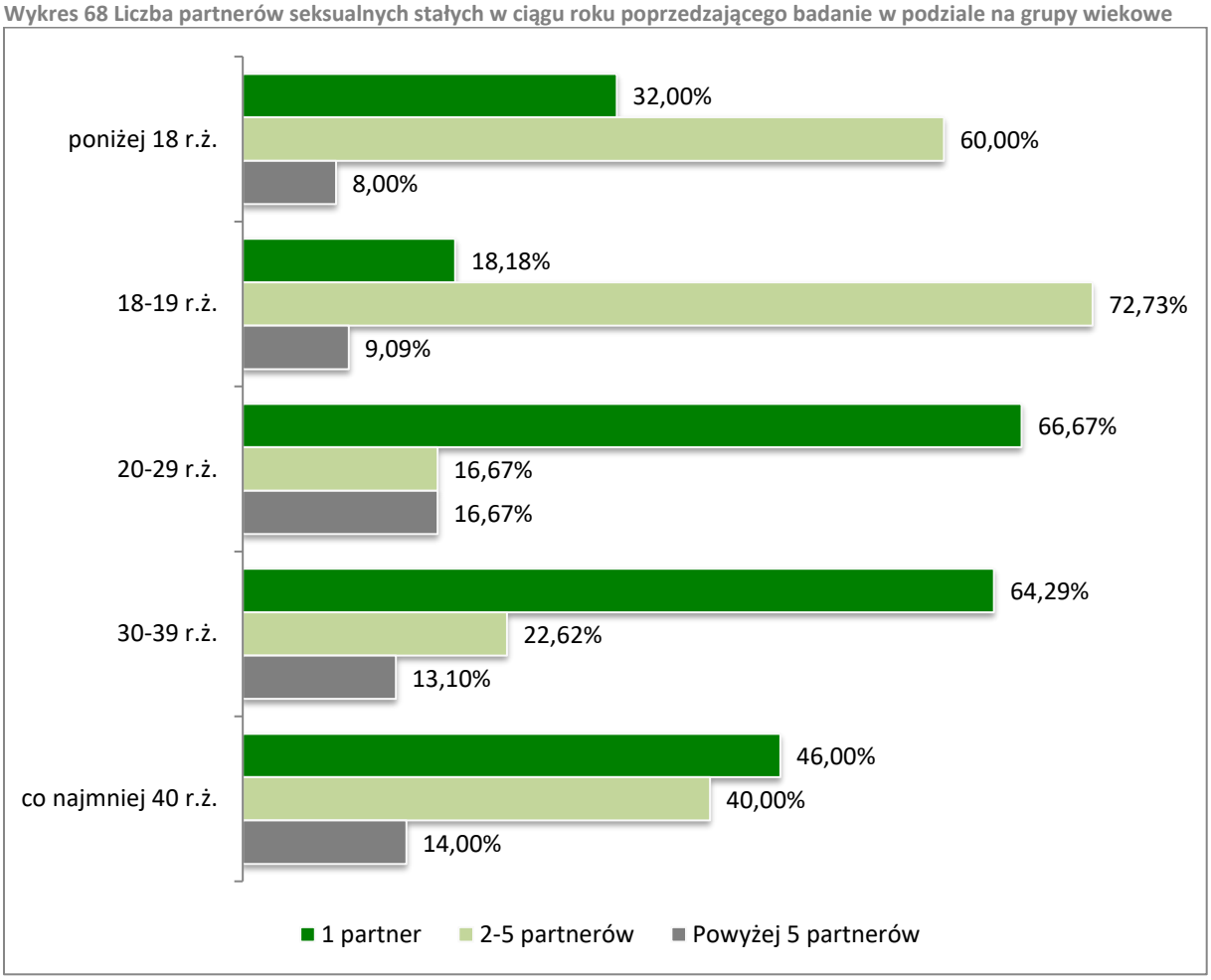

Odnosząc się do liczby partnerów przygodnych w ciągu roku poprzedzającego badanie zauważyć należy nieco mniejszy odsetek osób deklarujących posiadanie 1 oraz 2-5 partnerów seksualnych, co w przypadku ogółu klientów PKD. Nieco większy, niż w przypadku ogółu klientów jest zaś odsetek osób deklarujących posiadanie 6-10 oraz 11 do 20 partnerów. Zaobserwowane tendencje są zbieżne z tymi z lat 2015-2017.

Wykres 69 Liczba partnerów seksualnych przygodnych w ciągu roku poprzedzającego badanie wśród osób z grupy IDU na tle ogółu osób odwiedzających PKD

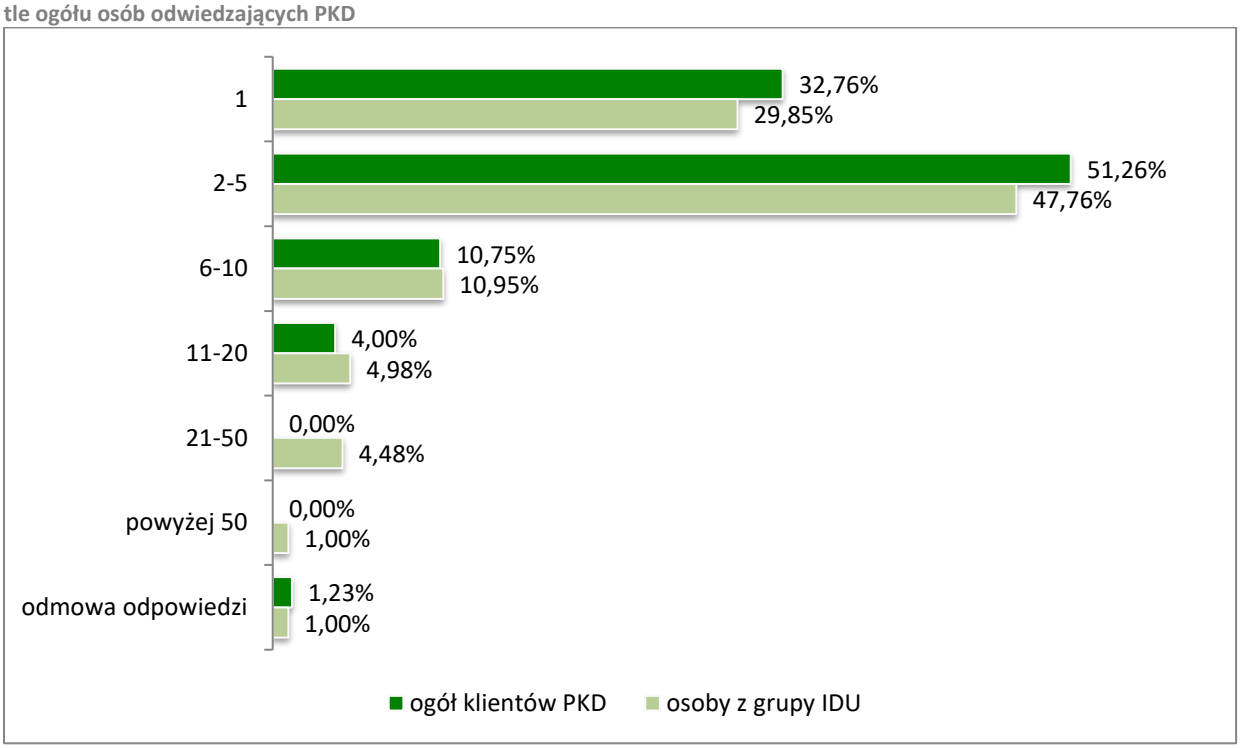

W grupie wiekowej poniżej 18 r.ż. dominowały osoby deklarujące posiadanie 1 partnera bądź 2-5 partnerów. Nie odnotowano, by w tej grupie znalazły się osoby deklarujące posiadanie więcej, niż 10 partnerów. Faktu tego nie odnotowano także w grupie osób w wieku 18-19 lat, w tej grupie największy odsetek klientów PKD wskazał jednak, że posiada 6-10 partnerów. W pozostałych grupach wiekowych dominowało wskazanie 2-5 partnerów seksualnych niestałych w minionym roku. Jest to zbieżne z tendencją z lat 2015-2017.

Tabela 25 Liczba partnerów seksualnych przygodnych w ciągu roku poprzedzającego badanie wśród osób z grupy IDU w podziale na grupy wiekowe

	PONIŻEJ 18 R.Ż.	18-19 R.Ż.	20-29 R.Ż.	30-39 R.Ż.	CO NAJMNIEJ 40 R.Ż.	RAZEM
1 partner	37,50%	22,22%	27,36%	32,76%	35,00%	29,85%
2-5 partnerów	37,50%	33,33%	49,06%	48,28%	50,00%	47,76%
6-10 partnerów	12,50%	44,44%	9,43%	10,34%	5,00%	10,95%
11-20 partnerów	0,00%	0,00%	7,55%	0,00%	10,00%	4,98%
21-50 partnerów	0,00%	0,00%	5,66%	5,17%	0,00%	4,48%
powyżej 50 partnerów	0,00%	0,00%	0,94%	1,72%	0,00%	1,00%
odmowa odpowiedzi	12,50%	0,00%	0,00%	1,72%	0,00%	1,00%

8.5. WYKONYWANIE TESTÓW – POWODY I LICZBA

Osoby z grupy IDU nieco rzadziej niż ogół klientów PKD deklarowały posiadanie partnera niestałego w ciągu roku poprzedzającego wizytę w PKD. Nieco częściej jednak deklarowały posiadanie partnera stałego.

Wykres 70 Posiadanie partnerów seksualnych stałych i niestałych przez osoby z grupy IDU oraz przez ogół klientów PKD

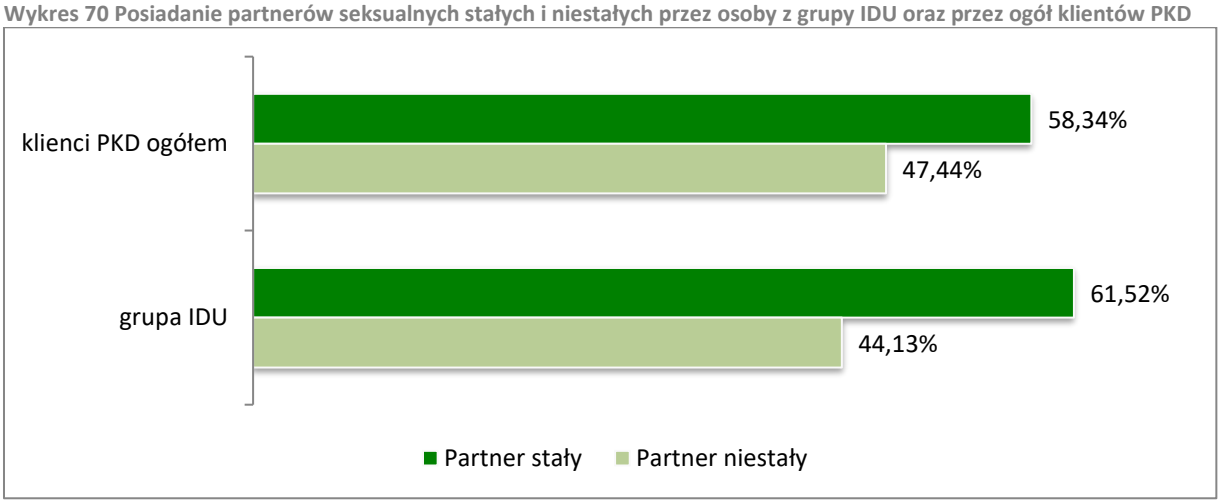

Odsetek osób, które deklarowały posiadanie 1 partnera, 2-5 partnerów oraz powyżej 5 partnerów seksualnych w ciągu roku poprzedzającego wizytę w PKD był podobny w grupie osób stosujących iniekcje oraz wśród ogółu klientów PKD. Wartości są zbliżone do tych obserwowanych w latach 2015-2017.

Wykres 71 Liczba stałych partnerów seksualnych w ciągu roku poprzedzającego wizytę w PKD wśród osób z grupy IDU i wśród ogółu klientów PKD

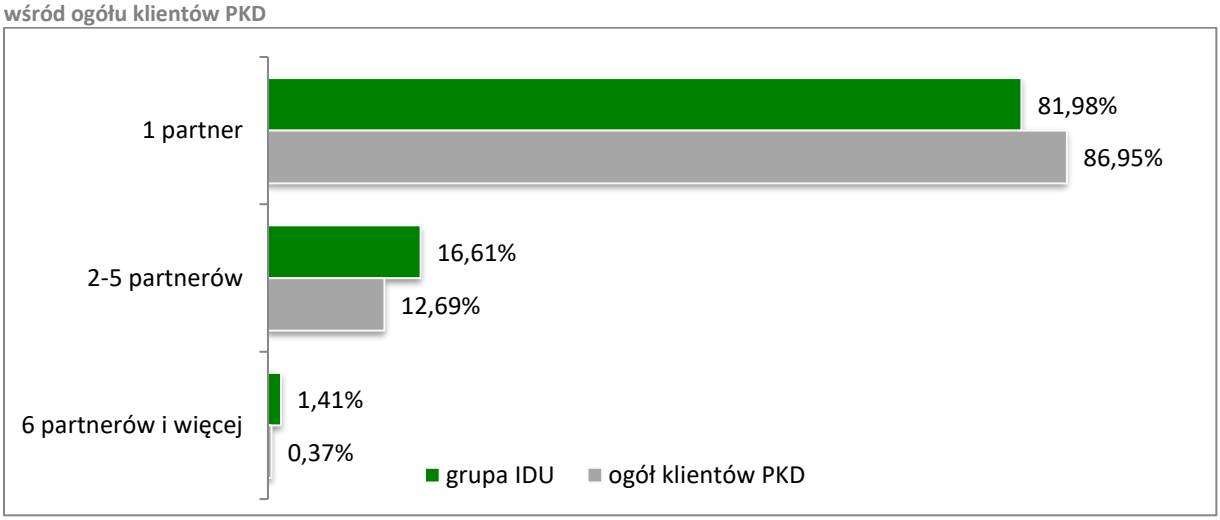

Największą liczbę partnerów stałych (powyżej 5) w przypadku grupy IDU deklarują osoby w wieku 40-49 lat. W przypadku ogółu PKD wartość ta jest najwyższa w przypadku osób w wieku 30-39 lat.

Tabela 26 Odsetek osób deklarujących posiadanie partnerów stałych w podziale na grupy wiekowe – osoby z grupy IDU oraz ogół klientów PKD

	Grupa IDU			Ogół klientów PKD		
	1 PARTNER	2-5 PARTNERÓW	POWYŻEJ 5 PARTNERÓW	1 PARTNER	2-5 PARTNERÓW	POWYŻEJ 5 PARTNERÓW
poniżej 18 r.ż.	88,89%	11,11%	0,00%	72,73%	27,27%	0,00%
18-19 r.ż.	78,57%	21,43%	0,00%	79,75%	19,83%	0,42%
20-29 r.ż.	78,20%	20,30%	1,50%	85,75%	13,95%	0,30%
30-39 r.ż.	85,14%	13,51%	1,35%	89,56%	9,91%	0,53%
40-49 r.ż.	85,71%	10,71%	3,57%	89,58%	10,12%	0,30%
co najmniej 50 r.ż.	87,50%	12,50%	0,00%	91,78%	8,22%	0,00%

Biorąc pod uwagę liczę partnerów niestałych w ciągu roku poprzedzającego badanie należy zauważyć, że osoby z grupy IDU nieco rzadziej, niż ogół klientów PKD deklarowali posiadanie więcej niż 1 oraz 2-5 partnerów seksualnych. Wyższy, niż wśród ogółu klientów PKD, jest zaś odsetek osób z grupy IDU deklarujących posiadanie 6 lub więcej partnerów seksualnych. Zanotowane wartości są tożsame z tymi z lat 2015-2017.

Wykres 72 Liczba niestałych partnerów seksualnych w ciągu roku poprzedzającego wizytę w PKD wśród osób z grupy IDU i wśród ogółu klientów PKD

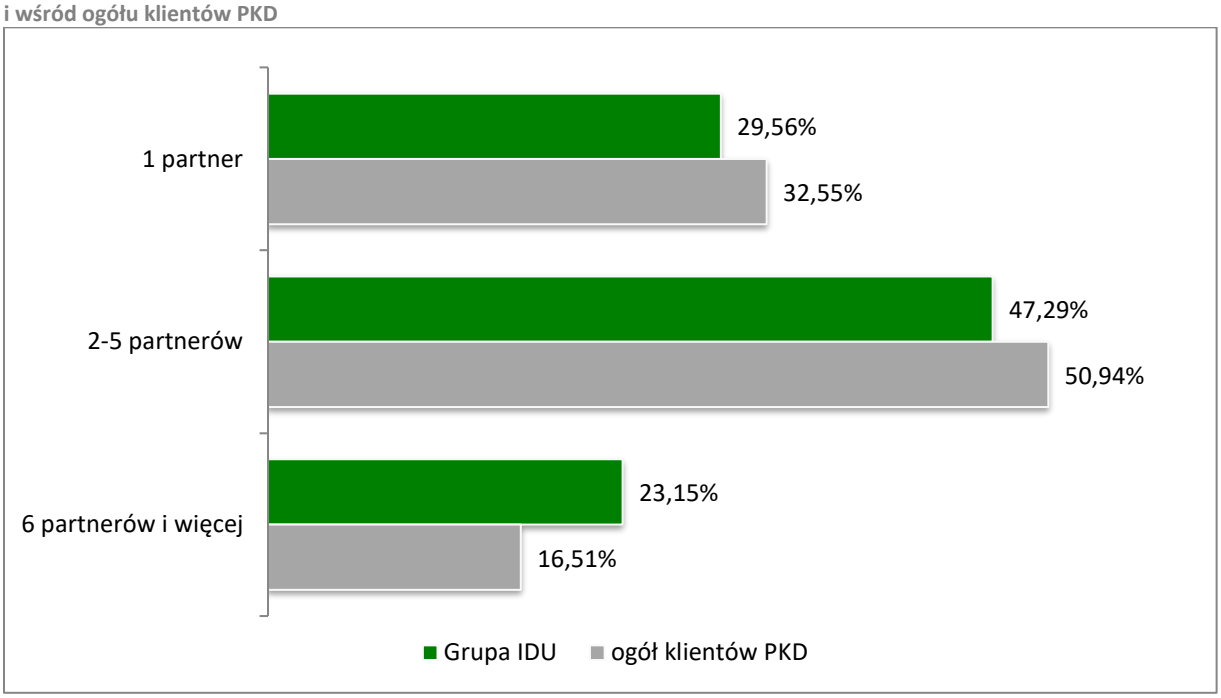

W podziale na grupy wiekowe wartości dotyczące liczby deklarowanych partnerów seksualnych są zróżnicowane. Osoby z grupy IDU częściej, niż ogół klientów PKD, deklarowali posiadanie co najmniej 20 partnerów seksualnych niestałych (przede wszystkim w grupach wiekowych 20-29 lat, 30-39 lat oraz 40-49 lat).

Tabela 27 Liczba niestałych partnerów seksualnych wśród osób z grupy IDU oraz wśród ogółu klientów PKD w podziale na grupy wiekowe

	1 partner	2-5 partnerów	6-10 partnerów	11-20 partnerów	21-50 partnerów	powyżej 50 partnerów	odmowa odpowiedzi
Grupa IDU							
poniżej 18 r.ż.	37,50%	37,50%	12,50%	0,00%	0,00%	0,00%	12,50%
18-19 r.ż.	22,22%	33,33%	44,44%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
20-29 r.ż.	27,36%	49,06%	9,43%	7,55%	5,66%	0,94%	0,00%
30-39 r.ż.	32,76%	48,28%	10,34%	0,00%	5,17%	1,72%	1,72%
40-49 r.ż.	27,78%	50,00%	0,00%	11,11%	5,56%	5,56%	0,00%
co najmniej 50 r.ż.	50,00%	25,00%	25,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Klienci PKD ogółem							
poniżej 18 r.ż.	37,21%	44,19%	12,79%	2,33%	1,16%	1,16%	1,16%
18-19 r.ż.	32,51%	51,10%	10,61%	2,89%	1,24%	0,41%	1,24%
20-29 r.ż.	29,61%	53,01%	11,01%	3,85%	1,14%	0,36%	1,02%
30-39 r.ż.	31,82%	50,09%	10,81%	3,88%	1,67%	0,59%	1,13%
40-49 r.ż.	39,29%	42,58%	8,37%	5,29%	1,54%	0,72%	2,21%
co najmniej 50 r.ż.	47,15%	39,04%	8,26%	2,70%	1,05%	0,45%	1,35%

Osoby przyjmujące substancje psychoaktywne drogą iniekcji częściej, niż pozostali klienci PKD wykonywali w przeszłości test na obecność wirusa HIV. Biorąc pod uwagę liczbę testów wykonanych w przeszłości należy wskazać, że podobnie jak w latach 2015-2017, najczęściej w przeszłości wykonywano 1 test. Zauważyć można, że w stosunku do lat ubiegłych osoby z grupy IDU częściej deklarowały wykonanie testu w przeszłości.

Wykres 73 Odsetek osób odwiedzających PKD ogółem oraz osób stosujących iniekcje, wykonujących w przeszłości testy na HIV wraz z liczbą wykonanych w przeszłości testów

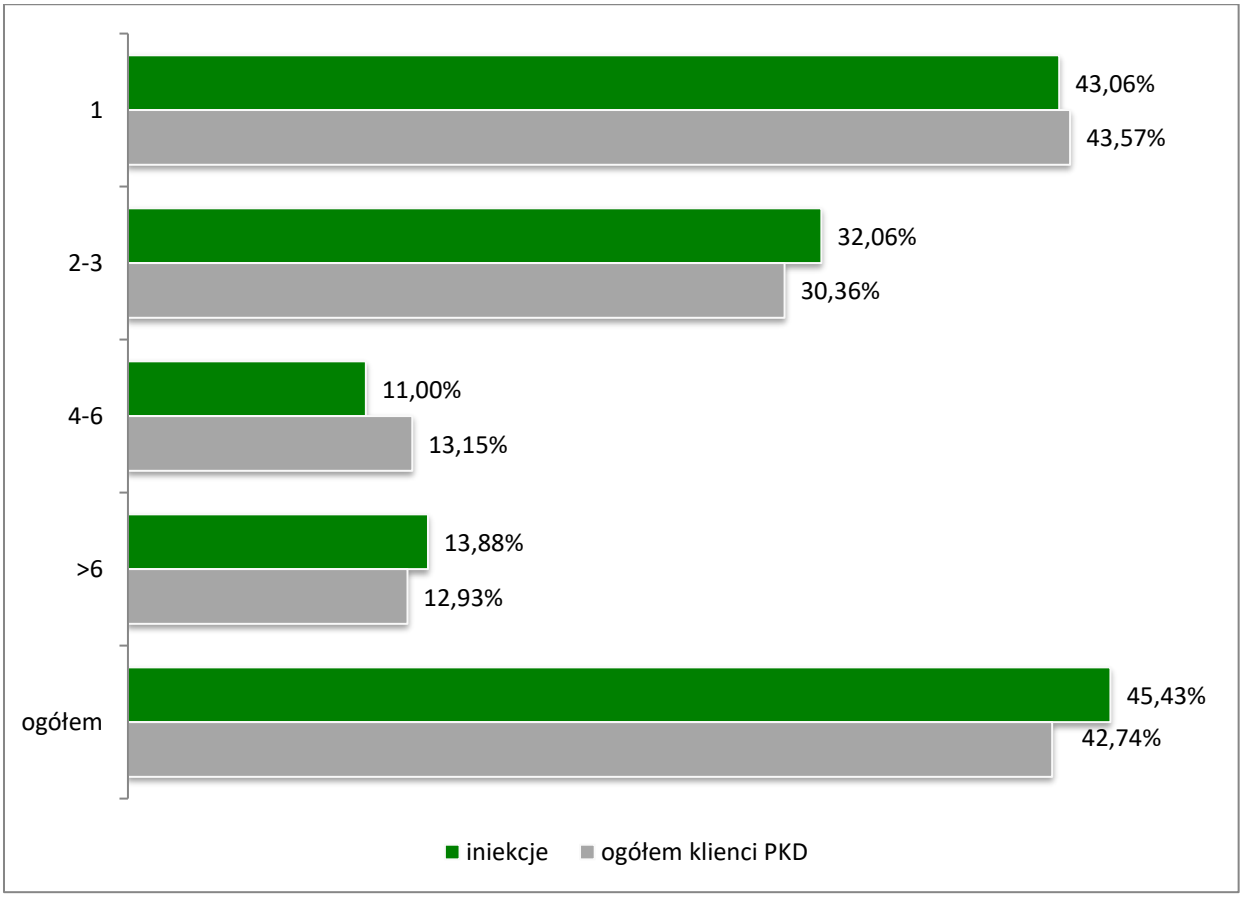

W grupie IDU 100% osób powtórzyło test po oknie serologicznym. Wśród osób należących do grupy IDU obserwuje się nieco wyższy odsetek wyników pozytywnych oraz wątpliwych testu na obecność HIV, niż w całości badanej populacji. Odsetek ten w grupie osób IDU jest jednak znacznie niższy, niż w poprzednich latach.

Wykres 74 Wynik testu na obecność wirusa HIV wśród klientów PKD ogółem i w grupie IDU

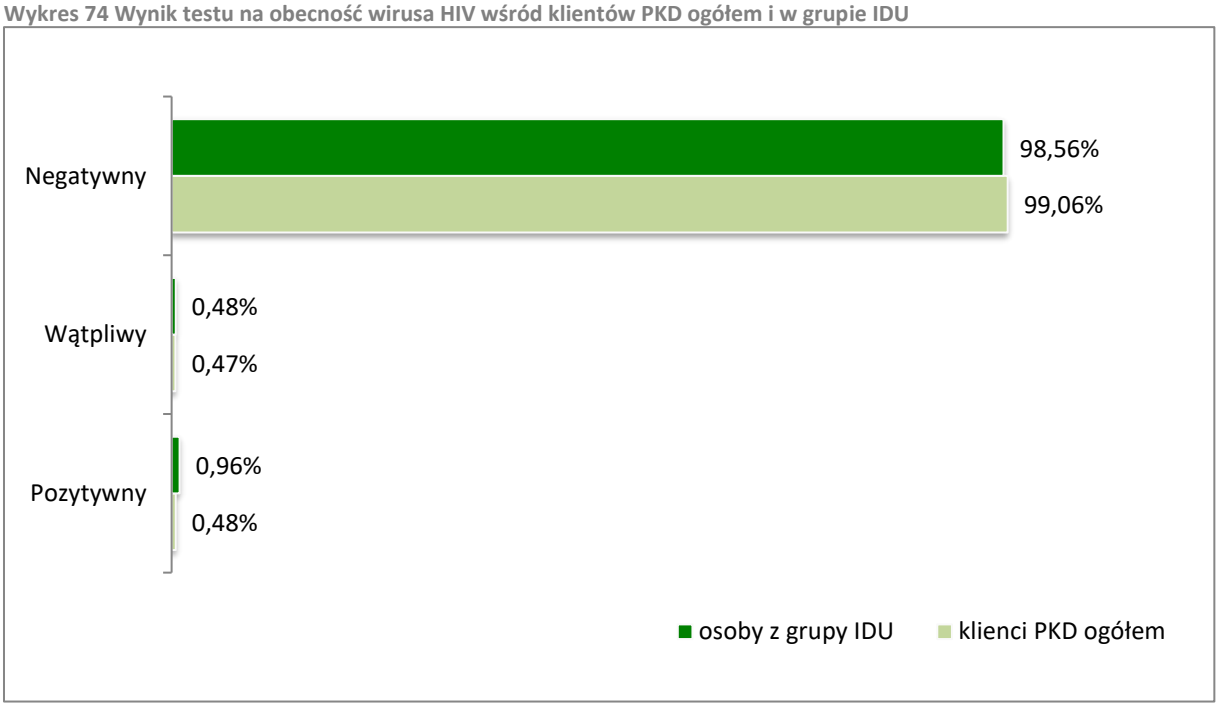

Wykres 75 Miejsce wykonania testu przez osoby z grupy IDU oraz przez ogół klientów PKD

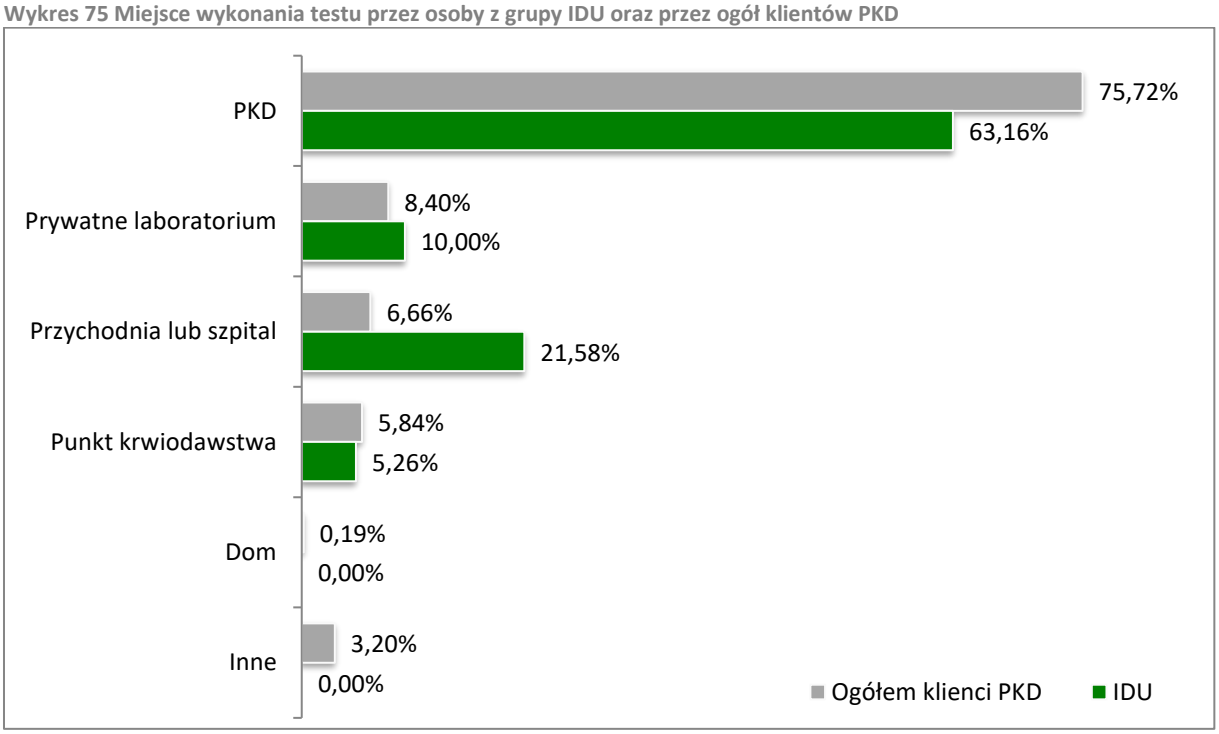

Osoby z grupy IDU, podobnie, jak ogół klientów PKD w większości wykonywali test w Punkcie. Odsetek osób z grupy IDU wykonujących test w tym miejscu jest jednak mniejszy, niż wśród ogółu

klientów PKD. Osoby przyjmujące IDU częściej niż pozostali klienci PKD wykonywali test w przydatnym laboratorium oraz w przychodni/szpitalu NFZ.

Biorąc pod uwagę podział na grupy wiekowe wskazać należy, że największy odsetek testów wykonywanych w PKD występuje wśród grupy osób pomiędzy 20 a 29 rokiem życia (70,89%). Osoby poniżej 18 r.ż. najczęściej wykonują zaś testy w szpitalu lub przychodni NFZ.

Tabela 28 Miejsce wykonania testu przez osoby z grupy IDU oraz przez ogół klientów PKD – wg grup wiekowych

	PONIŻEJ 18 R.Ż.	18-19 R.Ż.	20-29 R.Ż.	30-39 R.Ż.	CO NAJMNIEJ 40 R.Ż.	RAZEM
Laboratorium prywatne	0,00%	33,33%	10,13%	9,33%	10,00%	10,00%
PKD	33,33%	33,33%	70,89%	64,00%	46,67%	63,16%
Przychodnia lub szpital NFZ	66,67%	33,33%	12,66%	21,33%	40,00%	21,58%
Punkt krwiodawstwa	0,00%	0,00%	6,33%	5,33%	3,33%	5,26%
Dom	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%

Wśród powodów wykonania testów na obecność HIV wśród klientów PKD należących do grupy IDU należy wymienić przede wszystkim ryzykowne kontakty seksualne – była to przyczyna wykonania testów przez ponad 50% klientów z grupy IDU. Odsetek ten jest jednak mniejszy od obserwowanego w poprzednich latach o około 28 punktów procentowych. Spadł natomiast odsetek przyjmowania środków psychoaktywnych drogą iniekcji jako powód wykonania testu (o około 28 punktów procentowych).

W podziale na płeć warto zauważyć, że mężczyźni z grupy IDU wykonywali testy głównie z powodu ciekawości, kobiety natomiast z powodu podejmowania ryzykownych kontaktów seksualnych. Wśród mężczyzn dominowały również takie motywacje do wykonania testu, jak ciąża partnerki oraz profilaktyka (rutynowe wykonywanie badań).

Wykres 76 Powody wykonania testu przez osoby z grupy IDU i przez ogół klientów PKD w podziale na płeć (wg ich deklaracji)

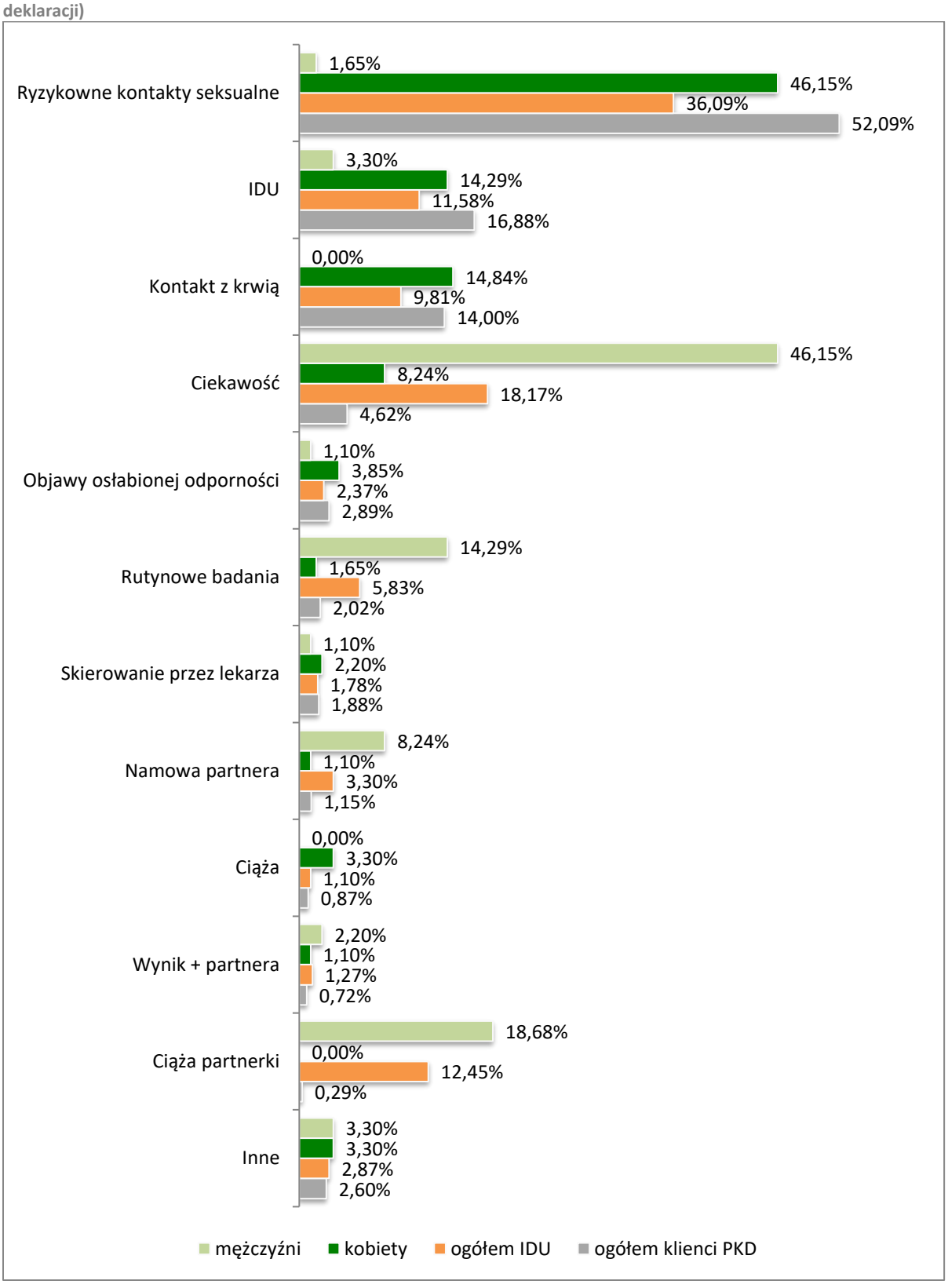

W podziale na grupy wiekowe również główną motywacją wykonania testów było podejmowanie ryzykownych kontaktów seksualnych. Nie obserwuje się ponadto różnic w stosunku do danych z lat 2015-2017.

Wykres 77 Powody wykonania testu przez osoby z grupy IDU oraz przez klientów PKD ogółem w podziale na wiek (wg ich deklaracji)

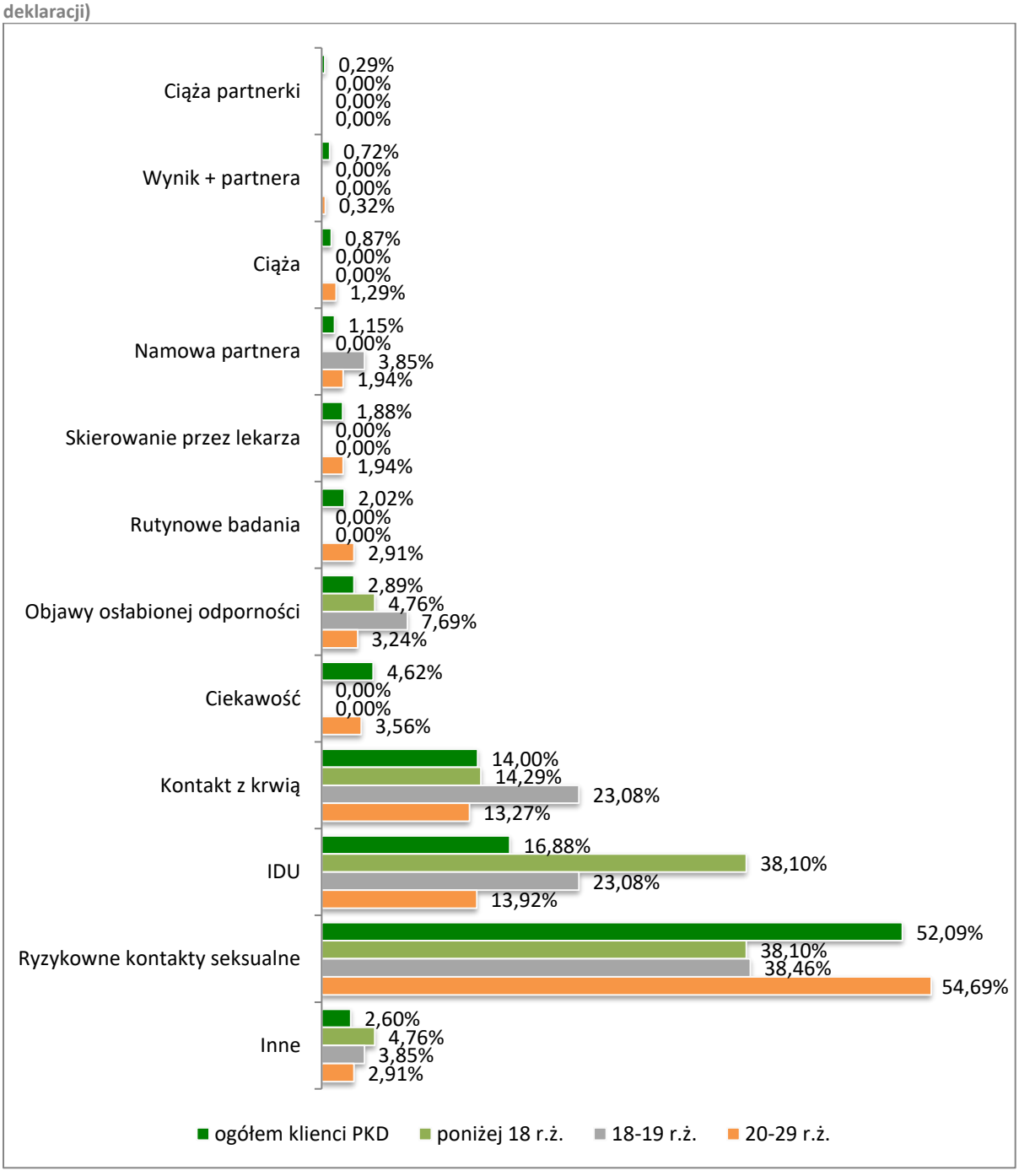

Powód wykonania testu był weryfikowany przez doradców PKD, którzy potwierdzili, że testy w ramach analizowanej grupy osób są wykonywane przede wszystkim ze względu na podejmowanie ryzykownych kontaktów seksualnych, co jest zbieżne z powodem wykonania testów w latach poprzednich.

Wykres 78 Powody wykonania testu przez osoby z grupy IDU oraz przez klientów PKD ogółem (wg doradców PKD) – w podziale na płeć

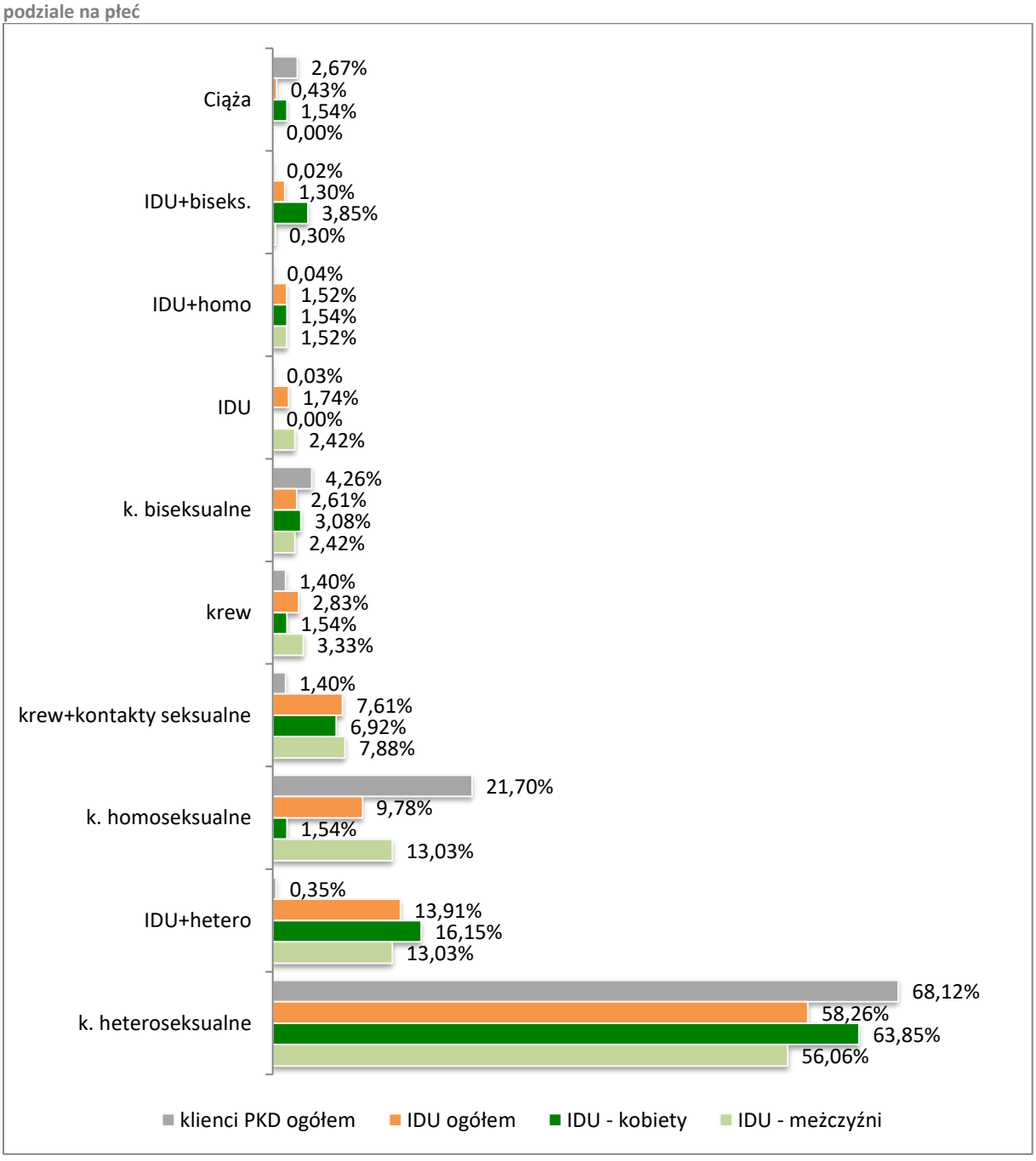

W grupie wiekowej poniżej 18 r.ż. jako powód wykonania testów dominuje przyjmowanie IDU oraz podejmowanie pod wpływem substancji przyjmowanych tą drogą kontaktów heteroseksualnych. W przypadku starszych grup wiekowych jest to podejmowanie kontaktów heteroseksualnych. Jedynie w grupie wiekowej 20-29 r.ż, powodem do wykonania testu była ciąża.

Tabela 29 Powody wykonania testu przez osoby z grupy IDU oraz przez klientów PKD ogółem (wg doradców PKD) – w podziale na grupy wiekowe

	PONIŻEJ 18 R.Ż.	18-19 R.Ż.	20-29 R.Ż.	30-39 R.Ż.	CO NAJMNIEJ 40 R.Ż.	RAZEM
k. heteroseksualne	33,33%	47,83%	55,12%	63,92%	62,90%	58,26%
k. homoseksualne	8,33%	8,70%	12,68%	6,33%	9,68%	9,78%
k. biseksualne	8,33%	4,35%	2,93%	1,90%	1,61%	2,61%
IDU+hetero	50,00%	21,74%	10,73%	13,92%	14,52%	13,91%
IDU+homo	0,00%	0,00%	2,44%	1,27%	0,00%	1,52%
IDU+biseks.	0,00%	8,70%	1,46%	0,00%	1,61%	1,30%
ciąża	0,00%	0,00%	0,98%	0,00%	0,00%	0,43%
IDU	0,00%	0,00%	0,98%	3,16%	1,61%	1,74%
krew	0,00%	0,00%	2,93%	3,16%	3,23%	2,83%
krew+kontakty seksualne	0,00%	8,70%	9,76%	6,33%	4,84%	7,61%

8.6. KONTAKTY SEKSUALNE W SYTUACJACH RYZYKOWNYCH

Podejmowanie kontaktów seksualnych pod wpływem środków psychoaktywnych jest skorelowane z przyjmowaniem takich środków. Najwyższy odsetek deklarujących zarówno przyjmowanie środków psychoaktywnych, jak i podejmowanie pod ich wpływem kontaktów seksualnych, deklarowany jest wśród osób w grupie 20-29 lat. W grupie IDU przyjmowanie substancji drogą inną, niż poprzez iniekcje oraz podejmowanie pod ich wpływem jest dużo wyższe, niż w przypadku ogółu klientów PKD.

W przypadku zarówno kobiet, jak i mężczyzn, obserwuje się podobny odsetek osób deklarujących podejmowanie kontaktów seksualnych pod wpływem środków psychoaktywnych.

Wykres 79 Przyjmowanie substancji psychoaktywnych inną drogą niż poprzez iniekcje oraz podejmowanie pod ich wpływem kontaktów seksualnych w grupie IDU – w podziale na płeć

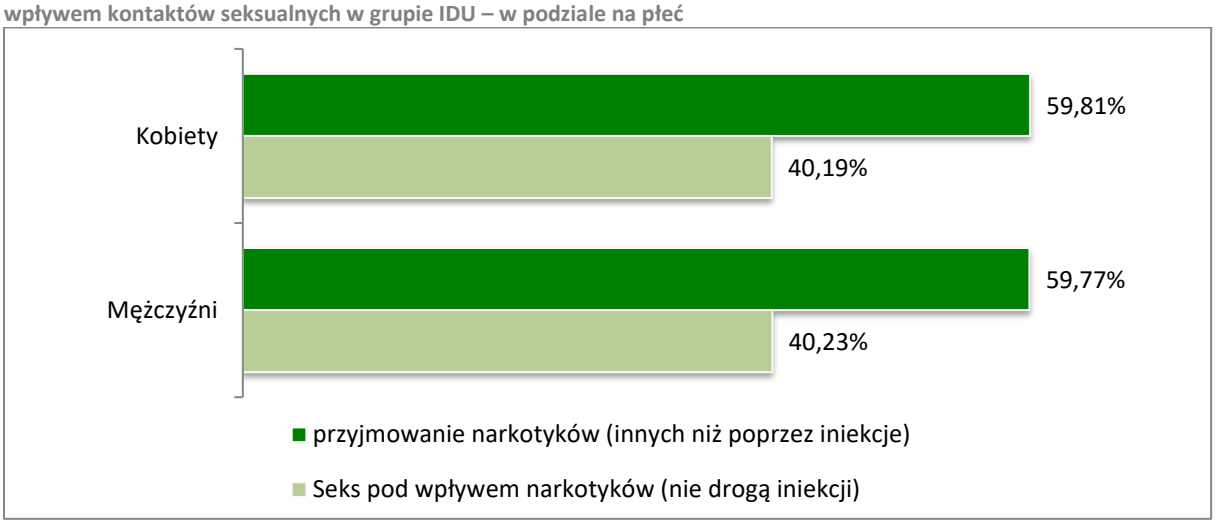

Wykres 80 Przyjmowanie substancji psychoaktywnych inną drogą niż poprzez iniekcje oraz podejmowanie pod ich wpływem kontaktów seksualnych w grupie IDU – w podziale na grupy wiekowe

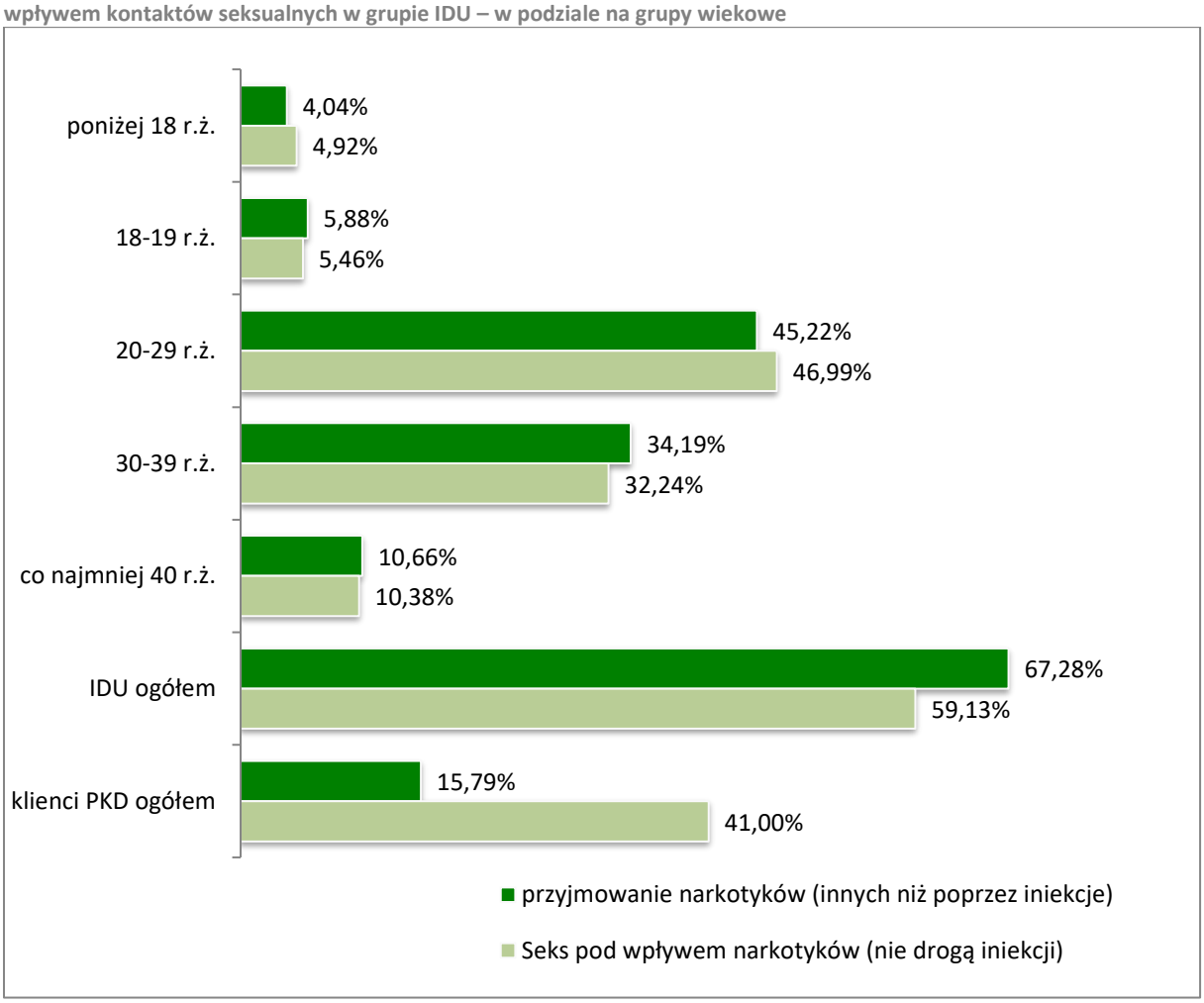

Analizie poddano również kontakty seksualne podejmowane w sytuacjach ryzykownych przez osoby z grupy IDU. Podejmowanie kontaktów seksualnych w stanie zamroczenia alkoholowego w grupie IDU występują wśród wszystkich grup wiekowych. Ich występowanie najczęstsze jest wśród osób poniżej 18 r.ż. (50%). W grupach wiekowych 18-19 r.ż, 20-29 r.ż. oraz 30-39 r.ż.) występują one w blisko 40% przypadków. Wśród osób wieku co najmniej 50 lat zanotowano ich występowanie w 29,03% przypadków. Kontakty takie częściej podejmują mężczyźni, niż kobiety. Kontakty tego typu wśród grupy IDU występują częściej, niż w przypadku ogółu klientów PKD (39,57% wobec 16,12%). Względem lat 2015-2017 obserwuje się spadek tego typu zachowań w grupie IDU zarówno wśród kobiet, jak i wśród mężczyzn oraz we wszystkich grupach wiekowych za wyjątkiem grupy osób poniżej 18 r.ż. (w tej grupie zanotowano wzrost odsetka osób z grupy IDU deklarujących wystąpienie tego typu sytuacji o 4 punkty procentowe).

Wykres 81 Podejmowanie kontaktów seksualnych pod wpływem alkoholu – grupa IDU(w podziale grupy wiekowe) oraz ogół klientów PKD

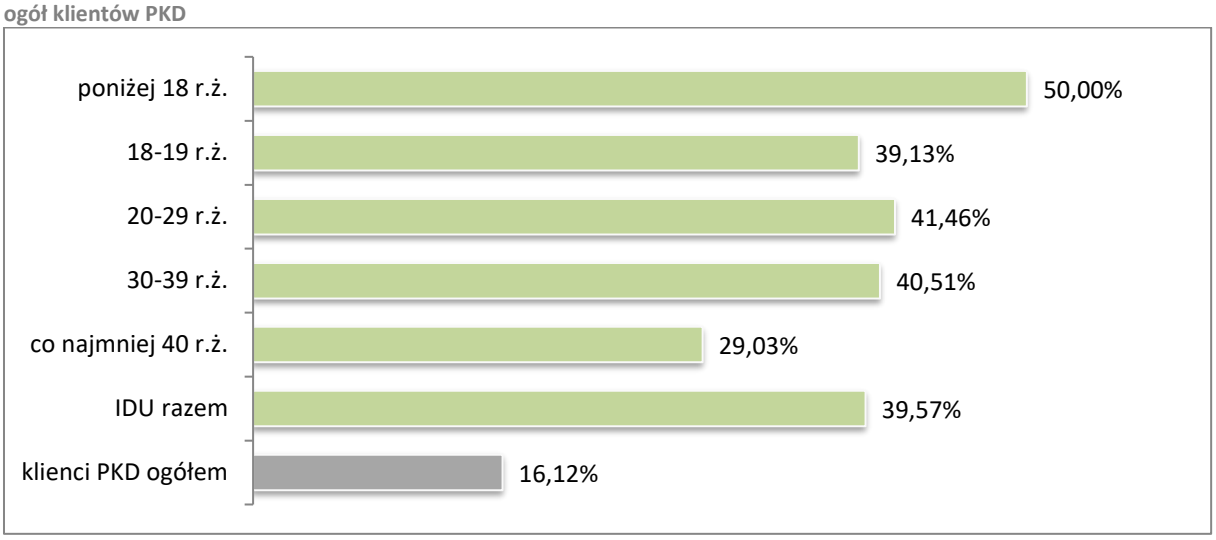

Wykres 82 Podejmowanie kontaktów seksualnych pod wpływem alkoholu – grupa IDU, w podziale grupy płeć

Zauważono różnice pomiędzy populacją klientów PKD ogółem a populacją osób z grupy IDU deklarujących posiadanie chorób przenoszonych drogą płciową. W populacji ogółem zachorowalność wynosi 7,38%, zaś w populacji osób z grupy IDU – 10,00%. Względem poprzednich lat zauważalna jest zwiększona skala zachorowalności w grupie IDU. Największe różnice w skali zachorowalności dotyczą nierzeżączkowego zapalenia cewki moczowej, chlamydii i HCV. W porównaniu z latami 2015-2017 nastąpił wzrost (o 2 punkty procentowe) zachorowalności na STI w grupie osób IDU.

Wykres 83 Zachorowalność na STI w grupie osób IDU oraz w populacji klientów PKD ogółem

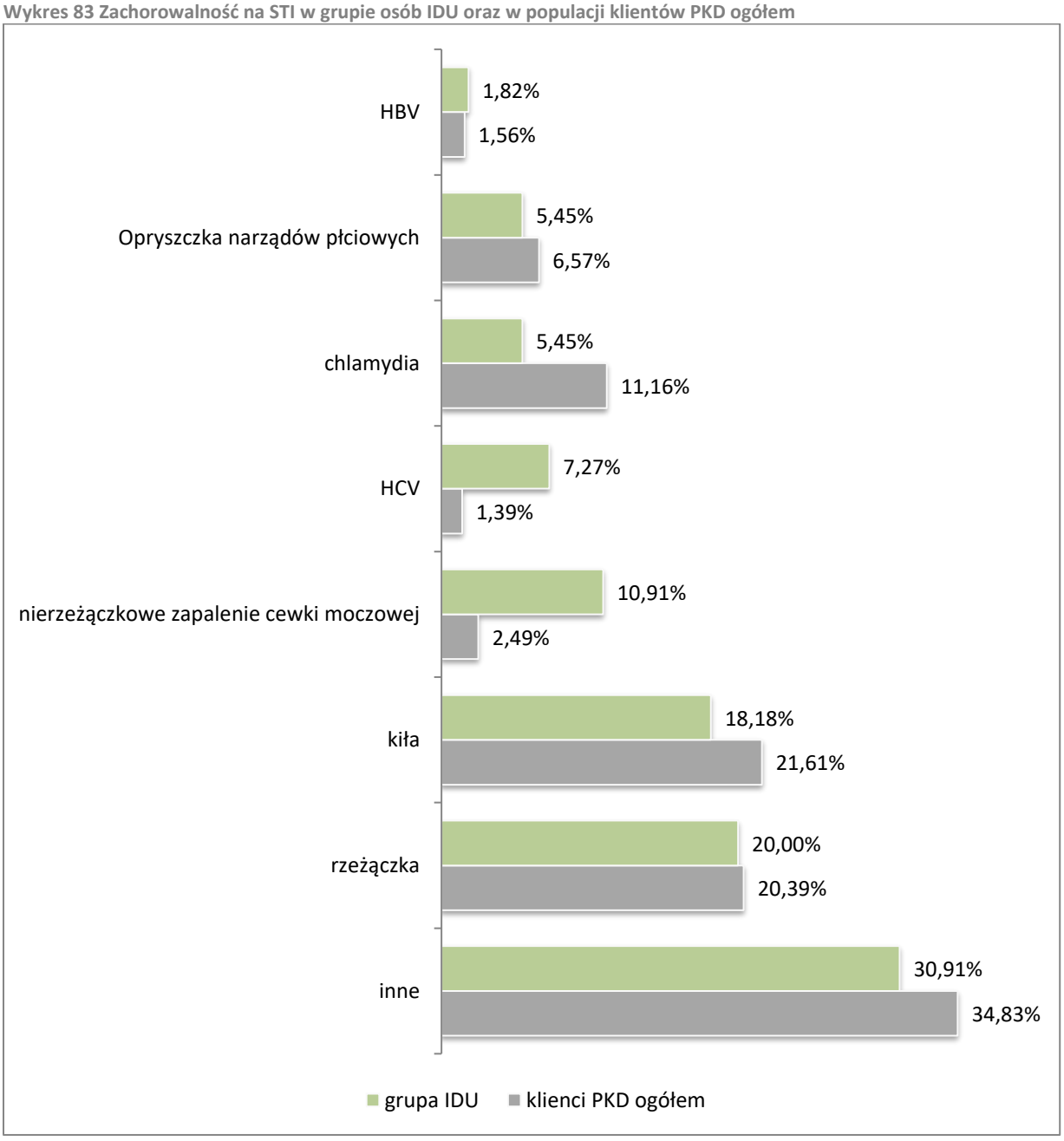

9. ANALIZA POPULACJI OSÓB DEKLARUJĄCYCH PODEJMOWANIE KONTAKTÓW SEKSUALNYCH POD WPŁYWEM ŚRODKÓW PSYCHOAKTYWNYCH

9.1. CHARAKTERYSTYKA DEMOGRAFICZNA

Osoby zażywające substancje psychoaktywne drogą iniekcji stanowią 1,44% wszystkich klientów PKD. W grupie tej jest nieco mniejszy odsetek kobiet, niż w całej populacji klientów PKD. Różnice pomiędzy populacją osób przyjmujących środki psychoaktywne w podziale na płeć są zbliżone do tych obserwowanych w latach poprzednich[4].

Wykres 84 Osoby przyjmujące substancje psychoaktywne wśród klientów PKD w 2018 r. w podziale na płeć

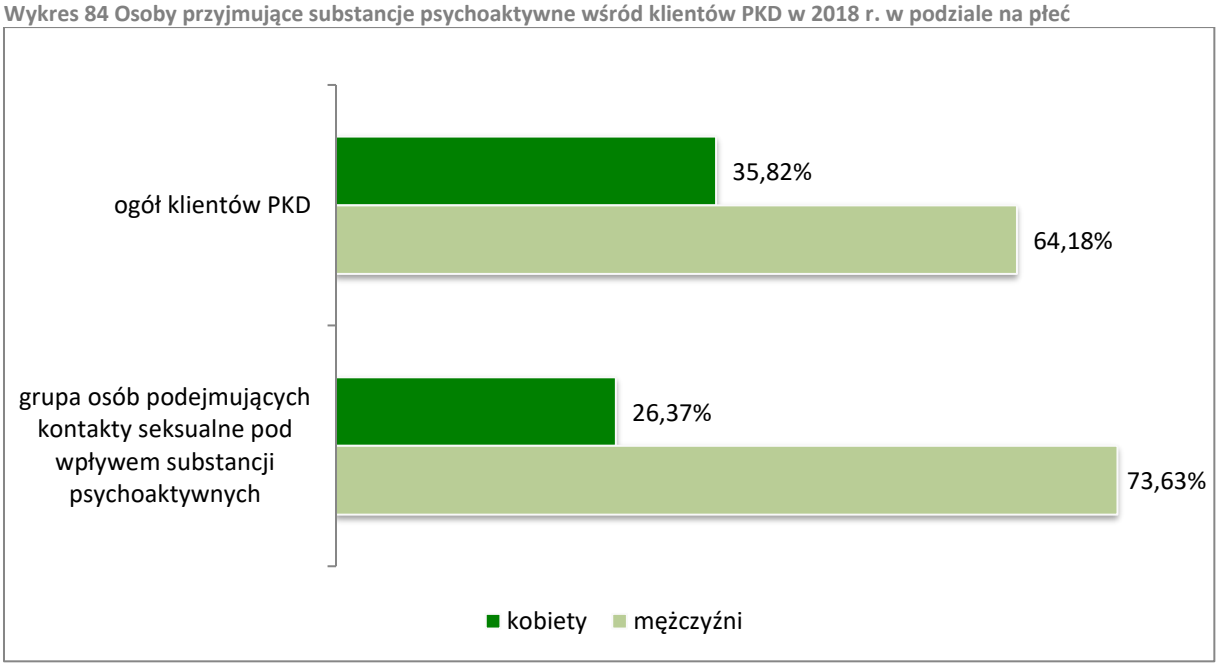

Spośród ogółu osób przyjmujących substancje psychoaktywne aż 43,43% deklaruje podejmowanie pod ich wpływem kontaktów seksualnych. Grupa ta stanowi 0,62% wszystkich osób zgłaszających się do PKD. Względem poprzednich lat zauważyć należy nieznaczny spadek odsetka osób deklarujących podejmowanie kontaktów intymnych pod wpływem substancji psychoaktywnych (średnia dla lat 2015-2017 – 46%).

[4] *Szczegółową charakterystykę osób podejmujących kontakty seksualne pod wpływem środków psychoaktywnych zawarto w podrozdziale 5.4.*

Struktura wiekowa osób zażywających substancje psychoaktywne inną drogą, niż iniekcje ukazuje, że ponad połowa tych osób (56,56%) należy do grupy wiekowej 20-29 lat. Drugą najliczniejszą grupą są osoby w wieku 30-39 lat. Spośród tej grupy największy odsetek podejmujących kontakty seksualne pod wpływem substancji znajduje się wśród osób poniżej 20-29 lat, następnie zaś – w grupie 30-39 lat.

Wykres 85 Osoby przyjmujące substancje psychoaktywne wśród klientów PKD w 2018 r. w podziale na grupy wiekowe

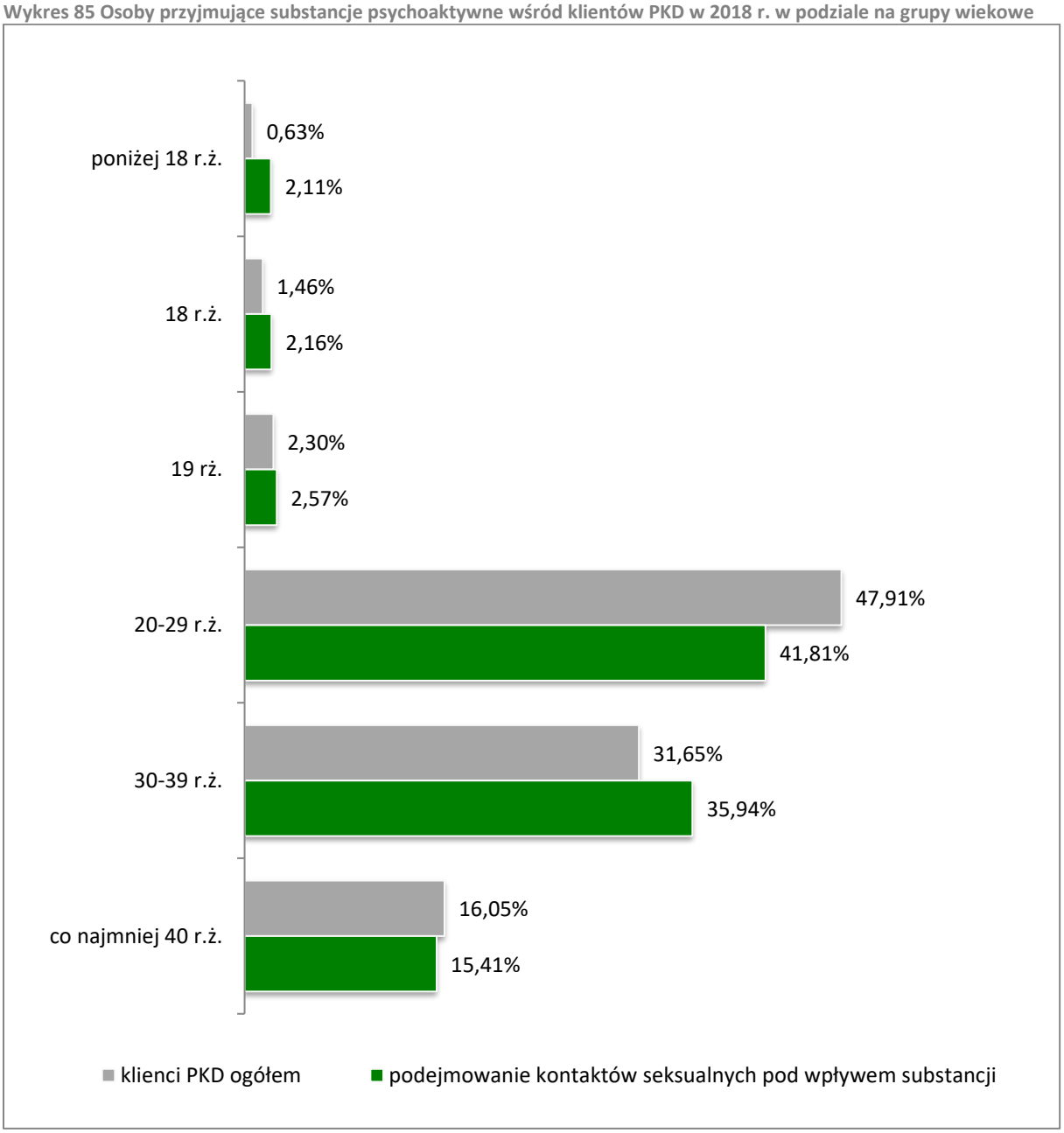

Struktura narodowościowa osób przyjmujących substancje psychoaktywne drogą inną, niż iniekcje i podejmujących pod ich wpływem kontakty seksualne nie odbiega os struktury ogółu populacji oraz od danych z lat 2015-2017.

Wykres 86 Narodowość osób przyjmujących substancje psychoaktywne – grupa osób przyjmujących substancje psychoaktywne oraz ogół osób odwiedzających PKD

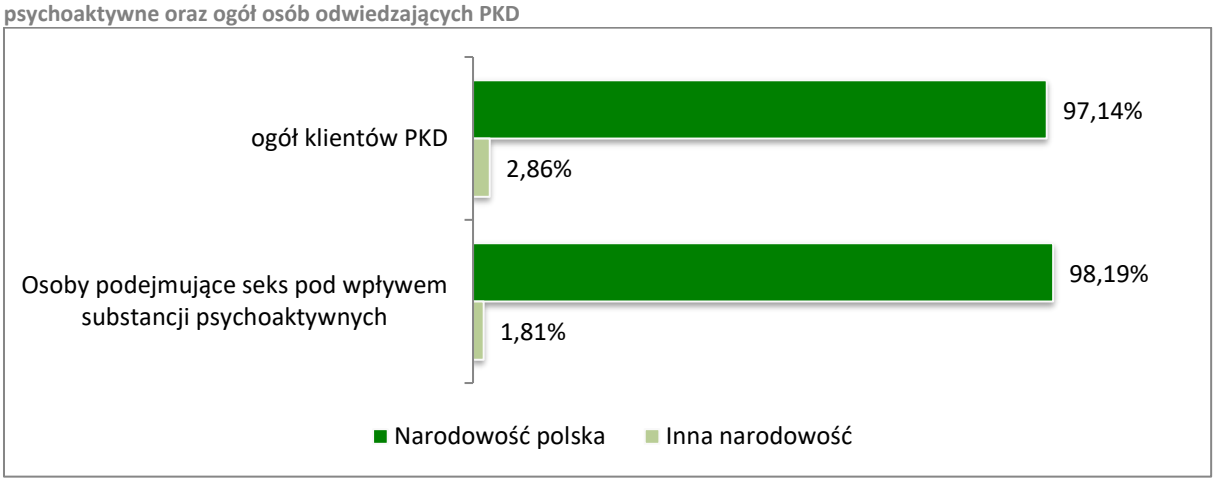

W odniesieniu do miejsca zamieszkania osób deklarujących przyjmowanie substancji psychoaktywnych oraz podejmujących pod ich wpływem kontakty seksualne nie obserwuje się istotnych różnic.

Wykres 87 Miejsce zamieszkania – w grupie osób przyjmujących substancje psychoaktywne oraz wśród ogółu klientów PKD

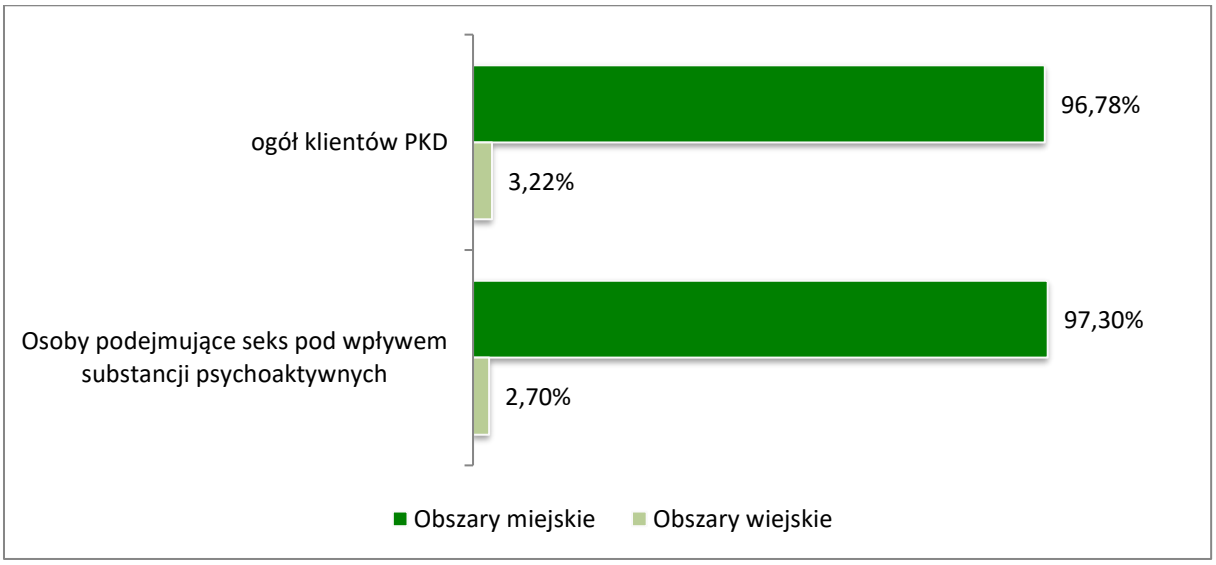

9.2. ANALIZA ZWIĄZKÓW ZACHOWAŃ/SYTUACJI WIĄŻĄCYCH SIĘ Z RYZYKIEM ZAKAŻENIA HIV W PODZIALE NA PŁEĆ I WIEK

Osoby podejmujące kontakty seksualne pod wpływem środków psychoaktywnych zgłaszały się do PKD w krótszym odstępie czasu od zaistnienia sytuacji ryzykownej, niż ogół klientów. Tendencja ta utrzymuje się od 2015 r.

Wykres 88 Czas pomiędzy ostatnim ryzykownym kontaktem seksualnym a datą wykonania badania – w grupie osób przyjmujących środki psychoaktywne w podziale na płec oraz wśród ogółu osób odwiedzających PKD

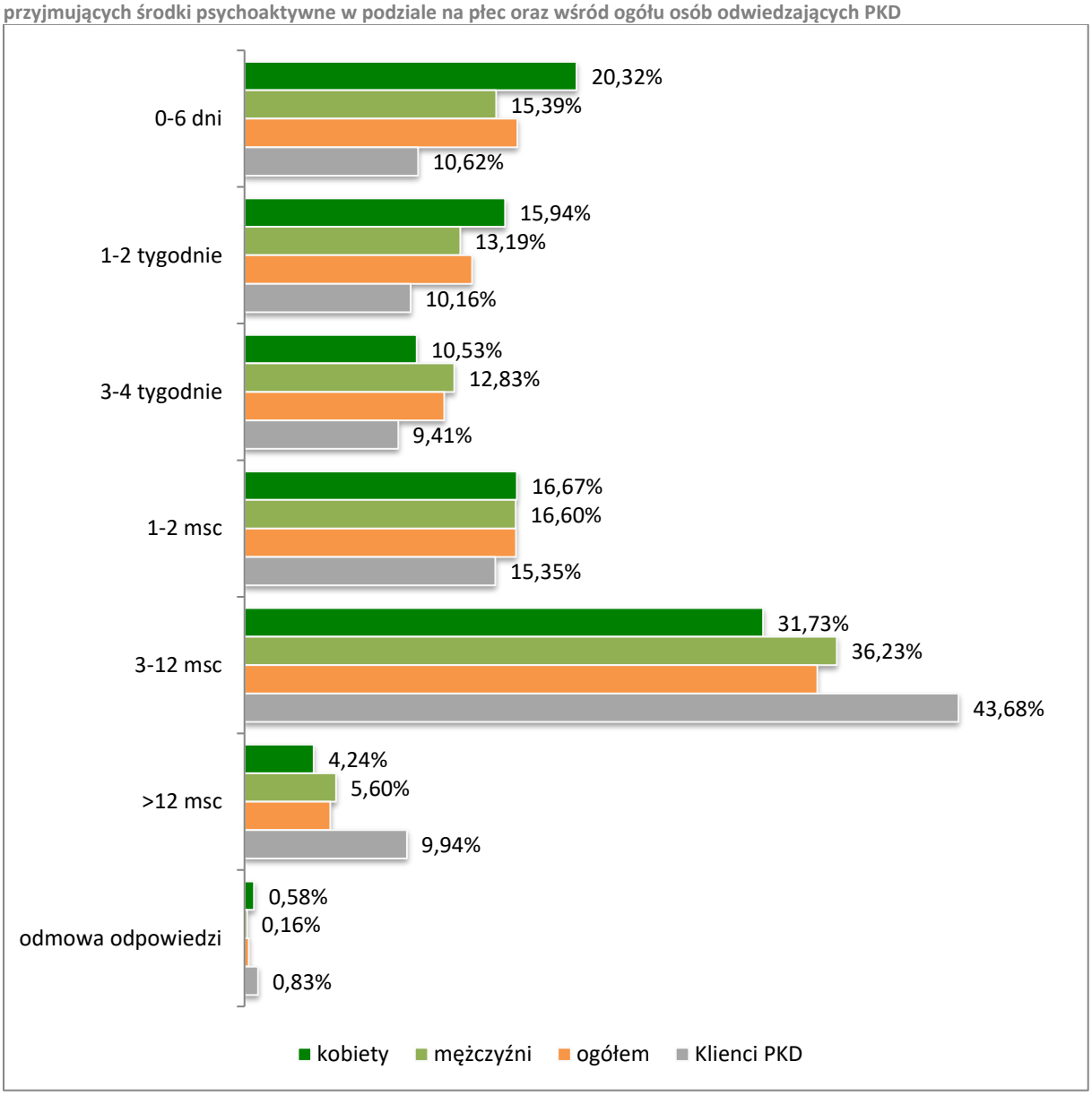

Wykres 89 Czas pomiędzy ostatnim ryzykownym kontaktem seksualnym a datą wykonania badania w podziale na grupy wiekowe wśród osób deklarujących podejmowanie kontaktów seksualnych pod wpływem środków psychoaktywnych

	0-6 dni	1-2 tygodnie	3-4 tygodnie	1-2 msc	3-12 msc	>12 msc	odmowa odpowiedzi
Poniżej 18 r.ż.	5,13%	11,54%	7,69%	17,95%	56,41%	0,00%	1,28%
18-19 r.ż.	13,41%	16,77%	10,98%	13,72%	40,85%	3,05%	1,22%
20-29 r.ż.	17,00%	13,03%	10,87%	16,22%	35,27%	7,23%	0,39%
30-39 r.ż.	14,60%	11,04%	11,04%	17,40%	38,15%	7,58%	0,20%
40-49 r.ż.	19,90%	12,19%	9,70%	16,67%	34,08%	6,72%	0,75%
Co najmniej 50 r.ż.	12,31%	3,08%	12,31%	16,92%	26,15%	29,23%	0,00%

34,84% osób, które zadeklarowały podejmowanie kontaktów seksualnych pod wpływem środków psychoaktywnych zadeklarowało jednocześnie stosowanie wspólnego sprzętu do przyjmowania tych substancji. Wartość ta była wyższa w przypadku kobiet, niż w przypadku mężczyzn (46,15% wśród kobiet wobec 39,66% wśród mężczyzn).

Wykres 90 Stosowanie wspólnego sprzętu do przyjmowania substancji psychoaktywnych przez osoby deklarujące podejmowanie kontaktów seksualnych pod wpływem środków psychoaktywnych (wg płci)

Biorąc pod uwagę strukturę wiekową osób, które zadeklarowały podejmowanie kontaktów seksualnych pod wpływem środków psychoaktywnych wskazać należy, że wśród osób poniżej 20 roku życia wspólnego sprzętu używają przede wszystkim kobiety, w pozostałych grupach wiekowych znacznie wyższy jest odsetek mężczyzn. Wyjątkiem jest grupa osób w wieku co najmniej 40 lat – tutaj nieco wyższy jest odsetek kobiet współużytkujących sprzęt z innymi osobami.

Wykres 91 Stosowanie wspólnego sprzętu do przyjmowania substancji psychoaktywnych przez osoby deklarujące podejmowanie kontaktów seksualnych pod wpływem środków psychoaktywnych (wg płci i wieku)

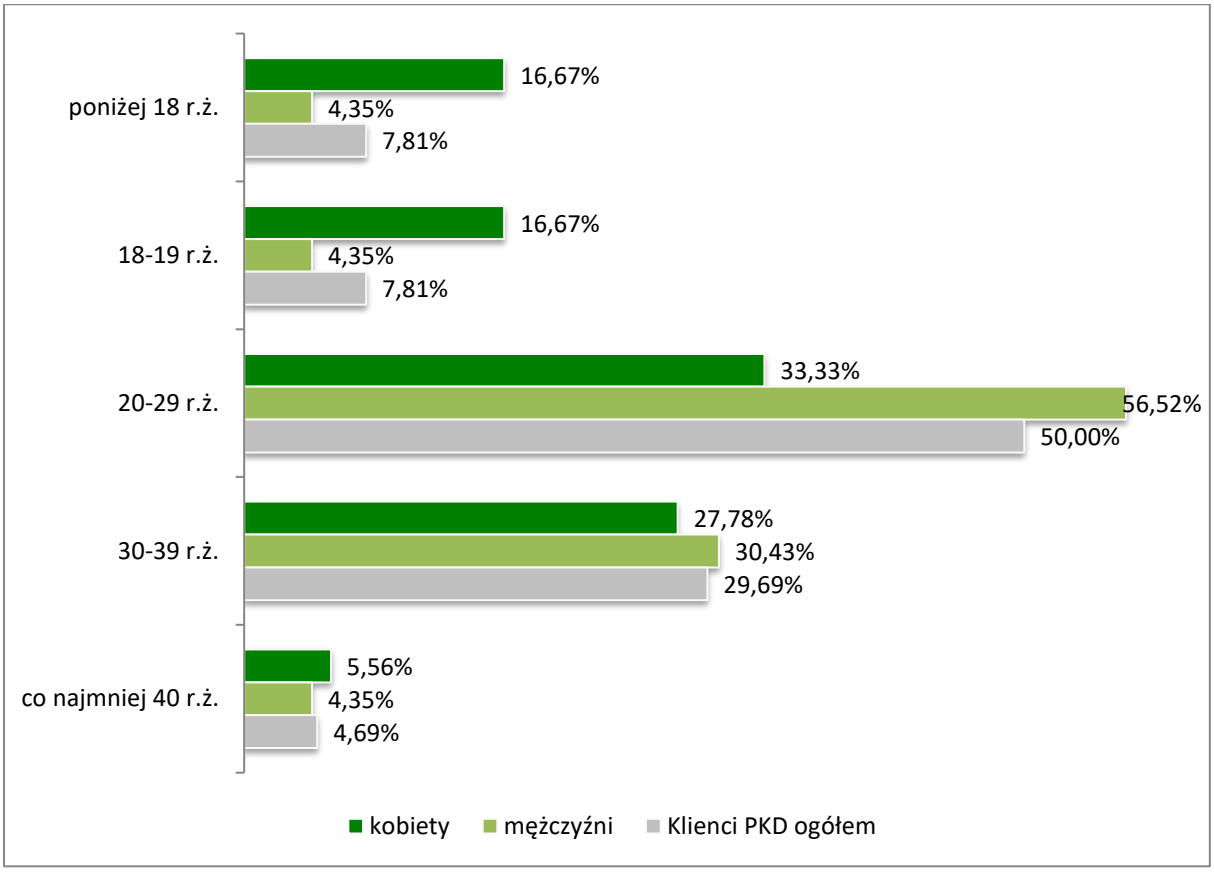

9.3. STOSOWANIE PREZERWATYW

Dominującą orientacją seksualną osób podejmujących kontakty intymne pod wpływem środków psychoaktywnych jest orientacja heteroseksualna. Odsetek osób deklarujących tę orientację w grupie osób podejmujących kontakty seksualne pod wpływem substancji psychoaktywnych jest mniejszy, niż odsetek osób heteroseksualnych w całej populacji klientów PKD. Odsetek ten jest jednak mniejszy, niż w przypadku poprzednich lat.

W podziale na płeć to kobiety częściej deklarują, że są heteroseksualne. U mężczyzn dominującą orientacją jest heteroseksualizm (56,65%), jednak duży odsetek mężczyzn deklaruje również homoseksualizm (36,07%). Odsetek mężczyzn deklarujących homoseksualizm jest większy (o 24 punkty procentowe) niż w latach poprzednich.

Wykres 92 Orientacja seksualna osób podejmujących kontakty seksualne pod wpływem środków odurzających – w podziale na płeć na tle ogółu osób odwiedzających PKD

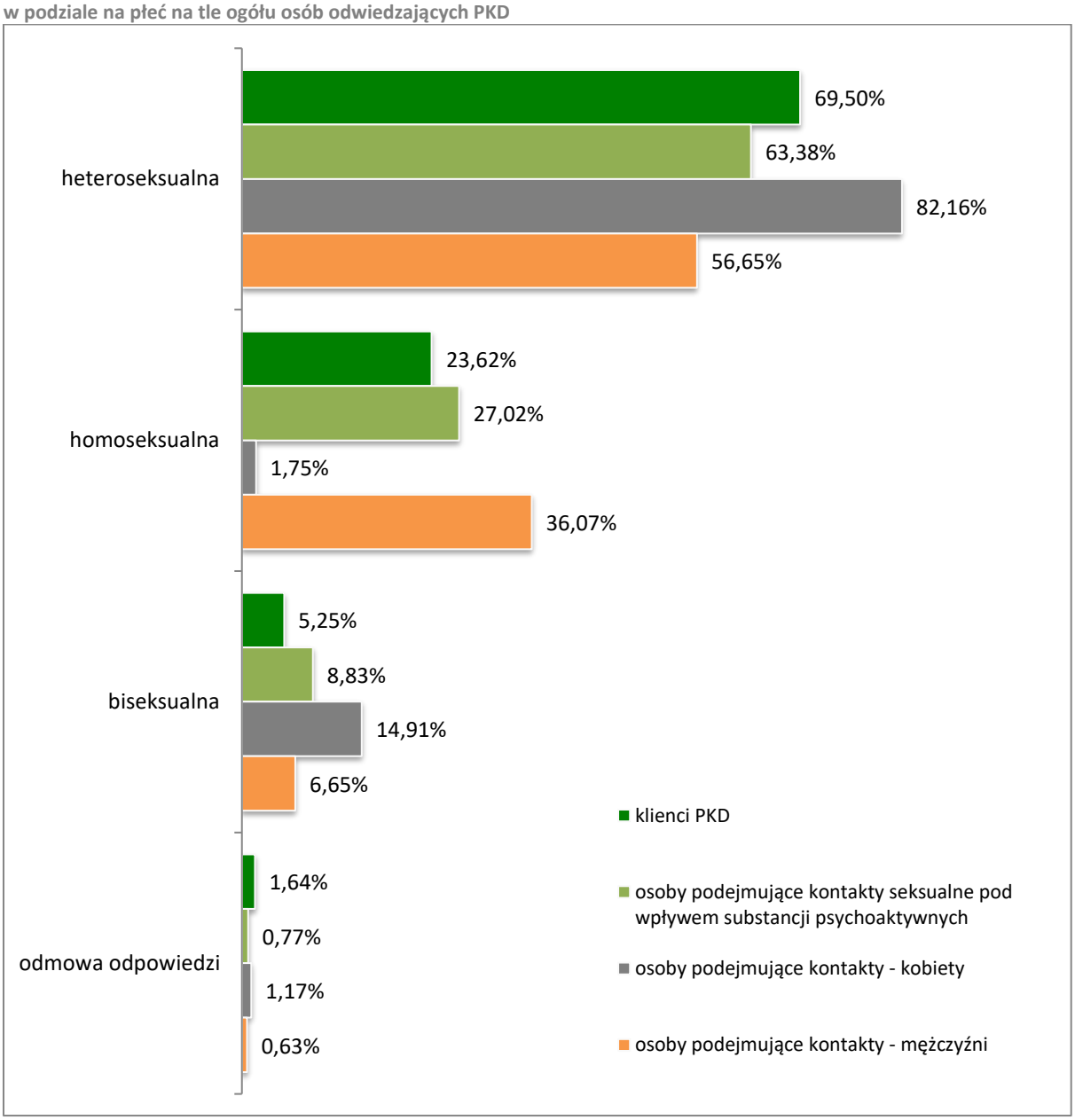

Analizując orientację seksualną w podziale na wiek należy zauważyć, że wśród osób ze wszystkich grup wiekowych dominuje orientacja heteroseksualna. W przypadku osób w wieku 18-19 lat duży jest także odsetek osób deklarujących orientację biseksualną – co piąta osoba w tym wieku deklarują orientację biseksualną. W starszych grupach wiekowych odsetek ten jest jeszcze wyższy. Zaobserwowane wielkości są zbieżne z wielkościami z poprzednich lat.

Tabela 30 Orientacja seksualna osób podejmujących kontakty seksualne pod wpływem środków odurzających w podziale na grupy wiekowe

	poniżej 18 r.ż.	18 r.ż.	19 r.ż.	20-29 r.ż.	30-39 r.ż.	co najmniej 40 r.ż.
heteroseksualna	85,37%	66,67%	70,27%	60,92%	65,08%	64,41%
homoseksualna	7,32%	11,76%	9,46%	10,19%	7,13%	5,65%
biseksualna	7,32%	21,57%	20,27%	27,77%	27,28%	29,94%
odmowa odpowiedzi	0,00%	0,00%	0,00%	1,12%	0,50%	0,00%

Osoby podejmujące kontakty seksualne pod wpływem środków psychoaktywnych przede wszystkim deklarują podejmowanie kontaktów waginalnych oraz oralnych. Stosunki analne aktywne głównie podejmują mężczyźni. Dane te zbliżone są do danych z lat 2015-2017.

Wykres 93 Rodzaje deklarowanych stosunków seksualnych wśród osób deklarujących podejmowanie stosunków seksualnych pod wpływem środków psychoaktywnych – wg płci, na tle ogółu osób odwiedzających PKD

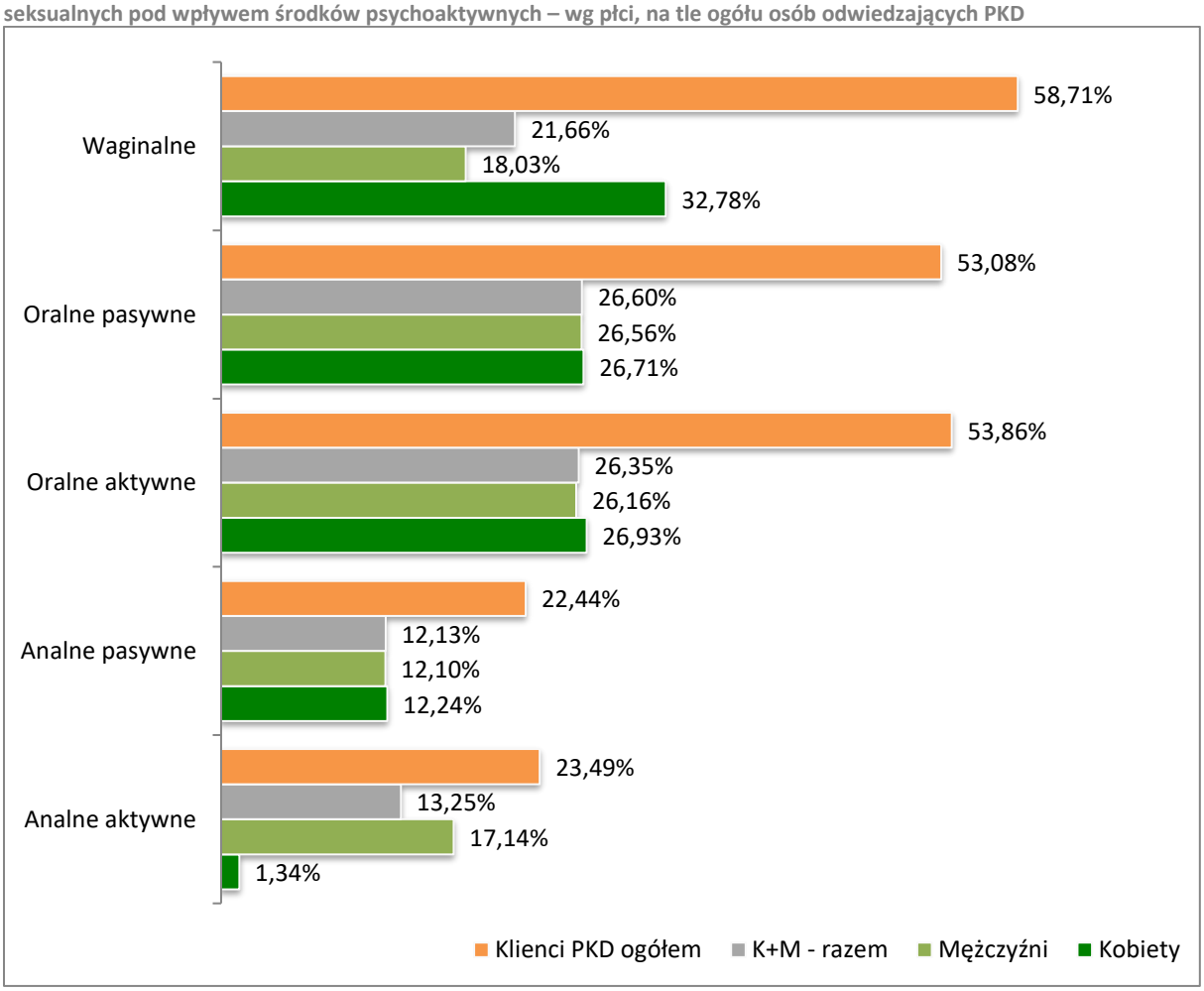

Średnio 38,86% osób deklarujących podejmowanie kontaktów seksualnych pod wpływem substancji psychoaktywnych nigdy nie stosuje prezerwatywy. Jedynie 18,01% (wartość uśredniona) deklaruje stosowanie prezerwatyw przy każdym stosunku. Odsetek osób stosujących prezerwatywy jest wyższy, niż w przypadku ogółu klientów PKD. Względem lat 2015-2017 zauważa się wzrost odsetka stosujących prezerwatywy w trakcie seksu oralnego, spadek odsetka osób obligatoryjnie stosujących prezerwatywy w trakcie seksu analnego (jednak wzrost odsetka osób deklarujących nieobligatoryjne stosowanie prezerwatyw w trakcie tego rodzaju stosunków). W przypadku seksu waginalnego zauważa się wzrost odsetka osób niestosujących tego rodzaju środka.

Tabela 31 Częstość stosowania prezerwatyw w podziale na rodzaj deklarowanych stosunków seksualnych wśród osób deklarujących podejmowanie stosunków seksualnych pod wpływem środków psychoaktywnych

STOSOWANIE PREZERWATYW	ANALNE PASYWNE	ANALNE AKTYWNE	WAGINALNE	ORALNE AKTYWNE	ORALNE PASYWNE
zawsze	19,29%	19,06%	18,01%	19,71%	19,80%
czasami	69,29%	58,85%	43,13%	58,47%	58,31%
nigdy	11,42%	22,08%	38,86%	21,82%	21,89%

9.4. PARTNERZY SEKSUALNI

Osoby podejmujące kontakty seksualne pod wpływem środków psychoaktywnych częściej, niż ogół klientów PKD deklarowali posiadanie partnera IDU, mającego dodatni wynik testu na HIV oraz zaliczającego się do tzw. sex workers. Względem poprzednich lat zauważa się wzrost osób deklarujących posiadanie partnera stosującego iniekcje (średnia za lata 2015-2017: 2%, wynik z 2018 r.: 5,37%).

Wykres 94 Charakterystyka partnerów seksualnych w ciągu całego życia wśród osób podejmujących kontakty seksualne pod wpływem substancji psychoaktywnych

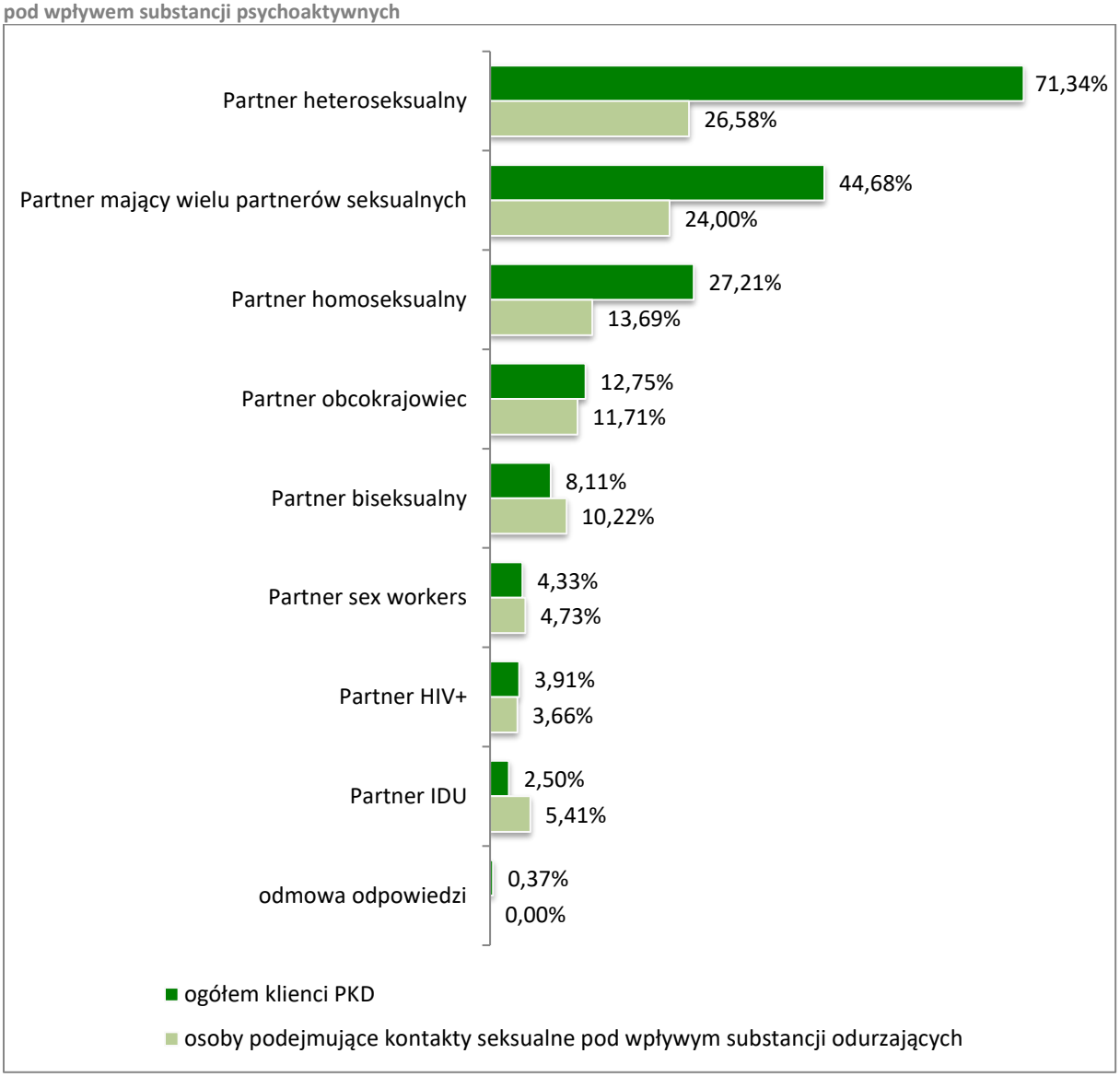

W podziale na płeć kobiety częściej deklarowały posiadanie heteroseksualnych partnerów, zaś mężczyźni częściej wskazywali, że posiadali partnerów homoseksualnych, biseksualnych, mających dodatni wynik testu na HIV bądź świadczących usługi seksualne za pieniądze. Kobiety nieco częściej deklarowały posiadanie partnera utrzymującego kontakty intymne z wieloma partnerami, będącego obcokrajowcem bądź przyjmującego IDU,

Wykres 95 Charakterystyka partnerów seksualnych w ciągu całego życia wśród osób podejmujących kontakty seksualne pod wpływem substancji psychoaktywnych (wg płci)

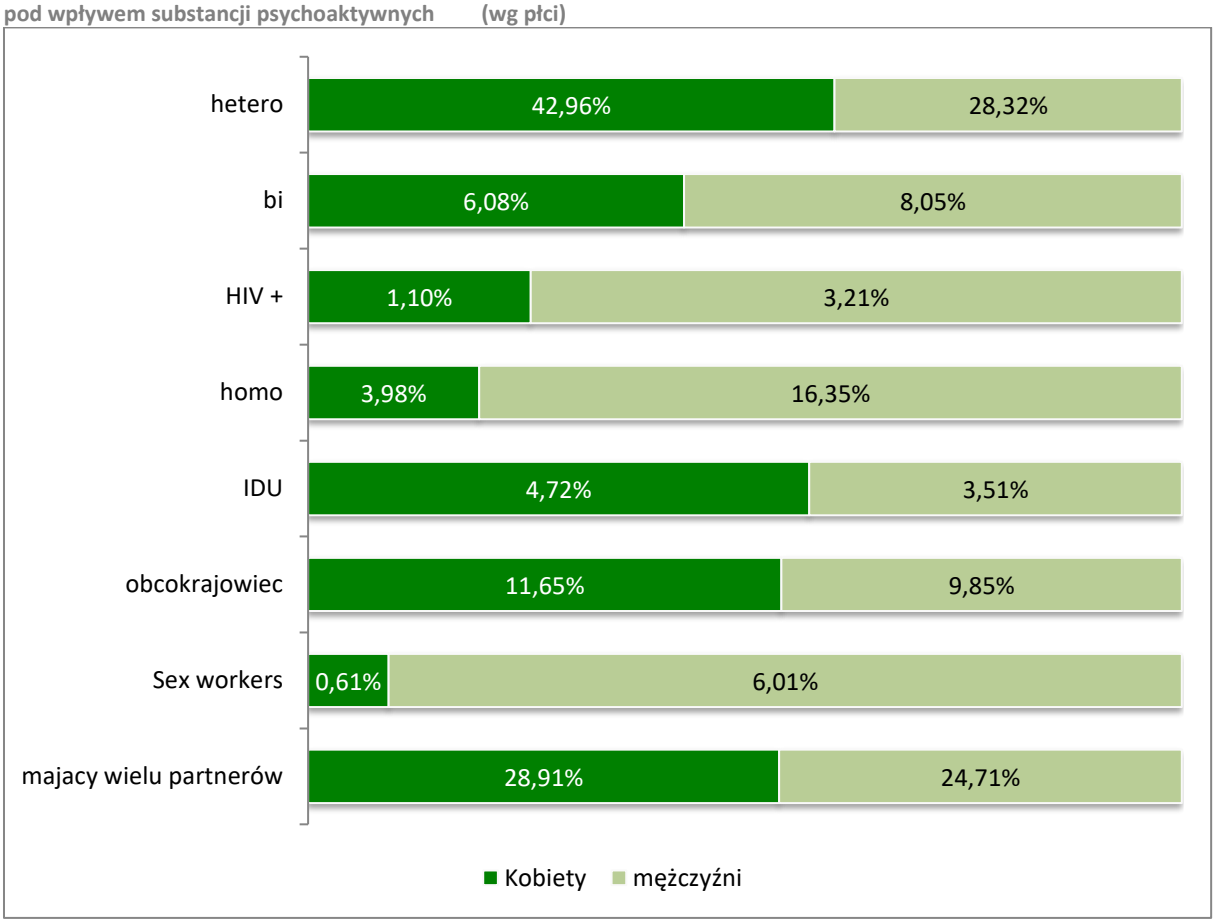

Tabela 32 Charakterystyka partnerów seksualnych w ciągu całego życia wśród osób podejmujących kontakty seksualne pod wpływem substancji psychoaktywnych (wg wieku)

	poniżej 18 r.ż.	18 r.ż.	19 r.ż.	20-29 r.ż.	30-39 r.ż.	co najmniej 40 r.ż.
Biseksualny	3,09%	5,71%	10,00%	9,28%	8,08%	6,97%
Mający wielu partnerów	36,08%	27,62%	25,88%	24,37%	23,79%	22,75%
Heteroseksualny	39,18%	38,10%	31,18%	27,66%	28,47%	28,48%
HIV+	1,03%	2,86%	4,12%	2,85%	3,86%	5,74%
Sex workers	3,09%	0,00%	1,76%	3,73%	6,46%	6,97%
Obcokrajowiec	4,12%	3,81%	7,06%	11,27%	10,83%	11,48%
IDU	9,28%	9,52%	8,24%	6,08%	5,74%	4,92%
Homoseksualny	4,12%	12,38%	11,76%	14,77%	12,76%	12,70%

Osoby deklarujące podejmowanie kontaktów seksualnych pod wpływem środków odurzających częściej, niż ogół klientów PKD deklarowały posiadanie w ciągu życia większej niż 10 liczby partnerów. W porównaniu do lat 2015-2017 nastąpił spadek (o ok. 20 punktów procentowych) odsetka osób

deklarujących posiadanie 2-5 partnerów seksualnych w życiu na rzecz wzrostu (o około 10 punktów procentowych) odsetka osób deklarujących posiadanie 11-20 partnerów seksualnych w życiu. W odniesieniu do pozostałych odpowiedzi nie zauważa się istotnych zmian względem lat poprzednich.

Wykres 96 Liczba partnerów seksualnych w trakcie całego życia życia wśród osób podejmujących kontakty seksualne pod wpływem substancji psychoaktywnych w podziale na płeć

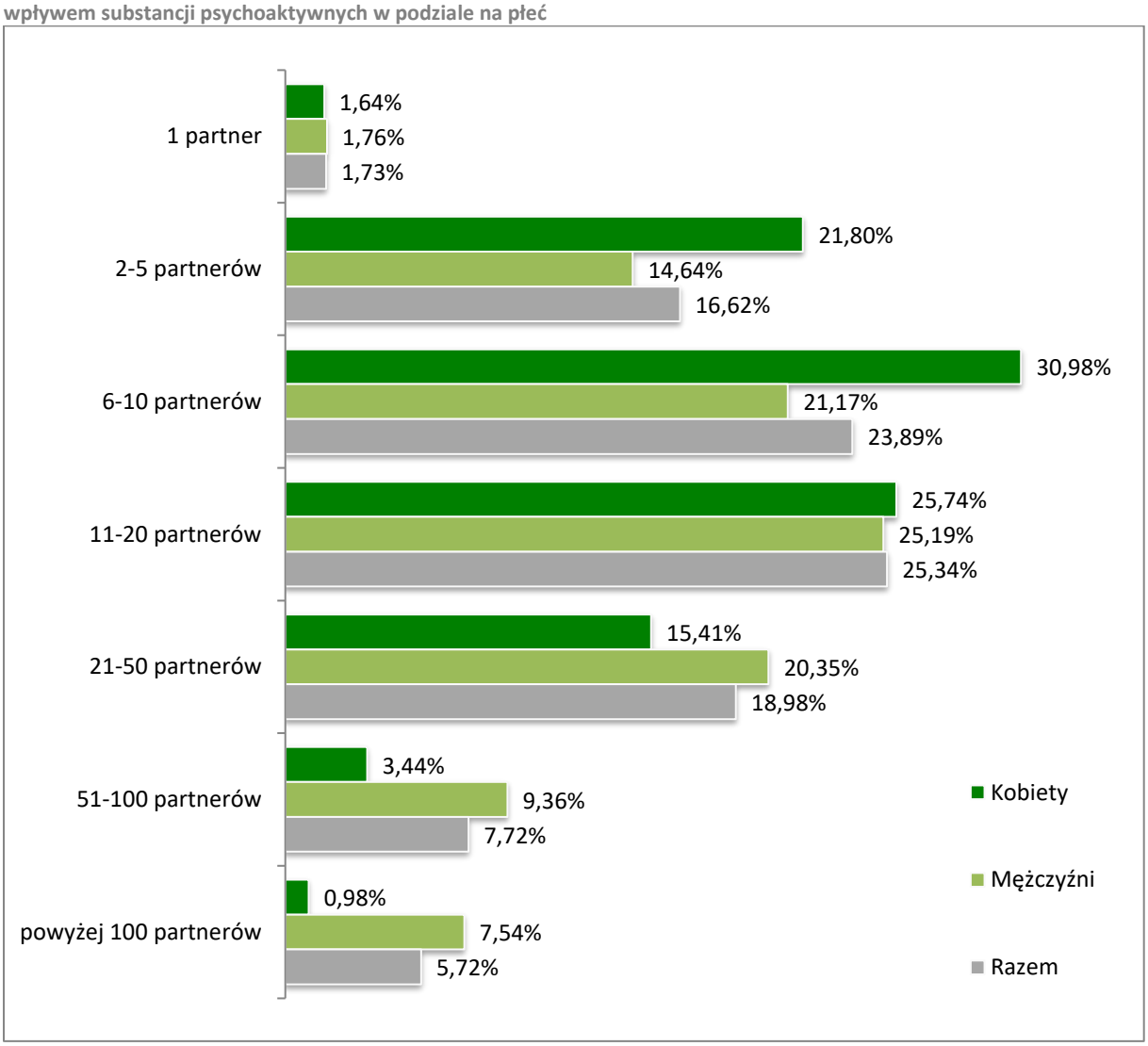

Biorąc pod uwagę liczbę partnerów seksualnych w ciągu życia wskazać należy, że najczęściej było to pomiędzy 2 a 5 partnerami. Osoby poniżej 20 roku życia najczęściej deklarowały posiadanie 2-5 partnerów. Wśród starszych grup wiekowych dominowała liczba 6-10 lub 11-20 partnerów. Podobne wartości odnotowano w poprzednich latach.

Wykres 97 Liczba partnerów seksualnych w trakcie całego życia życia wśród osób podejmujących kontakty seksualne pod wpływem substancji psychoaktywnych w podziale na grupy wiekowe

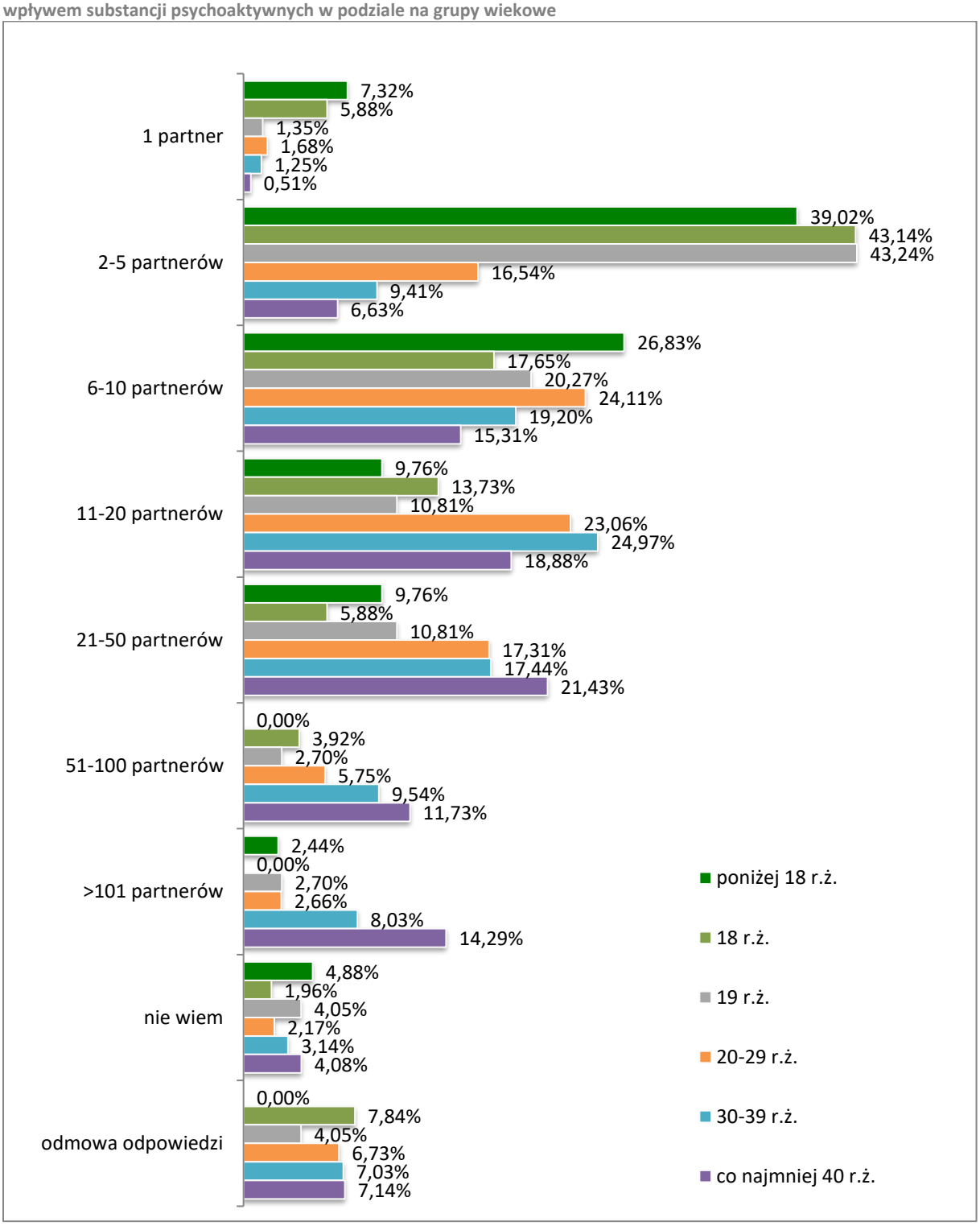

Posiadanie partnera stałego w ciągu roku poprzedzającego badanie zadeklarowało ponad 60% osób podejmujących kontakty seksualne pod wpływem alkoholu. Posiadanie partnera niestałego zadeklarowało ponad 70% osób z tej grupy. Podobne wartości odnotowano w latach 2015-2017.

Wykres 98 Deklaracje posiadania stałego i przygodnego partnera seksualnego życia wśród osób podejmujących kontakty seksualne pod wpływem substancji psychoaktywnych w ciągu roku poprzedzającego wizytę w PKD

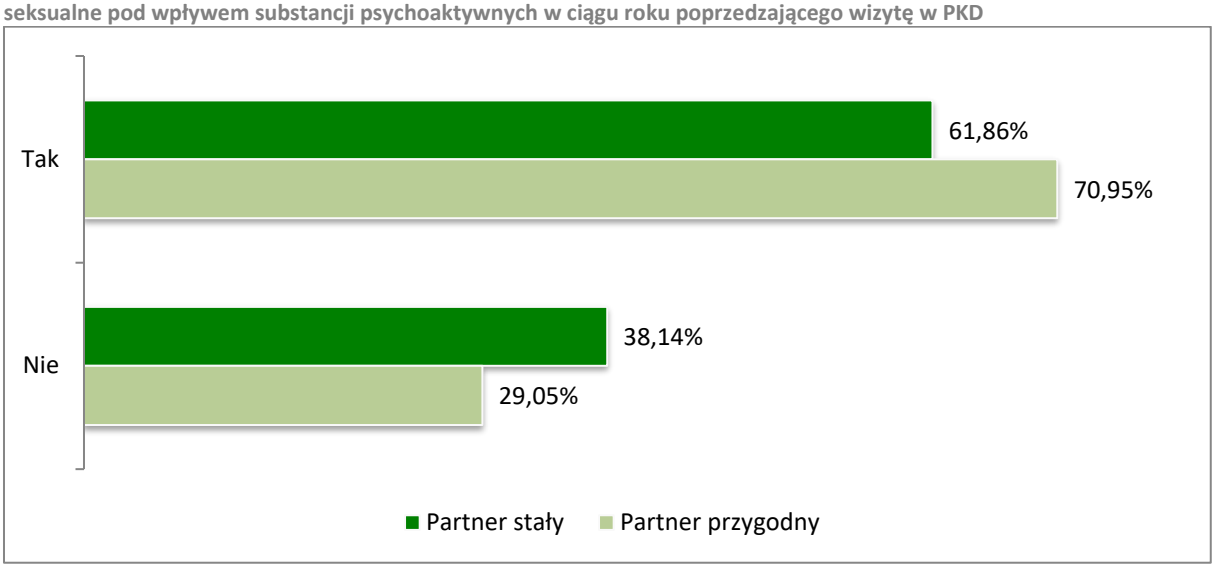

Mężczyźni częściej, niż kobiety, deklarowali posiadanie partnerów niestałych, wśród kobiet wyższy odsetek deklaracji przypadł na posiadanie w ciągu roku poprzedzającego badanie partnerów seksualnych stałych.

Wykres 99 Deklaracje posiadania stałego i przygodnego partnera seksualnego w ciągu roku poprzedzającego wizytę w PKD życia wśród osób podejmujących kontakty seksualne pod wpływem substancji psychoaktywnych – wg płci

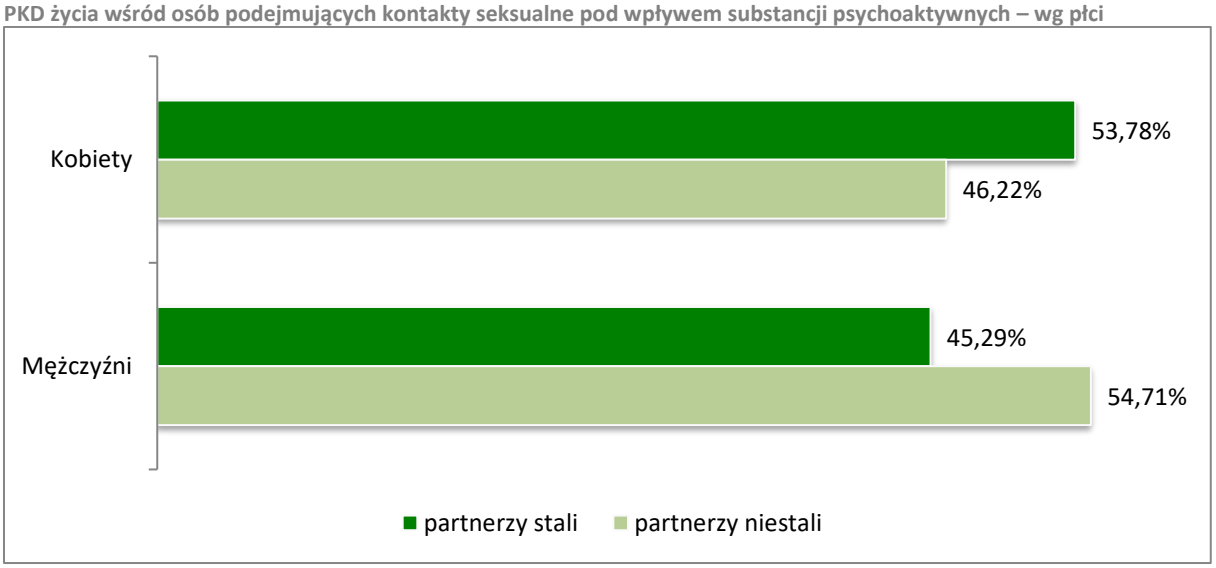

Niezależnie od wieku, mężczyźni dużo częściej od kobiet deklarowali posiadanie stałego partnera seksualnego. Wyjątkiem jest tutaj grupa osób nieletnich (poniżej 18 r.ż.), w której zanotowano wyższy odsetek kobiet deklarujących posiadanie stałego partnera seksualnego w ciągu roku poprzedzającego wizytę w PKD. Największy odsetek osób deklarujących posiadanie stałego partnera zanotowano w przypadku grupy wiekowej 20-29 lat.

Wykres 100 Odsetek osób podejmujących kontakty seksualne pod wpływem środków psychoaktywnych, deklarujących posiadanie stałego partnera seksualnego w ciągu roku poprzedzającego badanie w podziale na grupy wiekowe

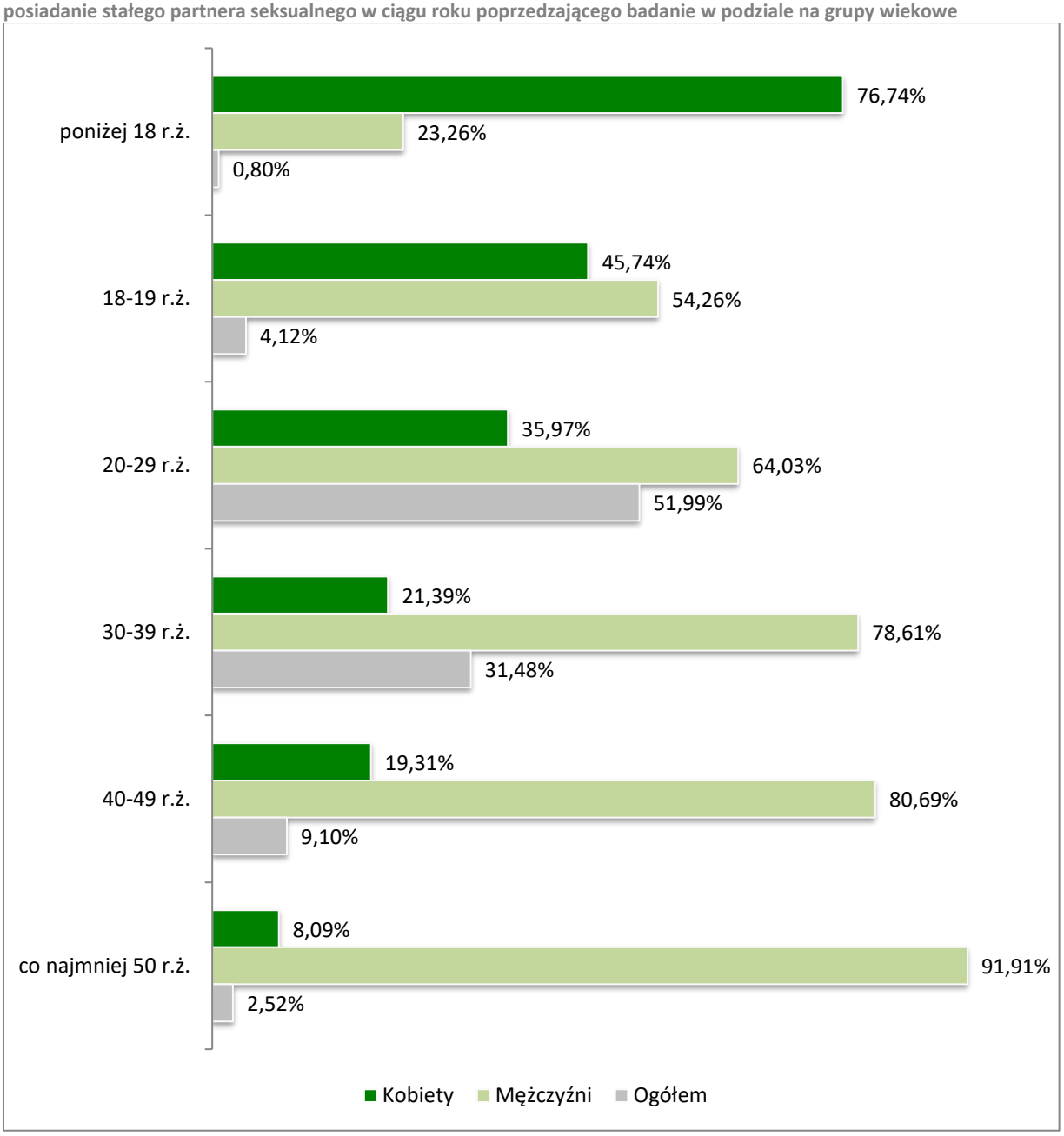

Podobnie, jak w przypadku deklaracji dotyczących stałych partnerów seksualnych, w przypadku osób deklarujących posiadanie niestałych partnerów seksualnych największy odsetek osób deklarujących posiadanie takich partnerów zanotowano w grupie wiekowej 20-29 lat. Podobnie też, znacznie częściej posiadanie partnerów niestałych deklarowali mężczyźni, niż kobiety.

Wykres 101 Odsetek osób podejmujących kontakty seksualne pod wpływem środków psychoaktywnych, deklarujących posiadanie niestałego partnera seksualnego w ciągu roku poprzedzającego badanie w podziale na grupy wiekowe

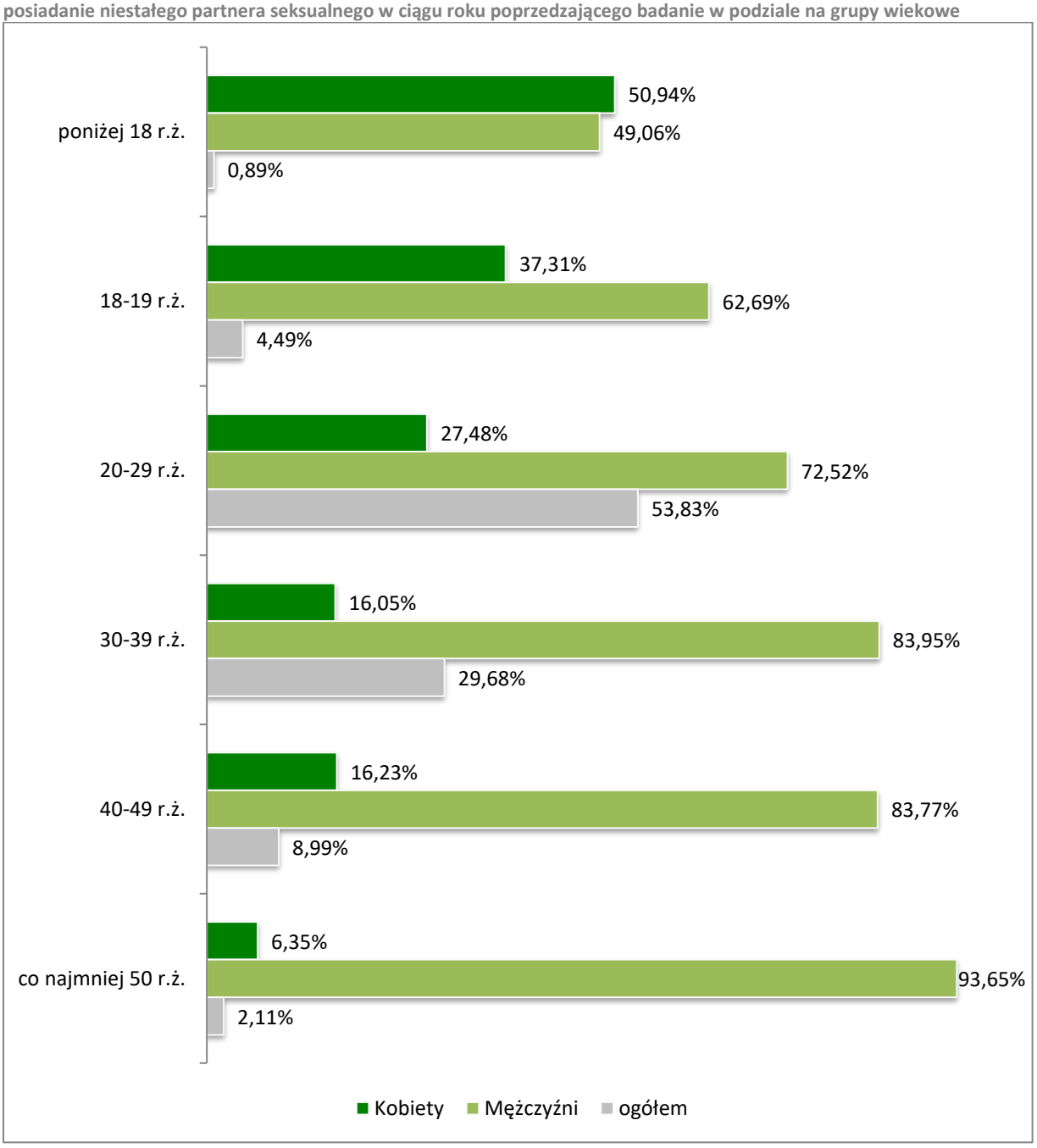

Biorąc pod uwagę liczbę partnerów seksualnych w ciągu roku poprzedzającego wizytę w PKD należy wskazać, że osoby podejmujące kontakty seksualne pod wpływem substancji psychoaktywnych najczęściej wskazywały posiadanie 1 partnera stałego (76,54%). W przypadku partnerów niestałych najczęściej wskazywano na występowanie 2-5 partnerów (48,16%). Wartości są zbliżone do tych z lat 2015-2017.

Wykres 102 Liczba posiadanych partnerów seksualnych stałych w ciągu roku poprzedzającego wizytę w PKD wśród osób podejmujących kontakty seksualne pod wpływem środków psychoaktywnych

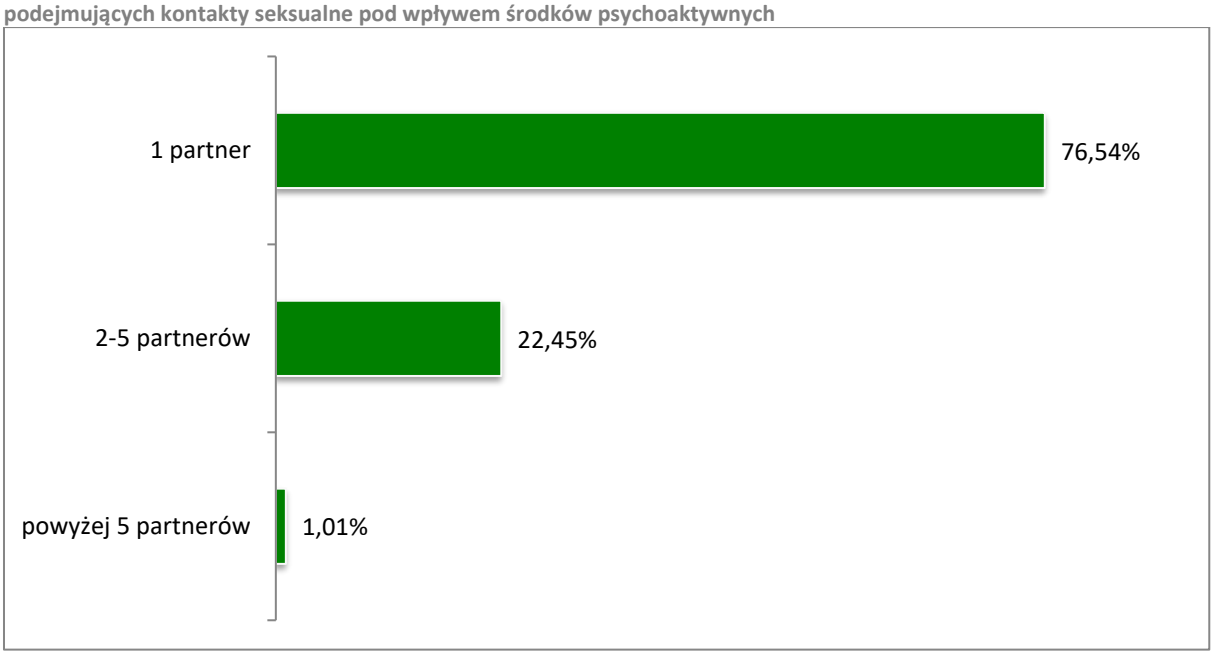

W podziale na płeć nie obserwuje się istotnych różnic, jeśli chodzi o liczbę deklarowanych partnerów seksualnych stałych w ciągu roku poprzedzającego wizytę w PKD – zarówno w przypadku kobiet, jak i mężczyzn, odsetek osób deklarujących posiadanie 1 partnera, 2-5 partnerów oraz powyżej 5 partnerów był zbliżony.

Wykres 103 Liczba posiadanych partnerów seksualnych stałych w ciągu roku poprzedzającego wizytę w PKD wśród osób podejmujących kontakty seksualne pod wpływem środków psychoaktywnych (w podziale na płeć)

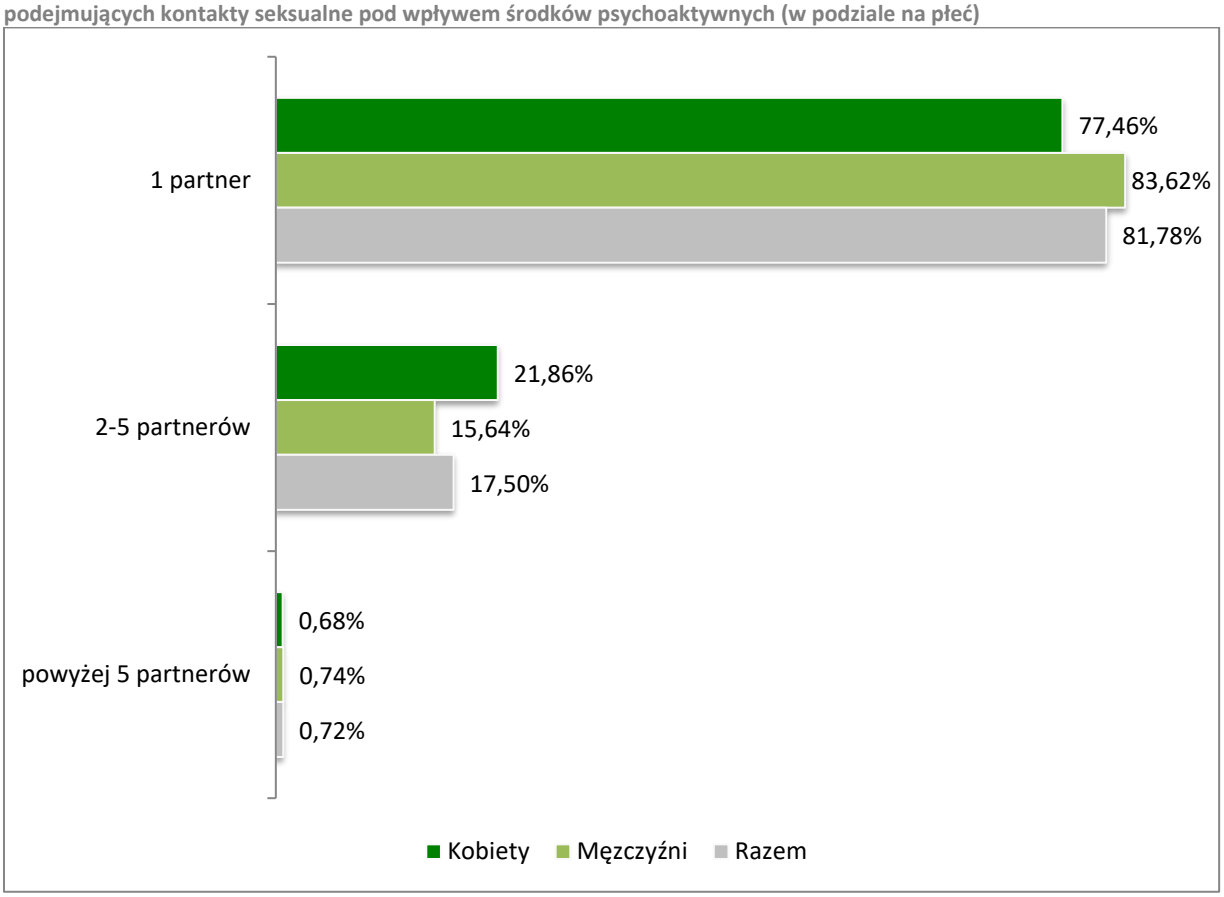

W podziale na grupy wiekowe nie istnieją istotne różnice w deklarowanej liczbie partnerów seksualnych. Największy odsetek osób deklarował posiadanie 1 partnera seksualnego, pozostali klienci PKD wskazywali głównie na posiadanie 2-5 partnerów seksualnych. Większą liczbę partnerów wskazywały jedynie osoby w wieku powyżej 20 lat.

Tabela 33 Liczba posiadanych partnerów seksualnych stałych w ciągu roku poprzedzającego wizytę w PKD wśród osób podejmujących kontakty seksualne pod wpływem środków psychoaktywnych w podziale na grupy wiekowe

	PONIŻEJ 18 R.Ż.	18 R.Ż.	19 R.Ż.	20-29 R.Ż.	30-39 R.Ż.	CO NAJMNIEJ 40 R.Ż.
1 partner	80,00%	66,67%	81,82%	74,77%	79,80%	75,41%
2-5 partnerów	16,00%	27,27%	18,18%	22,59%	17,98%	20,49%
Powyżej 5 partnerów	0,00%	0,00%	0,00%	0,92%	1,21%	1,64%
Odmowa odpowiedzi	4,00%	6,06%	0,00%	1,72%	1,01%	2,46%

W przypadku partnerów niestałych deklarowano najczęściej posiadanie 2-5 partnerów seksualnych w ciągu roku poprzedzającego badanie. Posiadanie powyżej 20 partnerów zadeklarowało nieco ponad 6% klientów PKD.

Wykres 104 Liczba posiadanych partnerów seksualnych niestałych w ciągu roku poprzedzającego wizytę w PKD wśród osób podejmujących kontakty seksualne pod wpływem środków psychoaktywnych

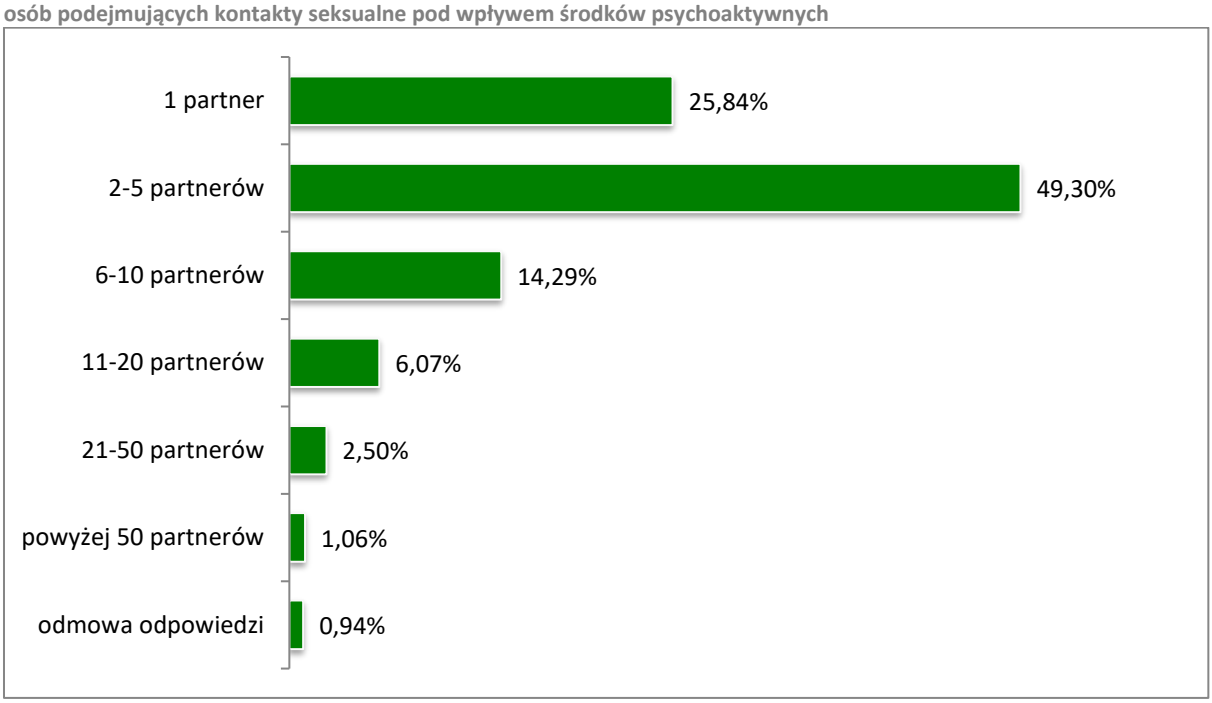

W podziale na płeć kobiety częściej, niż mężczyźni, deklarowały posiadanie 1 bądź 2-5 partnerów niestałych partnerów seksualnych w ciągu roku poprzedzającego wizytę w PKD.

Wykres 105 Liczba posiadanych partnerów seksualnych niestałych w ciągu roku poprzedzającego wizytę w PKD wśród osób podejmujących kontakty seksualne pod wpływem środków psychoaktywnych w podziale na płeć

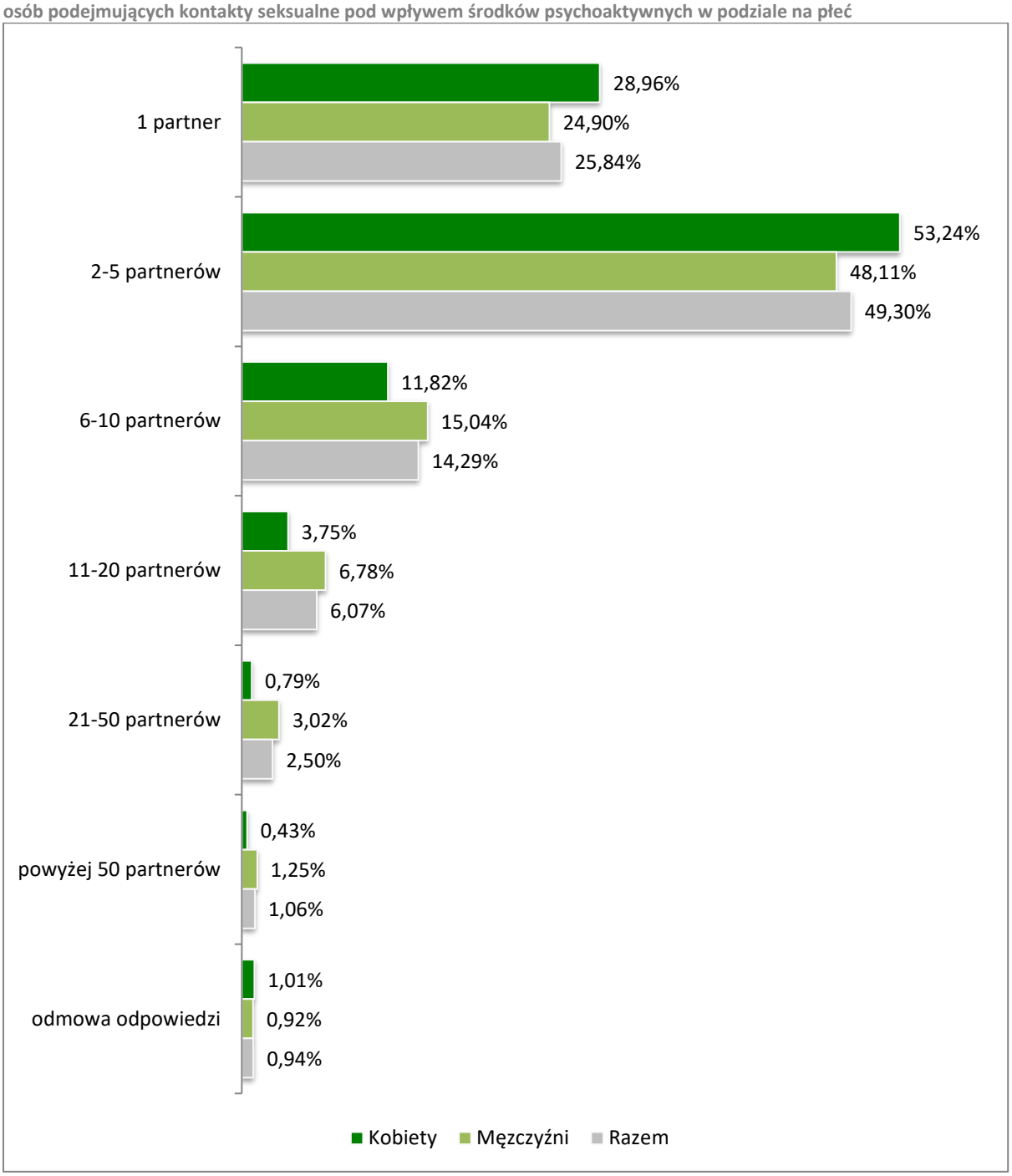

W podziale na grupy wiekowe należy zwrócić uwagę na wysoki odsetek osób w wieku co najmniej 40 lat, deklarujących posiadanie 11-20 partnerów seksualnych niestałych w ciągu minionego roku.

Wykres 106 Liczba posiadanych partnerów seksualnych niestałych w ciągu roku poprzedzającego wizytę w PKD wśród osób podejmujących kontakty seksualne pod wpływem środków psychoaktywnych w podziale na grupy wiekowe

	PONIŻEJ 18 R.Ż.	18 R.Ż.	19 R.Ż.	20-29 R.Ż.	30-39 R.Ż.	CO NAJMNIEJ 40 R.Ż.
1 partner	14,81%	11,76%	18,37%	16,41%	17,92%	14,81%
2-5 partnerów	55,56%	55,88%	44,90%	49,90%	46,42%	39,26%
6-10 partnerów	18,52%	26,47%	20,41%	19,00%	18,87%	20,74%
11-20 partnerów	0,00%	5,88%	10,20%	8,35%	7,55%	18,52%
21-50 partnerów	0,00%	0,00%	0,00%	4,03%	5,66%	2,22%
powyżej 50 partnerów	3,70%	0,00%	4,08%	1,34%	2,45%	3,70%
odmowa odpowiedzi	7,41%	0,00%	2,04%	0,96%	1,13%	0,74%

9.5. WYKONYWANIE TESTÓW – POWODY I LICZBA

Spośród osób deklarujących podejmowanie kontaktów seksualnych pod wpływem środków psychoaktywnych jedynie 50,27% wykonywało w przeszłości testy na obecność wirusa HIV. Osoby z tej grupy częściej, niż ogół klientów PKD wskazywały na wykonywanie testów w przeszłości 4 razy i więcej. W porównaniu z latami 2015-2017 nie zauważa się zmian zaobserwowanych tendencji.

Wykres 107 Liczba testów wykonanych w przeszłości wśród osób podejmujących kontakty seksualne pod wpływem środków psychoaktywnych oraz wśród ogółu osób odwiedzających PKD

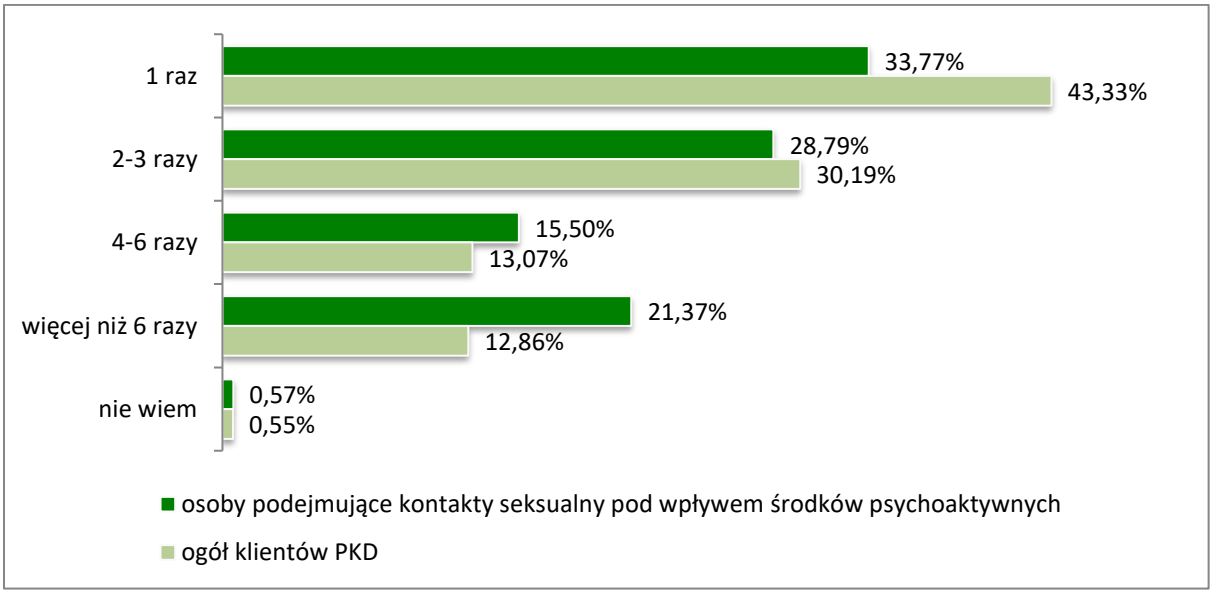

W podziale na grupy wiekowe najczęściej testy były wykonywane przez osoby w wieku 40-49 lat, następnie zaś przez osoby w wieku 30-39 lat. Jednokrotnie testy wykonywały głównie osoby w wieku poniżej 18 r.ż. oraz 18-19 r.ż.

Tabela 34 Liczba testów wykonanych w przeszłości wśród osób podejmujących kontakty seksualne pod wpływem środków psychoaktywnych w podziale na grupy wiekowe

	1 RAZ	2-3 RAZY	4-6 RAZY	POWYŻEJ 6 RAZY
poniżej 18 r.ż.	92,31%	7,69%	0,00%	0,00%
18-19 r.ż.	60,00%	28,57%	5,71%	5,71%
20-29 r.ż.	37,03%	30,58%	15,89%	16,49%
30-39 r.ż.	30,47%	27,25%	15,02%	27,25%
40-49 r.ż.	22,02%	31,19%	17,43%	29,36%
co najmniej 50 r.ż.	25,00%	41,67%	16,67%	16,67%

Stali partnerzy osób podejmujących kontakty seksualne pod wpływem substancji psychoaktywnych częściej, niż przygodni partnerzy, wykonywali testy na obecność wirusa HIV. Największy odsetek partnerów seksualnych stałych wykonujących testy dotyczy osób w wieku 18-29 lat.

Tabela 35 Wykonanie testu przez partnerów przez stałych partnerów seksualnych osób deklarujących podejmowanie kontaktów seksualnych pod wpływem środków psychoaktywnych w podziale na wiek

	TAK	TAK - TERAZ	NIE	NIE WIEM	ODMOWA ODPOWIEDZI
poniżej 18 r.ż.	33,33%	9,52%	33,33%	23,81%	0,00%
18-19 r.ż.	33,74%	12,88%	30,67%	22,70%	0,00%
20-29 r.ż.	35,77%	10,54%	35,05%	18,44%	0,20%
30-39 r.ż.	33,70%	9,85%	37,88%	18,28%	0,28%
40-49 r.ż.	31,35%	7,32%	40,35%	20,74%	0,24%
co najmniej 50 r.ż.	24,38%	7,46%	49,00%	18,91%	0,25%

Tabela 36 Wykonanie testu przez partnerów przez niestałych partnerów seksualnych osób deklarujących podejmowanie kontaktów seksualnych pod wpływem środków psychoaktywnych w podziale na wiek

	TAK	TAK - TERAZ	NIE	NIE WIEM	ODMOWA ODPOWIEDZI
poniżej 18 r.ż.	5,00%	0,00%	55,00%	40,00%	0,00%
18-19 r.ż.	5,03%	1,51%	20,10%	73,37%	0,00%
20-29 r.ż.	5,33%	0,77%	24,20%	69,27%	0,43%
30-39 r.ż.	4,27%	1,10%	24,50%	69,83%	0,30%
40-49 r.ż.	4,95%	1,26%	27,49%	65,72%	0,59%
co najmniej 50 r.ż.	1,68%	0,56%	33,61%	63,59%	0,56%

Osoby deklarujące podejmowanie kontaktów seksualnych pod wpływem substancji psychoaktywnych częściej, niż ogół klientów PKD otrzymywali dodatni wynik testu. W tym kontekście zauważalna jest zmiana względem lat 2015-2017.

Wykres 108 Wynik testu wśród osób podejmujących kontakty seksualne pod wpływem środków psychoaktywnych oraz wśród ogółu osób odwiedzających PKD

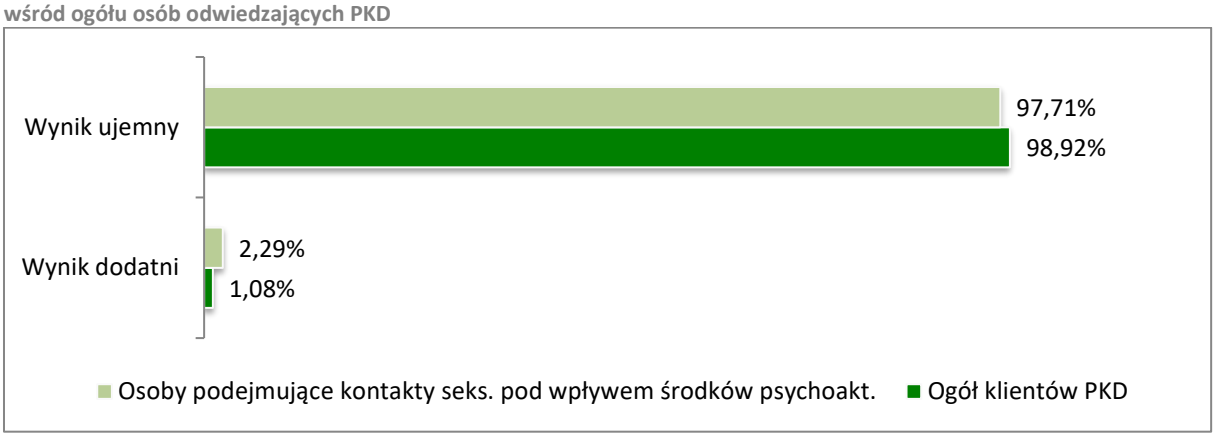

Powtórne wykonanie testu przez osoby deklarujące podejmowanie kontaktów seksualnych pod wpływem środków psychoaktywnych najczęściej miało miejsce w PKD. Nie obserwuje się istotnych rozbieżności pomiędzy bieżącym badaniem a badaniami z lat 2015-2017 pomiędzy badaną grupą a ogółem klientów PKD.

Wykres 109 Miejsce przeprowadzenia badania po oknie serologicznym wśród osób podejmujących kontakty seksualne pod wpływem środków psychoaktywnych oraz wśród ogółu osób odwiedzających PKD

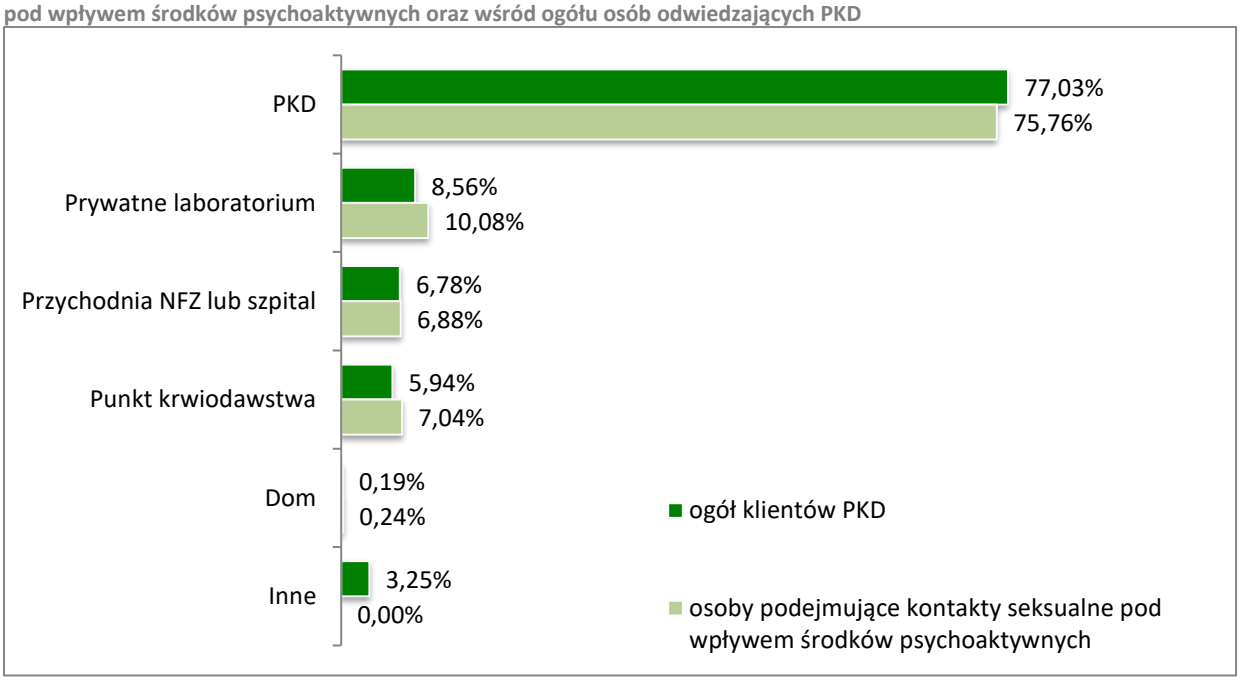

Wykres 110 Miejsce przeprowadzenia badania po oknie serologicznym wśród osób podejmujących kontakty seksualne pod wpływem środków psychoaktywnych w podziale na grupy wiekowe

	PONIŻEJ 18 R.Ż.	18 R.Ż.	19 R.Ż.	20-29 R.Ż.	30-39 R.Ż.	CO NAJMNIEJ 40 R.Ż.
PKD	41,67%	87,50%	74,07%	76,07%	72,46%	79,13%
Prywatne laboratorium	8,33%	0,00%	14,81%	9,01%	11,80%	7,83%
Przychodnia lub szpital NFZ	50,00%	12,50%	7,41%	6,65%	9,94%	6,96%
Dom	0,00%	0,00%	3,70%	7,98%	5,38%	6,09%
Punkt krwiodawstwa	0,00%	0,00%	0,00%	0,30%	0,41%	0,00%

Głównymi powodami wykonania testu, podobnie, jak w przypadkach ogółu klientów PKD, było podejmowanie ryzykownych kontaktów seksualnych. Wskazanie tego powodu wykonania badania przewyższało średnią dla ogółu klientów PKD.

Tabela 37 Powody wykonania testu przez osoby deklarujące podejmowanie kontaktów seksualnych pod wpływem środków psychoaktywnych (wg ich deklaracji) w podziale na grupy wiekowe

	PONIŻEJ 18 R.Ż.	18 R.Ż.	19 R.Ż.	20-29 R.Ż.	30-39 R.Ż.	CO NAJMNIEJ 40 R.Ż.
Wynik dodatni partnera	0,00%	0,00%	1,01%	0,49%	1,79%	0,81%
Skierowanie przez lekarza	1,72%	0,00%	0,00%	1,31%	1,23%	0,40%
Rutynowe badanie	0,00%	1,56%	4,04%	3,76%	3,30%	4,05%
Namowa partnera	0,00%	4,69%	1,01%	1,85%	1,41%	4,05%
Ryzykowne kontakty seksualne	62,07%	64,06%	63,64%	71,13%	68,61%	72,87%
Objawy osłabionej odporności	1,72%	3,13%	0,00%	1,91%	1,70%	2,02%
Ciąża	0,00%	0,00%	1,01%	0,44%	0,38%	0,00%
Kontakt z krwią	12,07%	10,94%	8,08%	6,37%	7,45%	4,86%
IDU	18,97%	6,25%	10,10%	5,77%	7,73%	5,26%
Inne	1,72%	3,13%	2,02%	2,34%	2,26%	1,21%
Ciąża partnerki	0,00%	0,00%	0,00%	0,05%	0,28%	0,00%
Ciekawość	1,72%	6,25%	9,09%	4,58%	3,86%	4,45%

Wykres 111 Powody wykonania testu przez osoby deklarujące podejmowanie kontaktów seksualnych pod wpływem środków psychoaktywnych (wg ich deklaracji) w podziale na płeć, na tle ogółu klientów PKD

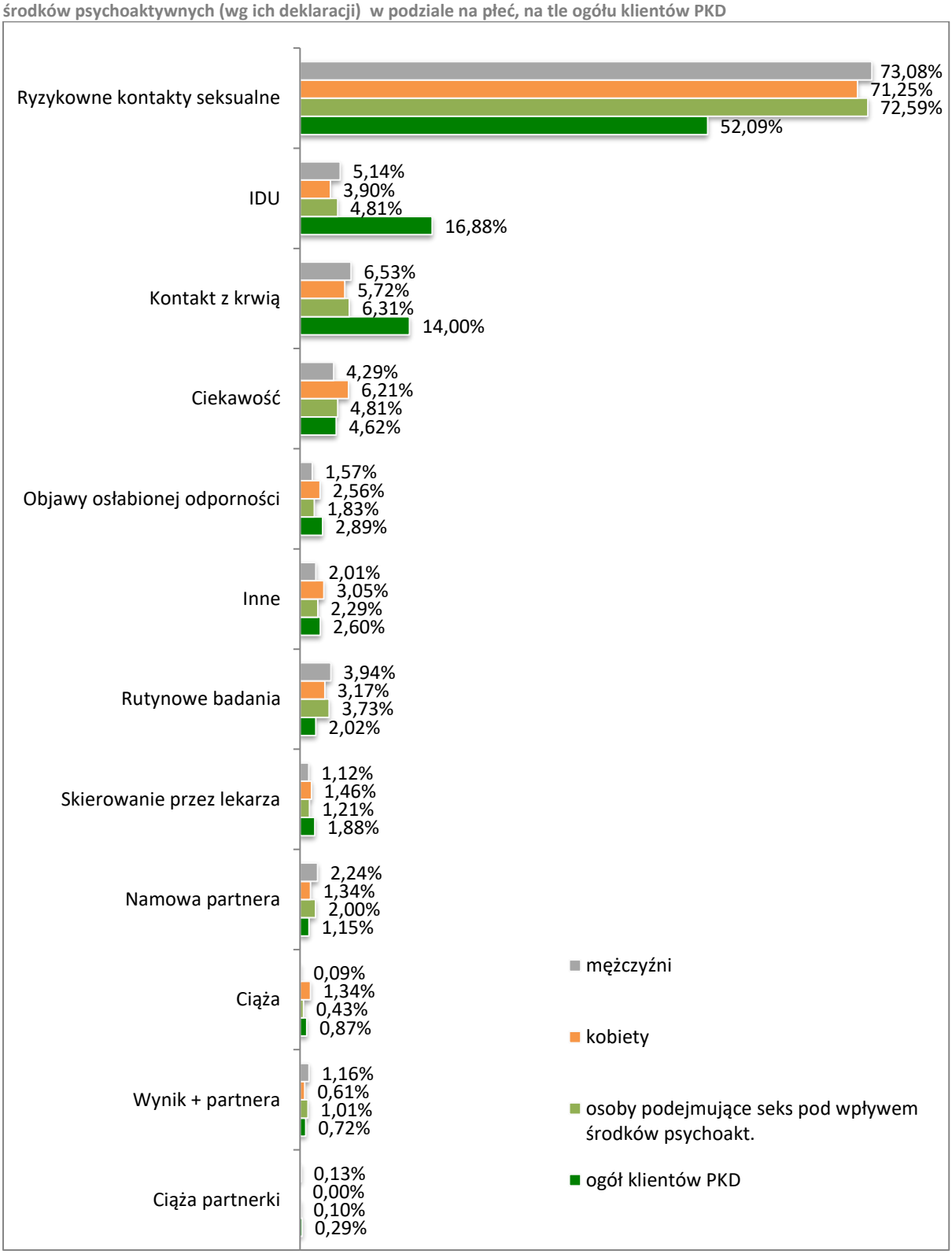

Wykres 112 Powody wykonania testu przez osoby deklarujące podejmowanie kontaktów seksualnych pod wpływem środków psychoaktywnych (wg doradców PKD) w podziale na płeć

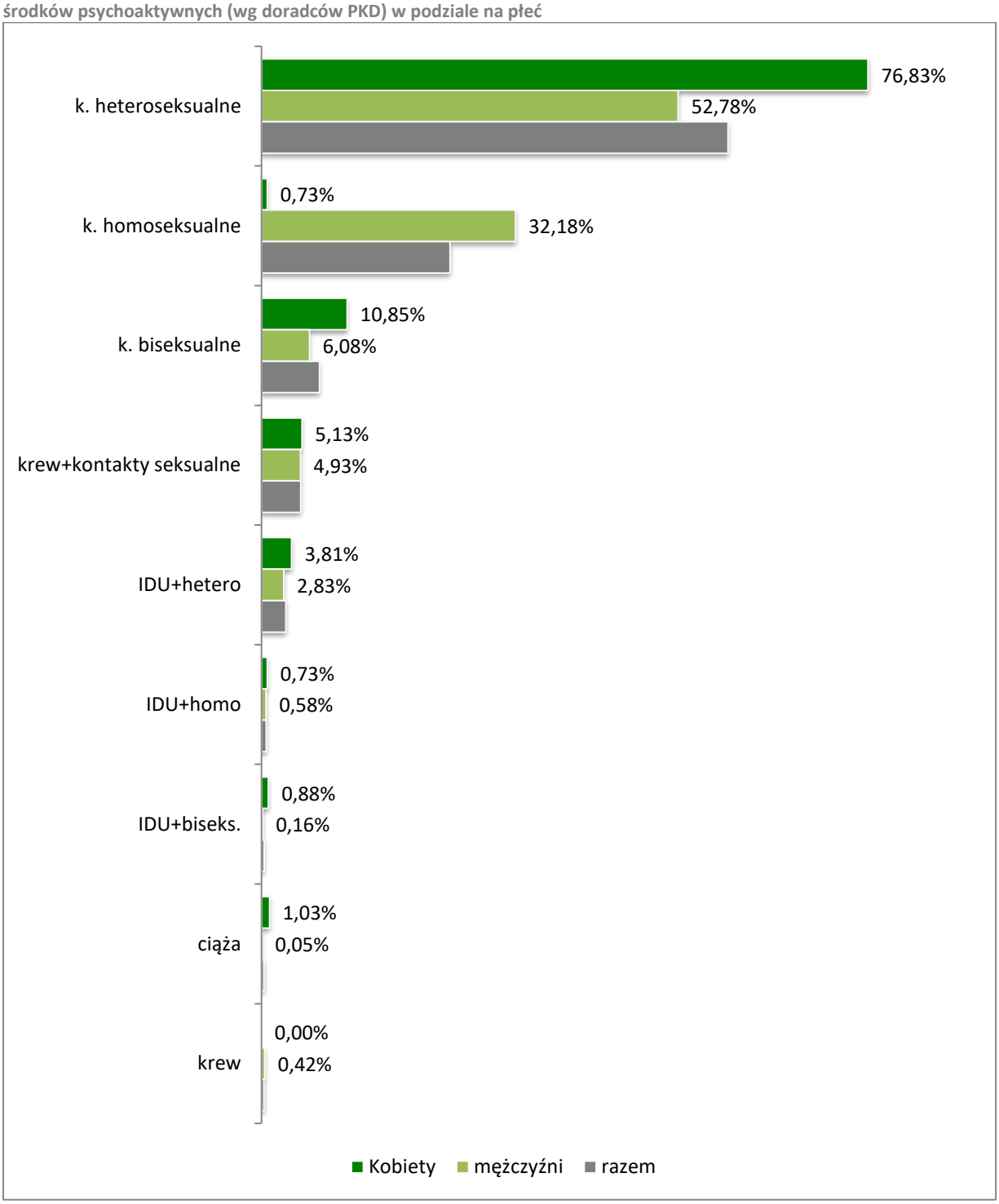

9.6. KONTAKTY SEKSUALNE W SYTUACJACH RYZYKOWNYCH

Wśród osób deklarujących podejmowanie kontaktów seksualnych pod wpływem środków odurzających obserwowalny jest znacznie wyższy odsetek osób, które podejmują kontakty seksualne pod wpływem alkoholu. Obserwowalny jest nieznaczny spadek odsetka osób z badanej grupy, które zadeklarowały seks pod wpływem alkoholu względem lat 2015-2017.

Wykres 113 Podejmowanie kontaktów seksualnych pod wpływem alkoholu w stopniu zmieniającym świadomość i racjonalne podejmowanie decyzji przez osoby deklarujące podejmowanie kontaktów seksualnych pod wpływem środków psychoaktywnych - w podziale na płeć, w odniesieniu do ogółu klientów PKD

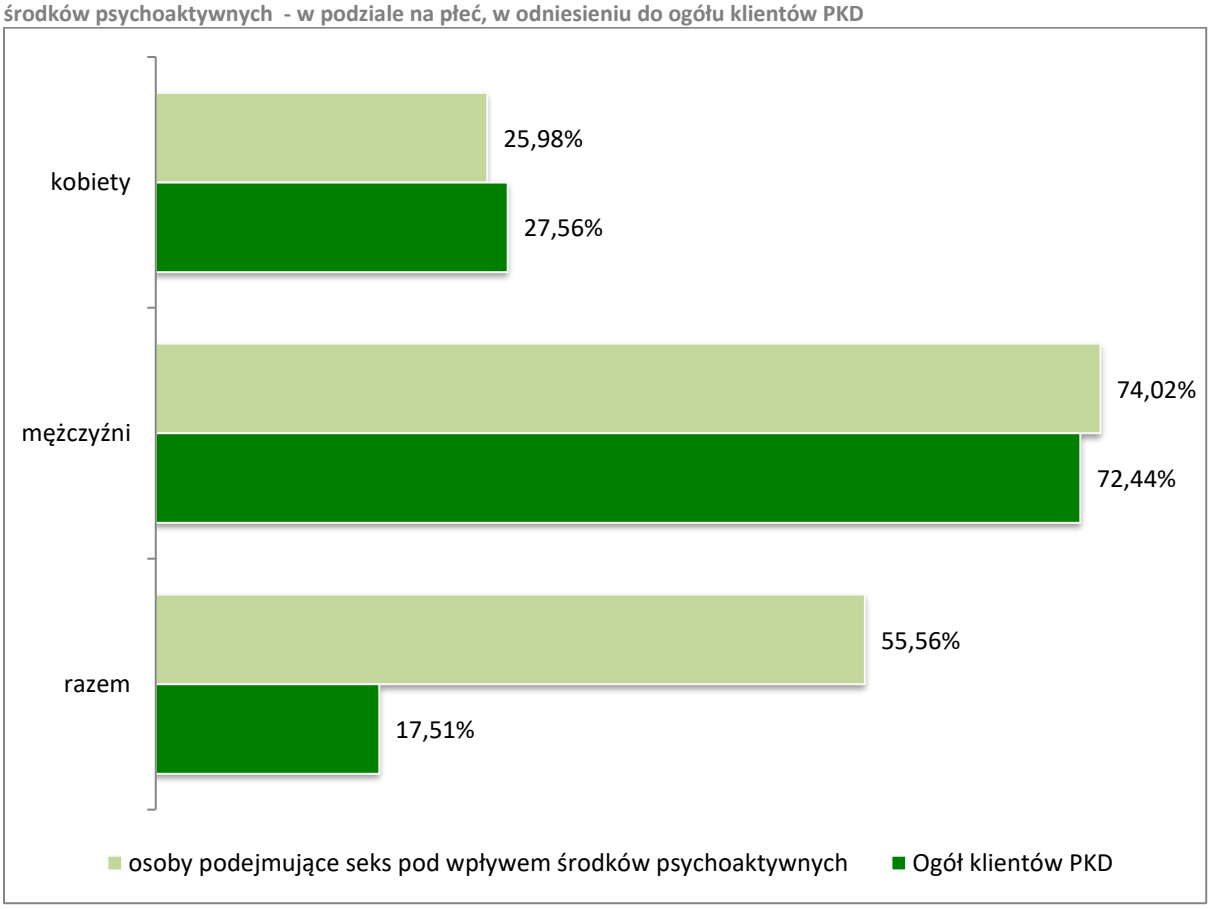

Wykres 114 Podejmowanie kontaktów seksualnych pod wpływem alkoholu w stopniu zmieniającym świadomość i racjonalne podejmowanie decyzji przez osoby deklarujące podejmowanie kontaktów seksualnych pod wpływem środków psychoaktywnych - w podziale na grupy wiekowe, w odniesieniu do ogółu klientów PKD

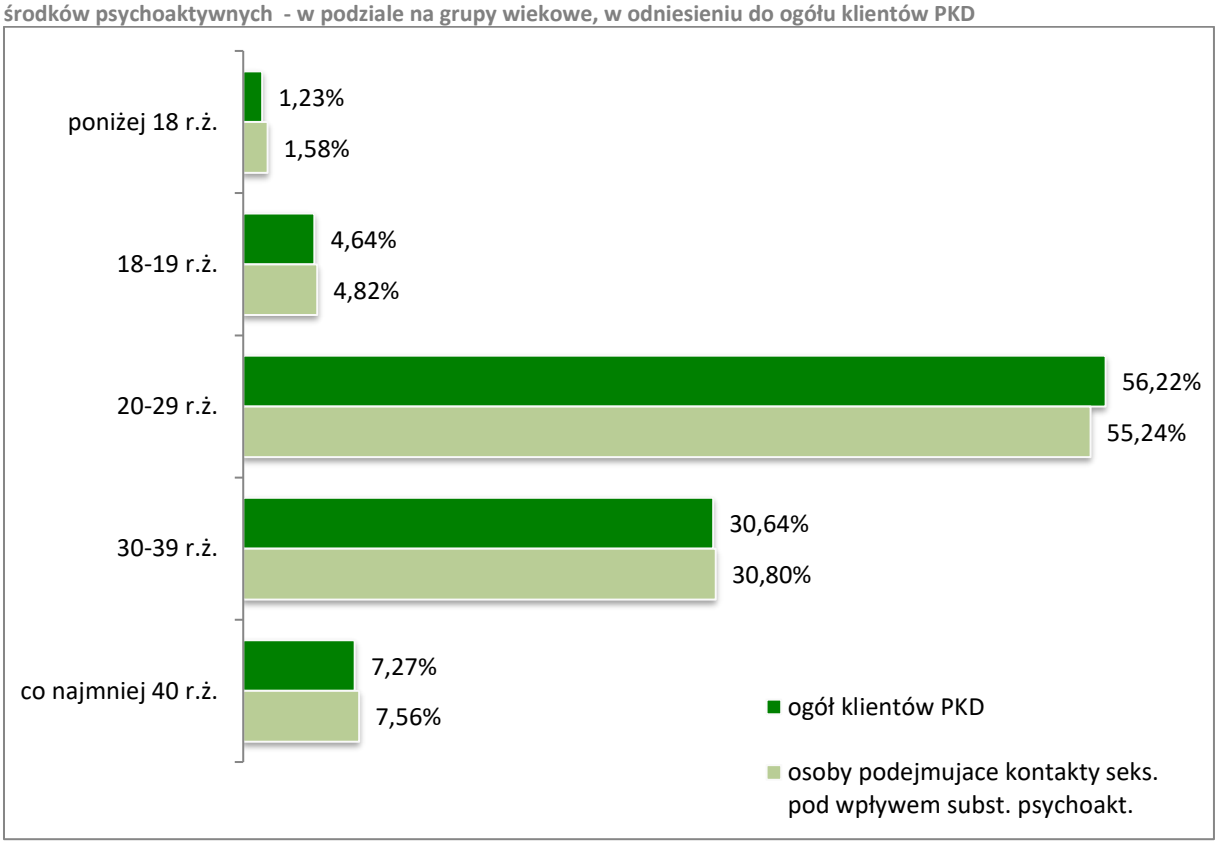

Wśród osób deklarujących podejmowanie kontaktów seksualnych pod wpływem substancji psychoaktywnych zauważa się wyższy odsetek zachorowalności na choroby przenoszone drogą płciową, niż wśród ogółu klientów PKD (16,95% wobec 7,38%). Zachorowalność jest nieco wyższa w przypadku mężczyzn, niż w przypadku kobiet.

Wykres 115 Zachorowalność na STI wśród osób podejmujących kontakty seksualne pod wpływem substancji psychoaktywnych wśród osób podejmujących kontakty seksualne pod wpływem środków psychoaktywnych oraz wśród ogółu klientów PKD

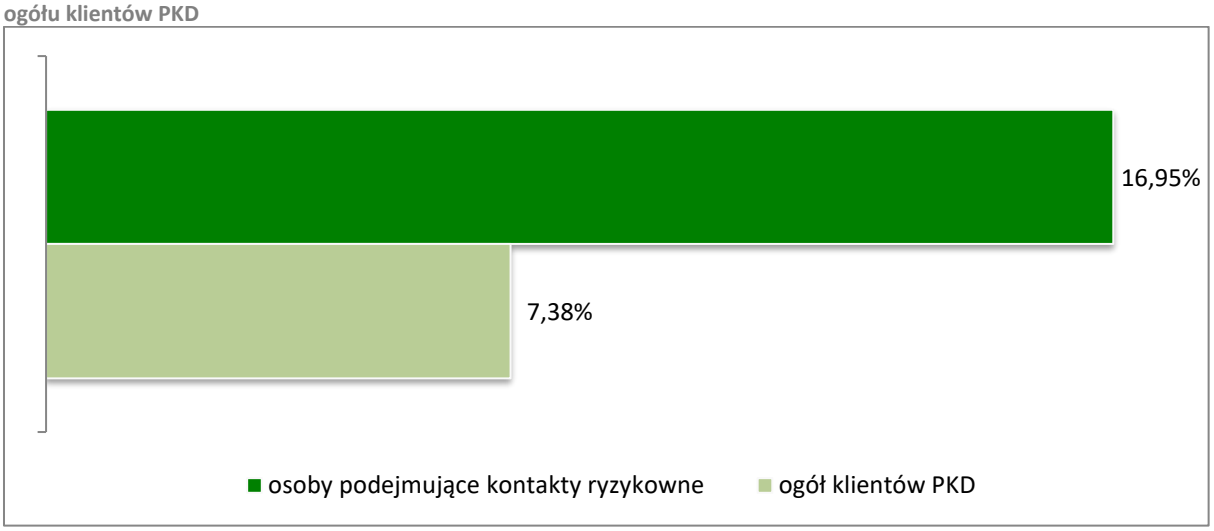

Wykres 116 Zachorowalność na STI wśród osób podejmujących kontakty seksualne pod wpływem substancji psychoaktywnych wśród osób podejmujących kontakty seksualne pod wpływem środków psychoaktywnych oraz wśród ogółu klientów PKD w podziale na płeć

Wśród osób, które deklarują podejmowanie kontaktów seksualnych pod wpływem środków psychoaktywnych występuje wyższa zachorowalność na STI, niż wśród ogółu klientów PKD z 2018 roku (16,44% vs. 7,38%). Zachorowalność w analizowanej grupie jest wyższa o 1,44 punktu procentowego, niż w odniesieniu do lat 2015-2017. Spośród wszystkich chorych z tej grupy większość (77,81% stanowią mężczyźni. Wśród osób deklarujących podejmowanie kontaktów seksualnych pod

wpływem środków psychoaktywnych zaobserwowano nieznacznie wyższy odsetek chorych na kiłę, rzeżączkę oraz opryszczkę narządów płciowych, niż wśród ogółu klientów PKD.

Wykres 117 Zachorowalność na STI w populacji klientów PKD ogółem oraz w grupie osób deklarujących podejmowanie kontaktów seksualnych pod wpływem środków psychoaktywnych

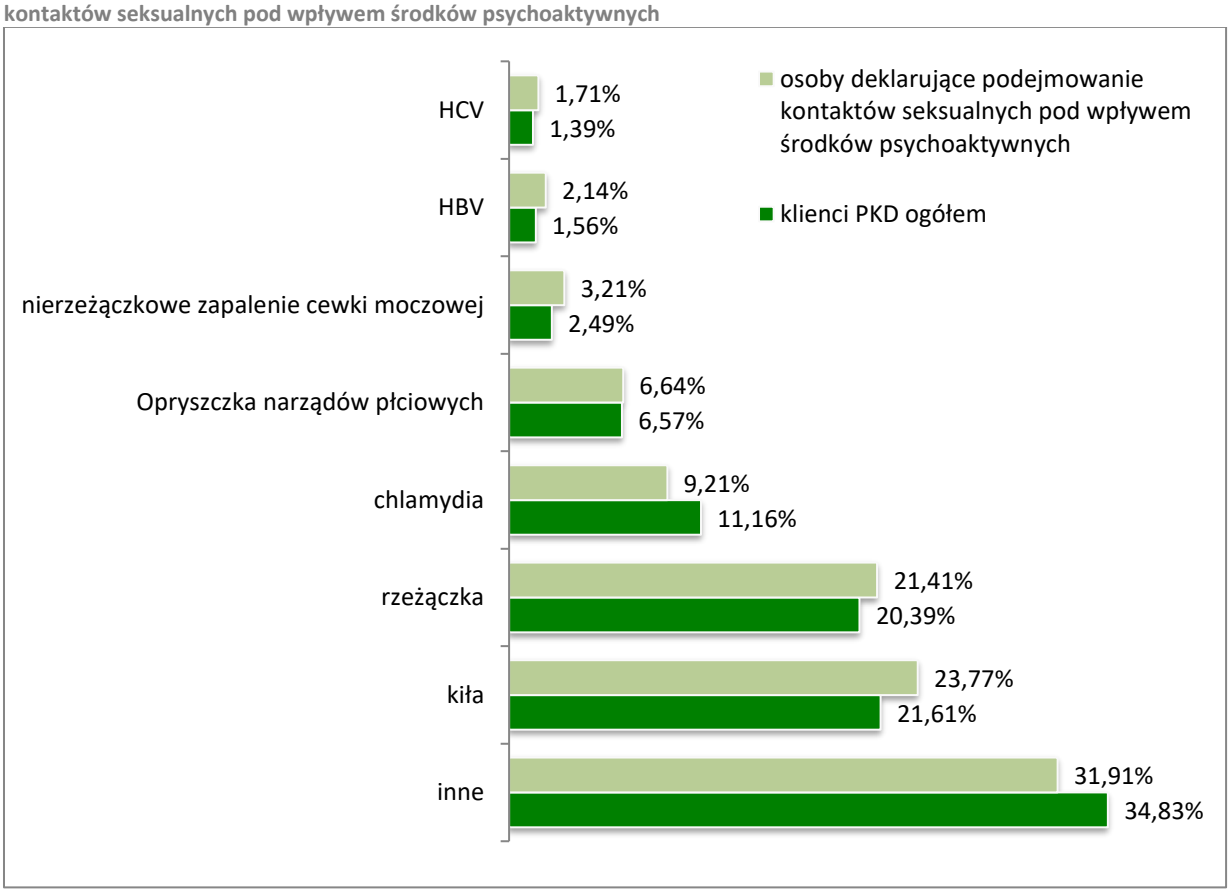

Tabela 38 Zachorowalność na STI w w grupie osób deklarujących podejmowanie kontaktów seksualnych pod wpływem środków psychoaktywnych

	CHLAMYDIA	HBV	KIŁA	HCV	RZEŻĄCZKA	OPRYSZCZKA NARZĄDÓW PŁCIOWYCH	NIERZEŻĄ-CZKOWE ZAPALENIE CEWKI MOCZOWEJ
poniżej 18 r.ż.	0,00%	0,00%	50,00%	50,00%	0,00%	0,00%	0,00%
18-19 r.ż.	40,00%	0,00%	20,00%	0,00%	0,00%	20,00%	20,00%
20-29 r.ż.	12,18%	3,21%	35,26%	1,28%	32,05%	11,54%	4,49%
30-39 r.ż.	12,07%	3,45%	33,62%	4,31%	33,62%	7,76%	5,17%
40-49 r.ż.	21,62%	2,70%	40,54%	0,00%	24,32%	8,11%	2,70%
co najmniej 50 r.ż.	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	100,00%	0,00%	0,00%

10. ANALIZA POPULACJI OSÓB NIEPEŁNOLETNICH

10.1. CHARAKTERYSTYKA DEMOGRAFICZNA

Osoby poniżej 18 roku życia stanowią znikomy odsetek klientów PKD. W 2018 roku stanowiły 0,63% wszystkich odwiedzających Punkty. Odsetek ten był najwyższy od 2015 roku. Osoby w wieku 15-19 lat stanowią porównywalny odsetek (4,19%) klientów PKD do odsetka osób w wieku 15-19 lat wśród wszystkich mieszkańców Polski (4,75%). Niewielka liczba nieletnich odwiedzających PKD może wynikać z konieczności odbycia wizyty z opiekunem. Świadczyć o tym może znaczne zwiększenie odsetka osób nastoletnich pełnoletnich wśród ogółu klientów PKD, co przedstawia poniższy wykres.

Wykres 118 Osoby w wieku 15-19 lat wśród ogółu klientów PKD w 2018 roku oraz osoby w wieku 15-19 lat w Polsce

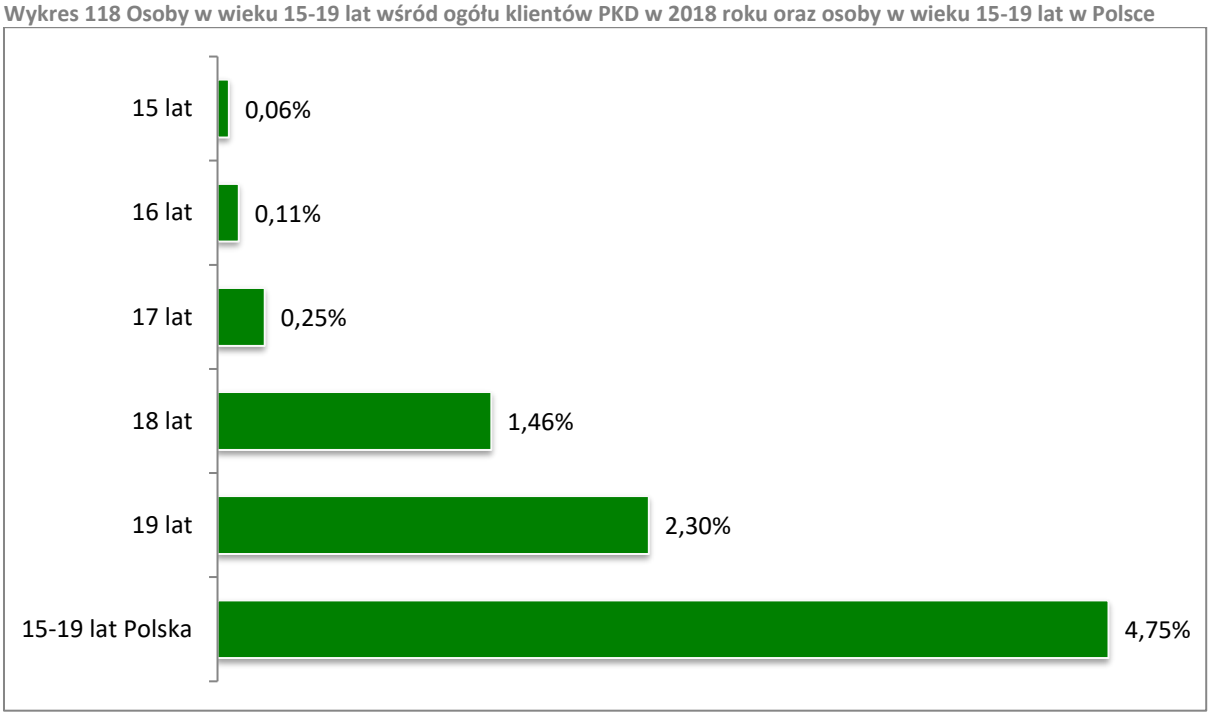

Wśród osób nieletnich, będących klientami PKD jest większy odsetek kobiet, niż w ogólnej liczbie klientów PKD (o 16 punktów procentowych więcej), mniejszy jest zaś odsetek mężczyzn. Jest to sytuacja odwrotna niż w przypadku ogółu osób poniżej 18 roku życia w Polsce, gdzie widoczny jest większy odsetek mężczyzn niż kobiet.

Wykres 119 Osoby poniżej 18 roku życia wśród klientów PKD w 2018 roku w podziale na płeć

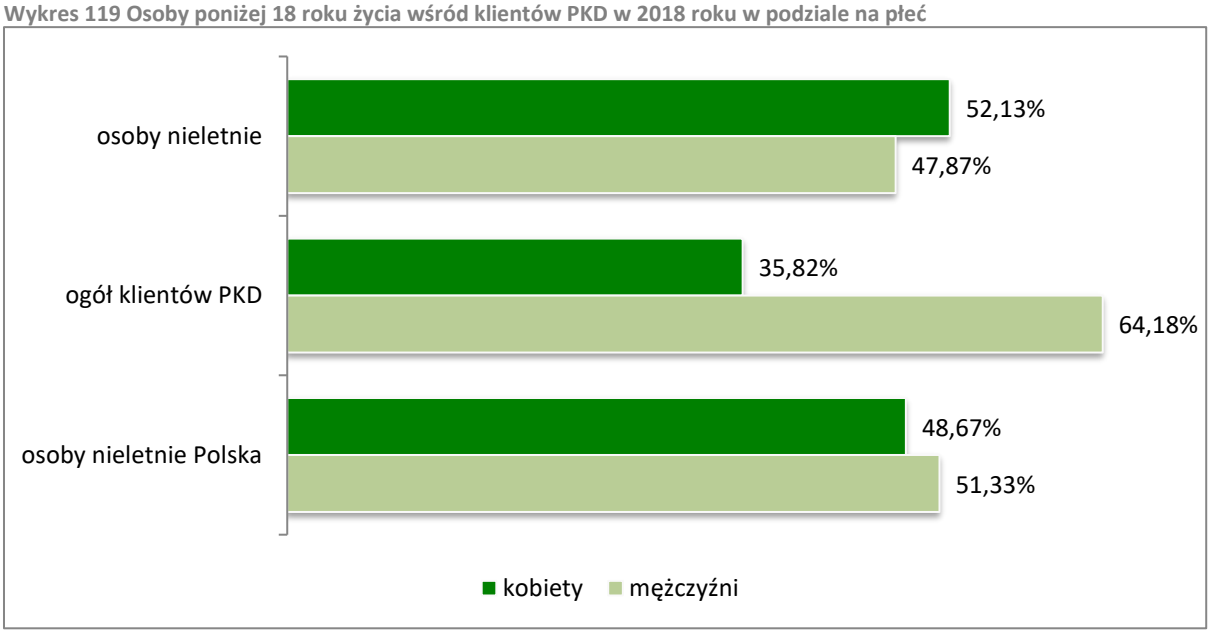

Biorąc pod uwagę miejsce zamieszania, należy uznać, że w przypadku osób nieletnich nie odbiega ono znacząco od struktury miejsca zamieszkania ogółu klientów PKD. Podobnie jak w latach 2015-2017 zarówno w przypadku osób nieletnich, jak i ogółu klientów PKD widoczna jest bardzo duża nadreprezentacja osób zamieszkujących obszary miejskie.

Wykres 120 Osoby poniżej 18 roku życia wśród klientów PKD w 2018 roku w podziale na miejsce zamieszkania

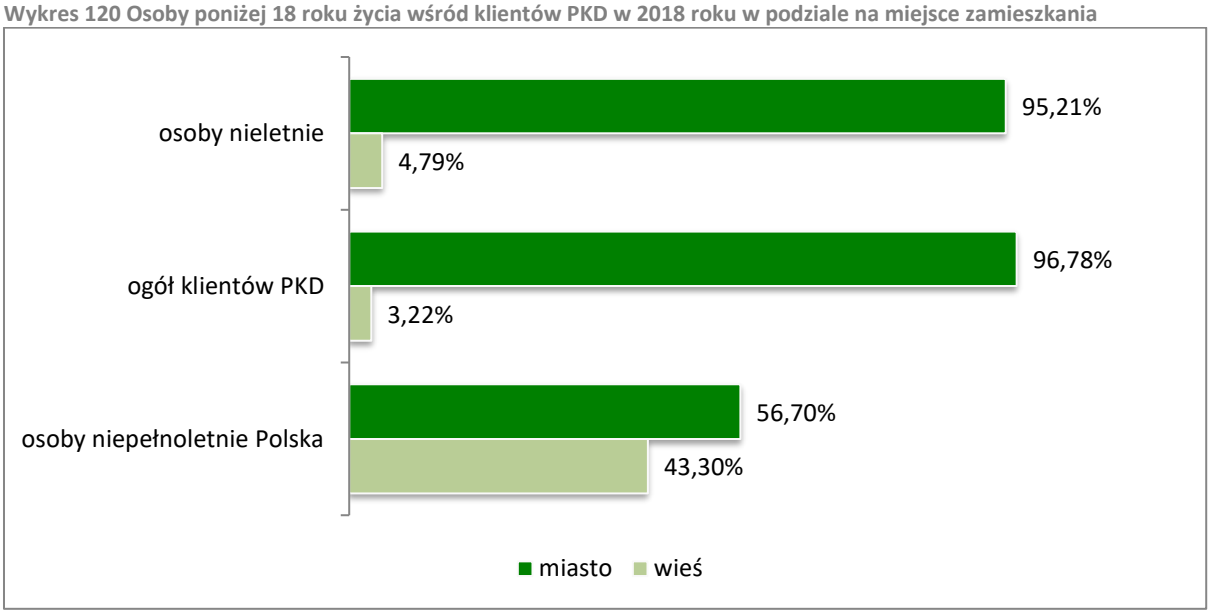

Wśród osób nieletnich, będących klientami PKD zdecydowaną większość stanowią obywatele Polski. Należy jednak wskazać, iż w porównaniu do lat 2015-2017 nieznacznie wzrósł odsetek osób innej narodowości (różnica niespełna 1 punktu procentowego).

Wykres 121 Osoby poniżej 18 roku życia wśród klientów PKD w 2018 roku w podziale na narodowość

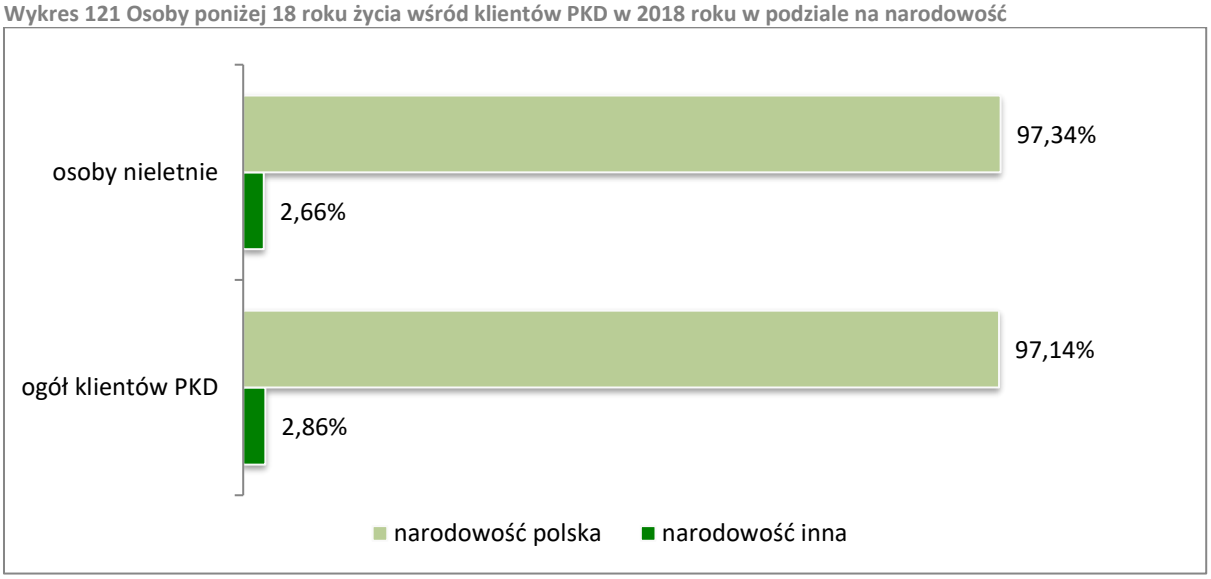

10.2. ANALIZA ZWIĄZKÓW ZACHOWAŃ/ SYTUACJI WIĄŻĄCYCH SIĘ Z RYZYKIEM ZAKAŻENIA HIV W PODZIALE NA PŁEĆ

Osoby nieletnie dużo częściej decydują się na wizytę w PKD w okresie od 3 do 12 miesięcy od wystąpienia ostatniego ryzykownego kontaktu, niż ogół populacji klientów PKD. Porównując poniższe dane z informacjami dotyczącymi lat 2015-2017 trzeba zauważyć, że wzrosła liczba osób nieletnich, które dokonują badania w krótkim czasie po wystąpieniu ostatniego ryzykownego kontaktu (do 2 tygodni po wystąpieniu ryzykownego kontaktu). Spadł natomiast względem lat 2015-2017 odsetek osób, które badanie wykonują w okresie przekraczającym rok od daty wystąpienia ostatniego ryzykownego kontaktu.

Wykres 122 Data wystąpienia ostatniego ryzykownego kontaktu wśród nieletnich oraz ogółu klientów PKD w 2018 roku

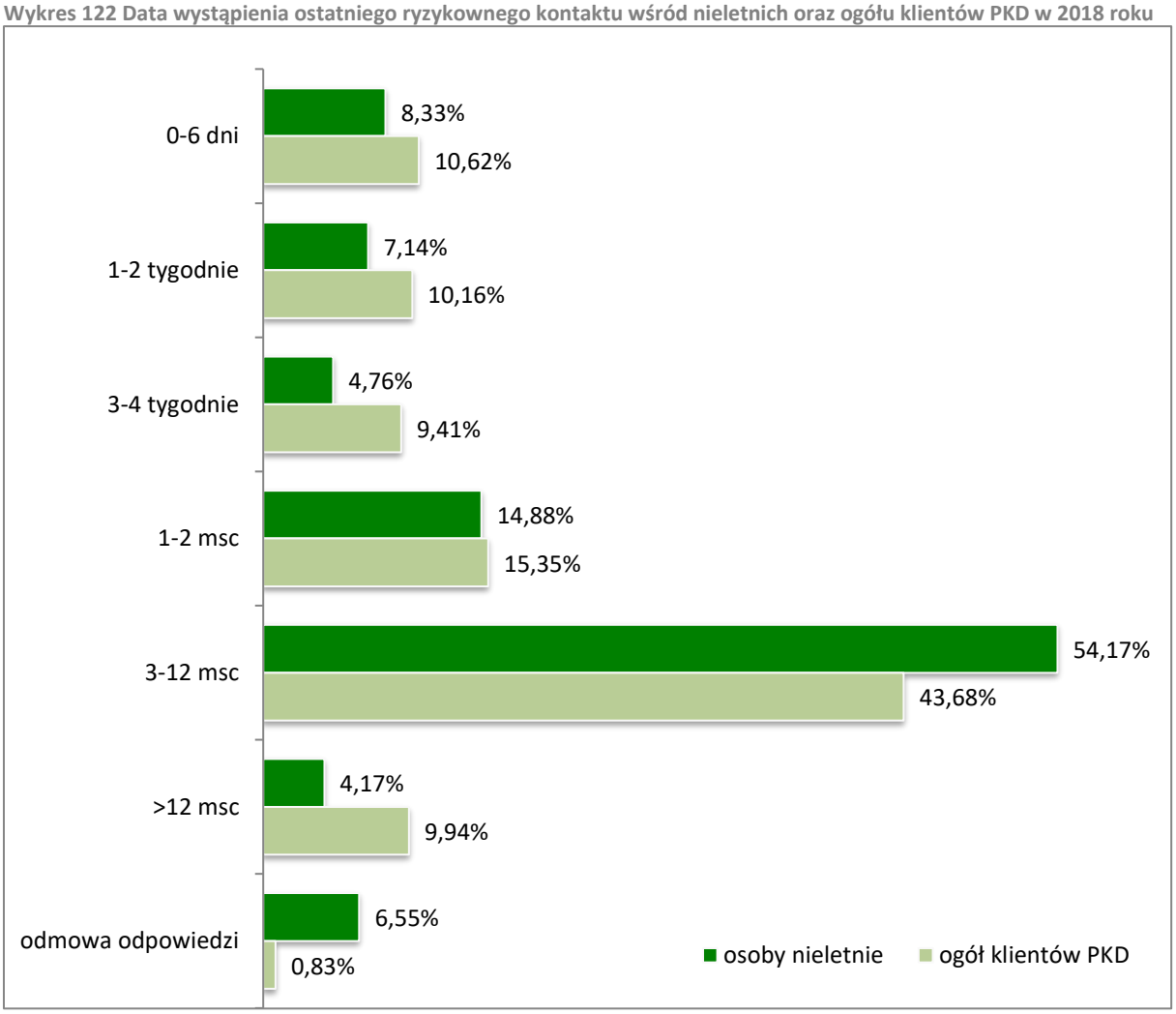

Nieletnie kobiety częściej iż nieletni mężczyźni zgłaszają się do PKD w bardzo krótkim czasie po dacie ostatniego ryzykownego kontaktu.

Wykres 123 Daty ostatniego ryzykownego kontaktu wśród nieletnich klientów PKD w podziale na płeć

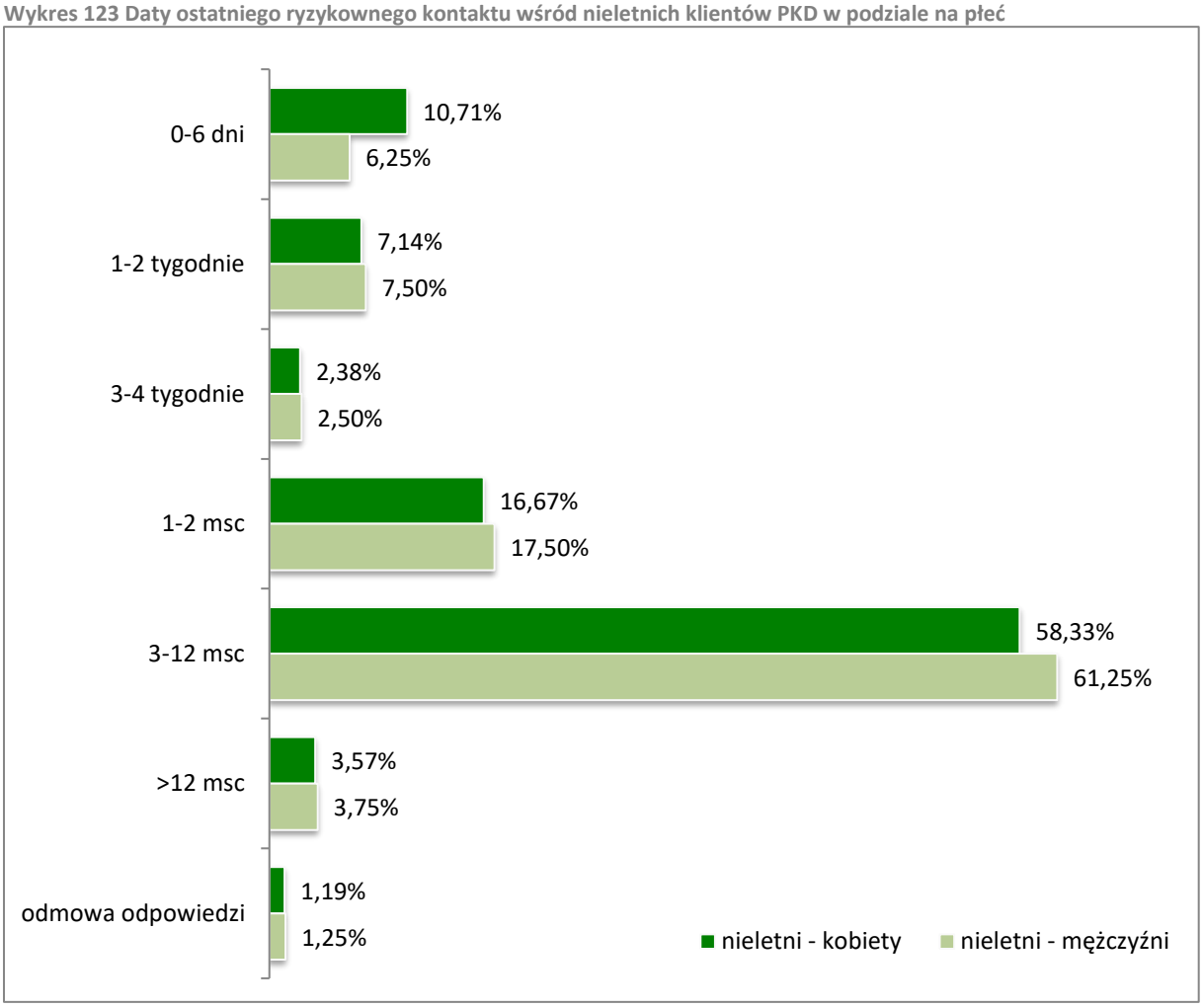

Osoby nieletnie rzadziej niż ogół klientów PKD podejmowały kontakty seksualne pod wpływem alkoholu, jednak częściej w tej grupie obserwuje się występowanie kontaktów seksualnych pod wpływem narkotyków. Częściej występuje również stosowanie narkotyków poprzez iniekcje, w tym stosowanie wspólnego sprzętu. Porównując dane z 2018 roku z danymi z lat 2015-2017 należy stwierdzić, że odsetek nieletnich deklarujących podejmowanie stosunków seksualnych pod wpływem alkoholu utrzymuje się na niezmienionym poziomie. Wzrósł odsetek nieletnich stosujących narkotyki – zarówno w iniekcjach, jak również w innej postaci. Spadł natomiast odsetek nieletnich deklarujących uprawianie seksu pod wpływem narkotyków.

Wykres 124 Sytuacje wiążące się z ryzykiem zakażenia wirusem HIV w podziale na osoby nieletnie oraz ogół klientów PKD

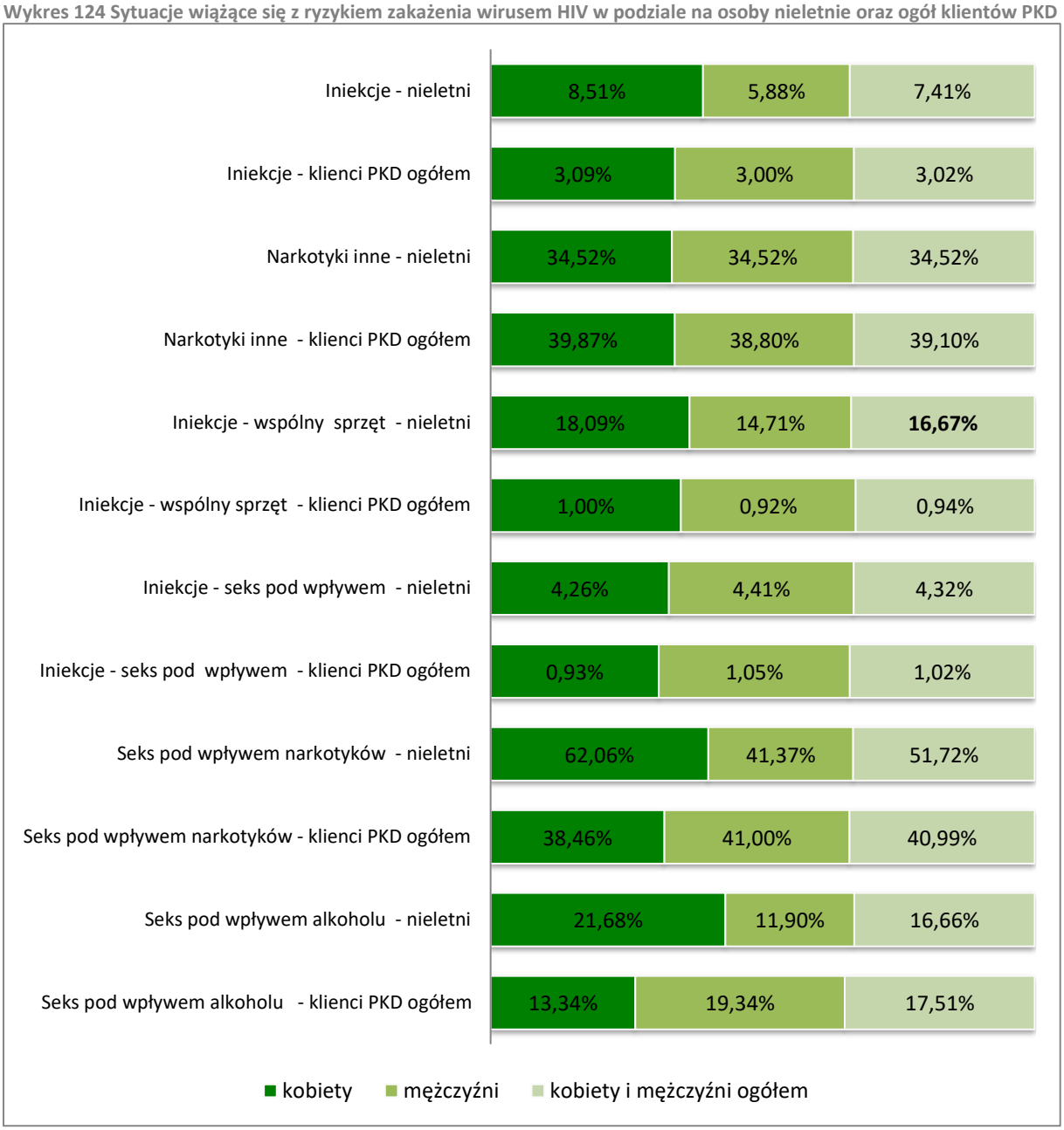

10.3. STOSOWANIE PREZERWATYW

Wśród osób nieletnich będących klientami PKD dominują osoby heteroseksualne. Względem lat 2015-2017 wzrósł odsetek osób o orientacji heteroseksualnych, spadł zaś odsetek osób homoseksualnych i biseksualnych.

Wykres 125 Orientacja seksualna osób nieletnich oraz ogółu klientów PKD w 2018 roku

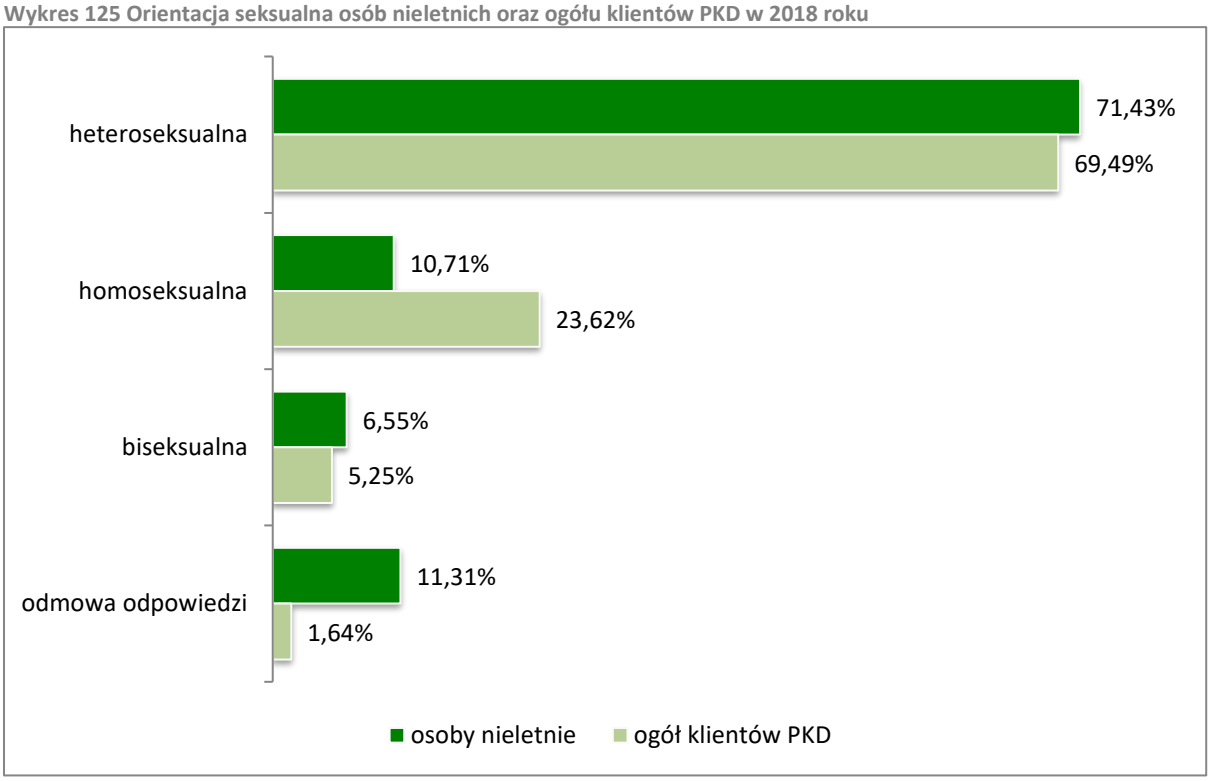

Podobnie jak w latach 2015-2017 wśród nieletnich kobiet będących klientami PKD zdecydowanie dominują osoby heteroseksualne. Wśród mężczyzn odsetek ten jest znacznie niższy (różnica 30 p.p.), wzrósł on jednak względem lat poprzednich.

Wykres 126 Orientacja seksualna nieletnich klientów PKD w 2018 roku w podziale na płeć

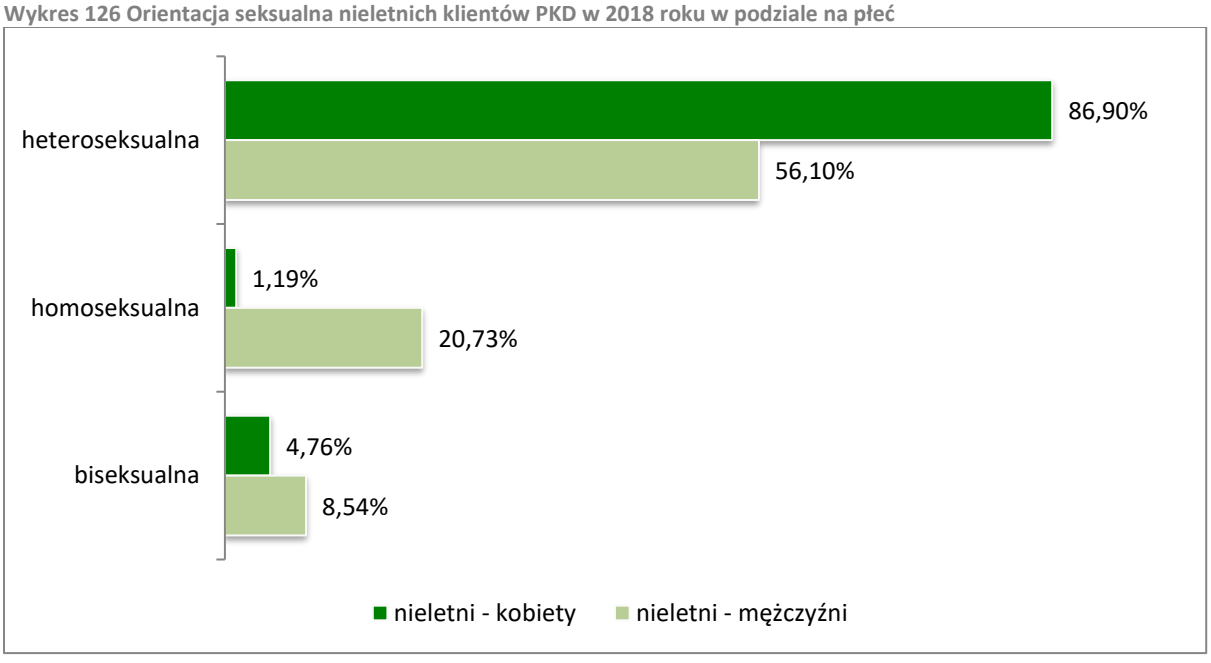

Osoby nieletnie decydują się najczęściej na seks waginalny (jest to jednak niższy odsetek młodzieży niż w latach 2015-2017). Osoby nieletnie rzadziej niż ogół klientów PKD podejmują kontakty oralna i analne.

Wykres 127 Rodzaje podejmowanych kontaktów seksualnych przez osoby nieletnie i ogół klientów PKD w 2018 roku

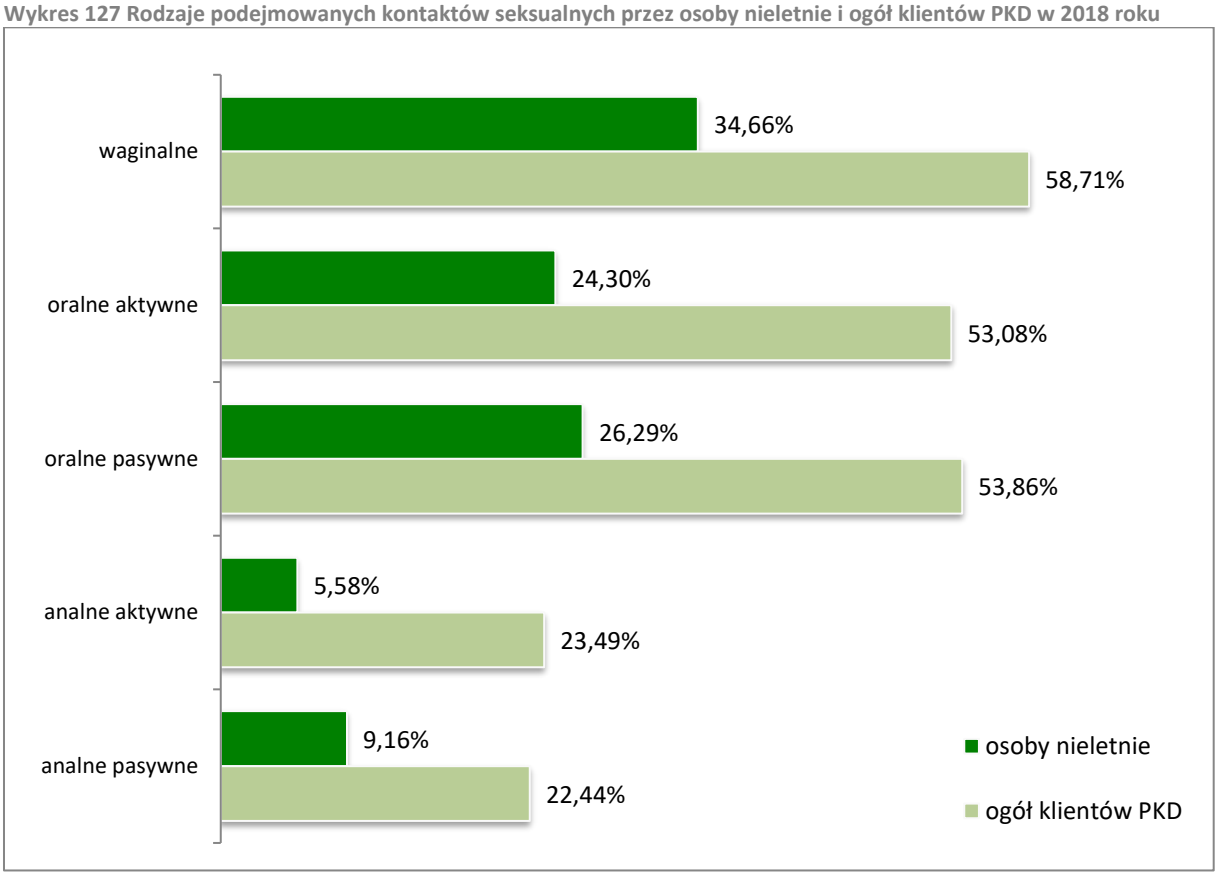

Osoby nieletnie rzadziej, niż pozostali odwiedzający PKD stosują prezerwatywy. W stosunku do poprzednich lat nastąpił spadek odsetka osób nieletnich korzystających z prezerwatyw.

Tabela 39 A. Stosowanie prezerwatyw w podziale na rodzaje podejmowanych kontaktów seksualnych przez osoby nieletnie i ogół klientów PKD w 2018 roku

STOSOWANIE PREZERWATYW	WAGINALNE		ORALNE AKTYWNE		ORALNE PASYWNE	
	OSOBY NIELETNIE	OGÓŁ KLIENTÓW PKD	OSOBY NIELETNIE	OGÓŁ KLIENTÓW PKD	OSOBY NIELETNIE	OGÓŁ KLIENTÓW PKD
zawsze	12,64%	19,21%	0,00%	0,78%	0,00%	0,95%
czasami	43,68%	50,29%	0,00%	3,14%	0,00%	3,40%
nigdy	42,53%	30,50%	100,00%	96,08%	100,00%	95,65%

Tabela 39 B. Stosowanie prezerwatyw w podziale na rodzaje podejmowanych kontaktów seksualnych przez osoby nieletnie i ogół klientów PKD w 2018 roku c.d.

STOSOWANIE PREZERWATYW	ANALNE AKTYWNE		ANALNE PASYWNE	
	OSOBY NIELETNIE	OGÓŁ KLIENTÓW PKD	OSOBY NIELETNIE	OGÓŁ KLIENTÓW PKD
zawsze	35,71%	9,33%	21,74%	8,49%
czasami	21,43%	13,70%	52,17%	12,87%
nigdy	42,86%	5,03%	26,09%	5,44%

10.4. PARTNERZY SEKSUALNI

Partnerami seksualnymi osób nieletnich są najczęściej osoby heteroseksualne. Niespełna połowa młodych osób podejmuje kontakty seksualne z osobami mającymi wielu partnerów. Osoby młode rzadziej niż ogół klientów PKD podejmuje kontakty seksualne z obcokrajowcami. W porównaniu do lat 2015-2017 wzrósł nieco odsetek osób nieletnich podejmujących kontakty z osobami homoseksualnymi.

Wykres 128 Charakterystyka partnerów seksualnych osób nieletnich na tle ogółu klientów PKD w 2018 r.

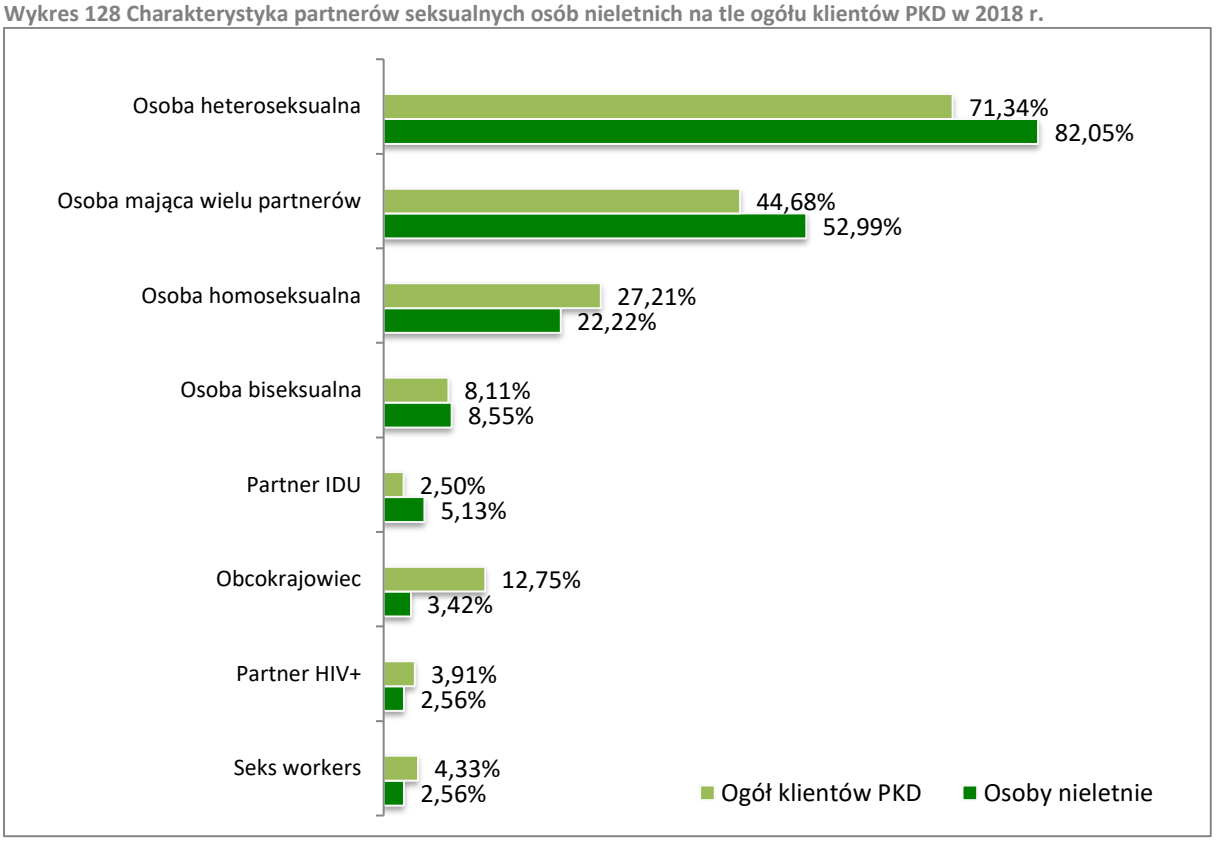

Nieletnie kobiety będące klientami PKD znacznie częściej niż mężczyźni podejmują kontakty seksualne z osobami heteroseksualnymi (różnica 26 punktów procentowych).

Wykres 129 Charakterystyka partnerów seksualnych osób nieletnich w 2018 r. w podziale na płeć

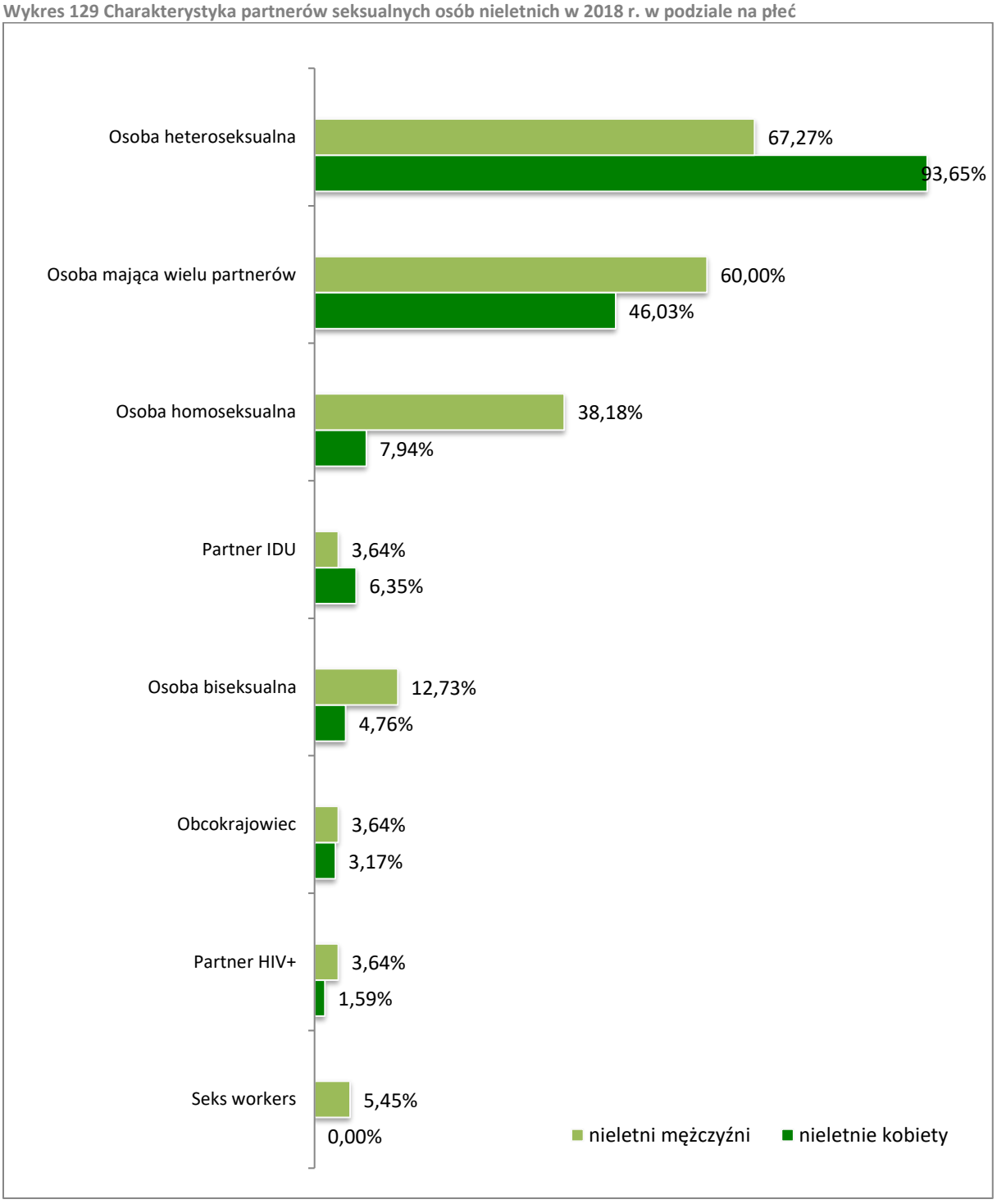

Osoby nieletnie mają mniejszą liczbę partnerów seksualnych niż ogół klientów PKD, co jest wynikiem ich młodego wieku. Młode kobiety częściej niż młodzi mężczyźni posiadały w przeszłości tylko jednego partnera seksualnego, co stanowi większy odsetek niż w latach 2015-2017.

Wykres 130 Liczba partnerów seksualnych przez całe życie osób nieletnich na tle ogółu klientów PKD w 2018 r.

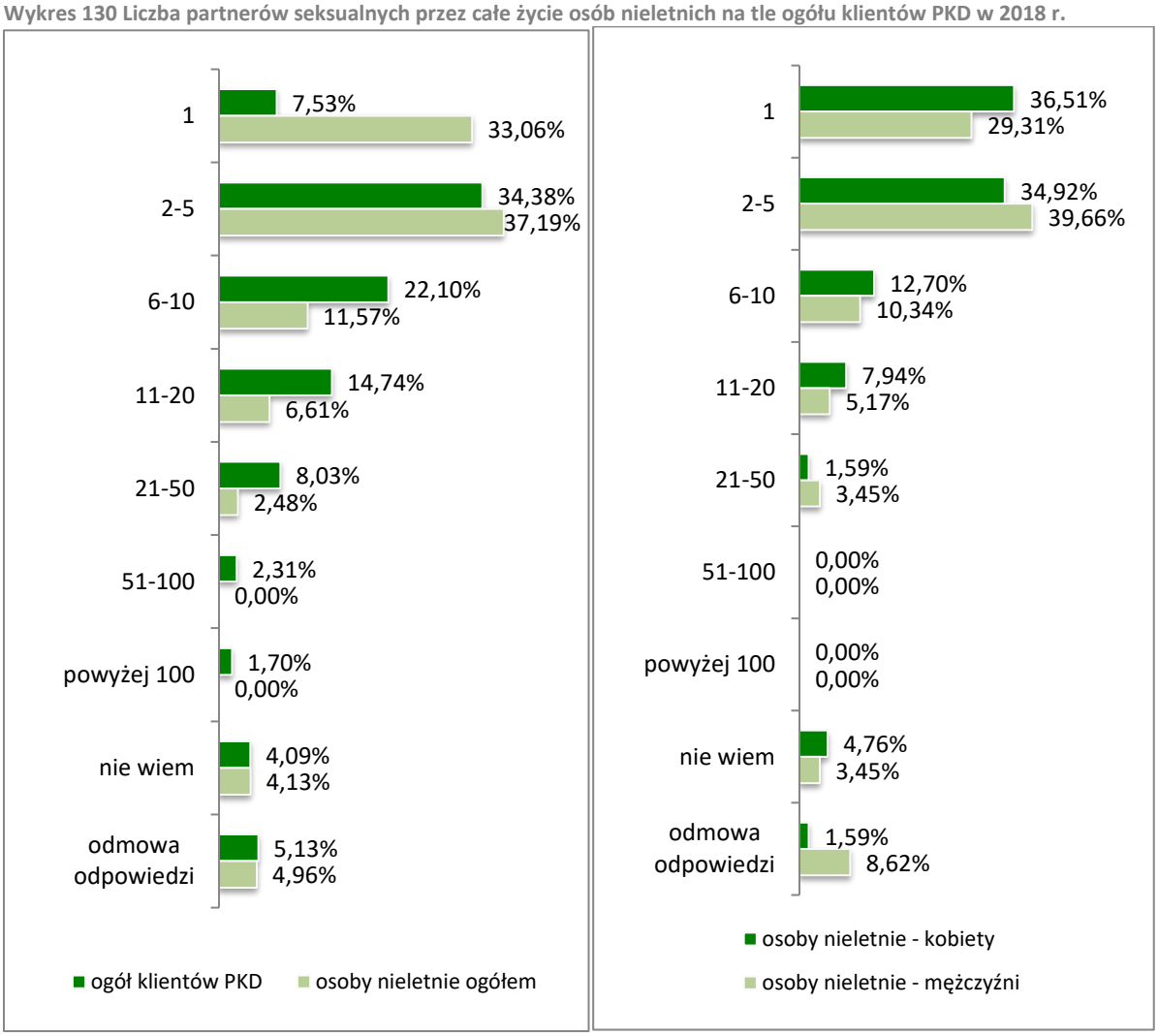

Osoby nieletnie rzadziej niż ogół klientów PKD w okresie ostatniego roku deklarują stałych partnerów. Odsetek osób nieletnich posiadających stałych partnerów w 2018 roku był wyższy niż w latach 2015-2017. Młodym mężczyznom częściej zdarza się więcej przypadkowych kontaktów seksualnych niż młodym kobietom.

Tabela 40 Stali i inni partnerzy seksualni osób nieletnich na tle ogółu klientów PKD w 2018 r.

	TAK		NIE		Odmowa odpowiedzi	
	OSOBY NIELETNIE	OGÓŁ KLIENTÓW PKD	OSOBY NIELETNIE	OGÓŁ KLIENTÓW PKD	OSOBY NIELETNIE	OGÓŁ KLIENTÓW PKD
Stali partnerzy	53,72%	64,78%	46,28%	33,69%	0,00%	1,52%
Inni partnerzy	49,59%	52,67%	50,41%	45,48%	0,00%	1,84%

Tabela 41 Stali i inni partnerzy seksualni osób nieletnich na tle ogółu klientów PKD w 2018 r. w podziale na płeć

	OSOBY NIELETNIE		OGÓŁ KLIENTÓW PKD	
	KOBIETY	MĘŻCZYŹNI	KOBIETY	MĘŻCZYŹNI
Stali partnerzy	64,79%	35,19%	68,20%	48,55%
Inni partnerzy	35,21%	64,81%	31,80%	51,45%

Osoby nieletnie, podobnie jak ogół odwiedzających PKD, w ciągu ostatniego roku posiadały zwykle jednego partnera. Młodzi mężczyźni częściej niż młode kobiety posiadali więcej niż jednego partnera stałego.

Wykres 131 Liczba stałych partnerów seksualnych osób nieletnich na tle ogółu klientów PKD w 2018 r.

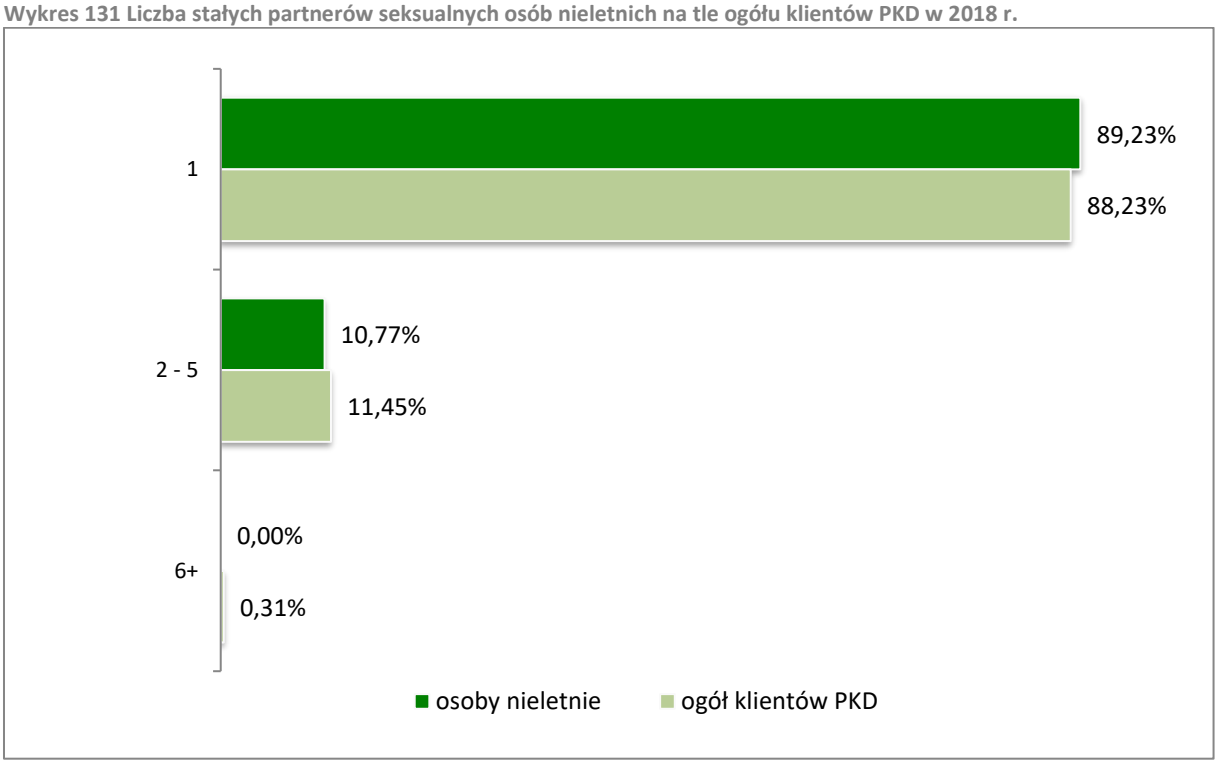

Wykres 132 Liczba stałych partnerów seksualnych osób nieletnich w 2018 r. w podziale na płeć

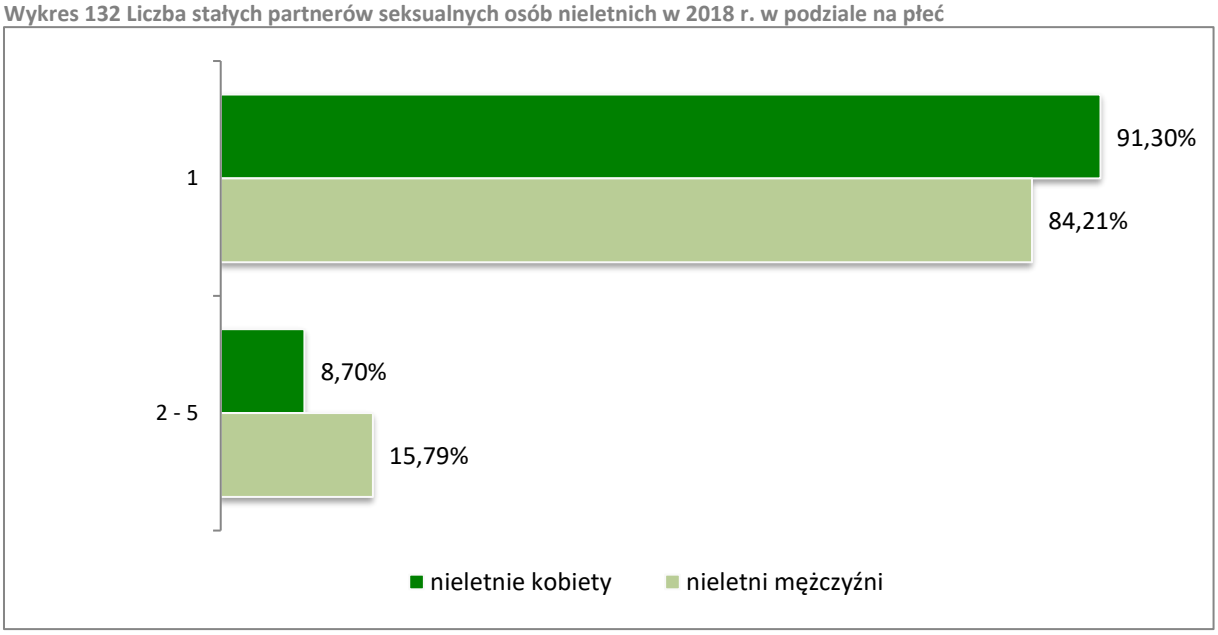

Odsetek osób nieletnich wskazujących na więcej niż jednego partnera przypadkowego jest wyższy, niż odsetek osób wskazujących podobną liczbę partnerów stałych. W porównaniu do lat 2015-2017, w 2018 roku wzrósł odsetek osób posiadających więcej niż jednego partnera przypadkowego. Młodzi mężczyźni nieco częściej niż młode kobiety posiadają więcej niż jednego partnera seksualnego.

Wykres 133 Liczba innych partnerów seksualnych osób nieletnich na tle ogółu klientów PKD w 2018 r

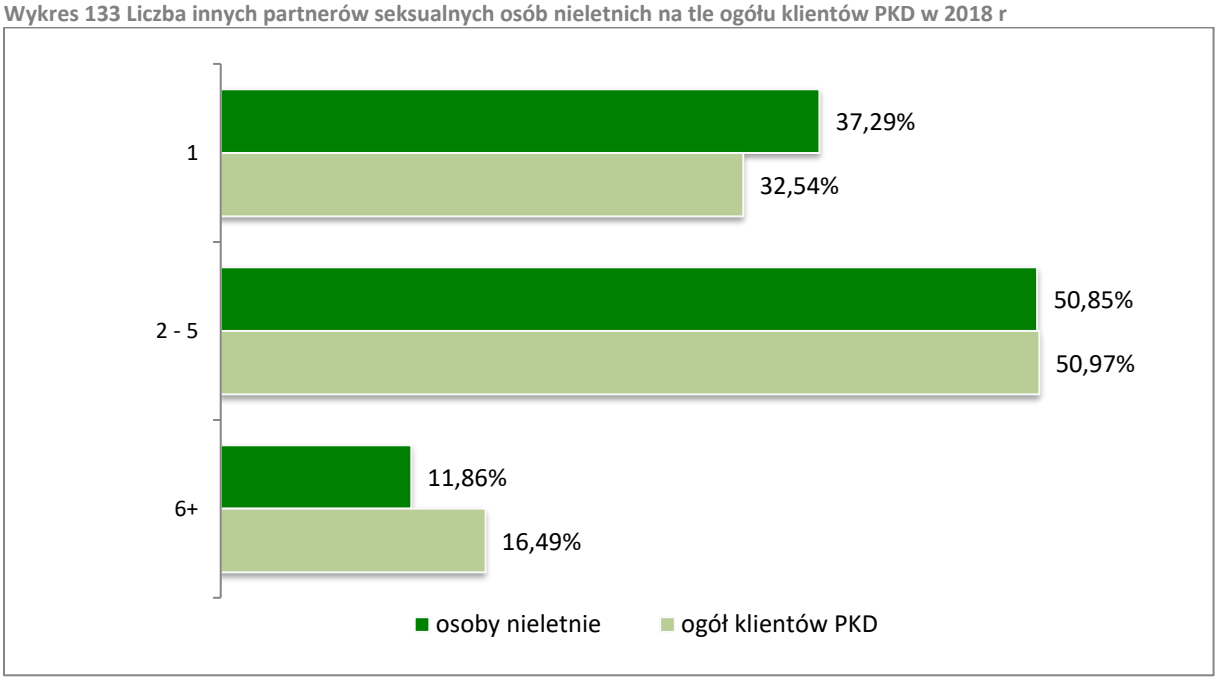

Wykres 134 Liczba innych partnerów seksualnych osób nieletnich w 2018 r. w podziale na płeć

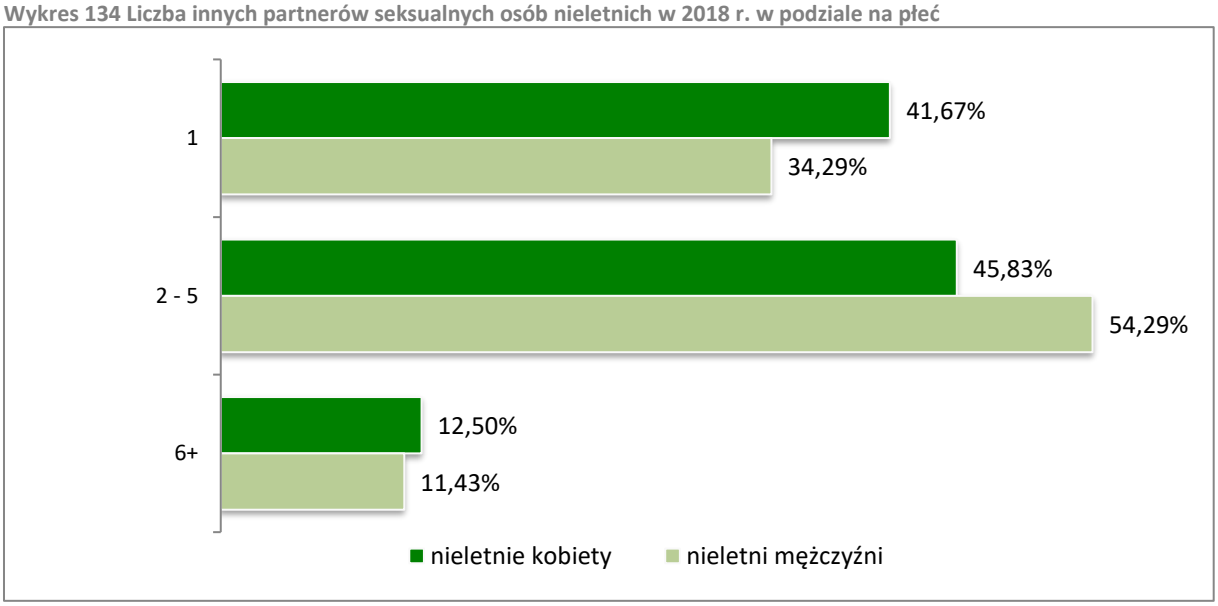

10.5. WYKONYWANIE TESTÓW – POWODY I LICZBA

Zdecydowana większość osób nieletnich, która wykonywała test na obecność wirusa HIV, robiła ro po raz pierwszy w życiu. Odsetek nieletnich wykonujących test po raz pierwszy był taki sam, jak w roku 2017.

Wykres 135 Wykonanie testu w przeszłości przez osoby nieletnie na tle ogółu klientów PKD

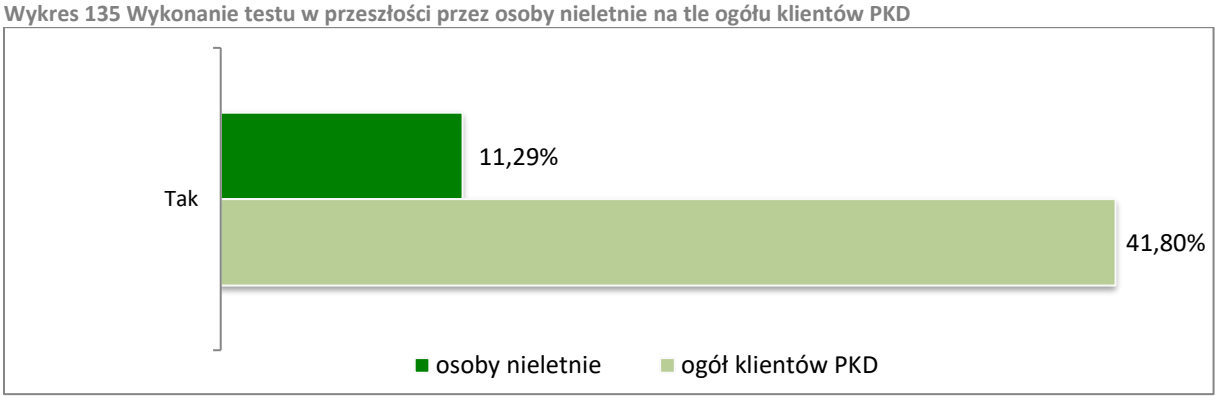

Zdecydowana większość osób nieletnich wykonała w swoim życiu jedynie jeden test na wirus HIV. Żadna z osób młodych nie wykonała testu więcej niż 3 razy.

Wykres 136 Liczba testów wykonanych przez osoby nieletnie na tle ogółu klientów PKD

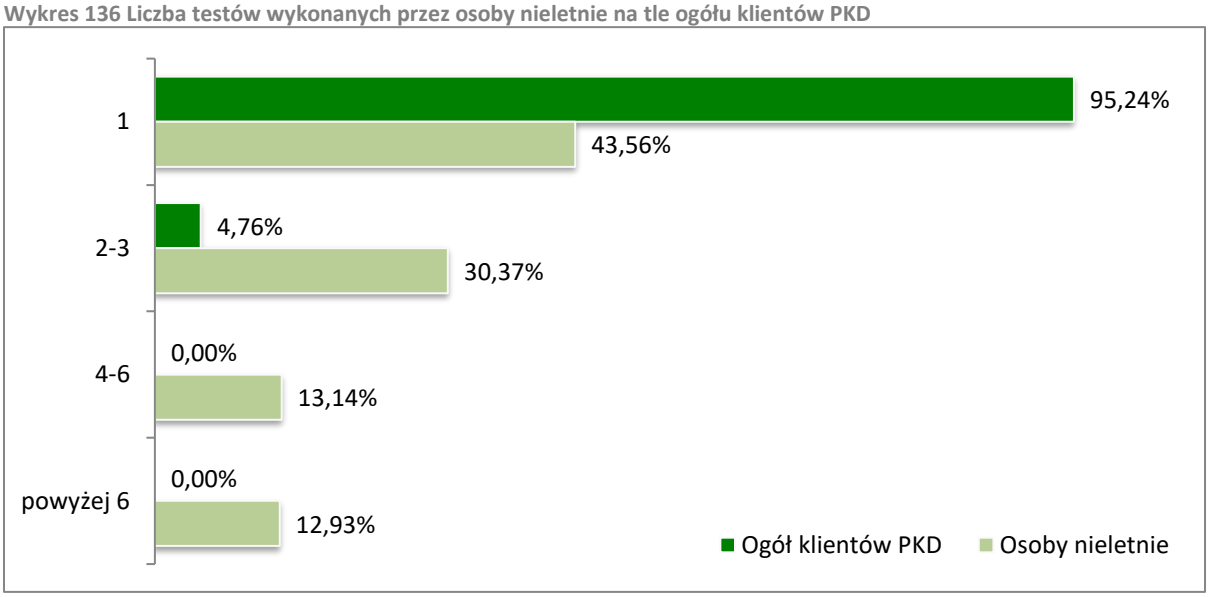

Stali partnerzy młodzieży rzadziej niż partnerzy ogółu klientów PKD wykonują testy na obecność wirusa HIV, co wynika głównie z ich młodego wieku. Niespełna co piąta młoda osoba odwiedzająca PKD nie wie, czy jego stały partner wykonywał kiedykolwiek taki test. Zdecydowanie częściej testy na obecność wirusa HIV wykonują partnerzy młodych mężczyzn, niż kobiet.

Wykres 137 Wykonanie testu w przeszłości przez stałych partnerów osób nieletnich na tle stałych partnerów ogółu klientów PKD

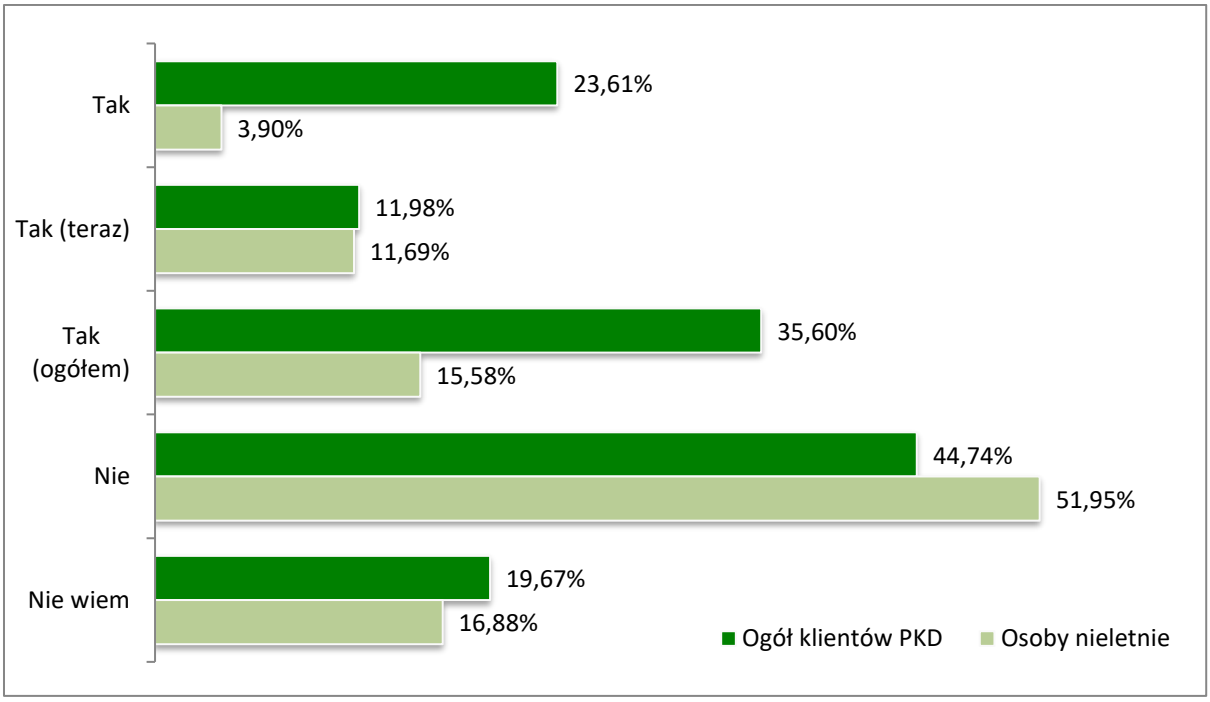

Wykres 138 Wykonanie testu w przeszłości przez stałych partnerów osób nieletnich w podziale na płeć

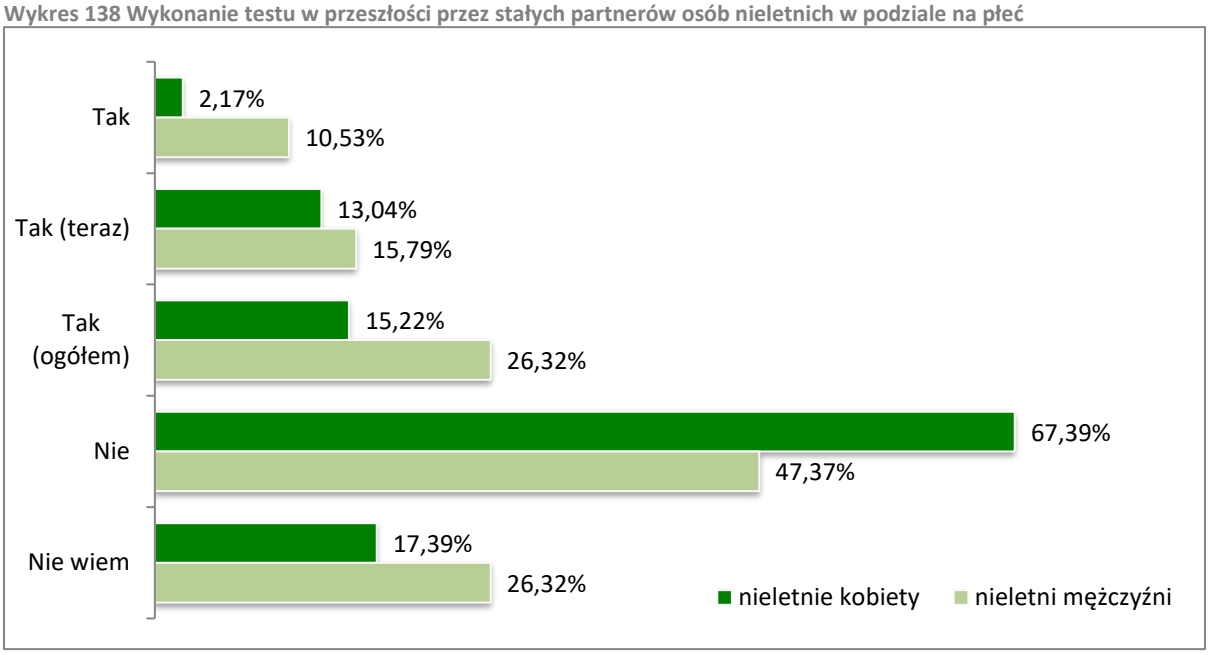

Ponad połowa osób młodych nie wie, czy ich przygodni partnerzy wykonywali kiedykolwiek test na obecność wirusa HIV. Ogół klientów PKD posiada znacznie większą świadomość na temat tego, czy ich partnerzy wykonywali taki test.

Wykres 139 Wykonanie testu w przeszłości przez innych partnerów osób nieletnich na tle innych partnerów ogółu klientów PKD

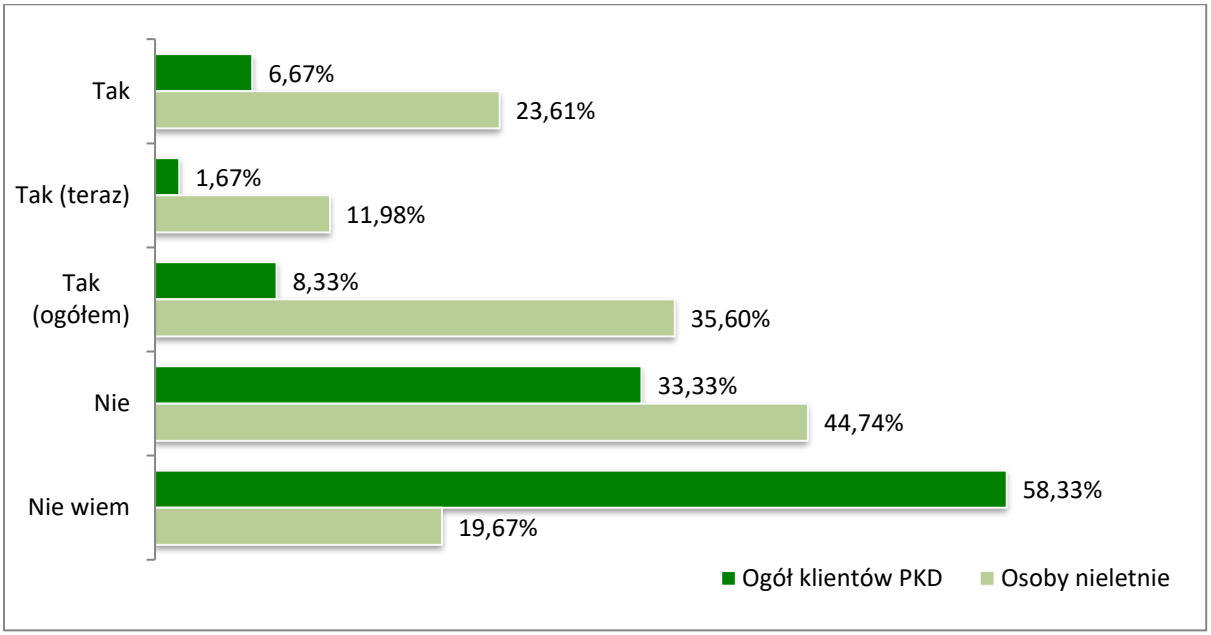

Jedynie nieletni mężczyźni wskazali, iż ich przygodni partnerzy wykonywali w przeszłości test na obecność wirusa HIV.

Wykres 140 Wykonanie testu w przeszłości przez innych partnerów osób nieletnich w podziale na płeć

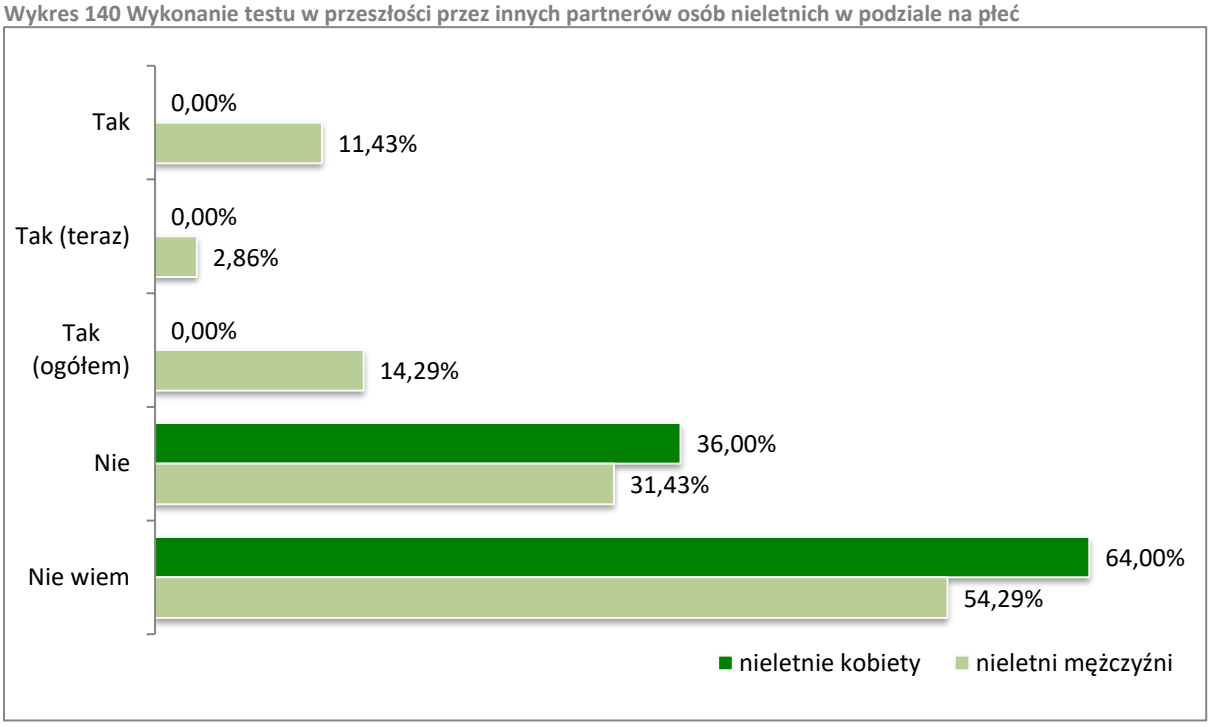

Wszystkie osoby nieletnie, które zrobiły test na wirusa HIV otrzymały wynik negatywny. 26,20% osób młodych zlecono powtórzenie testu ze względu na okno serologiczne. Wszystkie te osoby test wykonały.

Wykres 141 Wyniki testu osób nieletnich oraz ogółu klientów PKD w 2018 roku

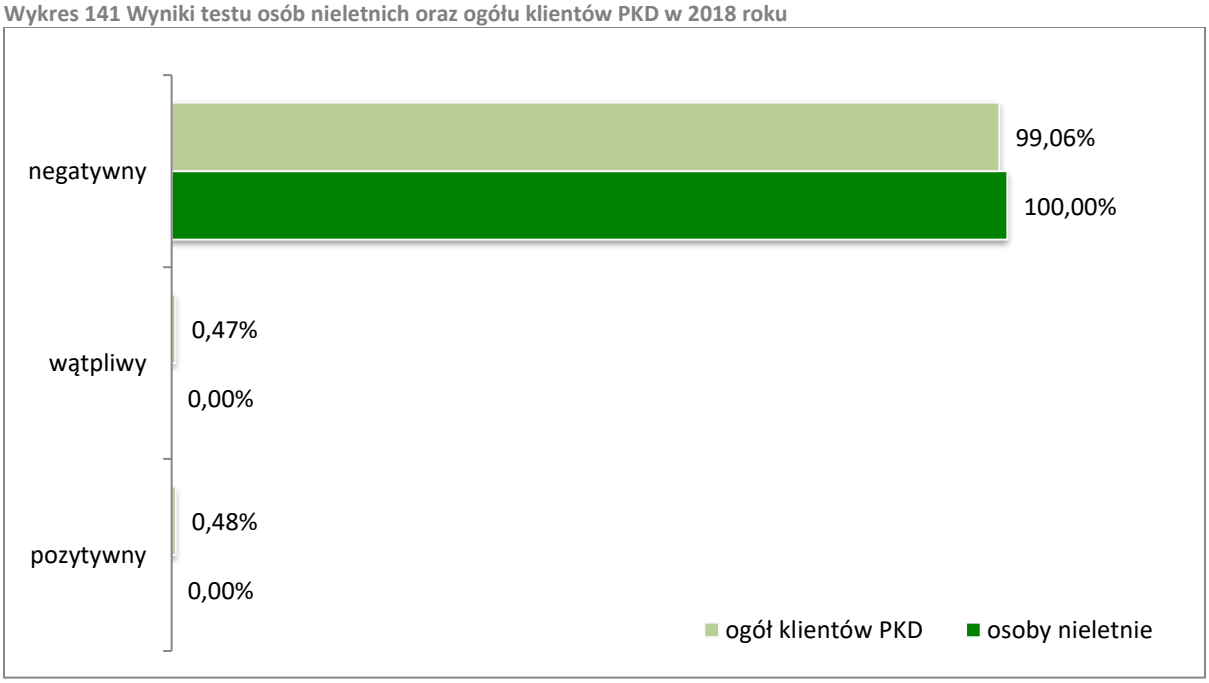

Pod uwagę wzięto również miejsca przeprowadzenia testu po oknie serologicznym. Większy odsetek osób nieletnich niż ogółu klientów PKD powtarzał test w przychodni NFZ lub w szpitalu.

Wykres 142 Miejsce wykonania testu po oknie serologicznym

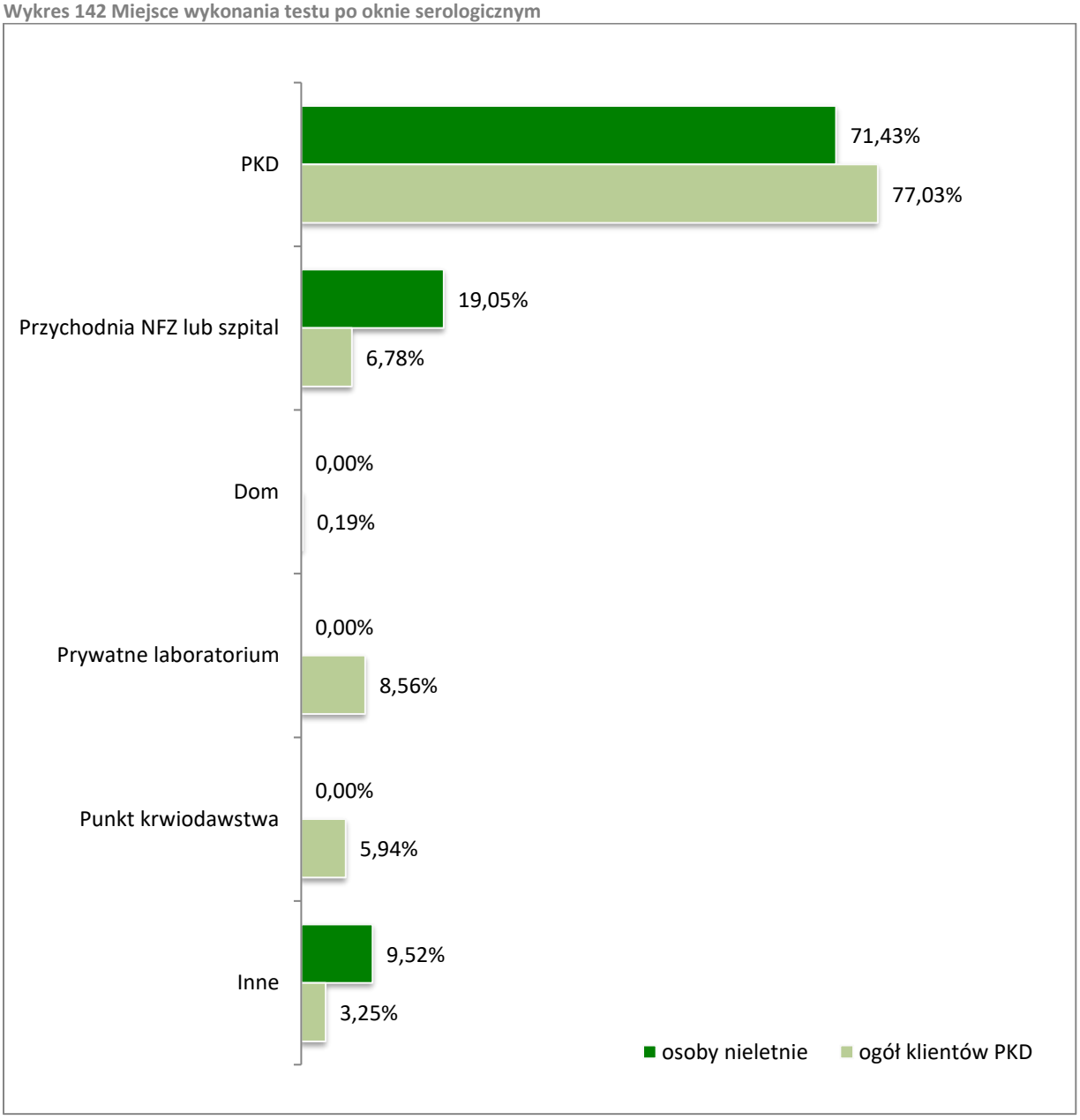

Osoby nieletnie częściej, niż ogół klientów PKD wykonywały badania z powodu kontaktu z krwią, wykonywania iniekcji, pozytywnego wyniku u partnera, skierowania przez lekarza, ciąży oraz innych powodów.

Wykres 143 Powody wykonania testu przez osoby nieletnie (wg ich deklaracji)

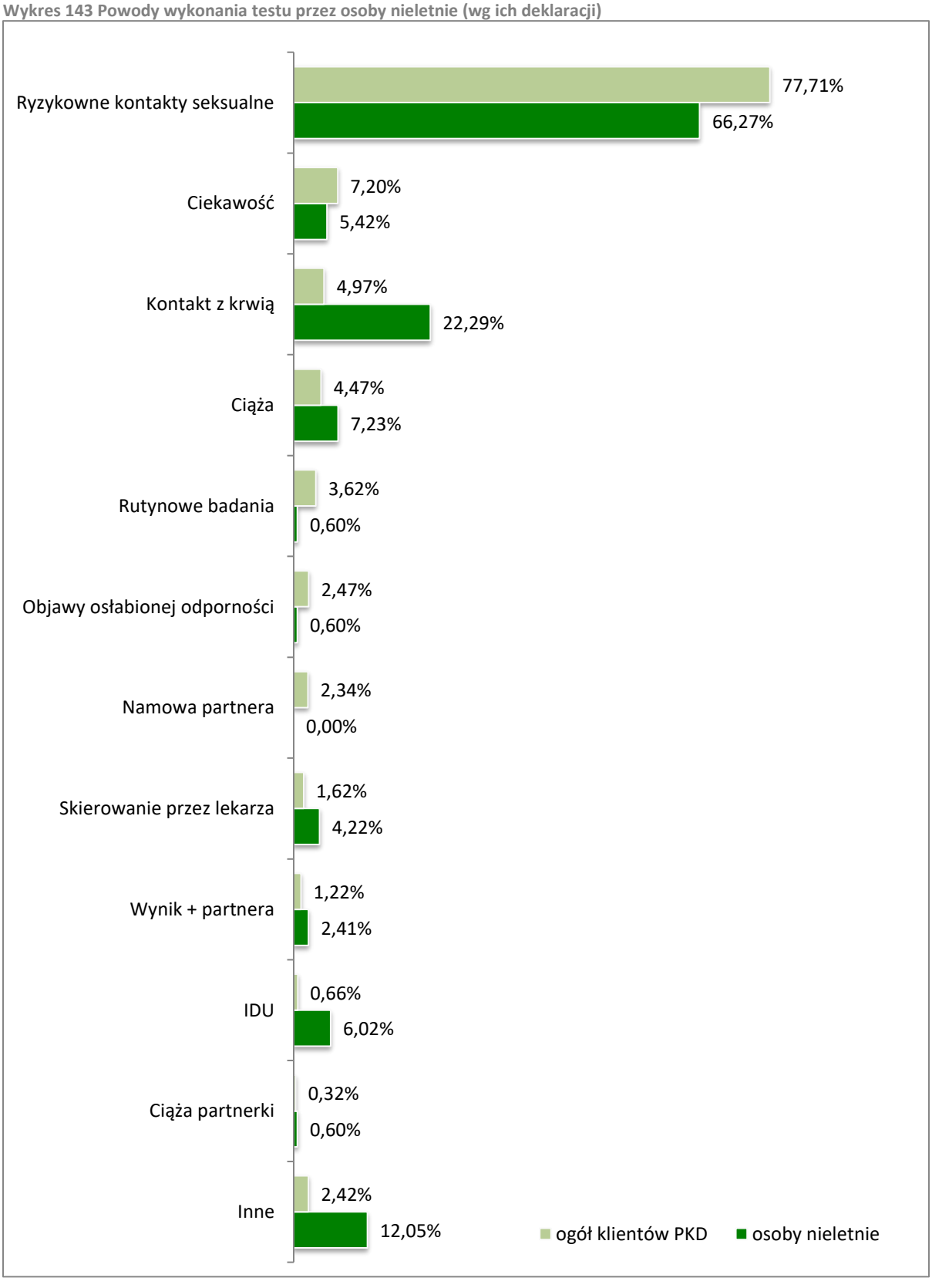

Wykres 144 Powody wykonania testu przez osoby nieletnie (informacja wpisywana przez doradcę po rozmowie z klientem) na tle innych partnerów ogółu klientów PKD

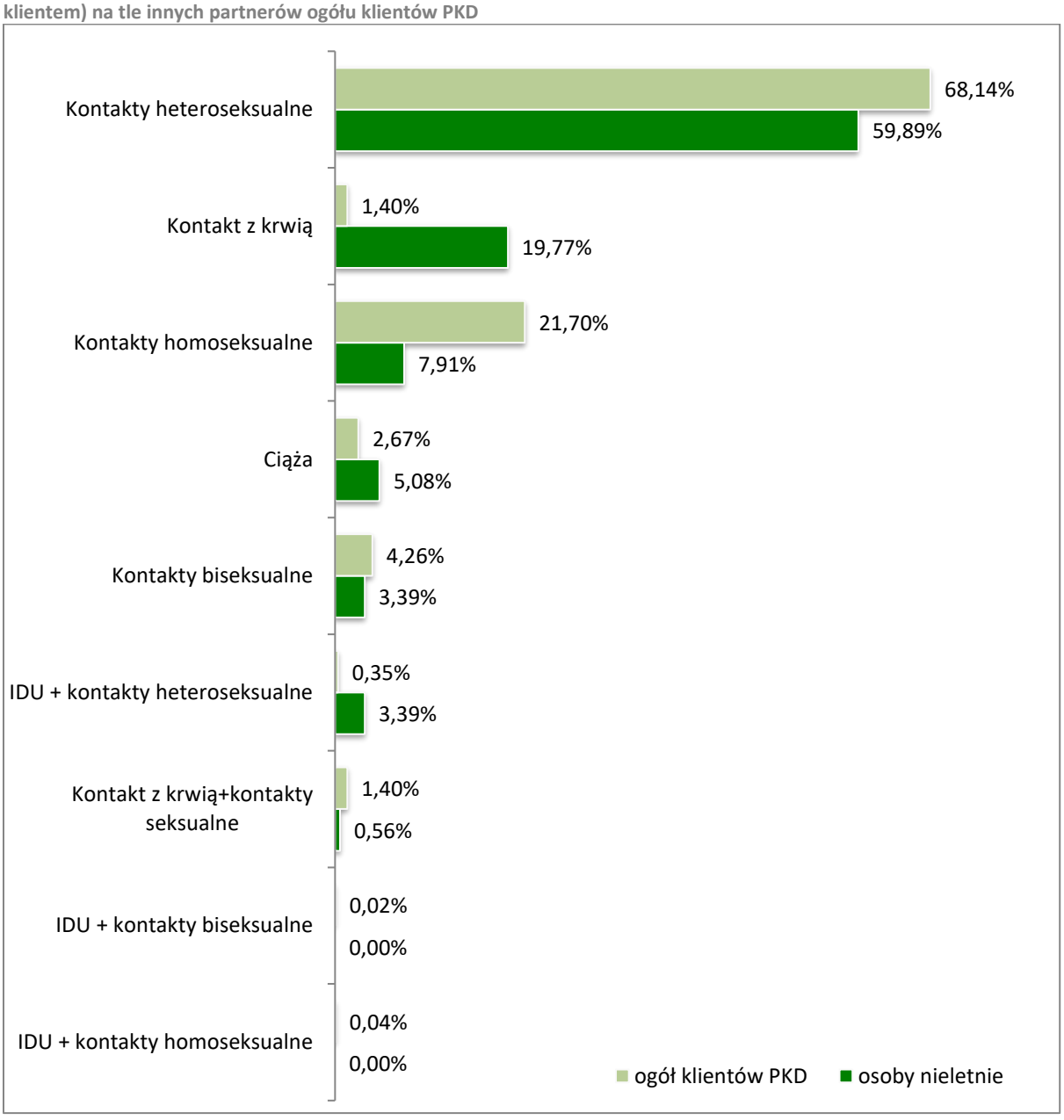

10.6. KONTAKTY SEKSUALNE W SYTUACJACH RYZYKOWNYCH

U osób nieletnich obserwuje się większe ryzyko zakażenia wirusem HIV z uwagi na częstsze, niż w przypadku ogółu badanej populacji, używanie wspólnych igieł i strzykawek podejmowanie kontaktów seksualnych pod wpływem alkoholu lub substancji psychoaktywnych przyjmowanych w iniekcjach.

Wykres 145 Sytuacje wiążące się z ryzykiem zakażenia wirusem HIV – osoby nieletnie na tle ogółu klientów PKD

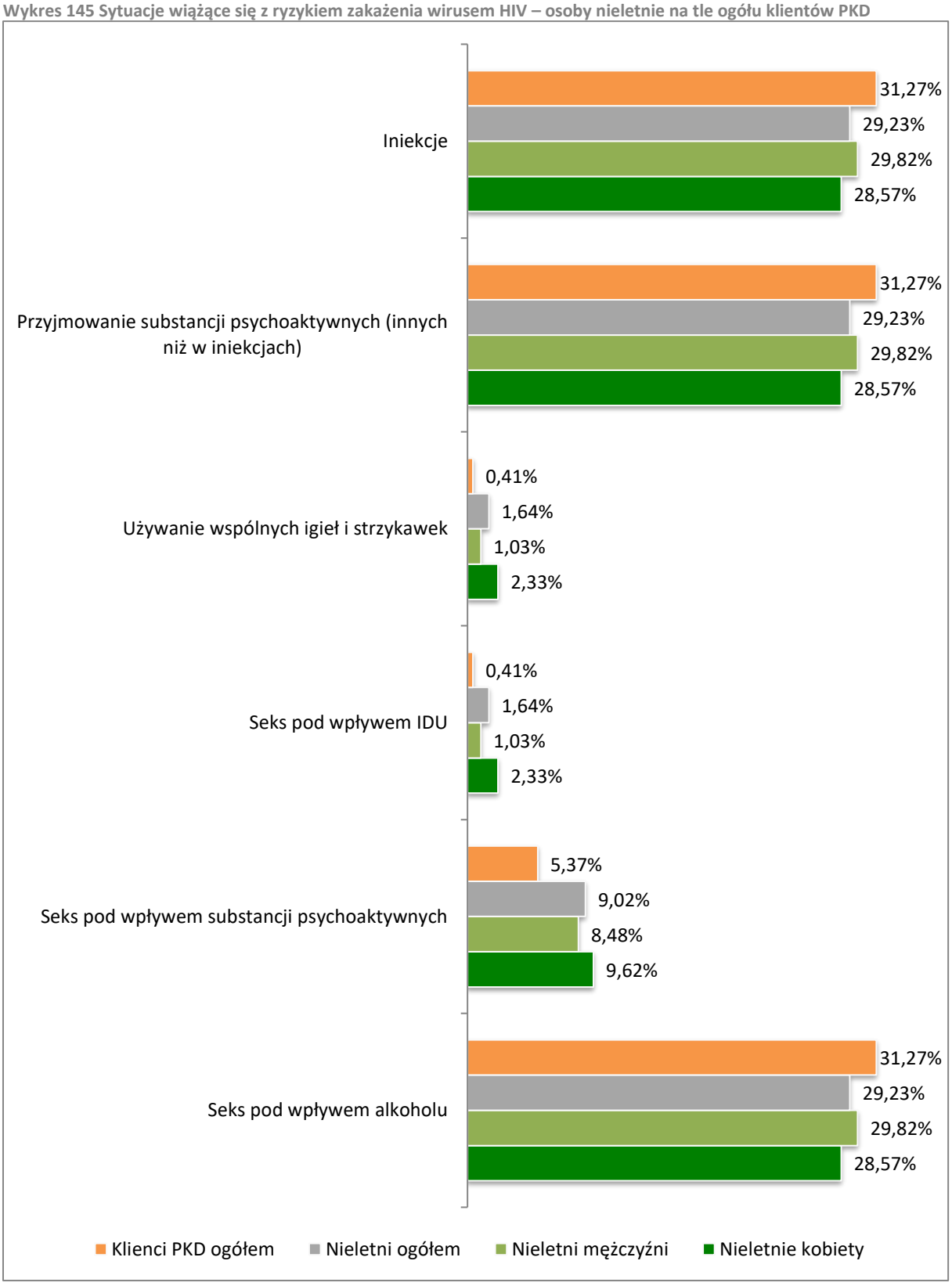

Wśród osób nieletnich obserwuje się znacznie niższą zachorowalność na choroby przenoszone drogą płciową, niż w całej populacji klientów PKD. Odsetek chorych w całej populacji wynosi 7,38%, zaś wśród osób nieletnich jedynie 2,53%. Należy jednak wskazać, że w stosunku do lat 2015-2017 roku odsetek chorych nieletnich wzrósł o 1,53 punktu procentowego.

Wykres 146 Zachorowalność na STI wśród osób nieletnich na tle wszystkich klientów PKD w 2018 roku

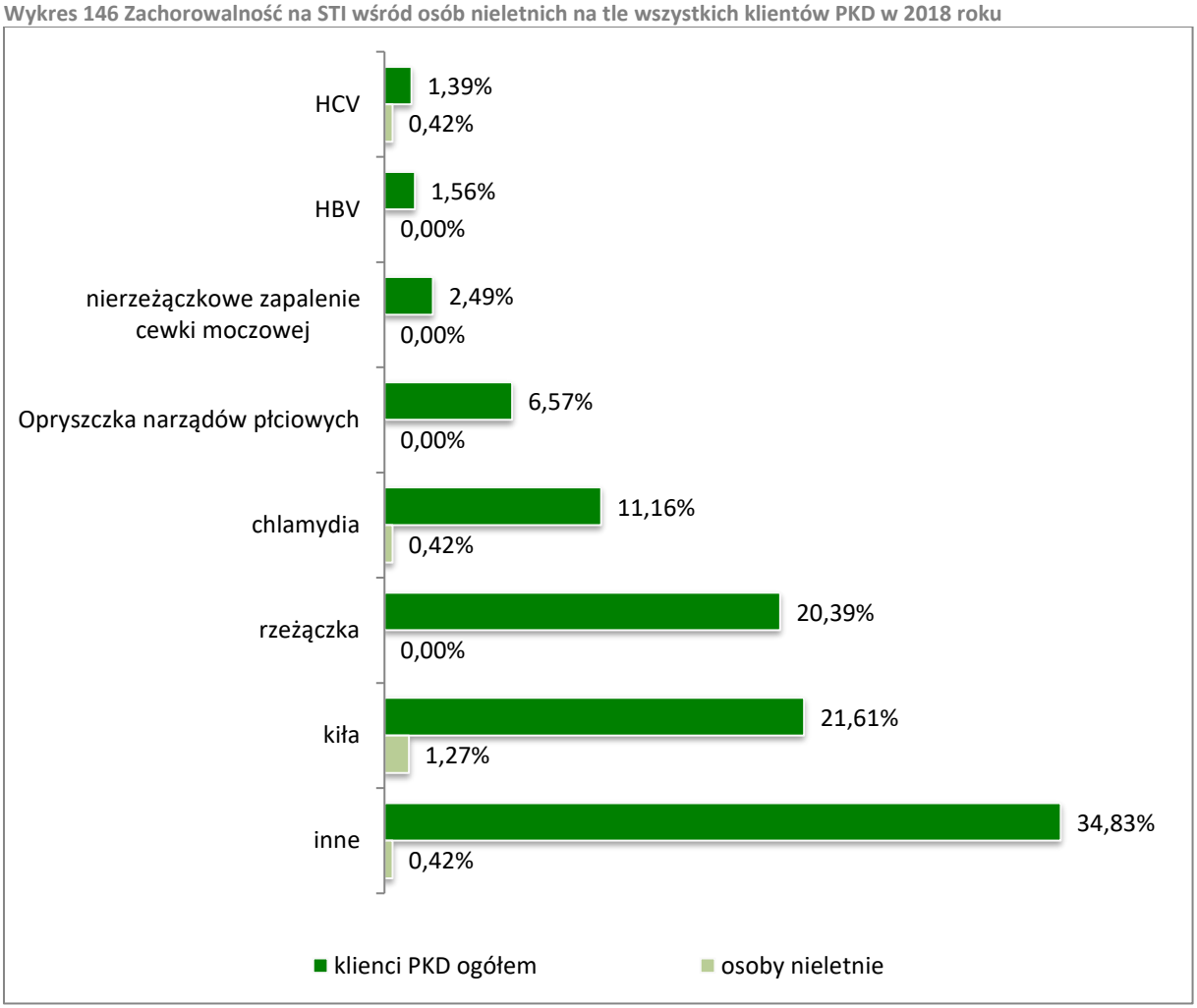

11. ANALIZA POPULACJI OSÓB W WIEKU 18-25 LAT

11.1. CHARAKTERYSTYKA DEMOGRAFICZNA

Osoby z grupy wiekowej 18-25 lat stanowią 31,54% całej badanej populacji. Względem lat 2015-2017 ich udział wśród wszystkich klientów PKD w 2018 roku wzrósł nieznacznie, o 0,5 punktu procentowego.

Wśród osób nieletnich, będących klientami PKD jest większy odsetek kobiet, niż w ogólnej liczbie klientów PKD (o 12 punktów procentowych więcej), mniejszy jest zaś odsetek mężczyzn.

Wykres 147 Osoby poniżej 18 roku życia wśród klientów PKD w 2018 roku w podziale na płeć

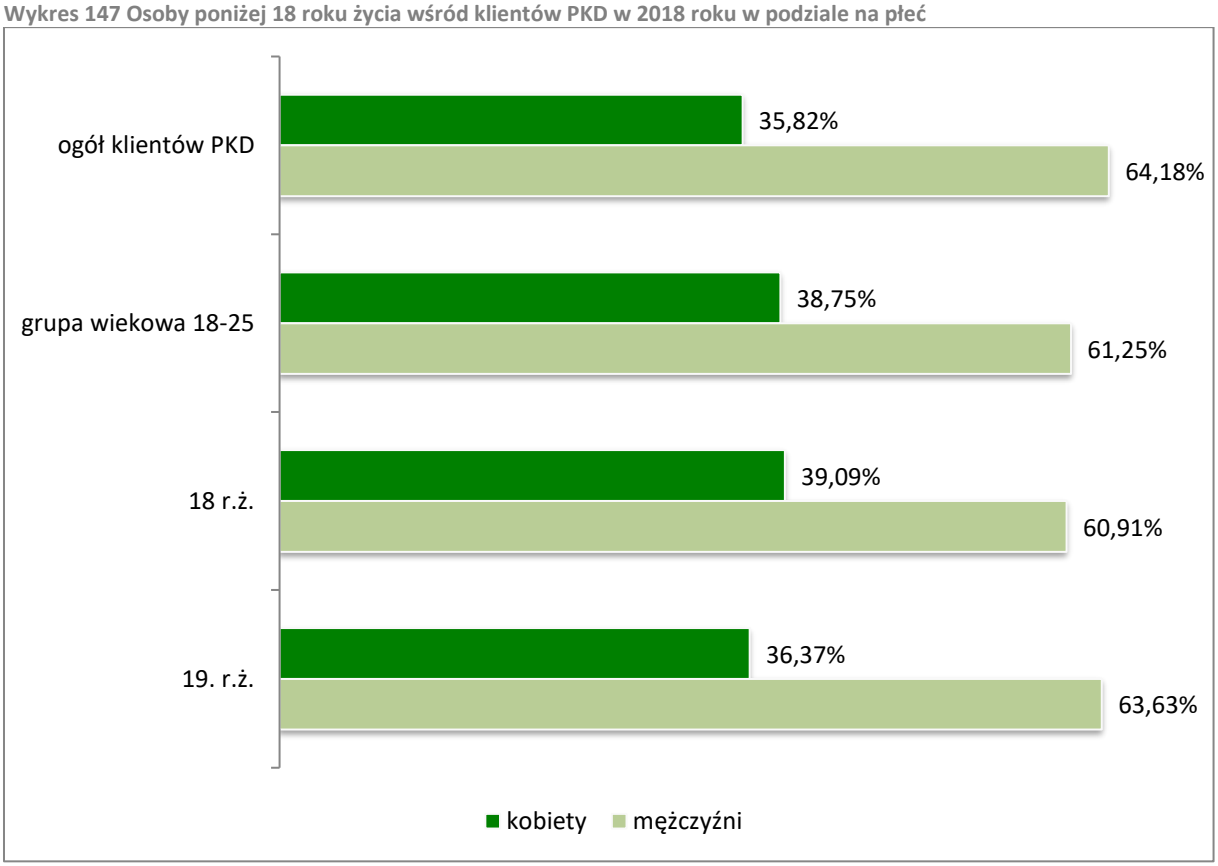

Biorąc pod uwagę miejsce zamieszania, należy uznać, że w przypadku osób nieletnich nie odbiega ono znacząco od struktury miejsca zamieszkania ogółu klientów PKD.

Wykres 148 Osoby poniżej 18 roku życia wśród klientów PKD w 2018 roku w podziale na miejsce zamieszkania

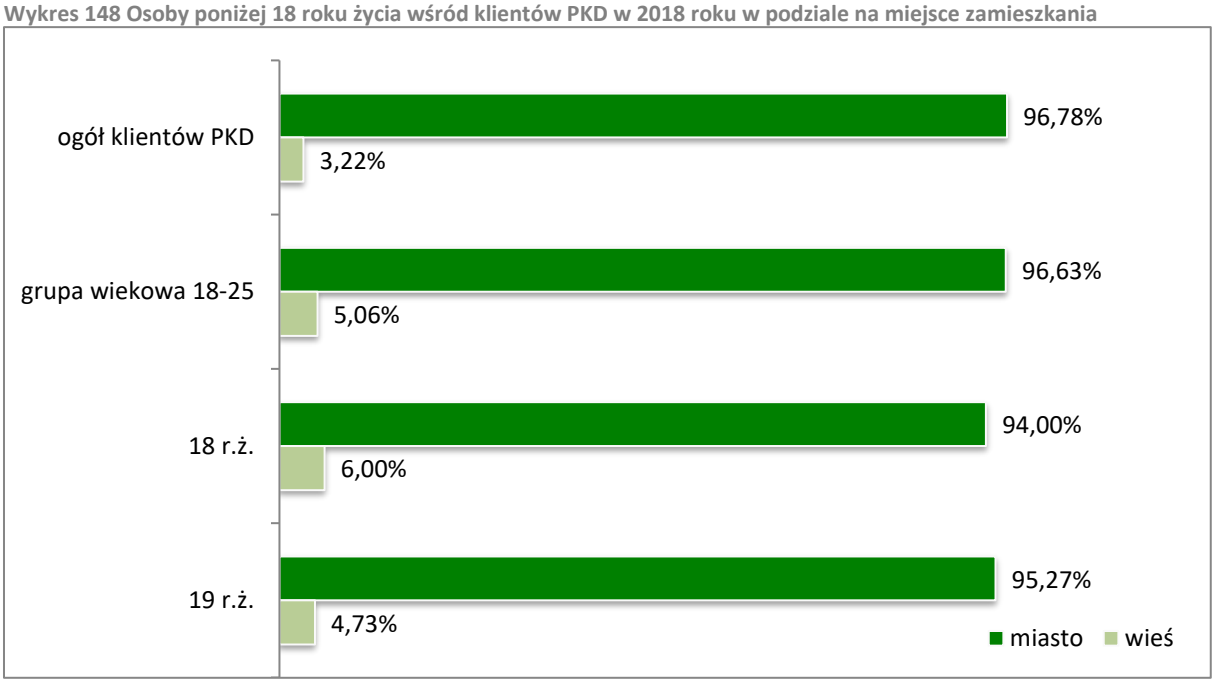

Osoby w wieku 18-25 lat, podobnie jak ogół klientów PKD, w większości są narodowości polskiej.

Wykres 149 Narodowość osób zgłaszających się do PKD w 2018 roku

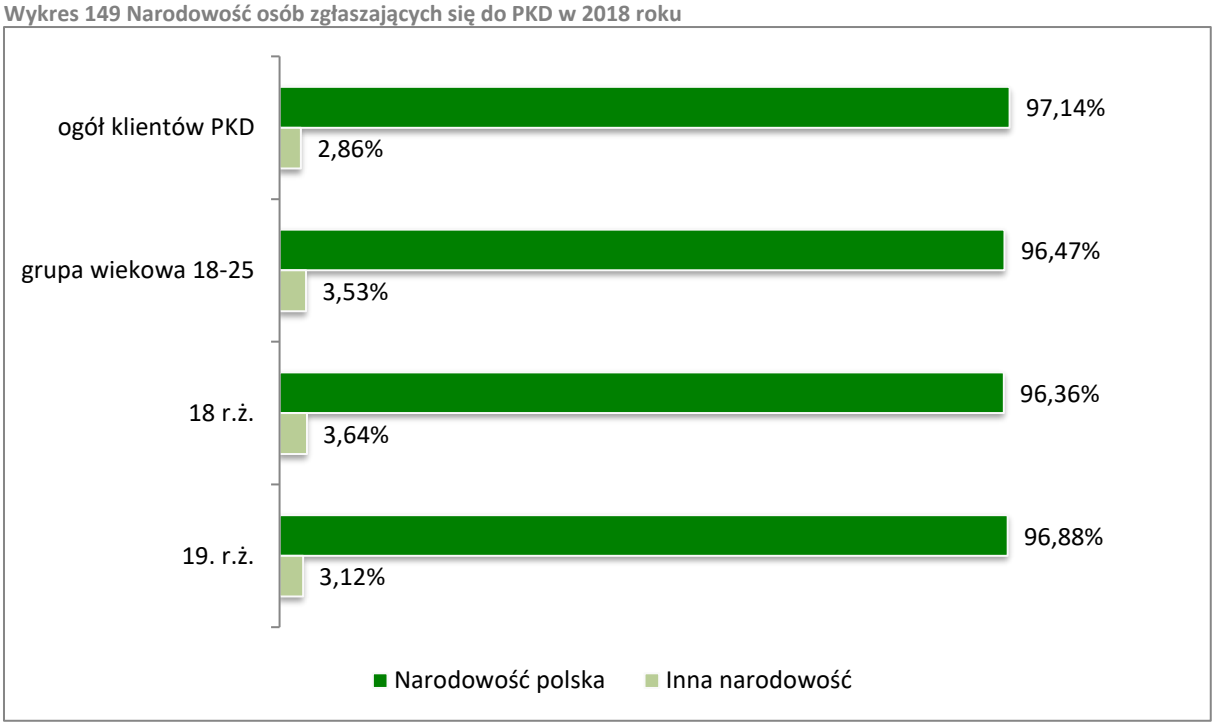

11.2. ANALIZA ZWIĄZKÓW ZACHOWAŃ/ SYTUACJI WIĄŻĄCYCH SIĘ Z RYZYKIEM ZAKAŻENIA HIV W PODZIALE NA PŁEĆ

Data ostatniego ryzykownego kontaktu poprzedzającego wizytę w PKD, w przypadku grupy wiekowej 18-25 lat wyniosła, podobnie, jak w przypadku ogółu klientów PKD 3-12 miesięcy od wystąpienia ryzykownej sytuacji.

Wykres 150 Data wystąpienia ostatniego ryzykownego kontaktu wśród osób w wieku 18-25 lat na tle ogółu klientów PKD

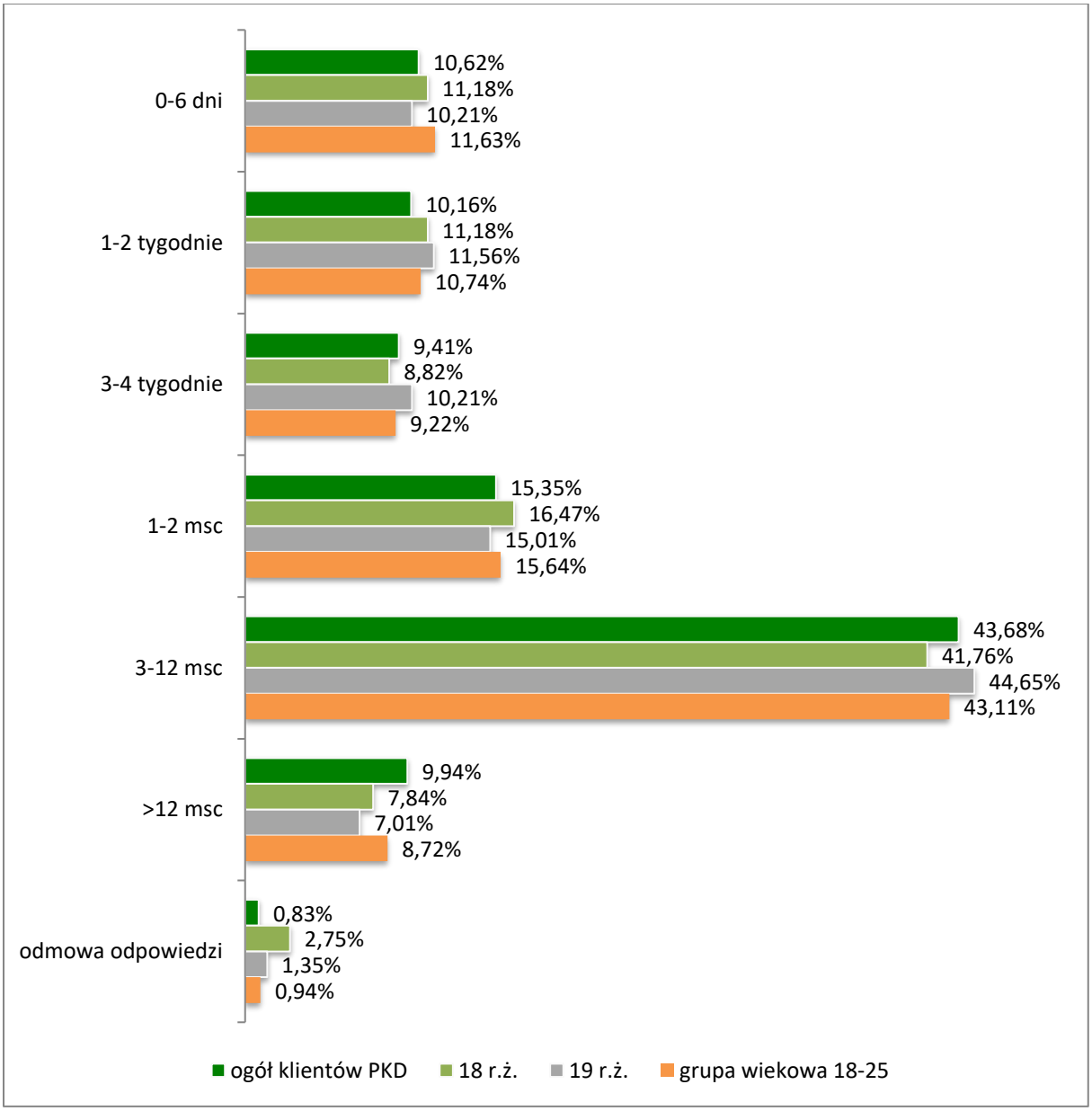

Kobiety w wieku 18-25, częściej niż mężczyźni, odwiedzają PKD w niedługim czasie po dacie ostatniego ryzykownego kontaktu (do 2 tygodni).

Wykres 151 Data wystąpienia ostatniego ryzykownego kontaktu wśród osób w wieku 18-25 lat w podziale na płeć

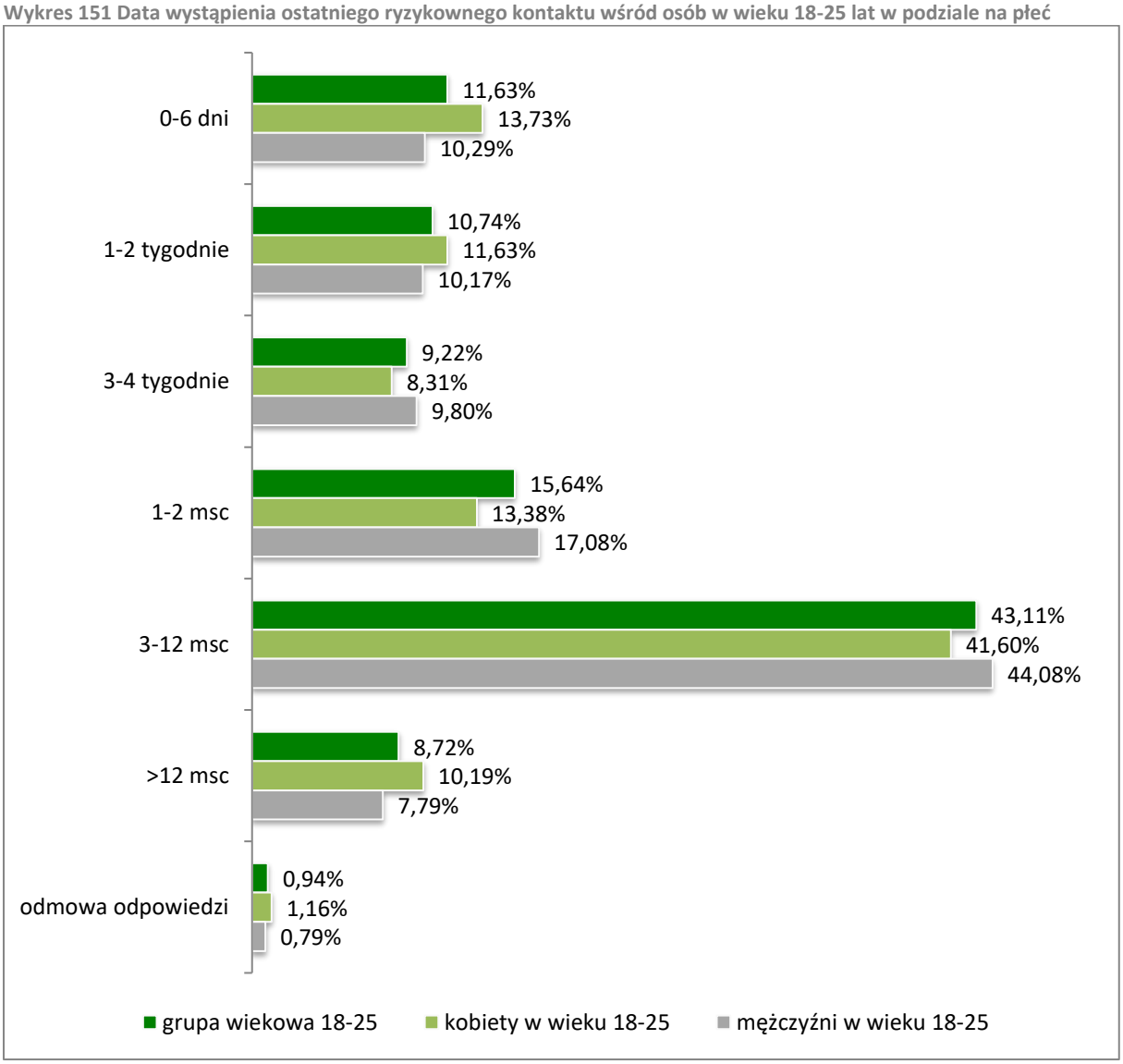

Co piąta osoba w wieku 18-25 lat zażywa substancje psychoaktywne w sposób inny niż iniekcja. Substancje te, zarówno drogą iniekcji, jak i innymi drogami, częściej zażywane są przez mężczyzn niż przesz kobiety.

Wykres 152 Zażywanie substancji psychoaktywnych wśród osób w wieku 18-25 lat na tle ogółu klientów PKD

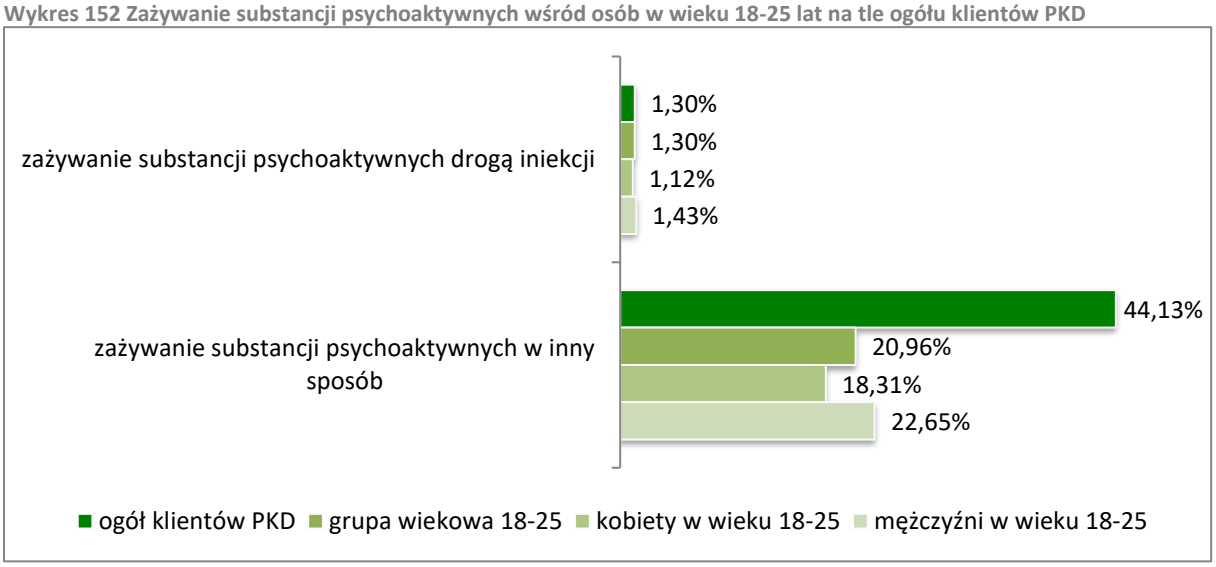

Podczas iniekcji wspólnego sprzętu używała aż połowa osób wieku 18-25 lat (wśród ogółu klientów PKD jest to nieco częściej niż co czwarta osoba). Osoby w wieku 18-25 lat podczas zażywania narkotyków inną drogą niż iniekcja używały wspólnego sprzętu rzadziej. W takich sytuacjach robiły to częściej kobiety niż mężczyźni.

Wykres 153 Sytuacje wiążące się z ryzykiem zakażenia wirusem HIV – używanie wspólnego sprzętu wśród osób w wieku 18-25 lat na tle ogółu klientów PKD

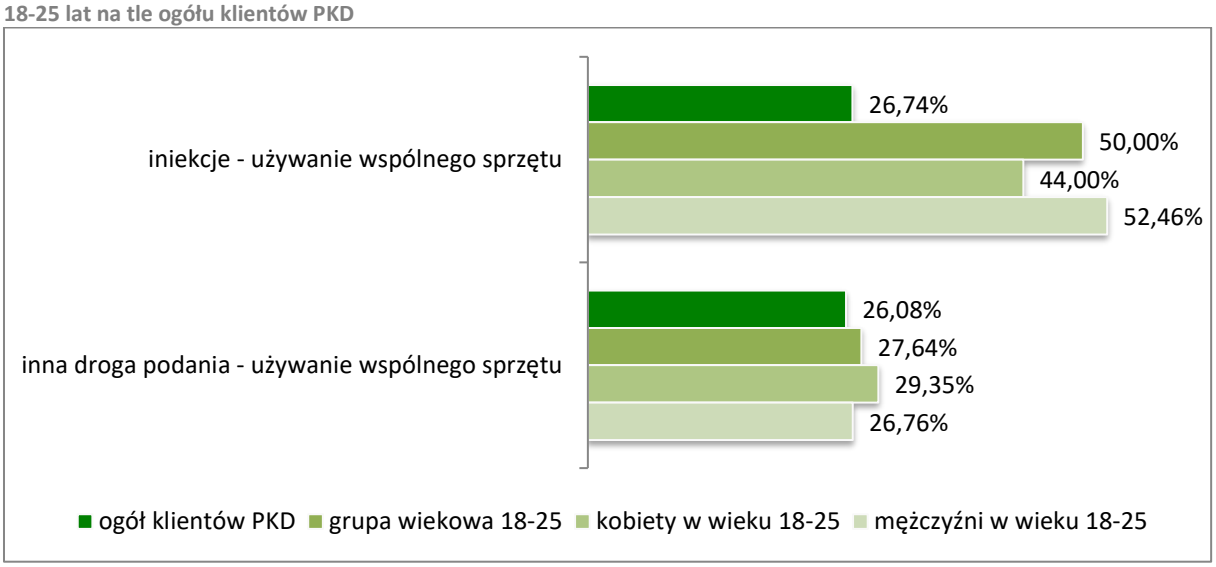

11.3. STOSOWANIE PREZERWATYW

Osoby w wieku 18-25 lat, będące klientami PKD w większości są osobami heteroseksualnymi (odsetek o 6 p.p. niższy niż wśród ogółu klientów PKD). Wśród osób w wieku 18-25 lat od roku 2015 rośnie odsetek osób homoseksualnych. Mężczyźni znacznie częściej niż kobiety deklarują orientacje inną niż heteroseksualna.

Wykres 154 Orientacja seksualna osób w wieku 18-25 lat oraz ogółu klientów PKD w 2018 roku

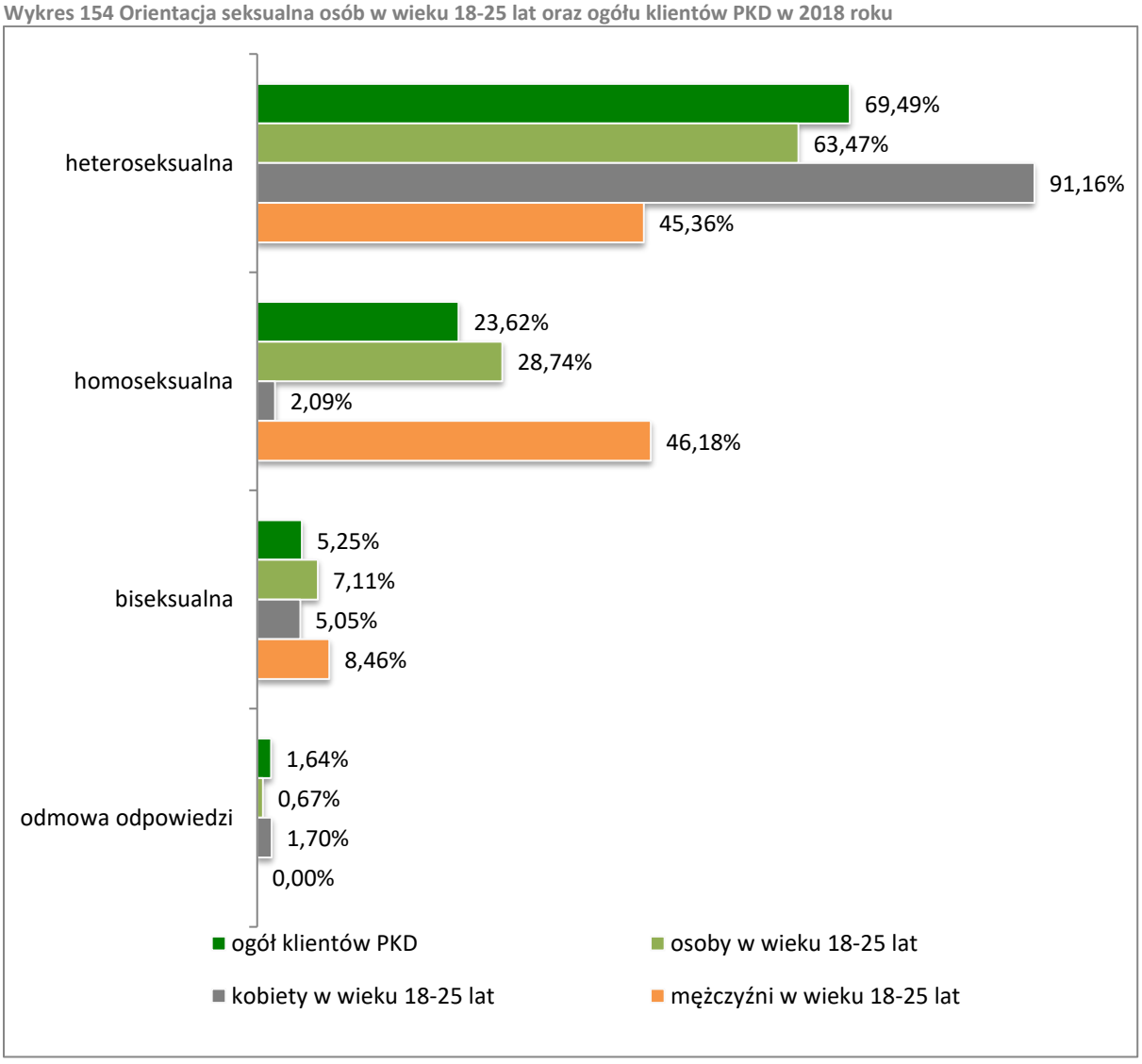

Osoby w wieku 18-25 lat podejmują zróżnicowane formy aktywności seksualnej. W przypadku kobiet dominującym rodzajem stosunków są stosunki waginalne, w przypadku mężczyzn zaś dominują stosunki oralne. Mężczyźni częściej niż kobiety podejmują stosunki oralne i analne.

Wykres 155 Rodzaj podejmowanych stosunków seksualnych w podziale na płeć

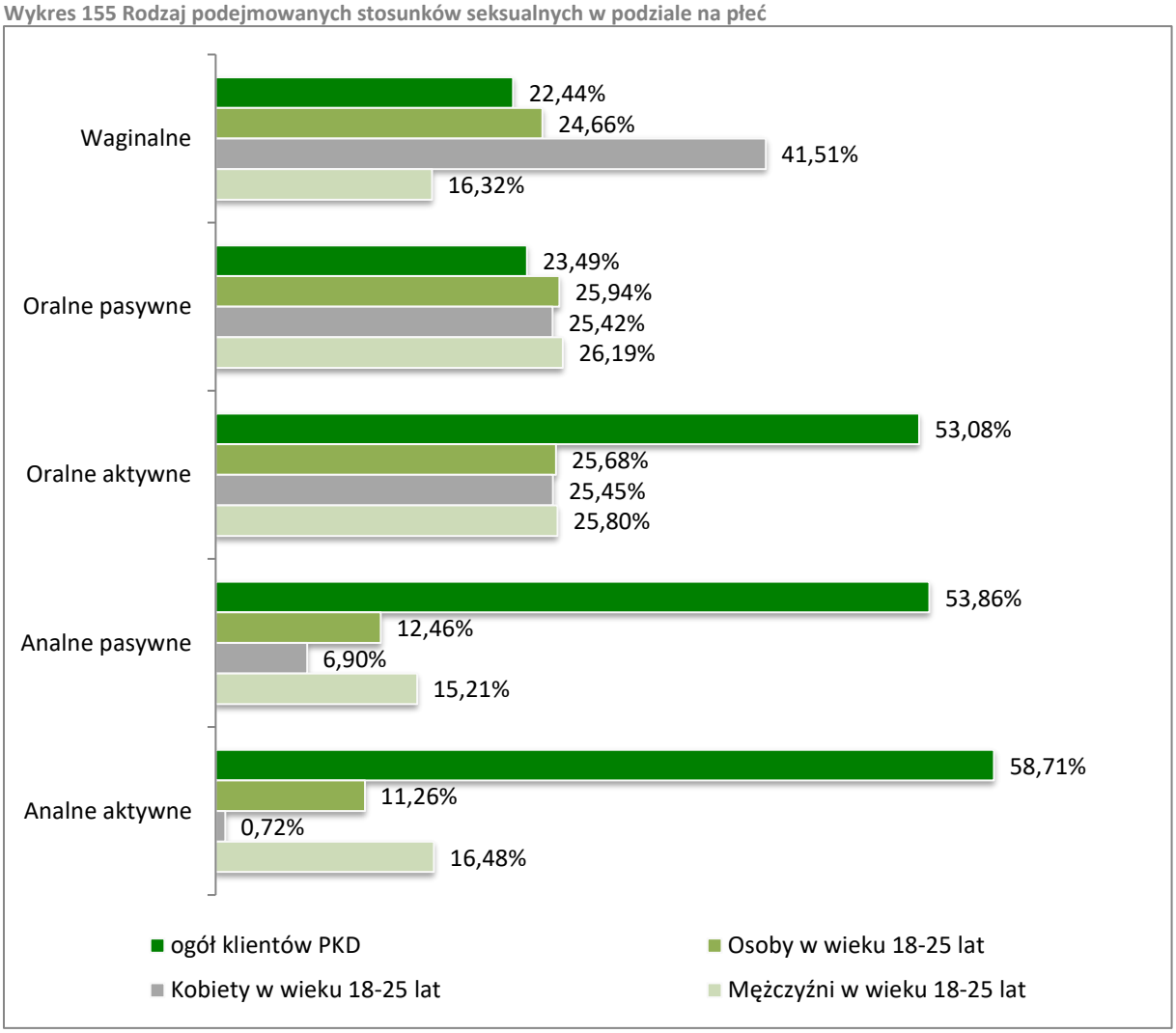

Wśród grupy wiekowej 18-25 lat zdecydowana większość osób wskazało na odpowiedź deklarującą, że nigdy nie stosują oni prezerwatywy w przypadku stosunków: waginalnych, oralnych aktywnych, oralnych pasywnych oraz analnych aktywnych. We wszystkich przypadkach odpowiedź ta uzyskała minimum 95% wskazań.

Tabela 42 Częstość stosowania prezerwatyw w podziale na rodzaj podejmowanych stosunków seksualnych

STOSOWANIE PREZERWATYW	WAGINALNE	ORALNE AKTYWNE	ORALNE PASYWNE	ANALNE AKTYWNE	ANALNE PASYWNE
Zawsze	1,17%	0,70%	1,03%	0,71%	0,44%
Czasami	3,11%	3,01%	3,25%	3,64%	99,56%
Nigdy	95,71%	96,29%	95,72%	95,64%	0,00%

11.4. PARTNERZY SEKSUALNI

Wśród osób w wieku 18-25 lat najwięcej osób odbywa stosunki seksualne z partnerami heteroseksualnymi. Mężczyźni znacznie częściej niż kobiety posiadają partnerów homoseksualnych i biseksualnych. W porównaniu do lat 2015-2017 nieznacznie wzrósł odsetek osób, których partnerzy są osobami homoseksualnymi.

Wykres 156 Charakterystyka partnerów seksualnych osób w wieku 18-25 lat w ciągu całego życia

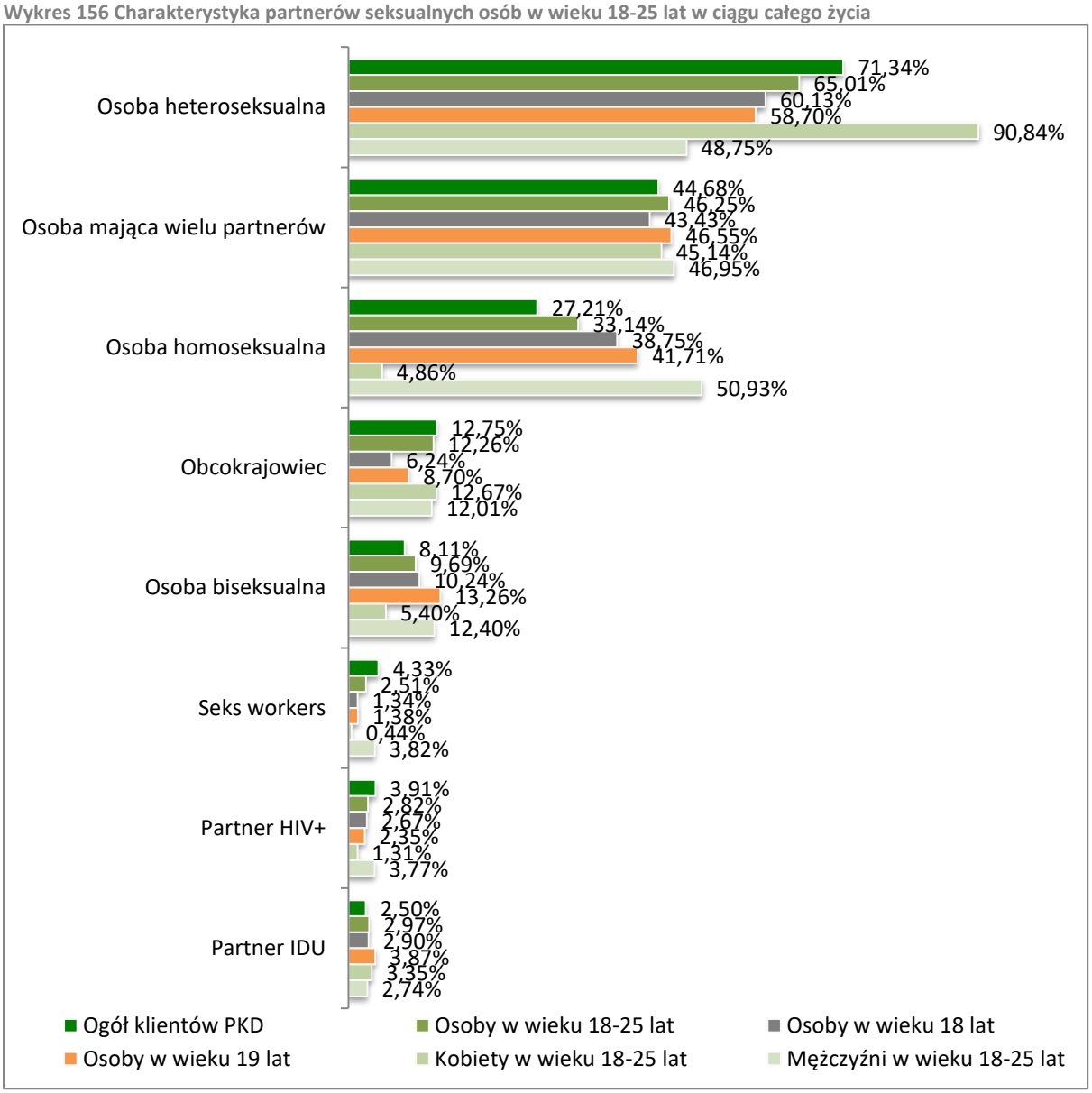

Najwięcej kobiet (55,38%) i mężczyzn (39,99%) w grupie wiekowej 18-25 lat miało od 2 do 5 partnerów seksualnych. Statystyka wskazuje, iż im więcej partnerów tym udział procentowy osób w grupie wiekowej 18-25 lat jest niższy w porównaniu do ogółu klientów PKD.

Wykres 157 Liczba partnerów seksualnych osób w wieku 18-25 lat w ciągu życia

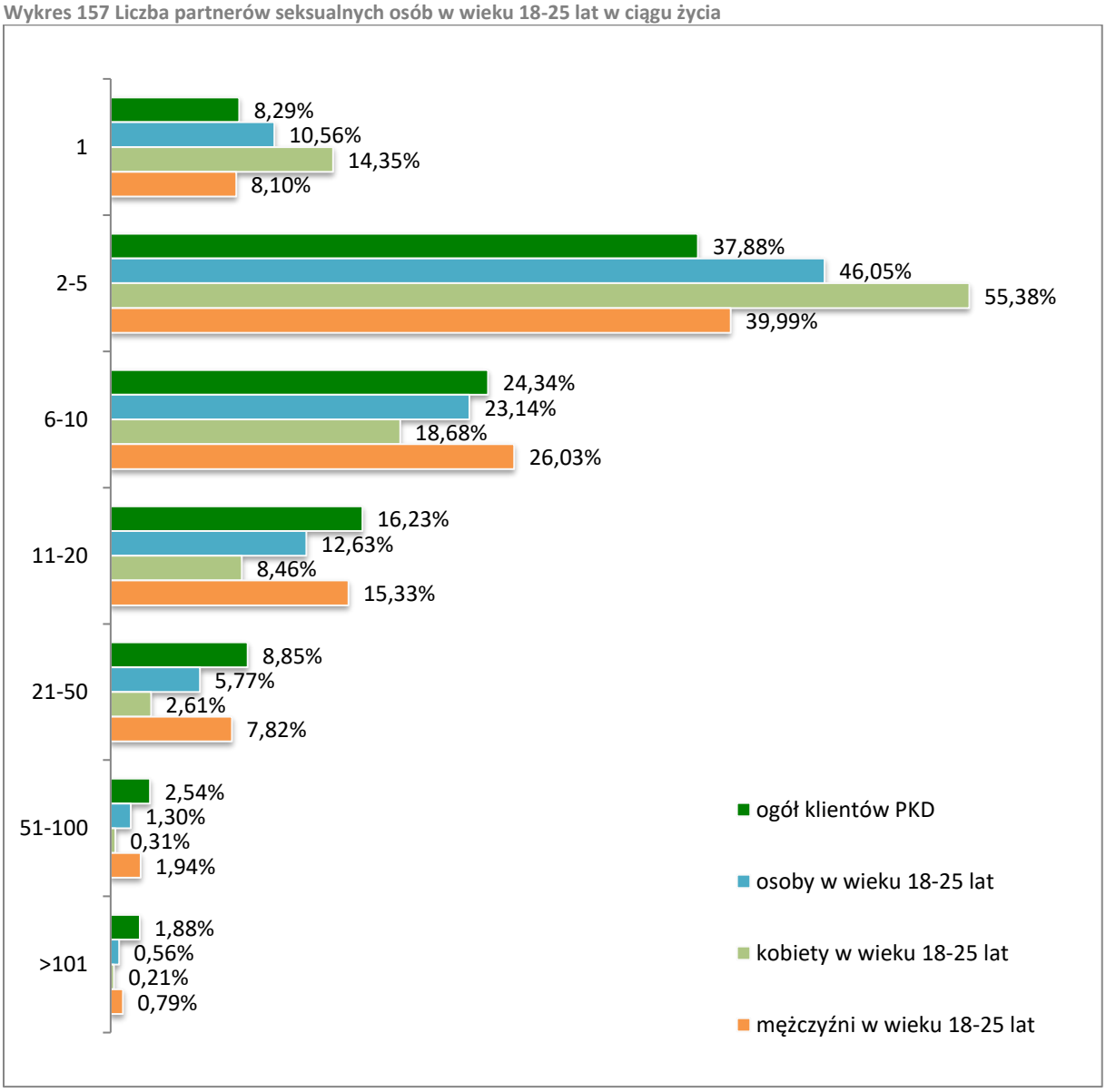

Osoby w wieku 18-25 lat nieco częściej deklarują posiadanie stałych niż przygodnych partnerów seksualnych. Odsetek osób posiadających stałych partnerów w 2018 roku był taki sam jak odsetek w latach 2015-2017, wzrósł jednak odsetek osób deklarujących posiadanie innych partnerów

seksualnych. Mężczyznom w wieku 18-25 lat częściej niż kobietom w tym samym wieku zdarza się więcej przypadkowych kontaktów seksualnych.

Tabela 43 Stali i inni partnerzy seksualni osób w wieku 18-25 lat w ostatnim roku na tle ogółu klientów PKD w 2018 r.

	TAK		NIE		ODMOWA ODPOWIEDZI	
	OSOBY 18-25 lat	OGÓŁ KLIENTÓW PKD	OSOBY 18-25 lat	OGÓŁ KLIENTÓW PKD	OSOBY 18-25 lat	OGÓŁ KLIENTÓW PKD
Stali partnerzy	63,44%	64,78%	35,08%	33,69%	1,47%	1,52%
Inni partnerzy	55,97%	52,67%	42,16%	45,48%	1,87%	1,84%

Wykres 158 Stali i inni partnerzy seksualni osób w wieku 18 i 19 lat w ostatnim roku

	TAK		NIE		ODMOWA ODPOWIEDZI	
	OSOBY W WIEKU 18 LAT	OSOBY W WIEKU 19 LAT	OSOBY W WIEKU 18 LAT	OSOBY W WIEKU 19 LAT	OSOBY W WIEKU 18 LAT	OSOBY W WIEKU 19 LAT
Stali partnerzy	61,28%	58,44%	38,30%	39,64%	0,43%	1,92%
Inni partnerzy	56,69%	58,70%	42,46%	39,13%	0,85%	2,17%

Tabela 44 Stali i inni partnerzy seksualni osób w wieku 18-25 lat w ostatnim roku na tle ogółu klientów PKD w 2018 r. w podziale na płeć

	OSOBY 18-25 lat		OGÓŁ KLIENTÓW PKD	
	KOBIETY	MĘŻCZYŹNI	KOBIETY	MĘŻCZYŹNI
Stali partnerzy	74,01%	56,76%	68,20%	48,55%
Inni partnerzy	41,51%	65,15%	31,80%	51,45%

Osoby w wieku 18-25 lat, podobnie jak ogół odwiedzających PKD, w ciągu ostatniego roku posiadały zwykle jednego partnera seksualnego. Odsetek mężczyzn i kobiet posiadających więcej niż jednego partnera był bardzo podobny.

Wykres 159 Liczba stałych partnerów seksualnych osób w wieku 18-25 lat w ostatnim roku na tle ogółu klientów PKD w 2018 r.

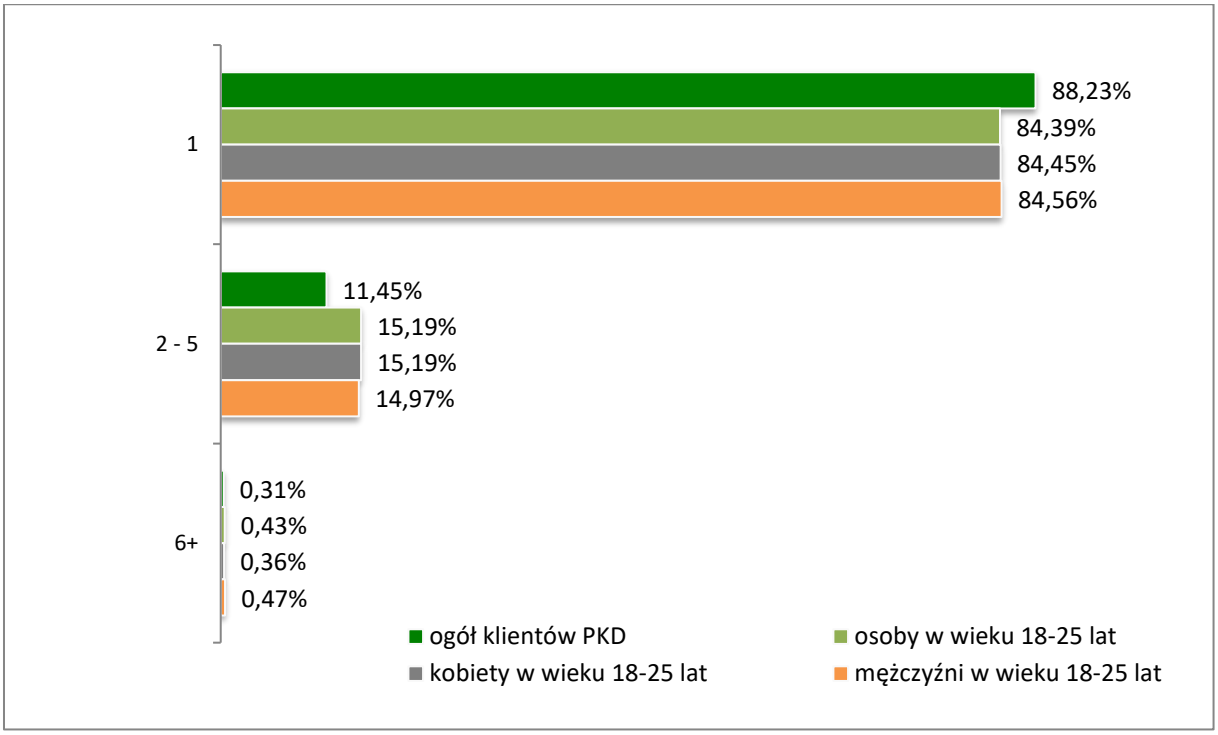

Osoby w wieku 18-25 lat nieco częściej niż ogół klientów PKD posiadają do 5 przygodnych partnerów seksualnych. Żadna z tych osób nie podejmowała kontaktów seksualnych z więcej niż 5 przygodnymi partnerami.

Wykres 160 Liczba innych partnerów seksualnych osób w wieku 18-25 lat w ostatnim roku na tle ogółu klientów PKD w 2018 r

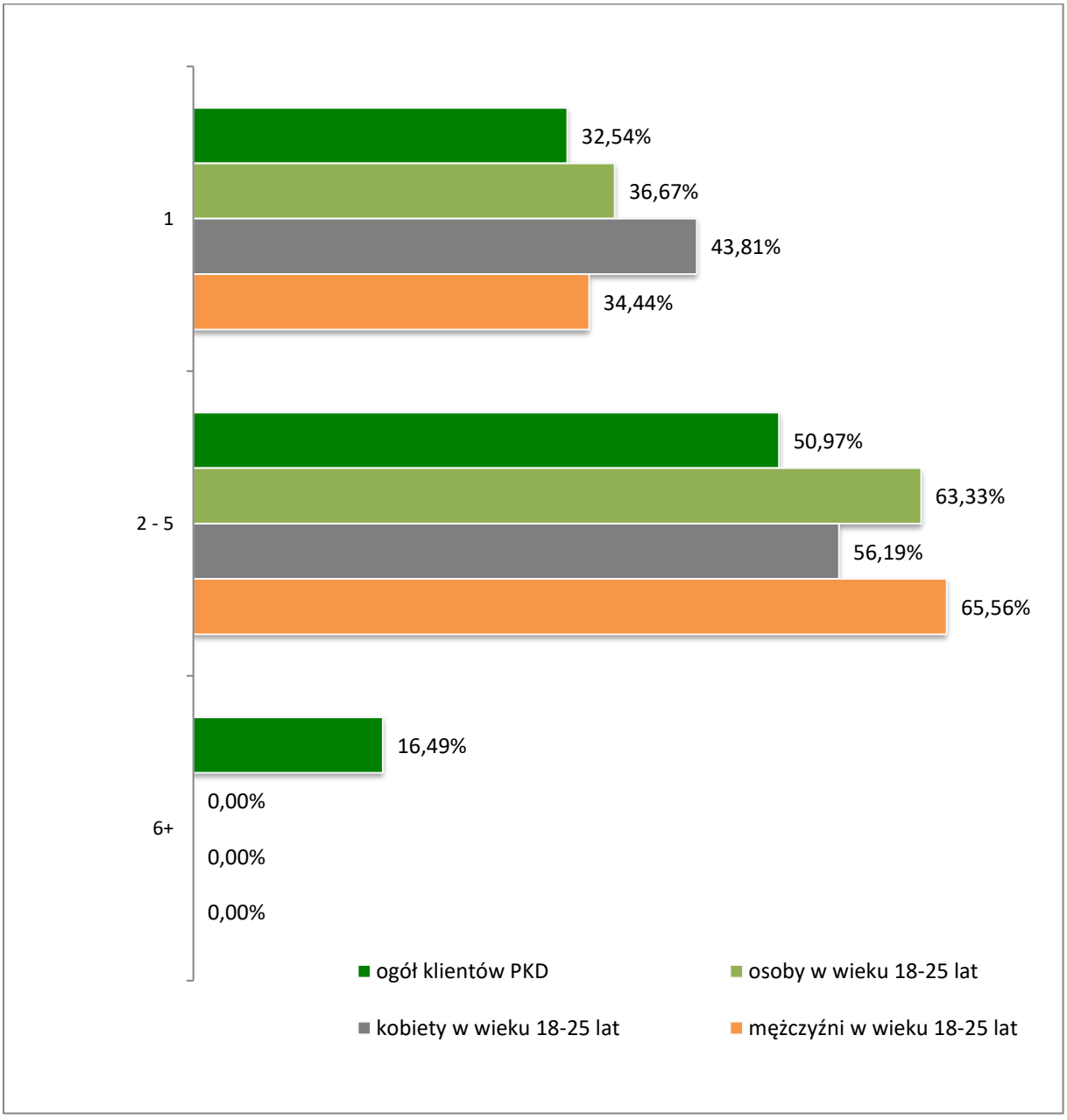

11.5. WYKONYWANIE TESTÓW – POWODY I LICZBA

Osoby w wieku 18-25 lat rzadziej niż ogół klientów PKD wykonywały test obecność na wirusa HIV w przeszłości. Odsetek ten wzrasta jednak od 2015 roku. Test na HIV zdecydowanie częściej wykonywany był przez mężczyzn, niż przez kobiety.

Wykres 161 Wykonanie testu w przeszłości przez osoby w wieku 18-25 lat na tle ogółu klientów PKD

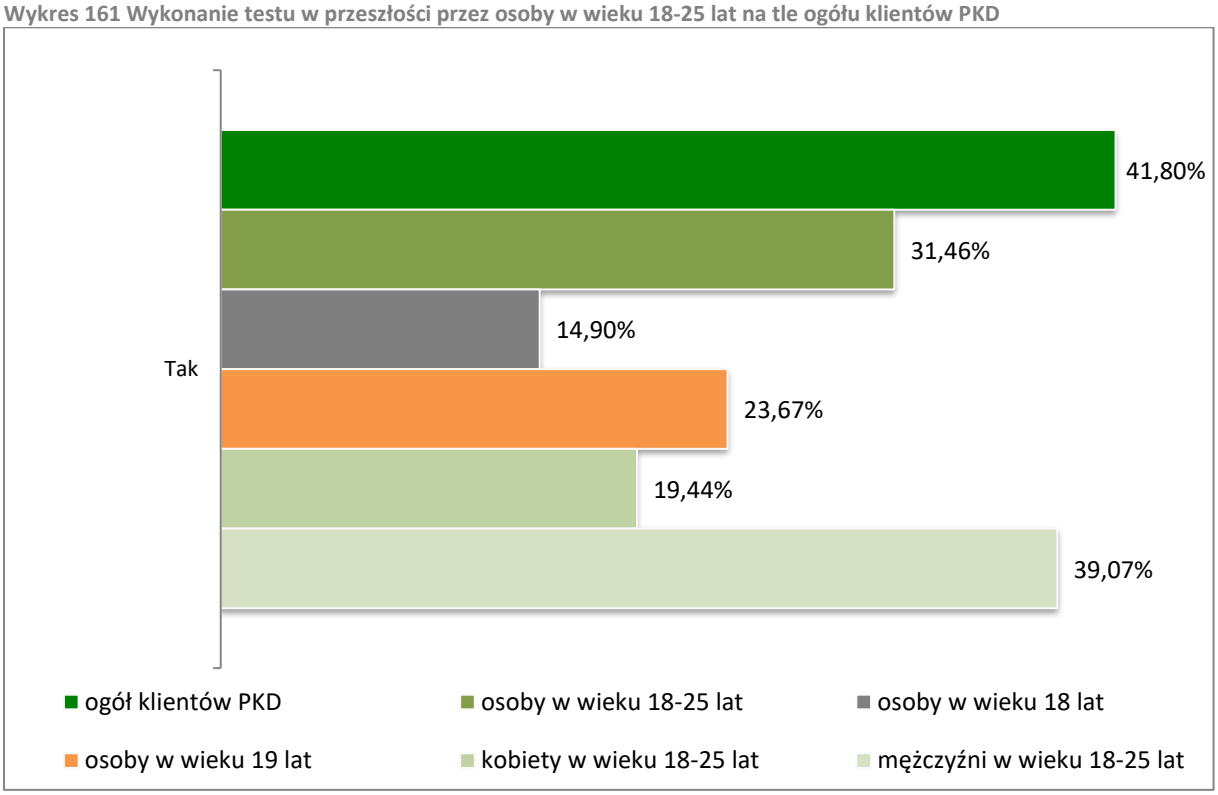

Wśród osób, które wykonały test w przeszłości, dominowały osoby które test na obecność wirusa HIV wykonały raz. Osoby wieku 18-25 lat rzadziej niż ogół klientów PKD wykonywał taki test więcej niż 6 razy. Mężczyźni znacznie częściej niż kobiety w tej samej grupie wiekowej wykonywali w przeszłości więcej testów na obecność HIV.

Wykres 162 Liczba testów wykonywanych w przeszłości przez osoby w wieku 18-25 lat

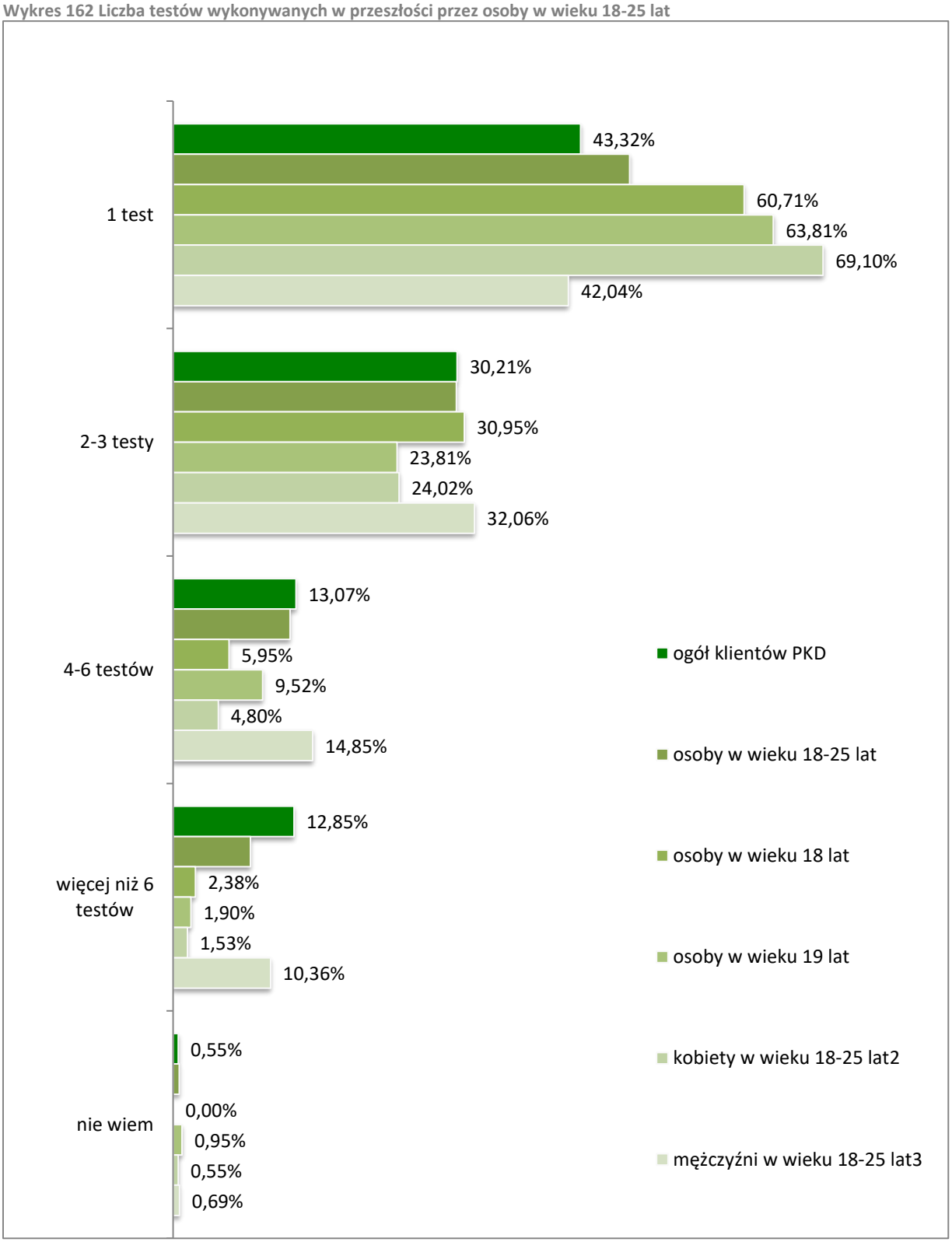

Wykres 163 Wynik testu na obecność wirusa HIV wśród osób w wieku 18-25 lat na tle ogółu klientów PKD

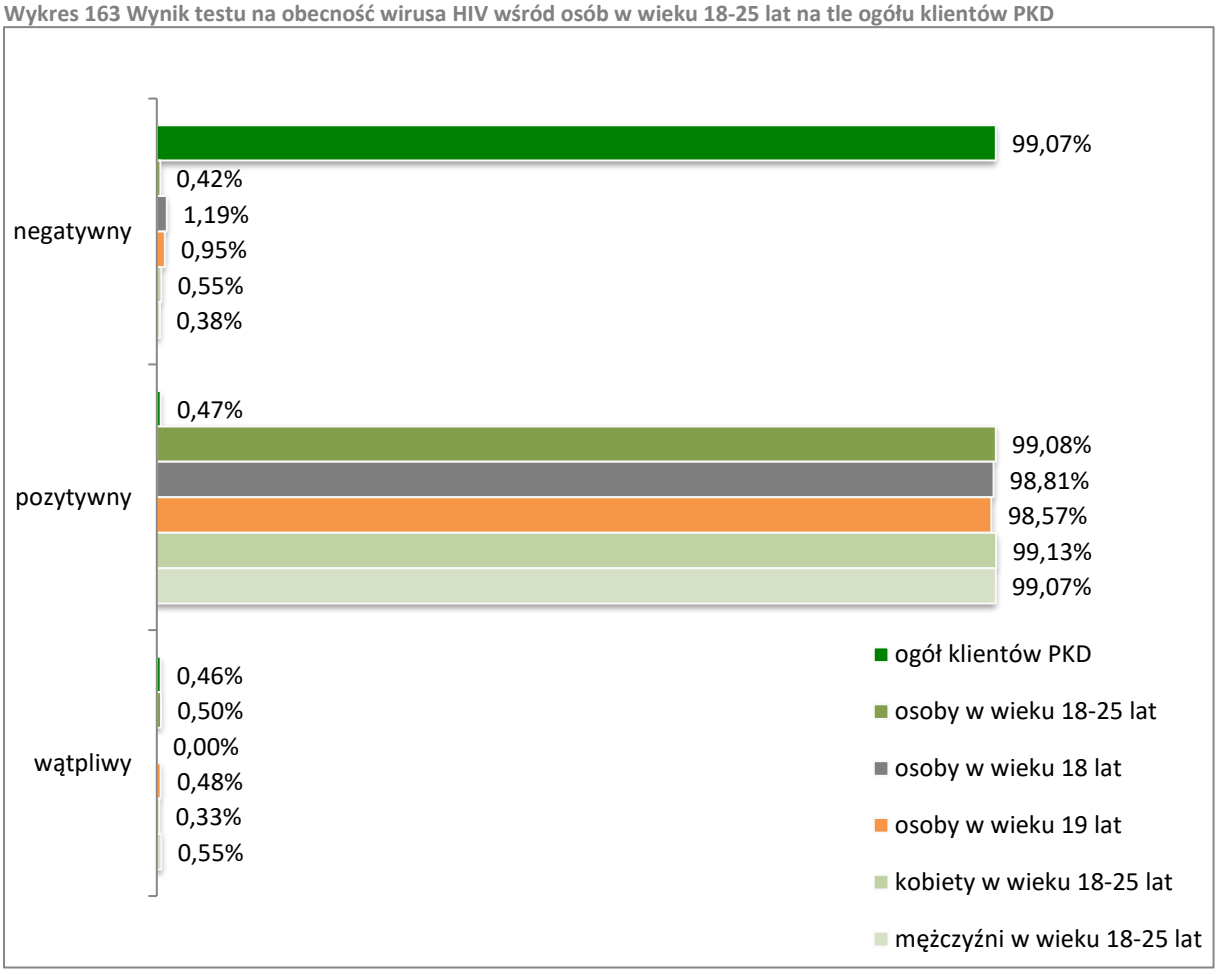

Nieco częściej niż co trzecia osoba w wieku 18-25 lat została skierowana na ponowne wykonanie testu na obecność wirusa HIV ze względu na okno serologiczne. Mężczyźni byli kierowani na takie badanie nieco częściej, niż kobiety.

Wszystkie osoby w wieku 18-25 lat, którym zlecono wykonanie testu po oknie serologicznym, wykonały go.

Wykres 164 Zlecenie powtórzenia testu ze względu na okno serologiczne wśród osób w wieku 18-25 lat na tle ogółu klientów PKD

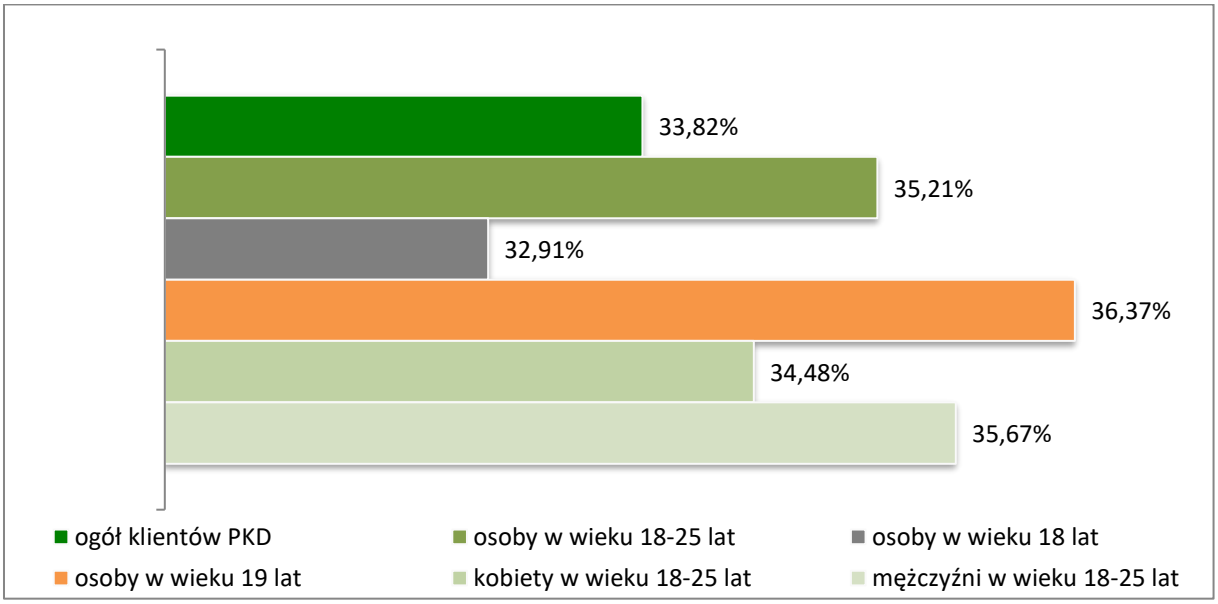

PKD jest najczęściej wybieranym podmiotem, w którym młodzi ludzie wykonują test po oknie serologicznym. Osoby w wieku 18-25 lat częściej niż pozostali klienci PKD korzystają z punktów krwiodawstwa w celu wykonania testów.

Wykres 165 Miejsce wykonania testu po oknie serologicznym wśród osób 18-25 lat

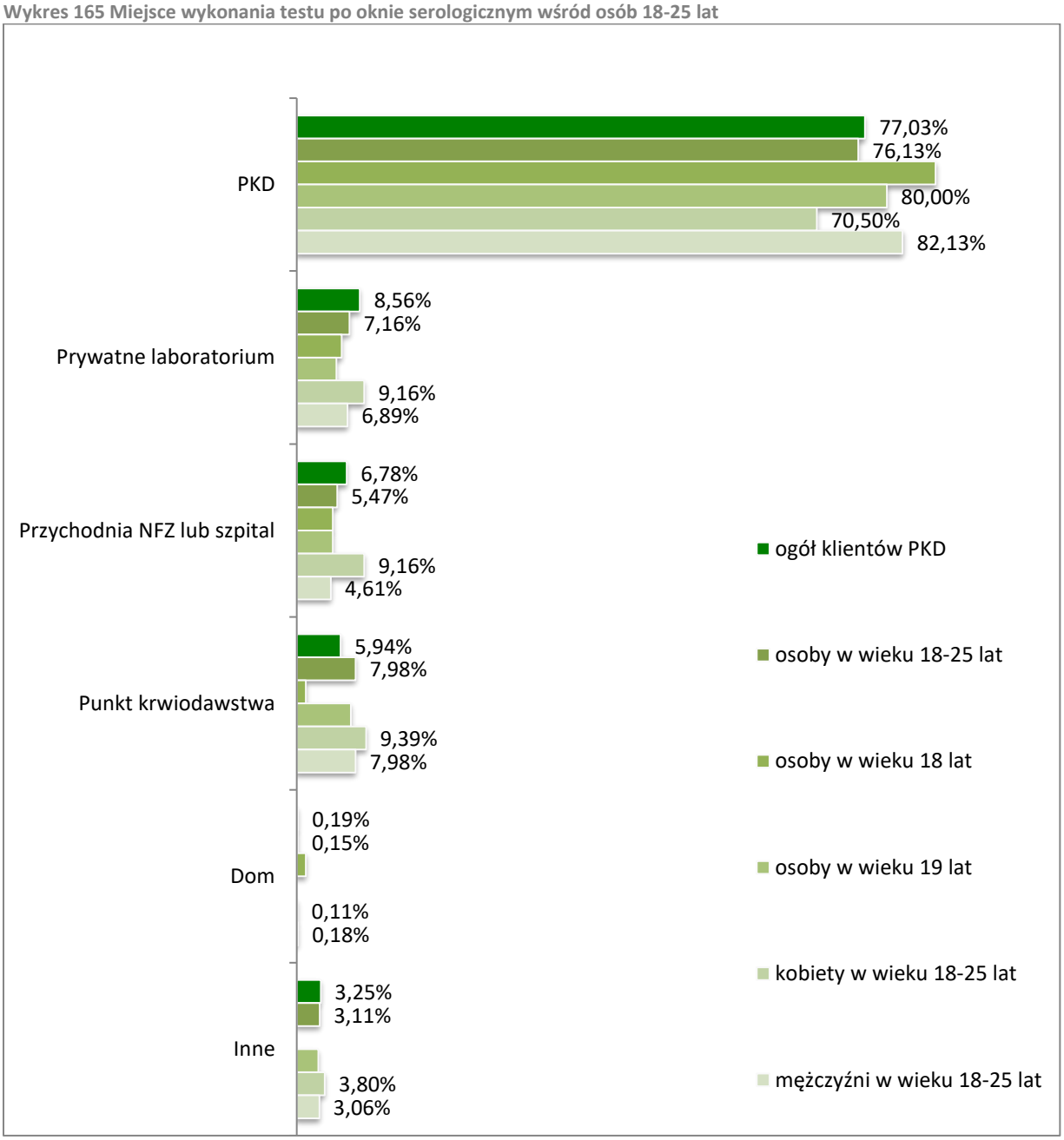

Osoby w wieku 18-25 lat częściej, niż ogół klientów PKD wykonywały badania z powodu ryzykownych kontaktów seksualnych, ciekawości, kontaktu z krwią, rutynowych badań, IDU oraz innych powodów. Kobiety częściej niż mężczyźni wykonywały test z powodu ciekawości, ciąży lub kontaktu z krwią, zaś mężczyźni częściej z powodu ryzykownych zachowań seksualnych.

Wykres 166 Powody wykonania testu przez osoby w wieku 18-25 lat (wg ich deklaracji)

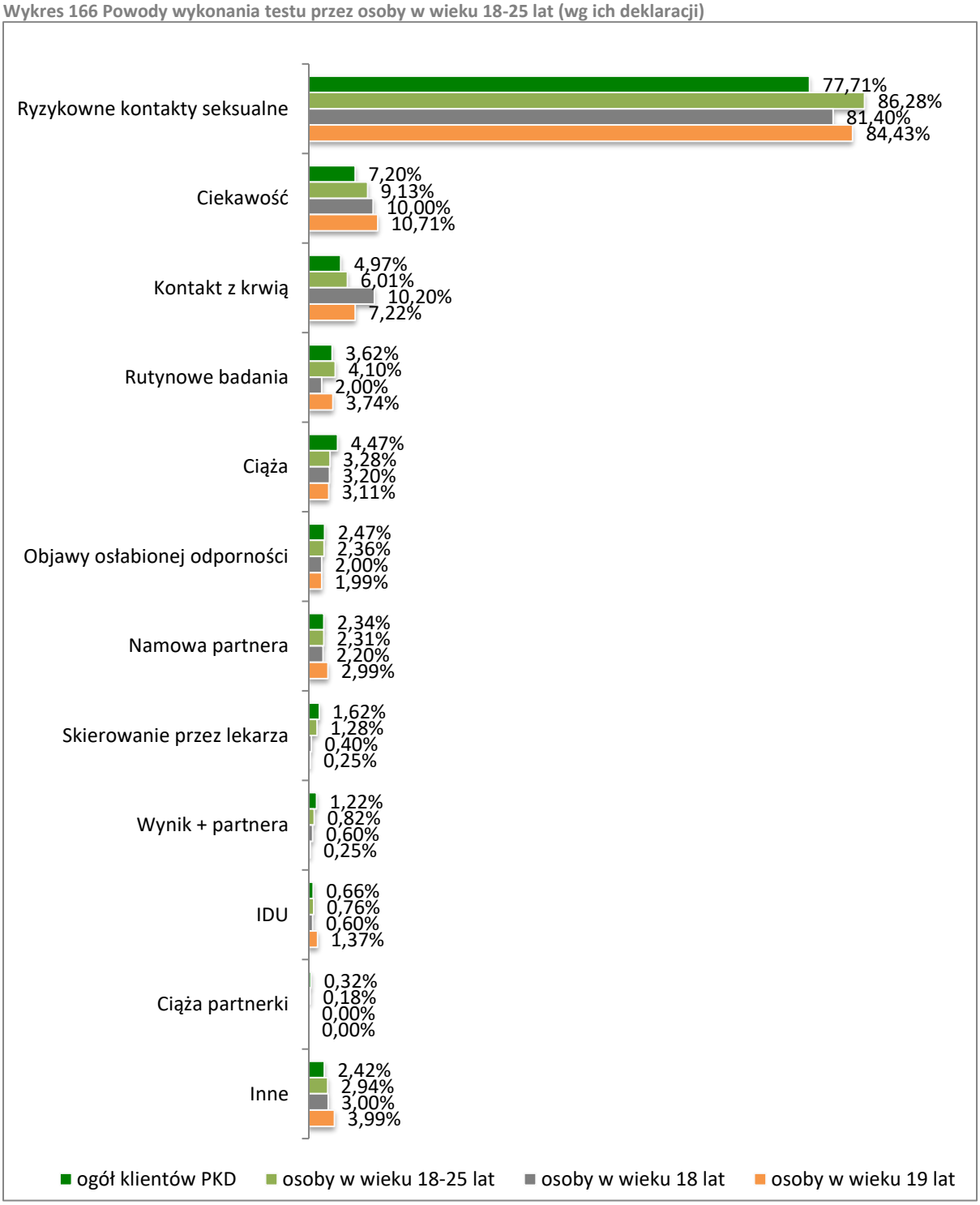

Wykres 167 Powody wykonania testu przez osoby w wieku 18-25 lat (wg ich deklaracji) w podziale na płeć

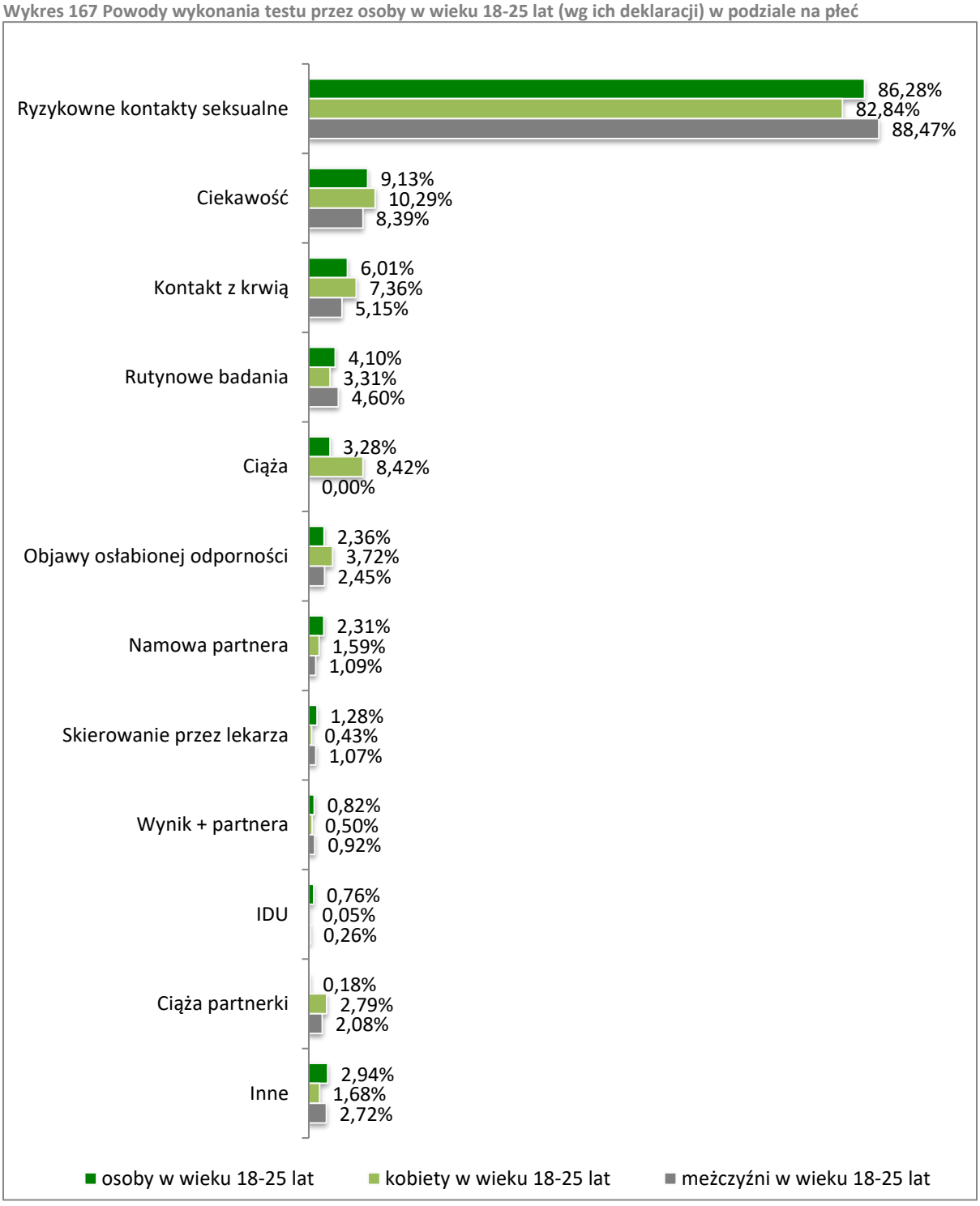

Doradcy wśród powodów wykonania testu na obecność wirusa HIV u osób 18-25 lat wskazywali najczęściej na kontakty heteroseksualne. Drugim najczęściej wskazywanym powodem były kontakty homoseksualne. Należy także zwrócić na dużą różnicę między odsetkiem mężczyzn i kobiet, którzy wykonali test z powodu utrzymywania kontaktów homoseksualnych (różnica 40 p.p.).

Wykres 168 Powody wykonania testu przez osoby w wieku 18-25 lat (informacja wpisywana przez doradcę po rozmowie z klientem) na tle innych partnerów ogółu klientów PKD

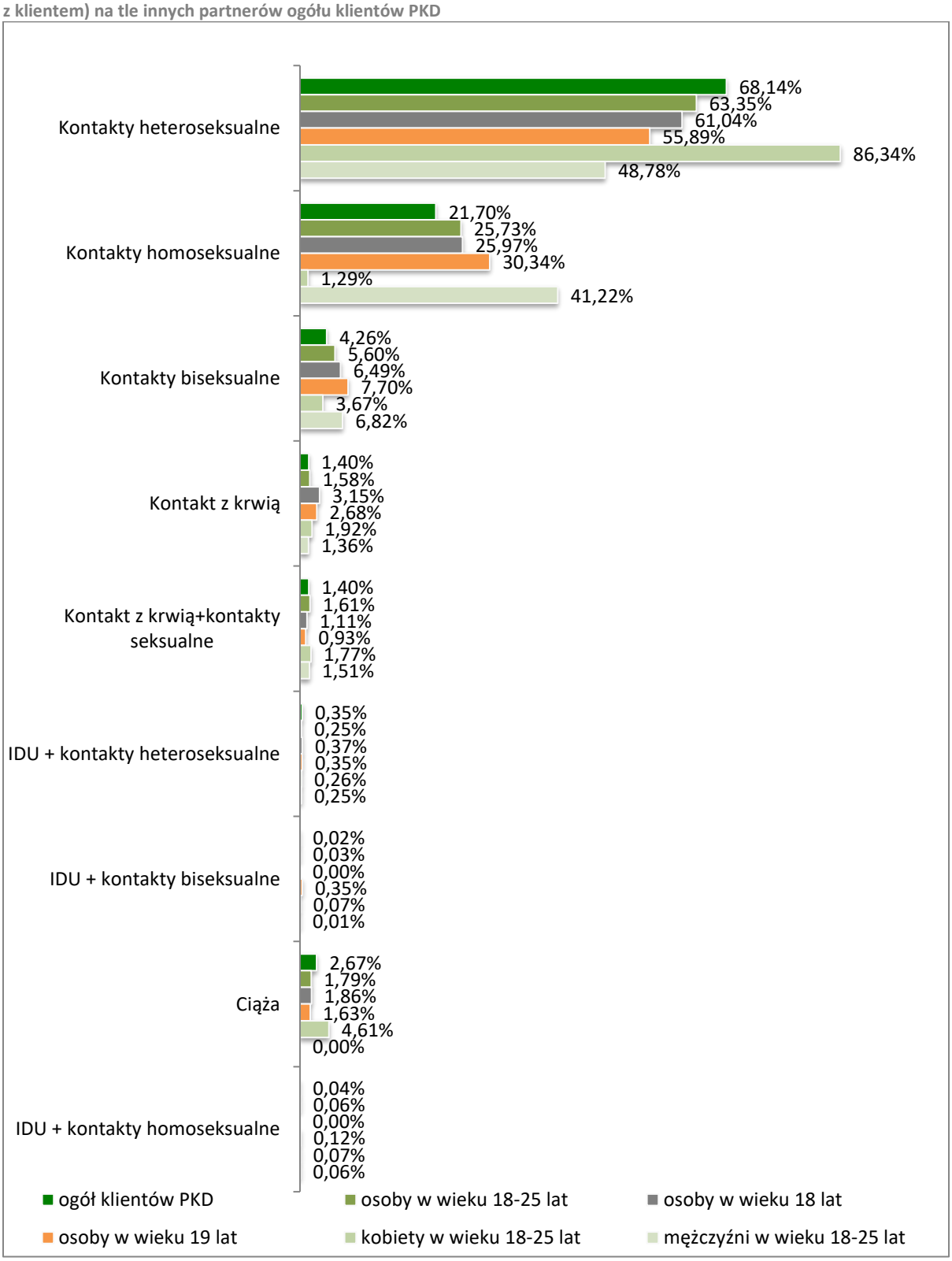

11.6. KONTAKTY SEKSUALNE W SYTUACJACH RYZYKOWNYCH

Osoby w wieku 18-25 lat częściej niż ogół klientów PKD uprawiają seks pod wpływem środków psychoaktywnych zażywanych bez iniekcji. Mężczyźni częściej niż kobiety uprawiają seks pod wpływem alkoholu.

Wykres 169 Sytuacje wiążące się z ryzykiem zakażenia wirusem HIV – osoby w wieku 18-25 lat na tle ogółu klientów PKD

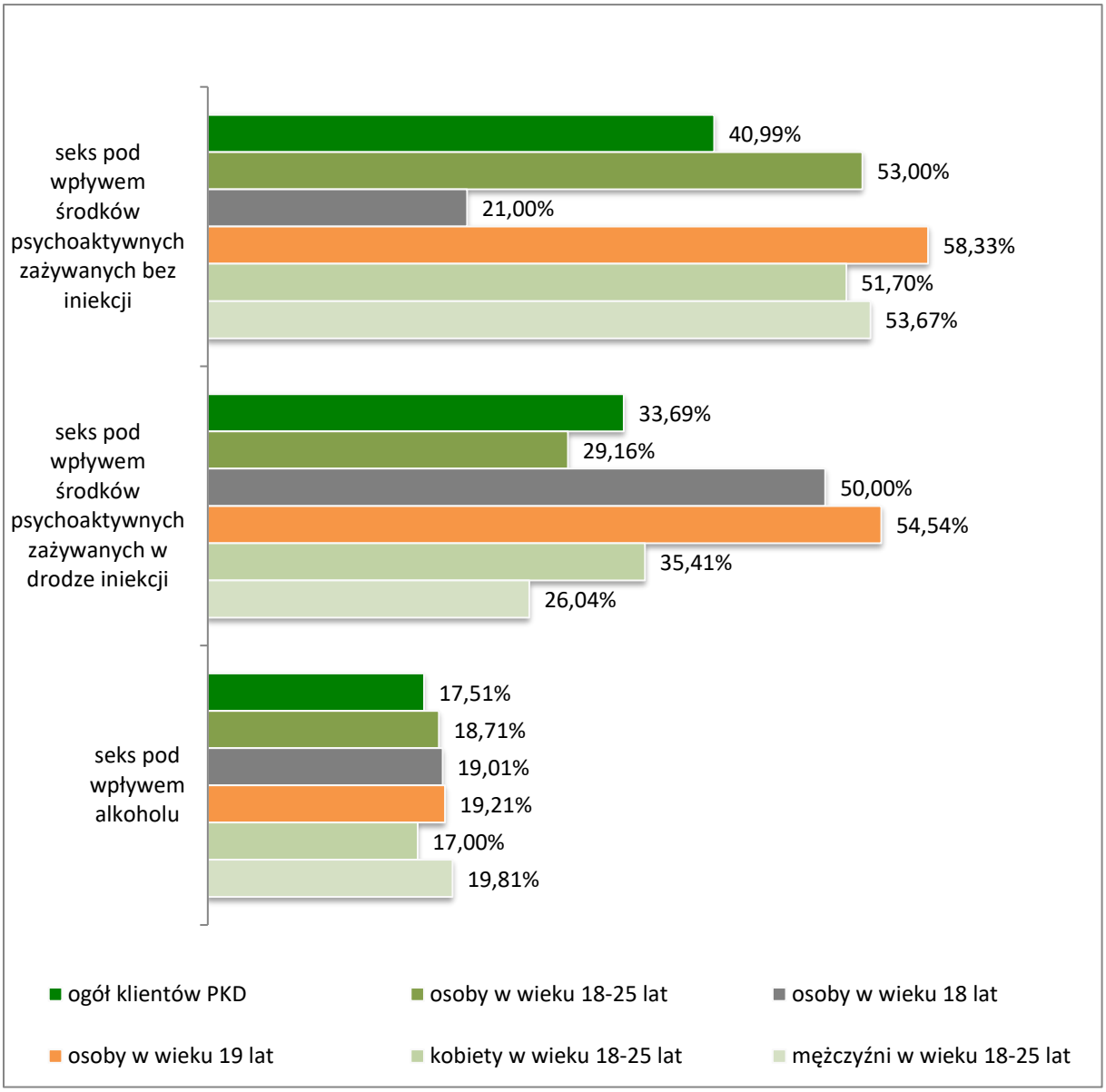

W grupie wiekowej 18-25 lat zachorowalność na STI wynosi 6,64%. Jest to wynik niższy, niż w przypadku ogółu klientów PKD z 2018 r. (wynoszący 7,38%). Wśród osób chorujących na STI najczęściej występującymi chorobami były rzeżączka i kiła.

Wykres 170 Zachorowalność na STI w grupie 18-25 lat

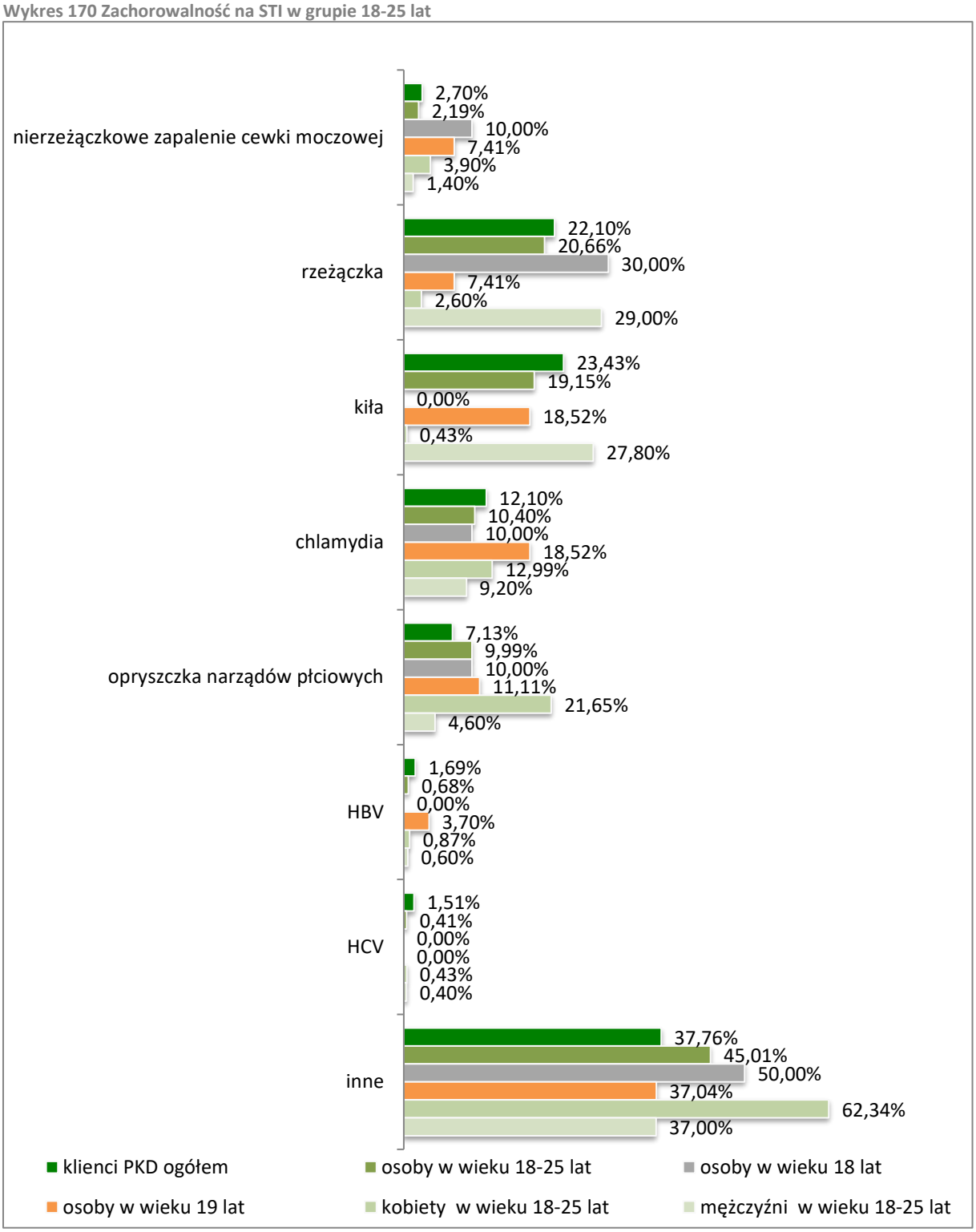

12. ANALIZA POPULACJI OSÓB W WIEKU 50+

12.1. CHARAKTERYSTYKA DEMOGRAFICZNA

Osoby po 50 roku życia stanowią 4,97% badanej populacji. Wśród osób będących klientami PKD w grupie wiekowej 50+ mężczyźni stanowią 67,91% populacji korzystającej z usług Punktów. Kobiet w tej grupie wiekowej jest mniej niż w statystyce odnoszącej się do ogółu klientów PKD. Proporcje kobiet i mężczyzn w wieku 50+ wśród klientów PKD utrzymują się na podobnym poziomie jak w latach 2015-2017.

Wykres 171 Osoby powyżej 50 roku życia wśród klientów PKD w 2018 roku w podziale na płeć

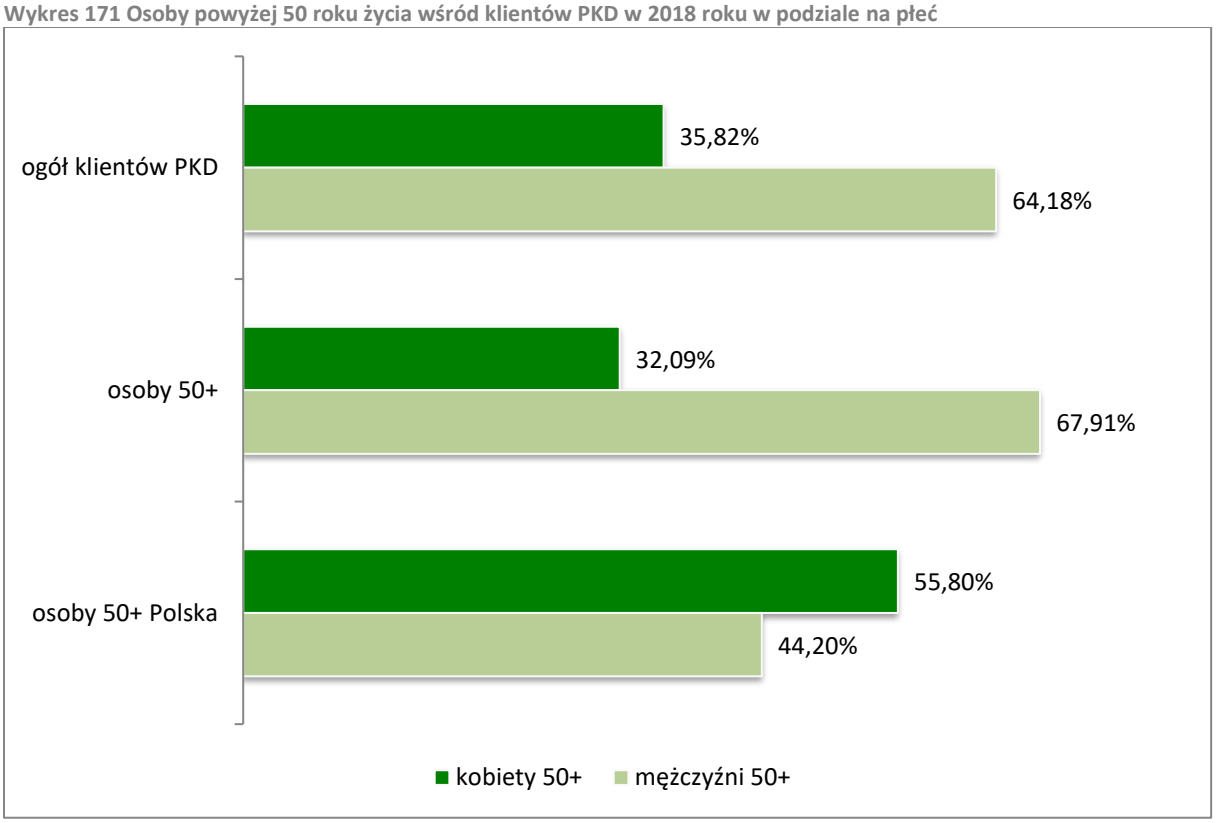

97,22% klientów PKD w grupie wiekowej powyżej 50 roku życia zamieszkuje tereny miejskie. Jest to wynik wyższy w porównaniu do ogółu klientów zamieszkałych w miastach.

Wykres 172 Osoby powyżej 50 roku życia wśród klientów PKD w 2018 roku w podziale na miejsce zamieszkania

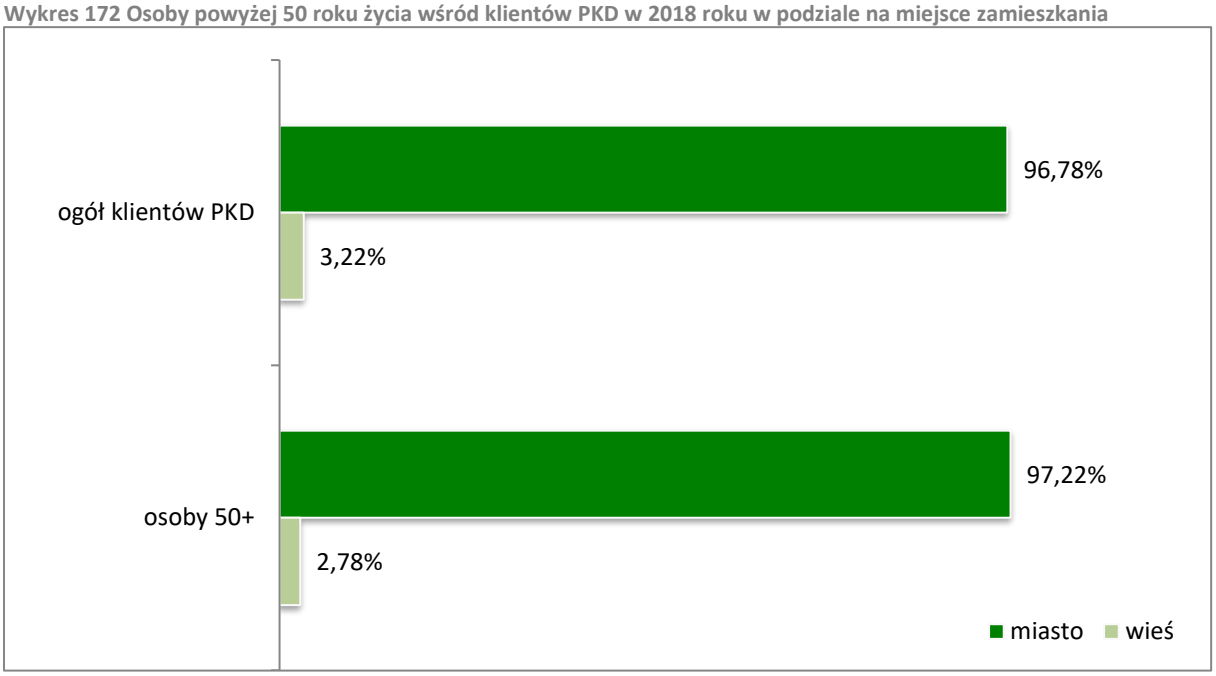

Wśród osób 50+ można zauważyć największy udział (98,88%) osób o narodowości polskiej. Jedynie 1,12% klientów w tej grupie wiekowej jest spoza naszego kraju.

Wykres 173 Narodowość osób powyżej 50 roku życia zgłaszających się do PKD w 2018 roku

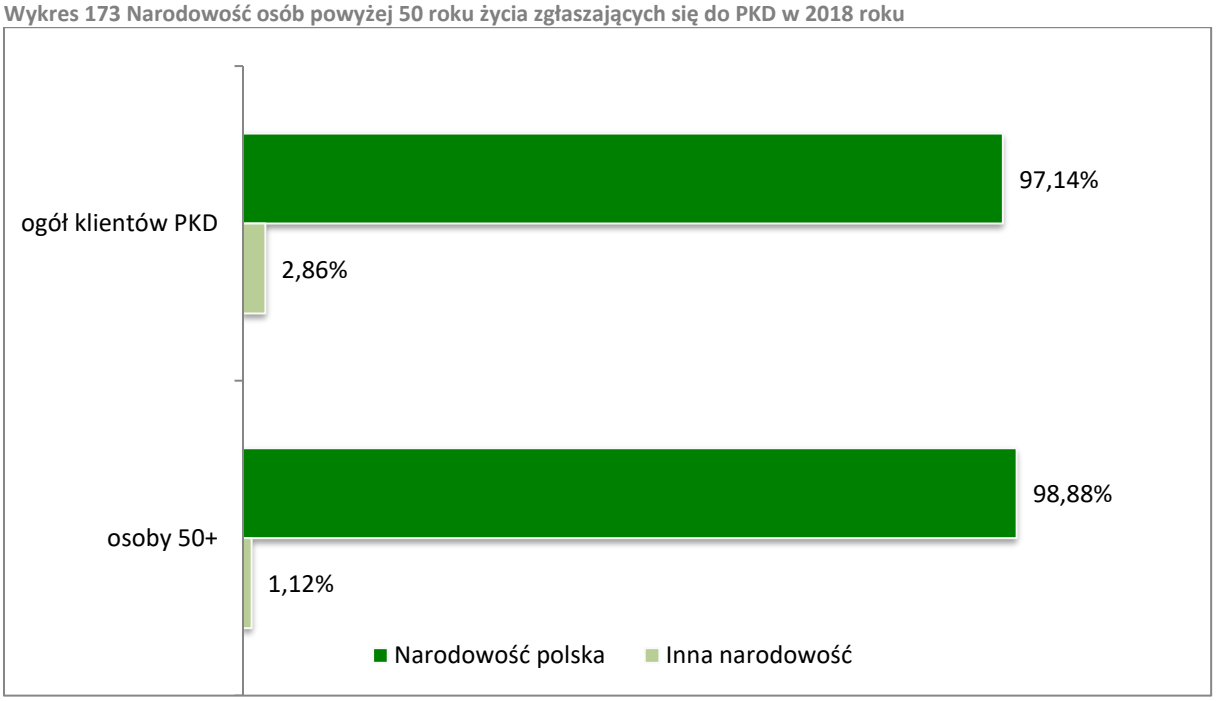

12.2. ANALIZA ZWIĄZKÓW ZACHOWAŃ/ SYTUACJI WIĄŻĄCYCH SIĘ Z RYZYKIEM ZAKAŻENIA HIV W PODZIALE NA PŁEĆ

Najwięcej wskazań daty ostatniego ryzykownego kontaktu poprzedzającego wizytę w PKD, w przypadku grupy wiekowej 50+ lat wyniosła, podobnie, jak w przypadku ogółu klientów PKD 3-12 miesięcy od wystąpienia ryzykownej sytuacji.

Wykres 174 Data wystąpienia ostatniego ryzykownego kontaktu wśród osób w wieku 50+ na tle ogółu klientów PKD

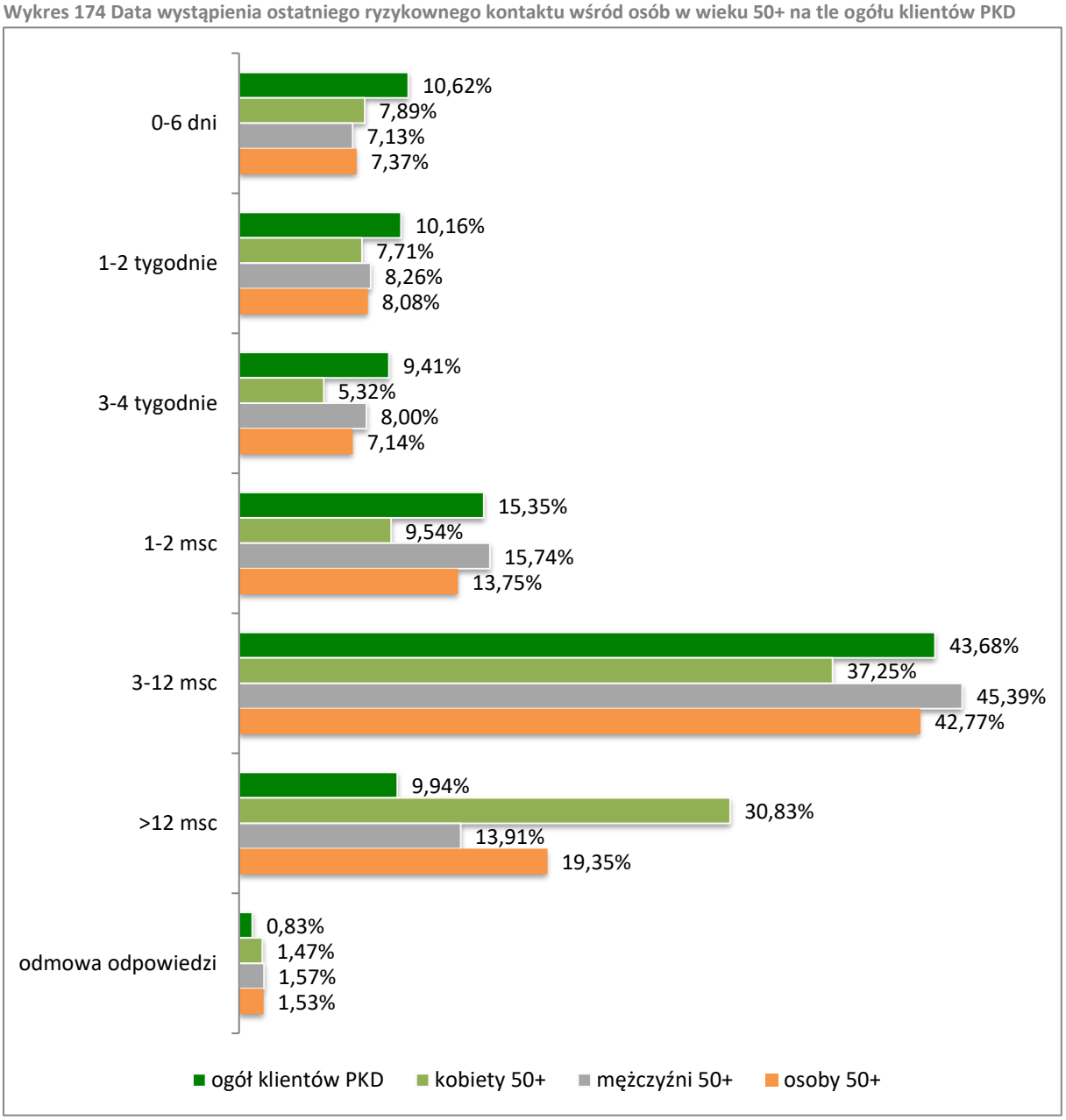

Niewielki odsetek osób powyżej 50 roku życia przyjmuje substancje psychoaktywne (zarówno drogą iniekcji, jak i w inny sposób), co wpływa na znaczące ograniczenie narażenia zakażeniem wirusem HIV ta drogą.

Odsetek osób 50+ zażywających substancji psychoaktywnych drogą iniekcji jest podobny do odsetka ogółu klientów PKD. Znacząco różni się jednak odsetek osób zażywających substancje psychoaktywne w inny sposób – osoby powyżej 50 roku życia robią to zdecydowanie rzadziej niż ogół klientów Punktów.

Wykres 175 Zażywanie substancji psychoaktywnych wśród osób w wieku 50+ na tle ogółu klientów PKD

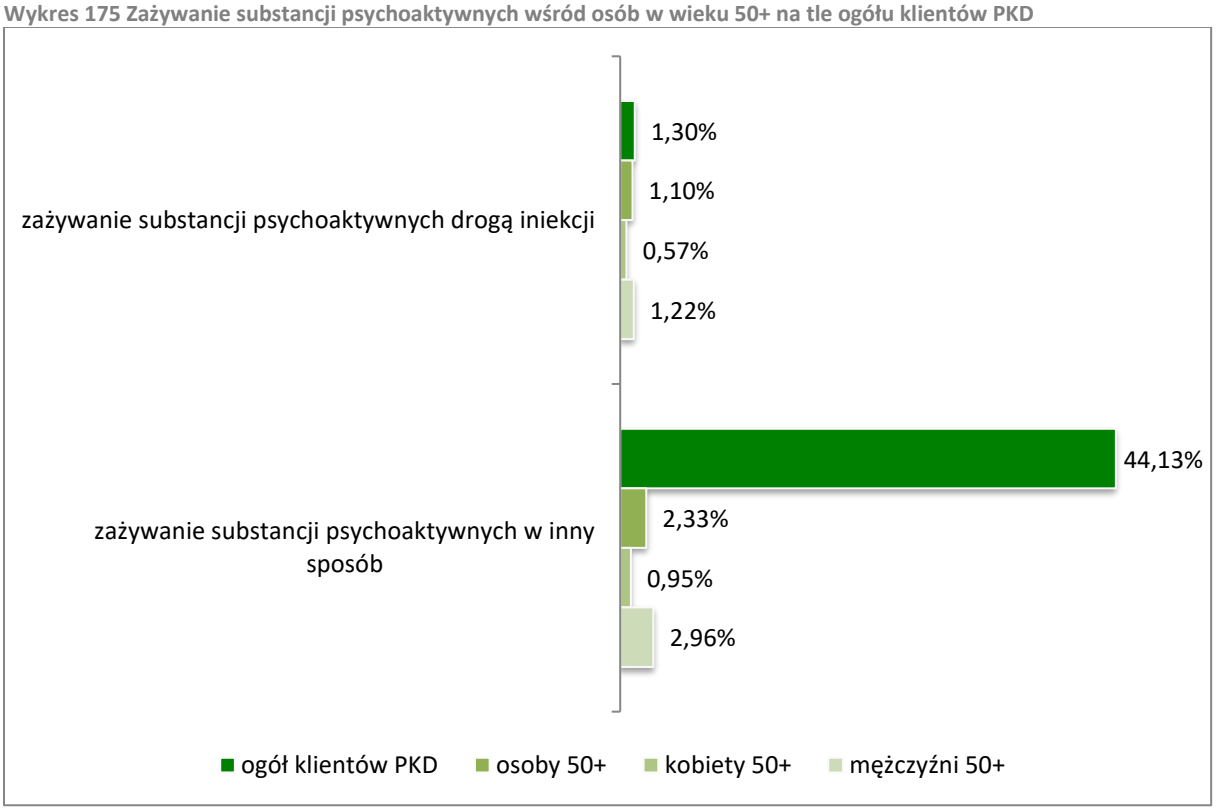

12.3. STOSOWANIE PREZERWATYW

Osoby powyżej 50 roku życia, będące klientami PKD w zdecydowanej większości są osobami heteroseksualnymi (odsetek o 15 p.p. większy niż wśród ogółu klientów PKD). Należy jednak wskazać, że wśród osób powyżej 50 roku życia od roku 2015 rośnie odsetek osób homoseksualnych.

Podobnie jak w latach 2015-2017 mężczyźni częściej niż kobiety deklarują orientację inną niż heteroseksualna (różnica niespełna 20 p.p.).

Wykres 176 Orientacja seksualna osób powyżej 50 roku życia oraz ogółu klientów PKD w 2018 roku

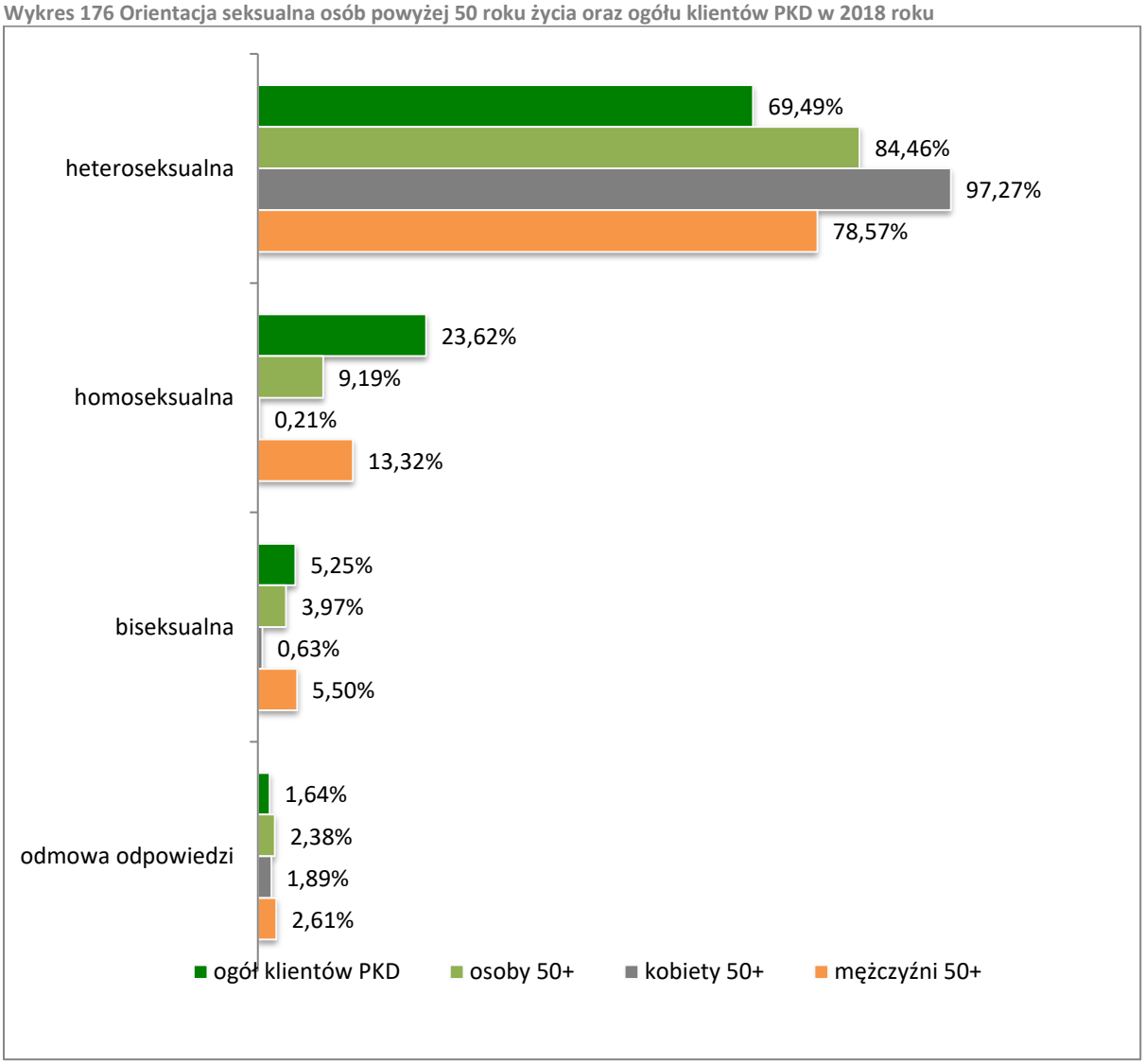

Stosunki waginalne są najczęstszą formą aktu seksualnego wśród osób w wieku 50+. Odsetek takich wskazań jest podobny do wskazań z lat 2015-2017. Najrzadziej podejmowanym kontaktem seksualnym wśród tej grupy wiekowej jest stosunek analny.

Wśród grupy wiekowej 50+ prezerwatywy są stosowane zawsze w przypadku 20,75% stosunków waginalnych. Osoby powyżej 50 roku życia znacznie rzadziej niż ogół klientów PKD, stosują prezerwatywy, co może wynikać z posiadania stałych partnerów seksualnych.

Wykres 177 Rodzaje podejmowanych kontaktów seksualnych wśród osób w wieku 50+ na tle ogółu klientów PKD

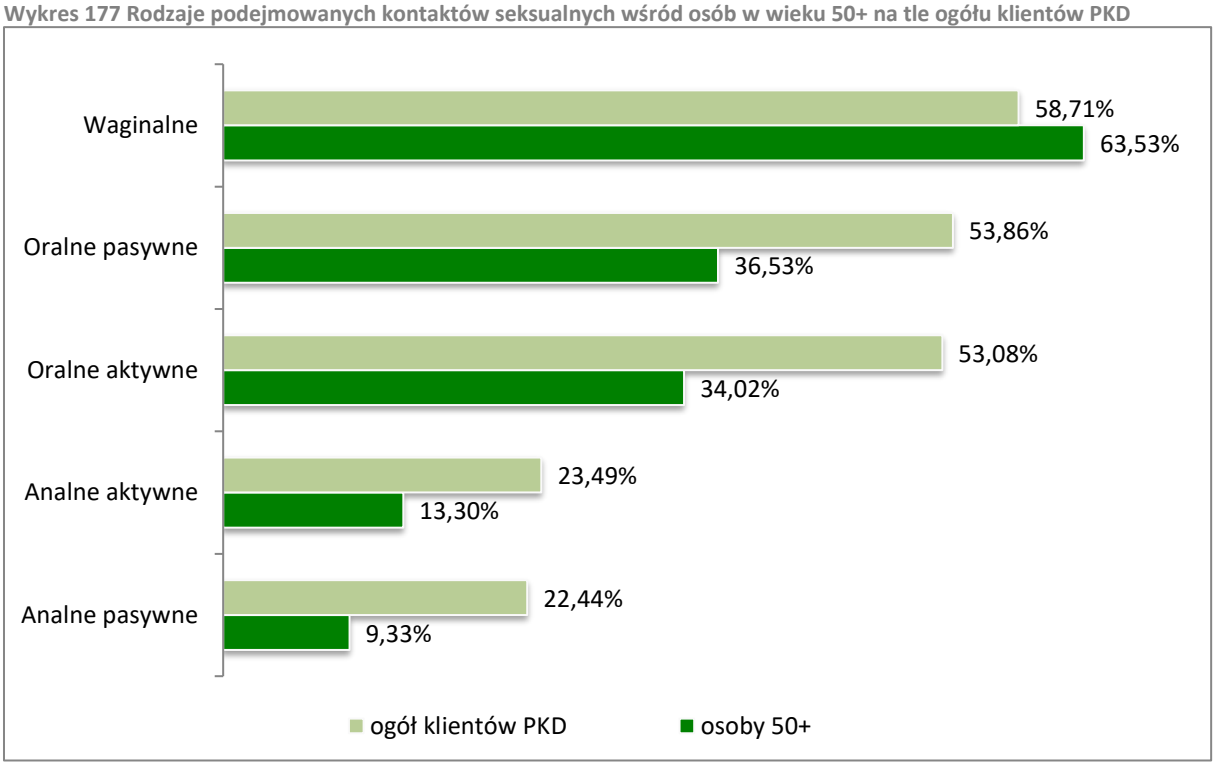

Tabela 45 A. Stosowanie prezerwatyw w podziale na rodzaje podejmowanych kontaktów seksualnych przez osoby 50+ i ogół klientów PKD w 2018 roku

STOSOWANIE PREZERWATYW	WAGINALNE		ORALNE AKTYWNE		ORALNE PASYWNE	
	OSOBY 50+	OGÓŁ KLIENTÓW PKD	OSOBY 50+	OGÓŁ KLIENTÓW PKD	OSOBY 50+	OGÓŁ KLIENTÓW PKD
zawsze	20,75%	19,21%	26,13%	0,78%	26,34%	0,95%
czasami	28,30%	50,29%	40,20%	3,14%	39,51%	3,40%
nigdy	50,94%	30,50%	33,67%	96,08%	34,15%	95,65%

Tabela 45 B. Stosowanie prezerwatyw w podziale na rodzaje podejmowanych kontaktów seksualnych przez osoby 50+ i ogół klientów PKD w 2018 roku

STOSOWANIE PREZERWATYW	ANALNE AKTYWNE		ANALNE PASYWNE	
	OSOBY 50+	OGÓŁ KLIENTÓW PKD	OSOBY 50+	OGÓŁ KLIENTÓW PKD
zawsze	26,61%	9,33%	32,32%	8,49%
czasami	39,48%	13,70%	49,49%	12,87%
nigdy	33,91%	5,03%	18,18%	5,44%

12.4. PARTNERZY SEKSUALNI

Wśród grupy wiekowej 50+ najwięcej osób odbywa stosunki seksualne z partnerami heteroseksualnymi. Kobiety znacznie rzadziej niż mężczyźni posiadają partnerów homoseksualnych, w przeciwieństwie do mężczyzn nie korzystają także z płatnych usług seksualnych. W porównaniu do lat 2015-2017 nieznacznie wzrósł odsetek osób, których partnerzy żyją z wirusem HIV.

Wykres 178 Charakterystyka partnerów seksualnych osób 50+ w ciągu całego życia

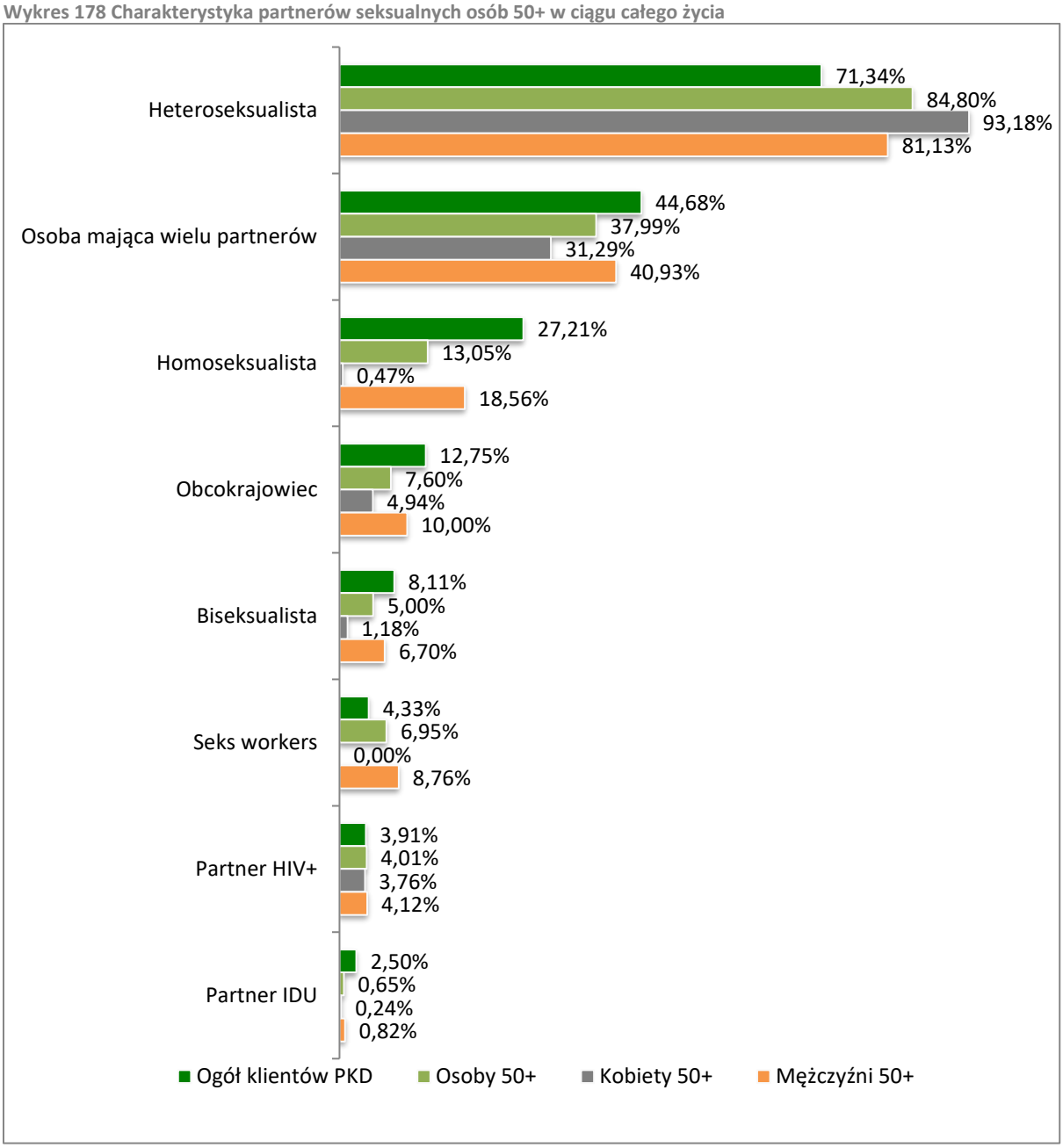

Na tle ogółu klientów PKD osoby powyżej 50 roku życia nie wyróżniają się pod względem liczby partnerów seksualnych. Ponad połowa osób 50+ posiada przez całe życie od 2 do 10 partnerów seksualnych.

Kobiety 50+ znacznie częściej niż mężczyźni posiadają przez całe życie jedynie jednego partnera (różnica 16,58 punktów procentowych), co widoczne było także w latach 2015-2017.

Wykres 179 Liczba partnerów seksualnych przez całe życie osób 50+ na tle ogółu klientów PKD w 2018 r.

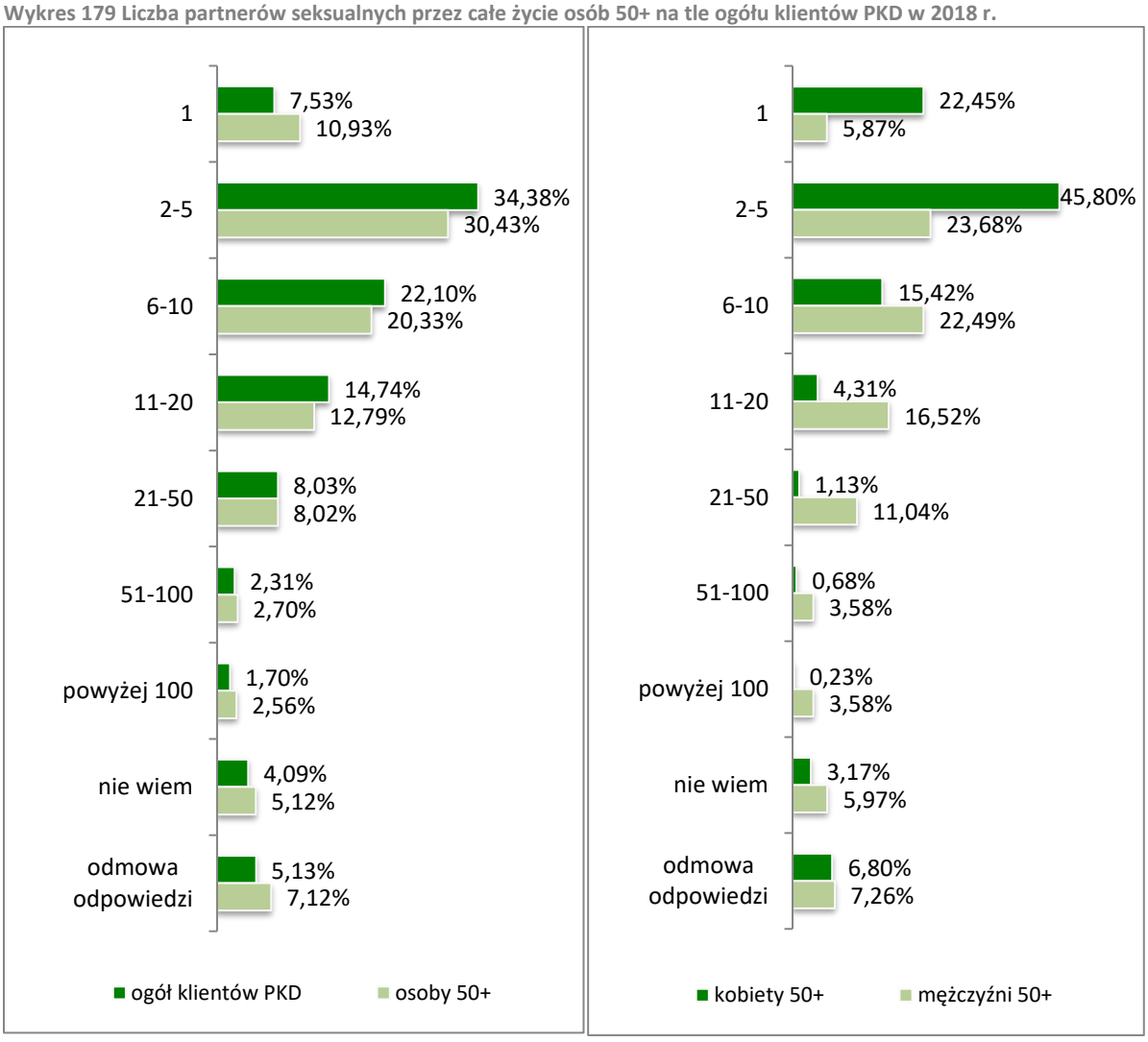

Osoby w wieku 50+ częściej deklarują posiadanie stałych niż przygodnych partnerów seksualnych. Odsetek osób 50+ posiadających stałych partnerów w 2018 roku był nieco wyższy niż w latach 2015-2017. Mężczyznom powyżej 50 roku życia częściej niż kobietom w tym samym wieku zdarza się więcej przypadkowych kontaktów seksualnych.

Tabela 46 Stali i inni partnerzy seksualni osób 50+ w ostatnim roku na tle ogółu klientów PKD w 2018 r.

	TAK		NIE		ODMOWA ODPOWIEDZI	
	OSOBY 50+	OGÓŁ KLIENTÓW PKD	OSOBY 50+	OGÓŁ KLIENTÓW PKD	OSOBY 50+	OGÓŁ KLIENTÓW PKD
Stali partnerzy	61,83%	64,78%	36,65%	33,69%	1,52%	1,52%
Inni partnerzy	39,56%	52,67%	58,37%	45,48%	2,07%	1,84%

Tabela 47 Stali i inni partnerzy seksualni osób 50+ w ostatnim roku na tle ogółu klientów PKD w 2018 r. w podziale na płeć

	OSOBY 50+		OGÓŁ KLIENTÓW PKD	
	KOBIETY	MĘŻCZYŹNI	KOBIETY	MĘŻCZYŹNI
Stali partnerzy	64,85%	60,50%	68,20%	48,55%
Inni partnerzy	15,65%	50,05%	31,80%	51,45%

Osoby powyżej 50 roku życia, podobnie jak ogół odwiedzających PKD, w ciągu ostatniego roku posiadały zwykle jednego partnera seksualnego. Mężczyźni częściej niż kobiety posiadali więcej niż jednego partnera. Żadna z osób 50+ nie posiadała w ciągu ostatniego roku więcej niż 5 partnerów.

Wykres 180 Liczba stałych partnerów seksualnych osób 50+ w ostatnim roku na tle ogółu klientów PKD w 2018 r.

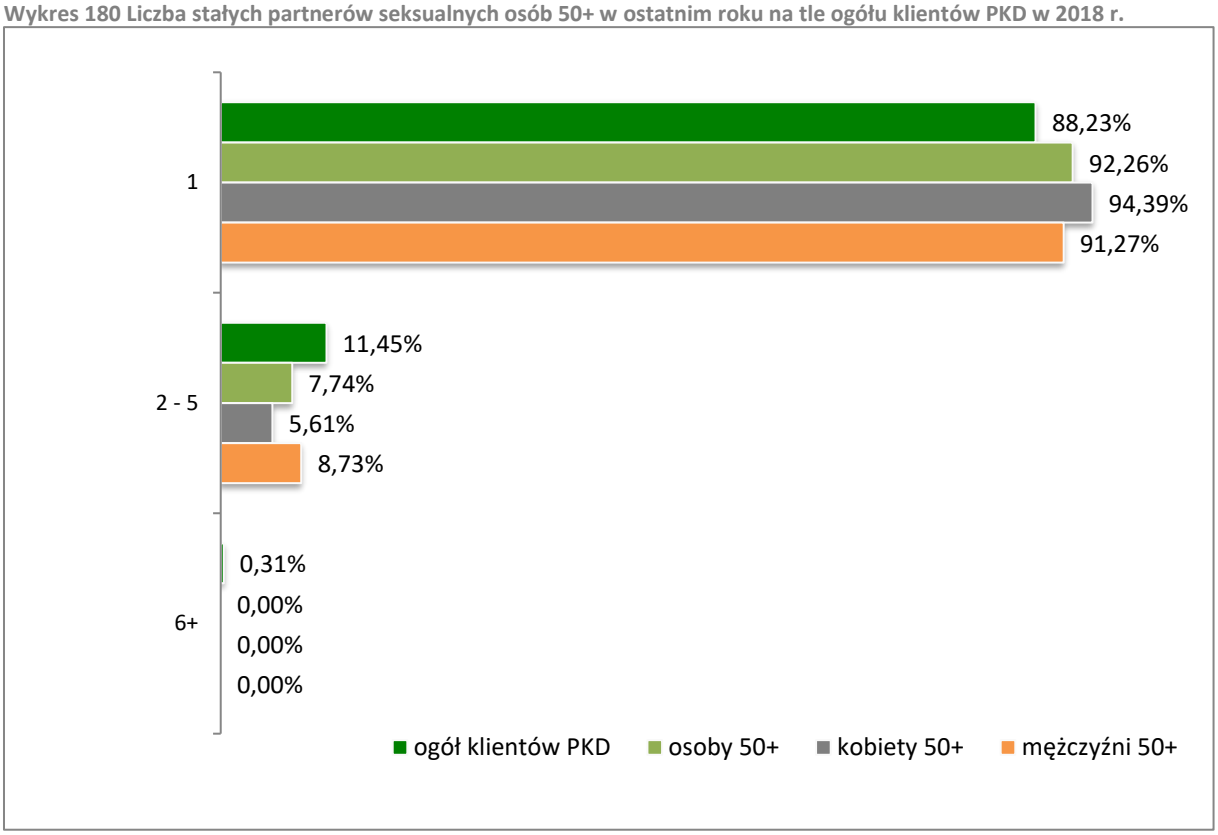

Niespełna połowa osób powyżej 50 roku życia w ciągu ostatniego roku posiadała jednego przygodnego partnera seksualnego (odsetek ten nie zmienił się względem 2017 roku). Należy jednak wskazać, że odsetek takich osób wśród kobiet i mężczyzn znacząco się różni (o ponad 20 p.p.). Mężczyźni 50+ częściej niż kobiety w tym wieku posiadają więcej niż jednego partnera seksualnego.

Wykres 181 Liczba innych partnerów seksualnych osób 50+ w ostatnim roku na tle ogółu klientów PKD w 2018 r

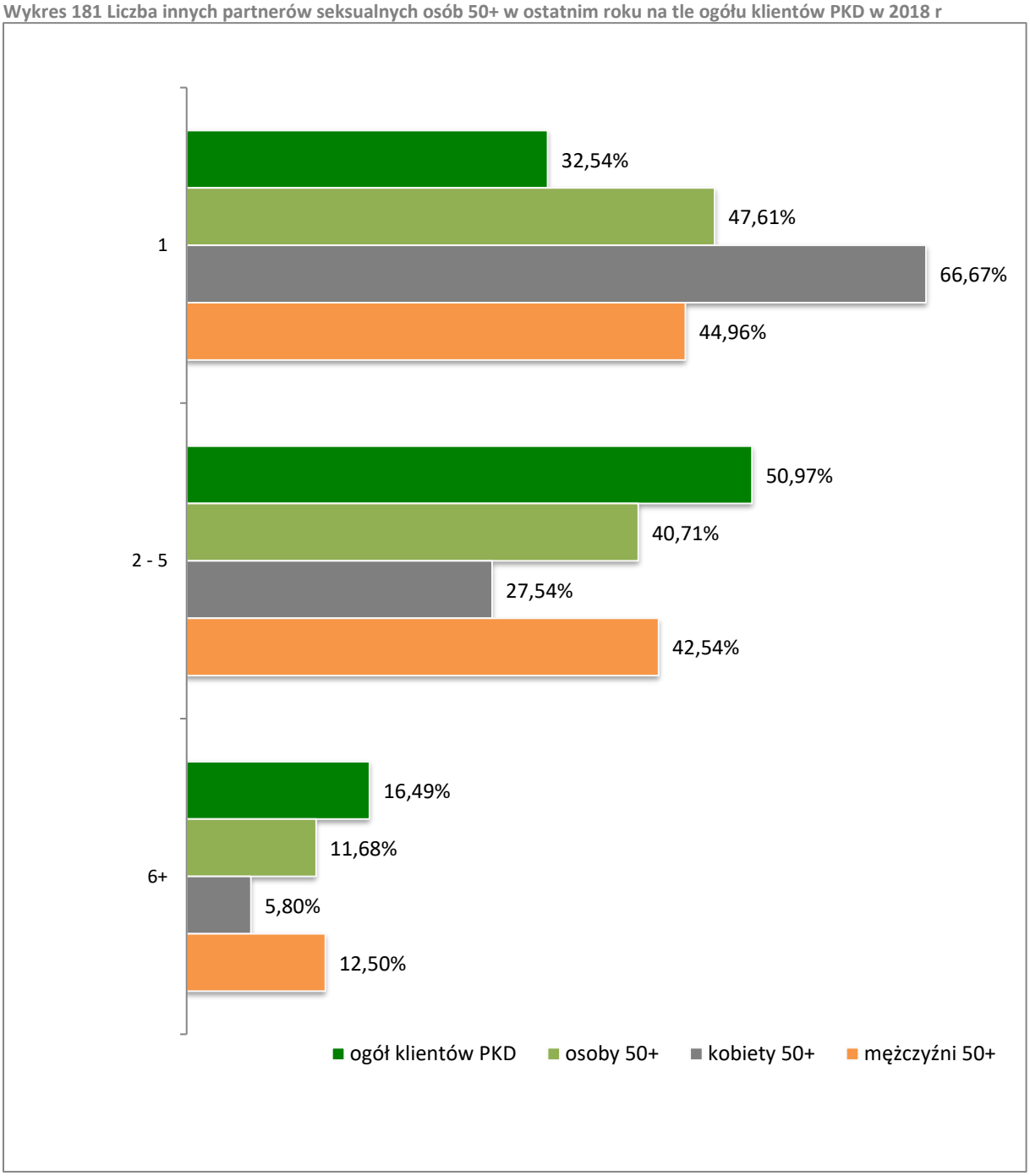

12.5. WYKONYWANIE TESTÓW – POWODY I LICZBA

Osoby powyżej 50 roku życia rzadziej niż ogół klientów PKD wykonywały test obecność na wirusa HIV w przeszłości (odsetek ten utrzymuje się na takim samym poziomie od 2015 roku). Należy jednak wskazać, że test znacznie częściej wykonywany był przez mężczyzn, niż przez kobiety (różnica 16 punktów procentowych).

Wykres 182 Wykonanie testu w przeszłości przez osoby 50+ na tle ogółu klientów PKD

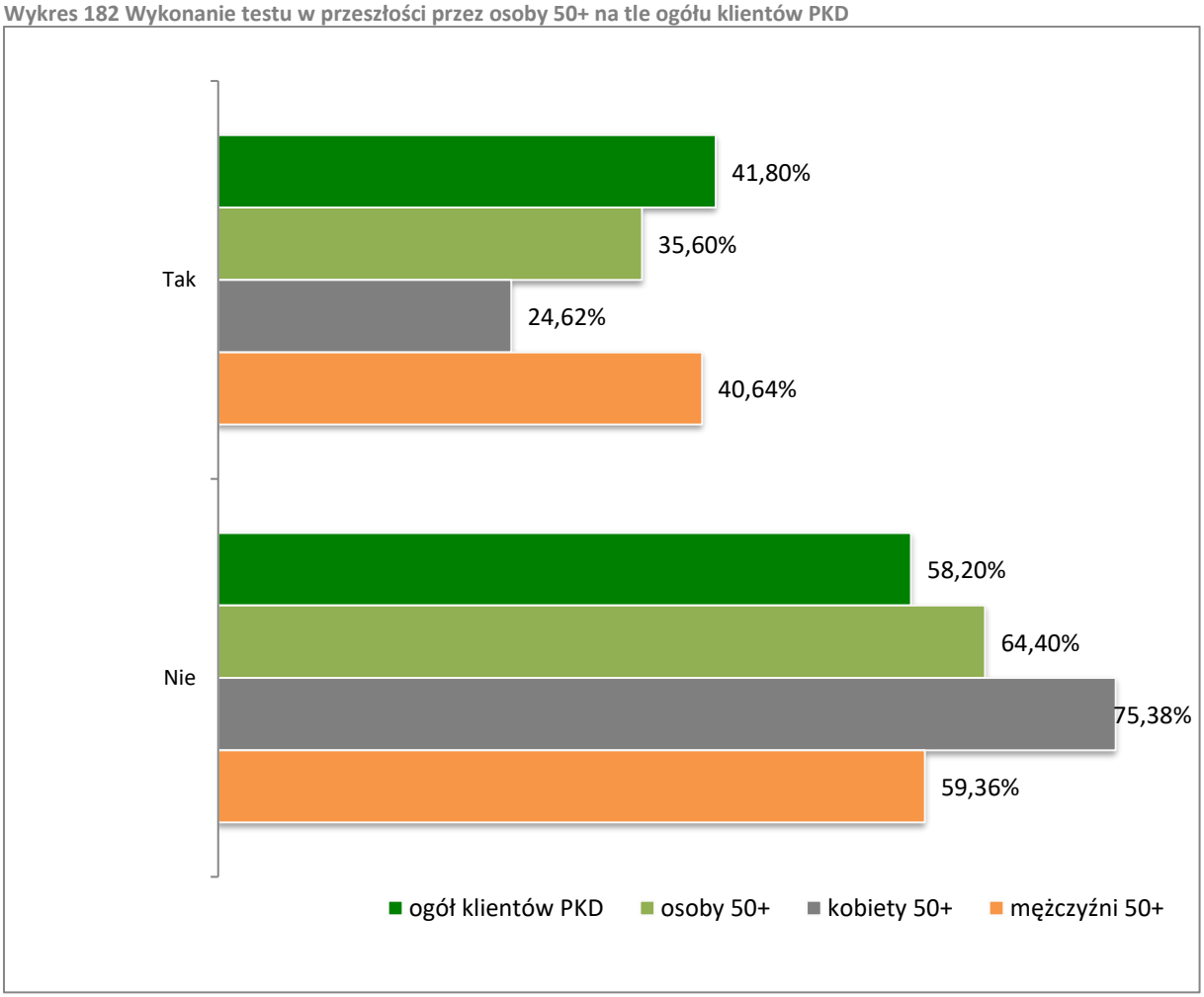

Osoby powyżej 50 roku życia częściej wykonują jeden obecność wirusa HIV niż ogół klientów PKD. Widoczna jest znacząca różnica w tym zakresie między kobietami i mężczyznami. Kobiety 50+ znacznie częściej niż mężczyźni w tej samej grupie wiekowej wykonały w przeszłości tylko jeden test na HIV (różnica 24,44 punktów procentowych).

Wykres 183 Liczba testów wykonywanych w przeszłości

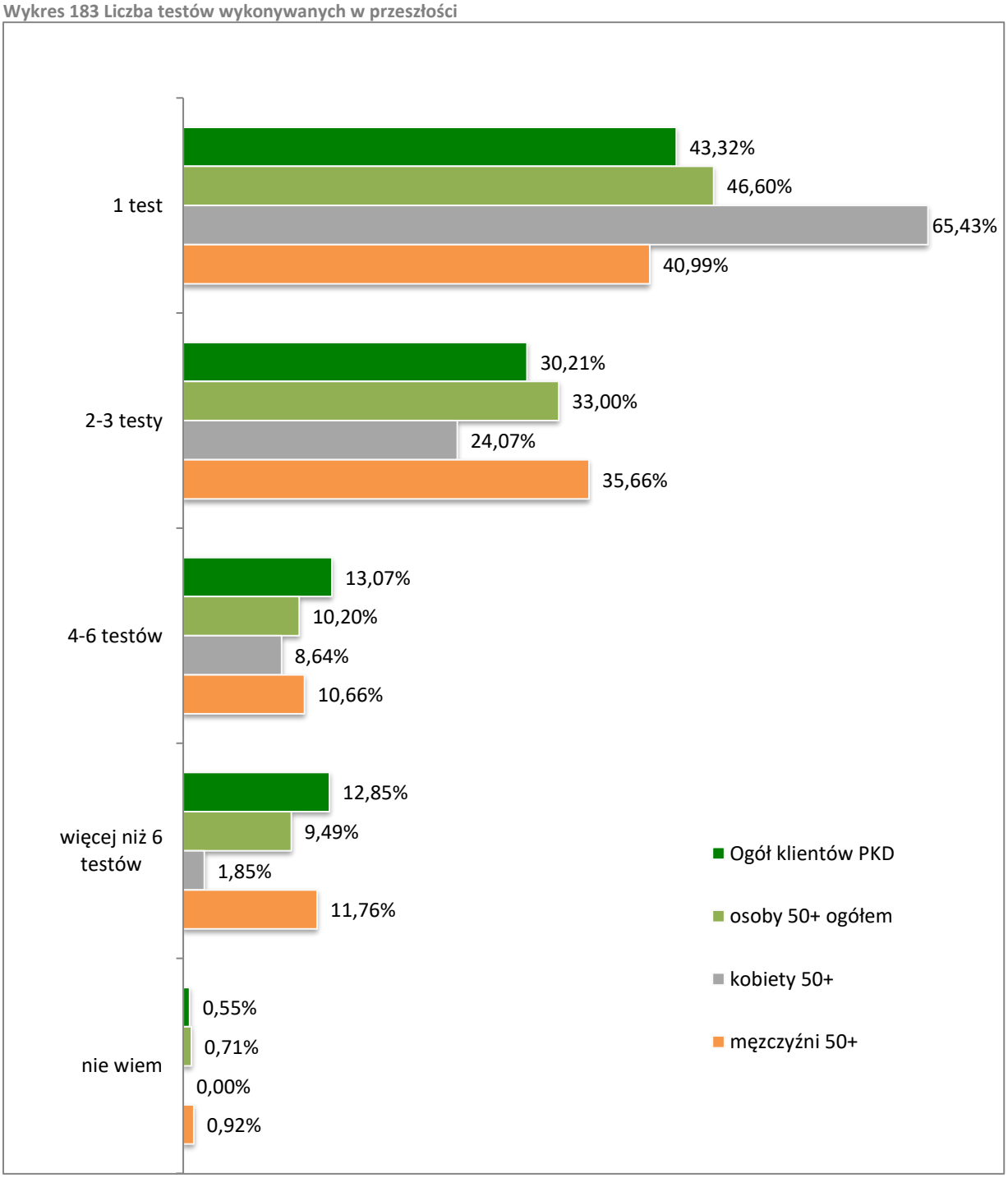

Stali partnerzy osób 50+ rzadziej niż partnerzy ogółu klientów PKD wykonują testy na obecność wirusa HIV, odsetek ten wzrósł jednak w porównaniu do roku 2017. Test na HIV częściej wykonują partnerzy mężczyzn, niż kobiet.

Wykres 184 Wykonanie testu w przeszłości przez stałych partnerów osób 50+ na tle stałych partnerów ogółu klientów PKD

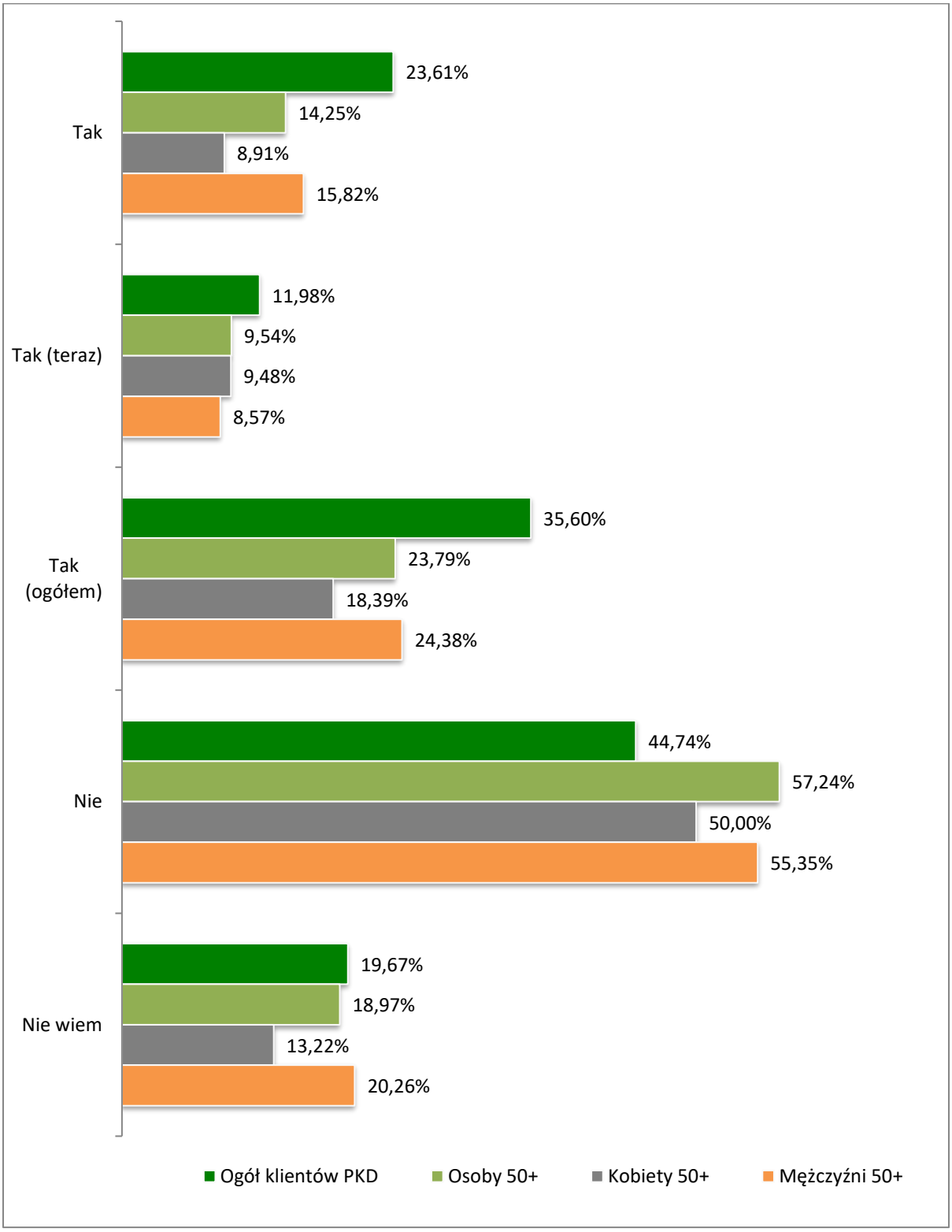

61,73% osób powyżej 50 roku życia nie wie, czy ich przygodni partnerzy seksualni wykonywali kiedykolwiek test na obecność wirusa HIV. Partnerzy osób 50+ rzadziej niż partnerzy ogółu klientów PKD wykonali taki test w przeszłości. Odsetek partnerów seksualnych osób powyżej 50 roku życia, którzy wykonali test na obecność wirusa HIV jest wyższy, niż w roku 2017.

Wykres 185 Wykonanie testu w przeszłości przez innych partnerów osób 50+ na tle innych partnerów ogółu klientów PKD

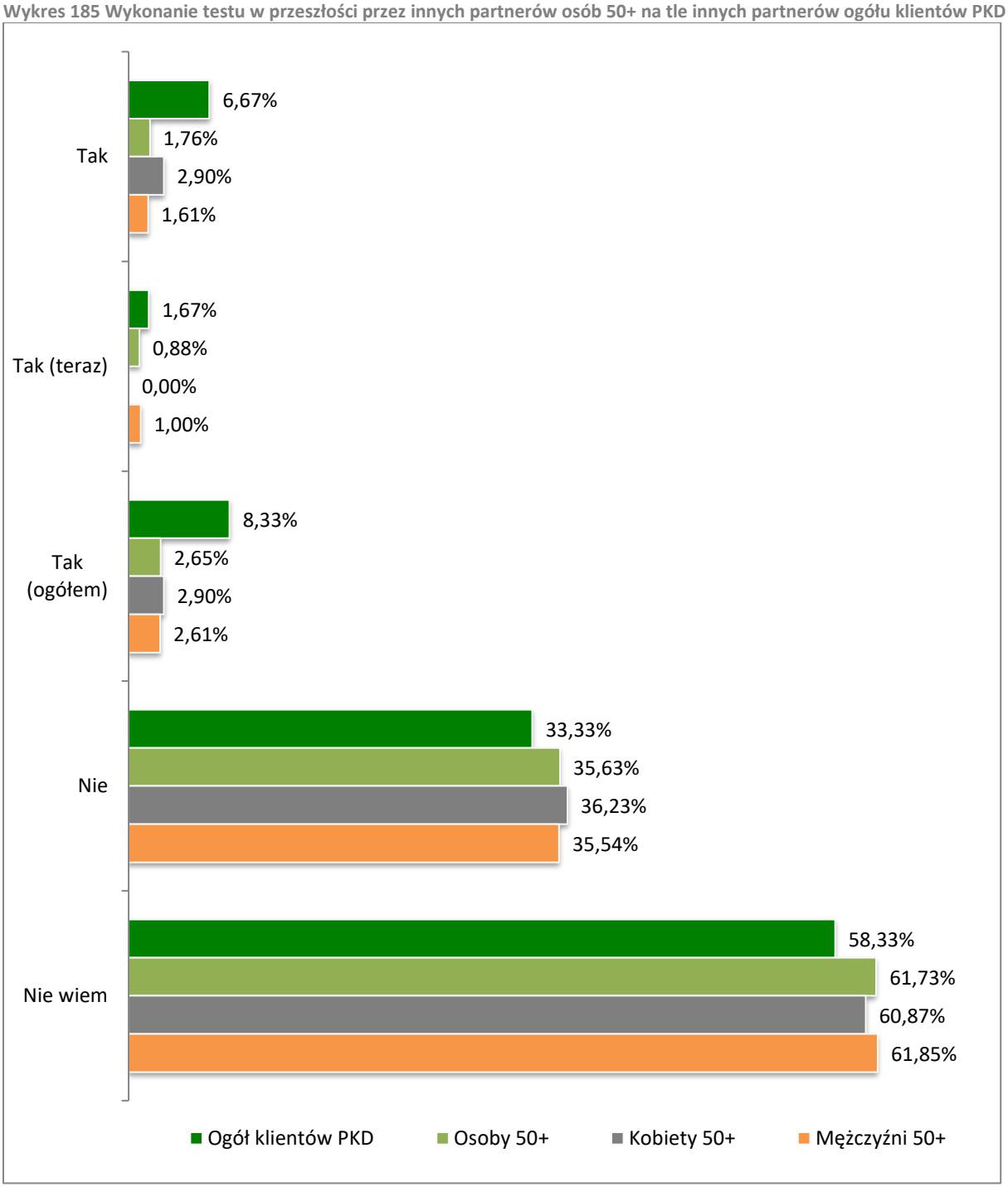

W niemal 100% wyniki testów w tej grupie wiekowej są negatywne. 0,62% wyników mają charakter wątpliwy. Pozytywne wyniki testu zdarzały się jedynie w przypadku mężczyzn.

Wykres 186 Wynik testu na obecność wirusa HIV wśród osób 50+ na tle ogółu klientów PKD

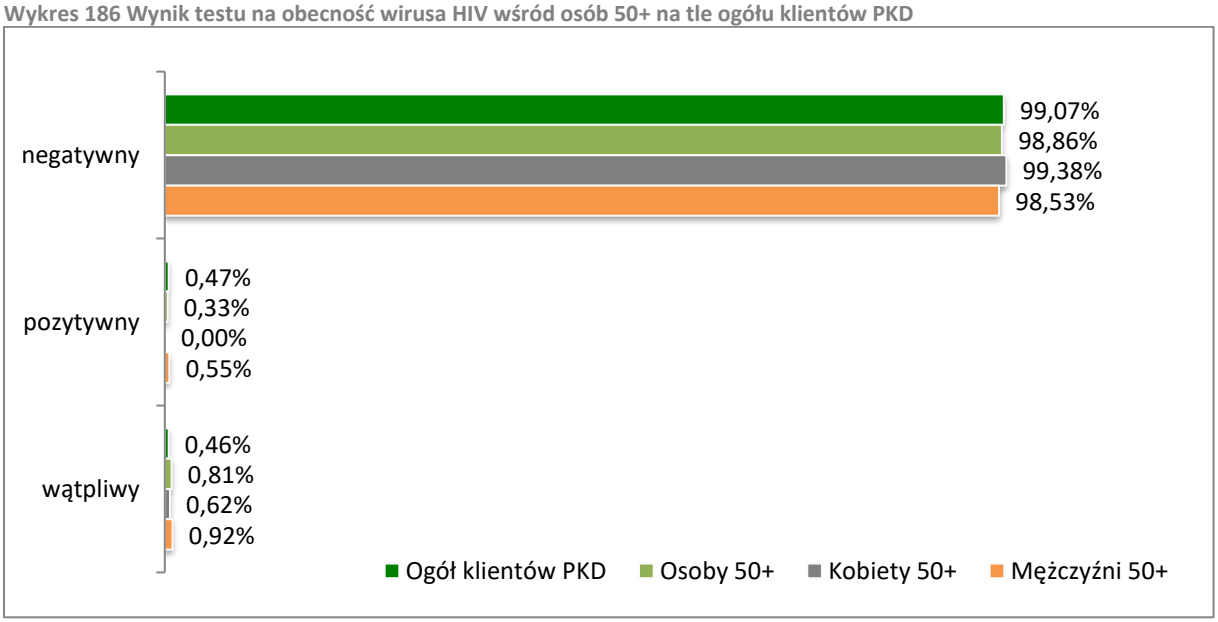

Nieco częściej niż co czwarta osoba powyżej 50 roku życia została skierowana na ponowne wykonanie testu na obecność wirusa HIV ze względu na okno serologiczne.

Wykres 187 Zlecenie powtórzenia testu ze względu na okno serologiczne wśród osób 50+ na tle ogółu klientów PKD

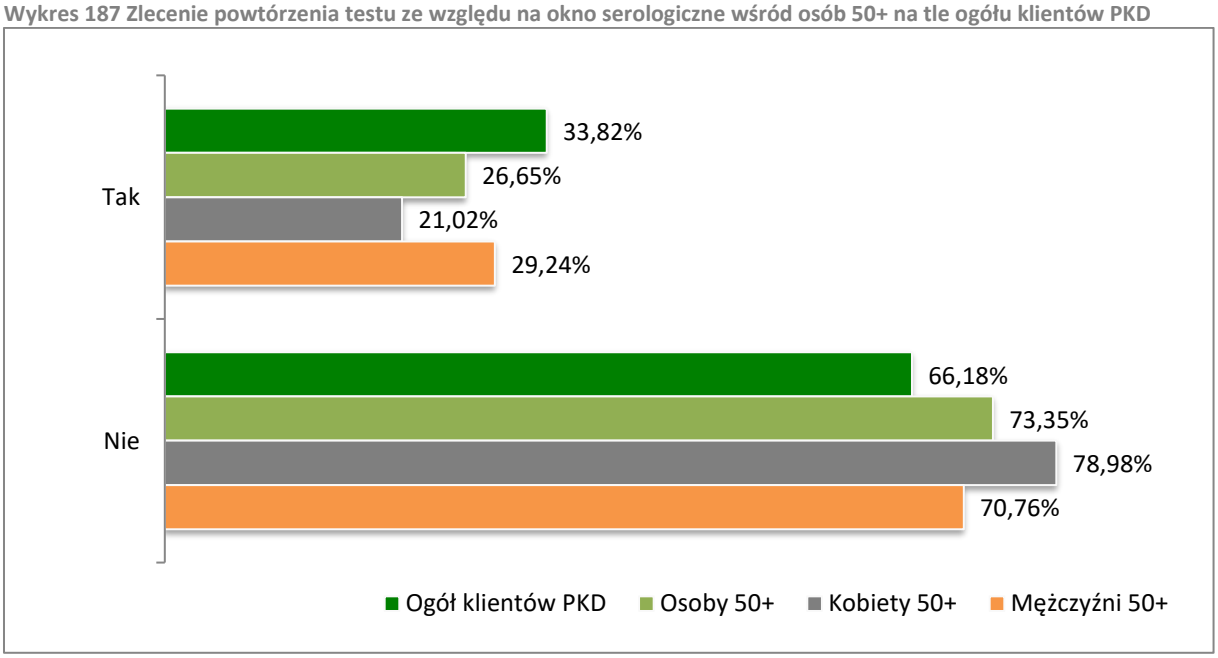

Osoby 50+ najczęściej wybierają placówki PKD w celu wykonania testu po oknie serologicznym. Ta grupa wiekowa częściej niż ogół klientów PKD korzysta z usługi w ramach NFZ.

Wykres 188 Miejsce wykonania testu po oknie serologicznym wśród osób 50+ na tle ogółu klientów PKD

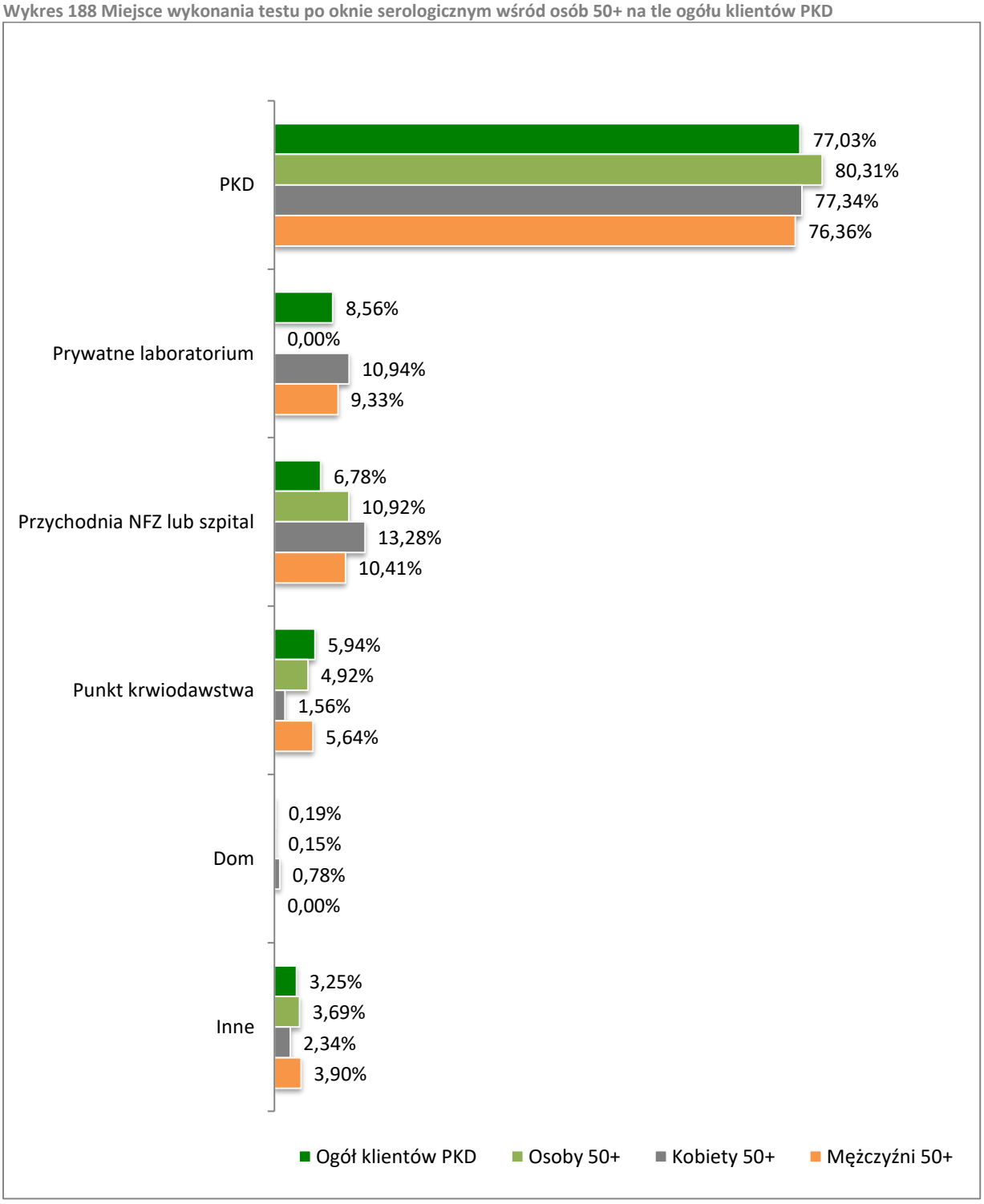

Zdecydowana większość osób 50+, które wykonały test przesiewowy, otrzymały wynik negatywny (96,69%). Należy jednak wskazać, że odsetek ten był nieco wyższy, niż odsetek ogóły klientów PKD. Wynik dodatni otrzymał większy odsetek mężczyzn, niż kobiet powyżej 50 roku życia.

Wykres 189 Wynik testu przesiewowego wśród osób 50+ na tle ogółu klientów PKD

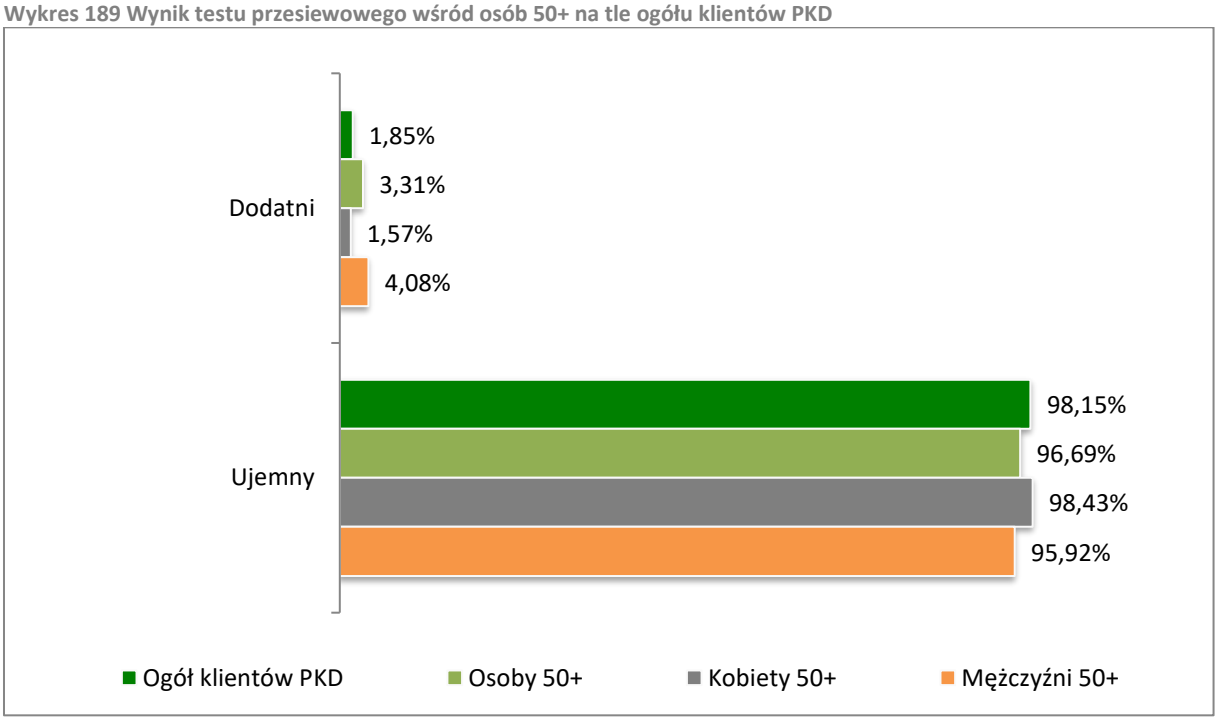

Osoby 50+ częściej, niż ogół klientów PKD wykonywały badania z powodu ryzykownych kontaktów seksualnych, ciekawości, kontaktu z krwią, objawów osłabionej odporności, skierowania od lekarza, pozytywnego wyniku partnera oraz innych powodów.

Wykres 190 Powody wykonania testu przez osoby 50+ (wg ich deklaracji)

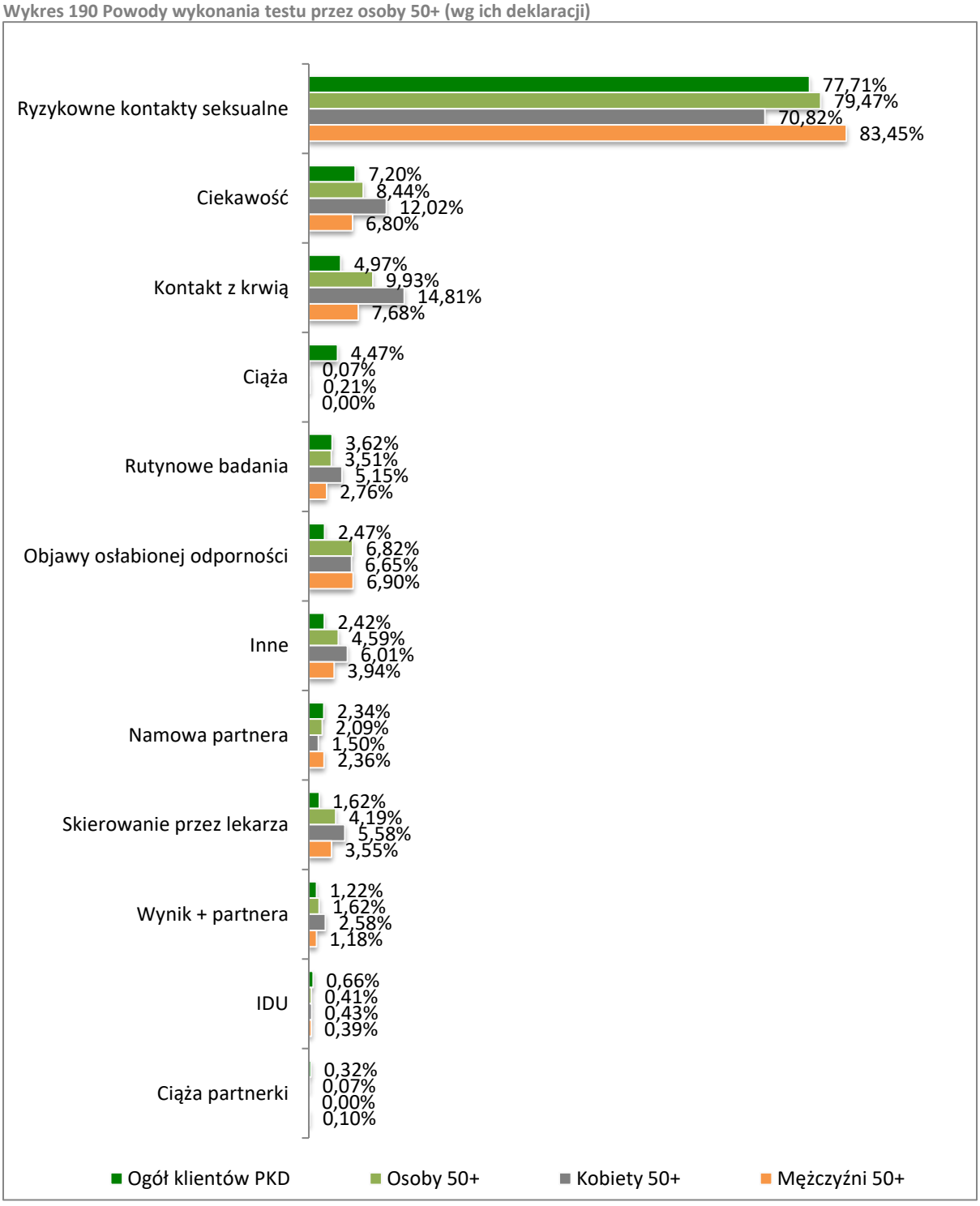

Doradcy wśród powodów wykonania testu na obecność wirusa HIV u osób 50+ wskazywali najczęściej na kontakty heteroseksualne. Drugim najczęściej wskazywanym powodem były kontakty

homoseksualne, należy jednak wskazać, że spośród osób powyżej 50 roku życia takie kontakty podejmowali jedynie mężczyźni.

Wykres 191 Powody wykonania testu przez osoby 50+ (informacja wpisywana przez doradcę po rozmowie z klientem) na tle innych partnerów ogółu klientów PKD

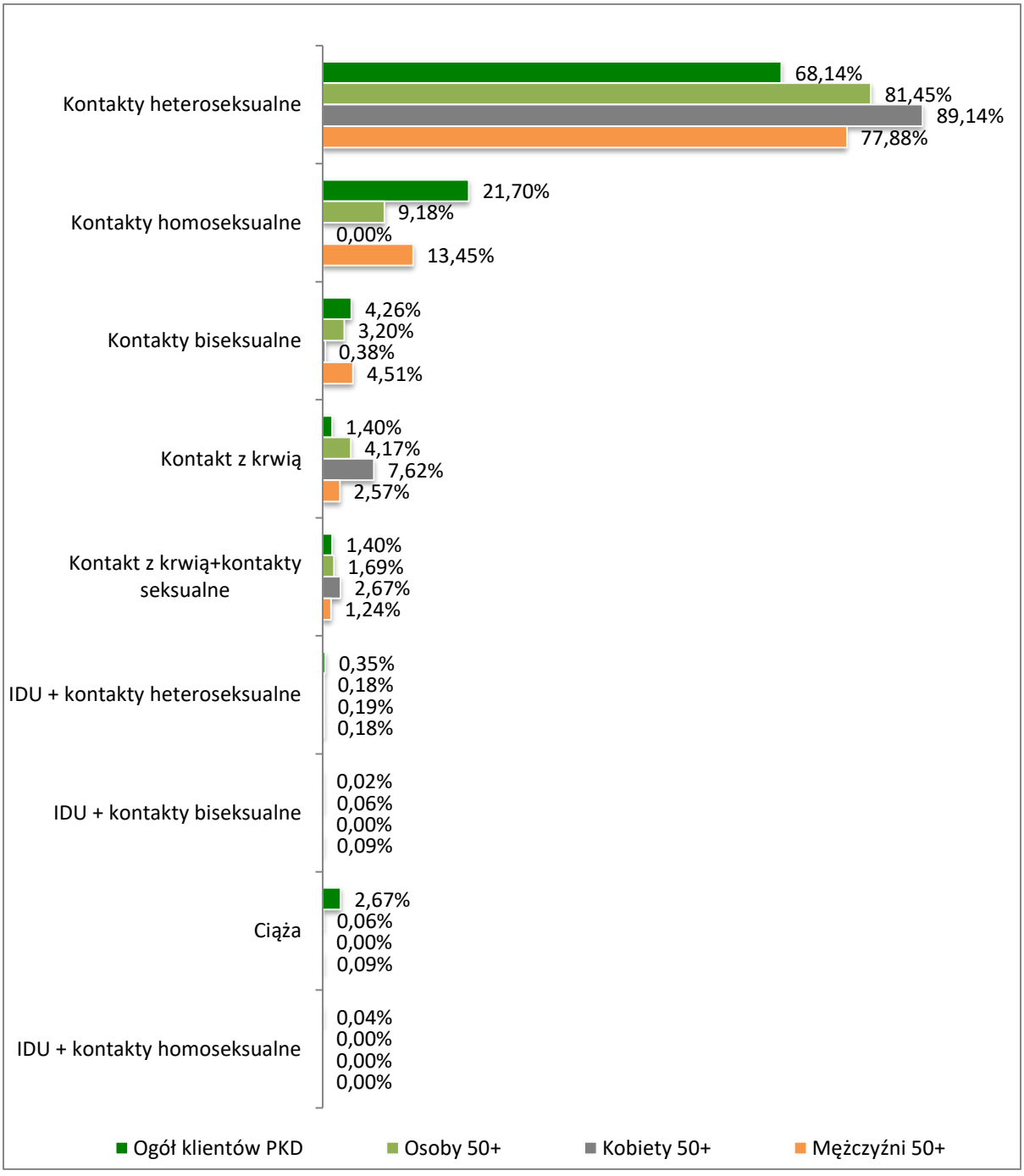

12.6. KONTAKTY SEKSUALNE W SYTUACJACH RYZYKOWNYCH

Najczęściej wskazywaną przez osoby 50+ sytuacją ryzykowną był seks pod wpływem substancji psychoaktywnych oraz seks pod wpływem alkoholu. Ryzykowne sytuacje częściej wskazywali mężczyźni 50+ niż kobiety.

Wykres 192 Sytuacje wiążące się z ryzykiem zakażenia wirusem HIV – osoby 50+ na tle ogółu klientów PKD

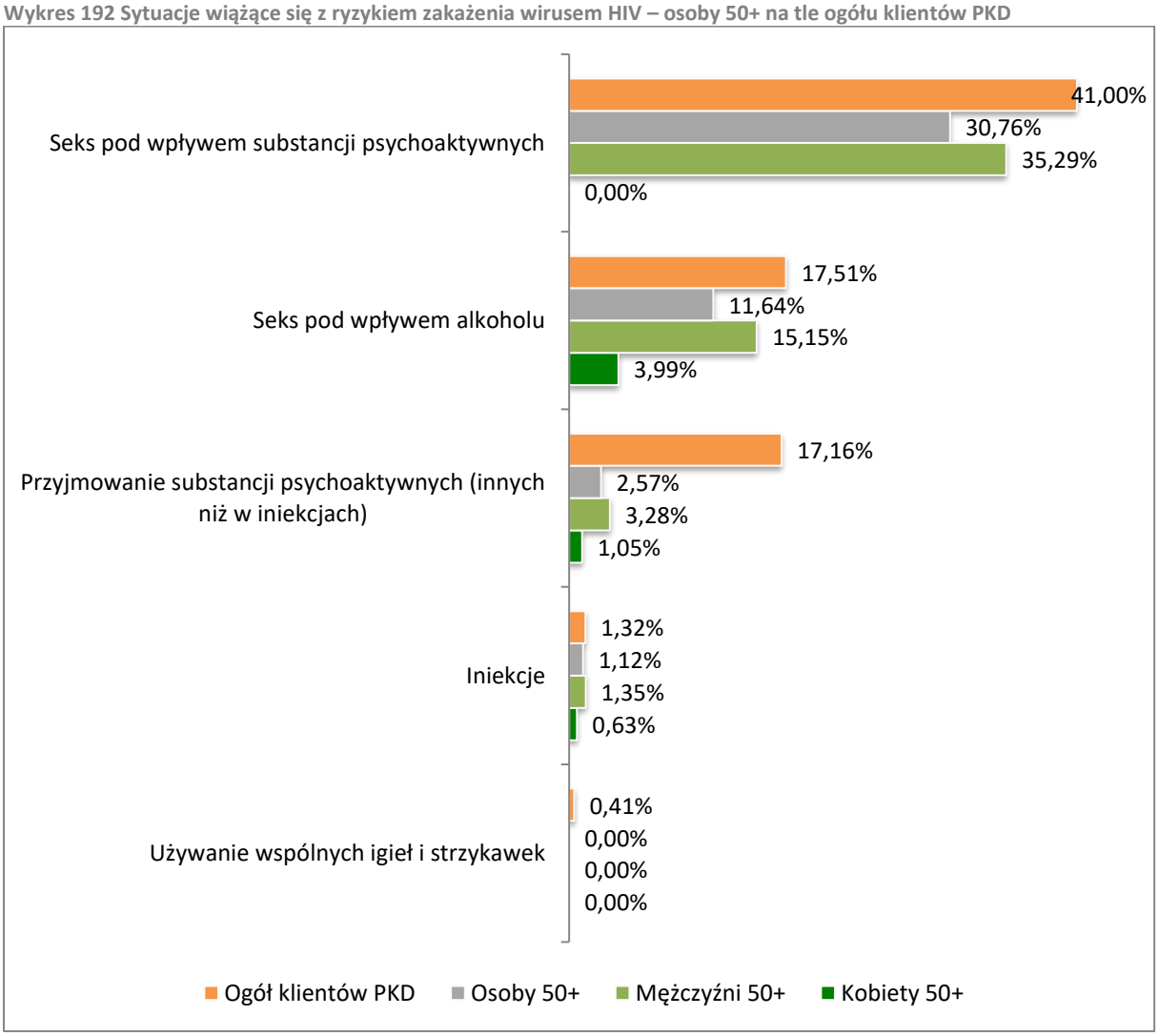

Ani jedna kobieta w grupie wiekowej 50+ nie jest zarażona wirusem kiły. Ponadto, trzy razy więcej mężczyzn niż kobiet w grupie wiekowej zadeklarowało zarażenie rzeżączką.

Wykres 193 STI w grupie 50+

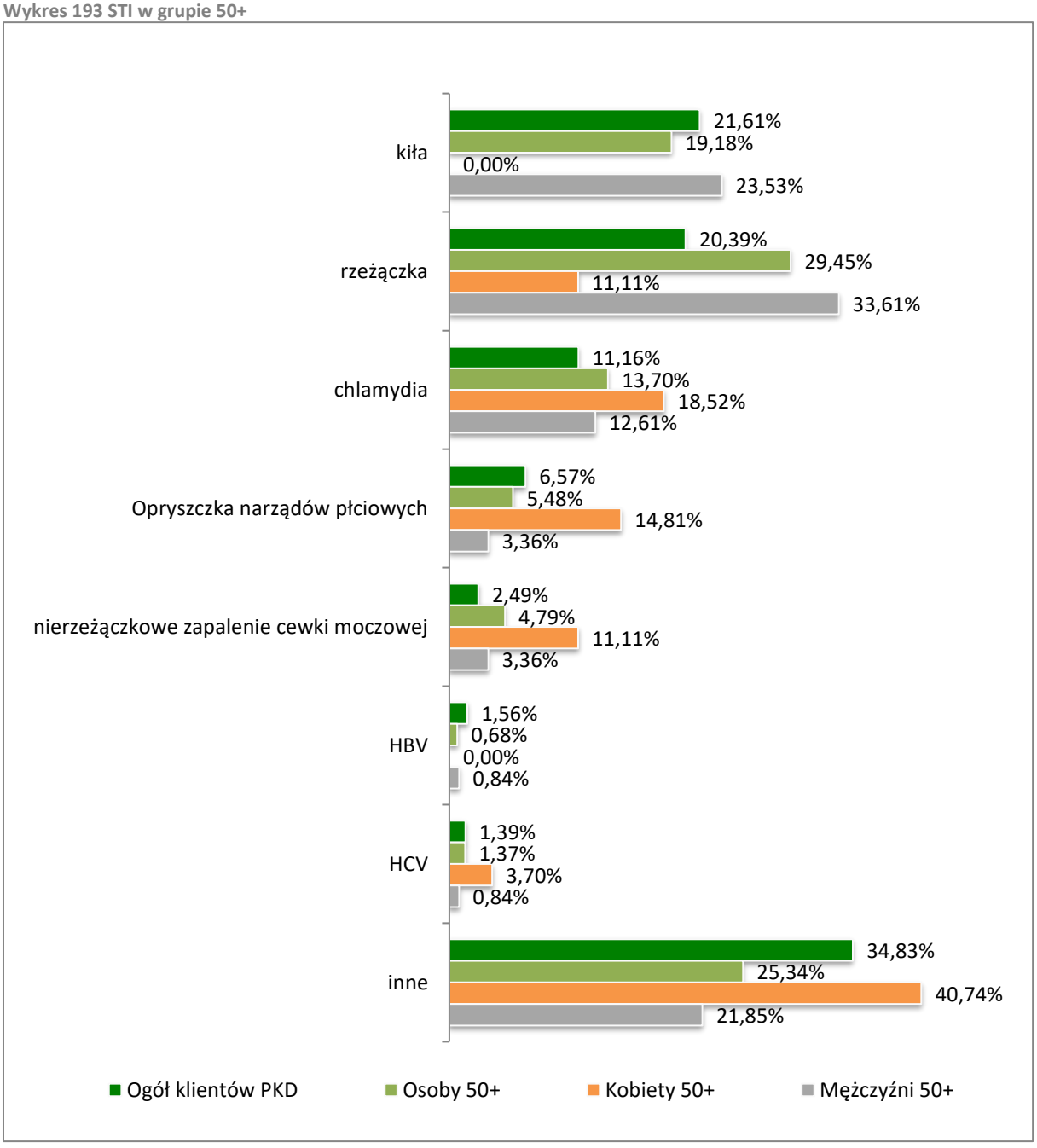

13. ANALIZA POPULACJI KOBIET W CIĄŻY

13.1. CHARAKTERYSTYKA DEMOGRAFICZNA

Przedmiotem niniejszego rozdziału jest populacja kobiet w ciąży, które zgłosiły się w 2018 r. do PKD w celu wykonania testu na obecność wirusa HIV. Kobiety w ciąży stanowiły w 2018 roku 4,39% wszystkich klientów PKD, oraz 12,26% wszystkich zgłaszających się do PKD kobiet. W porównaniu do lat 2015-2017 odsetek kobiet w ciąży zgłaszających się do PKD uległ zmniejszeniu (z 7% w 2015 i 2016 r. oraz 6% w 2017 roku). Biorąc pod uwagę strukturę wiekową kobiet w ciąży zgłaszających się do PKD wskazać trzeba, że w 2018 roku, w stosunku do lat 2015-2017 spadł odsetek kobiet w ciąży w wieku 20-29 r.ż. Wzrósł natomiast odsetek kobiet w ciąży w wieku 30-39 roku życia oraz w wieku poniżej 18 r.ż.

Wykres 194 Odsetek kobiet w ciąży w podziale na grupy wiekowe, na tle ogółu osób odwiedzających PKD

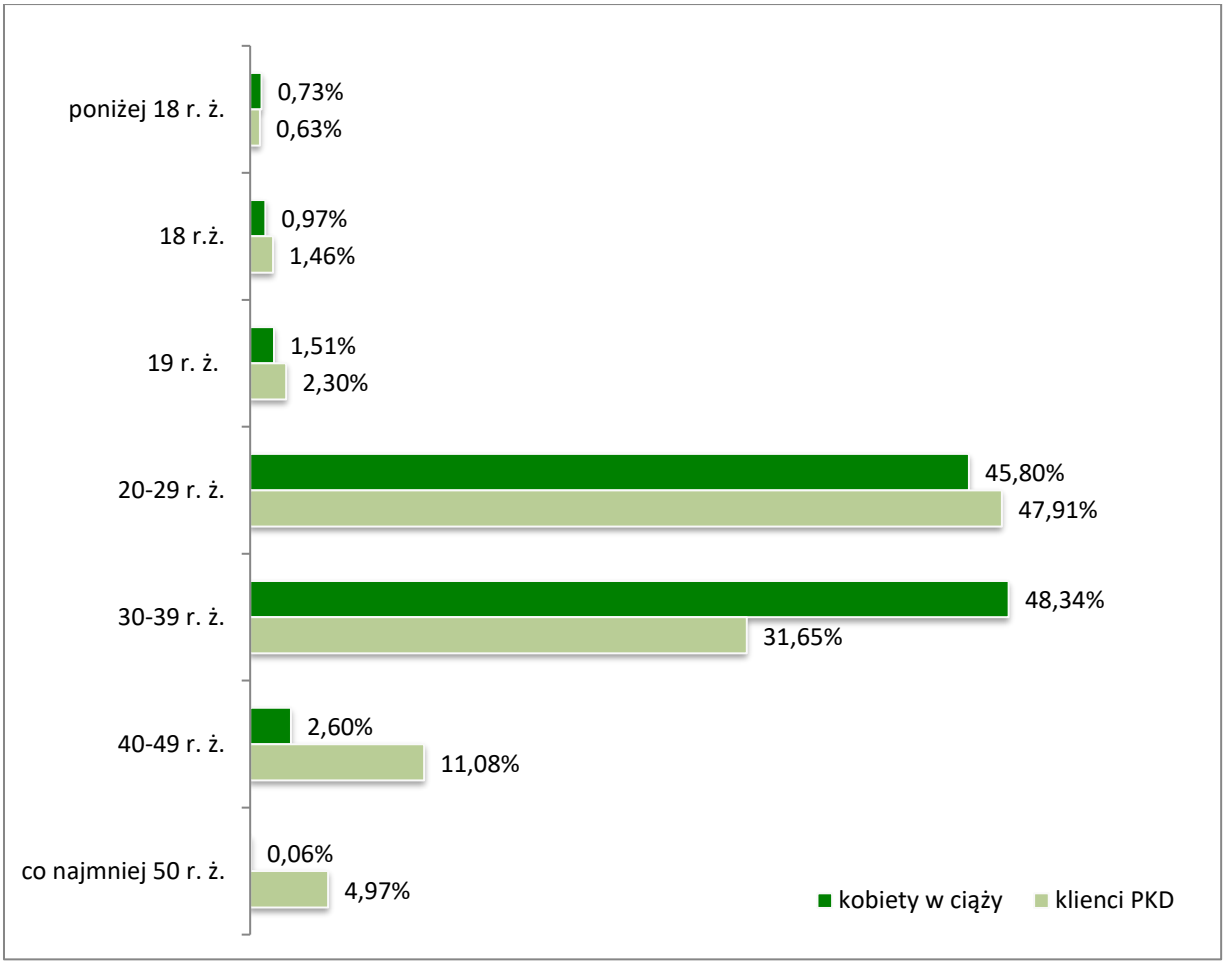

13.2. ANALIZA ZWIĄZKÓW ZACHOWAŃ/SYTUACJI WIĄŻĄCYCH SIĘ Z RYZYKIEM ZAKAŻENIA HIV

Odniesiono się również do terminu ostatniego kontaktu ryzykownego, podjętego przed zgłoszeniem się do PKD. Wizyta w PKD następowała najczęściej w odstępie 3-12 miesięcy po wystąpieniu ryzykownego kontaktu – niezależnie od grupy wiekowej. Tendencja ta nie zmienia się w stosunku do lat 2015-2017.

Tabela 48 Okres od wystąpienia ostatniego ryzykownego kontaktu do wizyty w PKD w 2018 roku – w podziale na grupy wiekowe

	DO 19 R. Ż. (również nieletni)	20-29 R.Ż.	30-39 R.Ż.	CO NAJMNIEJ 40 R.Ż.
0-6 dni	23,08%	12,29%	7,13%	2,27%
1-2 tygodnie	7,69%	13,34%	10,76%	15,91%
3-4 tygodnie	0,00%	5,94%	6,88%	4,55%
1-2 msc	7,69%	10,83%	10,64%	15,91%
3-12 msc	61,54%	37,52%	40,80%	36,36%
>12 msc	0,00%	17,97%	21,53%	20,45%

Kobiety w ciąży deklarujące stosowanie substancji psychoaktywnych (zarówno w postaci iniekcji, jak też w innych formach) stanowiły niewielki odsetek wszystkich kobiet w ciąży zgłaszających się do PKD w 2018 r. Względem lat 2015-2017 zauważalny jest spadek kobiet w ciąży deklarujących przyjmowanie substancji psychoaktywnych, przede wszystkim w najmłodszej grupie ciężarnych – w wieku poniżej 20 roku życia.

Wykres 195 Stosowanie narkotyków (IDU oraz w innych formach) wśród ogółu klientów PKD oraz wśród kobiet w ciąży

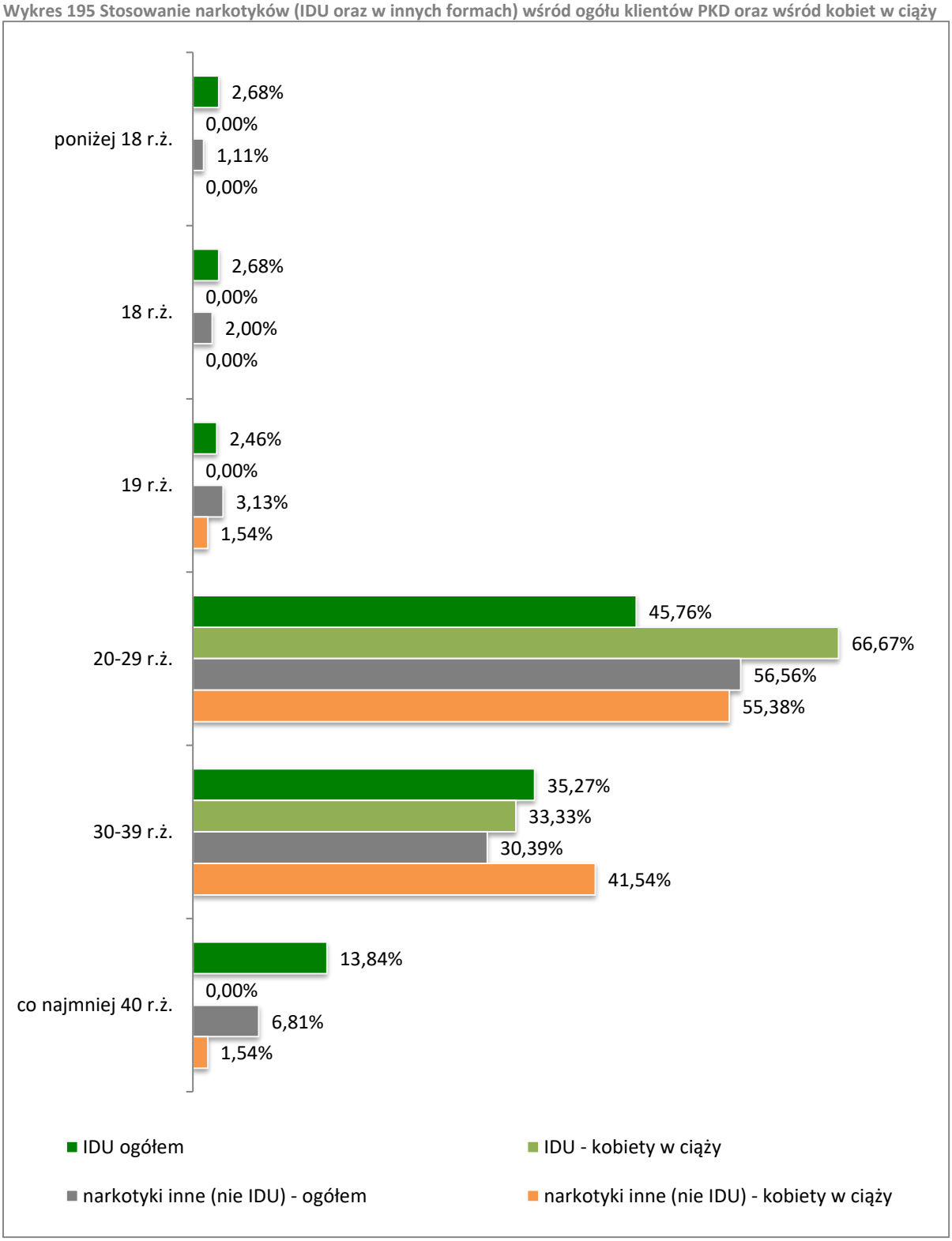

13.3. STOSOWANIE PREZERWATYW

Znaczna większość (99,15%) kobiet w ciąży deklaruje orientację heteroseksualną, co jest zbieżne z deklaracjami tej grupy z poprzednich lat.

Wykres 196 Orientacja seksualna kobiet w ciąży na tle kobiet ogółem oraz ogółu osób odwiedzających PKD w 2018 r.

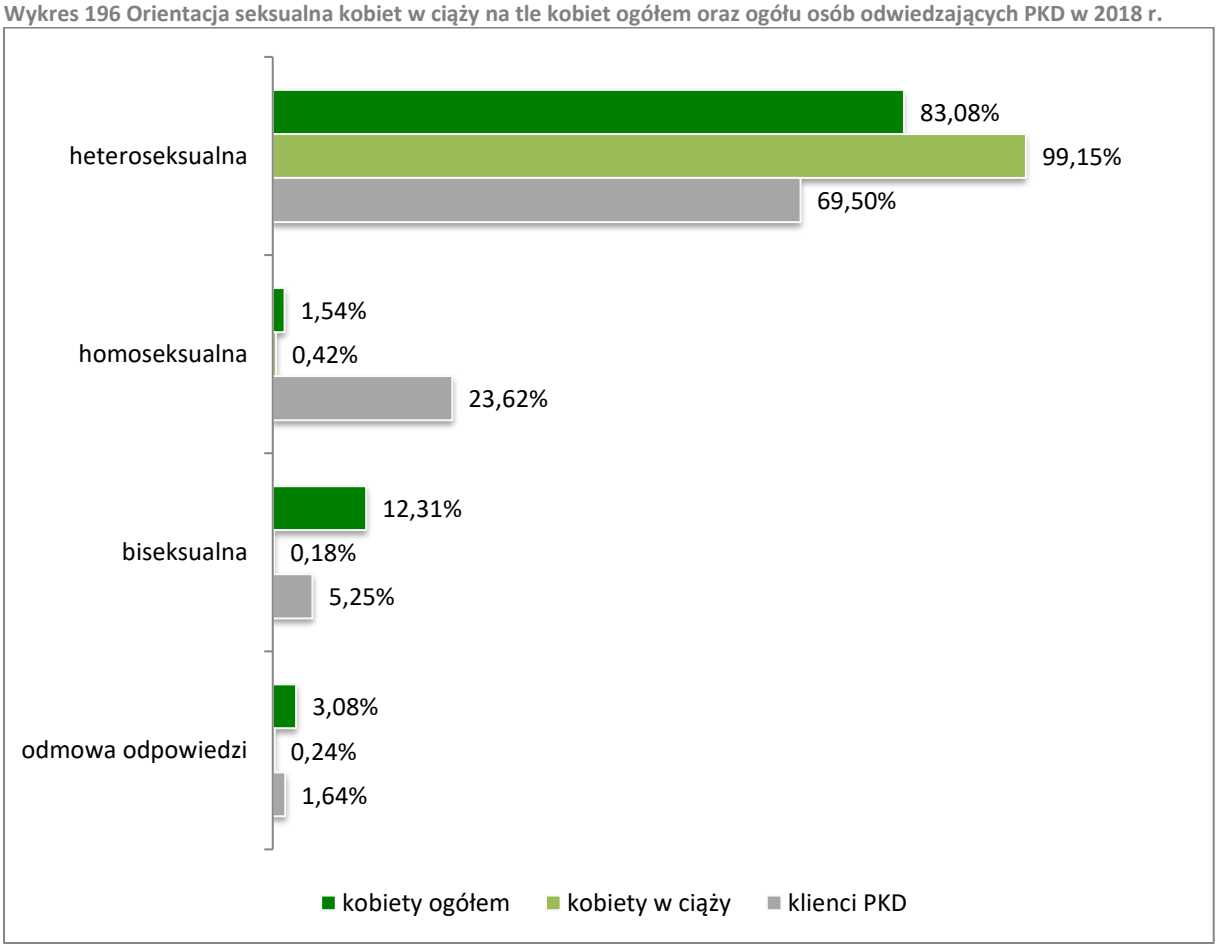

Orientacja seksualna kobiet w ciąży znajduje odzwierciedlenie w rodzaju podejmowanych przez nie stosunków seksualnych. Podobnie, jak w latach 2015-2017 większość kobiet w ciąży zadeklarowała podejmowanie przede wszystkim kontaktów waginalnych. Co piąta kobieta w ciąży zadeklarowała, że uprawia stosunki oralne (zarówno aktywne, jak również pasywne, niewielki odsetek zaś wskazał na stosunki pasywne

Wykres 197 Odsetek kobiet w ciąży w podziale na rodzaj podejmowanych stosunków seksualnych

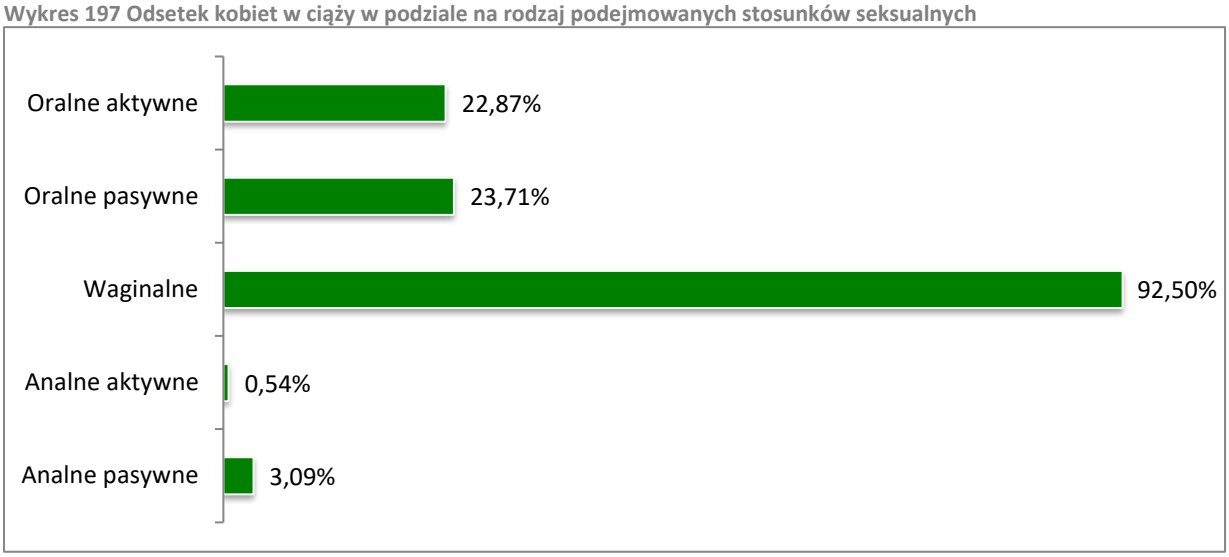

Wskazane przez kobiety podejmowanie stosunków analnych aktywnych świadczy o niezrozumieniu pytania, zapewne chodziło o podejmowanie stosunków analnych pasywnych, niemniej w celu odzwierciedlenia danych zawartych w wypełnianych przez klientki PKD ankietach odwzorowano udzielone odpowiedzi.

Odnosząc się do stosowania przez kobiety w ciąży prezerwatyw należy wskazać, że większość z nich nigdy nie używa tego środka. Używanie prezerwatyw zawsze zadeklarowało średnio 0,76% kobiet w ciąży, zaś stosowanie ich czasami wskazało 13,16% kobiet w ciąży. Największy odsetek kobiet w ciąży wskazał na używanie prezerwatyw podczas odbywania stosunków analnych. W stosunku do poprzednich lat zauważalny jest spadek odsetka kobiet w ciąży wskazujących na stosowanie prezerwatyw.

Tabela 49 Częstość stosowania prezerwatyw przez kobiety w ciąży oraz przez ogół klientów PKD w podziale na rodzaje odbywanych kontaktów seksualnych

STOSOWANIE PREZERWATYW	ANALNE PASYWNE	ANALNE AKTYWNE	WAGINALNE	ORALNE AKTYWNE	ORALNE PASYWNE	ŚREDNIO
Kobiety w ciąży						
zawsze	13,73%	11,11%	0,65%	0,00%	0,00%	0,76%
czasami	23,53%	33,33%	18,72%	1,06%	1,28%	13,16%
nigdy	62,75%	55,56%	80,63%	98,94%	98,72%	86,07%
Klienci PKD ogółem						
zawsze	22,38%	26,67%	19,21%	0,73%	0,95%	13,99%
czasami	37,95%	41,98%	50,29%	2,95%	3,40%	27,31%
nigdy	39,67%	31,35%	30,50%	96,32%	95,65%	58,70%

Wskazanie przez kobiety podejmowania stosunków analnych aktywnych świadczy o niezrozumieniu pytania, zapewne dotyczyło stosunków analnych pasywnych, niemniej w celu odzwierciedlenia danych zawartych w wypełnianych przez klientki PKD ankietach odwzorowano udzielone odpowiedzi.

13.4. PARTNERZY SEKSUALNI

Kobiety w ciąży wskazywały przede wszystkim na posiadanie partnerów heteroseksualnych oraz mających wielu partnerów seksualnych. W stosunku do lat 2015-2017 spadł odsetek kobiet w ciąży deklarujących kontakty seksualne z obcokrajowcami.

Wykres 198 Partnerzy seksualni kobiet w ciąży (w ciągu całego życia) na tle partnerów seksualnych ogółu klientów PKD

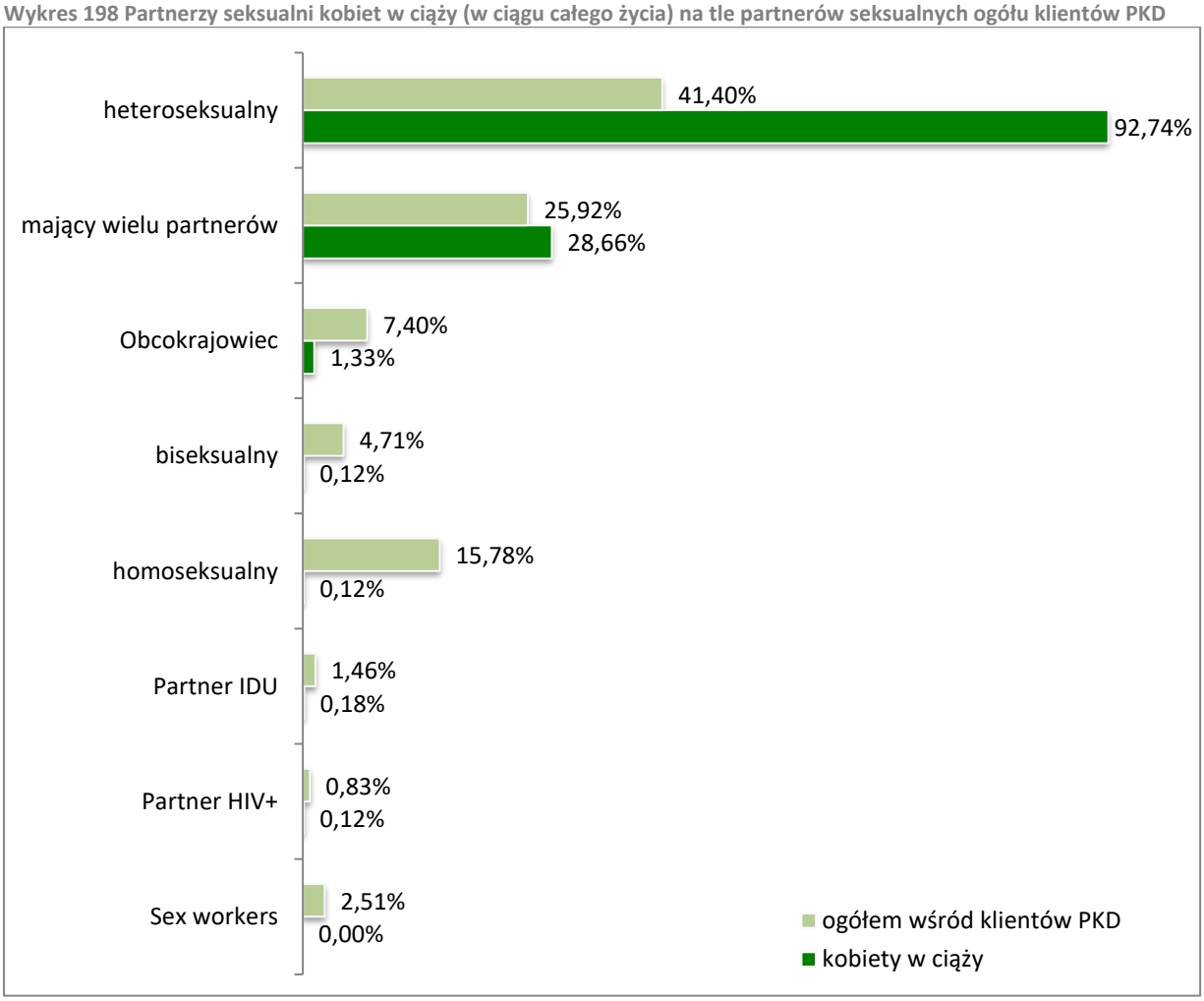

Kobiety w ciąży w trakcie całego życia deklarowały posiadanie relatywnie niewielkiej liczby partnerów seksualnych. Posiadanie więcej niż 5 partnerów seksualnych zadeklarowało łącznie 11,38% kobiet. Wartości te są podobne do tych z lat 2015-2017. Należy ponadto zauważyć, że kobiety w ciąży częściej, niż ogół klientów PKD deklarowały posiadanie 1 partnera bądź 2-5 partnerów seksualnych w ciągu życia.

Wykres 199 Liczba partnerów seksualnych kobiet w ciąży w ciągu ich całego życia – porównanie z ogółem osób odwiedzających PKD

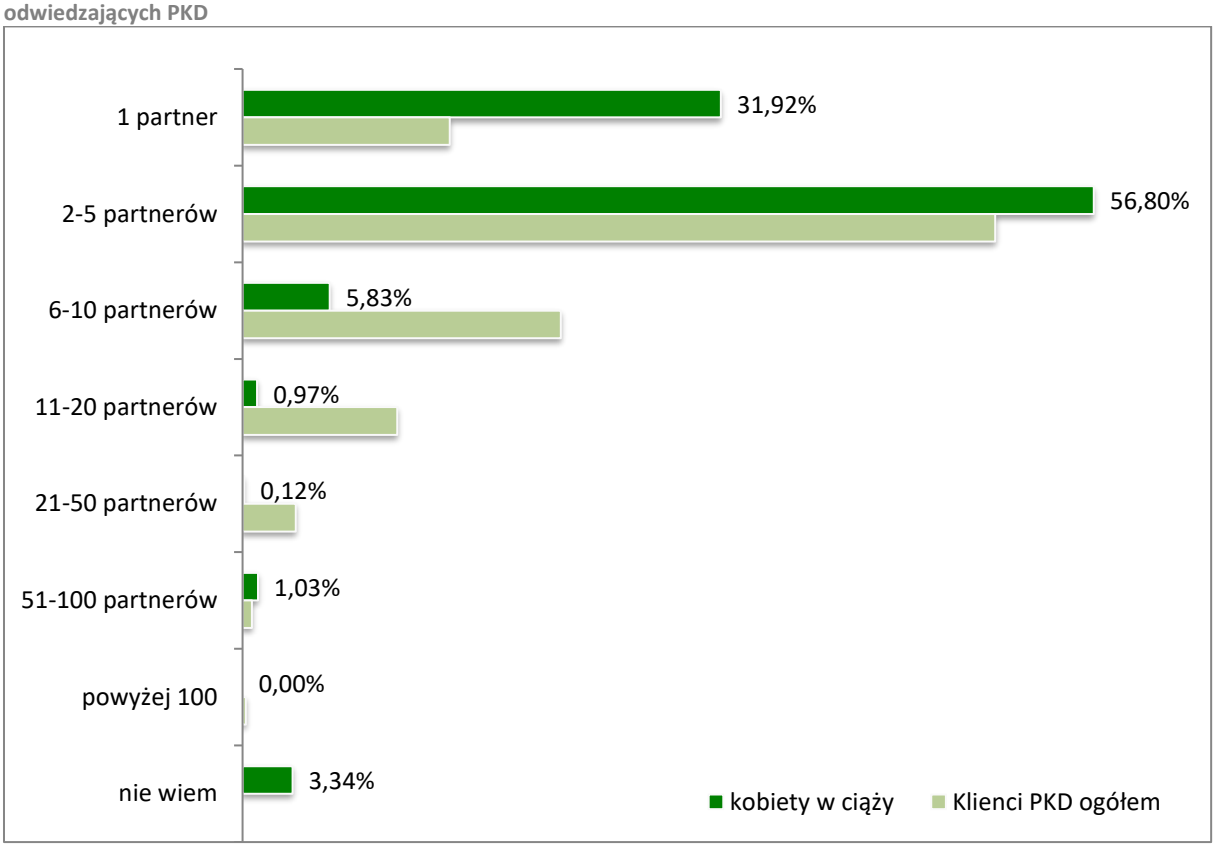

Kobiety w ciąży w przeważającej większości deklarowały, że posiadały partnera stałego. Posiadanie w ciągu roku poprzedzającego wizytę w punkcie partnera przygodnego zadeklarowało jedynie 1,35% kobiet w ciąży. Nie obserwuje się odstępstw oraz wartości zanotowanych w latach 2015-2017.

Wykres 200 Deklaracje posiadania partnera stałego oraz przygodnego przez kobiety w ciąży

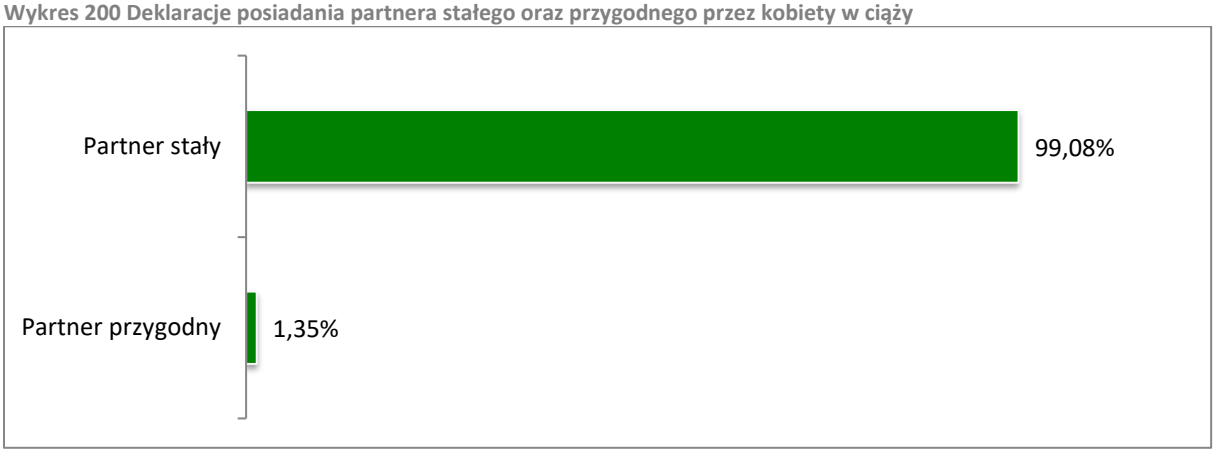

W roku poprzedzającym badanie przeważająca większość kobiet w ciąży posiadała 1 stałego partnera seksualnego. Jedynie 1,3% kobiet w ciąży zadeklarowało, że miało 2-5 partnerów.

Wykres 201 Liczba partnerów seksualnych kobiet w ciąży w roku poprzedzającym wizytę w PKD

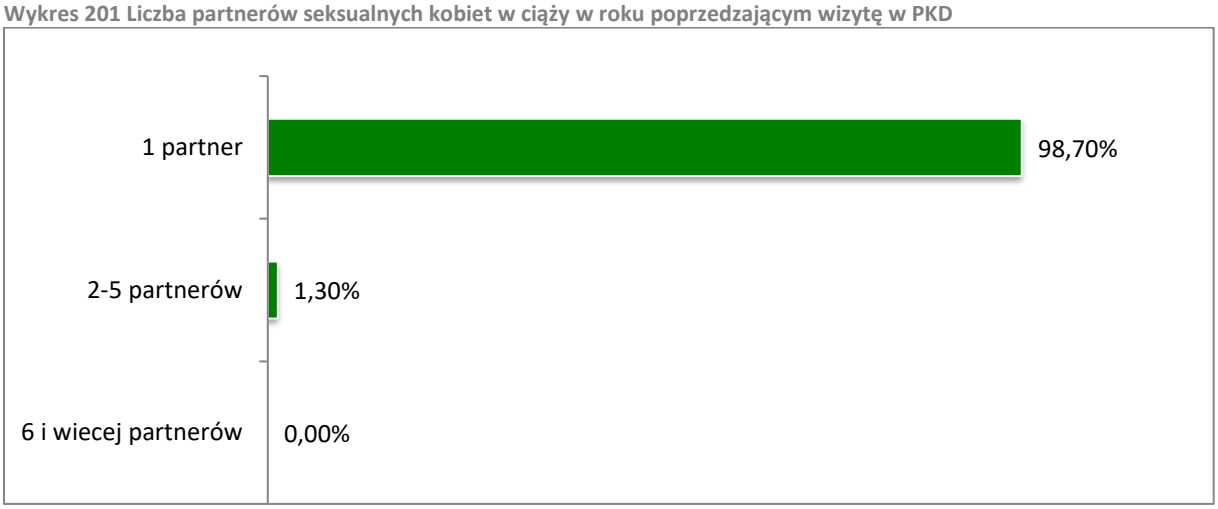

W przypadku partnerów niestałych – zbyt niska podstawa dla przeprowadzenia analiz.

Kobiety w ciąży zarówno w minionym roku, jak też w całym życiu, posiadały partnerów heteroseksualnych. Zaobserwowano niewielki odsetek kontaktów homo- i biseksualnych, jednak nie przekraczał on 1,5%.

Wykres 202 Orientacja seksualna partnerów kobiet w ciąży – w ciągu całego życia oraz w ciągu minionego roku

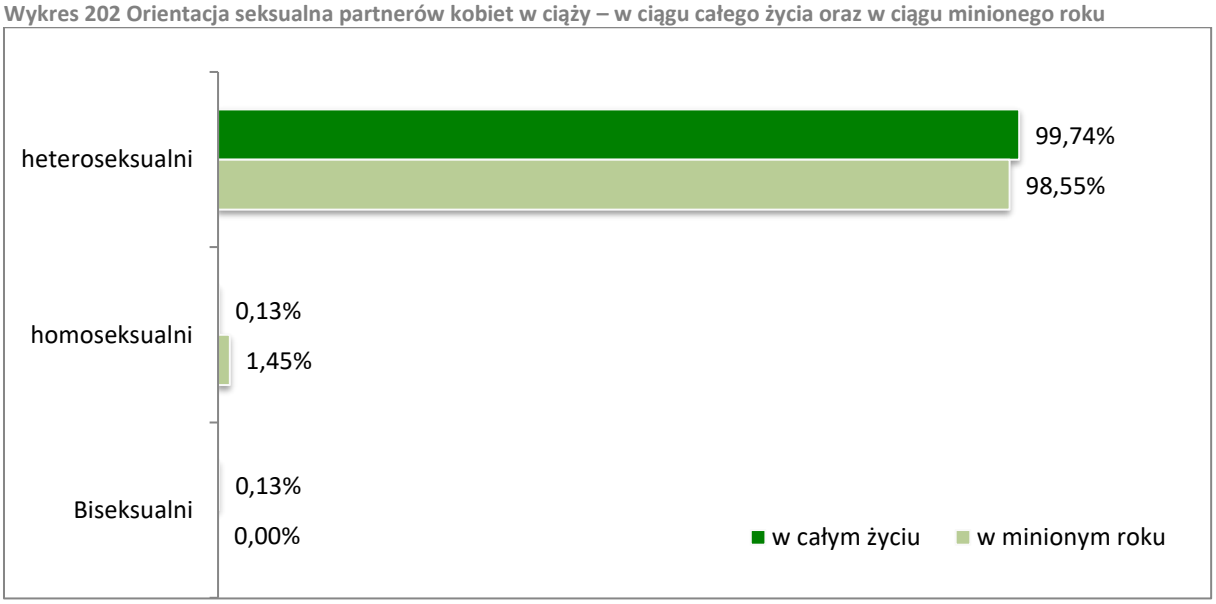

13.5. WYKONYWANIE TESTÓW – POWODY I LICZBA

Kobiety w ciąży rzadziej, niż ogół klientów PKD, wykonywały w przeszłości test na obecność wirusa HIV. Wykonanie testu w przeszłości zadeklarowało **44,92% ogółu kobiet w ciąży** odwiedzających PKD w 2018 roku. Odsetek ten jest o 3 punkty procentowe wyższy, niż w latach 2015-2017. Jedynie co trzecia kobieta w ciąży (32,59%), wykonywała test 1 raz (w przypadku ogółu klientów PKD było to blisko 10 punktów procentowych więcej). Co dziesiąta ciężarna kobieta odwiedzająca PKD wykonywała test w przeszłości 2-3 razy (w przypadku ogółu klientów PKD było to blisko 20 punktów procentowych więcej). Niewielki odsetek kobiet w ciąży wykonywał test częściej niż 3 razy.

Wykres 203 Liczba testów wykonywanych w przeszłości przez kobiety w ciąży oraz przez ogół klientów PKD

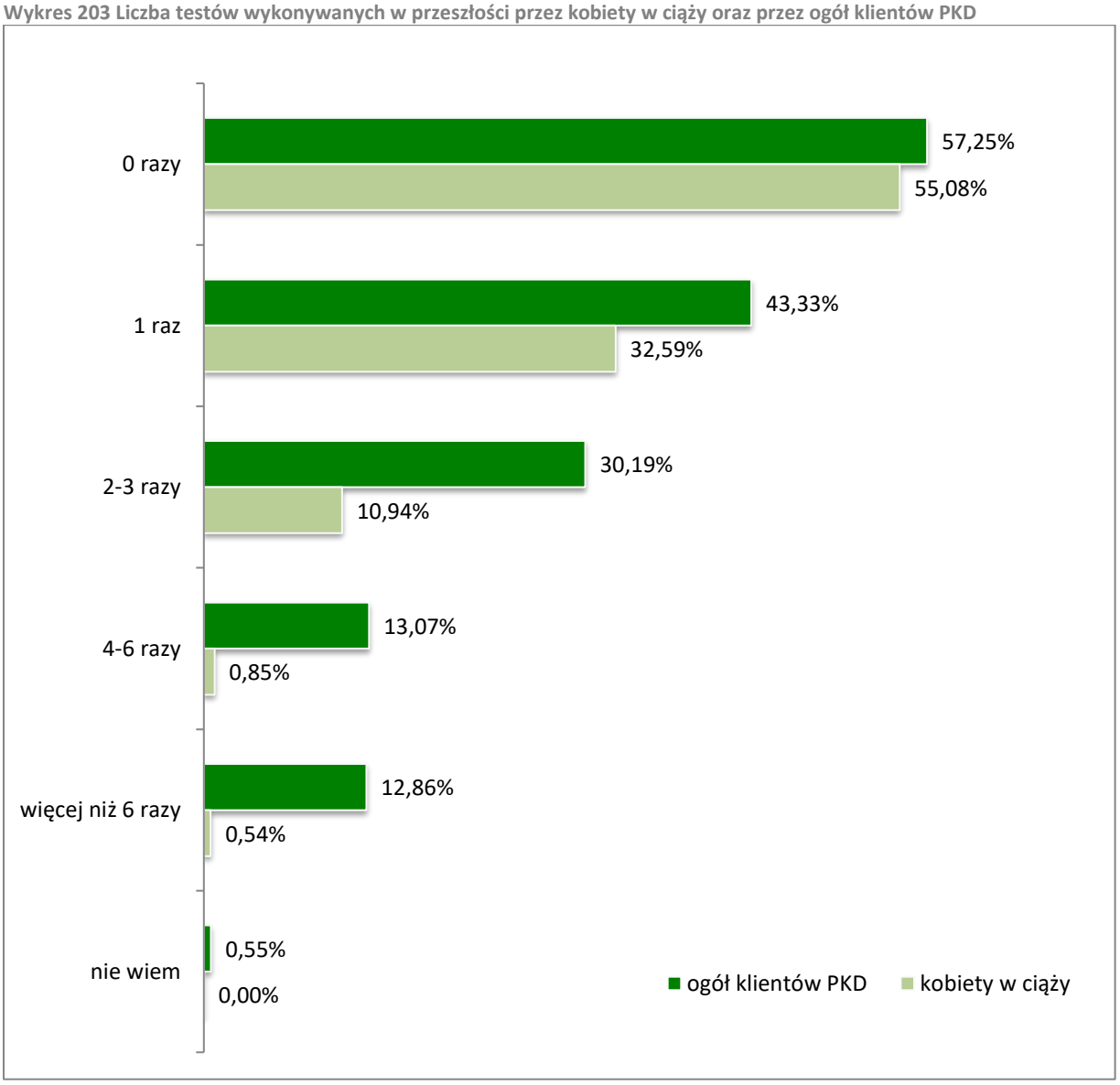

Blisko 98% kobiet w ciąży otrzymało negatywny wynik testu na HIV. Jedynie 0,54% badanej populacji otrzymało wynik pozytywny. Wyniki te są zbliżone do tych uzyskiwanych w latach 2015-2017.

Wykres 204 Wynik testu wśród kobiet w ciąży – wśród kobiet w ciąży oraz ogółu klientów PKD

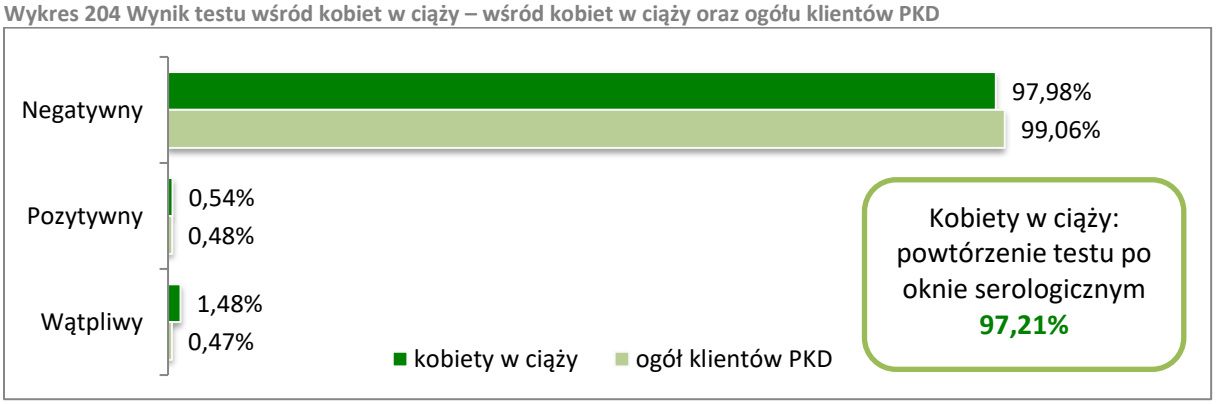

Kobiety w ciąży, które zadeklarowały wykonanie testu po oknie serologicznym w większości przypadków wykonywały go w PKD (66,8%), jednak wybierały to miejsce powtórzenia testu rzadziej, niż ogół klientów PKD (77,03%). Kobiety w ciąży dwukrotnie częściej, niż ogół klientów PKD z 2018 roku powtarzały test w prywatnym laboratorium bądź w przychodni/szpitalu NFZ.

Wykres 205 Miejsce wykonania testu po oknie serologicznym – wśród kobiet w ciąży oraz ogółu klientów PKD

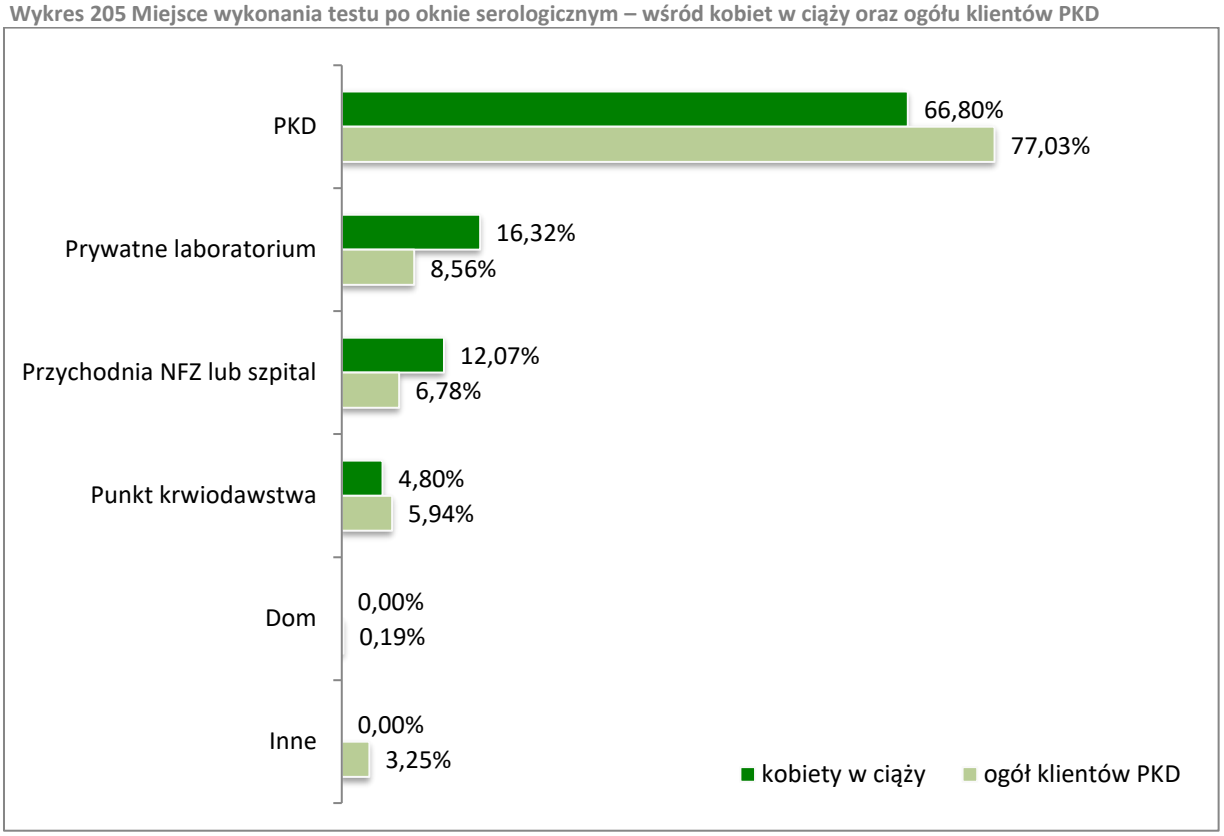

Kobiety w ciąży, podobnie jak ogół klientów PKD, jako powód wykonania testu wskazywały podejmowanie ryzykownych kontaktów seksualnych. Powód ten wskazywany był częściej, niż w przypadku ogółu klientów PKD. Kobiety w ciąży częściej, niż pozostałe osoby były kierowane na badania przez lekarza (różnica blisko 7,5 punktu procentowego). Względem poprzednich lata zauważa się zwiększenie odsetka kobiet w ciąży deklarujących podejmowanie ryzykownych kontaktów seksualnych. Niewielki odsetek kobiet w ciąży wykonywał test z powodu ciąży, co również jest zmianą w stosunku do lat 2015-2017.

Wykres 206 Powody wykonania testu przez kobiety w ciąży oraz przez ogół klientów PKD (wg ich deklaracji)

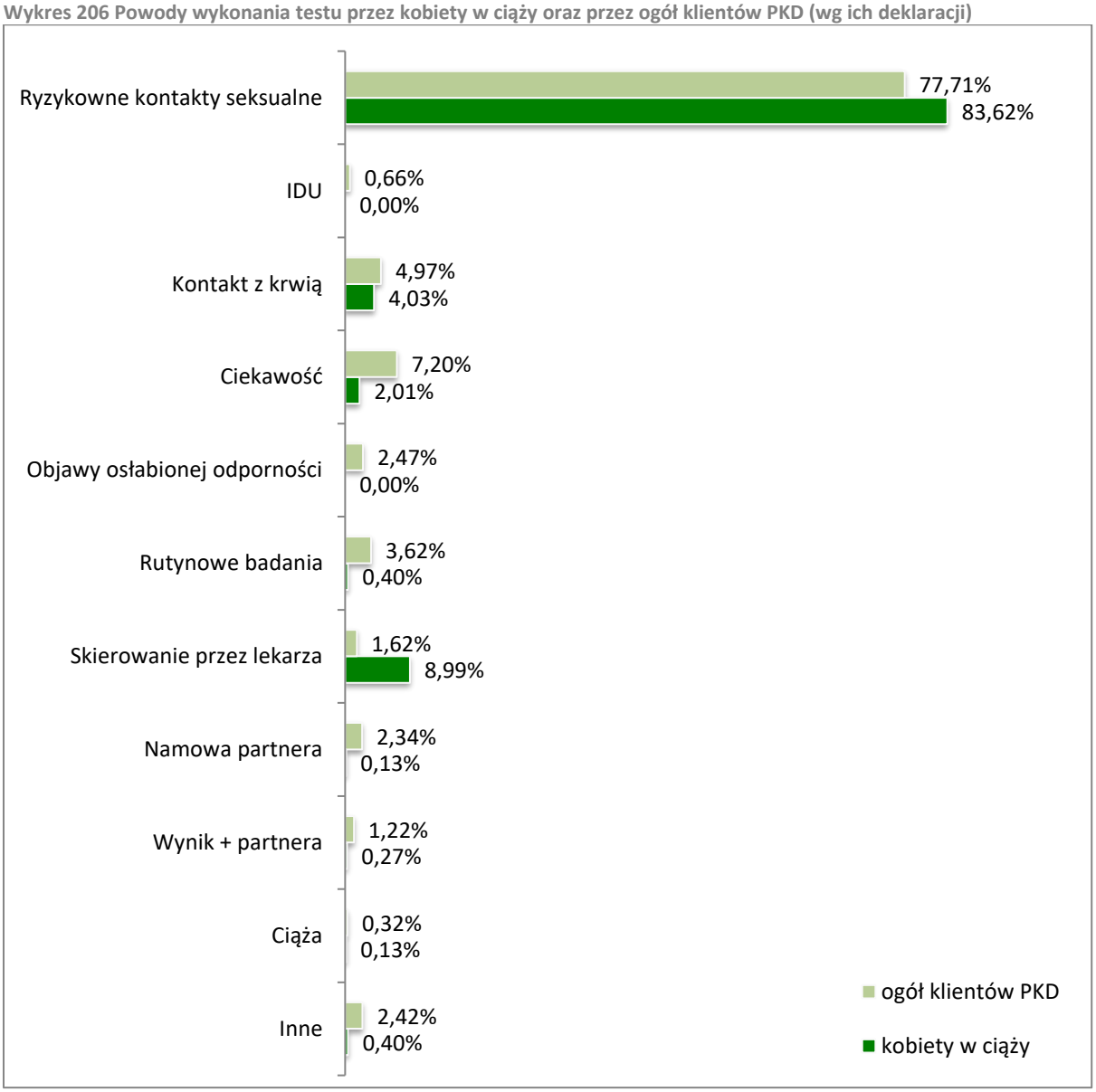

Weryfikacja danych przez doradców PKD pozwoliła na wskazanie, że obok kontaktów heteroseksualnych ro ciąża była głównym powodem, który zadecydował o zrobieniu testu – powody wskazywane przez doradców PKD są zbieżne z tymi wskazywanymi w latach 2015-2017.

Wykres 207 Powody wykonania testu przez kobiety w ciąży oraz przez ogół klientów PKD (wg doradców PKD)

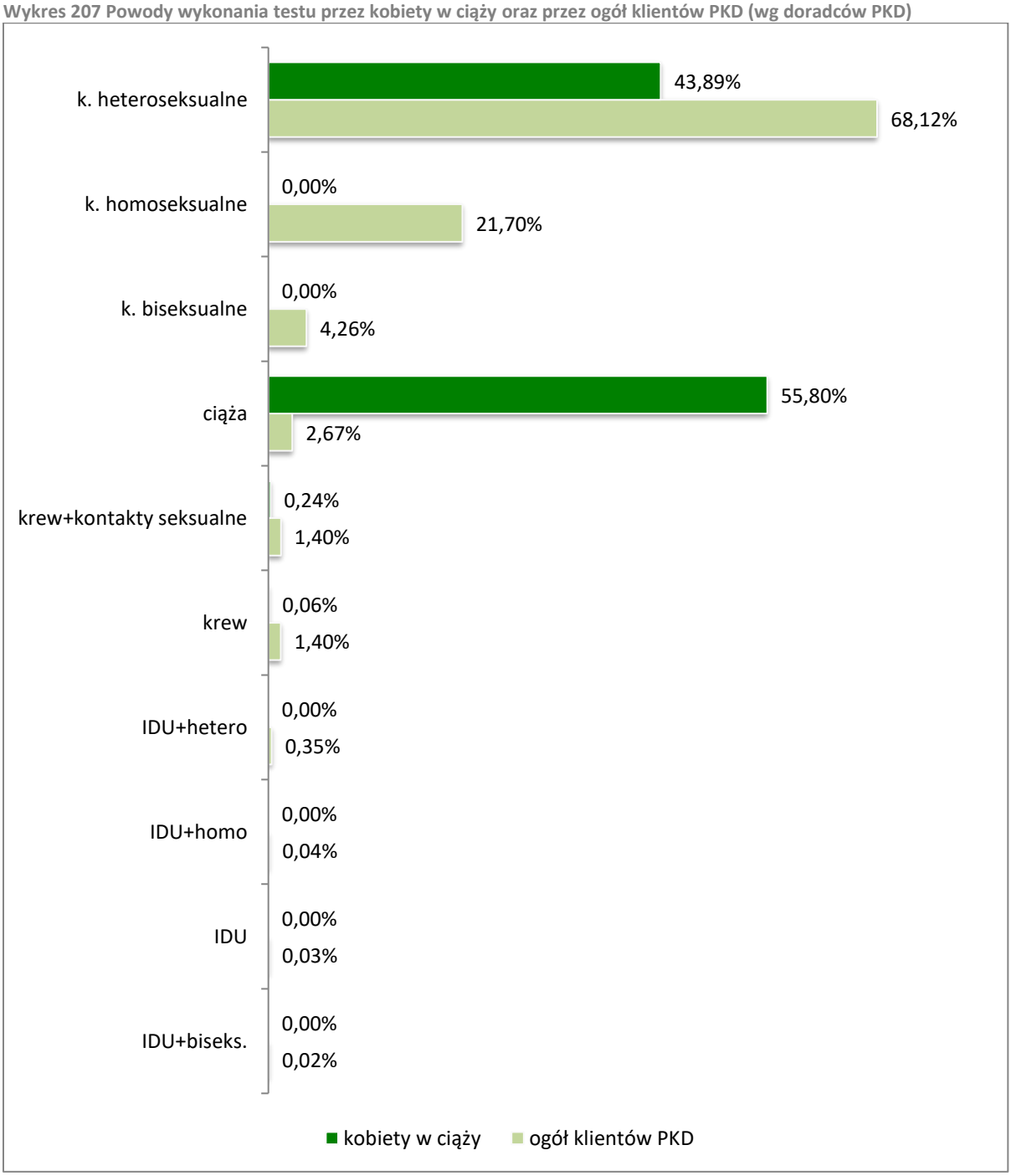

13.6. KONTAKTY SEKSUALNE W SYTUACJACH RYZYKOWNYCH

1,09% kobiet w ciąży odwiedzających PKD w 2018 roku zadeklarowało, że dotknięte są chorobami przenoszonymi drogą płciową. Jest to wartość mniejsza, niż w przypadku ogółu klientów PKD (7,38%). W porównaniu do lat 2015-2017 wartość wskaźnika utrzymuje się na tym samym poziomie. Należy również zauważyć, że kobiety w ciąży nie wykazały posiadania kiły ani rzeżączki, większy jest jednak procentowy udział kobiet w ciąży w innych chorobach w porównaniu do ogółu klientów PKD z 2018 roku.

Wykres 208 Zachorowalność na STI wśród kobiet w ciąży na tle wszystkich klientów PKD w 2018 roku

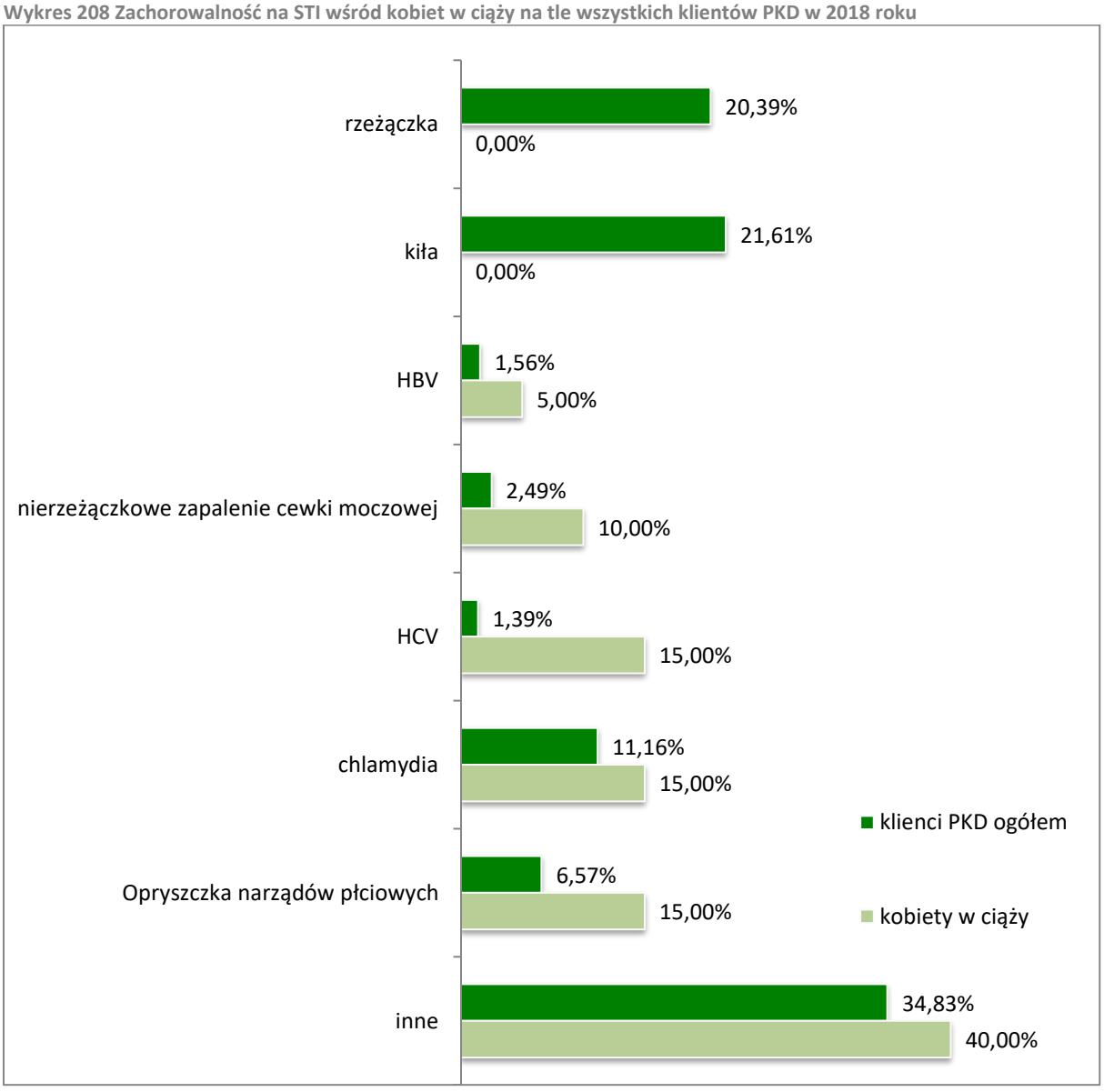

Kobiety w ciąży w niewielu przypadkach podejmowały ryzykowne kontakty seksualne. Jedynie 1,69% kobiet w ciąży zadeklarowało podejmowanie takich kontaktów. Spośród nich 1,03% kobiet w ciąży podejmowało kontakty seksualne pod wpływem substancji psychoaktywnych stosowanych w iniekcjach, zaś 0,3% - w stanie zamroczenia alkoholowego.

Wykres 209 Sytuacje wiążące się z ryzykiem zakażenia wirusem HIV – kobiety w ciąży na tle ogółu klientów PKD

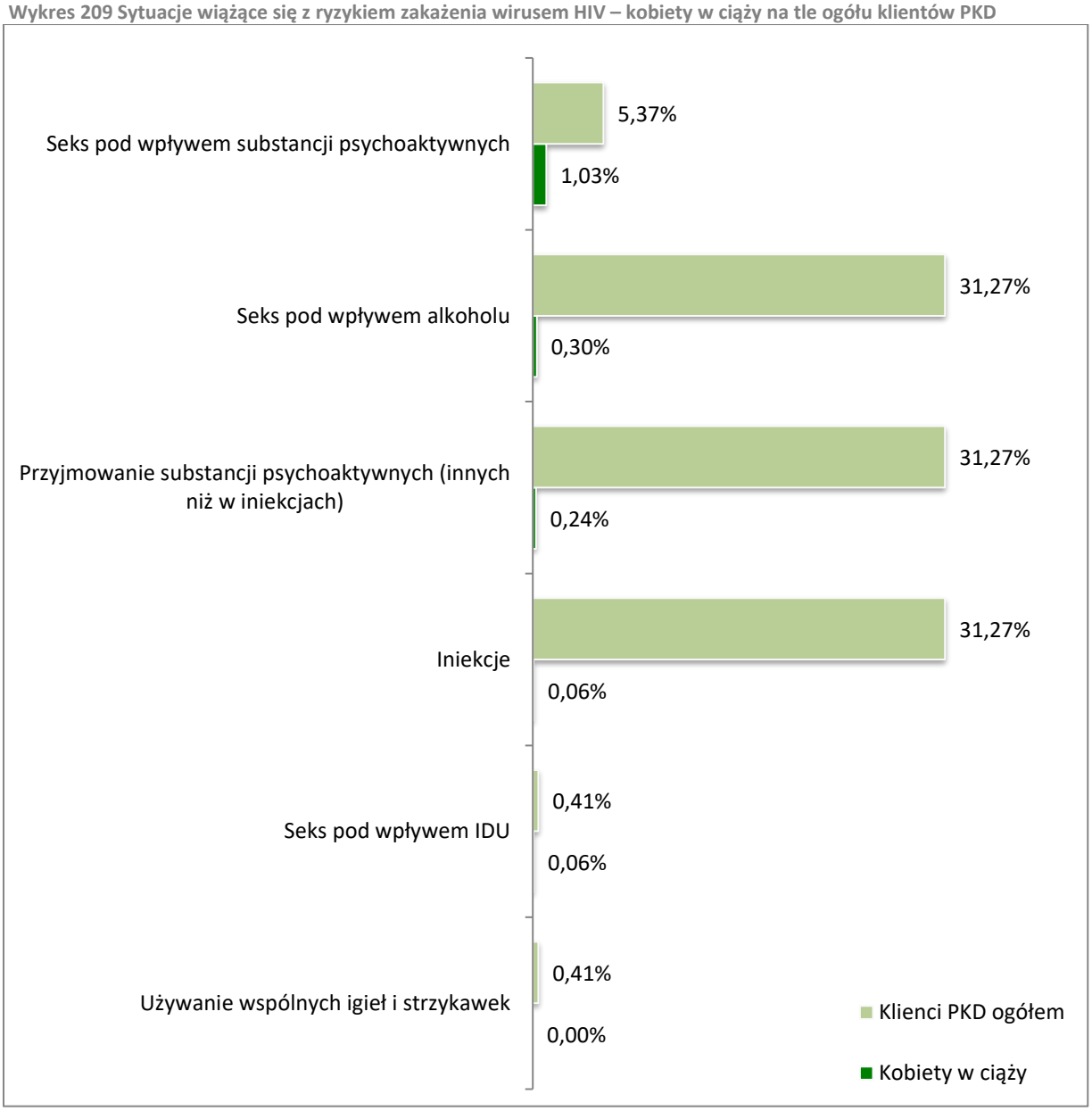

14. ANALIZA POPULACJI HIV+

14.1. CHARAKTERYSTYKA DEMOGRAFICZNA

Osoby, które otrzymały dodatni wynik testu (dalej: osoby HIV+) stanowią 1,08% wszystkich klientów PKD w 2018 roku[5]. Odsetek takich osób spadł w stosunku do lat 2015-2017 o 0,32 punktu procentowego. Znaczna większość osób, które otrzymały dodatni wynik testu, to mężczyźni (92,84%).

Wykres 210 Porównanie osób HIV + do populacji otrzymującej ujemny wynik testu oraz do ogółu klientów PKD z 2018 roku – wg płci

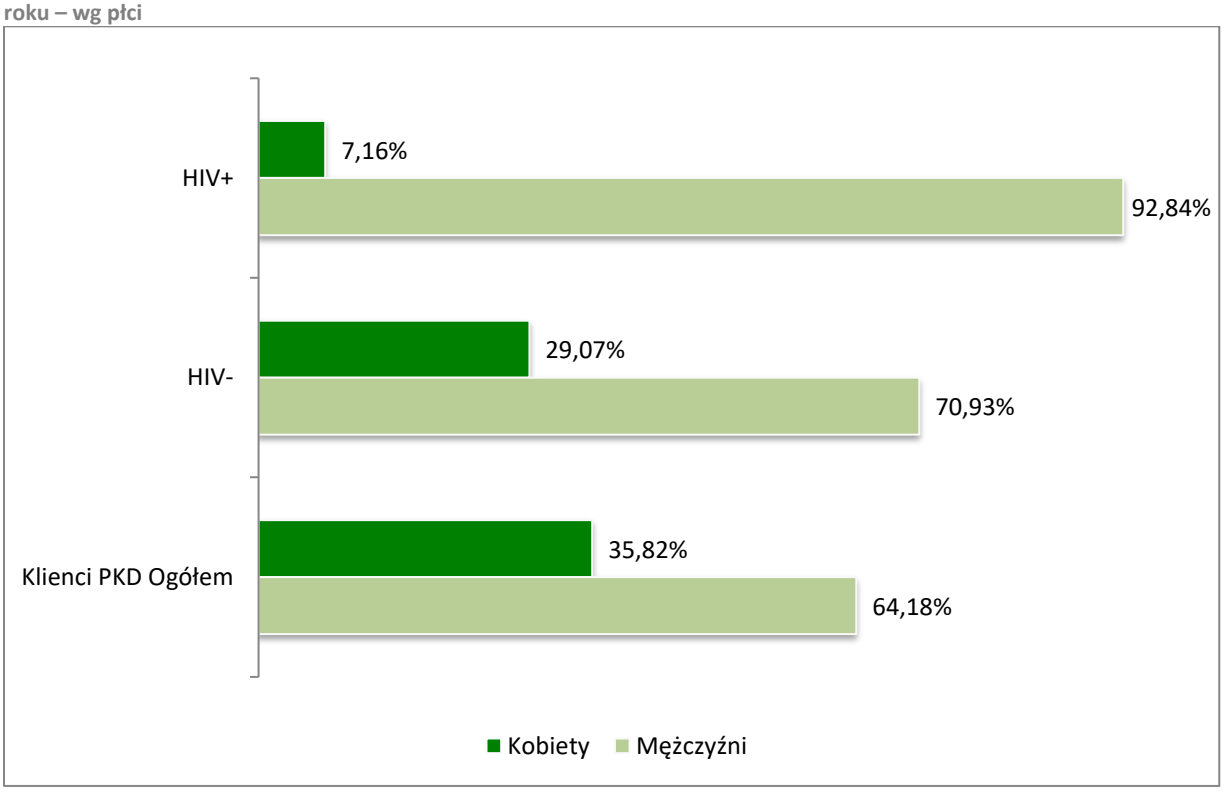

Wśród osób z populacji HIV+ największy odsetek wchodzi w skład grupy wiekowej 20-29 lat oraz 30-39 lat. Odsetek wyników HIV+ wśród osób poniżej 20 roku życia jest znikomy (0,5%) i jest niższy niż notowany w latach 2015-2017.

[5] *Szerzej zagadnienie to zostało opisane w podrozdziale 5.5. niniejszego raportu.*

Wykres 211 Struktura wiekowa osób HIV+ na tle całkowitej populacji osób odwiedzających PKD oraz osób, które otrzymały ujemny wynik testu

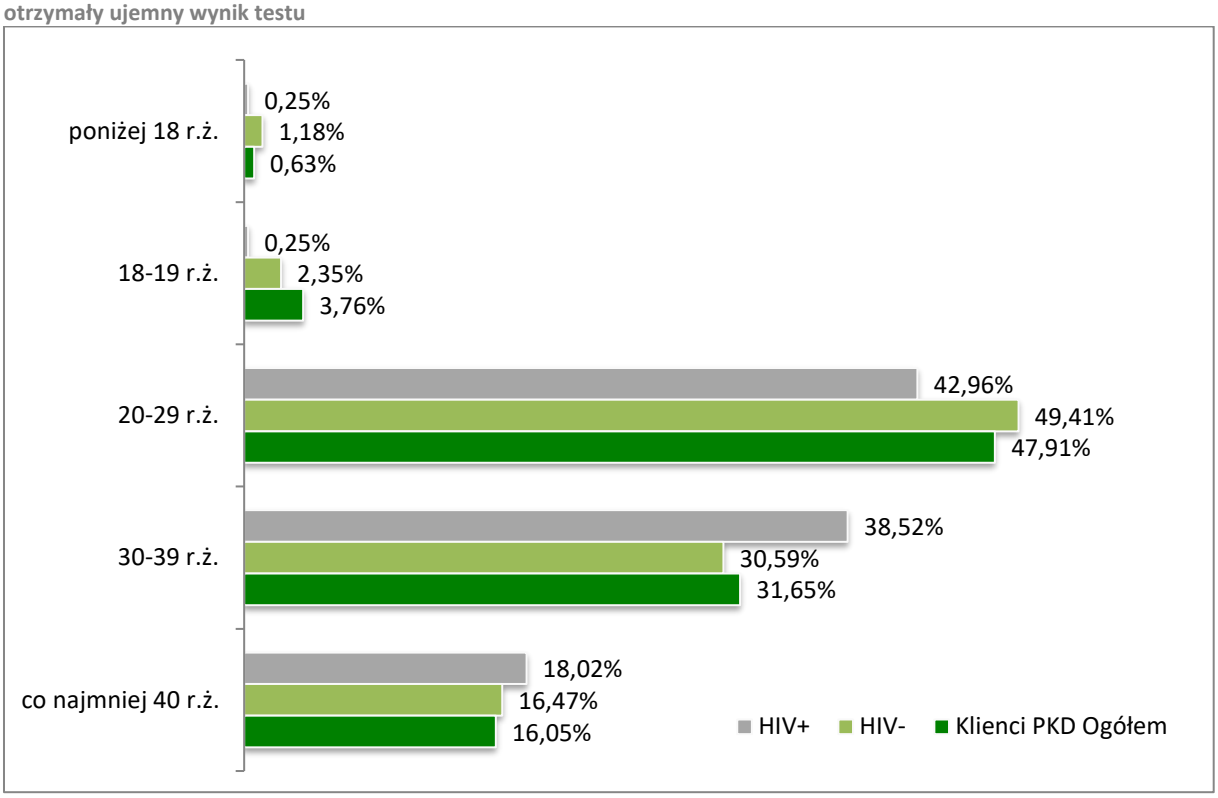

Osoby z grupy HIV+ częściej zamieszkują obszary wiejskie, niż ogół klientów PKD. Stanowi to odwrócenie tendencji obserwowanej w latach 2015-2017.

Wykres 212 miejsce zamieszania osób HIV+ na tle całkowitej populacji osób odwiedzających PKD oraz osób, które otrzymały ujemny wynik testu

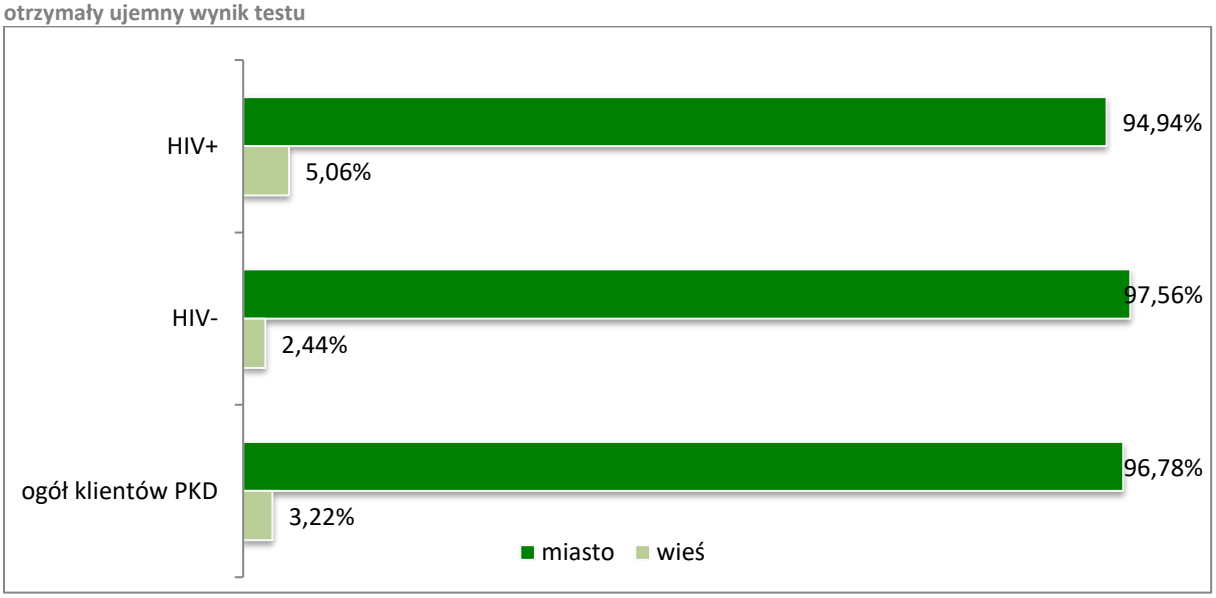

Obserwuje się nadreprezentację osób innej narodowości niż polska wśród osób z grupy HIV+. Tendencja ta występowała również w latach 2015-2017.

Wykres 213 Narodowość osób HIV+ na tle całkowitej populacji osób odwiedzających PKD oraz osób, które otrzymały ujemny wynik testu

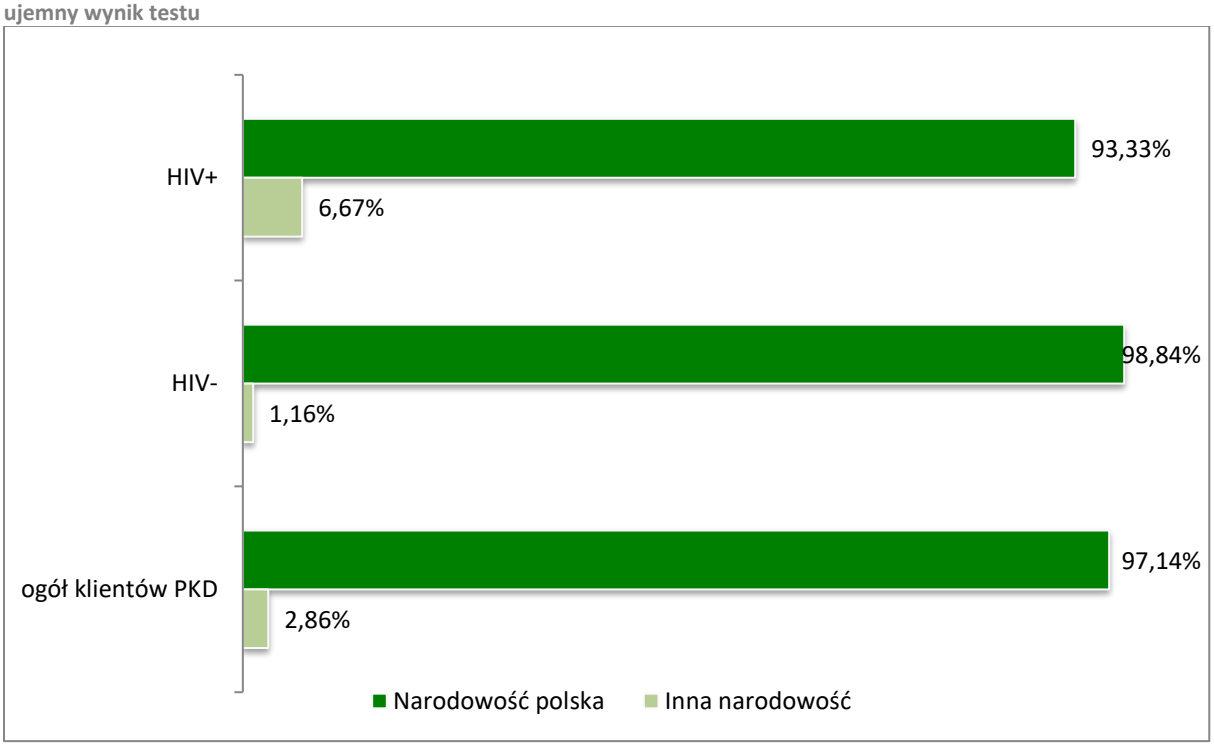

14.2. ANALIZA ZWIĄZKÓW MIĘDZY CECHAMI SPOŁECZNO-DEMOGRAFICZNYMI, A ZACHOWANIAMI WIĄŻĄCYMI SIĘ Z RYZYKIEM ZAKAŻENIA HIV I ANALIZA ZWIĄZKÓW ZACHOWAŃ/ SYTUACJI WIĄŻĄCYCH SIĘ Z RYZYKIEM ZAKAŻENIA HIV

Kobiety HIV+ częściej, niż mężczyźni z tej grupy podejmowali kontakt z PKD w okresie nieprzekraczającym miesiąca od wystąpienia ryzykownej sytuacji, zagrażającej zakażeniem. Kontakt ten był również dużo szybszy, niż w przypadku ogółu klientów PKD. Mężczyźni z grupy HIV+ podejmowali kontakt z PKD w okresie 3-12 miesięcy od wystąpienia ryzykownej sytuacji. Zaobserwowane tendencje i wartości procentowe są zbliżone do obserwowanych w latach 2015-2017.

Wykres 214 Czas, który upłynął pomiędzy wystąpieniem ryzykownej sytuacji a kontaktem z PKD wśród osób HIV+ na tle całkowitej populacji osób odwiedzających PKD oraz osób, które otrzymały ujemny wynik testu

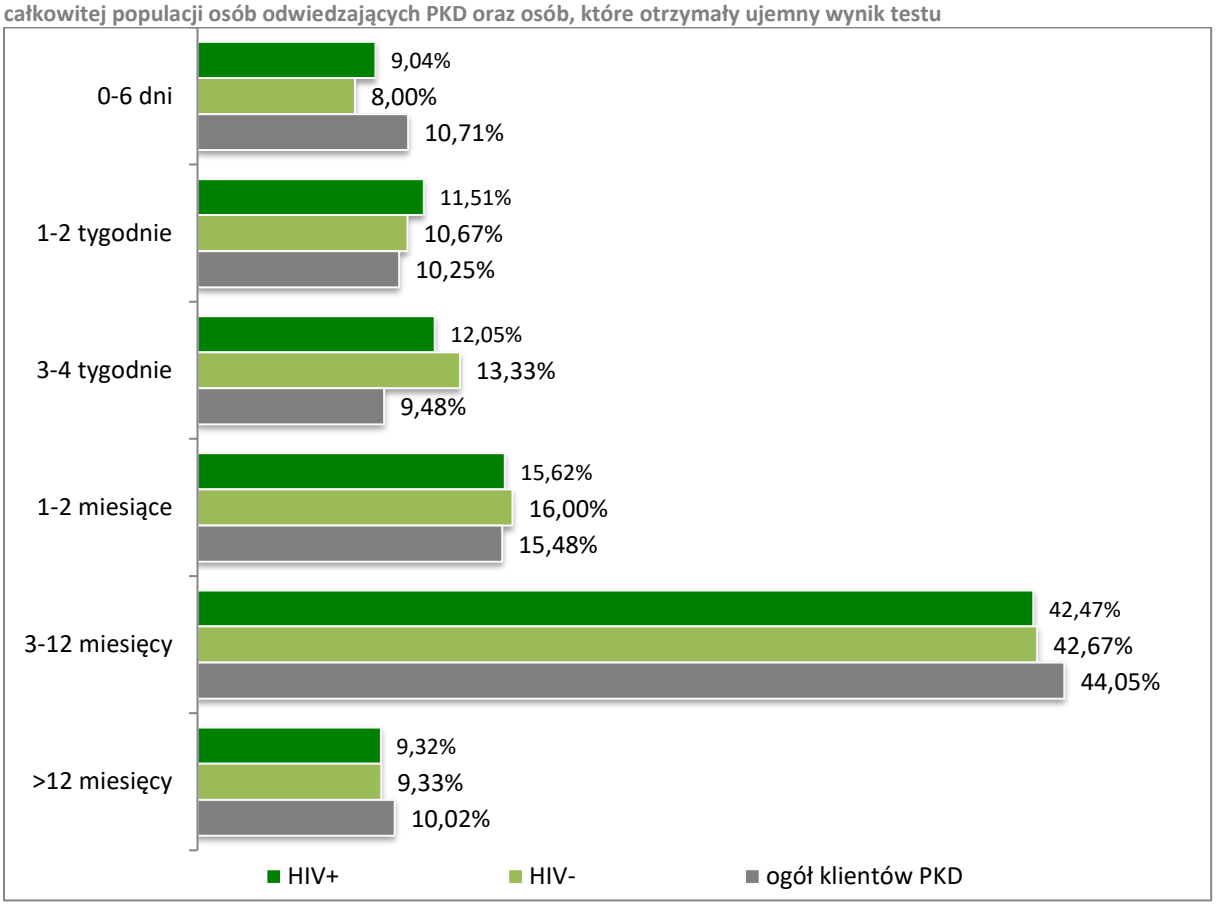

Tabela 50 Czas, który upłynął pomiędzy wystąpieniem ryzykownej sytuacji a kontaktem z PKD wśród osób HIV+ w podziale na płeć

	KOBIETA HIV+	MĘŻCZYZNA HIV+	OGÓŁEM HIV+
0-6 dni	16,00%	8,55%	9,04%
1-2 tygodnie	12,00%	11,50%	11,51%
3-4 tygodnie	48,00%	12,68%	12,05%
1-2 miesiące	12,00%	15,93%	15,62%
3-12 miesięcy	0,00%	42,18%	42,47%
>12 miesięcy	12,00%	9,14%	9,32%

W grupie osób zakażonych wirusem HIV częstsze, niż w przypadku populacji HIV- oraz ogółu klientów PKD przyjmowanie substancji psychoaktywnych drogą iniekcji. Osoby te, pomimo, że częściej przyjmują substancje psychoaktywne w tej formie, przykładają mniejszą dbałość o to, by nie używać wspólnego sprzętu. W przypadku populacji osób HIV+ obserwuje się przyjmowanie substancji drogą iniekcji oraz używanie wspólnego sprzętu wśród mężczyzn – wśród kobiet nie odnotowano

występowania takich zachowań. Mężczyźni HIV+ częściej niż kobiety HIV+ stosują substancje psychoaktywne przyjmowane w innych formach

Wykres 215 Zachowania ryzykowne w grupie osób HIV+ na tle populacji HIV- oraz ogółu klientów PKD – w podziale na płeć

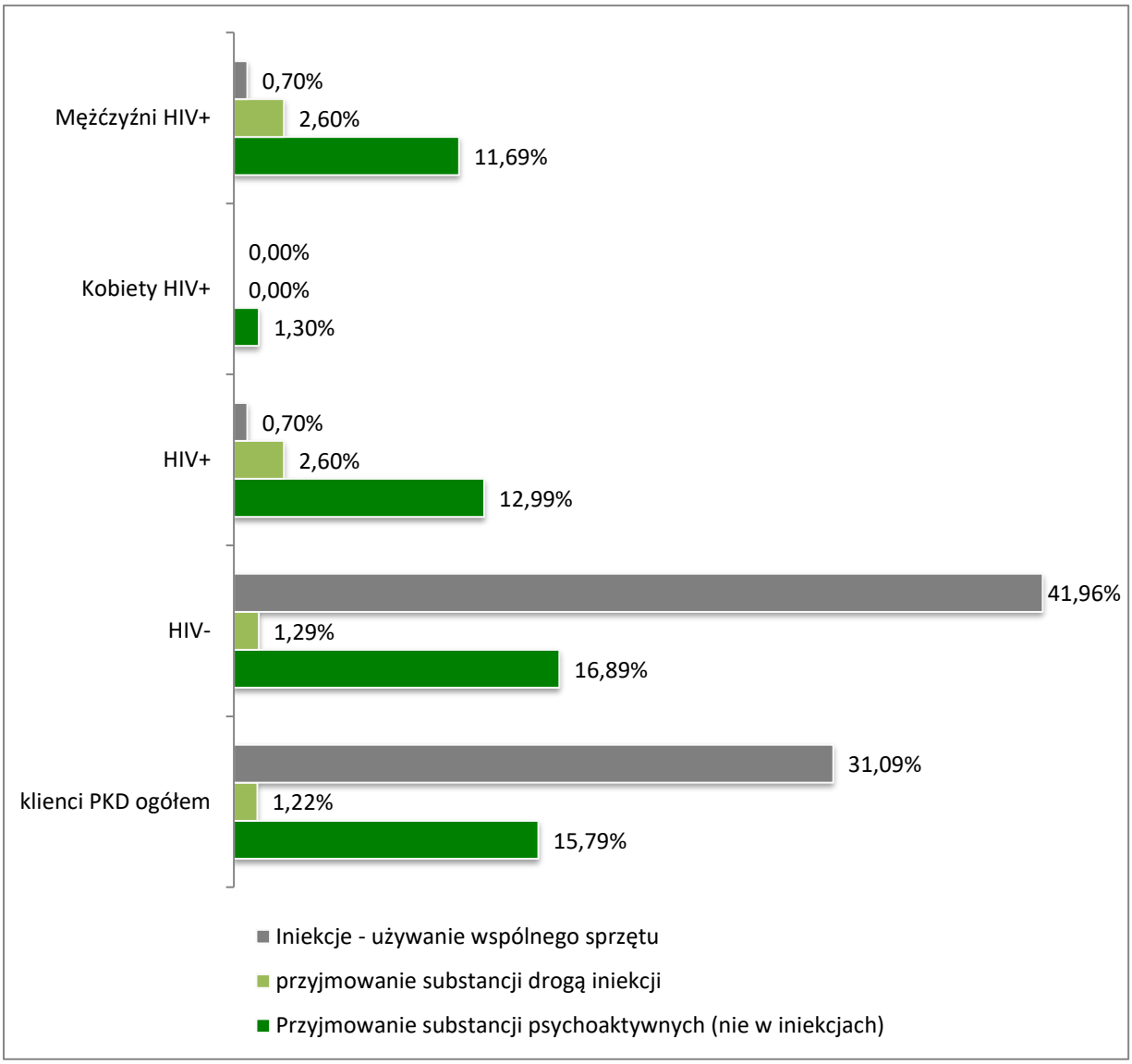

Osoby z grupy HIV+ częściej, niż ogół klientów PKD podejmuje kontakty seksualne pod wpływem substancji psychoaktywnych. Rzadziej, niż ogół analizowanej populacji podejmują natomiast kontakty seksualne pod wpływem alkoholu. W porównaniu w latami 2015-2017 spadł odsetek osób zakażonych wirusem HIV, które zadeklarowały podejmowanie kontaktów seksualnych w opisywanych sytuacjach.

Wykres 216 Podejmowanie stosunków seksualnych pod wpływem substancji psychoaktywnych

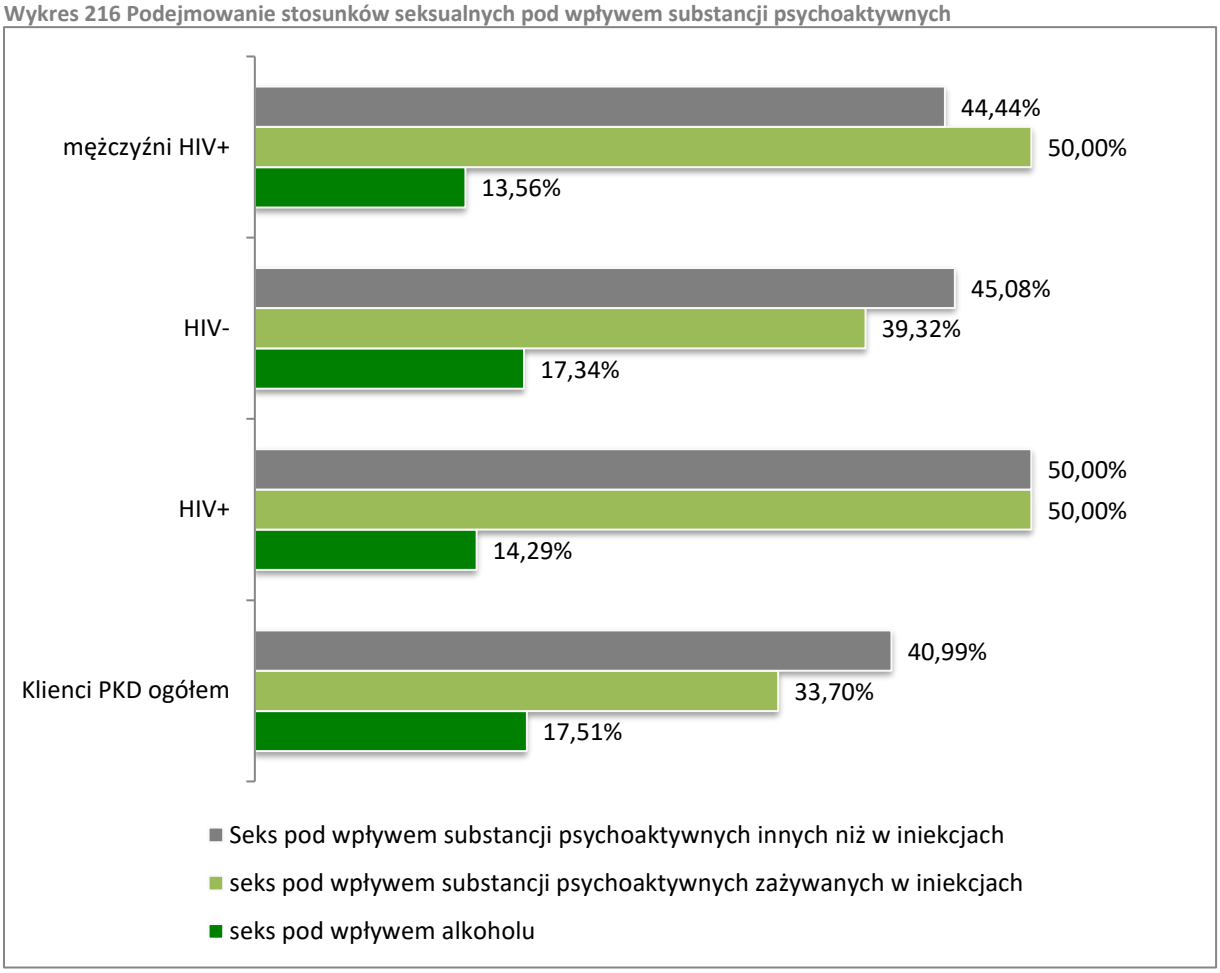

14.3. STAN ZDROWIA I WSPÓŁWYSTĘPOWANIE INNYCH CHORÓB PRZENOSZONYCH DROGĄ PŁCIOWĄ

Osoby z grupy HIV+ dużo częściej deklarowały choroby przenoszone drogą płciową. Wskaźnik zachorowalności wynosił w tej grupie 19,75% (wobec 7,38% w całej populacji). Wśród osób, które otrzymały ujemny wynik testu wskaźnik zachorowalności wynosił 12,79%. Osoby z grupy HIV+ częściej, niż pozostałe osoby, deklarowały kiłę i rzeżączkę. Posiadanie tych chorób deklarowali mężczyźni – nie zanotowano deklaracji tych chorób wśród kobiet.

HIV+	HIV-	PKD ogółem
19,75%	12,79%	7,38%

Wykres 217 Zachorowalność na STI w grupie HIV+, HIV- oraz w ogóle populacji klientów PKD w 2018 roku

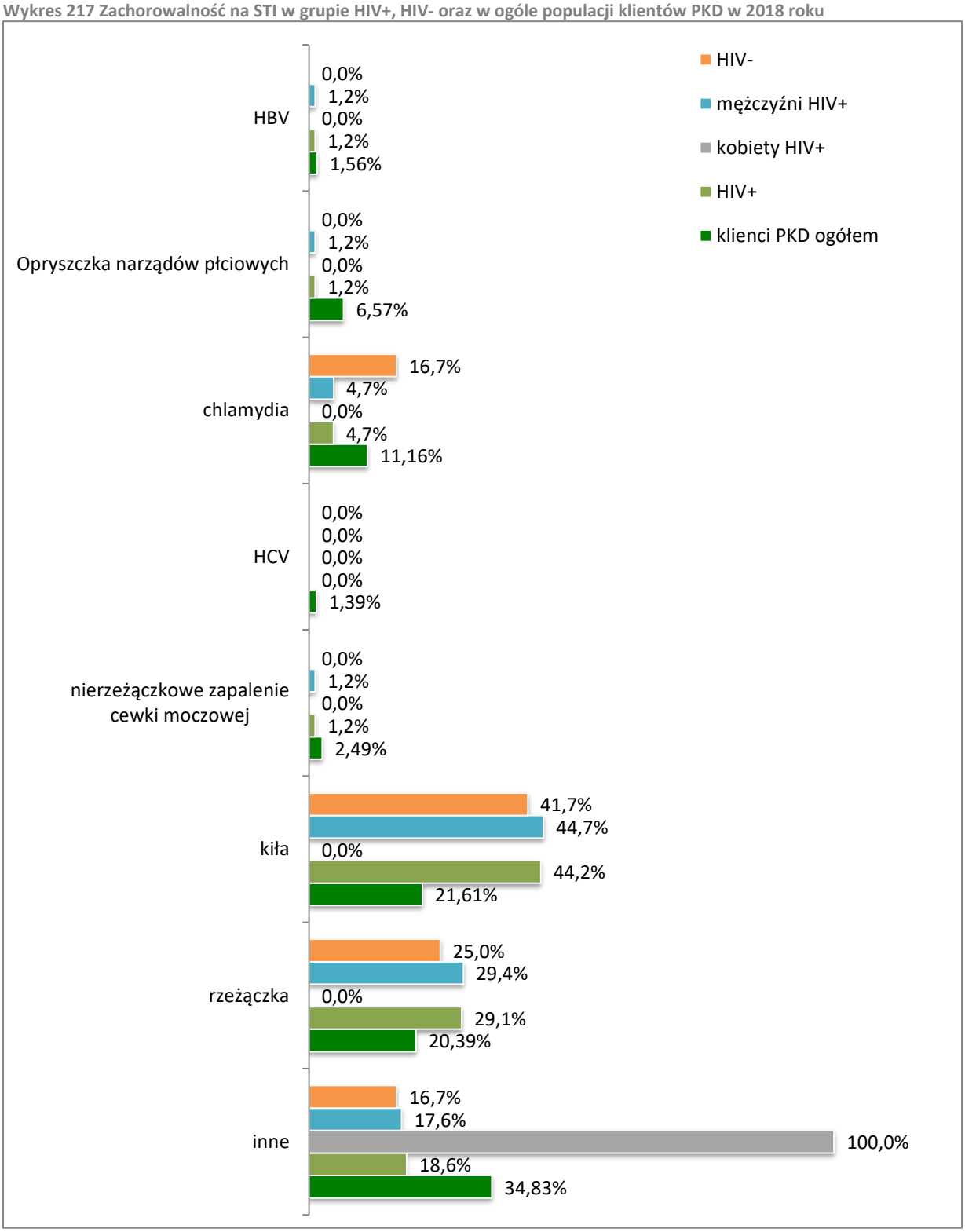

14.4. CHARAKTERYSTYKA POPULACJI KOBIET I MĘŻCZYZN HIV+

Osoby z grupy HIV+ częściej, niż ogół klientów PKD z 2018 roku deklarowały orientację homoseksualną (61,41% vs. 5,33%). Deklaracje takie zanotowano wyłącznie w odniesieniu do mężczyzn HIV+. Kobiety, które należą do grupy HIV+ w zdecydowanej większości (96,00%) deklarowały orientację heteroseksualną. Uzyskane dane są zbliżone do tych z lat 2015-2017.

Wykres 218 Orientacja seksualna osób z grupy HIV+, HIV- oraz w ogóle populacji klientów PKD w 2018 roku

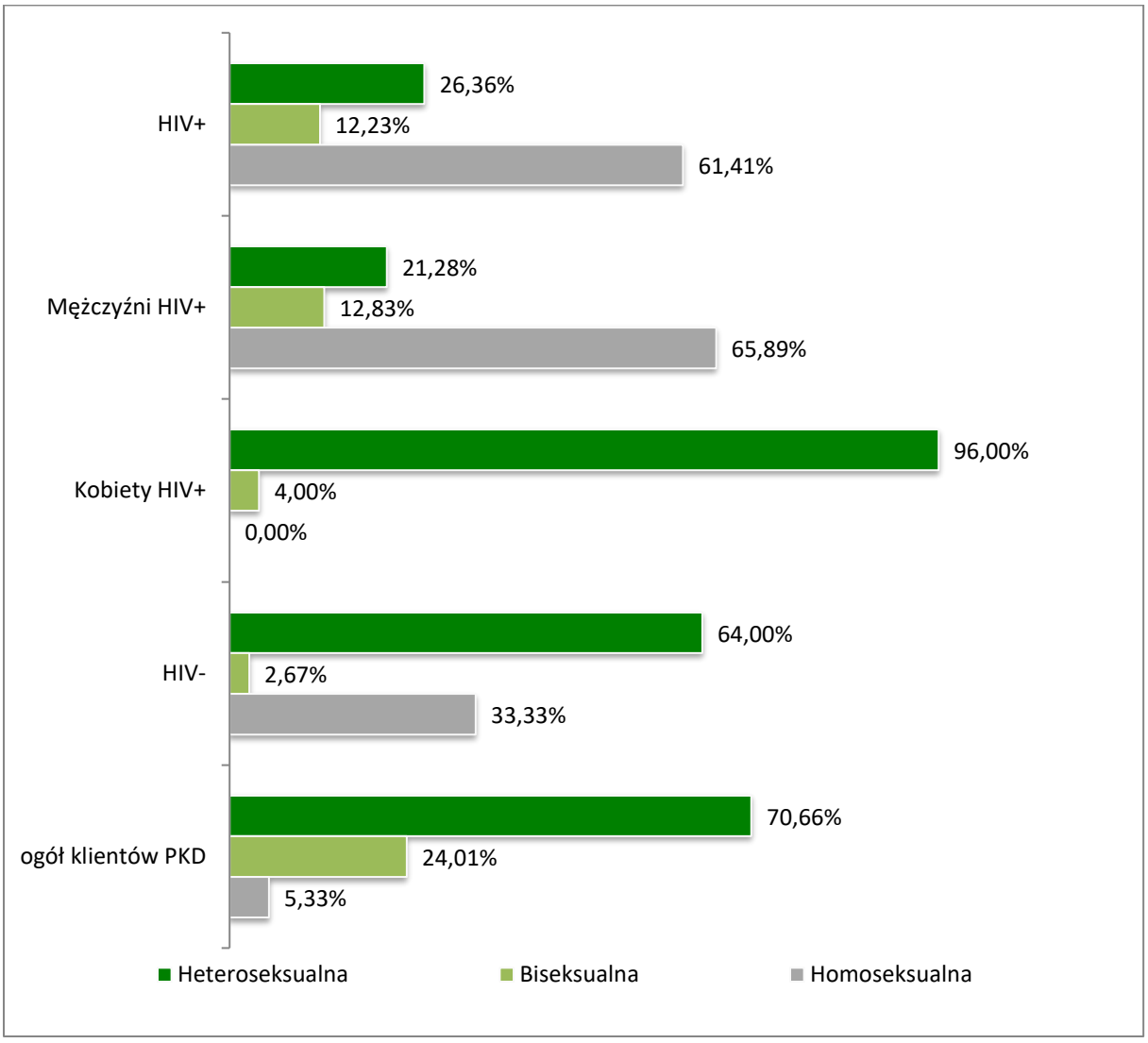

Osoby, które otrzymały dodatni wynik testu na HIV zadeklarowały podejmowanie zróżnicowanych form kontaktów seksualnych. Zróżnicowanie podejmowanych kontaktów nie wskazuje na występowanie jakichkolwiek preferencji. Uzyskane dane są zbliżone do tych z lat 2015-2017.

Wykres 219 Charakter podejmowanych kontaktów seksualnych przez osoby z grupy HIV+

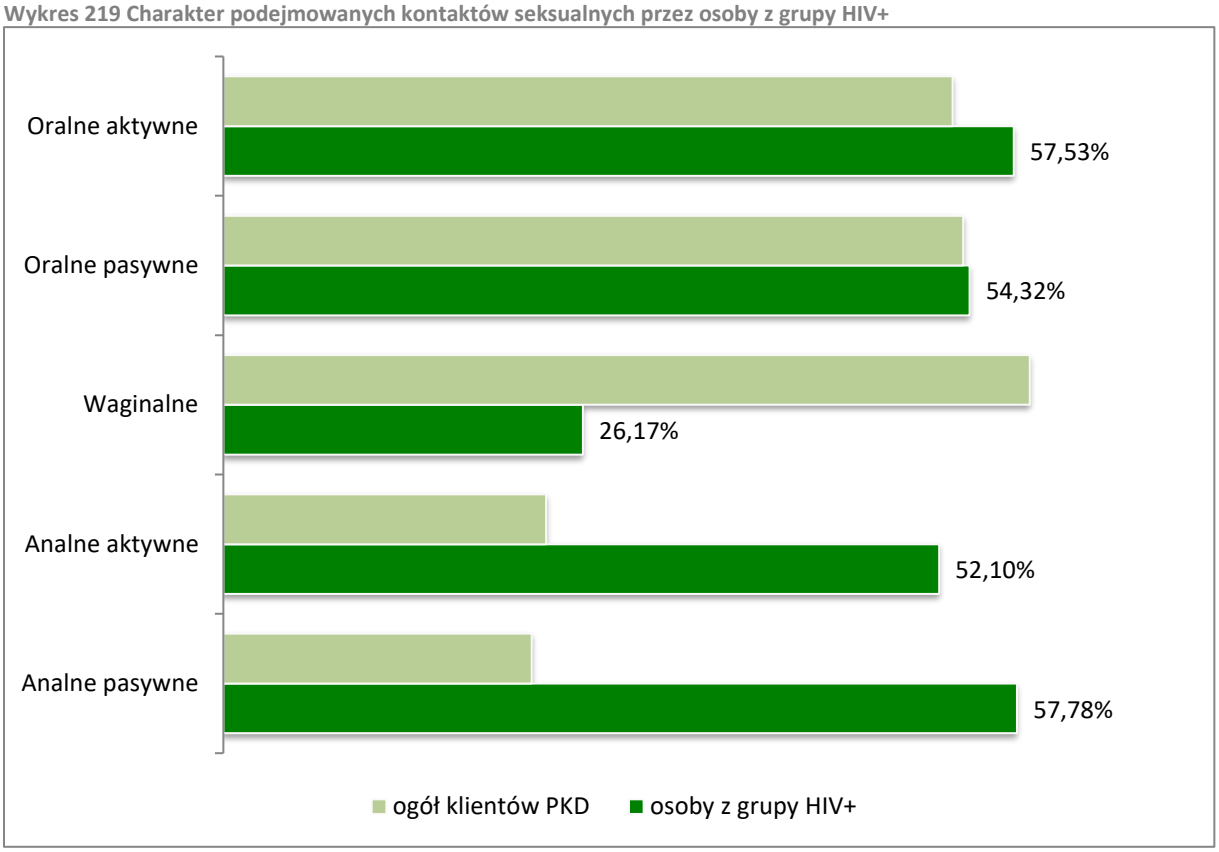

Osoby z grupy HIV+ zadeklarowały, że w większości stosują prezerwatywy Średnio 21% osób z grupy HIV+ stosuje prezerwatywy przy każdym kontakcie seksualnym, średnio 64,6% osób z grupy HIV+ stosuje prezerwatywy, jednak nie czyni tego zawsze. Jedynie 14,4% (wartość uśredniona) osób, które otrzymały dodatni wynik testu, zadeklarowało, że nigdy nie stosowało tego środka. Prezerwatywy najczęściej są stosowane przy stosunkach oralnych oraz analnych, rzadziej przy waginalnych.

Tabela 51 Częstość stosowania prezerwatyw w podziale na rodzaje odbywanych kontaktów seksualnych

STOSOWANIE PREZERWATYW	ANALNE PASYWNE	ANALNE AKTYWNE	WAGINALNE	ORALNE AKTYWNE	ORALNE PASYWNE	ŚREDNIO
Osoby z grupy HIV+						
zawsze	21,3%	21,3%	23,1%	19,8%	21,1%	21,0%
czasami	67,2%	63,5%	56,4%	65,0%	64,6%	64,6%
nigdy	11,5%	15,2%	20,5%	15,3%	14,3%	14,4%
Klienci PKD ogółem						
zawsze	22,38%	26,67%	19,21%	0,73%	0,95%	13,99%
czasami	37,95%	41,98%	50,29%	2,95%	3,40%	27,31%
nigdy	39,67%	31,35%	30,50%	96,32%	95,65%	58,70%

Osoby z grupy HIV+ najczęściej podejmowały kontakty seksualne z partnerami homoseksualnymi oraz mającymi wielu partnerów (odpowiednio 32,51% oraz 23,42%). W tych przypadkach występowała nadreprezentacja tego rodzaju partnerów seksualnych w porównaniu do partnerów całej populacji klientów PKD z 2018 roku). Większą, niż w przypadku ogółu populacji wartość zanotowano również w odniesieniu do deklaracji kontaktu seksualnego z osobami biseksualnymi oraz partnerami posiadającymi dodatni wynik testu.

Wykres 220 Charakterystyka partnerów seksualnych w ciągu całego życia – populacja HIV+, HIV- oraz ogół klientów PKD

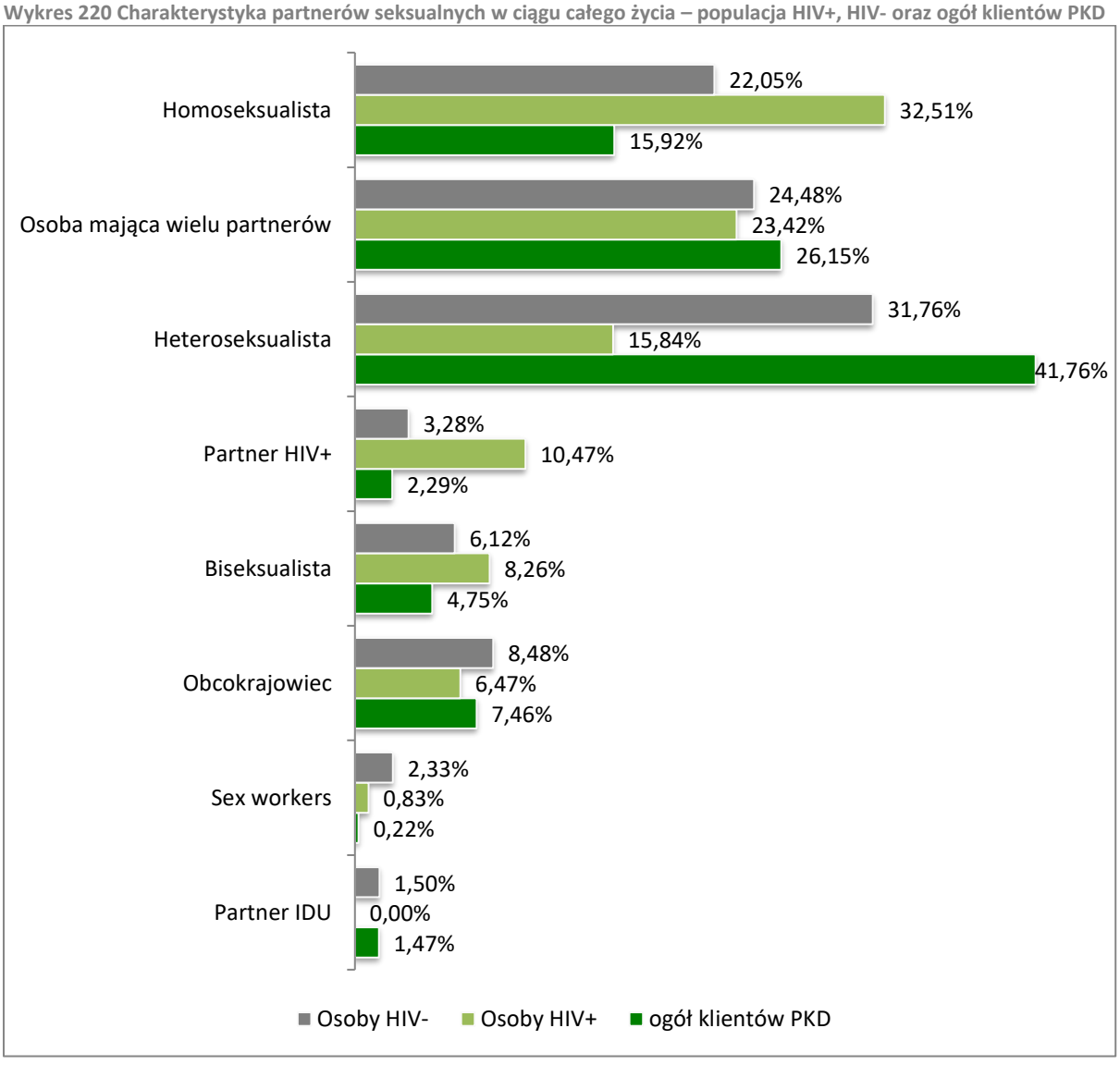

Kobiety z populacji HIV+ częściej deklarowały posiadanie partnera heteroseksualnego oraz utrzymującego kontakty intymne z wieloma partnerami. Nie deklarowały natomiast kontaktu

z osobami homoseksualnymi. W przypadku mężczyzn częstsze, niż w przypadku kobiet są zaś kontakty homoseksualne, biseksualne, z obcokrajowcami oraz z osobami zażywającymi substancje psychoaktywne poprzez iniekcje.

Wykres 221 Charakterystyka partnerów seksualnych osób HIV+ w ciągu całego życia w podziale na płeć

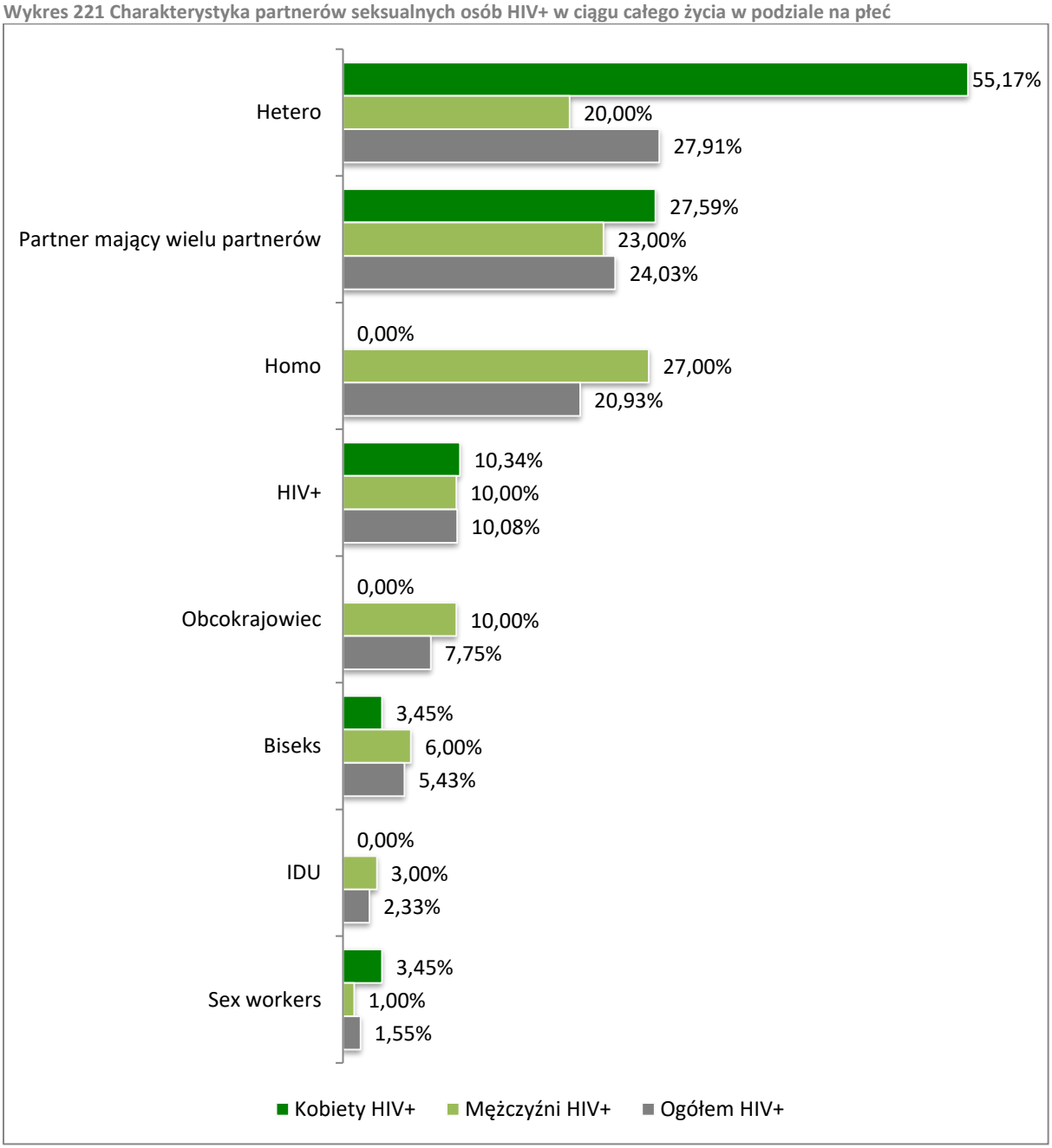

Osoby z grupy HIV +częściej, niż osoby, które otrzymały ujemny wynik testu, deklarowały posiadanie wielu partnerów seksualnych. Osoby z grupy HIV+ najczęściej wskazywały posiadanie 11-20

partnerów w ciągu życia. W przypadku osób HIV+ posiadanie więcej niż 10 partnerów seksualnych w życiu wskazało 51,43% (w grupie osób HIV- na fakt taki wskazało 23,88%).

Wykres 222 Liczba partnerów seksualnych w ciągu całego życia w grupie osób HIV+ (wg płci), HIV- oraz na tle ogółu klientów PKD

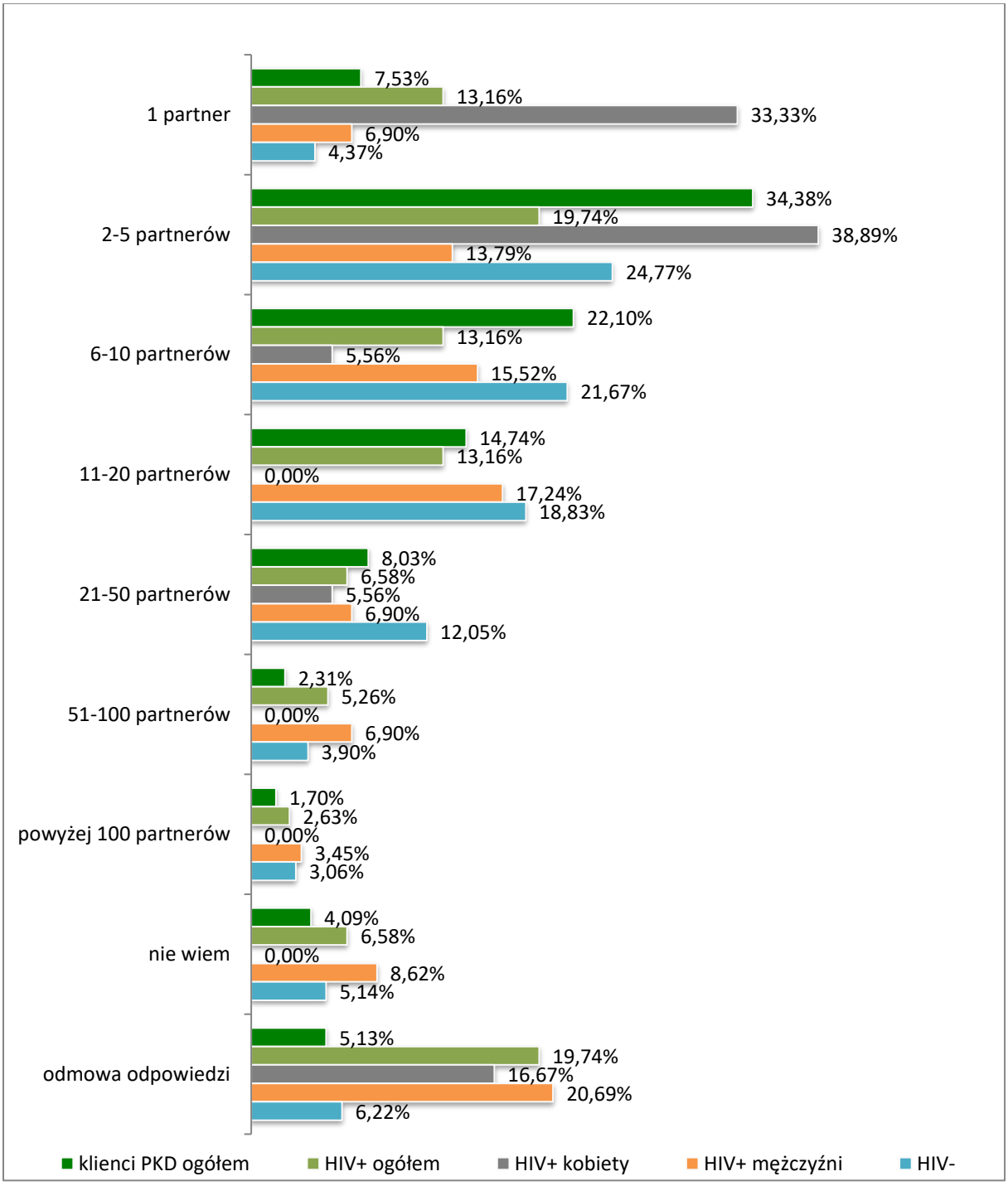

Osoby z grupy HIV+ częściej, niż ogół klientów PKD wskazywały na posiadanie, w ciągu roku poprzedzającego wykonanie testu, stałego partnera seksualnego. Nieco częściej na fakt ten wskazywały kobiety, niż mężczyźni. Posiadanie partnera niestałego w ciągu roku poprzedzającego wizytę w PKD zadeklarował mniejszy odsetek badanych, niż posiadanie partnera stałego. Odsetek osób HIV+ deklarujących posiadanie niestałego partnera seksualnego był mniejszy, niż odsetek ogółu klientów PKD to deklarujących. Ponadto, posiadanie partnera niestałego zadeklarował niewielki odsetek kobiet z populacji HIV+. Zaobserwowane wartości, zarówno w odniesieniu do deklaracji dot. partnerów stały, jak i partnerów niestałych, są zbliżone do tych z lat 2015-2017.

Wykres 223 Posiadanie partnera stałego w ciągu roku poprzedzającego wizytę w PKD – populacja HIV+ (wg płci), HIV- oraz ogół klientów PKD

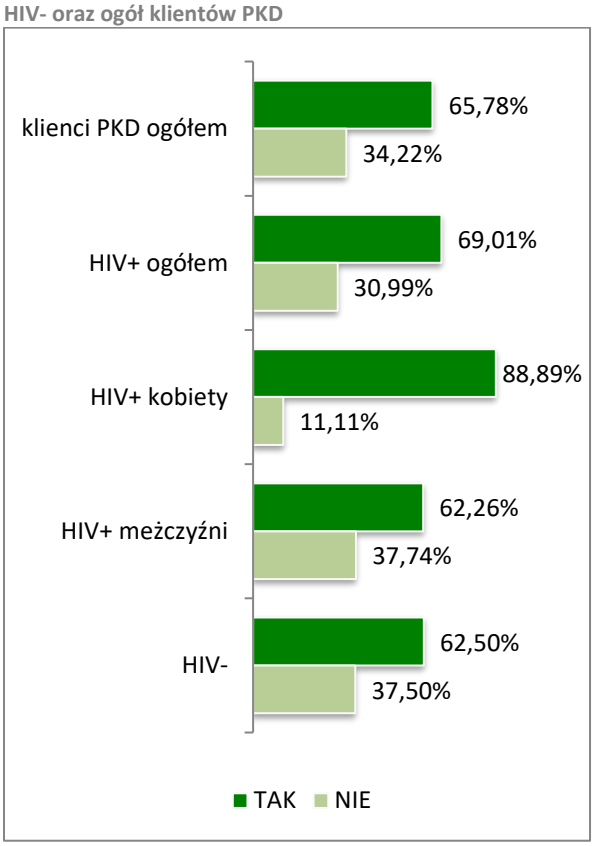

Wykres 224 Posiadanie partnera niestałego w ciągu roku poprzedzającego wizytę w PKD – populacja HIV+ (wg płci), HIV- oraz ogół klientów PKD

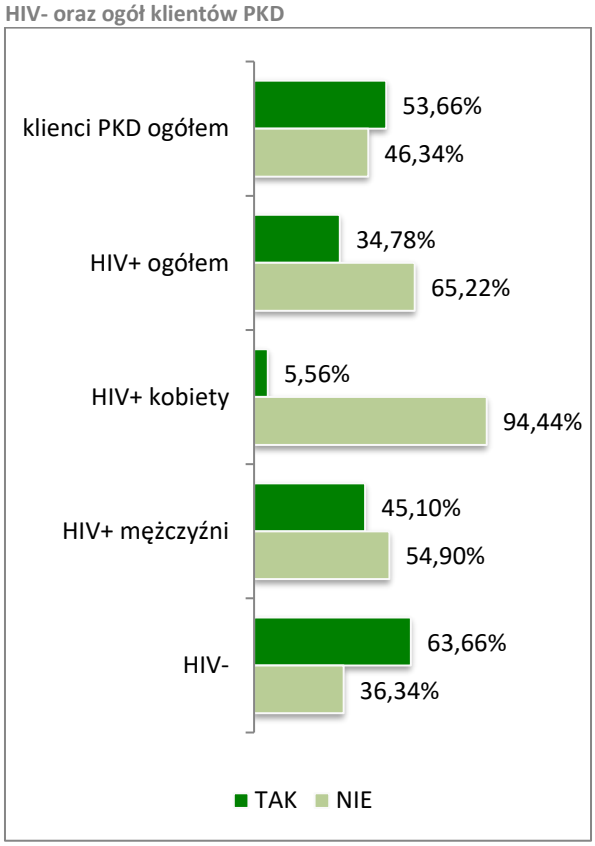

W przypadku liczby partnerów stałych należy wskazać, że 100% kobiet z populacji HIV+ zadeklarowało posiadanie 1 partnera w ciągu roku poprzedzającego wizytę w PKD. W populacji mężczyzn zakażonych wirusem HIV zadeklarowało to 90,91% mężczyzn (pozostali wskazali na posiadanie 2-5 partnerów).

Wykres 225 Liczba partnerów stałych w ciągu roku poprzedzającego wizytę w PKD – populacja HIV+ (wg płci), HIV- oraz ogół klientów PKD

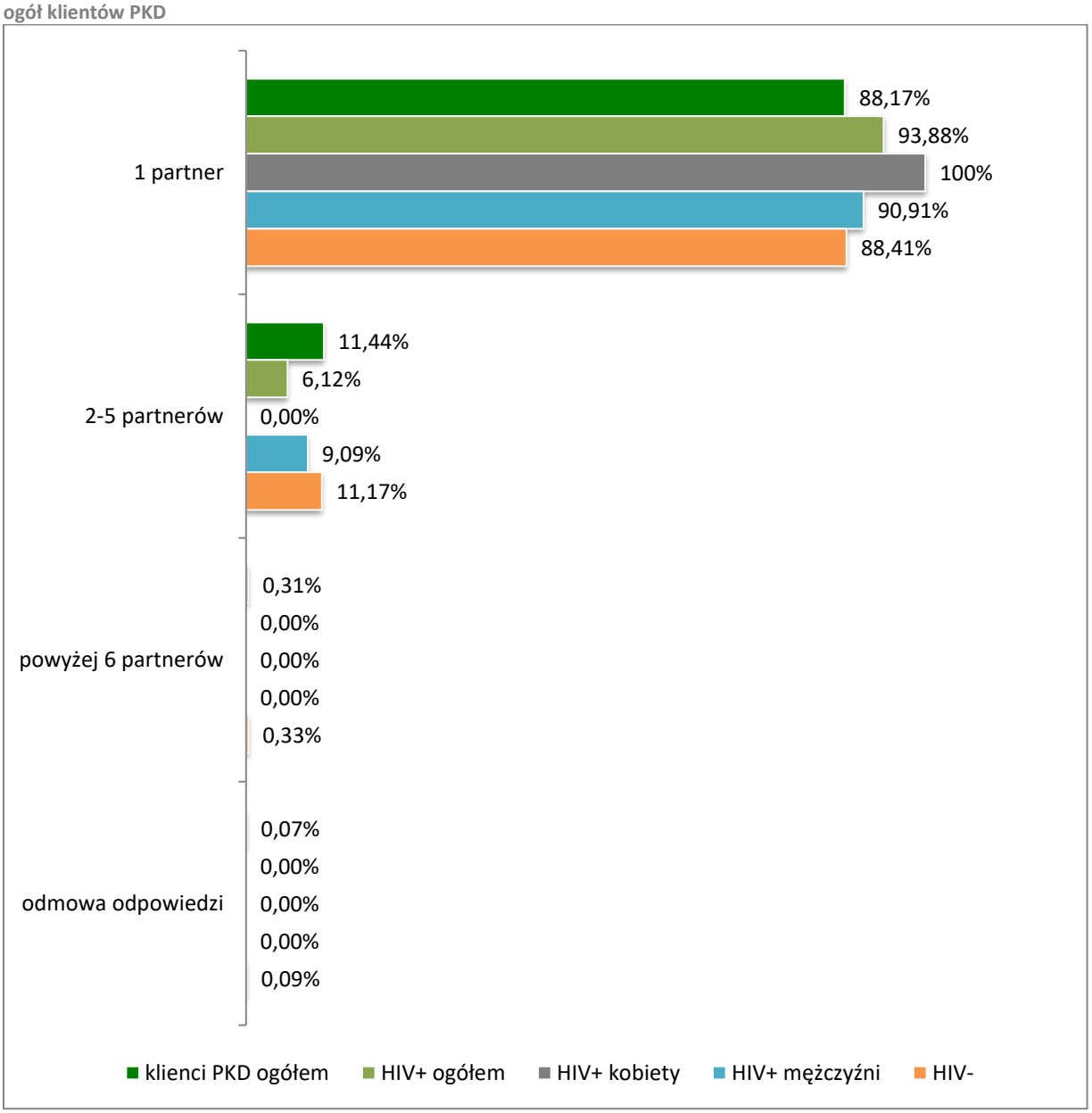

Odnosząc się do liczby partnerów niestałych klientów PKD w ciągu roku poprzedzającego badanie należy wskazać, że osoby z populacji HIV+ częściej, niż pozostałe grupy, odmawiały odpowiedzi na to pytanie, dlatego wyciągnięcie wniosków w tym zakresie jest utrudnione. Mężczyźni z populacji HIV+ dużo rzadziej, niż osoby z populacji HIV_ wskazywały na posiadanie 2-5 partnerów niestałych w ciągu roku poprzedzającego wizytę w Punkcie.

Wykres 226 Liczba partnerów niestałych w ciągu roku poprzedzającego wizytę w PKD – populacja HIV+ (wg płci), HIV- oraz ogół klientów PKD

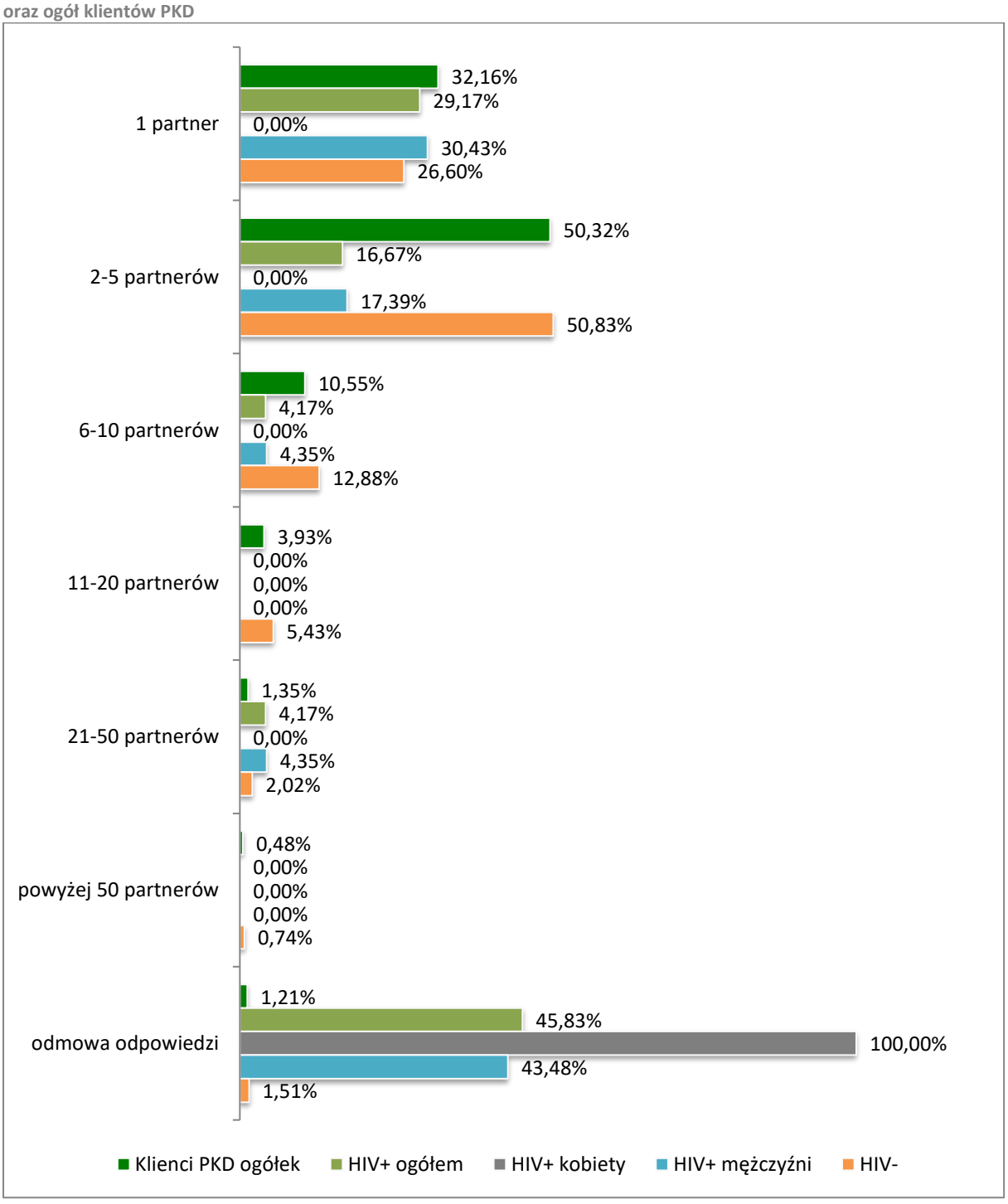

Osoby z grupy HIV+ częściej, niż ogół klientów PKD wykonywały w przeszłości test na HIV. Tendencja ta występowała również w poprzednich latach.

Wykres 227 Liczba testów wykonywanych w przeszłości – populacja HIV+ (wg płci), HIV- oraz ogół klientów PKD

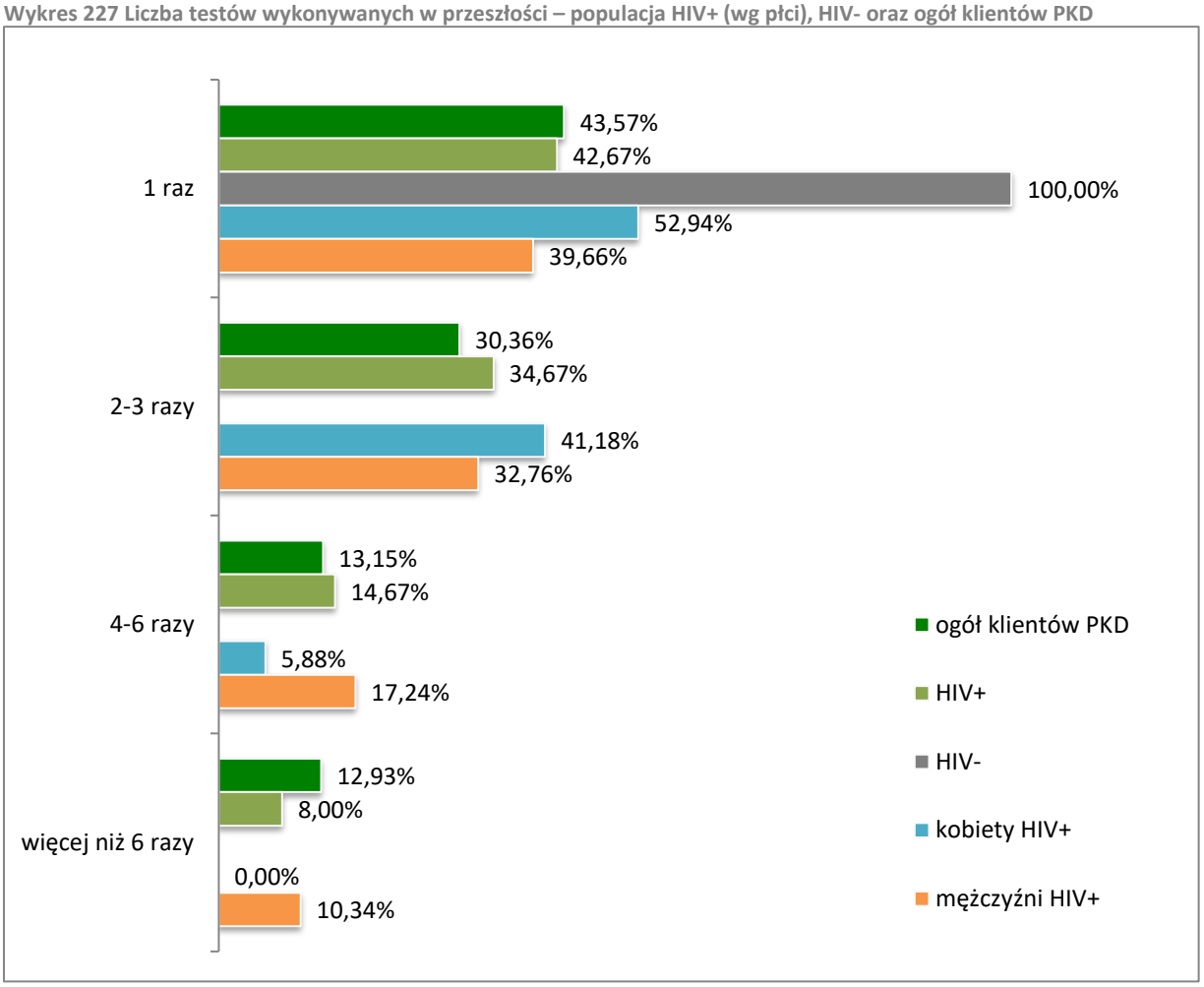

Osoby z grupy HIV+ częściej wykonywały po oknie serologicznym test w przychodniach, szpitalach lub prywatnych laboratoriach, niż ogół klientów PKD. Rzadziej wykonywały test w PKD.

Wykres 228 Miejsce wykonania testu po oknie serologicznym – populacja HIV+ (wg płci), HIV- oraz ogół klientów PKD

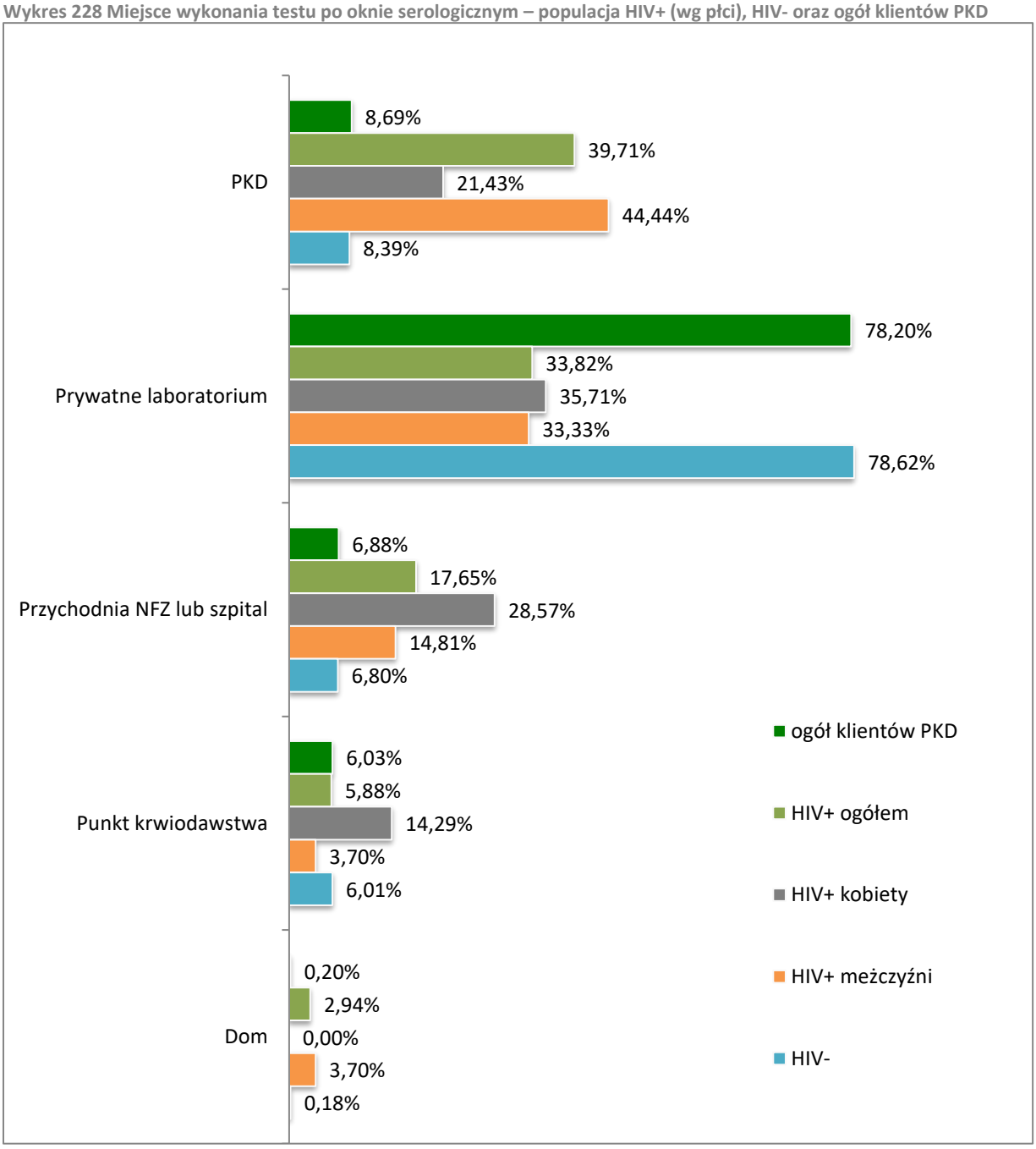

Osoby, które otrzymały dodatni wynik testu częściej, niż ogół klientów PKD były kierowane na badanie przez lekarza. Częściej, niż w przypadku ogółu klientów PKD nastąpiło to poprzez namowę partnera bądź było warunkowane ciążą partnerki. Odsetek osób deklarujących wskazane powody jest zbliżony do tego obserwowanego w latach 2015-2017.

Wykres 229 Powody wykonania testu - – populacja HIV+ (wg płci), HIV- oraz ogół klientów PKD (wg deklaracji klienta)

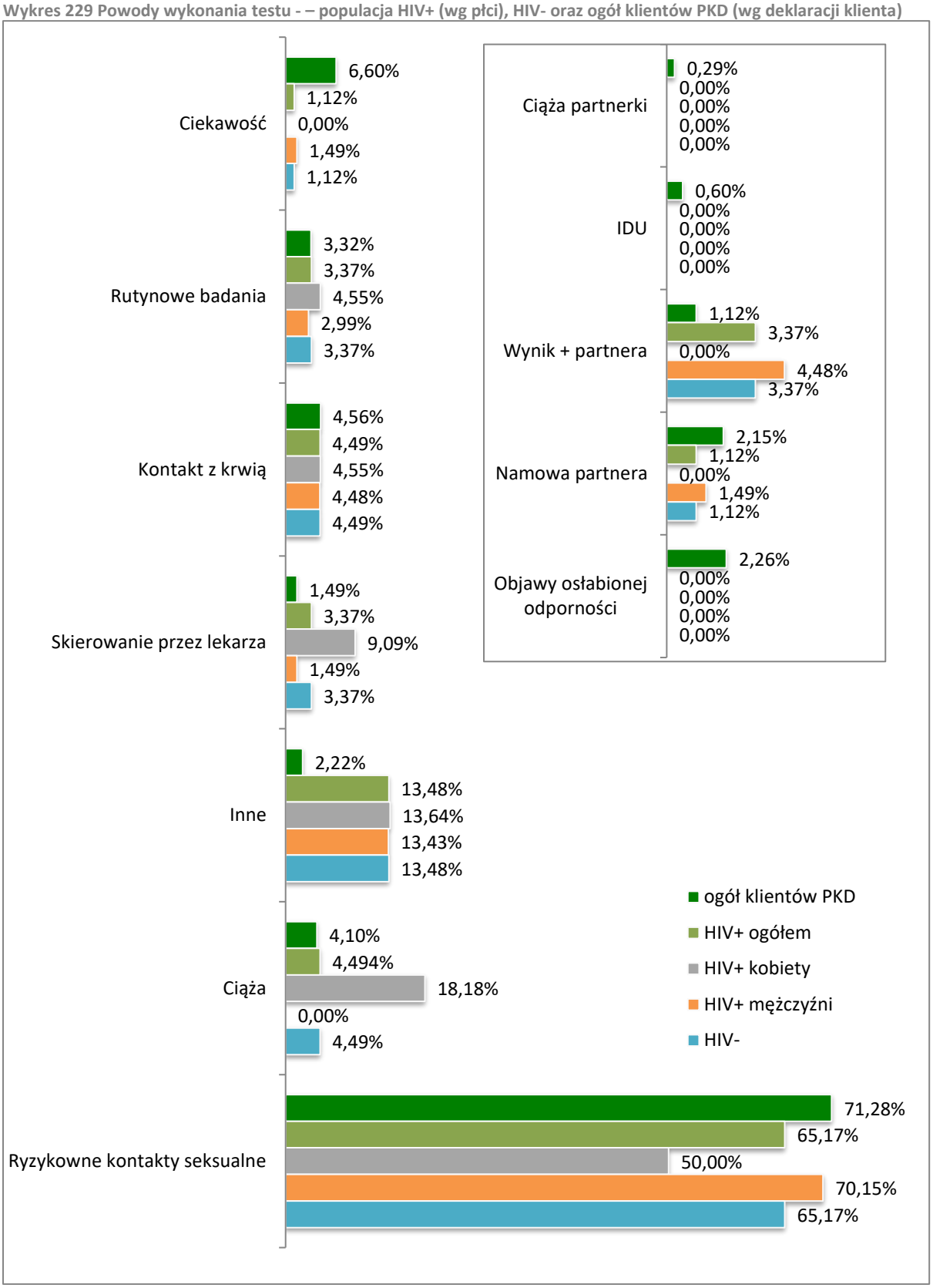

14.5. CHARAKTERYSTYKA POPULACJI MĘŻCZYZN HOMOSEKSUALNYCH LUB/I MAJĄCYCH KONTAKTY SEKSUALNE Z MĘŻCZYZNAMI

Odsetek mężczyzn uprawiających seks z mężczyznami to 41,70% ogółu klientów PKD z 2018 roku. Spośród wszystkich mężczyzn, którzy otrzymali dodatni wynik testu MSM stanowią 73,67%. W porównaniu z latami 2015-2017 zauważalny jest nieznaczny spadek odsetka MSM zakażonych wirusem HIV (średnia za lata 2015-2017: 77%).W populacji mężczyzn, którzy otrzymali ujemny wynik testu, MSM stanowią 45,90%. Mężczyźni, którzy są nosicielami wirusa HIV oraz mężczyźni z grupy MSM wykonali w życiu podobną liczbę testów.

Wykres 230 Liczba testów wykonywanych w przeszłości – grupa MSM, mężczyźni ogółem oraz klienci PKD ogółem

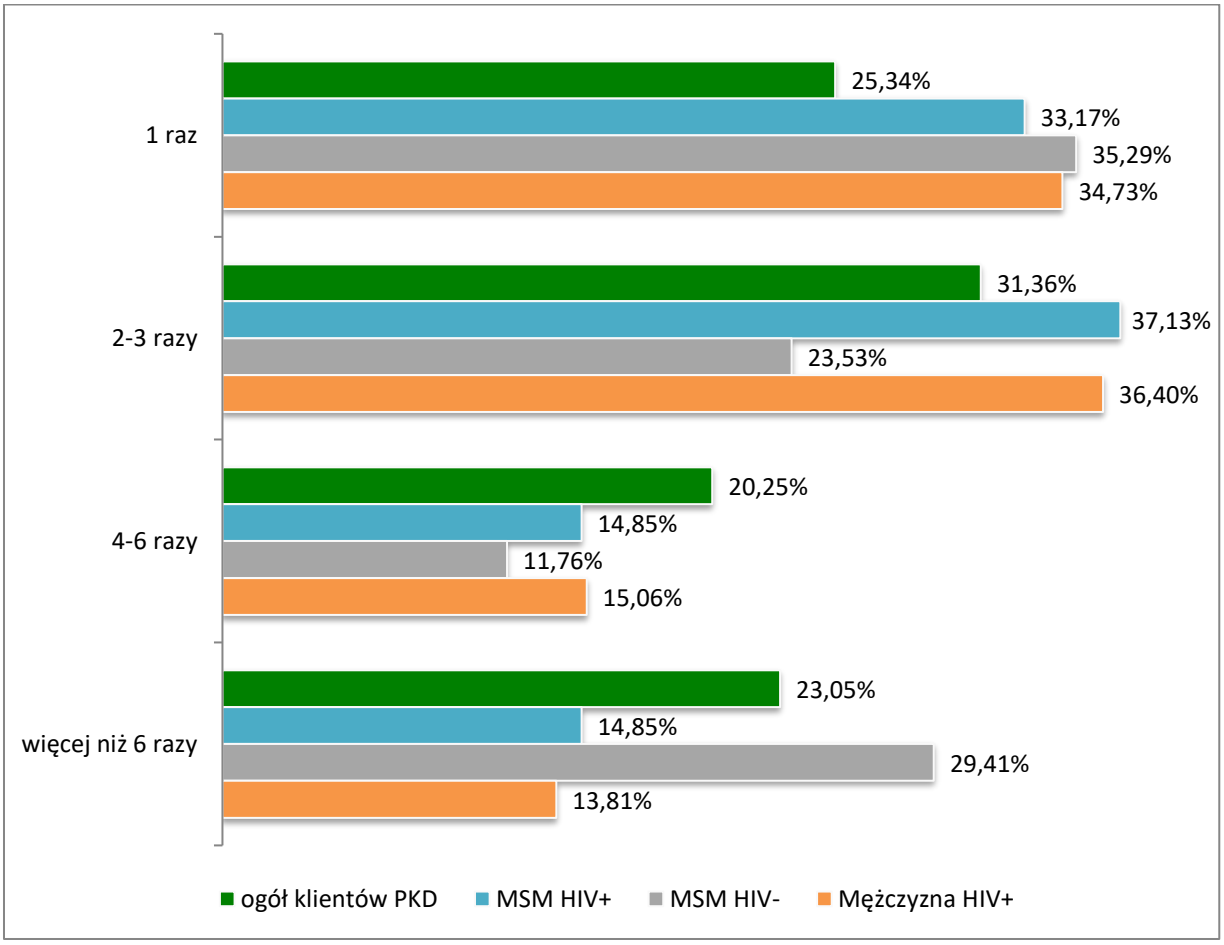

Mężczyźni z grupy MSM najczęściej wykonywali test po oknie serologicznym w PKD, zaś odsetek był zbliżony do tego z lat 2015-2017.

Wykres 231 Miejsce wykonania testu po oknie serologicznym – grupa MSM, mężczyźni ogółem oraz klienci PKD ogółem

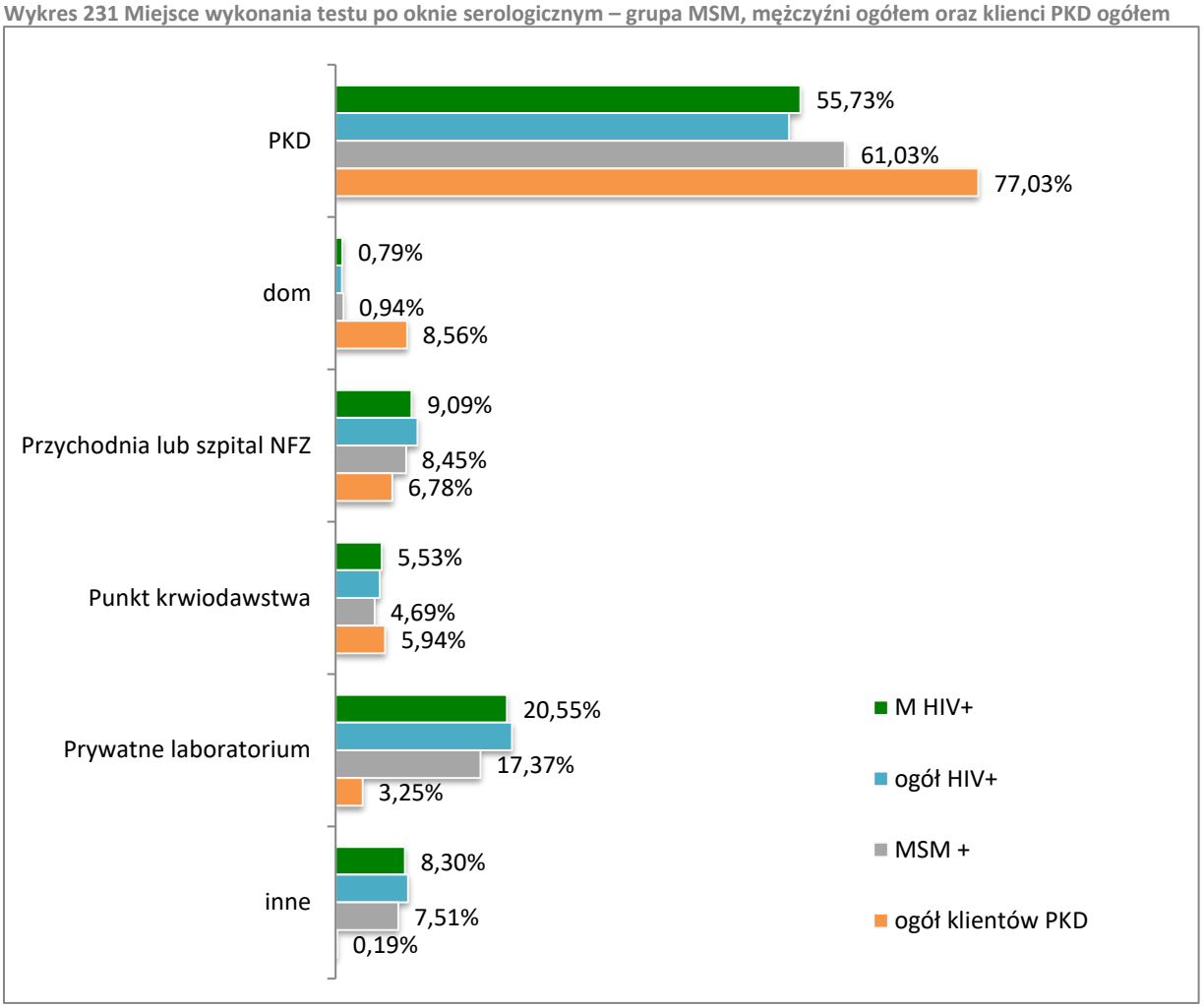

Powody wykonania testów są zbieżne z tymi z poprzednich lat.

Wykres 232 Powody wykonania testów – grupa MSM, mężczyźni ogółem oraz klienci PKD ogółem

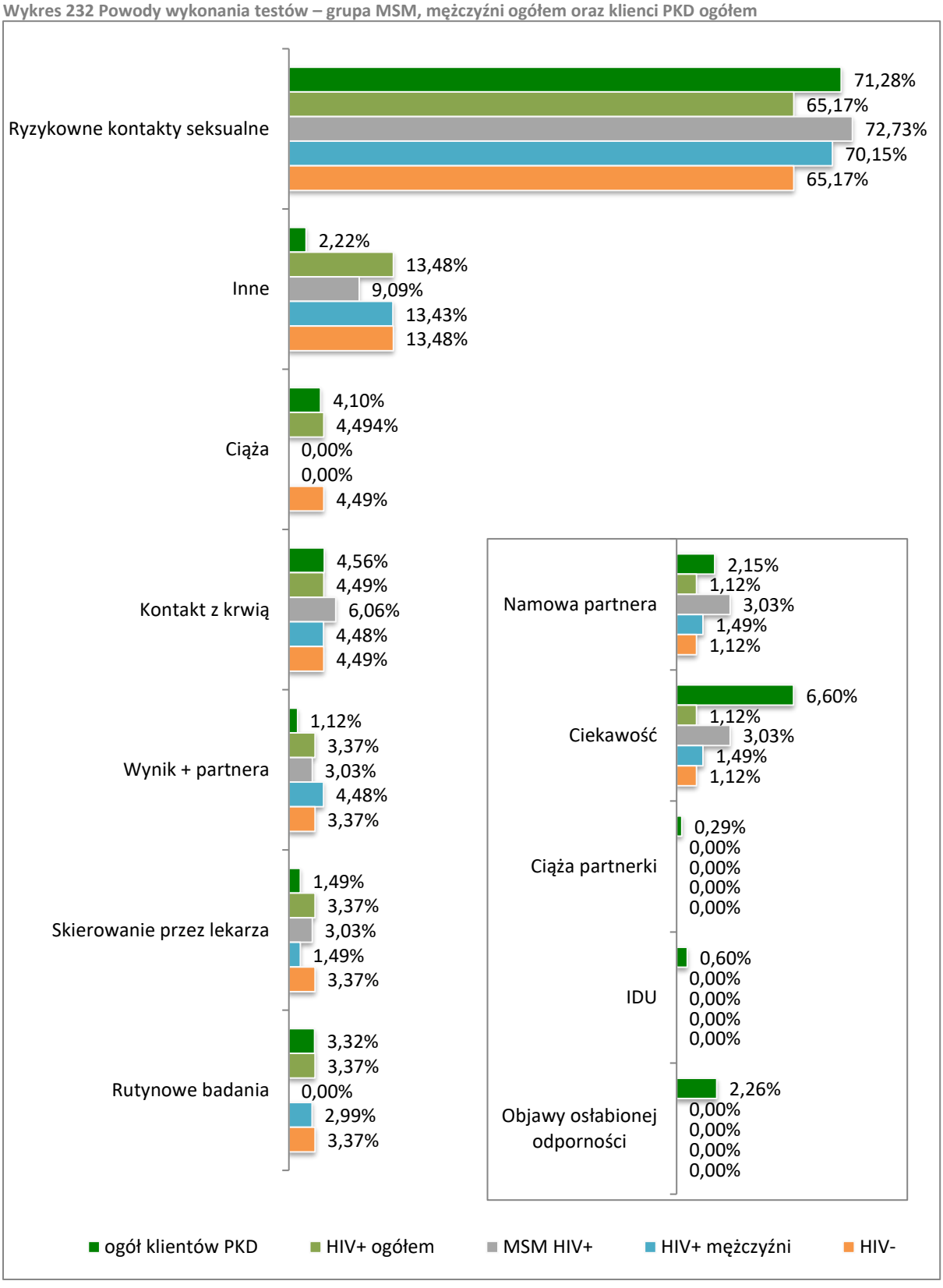

Mężczyźni z grupy MSM będący nosicielami wirusa HIV deklarowali z podobną częstością, co ogół mężczyzn z populacji HIV+, ogół osób z populacji HIV- oraz ogół klientów PKD posiadanie partnera stałego. W przypadku partnerów niestałych w grupie MSM HIV+ odnotowano spadek deklaracji posiadania takiego partnera o 10 punktów procentowych w stosunku do lat 2015-2017.

Wykres 233 Posiadanie partnera stałego w ciągu roku poprzedzającego wizytę w PKD

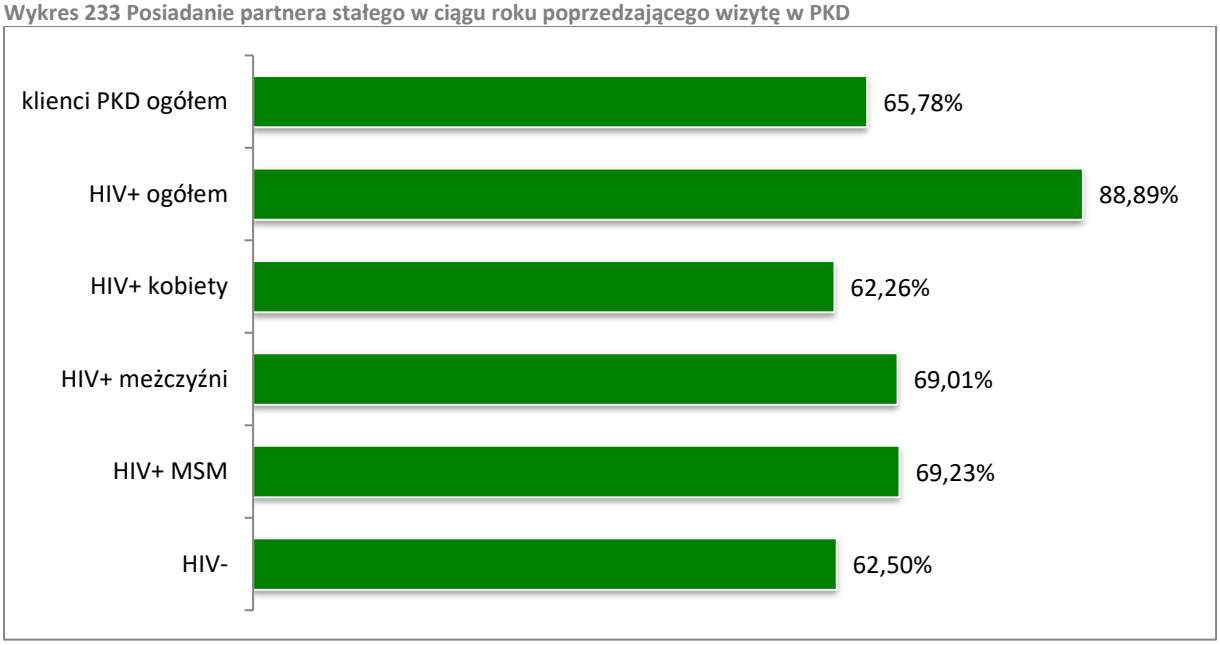

Wykres 234 Posiadanie partnera niestałego w ciągu roku poprzedzającego wizytę w PKD

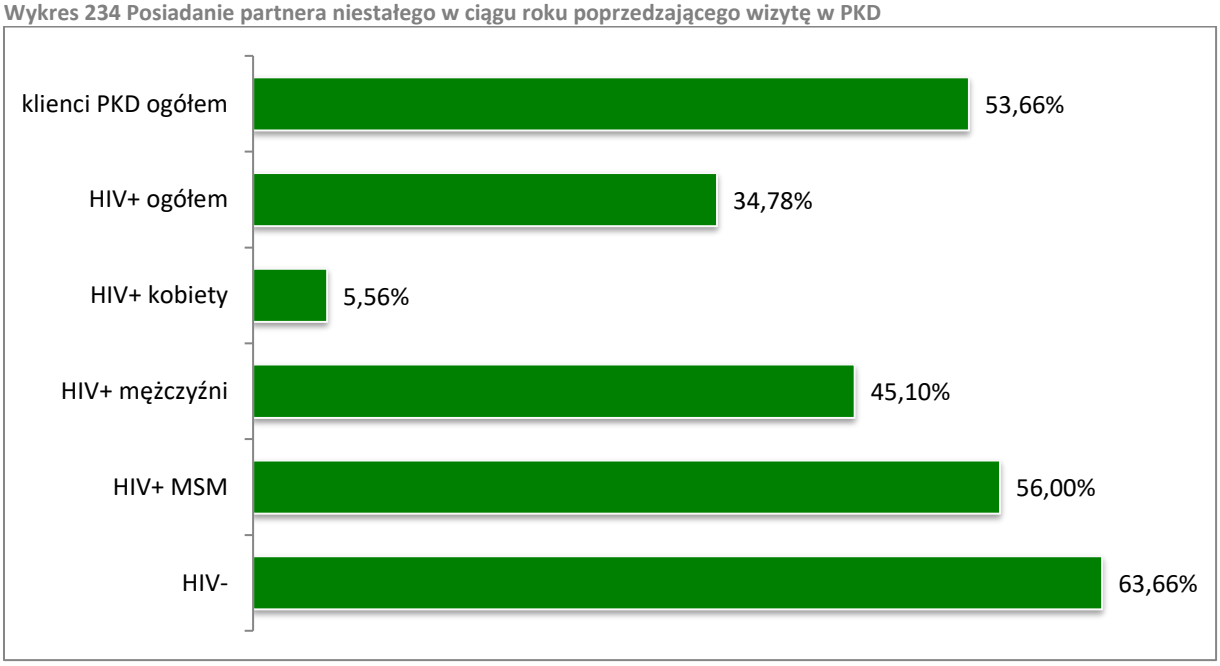

Mężczyźni z grupy MSM będący nosicielami wirusa HIV w większości deklarowali posiadanie w ciągu roku poprzedzającego badanie 1 partnera seksualnego stałego. Odnotowana wartość jest wyższa o około 9 punktów procentowych w stosunku do lat 2015-2017.

Wykres 235 Liczba partnerów stałych w ciągu roku poprzedzającego wizytę w PKD

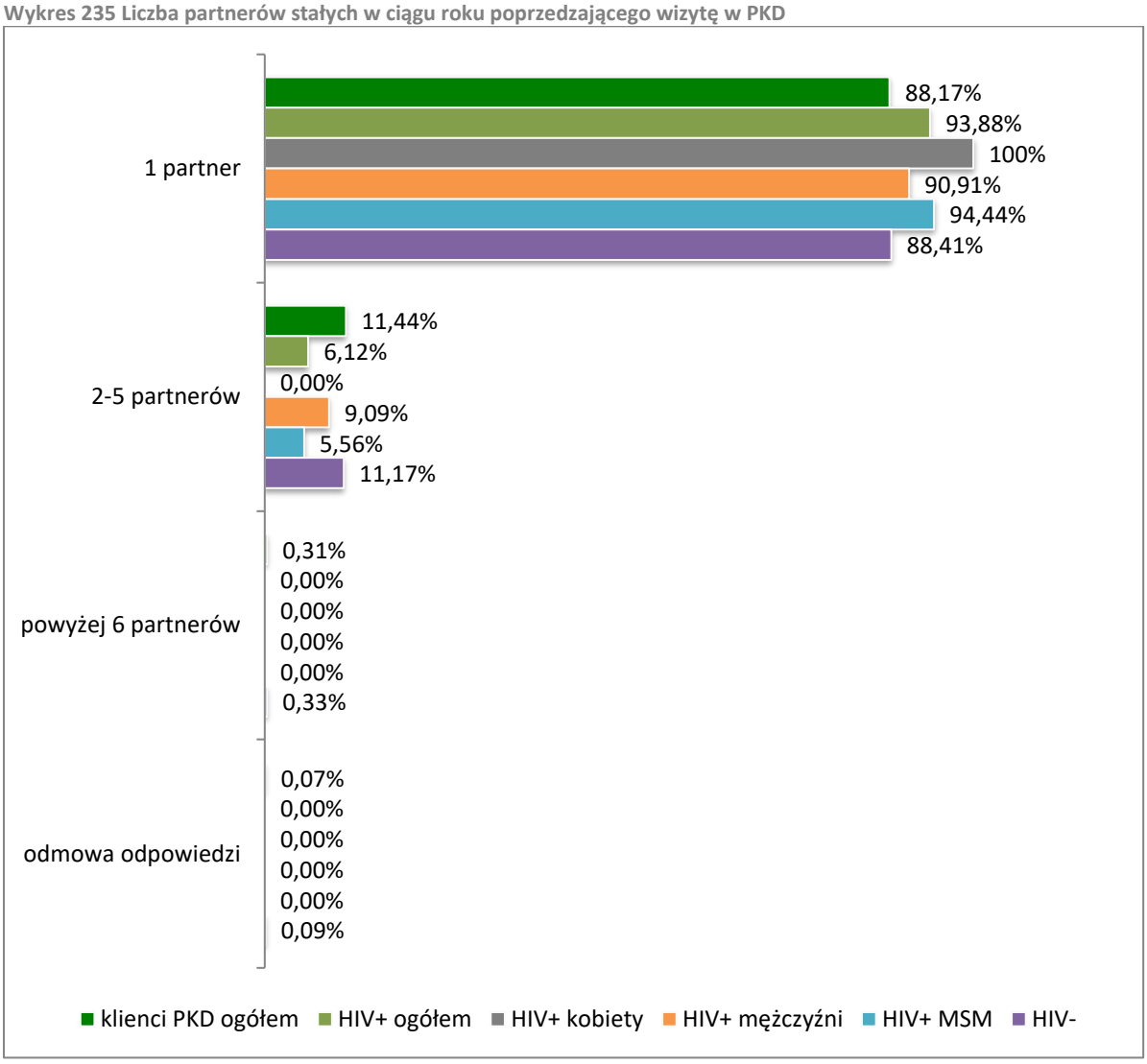

Mężczyźni z grupy MSM będący nosicielami wirusa HIV zadeklarowali, że w ciągu roku poprzedzającego wizytę w PKD posiadali nie więcej niż 20 partnerów seksualnych niestałych; największy odsetek spośród zakażonych mężczyzn z tej grupy (42,86%) wskazywał, że posiadał 2-5 partnerów seksualnych. Odsetek deklaracji mężczyzn z grupy MSM HIV+ w zakresie posiadania partnerów seksualnych jest zbliżony do tego z lat 2015-2017.

Wykres 236 Liczba partnerów niestałych w ciągu roku poprzedzającego wizytę w PKD – populacja HIV+, HIV- oraz ogół klientów PKD

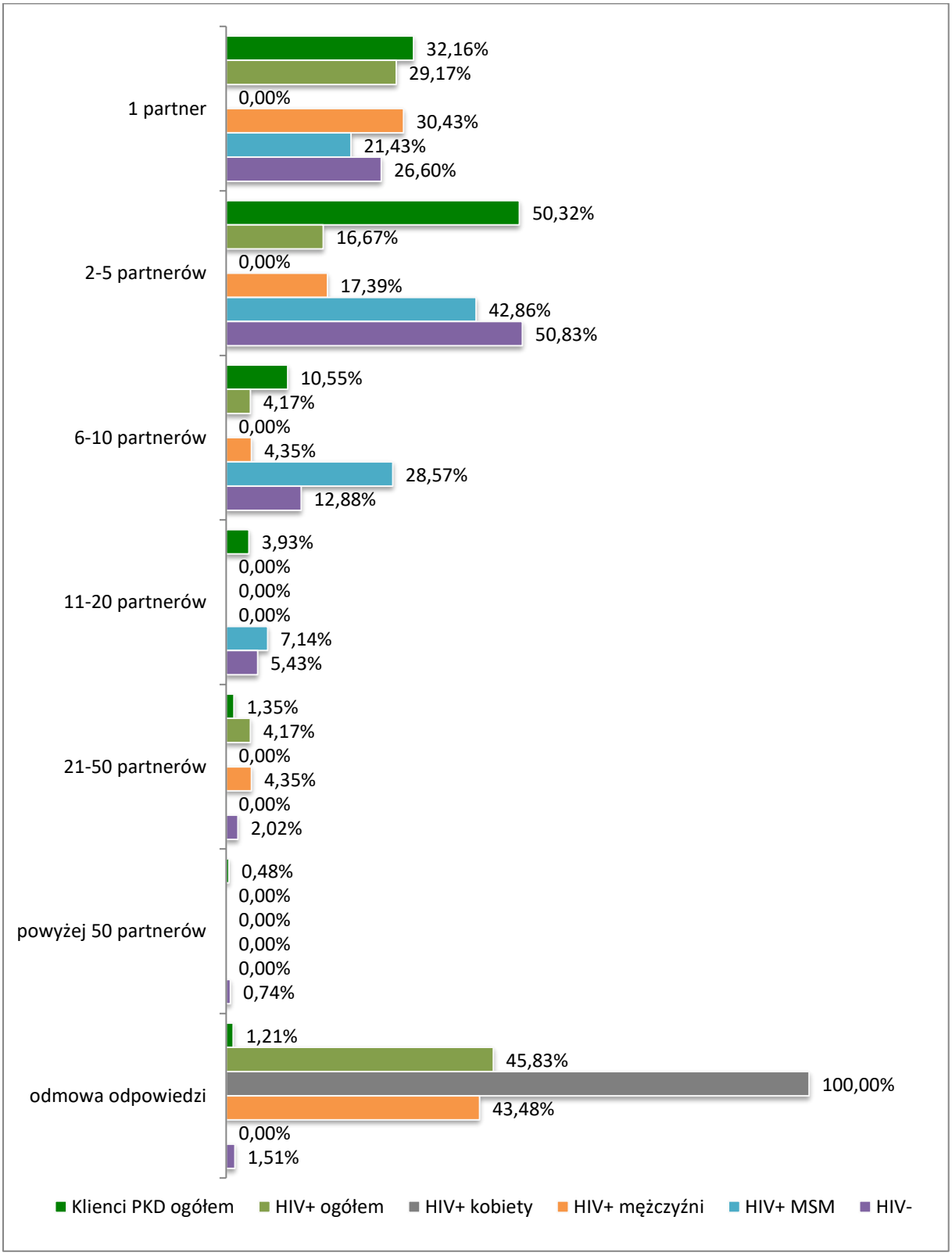

Mężczyźni z grupy MSM dużo rzadziej, niż ogół klientów PKD deklarowali posiadanie mniej niż 6 partnerów seksualnych w ciągu życia. Odsetek mężczyzn z grupy MSM i ogółu mężczyzn zakażonych wirusem HIV w odniesieniu do liczby partnerów seksualnych był zbliżony.

Wykres 237 Liczba partnerów seksualnych MSM – populacja HIV oraz ogół klientów PKD

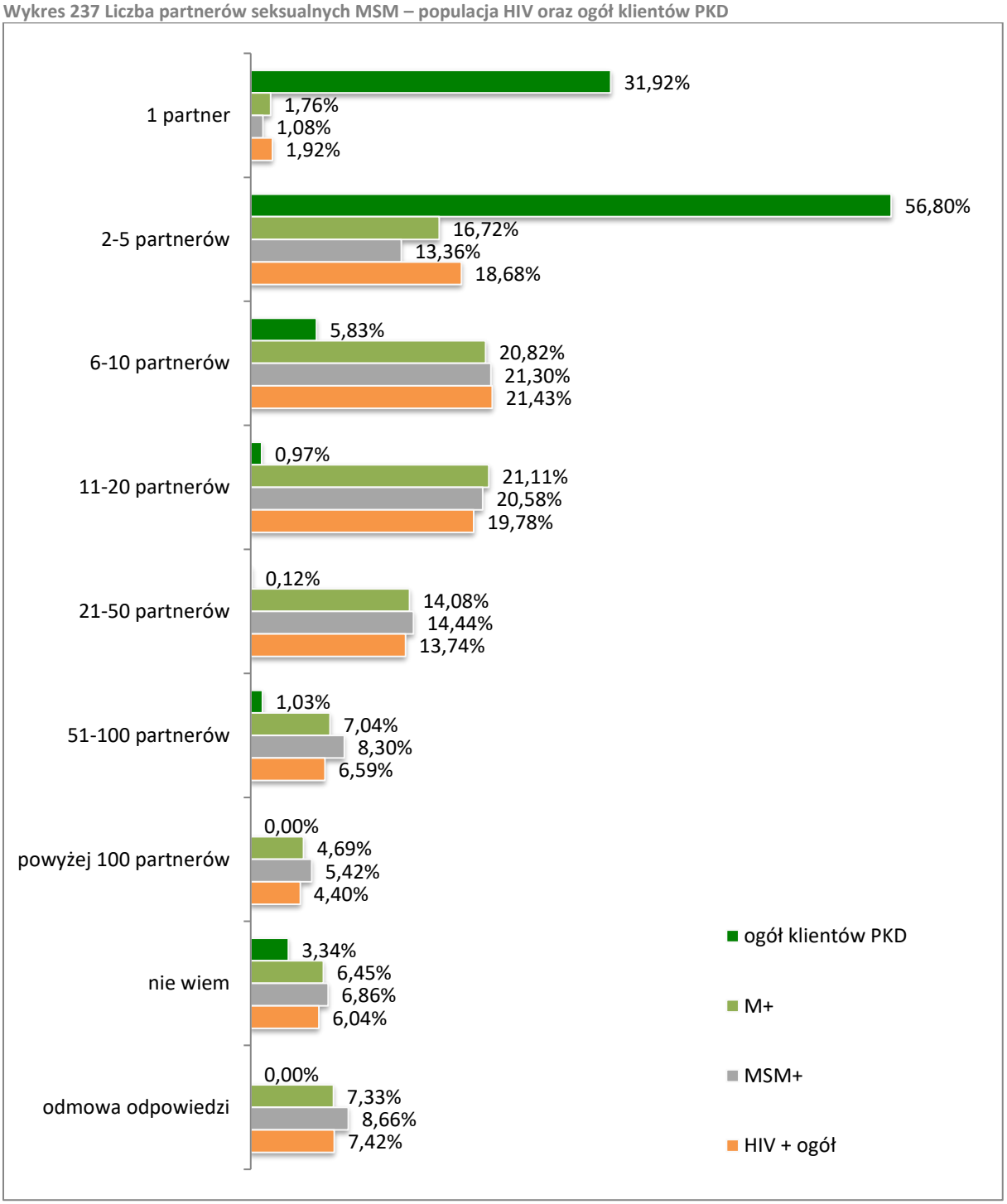

15. PROGNOZY ZACHOROWALNOŚCI

Prognozy zachorowalności na AIDS zostały sporządzone w oparciu o modele ARIMA, Holta oraz prosty. Należy jednak zaznaczyć, że z uwagi na posiadanie wartości wyłącznie z 4 lat poprzedzających badanie sporządzenie długoterminowych prognoz było utrudnione. Z tego względu należy traktować opisane w niniejszej części modele jedynie jako wskazówkę dotyczącą przyszłych trendów dotyczących zachorowalności, nie zaś jako szczegółową prognozę w zakresie osiąganych w najbliższych latach wartości.

Odnosząc się do wartości zachorowalności wirusa HIV wśród klientów PKD należy zwrócić uwagę na tendencję spadkową. W perspektywie do 2021 roku można spodziewać się spadku zachorowalności o 0,19 punktu procentowego.

Wykres 238 Prognozy zachorowalności wśród ogółu klientów PKD

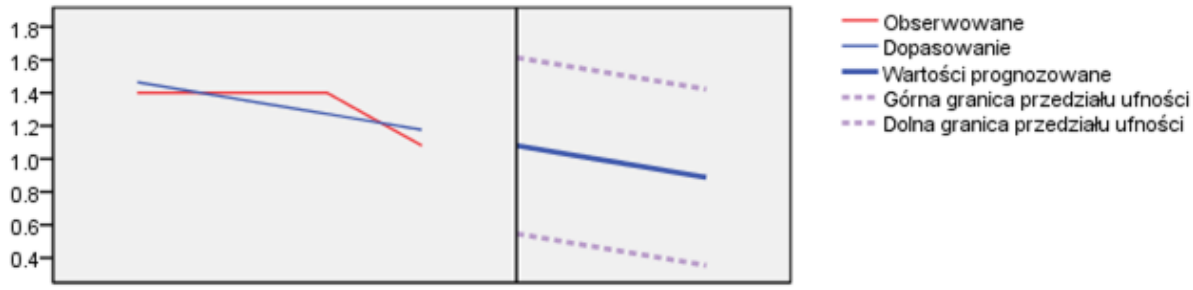

Tabela 52 Prognozy zachorowalności wśród ogółu klientów PKD

KLIENCI PKD OGÓŁEM	2019 R.	2020 R.	2021 R.
Wartości prognozowane	**1,08%**	**0,98%**	**0,89%**
Górna granica przedziału ufności	1,61%	1,52%	1,42%
Dolna granica przedziału ufności	0,55%	0,45%	0,35%

W odniesieniu do populacji kobiet oraz mężczyzn ogółem nie należy spodziewać się zmian odsetka osób zakażonych wirusem.

Wykres 239 Prognozy zachorowalności wśród kobiet

Tabela 53 Prognozy zachorowalności wśród kobiet

KOBIETY	2019 R.	2020 R.	2021 R.
Wartości prognozowane	**1,54%**	**1,54%**	**1,54%**
Górna granica przedziału ufności	6,90%	6,90%	6,90%
Dolna granica przedziału ufności	-3,82%	-3,82%	-3,82%

Wykres 240 Prognozy zachorowalności wśród mężczyzn

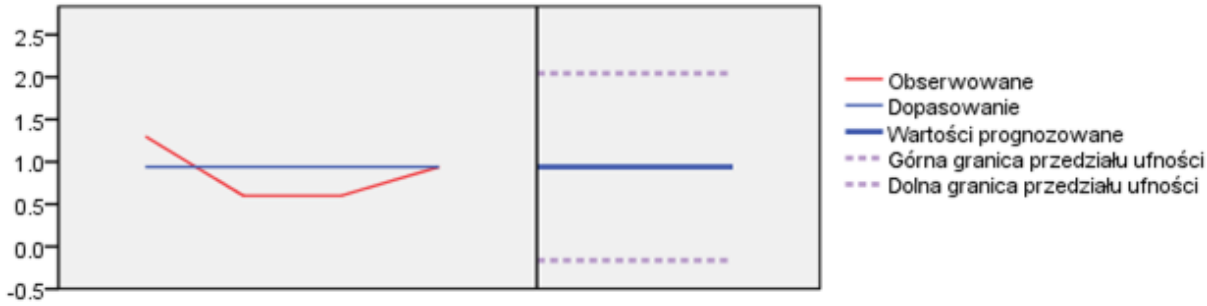

Tabela 54 Prognozy zachorowalności wśród mężczyzn

MĘŻCZYŹNI	2019 R.	2020 R.	2021 R.
Wartości prognozowane	**0,94%**	**0,94%**	**0,94%**
Górna granica przedziału ufności	2,04%	2,04%	2,04%
Dolna granica przedziału ufności	-0,16%	-0,16%	-0,16%

Prognozy pokazują wzrost odsetka mężczyzn z grupy MSM, którzy mogą zostać zakażeni wirusem HIV do 2021 roku.

Wykres 241 Prognozy zachorowalności wśród mężczyzn z grupy MSM

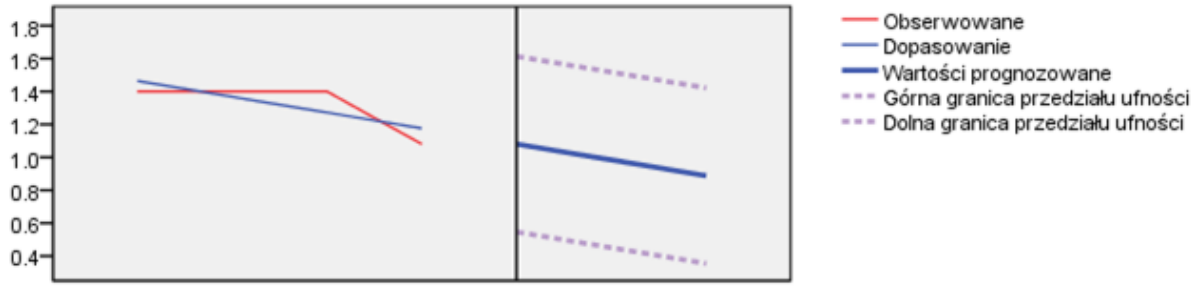

Tabela 55 Prognozy zachorowalności wśród mężczyzn z grupy MSM

MSM	2019 R.	2020 R.	2021 R.
Wartości prognozowane	**3,73%**	**4,55%**	**5,37%**
Górna granica przedziału ufności	8,28%	9,10%	9,92%
Dolna granica przedziału ufności	-0,82%	0,00%	0,82%

W odniesieniu do osób stosujących iniekcje należy przewidywać utrzymanie się obecnego odsetka osób zakażonych wirusem HIV.

Wykres 242 Prognozy zachorowalności wśród populacji osób dokonujących iniekcji

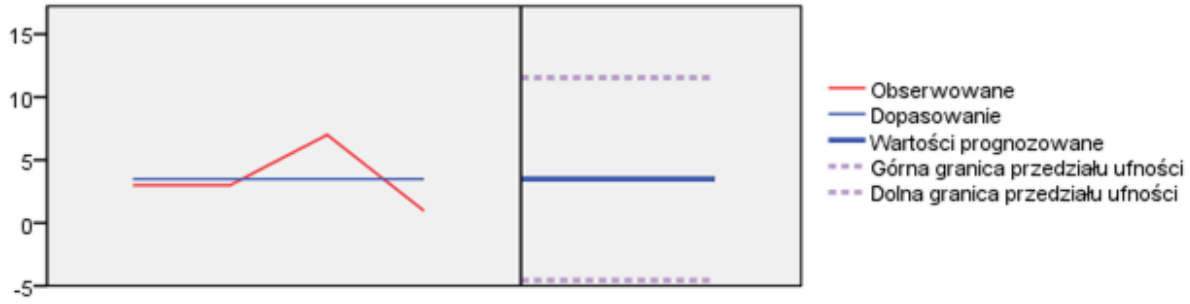

Tabela 56 Prognozy zachorowalności wśród populacji osób dokonujących iniekcji

IDU	2019 R.	2020 R.	2021 R.
Wartości prognozowane	**3,49%**	**3,49%**	**3,49%**
Górna granica przedziału ufności	11,54%	11,54%	11,54%
Dolna granica przedziału ufności	-4,56%	-4,56%	-4,56%

W przypadku kobiet w ciąży można przewidywać, że odsetek zakażonych ulegnie zmniejszeniu.

Wykres 243 Prognozy zachorowalności wśród kobiet w ciąży

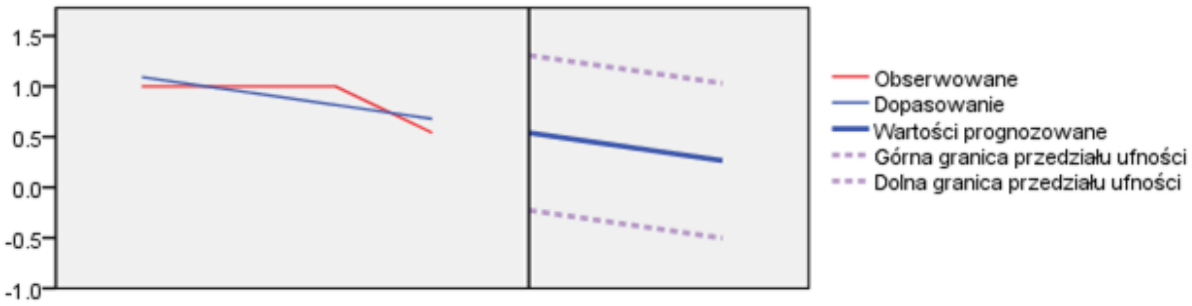

Tabela 57 Prognozy zachorowalności wśród kobiet w ciąży

KOBIETY W CIĄŻY	2019 R.	2020 R.	2021 R.
Wartości prognozowane	**0,54%**	**0,40%**	**0,26%**
Górna granica przedziału ufności	1,31%	1,17%	1,03%
Dolna granica przedziału ufności	-0,23%	-0,36%	-0,50%

16. PODSUMOWANIE I WNIOSKI

Przedmiotem niniejszego badania było przeprowadzenie analiz statystycznych danych uzyskanych z PKD za 2018 rok. Analizie poddano bazę danych zawierającą 37 666 rekordów. Przeprowadzona analiza pozwoliła na zauważenie szeregu zjawisk, które wpływają na zachorowalność na HIV. W większości klientami PKD są mężczyźni, głównie są to osoby zamieszkujące obszary miejskie, posiadające narodowość polską. W przeważającej większości są to osoby w wieku 20-39 lat. Osoby nieletnie stanowią niewielki odsetek wszystkich klientów PKD. Liczba osób odwiedzających PKD skokowo wzrasta po osiągnięciu przez potencjalnych klientów pełnoletności. Obserwuje się wyższą zachorowalność wśród mężczyzn, zwłaszcza wśród mężczyzn z grupy MSM. Należy również zauważyć, że zachorowalności na HIV często towarzyszy występowanie chorób przenoszonych drogą płciową, co potwierdza niniejszy raport. Jednocześnie obserwuje się niewielki poziom wiedzy, przede wszystkim wśród młodszej grupie wiekowej, w zakresie świadomości zapobiegania ryzyku zakażenia wirusem HIV. Grupie tej towarzyszy zaś występowanie ryzykownych kontaktów seksualnych, często bez stosowania należytych zabezpieczeń.

Zaobserwowane tendencje mogą stanowić pole do przyszłych działań Krajowego Centrum ds. AIDS w zakresie, w którym obserwuje się takie zapotrzebowanie. W wyniku analizy rekomenduje się, co zostało podniesione już we wcześniejszych raportach, wprowadzenie zmian legislacyjnych umożliwiających wizyty w PKD osób niepełnoletnich – obecnie wymagane jest zgłoszenie się do Punktu wraz z opiekunem, co powoduje, że odsetek osób niepełnoletnich zgłaszających się na badanie jest nikły, co niekoniecznie świadczy o niewielkim stopniu zachorowalności.

Zaleca się także dalsze propagowanie przez PKD działań edukacyjno-informacyjnych, które mogą zwiększyć świadomość o samym wirusie HIV, ale przede wszystkim o unikaniu zagrożeń. Obserwowany jest niewielki odsetek osób stosujących prezerwatywy, przede wszystkim w najmłodszej grupie wiekowej. Działania z zakresu przeciwdziałania zakażeniom wirusem HIV powinny być skierowane przede wszystkim (lecz nie tylko) do osób w wieku poniżej 30 roku życia – w tej grupie obserwowany jest bowiem największy odsetek osób deklarujących podejmowanie ryzykownych kontaktów seksualnych – np. kontaktów z osobami tej samej płci, kontaktów pod wpływem alkoholu bądź substancji odurzających.

Działania skoncentrować należy na działaniach zmierzających do zmniejszenia ryzyka w sytuacjach sprzyjających zakażeniu wirusem HIV. Nie należy spodziewać się, że osoby młode przestaną podejmować próby kontaktów seksualnych pod wpływem środków odurzających bądź z osobami tej samej płci, jednak można wpłynąć na stosowanie przez te osoby odpowiednich zabezpieczeń – np. używanie prezerwatyw bądź stosowanie jednorazowych igieł i strzykawek do iniekcji. Biorąc pod uwagę takie cele możliwe będzie zmniejszenie odsetka osób zakażanych wirusem HIV w przyszłości.

Przeprowadzone analizy wskazują na kilka zasadniczych kierunków działania, jakie należy podjąć. Koncentrują się one wokół następujących działań:

- Prowadzenie dalszych działań informacyjno-edukacyjnych, uświadamiających osobom nieletnim niebezpieczeństwa wynikające z ryzykownych kontaktów seksualnych oraz braku stosowania prezerwatyw.
- Kontynuowanie działań informacyjno-edukacyjnych, uświadamiających osobom przyjmującym substancje psychoaktywne ryzyka wiążące się ze współdzieleniem sprzętu (np. igieł, strzykawek) z innymi osobami.
- Zwiększenie zakresu działań zmierzających do wprowadzenia zmian legislacyjnych polegających na obniżeniu wieku, w którym możliwe jest wykonanie testu na obecność wirusa HIV bez obecności opiekuna prawnego.
- Pomimo wysokiej świadomości mężczyzn z grupy MSM na temat konieczności podejmowania działań profilaktycznych, zmniejszających ryzyko zakażenia wirusem HIV należy w dalszym ciągu inicjować akcje promujące i uświadamiające, przede wszystkim wśród młodszych grup wiekowych.

Należy przy tym wskazać, że nie jest to jednak wyczerpujący katalog działań, a jedynie propozycja kierunków działań.

.

SPIS ELEMENTÓW GRAFICZNYCH W TEKŚCIE

SPIS TABEL

Tabela 1 Struktura demograficzna osób do 19 r.ż. zgłaszających się do PKD w 2018 r. – wg wieku i płci 23
Tabela 2 Struktura demograficzna osób zgłaszających się do PKD w 2018 r. – wg płci i narodowości 26
Tabela 3 Struktura demograficzna osób zgłaszających się do PKD w 2018 r. – wg wieku i narodowości 26
Tabela 4 Struktura demograficzna osób zgłaszających się do PKD w 2018 r. – wg płci i miejsca zamieszkania..... 27
Tabela 5 Struktura demograficzna osób zgłaszających się do PKD w 2018 r. – wg wieku i miejsce zamieszkania..... 27
Tabela 6 Liczba partnerów seksualnych stałych w ciągu roku poprzedzającego badanie wśród ogółu osób odwiedzających PKD w 2018 r. – wg płci i miejsca zamieszkania..... 31
Tabela 7 Liczba partnerów seksualnych przygodnych w ciągu roku poprzedzającego badanie wśród ogółu osób odwiedzających PKD w 2018 r. – wg płci i miejsca zamieszkania..... 32
Tabela 8 PKD notujące wizyty największej grupy mężczyzn z grupy MSM w 2018 roku 34
Tabela 9 Częstość stosowania prezerwatyw w podziale na rodzaje odbywanych kontaktów seksualnych wśród ogółu osób odwiedzających PKd w 2018 r. 36
Tabela 10 Odsetek osób odwiedzających PKD deklarujących przyjmowanie narkotyków innych niż przyjmowane drogą iniekcji z uwzględnieniem rodzaju przyjmowanej substancji..... 45
Tabela 11 Odsetek osób odwiedzających PKD deklarujących przyjmowanie narkotyków innych niż przyjmowane drogą iniekcji z uwzględnieniem formy przyjmowania substancji 45
Tabela 12 Punkty PKD wraz z liczbą i odsetkiem testów wykonanych w 2018 roku..... 46
Tabela 13 Powody wykonania testów (wg deklaracji klientów PKD) w podziale na grupy wiekowe wśród osób odwiedzających PKD w 2018 r. 54
Tabela 14 Powód wykonania testów (wg doradców PKD) wśród osób odwiedzających PKD w 2018 r. w podziale na grupy wiekowe 55
Tabela 15 A. Częstość stosowania prezerwatyw w podziale na rodzaj stosunków seksualnych – MSM na tle populacji mężczyzn i ogółu osób odwiedzających PKD w 2018 r. 60

Tabela 16 Odsetek osób deklarujących posiadanie partnerów stałych w podziale na grupy wiekowe – MSM na tle ogółu osób odwiedzających PKD w 2018 r. 62
Tabela 17 Liczba partnerów seksualnych niestałych w ciągu roku poprzedzającego wizytę w PKD – MSM na tle ogółu osób odwiedzających PKD w 2018 r. w podziale na grupy wiekowe..... 63
Tabela 18 Charakterystyka partnerów seksualnych mężczyzn z grupy MSM w ciągu całego życia – w podziale na grupy wiekowe..... 65
Tabela 19 Liczba partnerów seksualnych w trakcie całego życia w grupie MSM w podziale na wiek.. 67
Tabela 20 Powód wykonania testu w podziale na grupy wiekowe wśród mężczyzn z grupy MSM (wg własnej deklaracji) w podziale na grupy wiekowe 76
Tabela 21 Powód wykonania testu w podziale na grupy wiekowe wśród mężczyzn z grupy MSM (wg doradców PKD)..... 78
Tabela 22 Data wystąpienia ostatniego ryzykownego kontaktu poprzedzającego wizytę w PKD wśród mężczyzn z grupy MSM – w podziale na grupy wiekowe..... 79
Tabela 23 A. Stosowanie prezerwatyw wśród osób przyjmujących środki psychoaktywne drogą iniekcji w podziale na rodzaj deklarowanych stosunków płciowych 86
Tabela 24 Charakterystyka partnerów seksualnych w ciągu całego życia wśród osób z grupy IDU (w podziale na grupy wiekowe)..... 88
Tabela 25 Liczba partnerów seksualnych przygodnych w ciągu roku poprzedzającego badanie wśród osób z grupy IDU w podziale na grupy wiekowe..... 92
Tabela 26 Odsetek osób deklarujących posiadanie partnerów stałych w podziale na grupy wiekowe – osoby z grupy IDU oraz ogół klientów PKD 94
Tabela 27 Liczba niestałych partnerów seksualnych wśród osób z grupy IDU oraz wśród ogółu klientów PKD w podziale na grupy wiekowe..... 95
Tabela 28 Miejsce wykonania testu przez osoby z grupy IDU oraz przez ogół klientów PKD – wg grup wiekowych..... 98
Tabela 29 Powody wykonania testu przez osoby z grupy IDU oraz przez klientów PKD ogółem (wg doradców PKD) – w podziale na grupy wiekowe 102
Tabela 30 Orientacja seksualna osób podejmujących kontakty seksualne pod wpływem środków odurzających w podziale na grupy wiekowe..... 113

Tabela 31 Częstość stosowania prezerwatyw w podziale na rodzaj deklarowanych stosunków seksualnych wśród osób deklarujących podejmowanie stosunków seksualnych pod wpływem środków psychoaktywnych 114
Tabela 32 Charakterystyka partnerów seksualnych w ciągu całego życia wśród osób podejmujących kontakty seksualne pod wpływem substancji psychoaktywnych (wg wieku)..... 116
Tabela 33 Liczba posiadanych partnerów seksualnych stałych w ciągu roku poprzedzającego wizytę w PKD wśród osób podejmujących kontakty seksualne pod wpływem środków psychoaktywnych w podziale na grupy wiekowe..... 123
Tabela 34 Liczba testów wykonanych w przeszłości wśród osób podejmujących kontakty seksualne pod wpływem środków psychoaktywnych w podziale na grupy wiekowe..... 127
Tabela 35 Wykonanie testu przez partnerów przez stałych partnerów seksualnych osób deklarujących podejmowanie kontaktów seksualnych pod wpływem środków psychoaktywnych w podziale na wiek 127
Tabela 36 Wykonanie testu przez partnerów przez niestałych partnerów seksualnych osób deklarujących podejmowanie kontaktów seksualnych pod wpływem środków psychoaktywnych w podziale na wiek..... 127
Tabela 37 Powody wykonania testu przez osoby deklarujące podejmowanie kontaktów seksualnych pod wpływem środków psychoaktywnych (wg ich deklaracji) w podziale na grupy wiekowe..... 129
Tabela 38 Zachorowalność na STI w w grupie osób deklarujących podejmowanie kontaktów seksualnych pod wpływem środków psychoaktywnych 135
Tabela 39 A. Stosowanie prezerwatyw w podziale na rodzaje podejmowanych kontaktów seksualnych przez osoby nieletnie i ogół klientów PKD w 2018 roku 143
Tabela 40 Stali i inni partnerzy seksualni osób nieletnich na tle ogółu klientów PKD w 2018 r. 147
Tabela 41 Stali i inni partnerzy seksualni osób nieletnich na tle ogółu klientów PKD w 2018 r. w podziale na płeć..... 147
Tabela 42 Częstość stosowania prezerwatyw w podziale na rodzaj podejmowanych stosunków seksualnych 164
Tabela 35 Stali i inni partnerzy seksualni osób w wieku 18-25 lat w ostatnim roku na tle ogółu klientów PKD w 2018 r. 167
Tabela 38 Stali i inni partnerzy seksualni osób w wieku 18-25 lat w ostatnim roku na tle ogółu klientów PKD w 2018 r. w podziale na płeć..... 167

Tabela 45 A. Stosowanie prezerwatyw w podziale na rodzaje podejmowanych kontaktów seksualnych przez osoby 50+ i ogół klientów PKD w 2018 roku 185
Tabela 46 Stali i inni partnerzy seksualni osób 50+ w ostatnim roku na tle ogółu klientów PKD w 2018 r. 188
Tabela 47 Stali i inni partnerzy seksualni osób 50+ w ostatnim roku na tle ogółu klientów PKD w 2018 r. w podziale na płeć 188
Tabela 48 Okres od wystąpienia ostatniego ryzykownego kontaktu do wizyty w PKD w 2018 roku – w podziale na grupy wiekowe 203
Tabela 49 Częstość stosowania prezerwatyw przez kobiety w ciąży oraz przez ogół klientów PKD w podziale na rodzaje odbywanych kontaktów seksualnych 206
Tabela 50 Czas, który upłynął pomiędzy wystąpieniem ryzykownej sytuacji a kontaktem z PKD wśród osób HIV+ w podziale na płeć 219
Tabela 51 Częstość stosowania prezerwatyw w podziale na rodzaje odbywanych kontaktów seksualnych 224
Tabela 52 Prognozy zachorowalności wśród ogółu klientów PKD 241
Tabela 53 Prognozy zachorowalności wśród kobiet 242
Tabela 54 Prognozy zachorowalności wśród mężczyzn 242
Tabela 55 Prognozy zachorowalności wśród mężczyzn z grupy MSM 243
Tabela 56 Prognozy zachorowalności wśród populacji osób dokonujących iniekcji 243
Tabela 57 Prognozy zachorowalności wśród kobiet w ciąży 244

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1 Struktura demograficzna osób zgłaszających się do PKD w 2018 r. – wg płci 23
Wykres 2 Struktura demograficzna osób w wieku 18+ zgłaszających się do PKD w 2018 r. – wg wieku i płci 24
Wykres 3 Struktura demograficzna kobiet w ciąży zgłaszających się do PKD w 2018 r. – wg wieku 25
Wykres 4 Struktura demograficzna osób zgłaszających się do PKD w 2018 r. – wg narodowości 25
Wykres 5 Struktura demograficzna osób zgłaszających się do PKD w 2018 r. – wg miejsca zamieszkania 26

Wykres 6 Podejmowanie kontaktów seksualnych z osobami określonej płci – partnerzy seksualni w ciągu całego życia osób odwiedzających PKD w 2018 r. 28
Wykres 7 Charakterystyka partnerów seksualnych w ciągu całego życia osób odwiedzających PKD w 2018 r. 29
Wykres 8 Liczba partnerów seksualnych w ciągu życia wśród ogółu osób odwiedzających PKD w 2018 r. w podziale na płeć..... 30
Wykres 9 Liczba partnerów seksualnych stałych w ciągu roku poprzedzającego badanie wśród ogółu osób odwiedzających PKD w 2018 r. 31
Wykres 10 Liczba partnerów seksualnych przygodnych w ciągu roku poprzedzającego badanie wśród ogółu osób odwiedzających PKD w 2018 r. 32
Wykres 11 Odsetek mężczyzn MSM na tle pozostałych osób odwiedzających PKD w 2018 r. 33
Wykres 12 Stosowanie prezerwatyw wśród mężczyzn i kobiet w podziale na rodzaj deklarowanych stosunków seksualnych 35
Wykres 13 Odsetek osób odwiedzających PKD w 2018 r., deklarujących podejmowanie kontaktów seksualnych pod wpływem substancji psychoaktywnych lub alkoholu w stopniu zmieniającym świadomość i racjonalne podejmowanie decyzji 37
Wykres 14 Odsetek osób odwiedzających PKD podejmujących kontakty seksualne pod wpływem substancji psychoaktywnych w podziale na płeć 37
Wykres 15 Odsetek osób odwiedzających PKD podejmujących kontakty seksualne pod wpływem alkoholu (w stanie zamroczenia alkoholowego) w podziale na płeć 37
Wykres 16 Odsetek osób odwiedzających PKD, deklarujących podejmowanie kontaktów seksualnych pod wpływem substancji psychoaktywnych lub pod wpływem alkoholu w stopniu zmieniającym świadomość i racjonalne podejmowanie decyzji w podziale na wiek..... 38
Wykres 17 Odsetek osób odwiedzających PKD, deklarujących podejmowanie kontaktów seksualnych z osobami zakażonymi wirusem HIV w podziale na płeć 39
Wykres 18 Odsetek osób odwiedzających PKD, deklarujących podejmowanie kontaktów seksualnych z osobami zakażonymi wirusem HIV w podziale na wiek..... 40
Wykres 19 Odsetek osób odwiedzających PKD, dokonujących iniekcji, przy użyciu wspólnego sprzętu i podejmowanie kontaktów seksualnych pod wpływem iniekcji 41
Wykres 20 Odsetek osób odwiedzających PKD, przyjmujących środki psychoaktywne drogą iniekcji w podziale na płeć..... 41

Wykres 21 Odsetek osób odwiedzających PKD, przyjmujących środki psychoaktywne drogą iniekcji w podziale na grupy wiekowe 42
Wykres 22 Odsetek osób odwiedzających PKD, przyjmujących środki psychoaktywne drogą iniekcji w podziale na miejsce zamieszkania 43
Wykres 23 Odsetek osób odwiedzających PKD, przyjmujących środki psychoaktywne drogą iniekcji w podziale na narodowość 43
Wykres 24 Odsetek osób odwiedzających PKD, przyjmujących środki psychoaktywne inne niż podawane drogą iniekcji w podziale na płeć 44
Wykres 25 Odsetek osób odwiedzających PKD, przyjmujących środki psychoaktywne inne niż podawane drogą iniekcji w podziale na grupy wiekowe 44
Wykres 26 Odsetek kobiet i mężczyzn odwiedzających PKD w 2018 r. w podziale na województwa .. 47
Wykres 27 Odsetek osób odwiedzających PKD w 2018 r. w podziale na grupy wiekowe i województwa [w %] 48
Wykres 28 Odsetek osób odwiedzających PKD w 2018 r., deklarujących wykonanie testu HIV w przeszłości 49
Wykres 29 Struktura wiekowa osób odwiedzających PKD w 2018 r., wykonujących testy w przeszłości 49
Wykres 30 Liczba testów wykonywanych w przeszłości przez osoby odwiedzające PKD w 2018 r. 50
Wykres 31 Wynik testu HIV przeprowadzonego w przeszłości wśród osób odwiedzających PKD w 2018 r. 51
Wykres 32 Miejsce wykonania testu po oknie serologicznym w podziale na płeć wśród osób odwiedzających PKD 52
Wykres 33 Rodzaj pobranego materiału do wykonania szybkiego testu przesiewowego w podziale na płeć wśród osób odwiedzających PKD w 2018 r. 53
Wykres 34 Wynik szybkiego testu przesiewowego wśród osób odwiedzających PKD w 2018 r. 53
Wykres 35 Powód wykonania testów (wg doradców PKD) wśród osób odwiedzających PKD w 2018 r. 55
Wykres 36 Osoby MSM na tle populacji osób odwiedzających PKD w 2018 r. 56
Wykres 37 Mężczyźni z grupy MSM na tle populacji mężczyzn i ogółu osób odwiedzających PKD w 2018 r. 57

Wykres 38 Mężczyźni z grupy MSM na tle populacji mężczyzn i ogółu osób odwiedzających PKD w 2018 r. – wg miejsca zamieszkania 58
Wykres 39 Mężczyźni z grupy MSM na tle populacji mężczyzn i ogółu osób odwiedzających PKD w 2018 r. – wg narodowości 58
Wykres 40 Rodzaj podejmowanych kontaktów seksualnych – MSM na tle populacji mężczyzn i ogółu osób odwiedzających PKD w 2018 r. 59
Wykres 41 Posiadanie partnerów seksualnych stałych i niestałych w ciągu roku poprzedzającego wizytę w PKD – MSM na tle ogółu osób odwiedzających PKD w 2018 r. 61
Wykres 42 Liczba stałych partnerów seksualnych w ciągu roku poprzedzającego wizytę w PKD – MSM na tle ogółu osób odwiedzających PKD w 2018 r. 61
Wykres 43 Liczba niestałych partnerów seksualnych w ciągu roku poprzedzającego wizytę w PKD – MSM na tle ogółu osób odwiedzających PKD w 2018 r. 62
Wykres 44 Charakterystyka partnerów seksualnych w ciągu całego życia – MSM, mężczyźni ogółem oraz klienci PKD ogółem 64
Wykres 45 Liczba partnerów seksualnych w trakcie całego życia (MSM, mężczyźni ogółem, klienci PKD ogółem) 66
Wykres 46 Liczba partnerów seksualnych stałych w ciągu roku poprzedzającego wizytę w PKD wśród ogółu klientów PKD w 2018 r. 68
Wykres 47 Liczba partnerów seksualnych niestałych w ciągu roku poprzedzającego wizytę w PKD wśród mężczyzn z grupy MSM 69
Wykres 48 Wykonywanie testów na HIV w przeszłości przez osoby odwiedzające PKD w 2018 r. – MSM, mężczyźni ogółem, osoby odwiedzające PKD ogółem 70
Wykres 49 Liczba testów wykonywanych w przeszłości przez mężczyzn z grupy MSM oraz przez klientów PKD ogółem 71
Wykres 50 Odsetek osób uzyskujących dodatni wynik testu – mężczyźni z grupy MSM, mężczyźni ogółem oraz klienci PKD ogółem 72
Wykres 51 Odsetek osób uzyskujących dodatni wynik testu w podziale na grupy wiekowe – mężczyźni z grupy MSM, mężczyźni ogółem oraz klienci PKD ogółem 72
Wykres 52 Miejsce wykonania testu po oknie serologicznym – mężczyźni z grupy MSM, mężczyźni ogółem oraz klienci PKD ogółem 73

Wykres 53 Miejsce wykonania testu po oknie serologicznym w podziale na grupy wiekowe – mężczyźni z grupy MSM w [podziale na grupy wiekowe 74
Wykres 54 Powód wykonania testu wśród mężczyzn z grupy MSM, mężczyzn ogółem oraz klientów PKD ogółem (wg własnej deklaracji) 75
Wykres 55 Powody wykonania testu przez mężczyzn z grupy MSM oraz klientów PKD ogółem (wg doradców PKD) 77
Wykres 56 Data wystąpienia ostatniego ryzykownego kontaktu poprzedzającego wizytę w PKD – wśród mężczyzn z grupy MSM oraz wśród ogółu klientów PKD 78
Wykres 57 Ryzykowne sytuacje – wśród MSM i klientów PKD ogółem 80
Wykres 58 Ryzykowne sytuacje – wśród MSM w podziale na grupy wiekowe 80
Wykres 59 Rodzaj przyjmowanych w iniekcjach substancji w podziale na płeć 82
Wykres 60 Rodzaj przyjmowanej substancji w podziale na grupy wiekowe 82
Wykres 61 Używanie wspólnych igieł i strzykawek w podziale na płeć i grupy wiekowe 83
Wykres 62 Orientacja seksualna osób przyjmujących środki psychoaktywne drogą iniekcji w podziale na płeć na tle ogółu klientów PKD 84
Wykres 63 Rodzaj podejmowanych kontaktów seksualnych wśród osób przyjmujących środki psychoaktywne drogą iniekcji na tle ogółu klientów PKD 85
Wykres 64 Charakterystyka partnerów seksualnych w ciągu całego życia wśród osób z grupy IDU w podziale na płeć na tle ogółu klientów PKD 87
Wykres 65 Liczba partnerów seksualnych w ciągu życia wśród osób z grupy IDU na tle ogółu osób odwiedzających PKD 89
Wykres 66 Charakterystyka partnerów seksualnych w ciągu życia wśród osób z grupy IDU – w podziale na grupy wiekowe 90
Wykres 67 Liczba partnerów seksualnych stałych w ciągu roku poprzedzającego badanie wśród osób z grupy IDU na tle ogółu osób odwiedzających PKD 90
Wykres 68 Liczba partnerów seksualnych stałych w ciągu roku poprzedzającego badanie w podziale na grupy wiekowe 91
Wykres 69 Liczba partnerów seksualnych przygodnych w ciągu roku poprzedzającego badanie wśród osób z grupy IDU na tle ogółu osób odwiedzających PKD 92
Wykres 70 Posiadanie partnerów seksualnych stałych i niestałych przez osoby z grupy IDU oraz przez ogół klientów PKD 93

Wykres 71 Liczba stałych partnerów seksualnych w ciągu roku poprzedzającego wizytę w PKD wśród osób z grupy IDU i wśród ogółu klientów PKD 93
Wykres 72 Liczba niestałych partnerów seksualnych w ciągu roku poprzedzającego wizytę w PKD wśród osób z grupy IDU i wśród ogółu klientów PKD 94
Wykres 73 Odsetek osób odwiedzających PKD ogółem oraz osób stosujących iniekcje, wykonujących w przeszłości testy na HIV wraz z liczbą wykonanych w przeszłości testów 96
Wykres 74 Wynik testu na obecność wirusa HIV wśród klientów PKD ogółem i w grupie IDU 97
Wykres 75 Miejsce wykonania testu przez osoby z grupy IDU oraz przez ogół klientów PKD 97
Wykres 76 Powody wykonania testu przez osoby z grupy IDU i przez ogół klientów PKD w podziale na płeć (wg ich deklaracji) 99
Wykres 77 Powody wykonania testu przez osoby z grupy IDU oraz przez klientów PKD ogółem w podziale na wiek (wg ich deklaracji) 100
Wykres 78 Powody wykonania testu przez osoby z grupy IDU oraz przez klientów PKD ogółem (wg doradców PKD) – w podziale na płeć 101
Wykres 79 Przyjmowanie substancji psychoaktywnych inną drogą niż poprzez iniekcje oraz podejmowanie pod ich wpływem kontaktów seksualnych w grupie IDU – w podziale na płeć 103
Wykres 80 Przyjmowanie substancji psychoaktywnych inną drogą niż poprzez iniekcje oraz podejmowanie pod ich wpływem kontaktów seksualnych w grupie IDU – w podziale na grupy wiekowe 103
Wykres 81 Podejmowanie kontaktów seksualnych pod wpływem alkoholu – grupa IDU(w podziale grupy wiekowe) oraz ogół klientów PKD 104
Wykres 82 Podejmowanie kontaktów seksualnych pod wpływem alkoholu – grupa IDU, w podziale grupy płeć 104
Wykres 83 Zachorowalność na STI w grupie osób IDU oraz w populacji klientów PKD ogółem 105
Wykres 84 Osoby przyjmujące substancje psychoaktywne wśród klientów PKD w 2018 r. w podziale na płeć 106
Wykres 85 Osoby przyjmujące substancje psychoaktywne wśród klientów PKD w 2018 r. w podziale na grupy wiekowe 107
Wykres 86 Narodowość osób przyjmujących substancje psychoaktywne – grupa osób przyjmujących substancje psychoaktywne oraz ogół osób odwiedzających PKD 108

Wykres 87 Miejsce zamieszkania – w grupie osób przyjmujących substancje psychoaktywne oraz wśród ogółu klientów PKD 108
Wykres 81 Czas pomiędzy ostatnim ryzykownym kontaktem seksualnym a datą wykonania badania – w grupie osób przyjmujących środki psychoaktywne w podziale na płec oraz wśród ogółu osób odwiedzających PKD 109
Wykres 81 Czas pomiędzy ostatnim ryzykownym kontaktem seksualnym a datą wykonania badania w podziale na grupy wiekowe wśród osób deklarujących podejmowanie kontaktów seksualnych pod wpływem środków psychoaktywnych 110
Wykres 88 Stosowanie wspólnego sprzętu do przyjmowania substancji psychoaktywnych przez osoby deklarujące podejmowanie kontaktów seksualnych pod wpływem środków psychoaktywnych (wg płci) 110
Wykres 88 Stosowanie wspólnego sprzętu do przyjmowania substancji psychoaktywnych przez osoby deklarujące podejmowanie kontaktów seksualnych pod wpływem środków psychoaktywnych (wg płci i wieku) 111
Wykres 92 Orientacja seksualna osób podejmujących kontakty seksualne pod wpływem środków odurzających – w podziale na płeć na tle ogółu osób odwiedzających PKD 112
Wykres 93 Rodzaje deklarowanych stosunków seksualnych wśród osób deklarujących podejmowanie stosunków seksualnych pod wpływem środków psychoaktywnych – wg płci, na tle ogółu osób odwiedzających PKD 113
Wykres 94 Charakterystyka partnerów seksualnych w ciągu całego życia wśród osób podejmujących kontakty seksualne pod wpływem substancji psychoaktywnych 115
Wykres 95 Charakterystyka partnerów seksualnych w ciągu całego życia wśród osób podejmujących kontakty seksualne pod wpływem substancji psychoaktywnych ..... (wg płci) 116
Wykres 96 Liczba partnerów seksualnych w trakcie całego życia życia wśród osób podejmujących kontakty seksualne pod wpływem substancji psychoaktywnych w podziale na płeć 117
Wykres 97 Liczba partnerów seksualnych w trakcie całego życia życia wśród osób podejmujących kontakty seksualne pod wpływem substancji psychoaktywnych w podziale na grupy wiekowe..... 118
Wykres 98 Deklaracje posiadania stałego i przygodnego partnera seksualnego życia wśród osób podejmujących kontakty seksualne pod wpływem substancji psychoaktywnych w ciągu roku poprzedzającego wizytę w PKD 119

Wykres 99 Deklaracje posiadania stałego i przygodnego partnera seksualnego w ciągu roku poprzedzającego wizytę w PKD życia wśród osób podejmujących kontakty seksualne pod wpływem substancji psychoaktywnych – wg płci 119
Wykres 100 Odsetek osób podejmujących kontakty seksualne pod wpływem środków psychoaktywnych, deklarujących posiadanie stałego partnera seksualnego w ciągu roku poprzedzającego badanie w podziale na grupy wiekowe 120
Wykres 101 Odsetek osób podejmujących kontakty seksualne pod wpływem środków psychoaktywnych, deklarujących posiadanie niestałego partnera seksualnego w ciągu roku poprzedzającego badanie w podziale na grupy wiekowe 121
Wykres 102 Liczba posiadanych partnerów seksualnych stałych w ciągu roku poprzedzającego wizytę w PKD wśród osób podejmujących kontakty seksualne pod wpływem środków psychoaktywnych . 122
Wykres 103 Liczba posiadanych partnerów seksualnych stałych w ciągu roku poprzedzającego wizytę w PKD wśród osób podejmujących kontakty seksualne pod wpływem środków psychoaktywnych (w podziale na płeć)..... 123
Wykres 104 Liczba posiadanych partnerów seksualnych niestałych w ciągu roku poprzedzającego wizytę w PKD wśród osób podejmujących kontakty seksualne pod wpływem środków psychoaktywnych 124
Wykres 105 Liczba posiadanych partnerów seksualnych niestałych w ciągu roku poprzedzającego wizytę w PKD wśród osób podejmujących kontakty seksualne pod wpływem środków psychoaktywnych w podziale na płeć 125
Wykres 106 Liczba posiadanych partnerów seksualnych niestałych w ciągu roku poprzedzającego wizytę w PKD wśród osób podejmujących kontakty seksualne pod wpływem środków psychoaktywnych w podziale na grupy wiekowe 126
Wykres 107 Liczba testów wykonanych w przeszłości wśród osób podejmujących kontakty seksualne pod wpływem środków psychoaktywnych oraz wśród ogółu osób odwiedzających PKD 126
Wykres 108 Wynik testu wśród osób podejmujących kontakty seksualne pod wpływem środków psychoaktywnych oraz wśród ogółu osób odwiedzających PKD 128
Wykres 109 Miejsce przeprowadzenia badania po oknie serologicznym wśród osób podejmujących kontakty seksualne pod wpływem środków psychoaktywnych oraz wśród ogółu osób odwiedzających PKD 128

Wykres 110 Miejsce przeprowadzenia badania po oknie serologicznym wśród osób podejmujących kontakty seksualne pod wpływem środków psychoaktywnych w podziale na grupy wiekowe 129
Wykres 111 Powody wykonania testu przez osoby deklarujące podejmowanie kontaktów seksualnych pod wpływem środków psychoaktywnych (wg ich deklaracji) w podziale na płeć, na tle ogółu klientów PKD 130
Wykres 112 Powody wykonania testu przez osoby deklarujące podejmowanie kontaktów seksualnych pod wpływem środków psychoaktywnych (wg doradców PKD) w podziale na płeć 131
Wykres 113 Podejmowanie kontaktów seksualnych pod wpływem alkoholu w stopniu zmieniającym świadomość i racjonalne podejmowanie decyzji przez osoby deklarujące podejmowanie kontaktów seksualnych pod wpływem środków psychoaktywnych - w podziale na płeć, w odniesieniu do ogółu klientów PKD 132
Wykres 114 Podejmowanie kontaktów seksualnych pod wpływem alkoholu w stopniu zmieniającym świadomość i racjonalne podejmowanie decyzji przez osoby deklarujące podejmowanie kontaktów seksualnych pod wpływem środków psychoaktywnych - w podziale na grupy wiekowe, w odniesieniu do ogółu klientów PKD 133
Wykres 115 Zachorowalność na STI wśród osób podejmujących kontakty seksualne pod wpływem substancji psychoaktywnych wśród osób podejmujących kontakty seksualne pod wpływem środków psychoaktywnych oraz wśród ogółu klientów PKD 134
Wykres 116 Zachorowalność na STI wśród osób podejmujących kontakty seksualne pod wpływem substancji psychoaktywnych wśród osób podejmujących kontakty seksualne pod wpływem środków psychoaktywnych oraz wśród ogółu klientów PKD w podziale na płeć 134
Wykres 117 Zachorowalność na STI w populacji klientów PKD ogółem oraz w grupie osób deklarujących podejmowanie kontaktów seksualnych pod wpływem środków psychoaktywnych .. 135
Wykres 118 Osoby w wieku 15-19 lat wśród ogółu klientów PKD w 2018 roku oraz osoby w wieku 15-19 lat w Polsce 136
Wykres 119 Osoby poniżej 18 roku życia wśród klientów PKD w 2018 roku w podziale na płeć 137
Wykres 120 Osoby poniżej 18 roku życia wśród klientów PKD w 2018 roku w podziale na miejsce zamieszkania 137
Wykres 121 Osoby poniżej 18 roku życia wśród klientów PKD w 2018 roku w podziale na narodowość 138

Wykres 122 Data wystąpienia ostatniego ryzykownego kontaktu wśród nieletnich oraz ogółu klientów PKD w 2018 roku 139
Wykres 123 Daty ostatniego ryzykownego kontaktu wśród nieletnich klientów PKD w podziale na płeć 140
Wykres 124 Sytuacje wiążące się z ryzykiem zakażenia wirusem HIV w podziale na osoby nieletnie oraz ogół klientów PKD..... 141
Wykres 125 Orientacja seksualna osób nieletnich oraz ogółu klientów PKD w 2018 roku 142
Wykres 126 Orientacja seksualna nieletnich klientów PKD w 2018 roku w podziale na płeć 142
Wykres 127 Rodzaje podejmowanych kontaktów seksualnych przez osoby nieletnie i ogół klientów PKD w 2018 roku 143
Wykres 128 Charakterystyka partnerów seksualnych osób nieletnich na tle ogółu klientów PKD w 2018 r. 144
Wykres 129 Charakterystyka partnerów seksualnych osób nieletnich w 2018 r. w podziale na płeć 145
Wykres 130 Liczba partnerów seksualnych przez całe życie osób nieletnich na tle ogółu klientów PKD w 2018 r..... 146
Wykres 131 Liczba stałych partnerów seksualnych osób nieletnich na tle ogółu klientów PKD w 2018 r. 147
Wykres 132 Liczba stałych partnerów seksualnych osób nieletnich w 2018 r. w podziale na płeć.... 148
Wykres 133 Liczba innych partnerów seksualnych osób nieletnich na tle ogółu klientów PKD w 2018 r 148
Wykres 134 Liczba innych partnerów seksualnych osób nieletnich w 2018 r. w podziale na płeć..... 149
Wykres 135 Wykonanie testu w przeszłości przez osoby nieletnie na tle ogółu klientów PKD..... 149
Wykres 136 Liczba testów wykonanych przez osoby nieletnie na tle ogółu klientów PKD 150
Wykres 137 Wykonanie testu w przeszłości przez stałych partnerów osób nieletnich na tle stałych partnerów ogółu klientów PKD 150
Wykres 138 Wykonanie testu w przeszłości przez stałych partnerów osób nieletnich w podziale na płeć 151
Wykres 139 Wykonanie testu w przeszłości przez innych partnerów osób nieletnich na tle innych partnerów ogółu klientów PKD 151
Wykres 140 Wykonanie testu w przeszłości przez innych partnerów osób nieletnich w podziale na płeć 152

Wykres 141 Wyniki testu osób nieletnich oraz ogółu klientów PKD w 2018 roku 152
Wykres 142 Miejsce wykonania testu po oknie serologicznym 153
Wykres 143 Powody wykonania testu przez osoby nieletnie (wg ich deklaracji) 154
Wykres 144 Powody wykonania testu przez osoby nieletnie (informacja wpisywana przez doradcę po rozmowie z klientem) na tle innych partnerów ogółu klientów PKD 155
Wykres 145 Sytuacje wiążące się z ryzykiem zakażenia wirusem HIV – osoby nieletnie na tle ogółu klientów PKD 156
Wykres 146 Zachorowalność na STI wśród osób nieletnich na tle wszystkich klientów PKD w 2018 roku 157
Wykres 147 Osoby poniżej 18 roku życia wśród klientów PKD w 2018 roku w podziale na płeć 158
Wykres 148 Osoby poniżej 18 roku życia wśród klientów PKD w 2018 roku w podziale na miejsce zamieszkania 159
Wykres 149 Narodowość osób zgłaszających się do PKD w 2018 roku 159
Wykres 150 Data wystąpienia ostatniego ryzykownego kontaktu wśród osób w wieku 18-25 lat na tle ogółu klientów PKD 160
Wykres 151 Data wystąpienia ostatniego ryzykownego kontaktu wśród osób w wieku 18-25 lat w podziale na płeć 161
Wykres 152 Zażywanie substancji psychoaktywnych wśród osób w wieku 18-25 lat na tle ogółu klientów PKD 162
Wykres 153 Sytuacje wiążące się z ryzykiem zakażenia wirusem HIV – używanie wspólnego sprzętu wśród osób w wieku 18-25 lat na tle ogółu klientów PKD 162
Wykres 154 Orientacja seksualna osób w wieku 18-25 lat oraz ogółu klientów PKD w 2018 roku 163
Wykres 155 Rodzaj podejmowanych stosunków seksualnych w podziale na płeć 164
Wykres 138 Charakterystyka partnerów seksualnych osób w wieku 18-25 lat w ciągu całego życia 165
Wykres 139 Liczba partnerów seksualnych osób w wieku 18-25 lat w ciągu życia 166
Wykres 140 Stali i inni partnerzy seksualni osób w wieku 18 i 19 lat w ostatnim roku 167
Wykres 149 Liczba stałych partnerów seksualnych osób w wieku 18-25 lat w ostatnim roku na tle ogółu klientów PKD w 2018 r. 168
Wykres 150 Liczba innych partnerów seksualnych osób w wieku 18-25 lat w ostatnim roku na tle ogółu klientów PKD w 2018 r 169

Wykres 161 Wykonanie testu w przeszłości przez osoby w wieku 18-25 lat na tle ogółu klientów PKD 170
Wykres 162 Liczba testów wykonywanych w przeszłości przez osoby w wieku 18-25 lat 171
Wykres 163 Wynik testu na obecność wirusa HIV wśród osób w wieku 18-25 lat na tle ogółu klientów PKD 172
Wykres 164 Zlecenie powtórzenia testu ze względu na okno serologiczne wśród osób w wieku 18-25 lat na tle ogółu klientów PKD 173
Wykres 165 Miejsce wykonania testu po oknie serologicznym wśród osób 18-25 lat 174
Wykres 166 Powody wykonania testu przez osoby w wieku 18-25 lat (wg ich deklaracji)..... 175
Wykres 167 Powody wykonania testu przez osoby w wieku 18-25 lat (wg ich deklaracji) w podziale na płeć 176
Wykres 168 Powody wykonania testu przez osoby w wieku 18-25 lat (informacja wpisywana przez doradcę po rozmowie z klientem) na tle innych partnerów ogółu klientów PKD..... 177
Wykres 169 Sytuacje wiążące się z ryzykiem zakażenia wirusem HIV – osoby w wieku 18-25 lat na tle ogółu klientów PKD 178
Wykres 143 Zachorowalność na STI w grupie 18-25 lat..... 179
Wykres 171 Osoby powyżej 50 roku życia wśród klientów PKD w 2018 roku w podziale na płeć 180
Wykres 172 Osoby powyżej 50 roku życia wśród klientów PKD w 2018 roku w podziale na miejsce zamieszkania..... 181
Wykres 173 Narodowość osób powyżej 50 roku życia zgłaszających się do PKD w 2018 roku 181
Wykres 174 Data wystąpienia ostatniego ryzykownego kontaktu wśród osób w wieku 50+ na tle ogółu klientów PKD 182
Wykres 175 Zażywanie substancji psychoaktywnych wśród osób w wieku 50+ na tle ogółu klientów PKD 183
Wykres 176 Orientacja seksualna osób powyżej 50 roku życia oraz ogółu klientów PKD w 2018 roku 184
Wykres 177 Rodzaje podejmowanych kontaktów seksualnych wśród osób w wieku 50+ na tle ogółu klientów PKD 185
Wykres 178 Charakterystyka partnerów seksualnych osób 50+ w ciągu całego życia 186
Wykres 179 Liczba partnerów seksualnych przez całe życie osób 50+ na tle ogółu klientów PKD w 2018 r. 187

Wykres 180 Liczba stałych partnerów seksualnych osób 50+ w ostatnim roku na tle ogółu klientów PKD w 2018 r. 189
Wykres 181 Liczba innych partnerów seksualnych osób 50+ w ostatnim roku na tle ogółu klientów PKD w 2018 r 190
Wykres 182 Wykonanie testu w przeszłości przez osoby 50+ na tle ogółu klientów PKD 191
Wykres 183 Liczba testów wykonywanych w przeszłości 192
Wykres 184 Wykonanie testu w przeszłości przez stałych partnerów osób 50+ na tle stałych partnerów ogółu klientów PKD 193
Wykres 185 Wykonanie testu w przeszłości przez innych partnerów osób 50+ na tle innych partnerów ogółu klientów PKD 194
Wykres 186 Wynik testu na obecność wirusa HIV wśród osób 50+ na tle ogółu klientów PKD 195
Wykres 187 Zlecenie powtórzenia testu ze względu na okno serologiczne wśród osób 50+ na tle ogółu klientów PKD 195
Wykres 188 Miejsce wykonania testu po oknie serologicznym wśród osób 50+ na tle ogółu klientów PKD 196
Wykres 189 Wynik testu przesiewowego wśród osób 50+ na tle ogółu klientów PKD 197
Wykres 190 Powody wykonania testu przez osoby 50+ (wg ich deklaracji) 198
Wykres 191 Powody wykonania testu przez osoby 50+ (informacja wpisywana przez doradcę po rozmowie z klientem) na tle innych partnerów ogółu klientów PKD 199
Wykres 192 Sytuacje wiążące się z ryzykiem zakażenia wirusem HIV – osoby 50+ na tle ogółu klientów PKD 200
Wykres 193 STI w grupie 50+ 201
Wykres 194 Odsetek kobiet w ciąży w podziale na grupy wiekowe, na tle ogółu osób odwiedzających PKD 202
Wykres 195 Stosowanie narkotyków (IDU oraz w innych formach) wśród ogółu klientów PKD oraz wśród kobiet w ciąży 204
Wykres 196 Orientacja seksualna kobiet w ciąży na tle kobiet ogółem oraz ogółu osób odwiedzających PKD w 2018 r. 205
Wykres 197 Odsetek kobiet w ciąży w podziale na rodzaj podejmowanych stosunków seksualnych 206
Wykres 198 Partnerzy seksualni kobiet w ciąży (w ciągu całego życia) na tle partnerów seksualnych ogółu klientów PKD 207

Wykres 199 Liczba partnerów seksualnych kobiet w ciąży w ciągu ich całego życia – porównanie z ogółem osób odwiedzających PKD 208
Wykres 200 Deklaracje posiadania partnera stałego oraz przygodnego przez kobiety w ciąży 208
Wykres 201 Liczba partnerów seksualnych kobiet w ciąży w roku poprzedzającym wizytę w PKD ... 209
Wykres 202 Orientacja seksualna partnerów kobiet w ciąży – w ciągu całego życia oraz w ciągu minionego roku 209
Wykres 203 Liczba testów wykonywanych w przeszłości przez kobiety w ciąży oraz przez ogół klientów PKD 210
Wykres 204 Wynik testu wśród kobiet w ciąży – wśród kobiet w ciąży oraz ogółu klientów PKD 211
Wykres 205 Miejsce wykonania testu po oknie serologicznym – wśród kobiet w ciąży oraz ogółu klientów PKD 211
Wykres 206 Powody wykonania testu przez kobiety w ciąży oraz przez ogół klientów PKD (wg ich deklaracji) 212
Wykres 207 Powody wykonania testu przez kobiety w ciąży oraz przez ogół klientów PKD (wg doradców PKD) 213
Wykres 208 Zachorowalność na STI wśród kobiet w ciąży na tle wszystkich klientów PKD w 2018 roku 214
Wykres 209 Sytuacje wiążące się z ryzykiem zakażenia wirusem HIV – kobiety w ciąży na tle ogółu klientów PKD 215
Wykres 210 Porównanie osób HIV + do populacji otrzymującej ujemny wynik testu oraz do ogółu klientów PKD z 2018 roku – wg płci..... 216
Wykres 211 Struktura wiekowa osób HIV+ na tle całkowitej populacji osób odwiedzających PKD oraz osób, które otrzymały ujemny wynik testu 217
Wykres 212 miejsce zamieszania osób HIV+ na tle całkowitej populacji osób odwiedzających PKD oraz osób, które otrzymały ujemny wynik testu 217
Wykres 213 Narodowość osób HIV+ na tle całkowitej populacji osób odwiedzających PKD oraz osób, które otrzymały ujemny wynik testu..... 218
Wykres 214 Czas, który upłynął pomiędzy wystąpieniem ryzykownej sytuacji a kontaktem z PKD wśród osób HIV+ na tle całkowitej populacji osób odwiedzających PKD oraz osób, które otrzymały ujemny wynik testu 219

Wykres 215 Zachowania ryzykowne w grupie osób HIV+ na tle populacji HIV- oraz ogółu klientów PKD – w podziale na płeć 220
Wykres 216 Podejmowanie stosunków seksualnych pod wpływem substancji psychoaktywnych ... 221
Wykres 217 Zachorowalność na STI w grupie HIV+, HIV- oraz w ogóle populacji klientów PKD w 2018 roku 222
Wykres 218 Orientacja seksualna osób z grupy HIV+, HIV- oraz w ogóle populacji klientów PKD w 2018 roku 223
Wykres 219 Charakter podejmowanych kontaktów seksualnych przez osoby z grupy HIV+ 224
Wykres 220 Charakterystyka partnerów seksualnych w ciągu całego życia – populacja HIV+, HIV- oraz ogół klientów PKD 225
Wykres 221 Charakterystyka partnerów seksualnych osób HIV+ w ciągu całego życia w podziale na płeć 226
Wykres 222 Liczba partnerów seksualnych w ciągu całego życia w grupie osób HIV+ (wg płci), HIV- oraz na tle ogółu klientów PKD 227
Wykres 223 Posiadanie partnera stałego w ciągu roku poprzedzającego wizytę w PKD – populacja HIV+ (wg płci), HIV- oraz ogół klientów PKD 228
Wykres 224 Posiadanie partnera niestałego w ciągu roku poprzedzającego wizytę w PKD – populacja HIV+ (wg płci), HIV- oraz ogół klientów PKD 228
Wykres 225 Liczba partnerów stałych w ciągu roku poprzedzającego wizytę w PKD – populacja HIV+ (wg płci), HIV- oraz ogół klientów PKD 229
Wykres 226 Liczba partnerów niestałych w ciągu roku poprzedzającego wizytę w PKD – populacja HIV+ (wg płci), HIV- oraz ogół klientów PKD 230
Wykres 227 Liczba testów wykonywanych w przeszłości – populacja HIV+ (wg płci), HIV- oraz ogół klientów PKD 231
Wykres 228 Miejsce wykonania testu po oknie serologicznym – populacja HIV+ (wg płci), HIV- oraz ogół klientów PKD 232
Wykres 229 Powody wykonania testu - – populacja HIV+ (wg płci), HIV- oraz ogół klientów PKD (wg deklaracji klienta) 233
Wykres 230 Liczba testów wykonywanych w przeszłości – grupa MSM, mężczyźni ogółem oraz klienci PKD ogółem 234

Wykres 231 Miejsce wykonania testu po oknie serologicznym – grupa MSM, mężczyźni ogółem oraz klienci PKD ogółem 235
Wykres 232 Powody wykonania testów – grupa MSM, mężczyźni ogółem oraz klienci PKD ogółem 236
Wykres 233 Posiadanie partnera stałego w ciągu roku poprzedzającego wizytę w PKD 237
Wykres 234 Posiadanie partnera niestałego w ciągu roku poprzedzającego wizytę w PKD 237
Wykres 235 Liczba partnerów stałych w ciągu roku poprzedzającego wizytę w PKD..... 238
Wykres 236 Liczba partnerów niestałych w ciągu roku poprzedzającego wizytę w PKD – populacja HIV+, HIV- oraz ogół klientów PKD 239
Wykres 237 Liczba partnerów seksualnych MSM – populacja HIV oraz ogół klientów PKD..... 240
Wykres 238 Prognozy zachorowalności wśród ogółu klientów PKD..... 241
Wykres 239 Prognozy zachorowalności wśród kobiet 242
Wykres 240 Prognozy zachorowalności wśród mężczyzn..... 242
Wykres 241 Prognozy zachorowalności wśród mężczyzn z grupy MSM..... 243
Wykres 242 Prognozy zachorowalności wśród populacji osób dokonujących iniekcji 243
Wykres 243 Prognozy zachorowalności wśród kobiet w ciąży..... 244